Winter Ignác

pecsétnyomó metszó

Pesten. A legkisebb tetuket, cimeréket és alakokat a pecsétnyomókra of uppesen metszi, hogy a legfinomabb angol métszvényekkel vetekednek.

---

utasító. Hornmüvész

1836. 648. l

MDK

Winter Ignatius, sculptor, Pest, Belváros.

Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1838-ban. Műv. Írt. 1952. 1.sz. 138 l.

Winter Ignácz

vésnok

Pest 1827

Wy 366 l

Winter Mátyás MDK

keramikus

A pápai mühely 1806-ban került az ő kezére.

A fennmaradt emlékanyag egy része angol előképek után készült.

Repr: Virágcseréptarto: Pápa és angol előképe. 183-1. 2.kép.

Asztaldisz tartóoszlopa: Pápa és Wedgwood előképe.XVII.sz. vége. 184.1. 3. kép.

Tasnádiné Marik Klára: A XIX. századi magyar kerámika néhány problémája. Ip.müv.Muz. Évk. III-IV. 1960. 179-193.1.

182.1. és repr: 183-84. 1.

Winter Mátyás

1806-ban /pápai/ gyárának megalapitásához 3000 Ft. kölcsönt kénytelen felvenni.

Lásd: Kéry Bertalan: A pápai keménycserépgyár története. Szakdolgozat, kézirat. Bp. 1955.

Tasnádiné Barik Klára: A XIX. századi magyar kerámia néhány problémája. Ip.műv.főisk.Évk. III.-IV. 1960. 179-193.l.

184.l. 11. jegyz.

M.D.K.

WINTER Mátyás

megh. 1832.

A Pápai kemény cserép gyár társtulajdonosa

Csányi 1954. 43.l. 114.l. 84.l.

Winter
l.

Lykanomzromantika
217 l.

Winter Erhard

ácsm.

l.

Häri: Sopron tört

II. r. 3. k.

1440. 211. l.

ról.

t, a hol az előtérbeli hidon,
ak áll, két beszélgető meg egy
ható, a hol balról templom
és kőkerítésének mentén szent
ctonikus fülkében helyeztek
gy előrehajolt köpenyeges úr
házak foglalják el. A háttér
égbolt könnyen felhőzött.

7 cm. — Lelt. sz. 4255. —
gróf Pálffy János hagyománya
908). — Az átvételre és az
ó adatokat lásd a 4203 lelt.
márczius 16-án (453–913).
adatok a Szépművészeti Múzeum-
iara: Részlet Milanóból.
natkozó egyéb adatok és pedig:
08. pag. 48. N° 88). *G. Migliara:*
eten Rahmen, auf einer grünen

(2080–908. pag. 5. N° 9).
assen Mailands. Wien 1888.

en (1893–912. N° 54). *Giov.*

(2165–919. N° I : 54). *Giov.*
szon, 13·3 : 16·8 cm.

41
881 (4255).
979 (112)
54 (1003)

Winter Mátyás

A pápai műhely anyagát különböző külföldi helyekről hozták. Winter ezt 1821-ben kelt /illegible/ ujságcikkében is közzéteszi.

Tasnádiné Horik Klára: A XIX. századi magyar kerámika néhány problémája.

Ip.műv.Múz. Évk. III-IV. 1960. 179-193.l.

179.l. 2. jegyz. 188.l. 24. jegyz

1483. TÁNYÉR, fajánsz, rajta virágok közt szinesen férfialak. (Ragasztott.) Jegye S (Szobotist) Ó-Szombat, XVIII. sz. v. Teller, Fayence, mit Männerfigur zwischen Blumen. Ungarisch, XVIII. Jahrhundert.

1484. KEREK TÁL, népies fajánsz, gerezdes alak, kék képzelt épületekkel. Jegye K (Kosolna.) Magyar, XVIII. sz. v. — Runde Schüssel, volkstümliche Fayence, gerippt, Ungarisch, E. XVIII. Jh.

1485. TÁNYÉR, fajánsz, koboltkék stilizált virágos diszitéssel. — Teller, Fayence, mit kobaltblauem Blumendekor. Delft, XVIII. sz.

1486. TÁL, népies fajánsz, kék-zöld-sárga stilizált diszitéssel. Magyar, XVIII. sz. v. — Schüssel, volkstümliche Fayence, mit stilisiertem Dekor. Ungarisch, E. XVIII. Jh.

1487. KIS TÁNYÉR, népies fajánsz, szines diszitéssel. Magyar, XVIII. sz. v. — Kleiner Teller, volkstümliche Fayence. Ungarisch, E. XVIII. Jh.

1488. TINTATARTÓ, szines fajánsz, szerzetes alakjában. — Tintenbehälter, farbige Fayence, mit Mönchfigur. Holics, XVIII. sz. m. f.

1489. KANNA, szines fajánsz, madáralak, hátán két egymásba fonódó ágalaku fül. Jegye T. — Kanne, Fayence, in Form eines Vogel. Tata, XVIII. sz. m. f.

1490. DISZTÁL, majolika, teste gerezdes, kis talppal rajta szines renaissancedisz, közepén cimer. Olasz. — Prunkschüssel, Majolika, gerippt mit Renaissancedekor u. Wappen. Italienisch.

1491. KÉT DISZTÁL, majolika, csavaros és szines gerezdekkel, közepén egy renaissance-cimer. Olasz. XIX. sz. — Zwei Prunkelschüsseln. Majolika, mit Renaissancewappen. Italienisch, XIX. Jh.

1492. KÉT DISZKORSÓ, kemény cserép, szines perzsamodoru diszitéssel, aranyozott füllel. Magyar, XIX. sz. — Zwei Prunkkrüge, Steingut, mit persischem Muster. Ungarisch, XIX. Jh.

1493. KÉT NAGY DISZTÁL, majolika, kék alapu, groteszk diszitésü peremmel, az egyik közepén szinesen Vénusz, a másikon Neptun. Olasz, XIX. sz. — Zwei grosse Prunkschüsseln, Majolika, die eine mit Venus, die andere mit Neptunfigur. Italienisch, XIX. Jh.

1494. KINAI MUNKÁS, barna kőcserép, kék folyatott mázzal. Kina, XIX. sz. — Chinesischer Arbeiter, braunes Steinzeug, mit flambé Glasur Chineisch, XIX. Jh.

1495. KÉT TÁNYÉR, fajánsz, holicsi modoru szines virágokkal. Jegye B. (Boleraz). Magyar, XVIII. sz. v. Zwei Teller, Fayence, mit Blumen in holicser Art. Ungarisch, E. XVIII. Jh.

1496. KÉT CSÉSZE ALJJAL, kemény cserép, arany és áttetsző rácsdiszitéssel. Zsolnay. — Zwei Schalen mit Untertassen, Steingut, mit Gold und Gitterwerk. Pécs, XIX. sz. m. f.

1497. NAGY VÁZA, kemény cserép, domboruindás és virágos diszitéssel. Jelezve: J. Fischer. — Grosse Vase, Steingut, mit Reliefdekor. Budapest, XIX. sz.

1498. FALI VIRÁGTARTÓ, fajánsz, bőségszaru alaku, domboru, szines cartoucheal. — Blumenbehälter, Fayence, mit Reliefkartusche. Delft, XVIII—XIX. sz.

1499. DISZTÁL, sacuma, rajta szinesen és aranyozva japán harcosok alakja. Bársonnyal boritott négyzetes keretben. — Prunkschüssel, Satzuma, mit japanische Kriegerfiguren. Japán, XIX. sz.

1500. PLAKETT, keménycserép, táncoló nőalakokkal, fehér fakeretben. Plakett, Steingut, mit tanzende Figuren.

1501. DISZTÁL, majolika, szines, gyalogos és lovas harcával. Olasz, XVIII—XIX. sz. — Prunkschüssel, Majolika, mit Kampfscene. Italienisch, XVIII—XIX. Jh.

1502. TALPAS TÁL, fajánsz, gerezdes alak, rajta Saul alakja, kék-barna szinben. Olasz, XVIII. sz. — Aufsatz, Fayence, gerippt, mit Saulfigur. Italienisch, XVIII. Jh.

XXVII
Ernst Muzeum aukciói

1463. TÁL, fajánsz, hosszukás, szines, stilizált virágos diszitéssel. Osztrák, XVIII. század. — Schüssel, Fayence, mit stilisiertem Blumendekor. Österreich, XVIII. Jahrhundert.

1464. VÁZA, fajánsz, domboru rokokó és kobaltkék diszitéssel. — Vase, Fayence, mit Goldrelief und kobaltblauem Dekor. Delft, XVIII. század.

1465. VÁZA, fajánsz, lapitott hatszögü testtel, kobaltkék virágdiszitéssel. (Szája javitott.) — Vase, Fayence, sechseckige Leibung, mit Blumen in Kobaltblau. Delft, XVIII. sz.

1466. ECET-OLAJTARTÓ, fajánsz, kannaidomu, kobaltkék diszitéssel, piskótalaku állvánnyal. — Essig-Öhlkaraffe, Fayence, mit kobaltblauem Dekor. Delft, XVIII. sz.

1467. TEÁSKANNA, keménycserép, tojásdad testtel, majomalaku füllel. Angol, XIX. sz. — Teekanne, Steingut, der Henkel in Form eines Affen. Englisch, XIX. sz.

1468. RECHAUD-ÁLLVÁNY, fajensze, nyolcszögü, kobaltkék és barna tájképpel. — Rechaud-Gestell, Fayence, mit Landschaftbild farbig. Holland, XIX. sz.

1469. KANNA, fajánsz, lapitott gerezdes testtel, szines virágdiszitéssel. — Kanne, Fayence, gerippt, mit Blumendekor. Tata, XVIII. sz.

1470. KÉT TÁNYÉR, keménycserép, bordás, kék és piros peremmel. — Zwei Teller, Steingut, der Rand gerippt, farbig. Pápa, 1840 körül.

1471. KÉT TÁNYÉR, keménycserép, hordás peremmel, zöld-barna szinü széllel, közepén szürke tájkép. — Zwei Teller, Steingut, der Rand grün-braun, mit Mittel Landschaft in Grau. Pápa, 1841. körül.

1472. HÁROM TÁNYÉR, keménycserép, bordás pereme zöld, ibolya és barnászöld szinü. — Drei Teller, Steingut, grippter Rand, farbig. Pápa, 1840 körül.

1473. CUKORTARTÓ FEDŐVEL, fajánsz, négykarélyos ovális testtel, u. n. Ranfteldiszitéssel. — Zuckerbehälter, Fayence, mit Ranfte]muster. Holics, XVIII. század közepe.

1474. CSÉSZE ALJJAL, keménycserép, nyomtatott barna virágdisszel és tengeri tájkép. — Schale mit Untertasse, Steingut mit Abzugsbild in Braun. Wedgwood, 1850 körül.

1475. FALI SZENTELTVIZTARTÓ, fajánsz, kagylóidomu hátlappal, szines virágokkal. — Weihwasserbehälter, Fayence, muschelförmige Wandplatte, mit Blumendekor. Holics, XVIII. sz. v.

1476. PATIKAEDÉNY, majolika, korsóalak, világoskék alapon kék diszitéssel. — Apothekergefäss, Majolikablau, dekoriert. Savona, 1676.

1477. PATIKAEDÉNY, majolika, fehér alapon kék diszités, madarakkal. Talpas korsóalak. Északolasz XVII. sz. — Apothekergefäss, Majolika, auf weissem Fond Dekor in Blau. Norditalien, XVII. Jh.

1478. TÁLCA, keménycserép, piros peremmel, közepén grisaille-festésü jelenet négy alakkal, háttérben ház „Vergieich" aláirással. — Platte, Steingut, rot gerändert, im Mittel Szene in Grisaillemalerei. Pápa (Winter Mátyás), 1830 k.

1479. TÁLCA, keménycserép, piros peremmel, közepén grisaille-festésü jelenet, tehént fejő férfi és két pörlekedő alak. „Prozesz" aláirással. — Platte, Steingut, rot gerändert, im Mittel Scene in Grisaillemalerei. Pápa (Winter Mátyás), 1830 k.

1480. ÁLLÓ LEÁNY SZŐLLŐSKOSÁRRAL, szines keménycserépszobrocska. Höchst-Damm, 1840 k. — Mädchenfigur, stehend mit Traubenkorb, farbiges Steingut. Höchst-Damm, um 1840.

1481. ÁLLÓ LEÁNY, szines keménycserép szobrocska, Melchior mintája. — Mädchenfigur, stehend aus farbigem Steingut. Höchst-Damm, 1840 k.

1482. VITELIUS-FEJ, vörös Böttger-cserép. — Vitelius kopf, roter Böttger-Ton. Meissen, 1710—15.

Winter

pesti vésnök

l.

Ezredévéskiát

XV cs. 17. l.

Tekintetes

„Lampart" kádrészlet és csereakció

Budapest

F. hó elején címemre küldött megkeresésükre, készséggel kijelentem, hogy úgy a kád minőségével, mint az üzlet lebonyolítása alkalmával a cég részéről tapasztalt előzékeny kiszolgálással, a legteljesebb mértékben meg vagyok elégedve.

Pécel, 1933 III. 15.

TOMANN FERENC
tfhgy., vendéglő-kávéháztulajd.

Winter

LykaMagyműI300-50

197. l

KELEMEN D. ÉS TÁRSA
KÖNYVTERJESZTÉSI VÁLLALATA.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla
6781. sz.
Telefon 1-856-17.

Budapest, postabélyeg kelte.
IV., Egyetem-utca 4. sz.

T. c.

Nagybecsű figyelmét minden valószínűség szerint elkerülte azon körülmény, hogy az általunk szállított könyvek után esedékessé vált részleteket *nem méltóztatott beküldeni*. Tisztelet-

Winter

Kitöltetlen cé

Winters Steindruckerei /1850

ke.

ek az év 12 hó-
rtositva.1830.

hlevél Buda és Pest keretképével. Jelz:
körül/. főv.Kvt.Bq.769/136.

ária ?????/

eystadt Pe.
t Pesth./kör

der Götter Gass

bst Brücke.
t der Brücke.

m B.v.Orczy'schen Garten
,nebst dem Auslade-Platz.
Ketschkemether Gasse
bäude,nächst dem Auslade-Platz.
aitzner Gasse.
te,nächst dem Heu-Platz

Winter

3. Kitöltetlen cénlevél Buda és Pest keretképével. Jelz:
Winters Steindruckerei /1850 körül/.-Főv.Kvt.Bq.769/136.

Deutsch, Wilhelm: Kaiserbad Tänze.

Winter S. Könyvmadájából, 1857. A Csánárfürdő udvarának képével.

Ioor, Bibl. Semle

176. f.

Winter S.

Winter

Budavár látképe a

T.V.S.Winter in Pesth. /Lev

B.769/167.

Lánchid pesti oldalról tekintve. Lith.
Félpapírfejléc/. 21 x 11 cm. - Föv.Kvt.

Winter

bbra. Hosszú hajat, bajuszt és sza-
rós kabátjának gallérja álló, nyak-
s mellénye szétáll. Felirata kép alatt

ula

et pártolója és terjesztője"

ak nagysága 14 c/m.
1861.

167/91 № 39.

Rózsavölgyi Gyula:

Mellig, hétnyolczad jó
kált hord. Ingének s zsin
kendője csokorra van kötve
két sorban:

„Rózsavölgyi Gy
á' magyar hangművés
s a jobb karnál: „Winter 1861."

Könyomat, az al
Rajzolta: Winter
Ltfra 5235.

Winter A.

rerin

l'

Hassanyi

66 l.

41 sz.

Mur is Kst Est

1910 223 l.

Winter, A. d', rézmetsző (IV. 223. l.

(Múzeumi és Könyvtári Értesítő)

Winter, A.

Winter reim

XVII. narad

läsd

Muur is Eongist ist.

1910. 223. l.

őreálliskola igazgatóságától.

esitő.

..... *osztályu tanuló a*

.....

.....

l elégtelen elömenetelt tanusitott.

.....

..... *hó* .....

osztályfő.

Winter Berthold

Winter Berthold, festő, Eperjesről, 18 éves korában, 1853—54 a festészeti előkészítő szakosztály hallgatója volt.

Fleischer Béla

96. l.

Coleoptera IX. 179.

Winter

~~Az első had~~

Budavár látképe a Lánchid pesti oldaláról tekintve. [Jelz:] Lith. T. v. S. Wintes in Pesth. — (Levélpapírfejlée) 21 x 11 cm.

Föv. Kvt. B 469/167. —

Winter Mátyás

keramikus Pápa

1810

l.

Wartha 137. l

1783-909-4
Modern-képtár.

416. Szék.

Esterházy-féle

Hat darab faragott keményfa-szék támláján és ülőkéjén nádbetéttel.

Méretei: 95 cm. magas, 48.6 cm. mély, 52.6 cm. széles.

Értéke per 14..... 84 K.

Régi leltári száma:

özv. Winter Mátyásné MDK

Fischernek Winter Mátyás özvegyével szemben sikerült Pápán Eszterházyt a maga ügyének megnyerni.

Kéry Bertalan: A Pápai keménycserépgyár története. Szakdolgozat, kézirat. Bp. 1955.

Tasnádiné Marik Klára: A XIX. századi magyar kerámika néhány problémája.

Ip.müv.Muz. Évk. III-IV. 1960. 179-193.l.

191.l. ~~191.l.~~/vő. 48.jegyz.

Winter Mórc

keramikus

417. TÁNYÉRKA, keménycserép, M. 4 cm. Jegye HF. H
Átm. 13.5 cm. Jegye M. W. KORSÓ, 2 db, fajansz, ha

Ernst Muzeum aukcioik

IV-V.

Winter Mór
keramikus
(IV–V.

Ernst Múzeum aukciói

383. KEREK KOSÁR, kemény cserép, kihajló oldala domboruan fonadékos diszitésü, pereme csipkés, két oldalán egy-egy csavart gyürüs fül. Szürke mázzal, arany diszitéssel. Átm. 22 cm. Jegye MW Pápa (Moritz Winter 1810—32). Pápa, XIX. sz. e. f. XL. Tábla.

Ft. 26.5 cm. 3.g

369. TÁLCA, fajansz,
csokrok vannak
Oldalh. 21.5 cm.

MDK

Winterberg Ida

1897-ben lett a m.Iparmüv.Társulat r.tagja

Cikk:Hiv.tudósitások

M.Iparmüvészet,1897-98 416 l.

Winterberger Magda

Akvarelljeit állitetta ki a "Fiatal Művészek Kiállitásá"-n a Műcsarnokban.

N.U.933.IX.10.

MDK

WINTERBUGRER ~~NYOMDA~~ Wien.

1o58-ban készült Estergomi Missale-ja.

Sóltész Zoltánné:A magyar könyvdiszités a XVI. században.

Akadémiai Kiadó Budapest 1961. p.19.

WINTERFELD Sándor
Kolozsvár, 1933.
NG Képz. Főisk. Buk.,
díszlettervező

Banner Erdély

Wintergrün János
ötv. Medgyes

Kőmagyöty
220 l

1233 HV Johannes (Hannes) Wintergrün, e. 1636—.
(Resch) Ismeretlen tárgy. — *Unbekannter Gegenstand.*
? A. Resch o. cit. Nr. 230.

Lr.

szám

7.

1

VESZPRÉM
937-JUN 25-N 5
B 2 B

20 fill

Nagyságos

Dr. S z e n t i v á n y i G y u l a

urnak,

BUDAPEST
937
MAGYARORSZÁG
20 FILLÉR

B U D A P E S T . XI.

Budafoki u. 10/c.IV.em.1.

atalból.

tás ügyben.

Köszönés.

Wintergrün János

ötv

Kőmagyötvj 1233 r

MDK

Winterhalder - Maulbertsch

a poszonyo Erdődy-park pavillonjának freskói

E.Günther-Mayer: Zwei Maulbertsch-Skizzen... Forum 1937, 192.

MDK

Winterhalder Joseph osztrak festő

Művei javarészt Morvaország templomaiban és kolostoraiban vannak elszórva. Magyarországon Winterhaldertől valók a szombathelyi székesegyház szentélyének, nagy kupolájának és Mihály kápolnájának mennyezetképei.

Irodalom: Kapossy János: A szombathelyi székesegyház és mennyezetképei.

E.G.II. 617.1.

Winterhalter F. Xav.

Festi-

l-

Kat Remereaukcio

362. 2.

MDK

Winterhalter János

Récsey Viktor dr.: A pannonhalmi ebédlő-terem régi falfestményei és stukkói. Művészet 1903. 241-251.l.

Winterhalder MDK

tönkrement freskói a Szombathelyi székes-
egyházban. -/1945./

AHA. 1954. TOm.II. Fasc.1-2. 1o2.l.- Dercsényi: La tutela dei Monumenti in Ungheria dopo la Liberazione. /99-132.l./

Winterhalder

wód

Pigler Andor: Kemény Lajos: A pozsonyi vár és váralja. (Pozsony, 1933) Magyar Művészet 1934. 96. l.

BUDAPESTI SZEMLE

A MAGYAR TUD. AKADÉMIA MEGBIZÁSÁBÓL

SZERKESZTI

VOINOVICH GÉZA

KÉTSZÁZNEGYVENEGYEDIK KÖTET.

Winterhalder

l.

LykaMagyműI300-50

21,360.l.

J. Winterhaller, festő.

Maulbertsch tanítványa. Mestere halála után részt vett a szombathelyi székes-egyház díszítésének befejezésében.

— : A freskók festője 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. aug. 7.

id.Winterhalter,festő ,1702-1769

A Liszt Ferenc Múz-nak ajándékozott rajzgyüjtemény egyik darabja,amely egy királyt ábrázol főpapok között Aschenbrenner Vanda neki tulajdonitja,bár Csatkai Troger művének vallja. 276.old

Csatkai Endre: Barokk rajzok kiállitása a Liszt Ferenc Múzeumban 271.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XX .évf.1966. Sopron

Winterhalder József

festő

írád

Géfin Gyula dr.:

A szombathelyi székesegyház

Szombathely 1943.

12. l. 14. l. 16. l. 18. l.

38, 39. l. 41. l. 42. l. 44. l.

45. l. 46. l. 54. l. 21, 22, 24,

29, 31. tábla 53. 36. tábla

Szily János püspök arcképe,

Géfin szerint valószínűleg fentiről. 1. tábla.

3

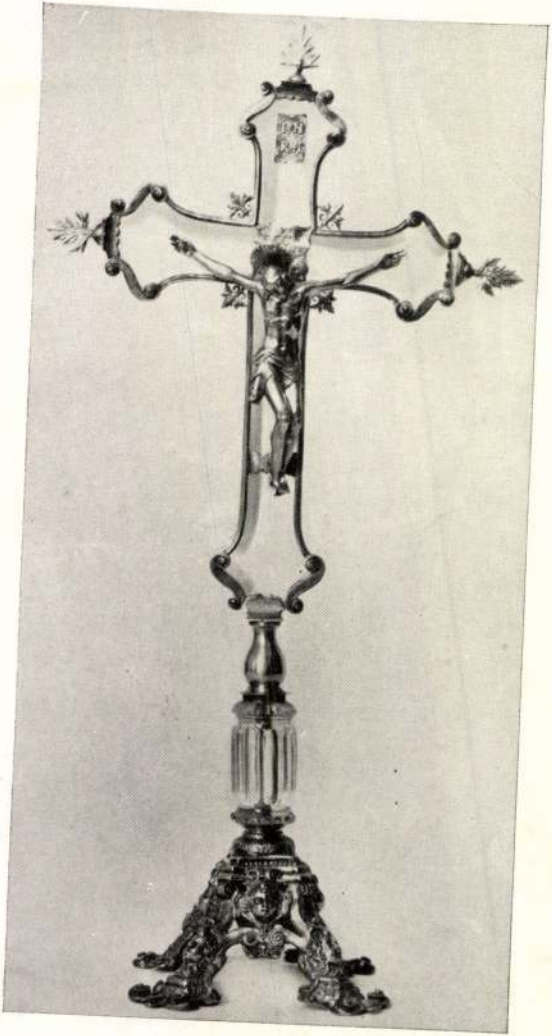

Winterhalder Joseph

l.

Garas Kracker

7. l

W i n t e r h a l d e r József
festő

Géfin Gyula: Sabaria 1900 éves. Képes Vasárnap. 1943.máj.25.(Ké - pekkel.)

Winterhalder József

l.

Cincik

8, 52, 53, 54, 67.!

Winterhalder József

festő XVIII sz

l.

Kem Pozs

27. l.

IRODALOM

– M. o. tört. emk. II k. 294 l.
345 á.

JEGYZET

Winterhalder Josef

festö

l.

Peter II

by. l.

66. l.

~~Bélyeget Genthonnak~~!

Winterhalder Józef

festō

l.

Thirfelsödmaintil

269, 270. l.

Winterhalter

falkeje a nombat-
helyi nékescsjhan
ban. Utolsó ítélet
1791.

Gerecze falkejek

539. h.

moren abban foglaltatott össze: „Neutralité stricte", szigoru semlegesség. Most minden remény megvolt arra, hogy ez az álláspont egy jóindulatu semlegességgé fog átváltozni.

Ábrahám Dezső igyekezett is kihasználni a kormányváltozás ezen külpolitikai előnyeit és beváltani, a legnehezebb időkben személyéhez füzött, talán tulzott reménységeket is. Julius 14-én, éppen a francia nemzeti ünnep napján, tartotta első miniszter-tanácsát a rekonstruált kabinet az uj kormányelnök elnökletével. Ugyanekkor tették közzé a kormány proklamációját a magyar nemzethez. A rövid és tömör program lényege: az ország megmentése. Igen jó hatást tettek a proklamációnak azon részei, melyekben kijelentik, hogy az uj kormány nem ismer sem osztály, sem faji, sem felekezeti különbséget. „Nem a gyülölet, hanem a megértés vezet bennünket. Minden ember csak annyit ér előttünk, amennyit munkájával és becsületességével kiérdemelt, amennyi hasznot hoz hazájának.

Winterhalder

freskófestő

Maulbertsch tanítványa

vód

Pétermagyniuv

Verecke V. 70. l.

módozatot tisztelt vevőink kényelmére való tekintettel hoztuk alkalmazásba. Tíz részletnek utalványon való beküldése 1 korona 20 fillérbe kerül, míg cheque utján csak 60 fillérbe kerül.

Tévedések elkerülése végett szíveskedjék a befizetési lapokon b. nevét mindig ***olvashatóan*** ráírni.

A folyó év ..... *hó* ..... *n*

..... *úr utján tett b. rendelése folytán a kivánt műve* .....*t van szerencsénk megküldeni és egyuttal értesítjük Czimedet, hogy becses számláját a tuloldali részletezés szerint*

..... **korona** ..... **fillér** *összeggel terheltük meg kivánsága folytán utánvettük.*

Hogy Uraságod elvállalt kötelezettségei iránt minden tekintetben tájékozva legyen, idecsatolva megküldjük az Ön által aláirt rendelőbárcza hü másolatát.

Szives bizalmáért köszönetünket kifejezve, egyszersmind felhasználjuk az alkalmat, hogy ujabb megrendelésekre is felkérjük t. Czimedet.

A könyvjegyzékeinkben előforduló kiváló irodalmi műveket ***a lehető legelőnyösebb részletfizetésre, a bolti ár felemelése nélkül*** *tesszük hozzáférhetővé a könyvvásárló közönségnek.*

Azon kérésünk kapcsán, hogy czégünket irodalomkedvelő ismerősei és barátainak ajánlani és az irodalmi művek terjesztésére irányuló törekvéseinket becses jóakaratában továbbra is megtartani kegyeskedjék, vagyunk

kiváló tisztelettel

„Kölcsey" könyvkereskedési részvénytársaság.

Tessék forditani!

Winterhalder József

festő

irod.

Divald 1927

141. l.

Kapsz 10 kg. ot. Zsuzsát is kérdezd meg, hogy háromért kell-e neki is tíz kiló? Ha igen, akkor majd neki is eljuttatom.

Most még küldöm, az egy l. rumot apának, a másik liter Hollosy-é és Szikrahrandy is.

~~A rum~~ A rum ára 13·48 P. a Szikra 13·38. P. –

Jövet jól utaztunk, kaptunk ülőhelyet. Itthon azután hamar még ebédet is főztem. A héten nem értem rá írni mert nagy-mosás volt, eltartott, szappanozás-sal három napig

Winterhalder József

Festő

1743 – 1804?

Kombathelyi székes-
egyház

Dívald Magyarmuvenul.

230. l.

Winterhalter

festö

kombathely

vöresegyház

Kisszikl kath. Magy

372. l.

BUDAPEST
11 XII 12 13
62

Winterhalder

Brod
2

Fürsthanger

35. P.

Winterhalder J.

fecto

Sz. Márton Arriens
kapuja előtt c. Éjje
repr.

Géfinszombhegyhen
II. 408. l.

Winterhalder Josef

festő

kombathelyi székes-
egyház

vod
z

Pig Müvel

538. l

Feladó Tóth Elek Vérző

Európa
film könyv és lap terjesztő

Budapest
VI Eötvös u 43

Winterhalder J.

Festö

l.

Gefinszombherfun

I. 32. l. mellett,
111, 112. 118, 119. l. 120, 121.
l. 122, 123, 124, 142, 143,
152, 156, 228. l. 265. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
BUDAPEST, IX., HŐGYES ENDRE U. 10.

939.
.....szám

yságos

dr. Steffanits Pál Urnak

Budapest I.

Fortuna-utca 13.

Winterhalder József

festő

erőd

Kapossy János

1900 év művészete

Savaria fórumán

Bp. 1944. 10

Zöldfa - utcza (Budapest) VII. 33

Winterhalter Zürich

Festo

Leid

Ephemeriden 1834.

V. 111 l.

Winterhalder

vrsd

Pasteiner: Építészeti emlékek a Dunán túl. Az osztrák-magyar monarchia írásban és képben. Magyarország. IV. k. 156. l.

Kuncz Adolf: Szombathely monographiája. I. k. Szombathely, 1880. 336. l.

Borovszky Samu: Magyarország vármegyéi és városai. Vas vármegye. Bpest. 1898. 126, 287, 288. l.

Köbel J.: Adatok a szombathelyi székesegyház történetéhez. Szombathelyi Lipót 1897. 12. s. köv. számai.

Tóth József dr: A szombathelyi püspöki székesegyház leírása. III. k. Szombathely, 1920

~~Kapa~~

Schubert Franz III. 57.

Winterhalter

Schmitzer Jakab, a bécsi vérmetsző akadémia igazgatójának ajánlatára, Maulbertsch halála után W.-t szemeli ki Szily püspök a szombathelyi székesegyház freskóinak elkészítésére.

Már előzőleg dolgozott Magyarországon és pedig Maulbertsch segédjeként (~~[illegible]~~ az Erdődy-féle kerti ~~[illegible]~~ palotában), Fischer tanár segédjeként a pozsonyi várban, Hautzinger segédjeként a budai királyi palotában és Nagyszombatban, s az utóbbi helyen az egyetem egyik megytermének falképei ugyancsak tőle. Egyéb művei főleg Morvaországban vannak, ezek közül legjelentékenyebbek az obrowitzi templom mennyezetképei. A freskófestésben Maulbertsch legkiválóbb tanítványa volt.

Kapszomb. 33-f.

South-Kensington Museum

III. 160.

Winterhalder

1797 dec. 28-án érkezett Szombathelyre. A művész hajlandó volt Maulbertsch vázlatai nyomán a munkát vállalni. A szinvázlatok megszerzése sok nehézségbe ütközött, mert Maulbertsch özvegye 2000 fotot kért értük. Ezt a püspök sokalta.

W. hajlandó a munkát a Maulbertschel között szerződés szerint vállalni, de a szinvázlatokat a püspök fizesse. Végre a püspök a négy vázlat közül 2-dobot egyenként 100 aranyért megvásárolt s szerződést kötött Winterhalterrel a szentély kifestésére vonatkozóan. Ad 2400 fotot, lakást, ellátást, évi 100 fot utiköltséget, 500 fotot a szerződés aláírásakor. W. ez alapon 1798 áprilisában megkezdte a szentély kifestését. A munka még ez évben elkészült.

1798 szept. 22. én kötötte Berly a mesterrel a szerződést a nagy kupola megezetképére vonatkozólag. valamint a lihály kápolna utolsó itélatére is.

Fordítz.

Winterhalter kötelezi magát, hogy Maulbertsch szinvázlata nyomán megfesti a nagykupolára Mária bemutatását, a boltcsikkelyekbe a négy evangelistát. A keresztbajó négy falmezőjébe Szent Márton és Quirin életéből vett jeleneteket fest „bassorelievo", a menyezet kisebb mezőibe az említett szentekre vonatkozó menyei jelenést al fresco. Vállalja a festett architektúrai díszítést s a keresztbevederek karettáiba aranyos antik rozsákat rajzol. Kifesti a Mihály kápolna oldalfalait és menyezetet, melyhez előzőleg elkészíti az Utolsó ítélet szinvázlatát. A munkát 1799-ben megkezdi. Szily mindezekért 5500 frt fizet, lakást, ellátást ad, éri 100 frt utiköltséget s külön térítí meg a szükséges arany árát.

1799-ben W. tenyleg hozzá fog a munkához s másfél év alatt készült el vele. ~~A szin~~ Szily időközben elhalt, csak a szinvázlatot láthatta, meg a szombathelyi püspöki palotában mány femmasadt.

Kapszomb. 34-l.

Sonnebergi játékszer-múzeum III. 161.

Winterhalter

Amit a szombatheli székes egyház Mihály kápolnájának menyezetképe is elkészült, az építkezés felügyelője, Kölbey kanonok újabb szerződést kötött Winterhalterrel 1800 szept. 17-én a kápolna oldalfalainak kifestéséről. A oltár két oldalára, festett fülkébe két arkangyal alakja kerül al fresco, a hosszanti falra Jákob álma basreliefben. Az ábrázolásokat sajátkezűleg vállalja, a díszítést segédjére Martin Michlre bízza. A szokásos ellátason és lakásom kívül munkadija 300 frt.

Kapszomb. 34. l.

Schaedtler, hamburgi építész III. 159.

Winterhalder

A szombathelyi székesegyházban lévő freskósnak befejezése után az osztrák mennyezetfestők szokása szerint egy részletesen kidolgozott sajáthe-zin írásában a megfestett jelenetek pontos magyarázatát adja. Ez a leírás a szombathelyi püspöki levéltárban van.

Kapszomb. 35. l.

Winterhalder 1807 január 17-én Znaimban meghalt

Spázay Márton, komáromi alkapitány, arck. III. 35.

Winterhalder

ivod

Kapszomb 47 – 52. l.

Nem Janosnak hívják hanem Józsefnek.

Kapszomb. 55. l.

Magyarországon ugyláttzik csak Szombathelyen dolgozott. Munkámak legnagyobb része Morvaországban van. Fenét, hiszen müvei, zelsorolásában ő maga mondja hogy Magyarországon több helyütt dolgozott.

Lásd önre foglalt életrajzát

Kapszomb 55 – 56 l.

Nagler. XXI. K. 553. l.

Wurzbach 57 k. 82. l.

Sporck János báró, tábornok, ezredes.

III. 34.

Winterhalder József

Szerzödési a szombathelyi püspöki levéltárban

Kapszomb. 83. l 84. l.

a székesegyház kifestése ügyében ist levelei a szombathelyi püspöki levéltárban.

Kapszomb. 112 – 116. l.

Spalato f. n. III. 46, 47

Winterhalter Fois of

festō

Good

S. A.

Winterhalder
Joseph

---

l.

Univerzeti lex.
833 l.

Winterhalder, Josef

MAGYAR MUVESZET

1926. 107

1931. 26

LEVELEZŐLAP

Feladó:

VILÁGOSSÁG RT.

II. MAGYAR FILATELISTA NAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12–14
HARANGHY.

Winterhalter József

Znaimi festő

irod

Tószombath székesegyh.

229

1905.

harom macskát felkapott és

fordultan ülő fekete hajú leány ábrázol, a ki
egy könyök-
vele
ötten viseli, fülbevalója a-
ros vállkendő, rövid ujjú ing, de-
szétszort rózsákkal. A szék-
tt, a melyre reá ült. Az asztalon
ózsa és egy napraforgó vál. A
érbeli ládán két köteg vöröshagyma
zes kanna áll és a falon kézi dob
Mazzotta.
6.2 cm.
nő ajándéka 1905 május 18-án (426

34-905

Winterhalder, Joseph

Magyar Művészet

1934. 96. l.

múzeumban. A színekben nem gazdag erdélyi szász viselet tipikus példája, melyen az ötvösművek szokatlanul nagy szerepet játszanak; a legfontosabb a hatalmas mellboglár, a mellény gombpárja s a díszes öv, hasonlók igen nagy számban maradtak ránk

(59)

Kálvária-falkép a nagyszebeni plébánia-templomban. Rozsnyai János festette 1445-ben. A németalföldi és olasz festészet hatásának keveredéséből származó mű két sarkában Szent István és Szent László

Winterhalter Jans

1745 – 1807

ivod

Om IV 154 l.

..... *műhely.*

vfőnökség!

v ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

ım.

evi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Winterhalder

floto

XVIII 24.

laid

SzB Vas 127 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
alái

8. sorsz. Műhelyi minta. –

Winterhalder Jaws

XVIII

rod

2

Om IV 158 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök vá
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta.

Winterhalter Johann

Minvérit 1903. 241, 242, 428
– 1904. 202

Magyar Minvérit
1926. 107

Savoldo Giov. Gir.: Jezus eltem
tetése 463 (649), 1239 (62).

Winterhalter Jaius

festō
kūl 1743.

irod

Ent Tōst. 24.l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi minta.

Winterhalter János

festő

Lásd.

Művészet 1903. 241, 242. l.

(A cikk Troger Pál csomagjában.)

BUDAPEST
935 FEB -111
Sa 62 Sa

Winterhalter

Franz Xaver

Universal-Lex.

8331.

M. D. K.

WINTERHALDER festő

Szombathely székesegyház kupolát dí-
szítő freskó

Művért. 1952.

Dercsényi Dezső: Magyar műemlékvédelem a felszabadulás után 148. l.

Winterhalter János

1743–1807.

A Mária Terézia Királynőtől
1777-ben alapított szombathelyi
püspökség székesegyházában Win-
terhalter János, Maulpertsch
festőtársa a főoltárképeit
templom belsejét festette meg.

Művészet, 1903. 242

Winterhalder Karsz

kartogr

~~1712~~

l.

Eperjesy 1929

107. l.

108. l

111. l

112. l.

3000

1533.

Manheimer Gyula:

Zivatar után.

A hegyes vidé
hök tornyosulnak
ben középütt, a ~~fa~~
baltát ~~[illegible]~~ (kivon
ingvállának rövid
köszénye kék. Al

Olajfestés vás
Vétetett 1896.
Ára 800 frt

Elszámoltat
molás tudomásul
tol (123/97.).

1899. X. 21.
vai kiállitásra e
el, hanem visszaé

↳ a fát vágó

↳ 339/96. 382/96.

319/96

WINTERHALDER, *Joseph*, osztrák festő, * Föhrenbach 1743, † valószínűleg Bécsben a XIX. század elején. Olmützben *W. Joseph* nevű nagybátyjánál tanult, később Troger, majd Maulbertsch tanítványa lett, kivel 1775—77-ben együtt dolgozott a mühlfraueni templom mennyezetképein. Művei javarészt Morvaország templomaiban és kolostoraiban vannak elszórva. Magyarországon W.-től valók a szombathelyi székesegyház szentélyének, nagykupolájának és Mihály-kápolnájának mennyezetképei, melyek már a kibontakozó klasszicizmus formai jegyeit viselik magukon. — Irodalom: *Kapossy János:* A szombathelyi székesegyház és mennyezetképei (Bp., 1922).

K.

K-f II 617 l

MDK

Winterhalder (festő)

A szombathelyi püspöki székesegyház freskóinak alkotói között.

Pálóczi Antal: Bogdányi Ödön: Szombathely város fejlődése és műszaki létesítményei.

Városi Szemle, Budapest 1911. IV. évf. [10. sz.] 754. l.

Winterhalter

festo 1800

l.

Vasi Szemle

1937. 288-l.

Winterhalter

festő

l. Vasi Szemle

1938. 15. l.

Karinczy F. levelezése

IV. k. 428, 429. l.

Kelet
év, hó nap

Hivat-
kozás

Tétel

% kamat

Árú A méta a Posztók

Lejárat hó	Lejárat nap	Kamatnap	Kamatszám	Összeg Pengő	Összeg fill.
	-			40000	-
január	2.	adó pm.	——	~~4000~~	-
január	2.	—	——	48	-
január	6.	4.	116	30	-
			93	400	~~48~~
januar	30	28	~~289~~	1048	-
			3 6 4 9		
jan.	30.	28	~~1667~~	59	55
			1957	41X185	55
93			10 19 3		
22			4287		
				366	22
				5 ~~607~~	~~22~~
				366	21
				5 ~~607~~	~~22~~
			10644		
			~~6244~~	52400	-

MDK

Winterhalter festő

méltatása Garas Klárától:A Szépmüv.Muzeum közl.
1958.87.old.1959.75.old.

A magyarországi művészet története I.
Bpest,1961.II.kiadás. 474.l.

Winterhalter József ,festön.

a székesegyház freskóinak egyrészét ö festette.

Bodányi Ödön: Szombathely város fejlödésének története /1895-1910/. -Epitö Ipar.4o.sz. 1910 X.2. 389.l.391.l.ig

Winterhalder, Josef, festő 7 Dh

Szül. 1743-ban a thüringiai Fahrenbach-ban, megh.: a 19. sz. elején Bérsben.

Maulbertsch tanítványa és munkatársa volt. Mesterének halála után annak tervei szerint szombathelyen fejezte be művét, a Vár „Sala terrena"-ját freskókkal díszítette.

73. l

Franz, A. R.: Pressburg, die ehemalige Hauptstadt-

Berlin = Stuttgart, 1935. 83. l. 12. t.

 M. D. K.

WINTERHALDER, (Winterholter)

Josef festő

szül. 1743 Vöhrenbach, megh. 1807 Znaim

Nagybátyjának Josef W.-nak, majd Maulbertschnek tanítványa sutóbb segédje

Féltorony kastély-díszterem

Pozsony Erdődy kertilak menyezetkéte

./.

MDK

Winterhalder, festő

A második világháborúban a szombathelyi székesegház mennyezet freskóit (Winterhalder és Spreng alkotásai) bombák tették tönkre.

Szíj Rezső: Szombathely az irodalomban 222–226.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1966. április

XVI/4.

MDK

Winterhalter József

fal- és oltárképei a szombathelyi székesegyházban.

Kemény Lajos: Hefele Menyhért. 1716-1794. Pozsony, 1915, 30 l.

Winterhalter József MDK

festő

A.G.A szombathelyi székes templom.
Egyházi Tár. Pest. 1834. V. füzet.

Winterhalter

festő

MDK

Maulbertsch tanitványa festette meg a szombathelyi székesegyház freskó-sorozatát, melynek vázlatai t Maulbertsch [illegible] készitett.

19.o.

Végvári Lajos: A sümegi Maulbertsch freskók.
Bp. 1958.

Winterhalter festő M.D.K.

Kombathely, püspöki nézeszegház freskói (elpuntultak)

Genth. Müeml. 1959 I. 371.

M.D.K.

Winterhalter József, festő

1743-1807. sz. a cseh Fekete Erdőben levő Föhrenbach-ban. Önéletrajza bőségesen tájékoztat élete folyásáról: ifjuhori tanulmányait 1755-től kezdve hasonlónevű nagybátyjánál végezte, aki igen kiváló szobrász volt Olmützben. Később Brünnbe kerül, és ott ismerkedik meg Maulbertsch művészetével, mely a legnagyobb hatással van rá. Öt évig dolgozik a mester mellett ./.

Garas Klára: Josef Winterhalter: Bulletin du Musée National Hongrois des Beaux Arts. Bp. 1959. No 14. 75-76. old.

M.D.K.

Winterhalter József, festő

... akinek nemcsak hűségesen másoló tanítványa, de rövidesen munkatársa is lesz. Első körös művük, feltehetőleg a porsonyi Erdődy-féle nyárilaknak 1763. nyarán készült dekorációi. Több ausztriai együttes művük mellett Magyarországon Maulbertschnek következő munkáinál működik közre: 1765-ben a féltoronyi kastély diszterménél, a porsonyi vár „sala terrena" freskóinál. 1760-ban társul .../-

Garas Klára: Josef Winterhalter. Bulletin du Musée National Hongrois des Beaux Arts. Bp.1959.No.14. 76-77.old

M.D.K.

Winterhalter József, festő

... Josef Hauzinger bécsi udvari festővel, akinek segít a budai vár és a nagyszombati egyetem díszítő munkáinál. 1768-tól kezdve már önállóan és nagy elismerés mellett dolgozik, főleg Dél-Morvaországban, akol végleg le is telepszik. Maulbertsch halála (1796) után Szily János szombathelyi püspök meghívására, mint Maulbertsch legkiválóbb tanítványa, ő festi meg a nem régiben elkészült székesegyház kupolája, valamint a Szt. Mihály...

/.

Garas Klára: Josef Winterhalter. Bulletin du Musée National Hongrois des Beaux Arts. Bp. 1959. No.14. 78. és 89.old.

M.D.K.

Winterhalter József, festő

... képolna fali- és menyezetfreskóit, 1800 - 1801. között, melyeknek vázlatai még Maulbertschtől származtak. W. J. művészete messze elmarad a mester lendületes kifejező erejétől és a lángés szuggesztív gazdagságától. Előadás módja vonalasabb, szintelenebb, főleg az arcok- és kezek ábrázolásánál könnyen megkülönbőr tethető Maulbertschtől. Ennek ellenére igen sokszor Maulbertschnek tulajdonítják az ő ...

Garas Klára: Josef Winterhalter. Bulletin du Musée National Hongrois des Beaux Arts. 1959. No.14. 78. és 89.old.

Winterhalter József festő

M.D.K.

... műveit, és vissont. Szerző külön-
böző külföldi muzeumokban lévő
műveken igazolja stíluskritikai meg-
állapításait.

Garas Klára: Josef Winterhalter. Bulletin du Musée National Hongrois des Beaux Arts. 1959. No.14. 84-90.old.

M.D.K.

Winterhalter József, festő

cejik rajzának reprodukciója. Feltehetőleg Mórest ábrázolja az isteni kinyilathoztatás után, amint magába roskadva takarja el arcát: Eredetije a budapesti Szépmüvé szeti Muzeumban.

Garas Klára: Josef Winterhalter. Bulletin du Musée National Hongrois des Beaux Arts. 1959. No.14. 83.o.

Winterhalter, festő

Művészet, II., 1903. 427-430.

Esztegár László: Rónay Jácint feljegyzései Brocky Károlyról

nak, — valóban odaillett a Dante márványfejére. És jól tették, hogy a nagy költő alakját itt is fölállították az utókor szemléletére, hogy a ki Olaszország határát átlépi, tudja, hogy a Dante szellemének birodalmába lépett.

Verona különben is nevezetes szerepet játszott a költő történetében, mint élete kálváriájának utolsóelőtti állomása, a hol kétszer pihent meg a száműzött, munkásságával nagy részt róva le a halhatatlanság adójából.

Dante az olaszokra nézve, mint élő irodalmuk régiségének hirdetője, azt a világon páratlanúl álló nemzeti dicsőséget jelképezi, hogy egy hatszáz év előtt élt költő munkáját, a mely a világirodalom elsőrendű remekei közé tartozik, ma is megérti, ma is lelkesedéssel olvassa és idézi minden olasz; az ő nyelve ma is mintaképe az olasz költői nyelvnek, képbeszédei ma is szívhez szólók, alakjainak tragikuma és fönsége ma is megragad: szóval az olasz művészet és költés szelleme hatszázados forrásokból meríthet nemzeti ihletet és nemzeti motivumokat, a melyek teljes közvetlenséggel hatnak reá ma is.

Bartolommeo Colleoni emlékszobra velenczében. Leopardinak sok egyéb jeles alkotása mellett talán az egyszerű befejező és talapzatépítő szerepénél nagyobb része is van annak a Verocchio rajzai alapján készült szobornak a létrehozásában ott, a Giovanni Paolo templom oldala mellett, a melyet nemcsak közmondásosan, de igazság szerint is a világ legremekebb lovasszobrának szoktak nevezni s a melyről maga a Leopardi szigorú itélőbirája kénytelen azt mondani: «Nem hiszem, hogy a szobrászatnak a világon dicsőbb műve léteznék, mint a Bartolommeo Colleoni lovasszobra».

Ez a Colleoni condottieréje, bérhadvezére volt Velenczének s hogy az őt szolgálatába fogadott köztársaságnak a saját meggazdagodását meghálálja, halála után vagyona nagy részét Velenczének hagyta, de azzal a föltétellel, hogy a város lovasszobrot emeljen neki, még pedig a Szent Márk-téren, a hol szokott vértezetében, vezéri botjával kezében kivánt halála után is századokon át működése szinhelyére büszkén letekinteni. A velenczeiek ugyan nem teljesítették szószerint az örökhagyó akaratát, mert törvény tiltotta, hogy a Szent Márk-téren bárkinek szobrot állítsanak. A Colleoni szobra ennek következtében oly térre jutott, a melynek egyik oldalát a Scuola di San Marco nemes homlokzata diszíti ugyan, de a hol a nagy hadvezér marczona tekintete egy szűk csatorna ronda házaira néz le; gondoskodtak azonban arról, hogy maga a szobor a képzőművészetnek oly remeke legyen, a mely egy sokkal szerényebb helyet is dicsfénynyel volna képes elborítani.

A Bartolommeo Colleoni végrendelkezése és szobra egybevetve azokkal a pompás síremlékekkel, a melyek a mögötte és Velencze egyéb helyein levő templomokban emelkedtek, érthetően fejezi ki a sirontúli földi dicsőségért való versengését az olaszországi renaissance nagyjainak, a melyről Symonds oly találóan mondja, hogy «ez a világ velök oly sok és nekik oly sok volt, hogy e férfiak a halálban sem akarták azt markokból kiereszteni s a sirontúli remények paradicsomával önként fölcserélni».

A velenczei Szent Márk templom belseje az épitő művészet egyik remekművének egy részletét tünteti föl.

A 14 ívre terjedő könyvet, mely összesen 30 szép képmelléklettel van diszítve, a Franklin-Társulat igen ékesen állította ki; ára 3 forint 50 krajczár.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ.

Winterhalter Ferencznek a király Ő Felsége dolgozószobájában levő festménye.

Képmellékletünk.

A «Vasárnapi Ujság» 1898-iki évfolyamának második feléhez való képmellékletünket mai számunkhoz csatolva küldjük szét olvasóinknak. Ez a melléklet néhai Erzsébet királynénak egyik legsikerültebb arczképe, mely még 1864-ben készült s a fejedelmi hölgyet bizalmas otthonában, női bájainak legteljesebb virágzásában ábrázolja. Az eddig kiadatlan kép Bécsben, a király Ő Felsége dolgozószobájában függ az íróasztal fölött. Mind máig csak azok láthatták, a kik szerencsések lehettek a király dolgozószobájába bejutni. A szép olajfestmény Winterhalter Ferencz német festő műve, a ki legnagyobb sikereit arczképeivel aratta. Lefestette a negyvenes években Lajos Fülöp franczia királyt és nejét, továbbá az angol királyi családot egy csoportképen. Sokat dolgozott III. Napoleon udvara számára is. Szintén ő festette le a belga királyi család tagjait, majd I. Vilmos német császárt és nejét, Auguszta császárnét, Miksa mexikói császárt és nejét, Sarolta császárnét, továbbá a mi uralkodó-családunk több tagját és legsikerültebben Erzsébet királynét. Vannak művei a Magyar Nemzeti Múzeum képtárában is. Winterhalter 1873-ban halt meg a Majna melletti Frankfurtban.

Nagy emlékezetű Erzsébet királynénk ez arczképének közölhetésére szerkesztőségünk Ő Felsége főudvarmesteri hivatala útján kért és nyert engedélyt.

ÚJ-ÉVI ÜDVÖZLET A TENGEREN.

(Emlékeimből.)

Egy hideg deczemberi napon az estszürkület bizonytalan homályában kiméletlenül dobálták hajónkat ide-oda az Adria habzó hullámai. Eltüntek mögöttünk a dalmácziai szigettenger körvonalai, elmaradtak mellettünk a kisérő sirályok, visszatérve a hideg szél elől meleg fészkeikbe. Mikor a kezdődő sötétség új színnel vonta be a déli láthatár gomolygó fellegeit, csak egy távoli világító-torony meg-megújuló fénycsóvája villant rá néha elhagyatott hajónkra. A fehér hullámtarajok és a hullámvölgyek között gyűrődő habfodrok eltüntek a fölkavart viztükör sötét színében. Fölgyúltak a hajó jelző lámpásai, megkondult a jelző harang s a hajó személyzete fölváltotta egymást a nehéz és rideg szolgálatban. A kormányos átvette az irányjelzést, a hajó hadnagya pedig egyforma lépésekben mérte végig a parancsnoki hidat, jobbrabalra hajlongva az ingó hajótest billenéseitől.

A hajónak minden nyilása be volt tömve. A tisztikar lakosztályába is elhatott a bűzös gépolaj-szag. A hajó-gép ütemének rendetlen akadozása nyugtalanná tette az emberi kedélyt. A fedélzetre csapó hullámok loccsanó fodrai végig mossák a vizes ponyvákkal lezárt raktárajtókat és karvastagságú sugarakbam ömlenek vissza a tengerbe a korlátok alján a hajó-kötelek számára való oldallyukon. A legénységi fülkékben szótlanul feküsznek láda-szerű ágyaikban az elfáradt emberek, s ki tudná, hol járnak gondolataik. A legfiatalabb matróz valami egyhangú nótát nyavalygat kiszakadt sarkú harmonikáján, míg a hajó őrmestere, a nostr'umo, el nem hallgattatja, szótlanúl oda vágván ágyához egy hosszúszárú vízmentes csizmát. Csönd lett mindenütt.

Az ó-esztendő utolsó napját most már csak az erősödő szél zúgó moraja búcsúztatja, mintegy halotti indulót fütyölve az árboczok drót kötelei között. A kémény kormos füstgomolya lecsap a hajó testét kisérő tajtékos habrojtokra s eltakarja a zajgó útvonalnak lassanként elenyésző nyomát. A kimerült szemlélőt a jótékony álom menti meg izgatott gondolataitól, elé varázsolván a nyugalmas családi otthon képét . . .

A reggeli ködök oszlásakor, mikor az ég alja kezd elválni a víztükör sima felszínétől, búgó dudálás ébreszti föl a személyzetet. A legöregebb matróz egy nyaklevessel riasztja föl a legédesebben alvó hajóinast, a ki erre a gyöngéd ébresztésre villámgyorsan öltözködik és szalad ki hirt hozni. A dudálás ismétlődik és messziről halvány visszhanggal felel rá valami másik gőzös. A hajó fedélzetén nagy mozgás keletkezik; ide-oda szaladnak a szolgálatban lévő matrózok és az első árboczról gyorsan lehúzzák a zászlókötelet. A láthatár felől egy másik gőzös közeledik felénk, a mely habzó hullámfodrokat tol maga előtt, ide-oda himbálózva a hullámok között. A mint a mi gőzösünk kapitánya reá irányozta távcsövét, felszalad árboczán a három szines lobogó, a mely nemzetközi hajós nyelvben egy egész mondatot jelent. (Micsoda hajó vagytok?) A szolgálatot tevő tiszt lekiált a jelző zászlókat tartó matróznak:

— Húzd föl a hajónk nevét!

Egy pillanat alatt fönt leng a négy szines lobogó, a mely azt izeni a másik kérdező gőzösnek, hogy a mi hajónk a magyar kir. «Adria»-társulat «*Jókai*» nevű gőzöse, s ez után azonnal jelzi azt is, hogy Marseillebe megyünk.

A közeledő másik hajó is fölhúzza a választ: «Adria»-társulat «*Stefánia*» gőzöse és Braziliából jön Fiuméba».

«Megértettem», — következik a kölcsönös válasz.

Tehát mindkettő magyar gőzös. Az előkerült parancsnok most harsány hangon ordítja le az új jelző zászlók neveit, nyakig beburkolózva állván a kormányos mellett. Egy pillanat alatt felfutnak az új lobogók és a hideg szél lengeti a «Jókai» jó kivánságát.

— «Boldog új-évet kivánunk!»

Mintha csak egy szivből jött volna, egyidejüleg ugyanezt teszi a másik gőzös is. Ezután még fölhuzzák utolsónak a «Szerencsés útat kivánunk» jelző lobogóit és a két magyar gőzös folytonos kendőlobogtatás és «éljen», «eviva» kiáltás között elhalad egymás mellett. Eltünnek füstgomolyaik között üdvözlő lobogóik s halad mindegyik tovább a maga útján.

A derülő égboltról eltünedeznek a rideg éjszaka komor fellegei s lassanként elcsöndesednek a nyugtalan hullámok. A lemosott fedélzeten mohón szivjuk be a déli égalj felől áradozó kellemes enyhe levegőt, kereső távcsövem előtt pedig előtünnek az örökzöld olasz partok.

Most, mikor e napra visszaemlékezem, elszomorodom, mert az én gőzösöm azóta valahol a calaisi csatorna fenekén piheni örök nyugalmát. Elérte sorsa: összeütközött egy angol gőzössel és elsülyedt egy ily zivataros éjjelen . . .

Paur Géza.

KÉPEK EGYIPTOMBÓL.

A dr. Kőrösi László által szerkesztett «Egyiptom» czímű munkának, — melyről lapunk múlt heti számában is szólottunk már, — képeiből és képmellékleteiből mutatunk be most néhányat. Ez alkalomból fölkérésünkre maga a szerkesztő irta Egyiptomról azt az általános ismertetést, melyet lapunk mai számának élén közlünk. Ezenkivül magából a könyvből is közlünk itt néhány oly adatot, melyek ugyancsak e képekre vonatkoznak.

A három nagy piramis Egyiptom első látványossága. Kairóhoz közel emelkedik a három épitett kőhegy. A legnagyobbik közöttük *Kufu* (Cheops) fáraó siremléke, melyet Kr. e. 3700-ban épitettek. A *Kufu*-piramis magassága 137 méter, a budai Mátyás-templom a Várhegy magasságával tehát annyira beleférne, hogy a toronyból alig látszanék ki tiz-tizenöt méter. Szomszédja a *Kafra*-piramis ma már csak 136 méter magas. A harmadik *Menkara* fáraó piramisa 62 méter (3662-ben épült), de csak jó félezer esztendő mulva fejezte be *Netakerti* királyné, a ki sirhelyét jelölte meg benne.

A nagy piramisok társaságába egészen beleillik az *óriás szfinksz*, melyet még akkor faragtak ki természkősziklából, mikor a piramisokat el sem kezdték épiteni. A nagy szfinksz tehát Egyiptom legősibb műemlékei közé tartozik. A hatalmas kőszobor valamikor *Mohamed Ali* basa tüzéreinek volt czéltáblája s a nagy szfinksz megsérült arczán még most is meglátszik az arab ágyúgolyók járása.

Egyiptom első örökös uralkodója volt századunkban a maczedon eredetű *Mohamed Ali* basa, a ki büszkén emlegette, hogy ugyanabban az esztendőben született, melyben I. Napoleon. 1805-ben még nem birt boldogulni politikai ellenfeleivel, a mameluk főurakkal, kik közül azonban 1811-ben a kairói fellegvárban fejedelmi áldomás alkalmával egyszerre 480 mamelukot lövetett agyon. *Mohamed Ali* mai utóda: *II. Abbasz* Hilmi khedive 1874 júl. 16-án született. A bécsi Theresianumból hivták haza 1892-ben, midőn atyja, Tevfik alkirály, meghalt. Egyiptom mai uralkodója európai szellemű férfiú, a ki sokat áldoz az arab műemlékek megmentésére, könyvtárak és múzeumok gyarapitására. Takarékos és szerény, minden fényüzést és feltünést kerülő. Nem tékozol a háremekre

ITÁLIA.

Berzeviczy Albert, volt közoktatásügyi államtitkár s a képviselőház volt alelnöke a múlt 1898. év tavaszán arra használta föl szabadidejét, hogy Olaszországot, hol már elébb is két ízben utazott, végig bejárja s élvezze ott «mindazt, a mi a természet, a történelem és a művészet hármas forrásából oly pazar bőséggel árad szét ebben a bámulatos országban.» Ez élvezés örömeit és tanulságait azonban nem tartotta fukarul magának, hanem tanulmányokká dolgozta föl, melyek előbb egyenként a «Budapesti Szemlé»-ben, most pedig összegyűjtve egy tizenkilencz fejezetből álló vastag kötetben jelentek meg a Franklin-Társulat kiadásában, «*Itália*. Uti rajzok és tanulmányok» czím alatt.

Az érdekes könyv sem nem szokásos úti rajz, sem nem alkalmi megfigyelések és tapasztalatok elmondása, hanem rendszereskedés nélküli, de kerekded egészszé csoportosított foglalata a nagyműveltségű szerző azon vizsgálódásainak, a melyek az olaszországi renaissance korára s különösen e kor szellemi mozgalmaira és művészetére vonatkoznak, vagyis olyan művelődés- és művészettörténeti tanulmány, melynek részleteivel a szerző már másfél évtized óta foglalkozik, s melynek jelen alakban való kidolgozására ugy előbbi, mint legközelebb tett olaszországi utazásai nem annyira újabb adatokat, mint inkább csak újabb ösztönt adtak neki.

S irodalmunk csak örvendhet, hogy Berzeviczy ez ösztönzésnek engedve, gondos és alapos tanulmányozásának eredményeit most a művelt közönség számára épen oly vonzó, mint tanulságos előadásban föltárja. Mert nem ismeretlen világot nyit ugyan föl előttünk, hanem fölfogásának önállóságával, itéletének elfogulatlan higgadtságával, fejtegetéseinek világosságával és józanságával s általában az emberi szellem magasbrendű törekvései és alkotásai iránt való szeretetével mégis olyan légkörbe emel bennünket, a hol mindenfelől az okulás és gyönyörködés szokatlanabb örömei áradnak felénk. Már előszóul irt bevezetésének hatása alatt örömest engedjük át elménket és képzeletünket az ő megnyerő kalauzolásának s készséggel követjük úgy Róma műkincseihez, mint Nápoly, Flórencz, Milano, Verona, Velencze, stb. műremekeihez, vagy nagy emlékeihez, melyeknek jó részét sikerült képekben is szemünk elé állítja e mű. Berzeviczy Albert ez új könyvéből négy képet közlünk ma mutatványul s közlünk a szövegből is nehány töredékesen kivett részletet, olyanokat, a melyek az itt közölt képekre vonatkoznak.

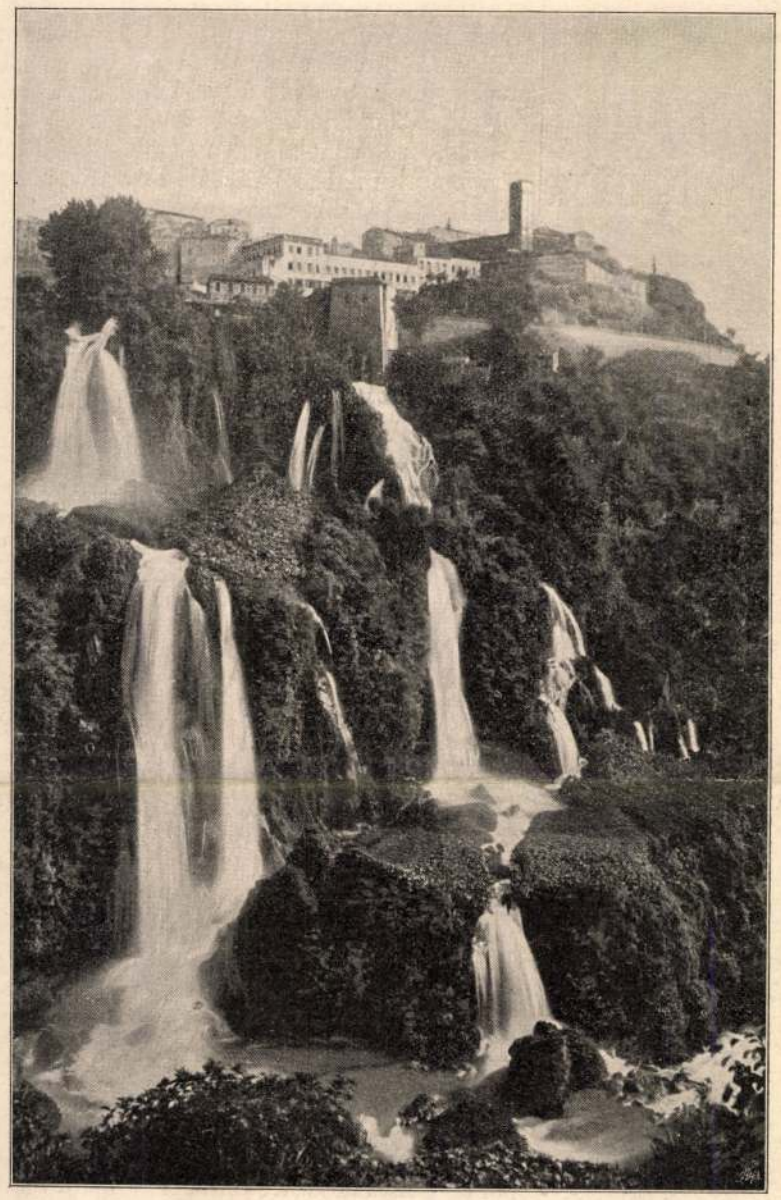

TIVOLI.

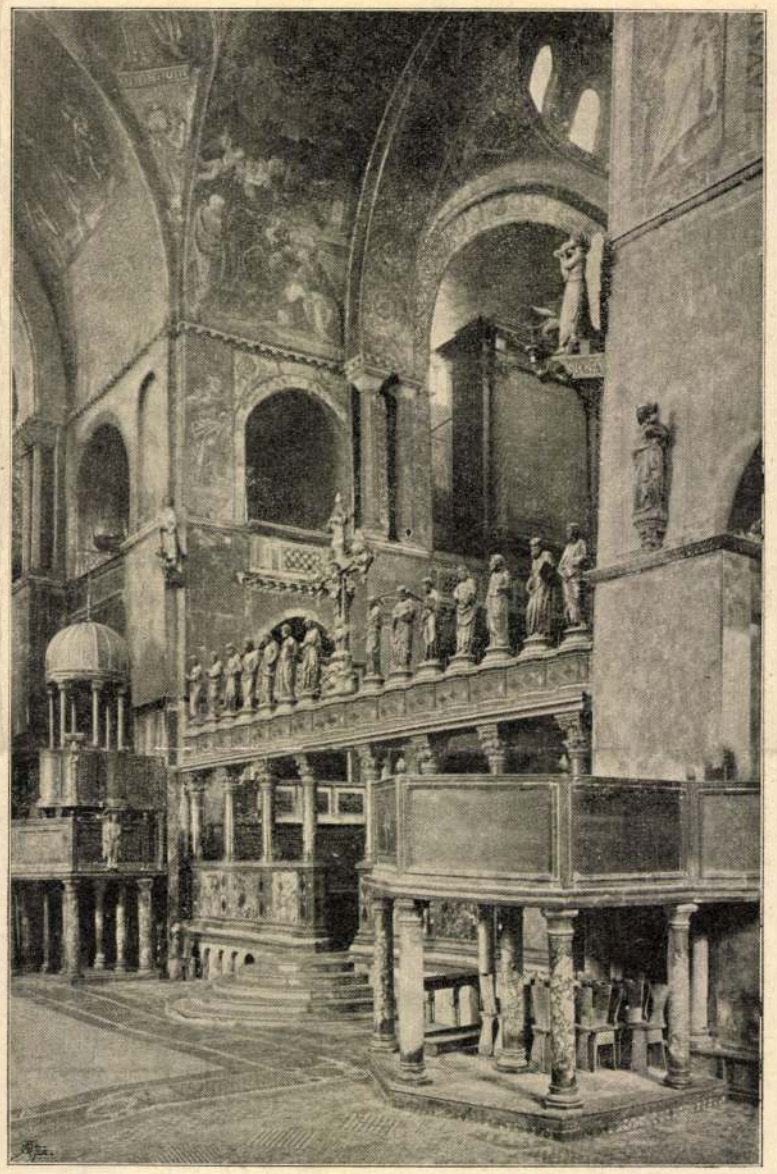

A VELENCZEI SZENT MÁRK-TEMPLOM BELSEJE.

BERZEVICZY ALBERT «ITÁLIA» CZIMŰ ÚJ KÖNYVÉBŐL.

Tivoli. Az antik világ pusztulása után sok időbe telt, a míg Tibur — most már Tivoli — régi hirét, régi báját és vonzerejét csak némi részben is visszanyerhette. A késő renaissance és kezdődő barokk korában alapította Tivoliban Ippolito d'Este bibornok, — nem az a régibb Hippolyt, a ki Mátyás korában egy ideig esztergomi érsek is volt, hanem a későbbi, a hirhedt Lucrezia Borgia és estei Alfonso fia, — a Villa d'Estét, minden nagyúri kéjlakok utólérhetetlen mintaképét, a mely iránt nekünk annál több okunk van érdeklődni, mert az jelenleg estei réven Ausztria-Magyarország trónörökösének tulajdona. A villa, hosszú időn át teljesen elhanyagolva lévén, ma inkább romnak, mint kéjlaknak mondható, de remélhetőleg annál szebb jövő elé néz; elragadó bájába most mélabús vonás vegyül: a múlt dicsősége itt is az, a melynek emlékezete megaranyozza a romladozás jelenkori képét.

A város délnyugati szélén, féloldalt Róma és a Campagna felé fordulva, a kisebb vízesések által megszakított meredek hegyoldal magaslatán, erősen lejtős területén áll legfelül az Este-palota, alatta a széles emelt-tér, melynek oldalíve mintegy művészi keretben mutatja a távoli Róma s a sikság képét egész odáig, a hol már a tengert sejtjük, míg szemben velünk a Sabin-hegység ágai s hátul a magas Monte Gennaro tárulnak föl.

Innen lépcsőzetes alakban bocsátkozik lefelé a kert, loggiákkal, lépcsőkkel, párkányokkal, galleriákkal, vízmedenczékkel, ugrókutakkal és művészi díszitésű köröndökkel tarkítva. De az építészet és kertészet minden virtuóz alkotásainál is mélyebb benyomást tesznek a Villa d'Este látogatójára a kertnek évszázados cyprusfái, a melyekhez nagyságra, festői formára, színpompára hasonlókat talán a föld kerekségén nem lehet találni. Ezeket nem ronthatta meg sem az idő, sem a mostoha bánásmód és elhanyagolás, ezek csak nőttek egyre és korukkal együtt díszben is gyarapodtak, üde örökzöld lombjaikkal jelképezve a jobb idők reményét, míg körülöttük a mesterséges vízesések párkányainak amorettjei letöredeztek, a lépcsők fokai szétváltak, a vízmedenczék kiszáradtak, az utak begyepesedtek, a virágok helyén gaz nőtt, s a kastélyból és kertből elköltözött az élet és a pompa, a dal és a vígság . . .

Dante szobra veronában. Verona egyik régi főpiaczára a Piazza dei Signori-ra, a Palazzo nyájas loggiája elé helyezte az újabb kor Dante fehér márványszobrát. A sok Dante-szobor között, a melyet olasz földön láttam, alig hatott rám egy is oly élénken, mint Zannoninak ez a szép műve.

Mialatt a szobor nézésébe merültem el, a piacz galambjai közül egy hollófekete szinü rászállott a költő gondolkodóan lehajtott fejére s mereven, mintha hozzá tartoznék a szoborhoz, ülve maradt ott. Az a fekete galamb, — fajánál fogva symboluma a lelki tisztaságnak, szinénél fogva kifejezője a gyászos komolyság-

WINTERHALTER, *Franz Xaver*, német festő, * Menzenschwand 1806, † Majna-Frankfurt 1873. Karlsruheban telepedett le és a bádeni nagyhercegi pár arcképeivel megalapította szerencséjét. Csakhamar az összes európai udvarok kedvelt arcképfestője lett. Leghíresebb képe: Eugénie császárné udvarhölgyei körében, a II. császárságot jellemző pompás elegánciával. Figyelemreméltó az olasz népéletből merített hazug, de behízelgő képeinek nagy sikere is. A Habsburg-család több tagjának képe a budapesti Történeti Képesarnokban.

K-Gy II. 617 l

Winterhalter Ferenc

festő

Erzsébet császárné

arcképe 1864.

Repr.

Márki Sándor dr

Horváth Mihály

(1809–1878)

M. Tört. Életr.

Bp. 1917. 313. l.

...rztika.

1. f.

.

...i Heseltine - gyűjteményben.

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

Felső olasz o.

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

Winterhalter

festo

l'

Csatkaisoprommüend

III. 98. l.

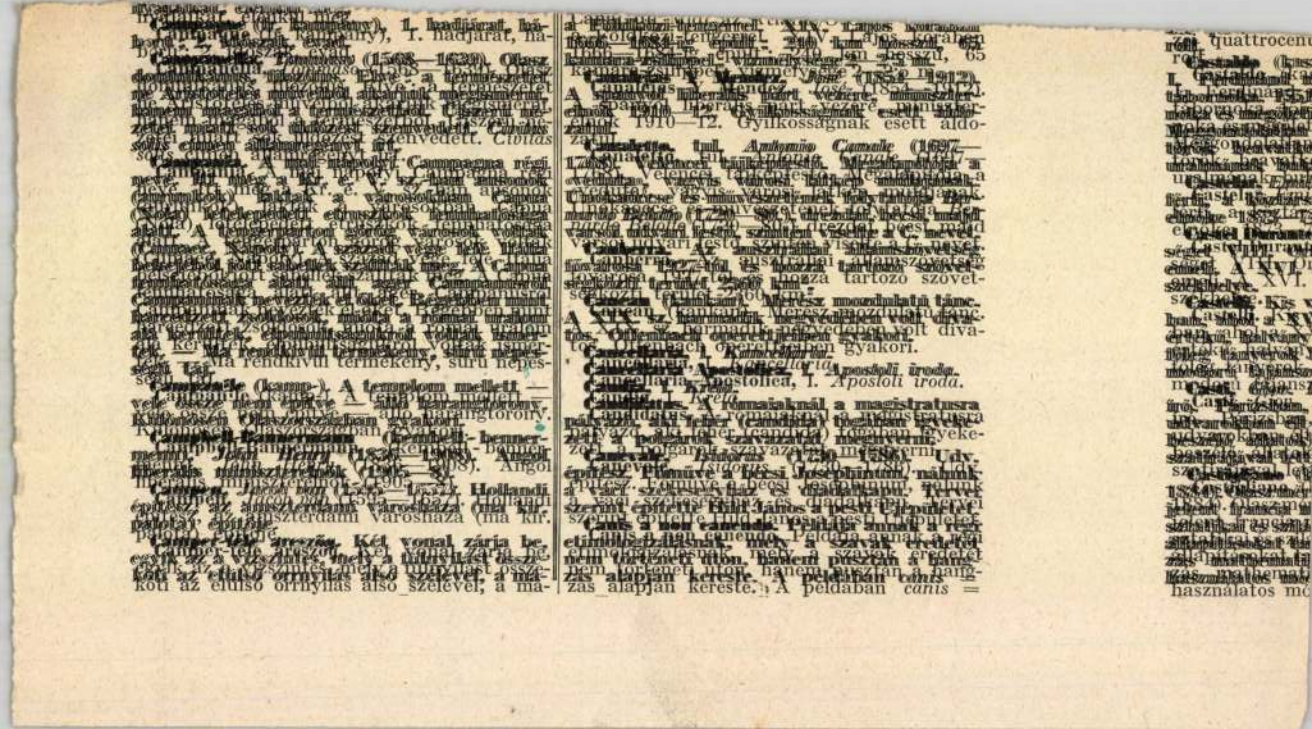

Campagne (ill. kampány), 1. hadjárat, há-
ború, 2. szőlőföld, évad.

Campanella, *Tommaso* (1568—1639), Olasz
dominikánus, filozófus. Elve a „természet-
ben az isteniesítés mindenütt van jelen”. Ér-
demes szerepe van az inquisitionban. Ugyszól-
ván mindenki szerint a „Civitas Solis” (Nap
szigete) szerzőjeként szerepel. Ugyszól-
ván mindenki szerint szerzőjeként szerepel. *Civitas
solis* elnevezés alatt is ismert.

Campania, olasz tartomány. Campagna régi
neve. Ma Nápoly, a Kr. e. V. sz.-ban ausonok
(campanok) lakták a vidéket. Campania
(Nápoly) kelet-délre eltolódott fennhatósága
alatt. A tengerparton görögök, vagyis hellenek
alapítottak szőlőket, szántóföldet, olajfát.
Campania Nápoly szerepe vége felé Itália
legelőbb kifejlett szőlőtermő vidéke. A Campa-
nia fennhatósága alatt van egész Campaniának
Campaniának nevezik el. Régebben mint
harcedzett zsoldosokat, majd a római uralom
alá kerülve, elpusztult szőlőket telepítettek.
Ma rendkívül termékeny, sűrű népes-
ségű tájat.

Campanile (kampe-), a templom mellett —
vagy attól nem távol — álló harangtorony.
Különösen Olaszországban gyakori.

Campbell-Bannerman (kembl-bennerman),
Henry, angol politikus (1836—1908). Angol
liberális miniszterelnök (1905—1908).

Campen, *Jacob van* (1595—1657), Hollandi
építész. Az amsterdami városháza (ma kir.
palota) építője.

Camper-féle arszög. Két vonal zárja be,
ezek az arcszögben, mely a fülhallásban ösz-
köti az elülső orrnyílás alsó szélével, a ma-

a Fehérhegy-tengerfelett. XIV. Lajos korában
1666—1684-ig épült. 240 km hosszú, 65
kanal-zsilippel vízmélysége 2—5 m.

Campos Alvarez, *José* (1852—1912).
A spanyol liberális párt vezére, miniszter-
elnök 1910—12. Gyilkosságnak esett áldo-
zata.

Canaletto, tul. *Antonino Canale* (1697—
1768), velencei tájképfestő. Megalapítója a
vedutának, vagyis festőileg hűen utánzott
Uccialonese és más szemszögek folytatólag
Bernardo Bellotto (1720—80), dresdai, bécsi, majd
varsói festő, szintén visszatér a C. nevére.

Canberra, ausztráliai szövetségi fő-
város. 1927-ig és hozza tartozó szövet-
ségkörzet területe 2,60 km².

Cancan (kankán), Mexes mozgalmú tánc.
A XIX. sz. harmadik negyedében volt divat-
os. Offenbach operettjeiben gyakori.

Cancellaria, l. *Kancellária*.

Cancellaria Apostolica, l. *Apostoli iroda*.

Cancellaria Sacra, l. *Kreta*.

Candidatus, a romaiaknál a magistratusra
pályázó, aki fehér (candidus) toga alatt fe-
kete (candidatus) toga alatt megjelent.

Canevale, *Isidoro* (1740—1814), vidék-
építész. Munkái a bécsi Hofburgban, nálunk
a Pest szárnyaival a bécsi mintájára. Terve-
szerint építette Hild János a pesti Egyetemi
szárnyat és a budai palotát.

Canis a quo canendo. Pedagógiai szabály
elimináláshoz. Pl. a latinban a régi
etimológiák alapján ennendo. Pl. a szavak eredeti
nem történeti alapon, hanem puszta a hang-
zás alapján keresve. A példában *canis* =

M.D.K.

F.Winterhalter

Festőművész képe található a szombathelyi székesegyházban.

Városok Lapja. 1937. XXXII. évf. 13.szám. 434.oldal
dr Ujváry Ede:Szombathely idegenforgalma.

A vall. és közokt. m. kir. mini
65.729. sz. a. kelt s a IX. ker
rendeletének másolata:

A badeni nagyhercegség
gyar várakra vonatkozó felvétel
geire Kettőszázhetvenkettő /:27
az állampénztárt, hogy ez össze
nökének hivatalos nyugtájára, e
fizesse ki és tárcám fentmegjel
el.-

Winterhalder József

a szombathelyi szeker-
egyház szentélyében
és kupolájában
volt falképei Maul-
bertsch terve nyomán
Szombathely ostroma
alkalmával 1945-
ben teljesen el-
pusztultak. Felvé-
teli akvarelljei Fábián
Gyulától dr Gefin
Gyula birtokában.
Láttam 1947. okt. 3.

A Kapolnában lévő képei
sértetlenül megmaradtak.

MDK

Winterhalder Joseph osztrak festő

Szül.Fohrenbach 1743.Meghalt valószinüleg Bécsben a XIX.sz.elején. Olmützben W.Jóseph nevü nagybatyjanal tanult, később Troger, majd Maulbertsch tanitvanya lett, kivel 1775-77-ben együtt dolgozott a mühlfraueni templom mennyezetképein.

E.G.II. 617.1.

M.D.K.

Joseph Winterhalder festő

Pinkamindszent, r. k. templom fővl-
tárkép: kentháromság 1800

Genth. Buenl. 1959 I. 271

K. D. K.

WINTERHALDER, Josef szobrász

(1702 - 1769)

Főleg Horvaországban működött

bécsi tanulmányai után. Egy leve-

le szerint 1741-ben Pozsonyban mű-

ködik

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 300.

Winterhalter

Ltäb I. 26,
III. 105

3. Die Entwicklung von Disziplin und Truppenausbildung in den europäischen Staaten seit dem Ausgang des Mittelalters (Disziplin und Exerzitium).
4. La décadence de la chevalerie et l'origine des armées modernes: mouvements sociaux et nationaux.
5. L'Orient et l'Occident dans l'art militaire de l'Europe à l'époque des armées professionelles.
6. L'armée élément créateur dans la vie politique des Etats modernes.
7. Der Einfluß von Tradition und Revolution auf die Heere der Napoleonischen Zeit.
8. Die Entwicklung der Feuerwaffen und ihre Einwirkung auf Kriegsführung und Landesverteidigung.

XII. Geistige und philosophische Strömungen — Histoire des idées (philosophie, beaux-arts, littérature).

1. La culture dite Lusatienne; problèmes et controverses.
2. L'idée universelle et l'idée nationale à travers les siècles (Universitas Christiana, confédérations religieuses, les idées de la grande révolution, socialisme etc.).
3. La conception de l'Etat dans l'histoire moderne de l'Europe, XIVe—XVIe s.
4. Die Ausstrahlungen des Naturrechts des XVII. und XVIII. Jahrhunderts.
5. Désagrégation des classes dirigeantes sous l'influence des idées dissolventes du XVIIIe s.

emberiség érdemét, a Nemzetek boldogságát el nem enyésztetik. Nem szóllok többet Napoleonrul, magad tudod, Kedves Barátom, ki eö és mit mivelt, mit mivel most is — ezeket csupán azért említém, hogy minapi mondásomnak okát adgyam, és az által előtted menté tégyem magamat, szivembül ohaitanám, hogy el érhetném ily buzgó vágyódásom czélját; mért [!] nékem valóba fáina, ha veled nem lehetnék egy értelembe.

Becses leveledet a W[esselényi] képivel ma vettem, holnap el küldöm nékie. — Nem csak hogy jól el van találva Wesselényi, hanem a munka igen szép, és az alat való Irásnak mind alkalmaztatása, mind a betük formája nagyon meg örvendeztetet, a ki Magyarul ilyeket láthatni Boldogságom eggy részinek tartom. Már ohaitva várom Munkádot is nyomtatásba láthatni.

Sibón Miklós napján sokan, és vigan valánk; Sógorom emlegetet tégedet és nehányszor kérdezte: hogy mikor fogsz már valahára hozzánk be gyönni? — Sibórul haza gyövén, itt kaptam az Ipomnak hozzád intézet ide zárt levelét.[1] — Maid el feleitem, Sibórúl aszt meg irni, hogy Wesselényi a Császárnak két Csitkót adván el, az edgyik árának pótlásába 200 forinton eggy spanyol ménlovat kapot azok közül, melyeket nehány esztendő előtt Spanyol országbul hozatot; a ló Sibón van már, igen szép és a Wesselényi ménessébe eggy nagy kincs. Mind a Zrinyi süveg készittetésit, mind a hegy aljai aszszú általagot a leg szivessebb baráttsággal köszönöm, meg hálálhatni szerencsémnek tartom. — Kis Jánost, Barátunkat, kérvén hogy a kis Phygienek általam emeltetendő kis emlékezet kőre irna epithaphiumot, az aláb le irtat készitette, melyel nagyon meg vagyok elégedve. — Feleségem köszönt, én vagyok

hived, barátod,
Csereÿ Farkas mp.

Élete Kazinczÿ Iphigeniának
Rövid mosolygása volt egy szent Músának.
Kelleme szülőit Édenbe bájolta
'S mérges hegyes tőrrel meg sebhette holtta.
Baráttyok, Csereÿ, nem lelvén nékik irt,
Hűséginek oltárt emelt itt — 's velek sirt. —

[Eredetije a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 193. sz.]

[1] Lásd az 1038. szám alatt.

1047.

Csehy József — Kazinczynak.

Körmönd 13 Dec. 1806.

Kedves barátom,

Oct. 22dikén költ leveledet Nov. 10dikén Sopronban vettem A felelettel, a mint veszed észre, egy holnapnál tovább késtem, annak okát el fogod találni, látván, hogy a jelenvaló Körmöndrül dátáltatik. Ha nem úntat meg történeteim' megértése, röviden fogom említeni, hogy 28d. Oct. Nagy Kanizsáról elmarsírozván, eleinte ugyan Körmöndre szállottunk, itt 8 napot töltvén, Sopronba utasítattunk, a hol egy holnapi mulatásunk után megint Körmöndre kellett vissza jönnünk. Hohenlohe Drag. Regement van folyvást Generalisom Brigadjában. A Regement Stabja Kőszegen fekszik. Sopronba pedig az Ott Huszárok vannak Frimont Generalissal. Sopronbul rándulást tettem Csalóközbe Anyám' látogatására. Ebbe egy hét tölt. Útamat az Eszterházi töltésnek vettem, melly a Hanságon által egy órajáró földet teszen. Láttam a Hegykői dombokrúl a Fertő tükörét, mint egy nyugvó tengert. Az Eszterházi kastély nem mutat olasz majestast, most pedig nagyon is hanyatlik ékessége, minthogy mostani Ura Kis Martont kedvelli jobban. Sopronban felkerestem a nagy érdemű Raicsot. A társaságnak minden dolgairól vettem informatiót. Könyvtárja már 400 darabra szaporodott, és jó gondviselés alatt van. Jelen voltam kisded ülésekben, 's halgattam olvasásaikat. Mind ez hazafiúi örömmel töltött meg. Kis János is meg fordult ez idő alatt Sopronban. E felől ő maga tudósított. Szombathelyen felkerestem Krezsnerics Mathesis Professort. Hasznos és nehéz munkákra termett hazafit tanultam böcsülni benne. Egy órát töltöttem nála, melly alatt jobbára a Római, és magyar régiségekkel foglalatoskodtunk. Római pénz gyűjteménnyit nézegettük. Sárvári Prédikator Magyari István: Az országok' romlásának okairól irtt könyvéből olvastunk némelly czikkelyeket. Nyomtt. Sárvárott 1602. — Most olvasom Julianus Apostata után fordított munkáját, a Császárokat.

Illene megemlítenem Szombathelyen az új Püspöki templomot, mellyet csinos Architecturával épitett fel néhai Szili Püspök. Belső felkészítése még 3 esztendőt fog kivánni. Az oltártáblák a megholt Dorfmeistertől valók. A Cupolákat Winterhalder festette. A falak

meg-márványoztatnak. Ez leszen egy a legszebb Magyar Országi templomokbul.

Fabchichnak verseit örömmel vettem. A te emlegetésed után lettem figyelmetessé e magyar szívű papra, kit annyival jobban böcsülök, mivel maga is azon hyerarchia ellen harczol, melly még is a Pápa' nyelvét akarja támogatni földünkön. — De az a te kis elegiád kiváltképpen szép, hogy közlötted, azért nagy köszönettel tartozom. A Debreczenieket nagyon fellázítád. Múlattató dolog, hogy bizonyos emberek mindég némák, míg csak valakinek contradicálni nem kell.

Szép az észrevételed, hogy most az a Nemzet oszlott meg, melly mások romlásán szerencsésebben tudott dolgozni, mint önnön léttét megőrzeni. A Lengyelek' fellábalását sok józan politicus óhajtya, ez lenne legerősebb gátunk az éjszak' tolongó árja ellen. A Burkusok fegyvernyugvást kötöttek, ekép a Muszkák egyedűl maradnak a theatrumon. Vallyon mi bele keveredünk é, még is kérdés; a fegyveres készületek nem szünnek. Kassa felé tódulnak a Regementek. Talán még a télen belátunk Galliciába. A német gyalogságot oda nem vihetik, mert dugva van Lengyelekkel, Rusznyákokkal, az Uhlanokat pedig annál inkább távul fogják tartani. Ha a Lengyel Insurrectio magát formállya, Galliciában is lesznek nyughatatlanságok. Beszéllik, hogy Ürményi helyébe Gen. de Cav. Gr. Bellegarde lenne Lembergbe civilis, és hadi Kórmányozó, a mostani Commandérozó Prinz Lothringen pedig a német gárdának tétetne Kapitányává.

Az itt való Hg. Battyáni Fülöp most Bécsben mulat. Uj esztendő napra váratik le, hogy a Fő Ispányságba be iktattassék. Multkori itt léttünkben volt módom kevéssé meg ösmérni; de sokat róla még sem tudok. Kedvesebb időtöltései voltak a kocsizás és pipa. Még csak 25 esztendős. Házasságról kevés szó van. Boldogúlt Attya tanultabb és magyarabb is volt. A kertben lévő státuákra három nyelven tétette az írásokat, magyar német és franczián.

Beszéllik, hogy Gradisca és Palmanova körűl egy franczia Observation sereg gyűl öszve. Igaz, hogy mi sem hagytuk azt az oldalt mezítelen.

Élly és szeress.

[Eredetije a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 192. sz.]

Winterhalter János

Kazinczy Ferenc levelezése. IV. k. Bpest, 1893. 428, 614. l.

Winterhalder festő: helyesen *Winterhalter János* történeti képíró, született Föhrenbachban 1743. jan. 17-kén, meghalt Znaimban 1807. január 17-kén. L. Wurzbach id. műve, VII. k. 82—84. l.

artalmasnak, s az a' nagy lelek nem tudna megbocsátani a' történetnek, a' természet' folyamának? El nem hitethetem magammal, hogy Nagy Anyánkal, a' Természettel szembe kivánj szálloni — Sír verseid egy koszorus, egy jó szivű Atyára mutatnak. Azt az *Ámor ölelt el* egy Nyelv sem mondhatya ki. Ezerszer csókollyak közlésekért — A' só' árának felemeltetése iránt észre vételed igen bölcs; mert in Regno Pastoricio egyik főbb articulus a' marhatartás. A' Hét szomszéd Vármegyék közűl egyik megköszönte a' Fölsőségnek tulajdon bajainak, szoros környűlállásinak kinyillatkoztatását. A' másik ellenzi ezen felemeltetésnek a' Banco-czédulák' elenyésztetésére leendő fordétását. Van mindenikben valami jó; mert talán az első számadásra czéloz; a' másik a' Banco-czédulákrul semmit sem akar tudni. Vannak, kik azt vélik, hogy ugyan azon Törvény, mellyre a' só' ára felemelésének jussa épéttetik, lerontya azt. Mert ha, *nec alias, nisi extreme urgentes circumstantiae aliud exigerent,* külömben mindenkor a' Diaetán fog a' Felsőség a' só' ára iránt a' Statusokkal tanácskozni, az a' kérdés támad, mellyek azok az extreme urgentes circumstantiae? jelen voltak é azok a' történtt felemeltetéskor? nemde meg volt a' Diaeta Sz. András' Havának 16dikára határozva? ugyan minő segedelem gyűlhetett volna öszve a' felemeltetésbül? nem ellenzi é a' Törvény a' só' árának felemelését külömben, ha Diaeta

WINTERHALTER, Joseph

Porsony, Erdődy-Vertikal falkepei

M. Ért, 1993/1-2. 73.

M. D. V.

WINTERHALTER, Joseph festő

Maulbertsch kolába után annak
tervei alapján a szombathelyi
szeresegyház freskóinak kivitelezője
(1798) – kolába után: A. Szvesy
Maulbertsch. tanítványa és mun-
katársa

Garas: Maulbertsch Bp. 1960 162. l.

X

M. D. K

WINTERHALTER, Joseph Jestö

Féltvonny

Egy Zori Mauthertsch - tanítvány

Garas: Mauthertsch Bp. 1940.

145. 154. 162. 163. 168. 174. 180. 183. 187.
188. 191. 211. 212. 215. 217. 220. 222. 223 230.

M. D. U.

WINTERHALTER, Joseph festő

Szombathely, tres kák Maulbertsch

segítőjeként

1763-ban Maulbertsch műtevanében

dolgozik.

Pressburg (Pozsony Bratislava) Er-

dődy nyári lak festésénél közreműkö-

dött

Goras: Maulbertsch Bb. 1960. 67. l.

68. 73. 103. 120. 121.

M. D. K.

WINTERHALTER, Joseph festő

Christus erscheint dem hl. Thomas

Várlat, haulbertsch hasonló rézi

nek variansa, Brno-

Feltorony, kastély mennyezetképeinek

haulbertsch segítője

Garas Klára: haulbertsch Bn. 1960.

212.

M. D. K.

WINTERHALTER, Joseph festő

Bratislava (Pozsony) egyzori zastély

~~Louka~~, mennyezetképek a Sala

Terrenában Maulbertsch. segítője.

Garas Klára: Maulbertsch Bp. 1960.

212. l.

M. D. U.

WINTERHALTER, Joseph festő

Bratislava (Porsony) v. Erdődy
nyárilak mennyezetképeinél
Maulbertsch segítője
Kirchberg am Wagram ~~pa~~ Regytemp-
lom mennyezetképek Maulbertsch-esek
Garas Klára, Maulbertsch Bd. 1960
211. l.

W

M.D.K.

Joseph Winterhalter festő

1743 – 1804

A szombathelyi katedrális mennyezetét festette.

K. Divald: Old Hungarian Art. London 1931

216.

Winterhalter József festő M.D.K.

Maulbertsch tanítványa; ő festette a kombathely i dóm freskóit.

Fábián Mária: Dorffmeister I. munkássága...
Kombathely 1936, 8

Winterhalter Fürst Jerta

Kunstbesitz Kunstwaage; 8 Jahre a
Kunstbesitz dem Freiheit

Fabian Marin Coffmeister 1 Kunstwaage
Kunstbesitz 1926, 8

MDK

Winterhalter, Josef szobrász

Vita Aggházy Mária a Barokk Szobrászat Magyarországon c. kandidátusi értekezéséről Garas Klára opponensi véleménye Müvért 1957.VI.évf.4.sz.313.l.

WINTERHALTER, Josef festő

Pamiatky a Múzea, 41, 1992, 5/6.
Tematikus szám: Barock in der Slowakei.
26

Winterholder József

Maulbertsch Ferenc Antal tanítványa festette a Szombathely-i székes-egyház boltozatos mennyezetét.

Zádor Anna: An Austrian Architekt in Hungary: Melchior Hefele. The New Hung. Quarterly, Bpest, 1967. 27 sz. 32-36 36 l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Winterhalter József

Maulbertsch Ferenc Antal legjobb tanítóinya fejezte be a mester halála után a Bombathely-i székesegyháza kupolájót.

Garas Klára: Franz Anton Maulbertsch.
The New Hung. Quarterly, Budapest, 1967.
28. n. 197-2021 2021

WINTERHALTER, Josef

Rózsa György: Mányoktól - Aba Novákig. Bp. 1988 [rec.]

Müvtört.Ért. 1989 1:4 167.

Josef Winterhalternek a 15. szám alatt közölt képe egy püspököt ábrázol, mégis Szent Györgyként határozza meg az aláírás. Az orosz szövegből kiderül, hogy elírásról van szó, tévedésből Györgynek fordították a Grigorijt (463. kat. sz.).

u Mexique ancien préhispanique
: T. 67 : 3

(Carmen 2,1,12) : Einleitung, Text ...

r des Altertums. NF : 7

usehold in Iceland : 1801 - 1930
Studia Historica Up. : 154

iederung seiner Geschichte

1

Joseph Winterhalter

F. A. Maulbertsch tanítványa. A nombathelyi nőhercegi kár freskódíszét ő kivitelezte Maulbertsch 1794-96 között kérült tervei alapján. (A második világháborúban elpusztult.)

Kampis Antal: A magyar müvészet a XIX. századig. Bp. 1968. 167 l., képes /Minerva zsebkönyvek/

138 l.

M.D.K.

Winterhalder Ferenc, festő

nevét, mint Szalbertsch
kiváló tehetségű tanítványáét,
említi:

Pethő Tibor: Budapest - Szombathely - Kőszeg

Bp. /1960/, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 12.köt./ 64.old.

WINTERHALTER, Josef

GARAS Klára: 18. századi osztrák mesterek művei Magyarországon. = MNG Évkönyve 1991 (1991) 195.p.

A nagyszombati Szt.Imre-szeminárium kupolafreskóit nem Winterhalter hanem inkább Josef Hauzinger késztette

yar történeti festészet	Fleischer 1935
m leíró lajstromai. I. Külföldi r vonatkozású művei. Bp. 1919 zinczy és Krafft Péter Zrínyi képe	FMEÉ
tvári plébániatemplom kupolafest- arország művészeti emlékei. III. k.	FMoMin
osi Gy.: Művészeti lexikon I	Fodor 1953
ettudomány i Tudományok Osztályának	Fol. Arch.
-től kedéstudományi Közlemények -től ica épművelési Propaganda Iroda,	Fol. Hist.
ffmaister István művészi munkás- hely egyházmegyében. In: Vasi	FSzEK Fülep 1923
	Galavics 1965
	Galavics Kassa 1968

2004. MÁJUS VIII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM

ÖRÖKSÉGVÉDELEM

A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELMI HIVATAL TÁJÉKOZTATÓJA

www.koh.hu

A szombathelyi székesegyház festésének rekonstrukciója

BOROMISZA PÉTER – PINTÉR ATTILA

A szombathelyi székesegyház felépítése 1791-ben kezdődött el, az egyházmegye élére kinevezett első püspök, Szily János működése idején. A templom festéseit Josef Winterhalder és Anton Spreng készítette 1798 és 1807 között. A szentély és a kereszthajó boltozatait Winterhalder, a főhajót és a kórusrészt, a művész halála miatt, Spreng készítette. A II. világháború vége felé a székesegyházat bombatalálat érte és ez által falfestései csaknem teljes egészében elpusztultak. A templomon esett sérüléseket a háborút követő időkben gyorsan kijavították, de a festéseknek és az egyéb díszítéseknek a helyét egyszerű vakolattal ellátva, a XX. század végéig szabadon hagyták. Ekkor kínálkozott lehetőség arra, hogy a hiányok pótlása megtörténjék.

Annak ellenére, hogy a korabeli szakirodalom a festésekről elismeréssel szólt, a munkával először megbízott restaurátort mégsem csábította a rekonstrukció. Saját elképzelésének útját járta és nem vette figyelembe a falon lévő fragmentumokat sem, mert azokat idegen kéz munkájának ítélte. Kétségtelen, hogy a háború okozta sérülések, a vakolat erőteljes repedezettsége, a vastag porréteg és nem utolsósorban az újjáépítés viszontagságos körülményei következtében a megmaradt festéktöredékek siralmas állapotban voltak, de a gyanú, hogy a töredékek eredeti részleteket rejtenek, mindvégig kísértette a feladatot. Végül, amikor a munka a kereszthajó Szent Mártonkápolnájának megmaradt festésrészletei közelébe ért és a felületeket közvetlenül is szemlélni lehetett, újra felmerült, hogy a sokféle negatív hatás ellenére mégiscsak Winterhalder eredeti munkái láthatók, és mindez másfajta irányvonal kialakítását igényli. A munka további irányítására e sorok szerzői kaptak megbízást. Mindenekelőtt széles körű kutatásokat

Szent János evangélista rekonstrukciós festése

Tartalom

A szombathelyi székesegyház festésének rekonstrukciója *(Boromisza Péter – Pintér Attila)* 1

KONFERENCIA

Az EUROPOL és a műtárgyvédelem *(Dr. Buzinkay Péter)* 4

EREDMÉNYEINK

Befejeződött a Szent István Bazilika teljes helyreállítása (III. rész) *(Bende Csaba)* 6

CIVILIADA

Őrizni kincses temetőket *(Gergely Istvánné Tőkés Erzsébet)* 7

Támogatás *(Dr. Vécsey Esther)* . .7

Magyarországi Tájházak Szövetsége *(Dr. Füzes Endre, Szablyár Péter)* . 8

HÍREK, BESZÁMOLÓK

Örökségvédelem Man szigetén *(Rácz Jolán)* 8

ÁMRK – Beszámoló a 2003. évi munkákról (I. rész) 9

MÁG – Szemelvények a 2003. évi munkákból *(Özvegy Györgyi, Bendi Lajos)* 11

Rendezvények 12

A Kastélyprogram bemutatása *(Balázsik Tamás)* 12

Elnöki értekezlet 13

VÖMNB Titkársága 13

A Műemléki Világnap kitüntetettjei 14

Nemzeti Kegyeleti Bizottság . . . 14

Pályázati lehetőség 14

Kiállítás 14

34. Egri Műemlékvédelmi Nyári Egyetem 14

Jogszabályfigyelő *(Dr. Durczi Zsuzsanna)* 14

SZUBJEKTÍV

Nem is tudom, hogy elautózhatjuk-e az örökséget? (II. rész) *(Nagy Gábor)* 15

Margitszigeti séta *(Miszné Korenchy Anikó)* 15

kellett végezni, amelyek az eredeti részletek alapos elemzéséből, stíluskritikai vizsgálatokból és levéltári kutatásból álltak. Az elemzés végeredménye egyértelmű volt: a falon lévő festések minden kétséget kizáróan Winterhalder eredeti munkái. Ez a megállapítás kijelölte a megoldás leginkább kivitelezhető változatát, a rekonstrukciót is. A kereszt- és a főhajó festéseit már ennek az irányvonalnak a szellemében valósítottuk meg.

Az eredeti részletek megvédése és közvetlen környezetének rendbe tétele tehát szinte önmagából sugallta a rekonstrukció szükségességét, a kivitelezés során ugyanakkor számtalan akadállyal kellett megküzdeni. Mindenekelőtt azzal, hogy a kb. 2000 m^2 terjedelmű, boltozatokkal, kupolával és ívezetekkel tagolt, többnyire épületplasztikát utánzó festést mindvégig azonos minőségben, azonos színvilággal és kifogástalan látványbeli szerkesztéssel kellett megvalósítani. A feladat nehézségeinek hangsúlyozása esetünkben nem valamiféle önreklámozó fogás, hanem valós probléma. Ezekben a terekben – különösen a négyszög formátumból a gömbfelületre váltó kupolában – sajátos szabályokat kellett a festőnek alkalmaznia a felrajzolás során. Mindez ahhoz volt szükséges, hogy a járószintről szemlélve a látvány a valóság érzetét keltse. A korszakalkotó stílusváltások, a „monumentális" festészettel szembeni elvárások megváltozása miatt már régen feledésbe merültek azok az ismeretek, amelyek ezeknek a festéseknek elvégzéséhez szükségesek voltak. Talán éppen Winterhalder volt az utolsó, akitől megkérdezhettük volna: „Mester, hogyan is kell a kupolára való szerkesztést csinálni?" Ő azonban 1807-ben meghalt, írott formában pedig ez a módszer nem maradt fenn, így magunknak kellett minden ilyen vonatkozású technológiai fogást újra kitalálnunk.

Úgy véljük, hogy a rekonstrukció kérdésének jobb megértése érdekében bővebben is szükséges kifejtenünk, hogy a munka esetünkben mit is jelentett. Az egykori festésből apróbb töredékek formájában kb. 80 négyzetméternyi felület maradt meg a kereszthajó Szent Márton és Szent Quirin-kápolnában. Ezen kívül több tucat fekete-fehér fényképfelvétel és korabeli képeslap állt rendelkezésünkre, amelyek a székesegyház egykori festéseiről készültek. Volt továbbá a székesegyház sekrestyéjében két aquarell-másolat a kupola és a főhajó festményeiről és egy falusi kistemplom, a pinkamindszenti, amely Szombathely közelében található, és szentélyét Winterhalder éppen azokban az időkben festette ki, amikor a székesegyházban lévő munkáit is készítette. Később, amikor felmerült, hogy a dekoratív részletekhez kapcsolódóan meg kell festenünk néhány angyal- és puttófigurát is, valamint a kupola csegelyeibe a négy evangélista alakját, terjesztettük ki kutatásainkat Winterhalder más munkáira is, így a diyei templomra (Csehország) és a bombatalálat romboló hatásától megmenekedett kis Szent Mihály-kápolnára, amelynek mennyezetén és oldalfalain szintén Winterhalder művei láthatók. Ezek együttesen szolgáltatták az alapot munkánk kivitelezéséhez.

Az eredeti részletek alapos vizsgálata és a fényképfelvételek tónusértékeinek egybevetése által, továbbá a szombathelyi festés és a pinkamindszenti templom dekoratív festésrészletei között húzódó párhuzam alapján sikerült meghatároznunk a szombathelyi festésnél alkalmazott formák konkrét színviszonyait is. Szerencse, hogy Winterhalder e felületeken meglehetősen monokróm palettát alkalmazott, így az egyes festői elemek színvilága ott is követhetővé vált, ahol eredeti részletek a székesegyház falán nem maradtak fenn. Színei a hidegebb árnyalatú lilásvörösek és az ugyancsak hidegebb árnyalatú zöldek voltak. Mindezt csak az aranyplasztika sárga színe egészítette ki, rajta sok-sok aranyozás-

ÖRÖKSÉGVÉDELEM
A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELMI HIVATAL TÁJÉKOZTATÓJA
FELELŐS KIADÓ: DR. VARGA KÁLMÁN ELNÖK
SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: BÁLINT ÉVA, BENDE CSABA, BUGÁR-MÉSZÁROS KÁROLY, DR. BUZINKAY PÉTER, DEÁK ILDIKÓ, DEÁK ZOLTÁN, DR. DEME PÉTER (ELNÖK), DR. DURCZI ZSUZSANNA, ERNYEI KATALIN, KULI JÁNOS, ÖZVEGY GYÖRGYI, RÉTI MÁRIA, RÓNA KATALIN, SCHMITTNÉ KÓNYA ANNA, SZABADICS ANITA
FŐSZERKESZTŐ: KAISER LÁSZLÓ
SZERKESZTŐSÉGI TITKÁR: KOZMA CSILLA
KÉPSZERKESZTŐ: PERESZLÉNYI HELGA
A SZERKESZTŐSÉG CÍME: 1014 BUDAPEST, SZENTHÁROMSÁG TÉR 6.
TELEFON: 224-5582 FAX: 224-5581 • E-mail: csilla.kozma@koh.hu
NYOMDAI KIVITELEZÉS: STÁDIUM NYOMDA KFT. • TELEFON: 455-5050
ISSN 1588-8924

sal. A formák tekintetében a fényképfelvételek elégségesnek bizonyultak. Számítógép és megfelelő program segítségével a fényképfelvételeket tovább nagyítottuk, vonalait élesítettük, esetenként plasztikai értékeit fokoztuk, hogy a festésnek minden részletéről a lehető legpontosabb ismeretünk legyen. A kinagyított formákat rajzokon tovább értelmeztük, mindaddig, amíg az adott rajzi elem a környezetébe tökéletesen be nem illeszkedett. A komplikáltabb térbeli formák esetében 1:1 léptékű rajzokat is készítettünk, hogy a helyszínen zökkenő nélkül lehessen az adott részletet felrajzolni.

Ezek voltak a festés előkészítésével kapcsolatos feladatok. A megfestés során, mint említettük, a szerkesztési munkában további problémák adódtak. A gömb formátumú terekbe való rajzolásánál a függőlegesek egy pontban, a kupola középpontjában kell találkozzanak. A vízszintesek viszont a középpontból húzott kör ívcikkelyei lesznek. Lefelé, a négyszög formátum felé haladva azonban az ív formátumból a valódi egyenes irányába torzítani kellett a vonalat, hogy lentről valóságosnak tűnjön. Felül viszont, a gömb formátum miatt, az íves felületű formák nyújtottak közelről szemlélve, a torzítás fokozódása miatt, a valós látványtól eltérő, ijesztően abnormális képet adnak.

Amikor túljutottunk e térbeli formákra való rajzolás egymástól eltérő szabályainak tisztázásán és e szabályok alól való kivételek lehetséges eseteinek meghatározásán, továbbá sikerült az architektonikus festést ezen elvek alapján sorra felrajzolnunk a falra, láttunk hozzá az alapszínek felfestéséhez. Ám ekkor nem várt meglepetés ért minket. A felrajzolt vonalak úgy kezdtek hullámzani, mint a boltozat, amelynek ívét szabálytalanul zsaluzták be, vagy ahogy a kőműves egyenetlenül hordta fel rá a vakolatot. Közelről szemlélve nem akadt egyetlen egyenes vagy görbült vonal sem, amely szabályos lett volna. A felrajzolás során azért nem érzékeltük már előbb ezt a negatív körülményt, mert a ceruzarajz vékony vonalát csak közelről lehetett ebben az óriási, állványzattal zsúfolt térben látni. A helyzet alapos elemzése és a látványnak különféle szemszögekből való vizsgálata után kiderült, hogy ezen a hibán nem lehet, de nem is szabad segíteni, mert a gond magától megoldódik, ha lentről és kellő távolságból kezdjük szemlélni a festést. A problémák sora ezzel még nem zárult le, mert meg kellett küzdenünk a bombatalálat utáni helyreállításkor keletkezett hibákkal. Ilyenek voltak a Szent Quirin-kápolna dongájának felfelé keskenyedő, lefelé terebélyesedő szélességi vonala, továbbá jobb és bal oldali ívhosszának egymástól eltérő hosszmérete, amely felborította a rá átlósan festett kazettasor kiszerkesztésének sarokpontjait. Az ebből adódó látványbeli eltérés negatív hatásainak eltüntetésére kegyes csalások sorával tudtunk úrrá lenni. Az architektonikus festések kivitelezésekor a festői erények megteremtése maradt hátra, amelyek a kép látványát izgalmassá, a térhatás plasztikus megjelenését kézzelfoghatóan érzékelhetővé tették, az élmény emelkedettségét maximális erőhatással felszínre hozni voltak képesek.

Fotók: Pintér Attila

A Szent Márton-kápolna festésének részlete a retusálás és a rekonstrukció után

Más volt a célhoz vezető út a figurális ábrázolások esetében. Itt a problémát kétfelé kellett bontani. Az egykori mennyezetképek megfestésétől a Hivatal egyelőre elzárkózott. Ugyanakkor Winterhalder a képi ábrázolásokon kívül, jórészt az architektonikus festésbe ágyazva, angyalokat, a négy evangélistát is belefestette, akik nem csak formailag, de tartalmilag is a festéshez kapcsolódtak. Ezek rekonstrukciójától tehát nem lehetett eltekinteni, mert a felületek üressé és formailag is értelmetlenné váltak volna, ezért több tucat angyalt és a négy evangélista közel három méteres alakját is megfestettük. Némi gondot a négy evangélista ruhája színének meghatározása jelentette, mert erre vonatkozóan semmilyen eredeti információ nem állt rendelkezésünkre. Segítségül Winterhalder pinkamindszenti munkája szolgált, ahol a boltozat négy sarkába a négy evangélistát is megfestette. Innen vettük tehát a mintát. Az evangélisták és az angyalok megfestése további nehézséget is felvetett. Winterhalder alakjai gesztusaikban és tekintetükben is mély átszellemültséget tükröztek. A mai ember szemével nézve a minden mást magán kívül rekesztő átszellemültségnek a visszaadása nagyfokú átérzést és elmélyülést igényel. Tanulmányok sorát kellett elkészíteni, hogy meg tudjunk birkózni ezzel a feladattal. Elmentünk Diyebe is, hogy még több információt szerezzünk a megoldásához.

A mennyezetképek helyét üresen hagytuk, hogy oda valamikor az egykori ábrázolások is visszakerülhessenek. Helyüket ideiglenesen a világmindenséget jelképező égboltszerű festéssel pótoltuk. Az égboltszerű ábrázolásoknak a színe kékeszöld árnyalatú, tekintettel arra, hogy e felületeknek harmonizálnia kellett Winterhalder dekoratív festése polikrómiájával. Ebben a meglehetősen monokróm térben nincs helye a meglévő színektől távol álló tónusnak, mert az disszonanciát okoz. Erre azért kellett felhívnunk a figyelmet, mert az égbolt érzékeltetésére általunk „megfogalmazott" szín egy időben kritika tárgya volt.

A munka során a gondokból és egyegy feladat sikeres megoldásából 8-10 kolléga is hatékonyan kivette részét. A négy térrész dekoratív festését négy év alatt sikerült elvégezni. A felhasznált idő jelentős részét nem a helyszínen a fal előtt, hanem a rajzasztalok mellett és a számítógépek monitorai előtt töltöttük. Az előkészítő munkák legalább annyira fontosak és szükségesek voltak, mint a helyszínen végzett festői munka, és talán ennek is köszönhető, hogy a ma már kész állapotban látható festések látványban csaknem azonosak Winterhalder és Spreng eredeti festéseivel.

KONFERENCIA

Az EUROPOL és a műtárgyvédelem

DR. BUZINKAY PÉTER

Az Európai Unió Bizottságának Bővítési Főigazgatósága és az EUROPOL *(European Police Office)* által megrendezett *Kulturális javakkal kapcsolatos bűnözés (Training Seminar Cultural Property Crime)* című, 2004. február 24–26. között Hágában, az EUROPOL székházában megrendezett konferenciáról.

A konferencia célja az volt, hogy az EU-hoz az idén csatlakozó tíz, valamint a későbbiekben csatlakozó további három (Törökország, Románia, Bulgária) ország rendőri, vámügyi és kulturális igazgatási szakemberei számára képzést biztosítson, és ezáltal egyrészt a nemzetközi és a saját országon belüli együttműködést előmozdítsák, másrészt pedig az így megszerzett tudást, ismeretet otthon továbbadják.

A konferencián tematikus rendbe csoportosítva hangzottak el az előadások, melyek után lehetőség volt kérdezni, illetve több ízben a résztvevőkből alakított szűkebb körű megbeszélésekre is sor került.

Előadást hallhattunk a kulturális örökségvédelem tudományos oldaláról: régészeti szempontból értékelve távoli kultúrák kifosztásáról (iraki háború, kambodzsai és nigériai plasztikák stb.), majd a restaurátori, természettudományos eszközök felhasználásáról (eredetiség, átfestések és más csalások kiszűrése érdekében), valamint – gyakorlati bemutatóval egybekötve (Mauritshuis, Hága) – a korszerű múzeumi biztonságtechnikáról (érintésvédelem, kamerás figyelés stb.).

A téma kapcsán nem lehetett természetesen említés nélkül hagyni a magánszektor, az üzleti szféra szerepét sem. Ezt több előadás is érintette. A műkereskedelmi számadatokat, az üzleti forgalom eredményeit és az illegális műkincsforgalom irányait tekintve ugyanis ez a téma egyik kulcsszereplője. A lopott műtárgyak nyilvántartását végző üzleti vállalkozásokról (*Art Loss Register, Trace, IFAR* stb.) is szó esett: ezek nemcsak a lopott, elveszett műtárgyakat tartják nyilván, hanem magángyűjtők féltett darabjait is, hogy forgalomképtelenségüket közismertté tegyék. Bár az üzleti, a műkereskedelmi, a műgyűjtői kapcsolatok fontosságát egyik szereplő sem vonta kétségbe, ezek csatornáit azonban már többféleképpen látták, viszont egy dologban az állami szervek képviselői egyetértettek: az üzleti alapon vezetett nyilvántartás, az információk adása, vétele nem helyettesítheti a hivatalos (elsősorban bűnügyi) nyilvántartást.

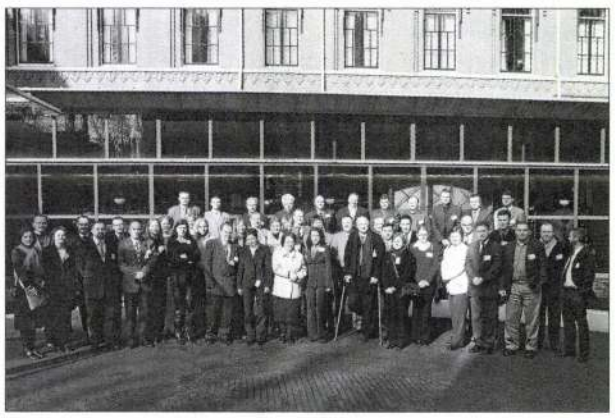

A konferencia résztvevői az EUROPOL-székház udvarán Hágában (jobb szélen a magyar küldöttség tagjai)

Szó esett a nemzetközi kulturális szervezetek szerepéről is: az UNESCO képviselőjétől a nemzetközi egyezmények, ajánlások és etikai kódexek jelentőségéről hallhattunk, elsősorban az 1954. évi Hágai Egyezmény és két jegyzőkönyve, az 1970. évi UNESCO Egyezmény, valamint az UNIDROIT Egyezmény kapcsán. A múzeumi világszervezet, az ICOM *(International Council of Museums)* képviselője saját erőfeszítéseikről beszélt, bemutatva az általuk kidolgozott múzeumi ajánlásokat (működésről, etikáról, műtárgyszerzeményezésről stb.), valamint a témához kapcsolódó kiadványaikat: *One hundred missing objects (100 hiányzó tárgy)* című sorozatukat, amely egy-egy földrész, illetve ország jelentősebb lopott műtárgyait mutatja be. (Az európai kötetben Francia-, Olasz- és Csehország mellett hazánk is szerepelt, még 2001-ben a KÖI előkészítésével.) A másik fontos, 2000-től szélesebb körben terjesztett kiadványuk a *The Red List of ICOM (Vörös lista)*, amely a veszélyeztetett országokból, régiókból a műtárgylopások kiemelt célcsoportjait mutatja be, fényképpel, részletes leírással, és az adott ország jogi szabályozásával együtt.

Ugyancsak bemutatták az EU műtárgyforgalomra, kivitelre, visszaszolgáltatásra vonatkozó szabályozását is, mely a magyar szabályozásnál és általában a veszélyeztetett célországok által elfogadott nemzetközi egyezményeknél jóval kevésbé szigorú.

A nemzetközi együttműködés szerepéről tartott előadást az INTERPOL képviselője, bemutatva a szervezet szerepét (közvetít, összehangol, elemez), valamint a témában elért eredményeiket. A szervezet lyoni központja a fővárosokban működő nemzeti irodákon keresztül tart kapcsolatot a tagországokkal. Itt, a központban vezetik a nyilvántartásokat, és készítik a lopott műtárgyakról szóló – szabadon megvásárolható – rendszeresen, kéthavonta frissített elektronikus kiadványt (CD-Rom) is. Ezenkívül, két-három évente nemzetközi konferenciákat is rendeznek az illegális műkincsforgalom elleni küzdelem kérdéseinek megvitatására. (Az előadó többször is kifejezte sajnálkozását, hogy az egyes országok nem élnek az INTERPOL által kidolgozott, felkínált lehetőségekkel.)

Az EUROPOL szerepéről, működéséről több előadást is hallhattunk. A szervezet az INTERPOL-hoz hasonlóan az országhatárokon átnyúló, szervezett bűnözési elleni küzdelemben közvetít, összehangol, irányít és elemzéseket készít. Az EU (ugyan csak a III. pillérébe tartozó) intézménye lévén azonban mégis jóval nagyobb hatáskörrel rendelkezik. Fontos különbség például, hogy az EUROPOL nemzeti összekötő-irodái *(Liaison Bureau)* nem a tagállamok fővárosában, hanem Hágában, az EUROPOL székházában kaptak elhelyezést. Az egyes tagállamok nemzeti hatóságai ezeken az összekötőtiszteken (rendőr, vámos, határőr) keresztül tartják a kapcsolatot. Ezáltal az együttműködés jóval hatékonyabbá tehető. Az EUROPOL hatásköre a 2002 január-

Wintermantel

ötvös

l.

Ráth György 1896

212. l.

II Fülöp spanyol király képe.

3 ¼ 4. Antonis Mor van Das-
horst.

Wintermantel és Szombathy

A borsodnádasdi templom ezüst mintája. A nádasdi lemezgyár tisztviselőkaszinójának ajándéka Quirin József ózdi igazgatónak, volt főnökének. Készítette: Wintermantel és Szombathy cég

Nemzeti Újság képes mell. 1938 ápr. 3

megalakitása	kel, továbbá azoka alapján fogjuk a sza este nvolc órára.
Január havi 100-as bizottsági ülések	A közgyülésre nem tartanak ülést. lenésre kérjük fel. A hetnek tagjaink eddi
Egyesületközi Bizottság	Az Egyesületkö nyesen folytatódott. beszélése, az egyes következő munkater Az Egyesületkö kult meg. Célja, a ve egyesületeknek együ ban jelenleg 12 egye Itt jelentjük be, a „Hargittaváralja' j rendez. Az ünnepély
Közgyülés	Január hó. 7-én ján e hó folyamán január hó 21-en est bályban előirt ötszáz a választmány, hogy mára való tekintet *este 6 órára hivja* tisztujitó hivatalos meg a választmány. kájáról a közgyülés A közgyülésen seltetni fogják magu A közgyülést c
Uj tagok	A január havi 27 tagot hivott meg

„Jövő" Nyomdaszövetkezet

Wintermantel József

aranyműves

Magyarság 1937
dec. 5.

— **Kitüntetett aranymüvesmester.** A kormányzó az iparügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy *Wintermantel* József budapesti aranymüvesmesternek az aranymüvesipar terén öt évtizeden át kifejtett értékes munkásságáért *elismerését tudtul adják.*

Esti Kurir 1941. március 20.

Winternitz Gyula József

A kávéházban leplezték le a szélhámos grafikust, aki „olcsón tudott tüzelőszert szerezni"

Néhány héttel ezelőtt megjelent *Winternitz* Gyula József grafikus egy körúti kávéházban és nagyobb társaságban elmondotta, hogy olcsón tud tüzelőszert szerezni.

A társaság egyik tagja lépremént s átadott a grafikusnak háromszáz pengőt azzal, hogy szerezzen számára az olcsó tüzelőből.

Winternitz ezt követőleg eltűnt, de a véletlen a rendőrség kezére adta a grafikust: *Winternitz és áldozata hónapok mulva ugyanabban a kávéházban találkoztak.* A grafikus már nem menekülhetett, rendőrt hívtak, aki *Winternitzet* előállította a főkapitányságra.

Beismerő vallomása után letartóztatták.

Merschitz törvényszéki tanácselnök egyesbíró előtt ma *Winternitz* betegségével védekezett, a kicsalt pénzen — mondotta — *gyógykezeltette magát.*

A törvényszék kétesztendei fegyházzal sujtotta a büntetett előéletü grafikust. *Az ítélet jogerős.*

Mr. Bennett Speaks Today

Mr. Bennett Speaks Today

MDK

Wintermantel és Szombathy arany és ezüstművesek

Ezredéveskiáll. XVI. cs. 18.1.

MDK

Wintermantel és Szombathy aranymüvesek

Nemfévk. 1941. 194.1.

MDK

Wintermantel és Szombathy ékszermüvesek

Berényi 64.l.

los másolat hiteléül:

iniszteri iroda s.tiszt.

céljából másolatban megküldöm.

Budapest, 1930. évi augusztus hó 9-

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri ~~xxxxxx~~tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM

Winterstein Salamon

Tarján Ostkárnál
van alkalmazva.
Értimisk 1905/6.
19. l.

1

IYA / Turnicsa/

Templom.

Winterstein Salamon

otvös

Végbiz. jó eredm.

Kritimisk 1904/5

19. l.

Winterstein Salamon
ötvös
Iskolai pályázaton díjat
nyert.
Értínüsk. 1902/B. 54. C.

~~Arenképek III. 32—40.~~

Winterstein Salamon

SZENTELVÍZTARTÓ.
DOMBORÍTOTT RÉZ.

TERVEZTE
ÉS KÉSZÍTETTE
WINTERSTEIN SALAMON.
TANÁR HERPKA KÁROLY.

TERVEZTE VALUSKA JÓZSEF.
TANÁR SÁNDOR BÉLA.

Wintersteiner Ottó

zinházi festő

tervezte gróf Ester-
házy Miklós tatai
zinházának díszle-
teit. 9 db díszlet
vázlata kiállítva

Magyar Szinészeti
Kiállítás a Városlígeti Műcsarnokban
Bpest 1890. 39. l.

4609 B sz
ex 1907.

A müemlékek
bizott

Őszinte köszönetü
miért a tekintetes bi
nak I és II. kötetét eg
mára megküldend

Karánsebes 190

Wintersteiner Ottó

1839—1894.

1889-ben díszlétfestő-
nek hívták Pozsonyba.

Csákós b. l.

× szinházi

Wintischau Miklós M.D.K.

kőmüves

szül. Trischwiz.

1718-21 körött Hölblingnél tanult

Schoen A.: Hölbling építőmester Budán

hüv. tört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 sz. 145

MDK

Wintischau Miklós kőmives inas, kőmives legény

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.300.l.

Wintrager Adolf

olajfestményeiből ill- akvarelljeiből nyilt kiállitás aug.29-én a Képcsarnok zalaegerszegi bemutatótermében

Magyar Hirlap 1974/238 8.

Herausgegeben von der
Deutschen Gesellschaft für Kunstwissenschaft
Kunstgeschichtliches Seminar der Universität Marburg
Direktor: Prof. Dr. Erich Meyer

Wintter, H.E.

Haydn József. 10725.

Mellig, balra, parókával, kettős elejű nagy gombú kabátban, tojásdad medaillon. Felirata:

Joseph Haydn.

alól középütt: H. E. v. Wintter del. 1815.

Kny., mér. 18.1: 14.6 cm.

Sz.n. 112-901
335-901-14.

MDK

Wirker Ferencz

Kőbányai tól, of.

Alkonyodik, of.

N.Szal. őszi tárl. 1920. szept. 28.1.

MDK

Wirker Ferenc

Dombos táj, vf.

Tavaszi hangulat

MAPE 13. kiáll. N.Szal. 1927. máj.

15 l.

MDK

Wirker Ferenc

Budafoki utca, vf.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Mus. 1924.

13. 1.

MDK

Wirker Ferenc

Óbudai udvar, vf.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

14. 1.

MDK

Wirker Ferenc

Tanulmányfej, vf.

Avas patak, "

Dombos táj, "

Magy. Akvarell és paszt.festők 14.kiáll. N.Szal.

1928. okt. 18. 1.

Wirker Ferenc,

Réti István tanár növendéke.

Téli táj.
Öreg néni.
Öreg ember. 11.1.
Kis lány napsütésben. 11.1.

OMKK

Az Ernst Mus. Főisk. Heliken kiállításai.
Az OMKK. Főisk. növ. Munk. kiáll. Bp. 1923 márc. 18-25.
Kat. 1o.1. 11.1.

MDK

Wirker Ferenc, festö

Baránsky E.László,tanár növendéke.

Olasz dolgok. Vizf.

Az OMKK Föisk.Növ.Munk.kiáll. 1923 márc.18-25. Kat. 23.
Ernst Múz.

MDK

Wirker Ferenc

Hejő partján, vf.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept.

26 l.

MDK

Wirker Ferenc

Dudujka, vf.

Fiatal müvészek kiáll. Mücs. 1933. szept.

26 l.

MDK

Wirker Ferenc, festő.

Jeles munkával keregelt az 1931-ben rendezett tárlaton.

(Gy.) Magyar Akvarell- és Pantellfestők Egyesülete. - Képzőművészet - 1931 - 43-44 n. 186. l.

Wirker Ferenc
Kislány, festm.

Magyar egyetemi és főisk. hallg. össz. szövetségének kiáll. 1923. 6 1.

Wirker Ferenc
Öreg ember, festm.

Magyar egyetemi és főisk.hallg. orsz. szlvetségének kiáll. 1923. 6 l.

Wirker Ferencz

158 Dunarészlet Vácnál, aquarell

Duna Kiállitás katalogusa, Nemzeti Szalon
1933. Január h.ó 8 lap

MDK

Wirker Ferencz

Dunarészlet Vácnál, akv.

Duna-kiáll. N.Szal. 1933. jan. 1o l.

ietes, ✖ 1+2+1 tengelyes, balra íves,
en Sz,Mária-szobor. XVIII. század.

Wirker Ferenc
Téli hangulat

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április, 7 l.
1.

Jelenet Szt. Egyed életéből. 1427.

Wirker Ferenc
Óbudai udvar, vizf.

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 14 l.

Wirker Ferenc
Budafoki utca, vizf.

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 13 l.

HDK

Wirker Ferenc

Lekvárfőzés, olaj
Téli napsütés, olaj

N. Szal. tavaszi kiáll. 1929. jun.
14 l.

Winkler Ferenc.

„Abonyi vásár" c. festménye szerepel a Műcsarnok téli tárlatán. (említve.)

Magyarság. 1924. dec. 16.

MDK

Wirkner Ferenc, festém.

294. Szinva-patak. Vizi.
295. Hejö partja. "

Mücsarnok. - XII. terem ?.
Kat. 39.1. Évsz. ?

MDK

Wirker Ferenc

Művészet 1918. 5.1.

MDK

Wirker Ferenc festő

Műveivel résztvett a Nemzeti Szalon tav. tárlatán.

Cikk: A Nemzeti Szalon tav.tarlata.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

nhhhjhhhhhhhhna Wirker Ferenc MDK

festő

Szerepelt az 1934 aug. 5-12 között tartott Miskolci Hét keretében a Lévay József Közművelődési Egyesület 40 éves jubileuma alkalmából rendezett kiállításon.

Hajdu Béla: Borusidők - napsütések.
Északmagyarország 1964 jan 26.

Wirker Ferenc, festöm. MDK

képe megállásra készteti a nézőt.

A Műcsarnok jubiláris kiállítása.
Képzőművészet. 1931. 37.sz.

MDK

Wirker Ferenc

Képzőművészet 1929. 16. sz. 28.1.

Wirker Ferenc MDK

Abonyi vásár, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Wirker Ferenc

MDK

A váci hétkápolna, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Wirker Ferenc

MDK

Csendes utca, vizf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Wilker Ferenc.

festőművész

a Nemzeti Salon új csoportkiállításán
legújabb műveit mutatja be.

Magyarság, 1927. márc. 11.

Wilkes Ferenc.

a Nemzeti Szalon csoportkiállításán művei szerepelnek.

Ujság, 1927. márc. 13.

N. Nikolov 7 – 8 – 8

O. Nikolov's Swollen Lymph Glands
Have Been Removed.

Wirker Ferenc.

~~festő~~

A Nemzeti Szalon csoportkiállításán
művei szerepelnek.

Esti Kurir, 1927. márc. 13.

Wir bitten Sie,

Wirker Ferenc festőművész

A dunántúli képzőművészek tav. tárlatán, a Berzsenyi Társaság ezüstérmét kapta.

N.U.531.IV.e.

Ulyker Torsmo Festsmykke

Wirker Ferenc

Festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyarság
1930.[illegible].[illegible].

Wirker Ferenc.

a Nemzeti Szalon mostani csoporthiállításán tájképei szerepelnek.
(említve.)

Budapesti Hírlap, 1927. márc. 13.

Wirker Ferenc.

Festőművész

A Nemzeti Szalon csaportkiállításán gyűjteményes munkája szerepel.

Esti Kurir, 1927. márc. 13.

Wirker Ferenc.

festő

A Nemzeti Szalon legijabb csoportkiállításán munkája szerepel.

Nemzeti Ujság. 1927. márc. 12.

Wirker Ferenc.

~~festőművész~~

A Nemzeti Szalon csoportkiállításán tájképei szerepelnek. (említve.)

Magyarság, 1927. márc. 13.

Winkler Ferenc.

a Nemzeti Szalon csoportkiállításán néhány genre-képe szerepel.

Pesti Hirlap, 1927. márc. 13.

Wirker Teréz.

A Nemzeti Szalonban megnyílt csoport-kiállításon művei szerepelnek.

Pesti Napló, 1927. márc. 13.

Wirker Ferenc

Nemzeti Szalonban - Tavaszi Szalon kiállításon képével szerepelt.

Budapesti Hirlap 1931.VI.21.

Wirker Ferenc

Szerepelt a Műcsarnok tav. tárlatán.

E.K.932.IV.24.

Mirker Ferenc

Wirker Ferenc

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

Újság 1931. IV. 26.

Wirker Ferenc.

A Nemzeti Szalon liállitotta müveit 1927-ben.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Wirker Ferenc MDK

Őszi napsütés, vizf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Wirker Ferenc MDK

Ősszel, olf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Wirker Ferenc MDK

Estebéd, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

Wirker Ferenc

Magyar Művészet, 1927

176.0.
kiállítások.

Wirker Ferenc főiskolai festőművésznek

Pesti Hirlap. 1923. jun. 10. 8

Fiatalok műkiállítása

Wirker Ferenc, festőm.

jó képpel van képviselve. Művészetének javát adta.

/gy./:A Műcsarnok téli tárlata.
Képzőművészet. 1929. 16.sz. 25-28.1.

MDK

Wirker Ferenc, festöm.

Az V.-ik teremben látható müve téli kép.

Műcsarnok. - Kiállitás.
Művészet.1913. 5.1.

MDK

Wirker Ferenc

A N. Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1931. 42. sz. 164.l.

MDK

Wirker Ferenc

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 7o.l.

MDK

Wirker Ferenc

Képzőművészet 1931. 41. sz. 143.l.

MDK

Wirker Ferencz, festö

Vörös bácsi. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

Wirker Ferenc MDK

Vénasszonyok nyara
Őszi napsütés

A magyar akvarel és pasztelfestők egyesülete
Műcsarnok 1934. márc-ápr.

Wirker Ferenc

Katol.Szemle.1931.I.128-35.l.

Wirker Ferenc MDK

Dudujka, vizf.

Hejő partján, vizf.

Mücsarnok 1933.Fiatal müvlszek kiáll.

MDK

Wirker Ferenc

Dudujka, vizf.

Hejő partján, vizf.

Mücsarnok 1933.Fiatal művlszek kiáll.

MDK

Wirker Ferenc

Vénasszonyok nyara

Őszi napsütés

Műcsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Victor Forero

Vénérasonyok Nyara

Ossi mondják

Wirker Ferenc MDK

Falu szélén

Műcsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Wirkeb Ferenc MDK

Szinva-patak, vizf.

Hejő partja, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Wirker Ferenc MDK

Ősszel, vizf.

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállítás

Wirker Ferenc

Téli hangulat, olf.

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállítás

Wirker Ferenc MDK

Falu szélén

Hiccornok 1934. márc-ápr.

MDK

Wirker Ferenc, festöm.

képe a jó anyagot gyarapította.

Műcs.- Tavaszi tárlat.-Képzőművészet. 1932. 81.

MDK

Wirker Ferenc,

a N.Sz. által rend.kiáll.-k. egyikén művei vel szere-
pelt. 1927.

A Nemz. Szal.4oo-ik jub. és a KÉVE XX-ik kiáll.-a.
1929.febr.

MDK.

Wirker Ferenc
A Nemzeti Szalon Tavaszi Tárlat.

Képzőművész et 1929. 21. 144. l.

Wirker Ferenc festőművész

Dudujka

Hejő partján

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa.1933. Mücsarnok.

Wirker Ferenc festőművész

Falu szélén

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok

Wirker Ferenc festőművész

Vénasszonyok nyara

Őszi napsütés

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója.Műcsarnok.

MDK

Wirker Ferenc

M.Arcképfestők Társ. I. kiáll. Képzőműv. 1930.
34.sz. 22o l.

Wirker Ferenc MBK

Domboldal, olf.
Baromfi etetés, olf.

Országos Magyar Tárlat
az Uj Müvészházban, 1929.

MDK

Wirker Ferenc **festőm.**

Gy.N. cikke. Képzőművészet, 1928, 14.sz. 229.l.

MDK

Wirker Jenő

Fiatalok a Mücsarnokban. Müvész-Élet 1933. 14-15.sz. 7.l.

Wirkner Ferenc.

festőművész

Tavaszi tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.- Sikerült képpel

Budapesti Hirlap
1923.VI.lo.

Wirker Ferenc

Alkotásával szerepelt a "Fiatal Művészek Kiállitásá"-n a Műcsarnokban.

N.U.933.IX.10.

Wirkert Ferenc

Művével szerepel a Miskolci
Hét keretében rendezett
kiállításon.

Nla. 934. VIII. 9.

Wirker Ferenc

MDK

1924-ben ösztöndijat kapott

Képzőm. Főisk. Évk. 1921-22, 22-23, 23-24. 24-25.
Bp. 1926.

 m. D. K.

Wintersteiner Sustáv, festő, 1879

Apjának volt a tanítványa, aki szinházi díszlet festő volt Pozsonyban, Később Bécsben tanult. mint tájkép-díszlet festő működött.

Marian Vámoss: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

1960 42. old.

M.D.K.

M.Wintersteiner, ceroplasta/viaszöntő/

1755-56-ban említik Győrben a nevét. 434.o

Steiner Mihályné Művészi kézmuiparok Győrben. 429.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr.1965.
Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr.

Wintersteiner Gustáv

festő

Szül. 1876. Graz

1889-től Pozsonyban él

Életrajzát lásd

Csákós 16. l.

vagy Forum 1934-35

Wintersteiner Gusztáv

festő Pozsonyban.

XIX. sz

Csákós 6. l.

Wintersteiner Gusztáv

Motiv von der Pila,
(Erdei tájkép) rajz,
repr.
Csákós, 8. l.

Keždi Kovács Sándó-
nerű

VASÁRNAP
18
Kat. Rogate
Prot. Erik
Ó-g. 5. Iréne

N. k. 4 ó. 20 p. N. ny. 19 ó. 33 p

HÉTFŐ
19
Kat. Cölesztin
Prot. Ivó
Ó-g. 6. Jób

KEDD
20
Kat. Bernardin
Prot. Bernát
Ó-g. 7. Sz. † mj.

SZERDA
21
Kat. B. András
Prot. Konstant.
Ó-g. 8. János

CSÜTÖRTÖK
22
Kat. Áldozócs.
Prot. Áldozócs.
Ó-g. 9. Izaiás

PÉNTEK
23
Kat. Dezső pk.
Prot. Dezső
Ó-g. 10. Simon

SZOMBAT
24
Kat. Ker. segíts.
Prot. Eszter
Ó-g. 11. Móc

Izr. 27. S. Beh. 5. P.

Winterstein Gusztáv

pozsonyi festő

Pozsony város idegenforgalmi bizottságának plakát pályázatán 300 K-ás I-dijat ferdi nyert.

Magyar Iparmű-
vészet 1908. 303. l.

Wintersteiner Gusztáv

1909, Karačsonyi kiáll.
Pozsonyi Kejzőművészeti Egyesület.
8 vízf., többszöre fajzép

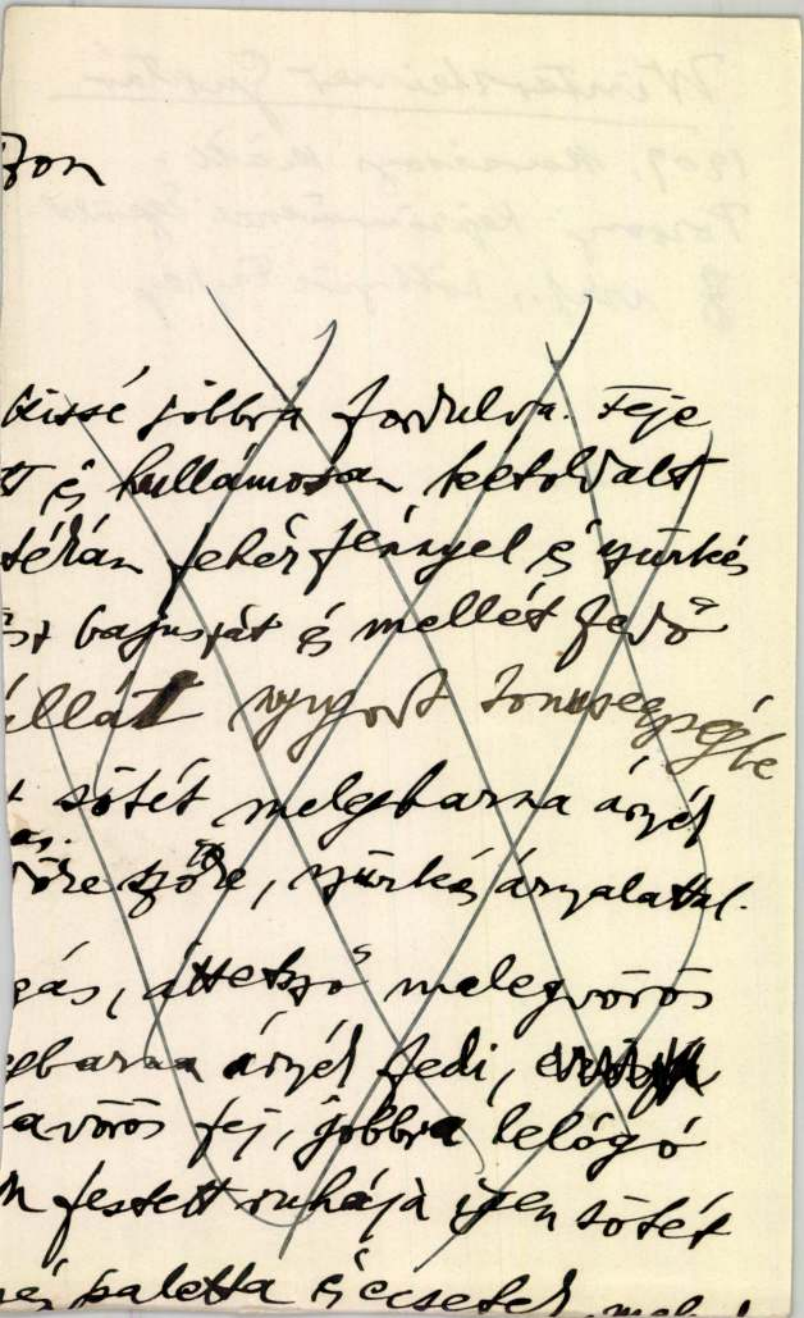

Wintersteiner

pozsonyi festő.

1911 ben a város „A város-
ház Galli Bibiena fala" ci-
mű 500 koronáért vásárolt
festményét adta a pozsonyi
városi muzeumnak

Muzeumi és Könyvt. ért

1912. 172. l

őreálliskola igazgatóságától.

esitő.

..... *osztályu tanuló a*

.....

.....

ól elégtelen elömenetelt tanusitott.

.....

..... *hó* .....

osztályfő.

Wintersteiner pozsonyi festő A városház
Galli Bibiena - fala cz. festménye
VI. 172

Muz. és Kot. Ert

Wintersteiner Gustáv

pozornyi festō

l.

Forum (magyar rész)
1936. 44. l.

Csertő, Fertetich

55

Wintersteiner

pozsonyi mühári

fertő

l.

Franz 10. l.

Winterstein Gustav

Foto

L.

Forum

1935. 103. L

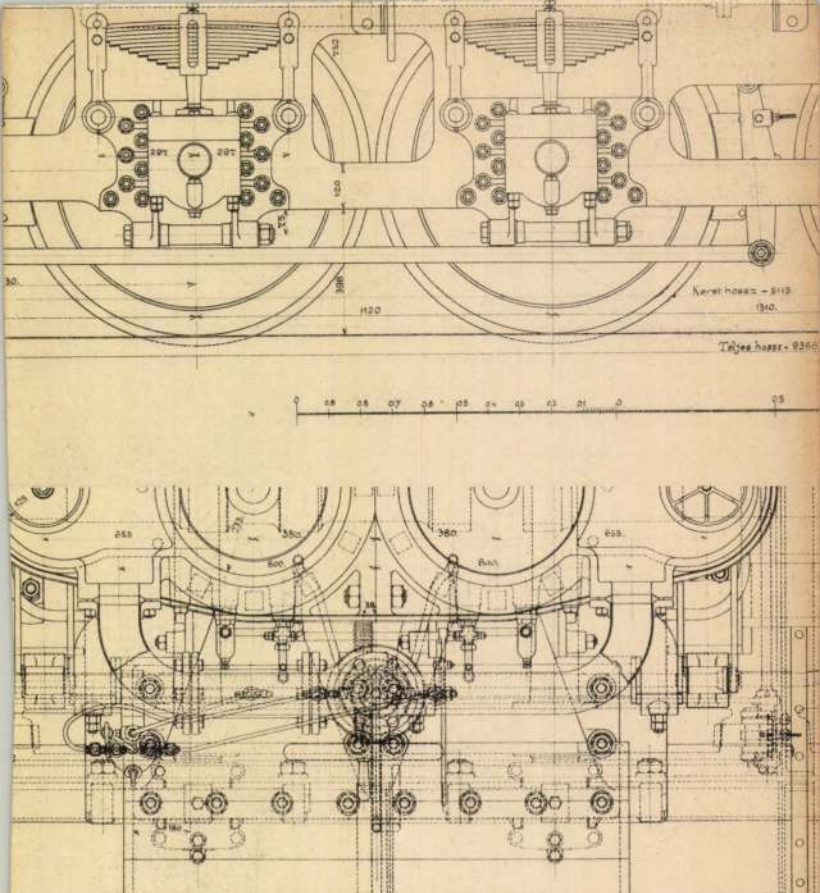

A hóhányó-gép ol

Készítette: **A m. kir. államv**

Winterstein Gustav

Jena

l.

Forum

1935. 136 l.

~~Függő aranyból~~ VII. 143

Wintersteiner Gustáv

festő

l.

Forum

1934. 326. l.

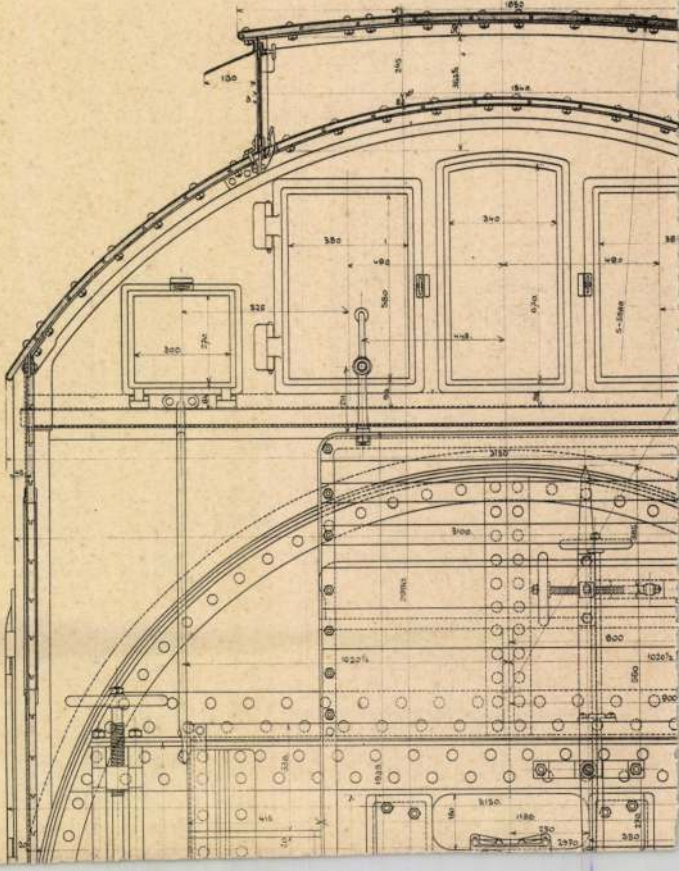

Wintersteiner Gusztáv

Festő

Pozsony

l.

Forum

1934. 309. l.

vegyeskereskedése
OSENGŐD, (Pest m.)

Wintersteiner

Gustáv

l. Forum

1935. 178. l

KÉZDIVÁSÁRHELY

Wintersteiner Gustav

l.

Forum

1934. 305, 306 l.

T.

Európa, Film, Könyv, Lapterjesztő, Könyvkiadó Rt.,

Ajánlott !

Budapest.

K. 1.

V. Rothermere u. 12.

1021

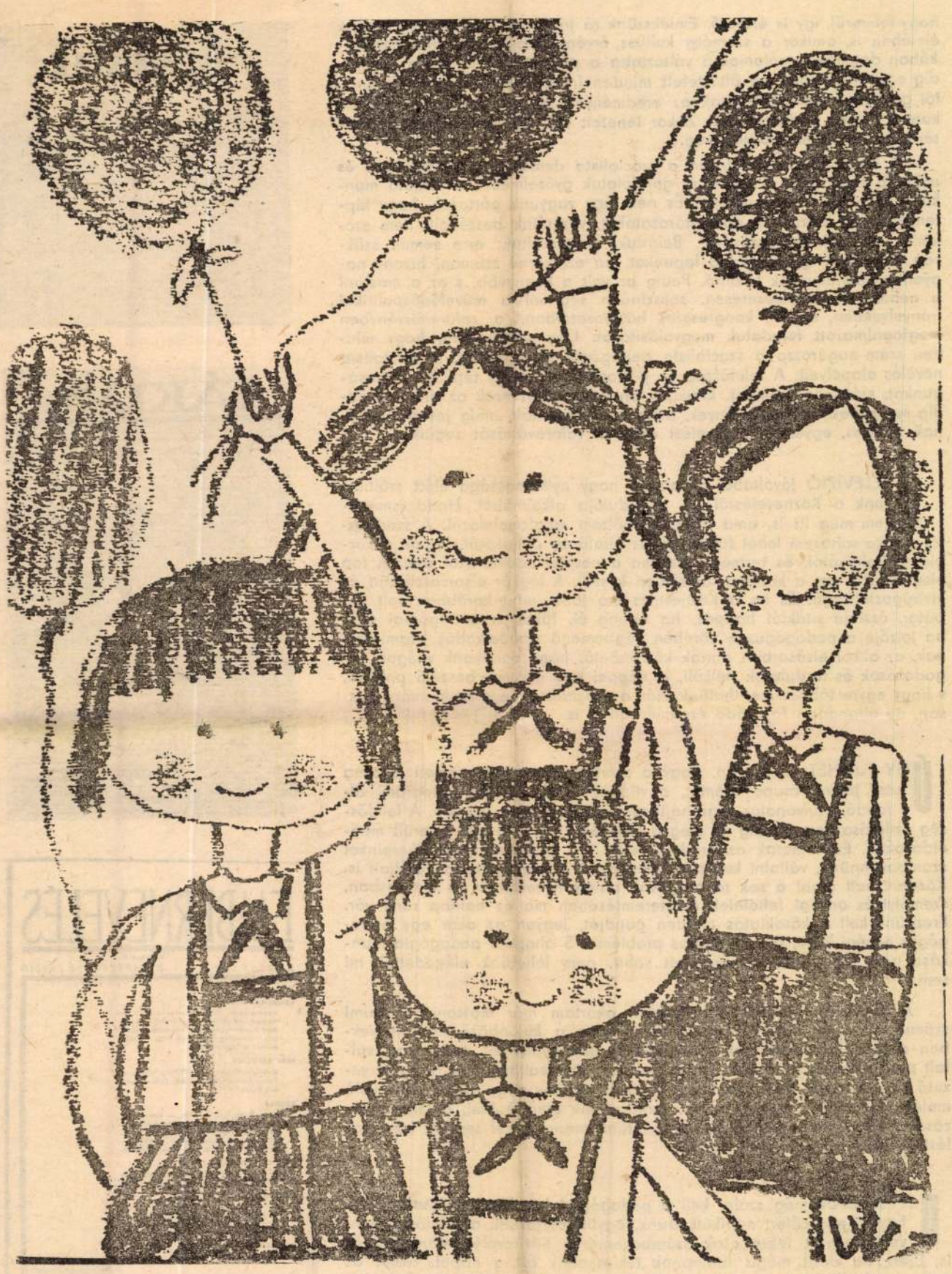

Gyermekek

Wintschae Zsófia (7 éves) rajza
Bp., Népköztársaság útja 57. Ált. Isk.

hogy felmerül, így is érthető. Emlékszünk rá jól, hogy volt időszak lapunk életében is, amikor a személyi kultusz érvényesülése a közoktatáspolitikában dogmává, szólamokká változtatta a pártosságot, a felelősség pedig egyhangú szürkébe öltöztetett minden írást. Kialakult az a szerkesztői gyakorlat, amelyben csak az eredmények, az elfogadott vélemények kaptak helyet, kritikáról csak akkor lehetett szó, ha az előzőleg párthatározatban fogalmazódott meg.

A felelősség ma – híven a szocialista demokrácia kibontakozó és erősödő elveihez – a bátor, új gondolatok győzelméért, az alkotó munkáért való felelősséget jelenti. És nem úgy vagyunk pártosak, hogy lépten, nyomon idézzük a párthatározatokat, vezetőink beszédeit, nem szólamok, frázisok halmozásával. Beláttuk, megtanultuk: erre semmi szükség. Ha valaki így vizsgálná lapunkat, ha ezt kérné számon, bizony nagyon is apolitikusnak találná. Pedig az volt a könnyebb, s ez a mostani a nehezebb: következetesen, sokszínűen segíteni a művelődéspolitikai irányelvekben, a VIII. kongresszus határozataiban, a reformtörvényben megfogalmazott feladatok megvalósítását. Úgy szerkeszteni, hogy minden szám sugározza a szocialista pedagógia humánumát, a szocialista nevelés alapelveit. A felelősség és pártosság kell hogy táplálja bátorságunkat, szókimondásunkat, kritikánk erejét is. Mert ezek az erények addig maradnak valóban erények, amíg nem öncélúak, amíg javítani akarnak, világos, egyértelmű nevelési céljaink valóraváltását segítik.

A TELEVÍZIÓ jóvoltából az ország nagy nyilvánossága előtt szólhattunk a Köznevelésről 20. évfordulója alkalmából. Hadd ismételjem meg itt is, amit akkor próbáltam megfogalmazni. A szerkesztői munka sohasem lehet független az általános politikától, benne a közoktatáspolitikától, és természetszerűen a neveléstudománytól sem. A lap visszatükrözi azt a közeget, amelyben készül. A légkör elsorvaszthatja és kivirágoztathatja. És ha a Köznevelés ma jobb, mint korábban volt, ha bátor, őszinte vitáktól hangos, ha benne él, lüktet a pedagógiai élet, ha jelzője a pedagógusok körében végbemenő gondolkodás áramlatainak, az akkor elsősorban annak köszönhető, hogy politikánk világos, ingadozások és fordulatok nélküli, a néppel egy nyelven beszélő politika, s hogy egyre többet meríthetünk már a szocialista neveléstudomány lassan, de állandóan fokozódó eredményeiből is.

ÚGY TŰNHET ezek után, hogy a szerkesztői munka nagyon is sima utat jelent, csupa örömöt, a világos és egyértelmű program állandó, színvonalas végrehajtását. Ez bizony nem így van. A felelősség vállalása nem mindig óv meg a tévedésektől, a rosszul sikerült megoldásoktól. És nemcsak az eredményeket kell regisztrálnunk, sikereinket számbavennünk, vállalni kell a mindennapok nehézségeit, és gondjait is. Küzdeni kell azzal a sok tennivalóval, amely nevelésben és oktatásban, személyi és anyagi feltételek megteremtésében ma és holnap ránk vár. Éreznünk kell a közoktatás minden gondját, legyen az akár egy pedagógus egyéni ügye, akár országos probléma. S ahogy a pedagógia munkása nem lehet igazán elégedett soha, nem lehetünk elégedettek mi sem.

A televíziós vitában is hivatkozni akartam már mostani jubileumi számunkra, mint annak bizonyítékára, hogy a különböző intézményekben dolgozó pedagógusok összefogását szívügyünknek, tudatosan vállalt programunknak tartjuk. Ez volt e szám összeállításának is egyik vezető elve. A másik pedig az, hogy a 20 év néhány nagy eseményére való emlékezés mellett, mai dolgaink, tennivalóink elemzésével, megfogalmazásával se maradjunk adósok, mert hitünk szerint ezzel tesszük köznevelésünknek a legjobb szolgálatot.

BEFEJEZÉSÜL még szólni kell a pedagógiai lapok népes családjáról. Együtt, egy célért munkálkodunk, együtt osztozunk a felelősségben, velük együtt lehet csak számbavenni a Köznevelés munkásságát is. Ezért, ha kicsit mégis ünnepnek tekintenénk ezt a napot, akkor az egész pedagógiai sajtó ünnepe ez, hiszen a Köznevelés megindulása tulajdonképpen a szocialista pedagógiai sajtó kialakulásának nyitányát jelentette.

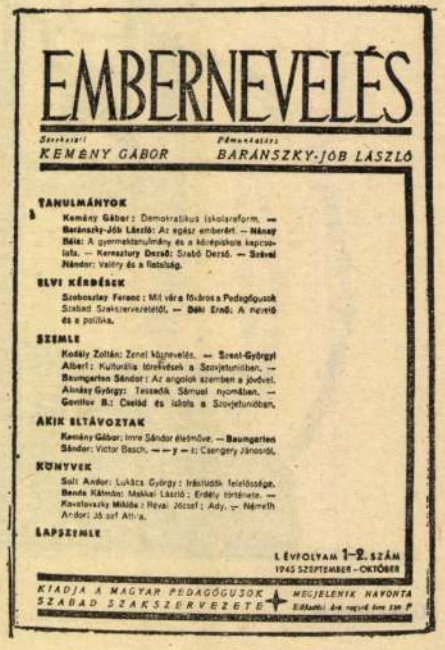

MDK.

Wintz Ádám

Arther T.: az V.M.Képzm. Kiáll. SZM. 1955. 5o.l.

Wintzler Martin

nyomdais

l.

Könyvkiáll. emlék

145. l

ÁROS DÉRI MÚZEUMA.

Telefon: 11-98.

Debrecen, 19 41. II. *hó* 11

ágos Bizottsága

zetőségének

Budapest

nb. felhivására van szerencsém
Muzeum 1932-38. Évkönyveit,Zoltai
a Thaly-szoba és a Hortobágyi Mu-
uj muzeumi Vezető kötött példá á
okat csereviszonylatban tusom el-
tő szigoru számadású nyomtatvány
P.-t kérek a mellékelt nyugta elle-

Wintzler Márton

könyvnyomdám

XVI. 22

l.

Kerten nyomtatok

112. l.

Méltóságos

A legmélyebb tisztelet
mi őrház padlásán körülbe
rész van elhelyezve, amely a

Wintzler Martin

és Heusler Martin nyomtatták „Schesaeus Christian: „Imago seu typus etc." „cimü mü"-vet Nagyszebenben, 1575-ben.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi magyarországi nyomtatványok 1473–1600.

Budapest, 1971

3681

Wintzler Martin /?/

nyomtatta „A három ifjú tüzes kemencébe veltetése" cimü művet Nagykeben 1575-77 között.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi magyarországi nyomtatványok 1473-1600. Budapest, 1971

3711

Wintzler Márton

nagyszebeni ugyomdász

XVI. sz

l.

Gulyáskönyvny

48. l.

sind, den in der internationalen Kon
Kunst zu bestimmen.

Die menschliche Kultur und die
denden Künste und die Kunstdenkm
dass unserer Meinung nach jetzt die
weiteren Zerstörungen Einhalt gebie
„Landeskommission der Kunstdenkm
Welt durch Vernichtung ungarischer
Vertrauen an die ausländischen Sch
zeugung, dass sie Verständnis und U
und der menschlichen Kultur darum
Protestwort erheben gegen die Wiede

Wenn die Verletzung des Autor
eine Rechtsusurpation ist und der
strafbar, wenn ein Kunstwerk durch
Eine solche Rechtsnorm wäre das Zu
jeden gebildeten Menschen längst a
verurteilende Tat ist.

Es ist daher ein berechtigtes In
von Schiedsgerichten, oder durch die
Rechtsnormen, sowohl vom Gesichtsp
geschehen möge, was vom Gesichtspu
Werte, sowie der Rechte der Minorit
wendig und zweckdienlich ist. In die
Schwesterinstitutionen.

Im Namen der ungarländischen
Budapest, im November 1921.

Mit vo

Wimf A.C.

bécsi ötvös nevét emliti jegyzetben Joseph Moserrel kapcsolatban

Baranyai Béláné: A detki kehely. - Müvtört.Ért. 197o.4.sz. 265-271. l.

271. l.

Winzenhorlein

Hadjárat. T. 10 1500.

Az előtérben a magyar jogászoknak egyik tagja, ki bal kezével a magyar koronával diszitett lobogót karolta át és kinyujtott jobb kezében kalpagját fogja, mond köszönetet a CONSTUTITION feliratú lobogó alatt kivonult bécsieknek. Felirata:

Danksagung der ungarischen Juraten
an die Wiener Universitat den 16. März 1848.

alól balra: Gez. v. Winzenhorlein.
jobbra: Gedr. in L. Förster's Art. Anstalt.

Kny., alányomással, melynek mér. 35.4 : 29.3 cm.

Wipf, Anton

otvoř

l.

Csat-Frey Öst. Kunst.

XXIV. k.

198. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
304

Morel-Fatio. Faux Kreützers de Berne et du Valais.
Lausanne, 1866.

4- 1d.

Kippern Anna, felső.

Kutyafej. 0f.-

Nemr. Szal.-Karács. Kiáll. 1898-99 dec. 16-jan. 20.-Fm.

Wippern Ilona

festő

Kutyafej c. olajf.

a Nemzeti Szalon 1898.

Karácsonyi kiállításán

Katalogus

Varjú Elemér X-34.

Johannes Wirbitzky, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, October 1692 Jahr utan: "Anno 1693 den 6 September ist Frembd gesessen Johannes Wirbitzky von Neusol auf den Bergstätten Tischler Gesell". 109.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmivességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9. - Xantus János Ház. Győr, 1967. - A Győri Ház. Évkönyve

Wirbitzky,J./Johannes/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztalosle gények jegyzéke származási hely szerint:"Besztercebánya:"irbitzky J." 121.old

Batári Ferenc: Asztalosle gények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Antus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz.Évkönyve

Wirbitzky, Johannes, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke: "Wirbitzky, Johannes, Besztercebánya, 1693.IX.6". 120.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez - 93.old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr. 1967. - A győri Múz. Évkönyve

WIRDT Georg harangöntő

1646-ban készült harangja a
kiszelevesi ref. templomban

Mv. 1984/1. 38.

MDK

Wirix,Hieronimus

II.Lajos egykorú metszete

Mogács emléke. Ernst Muz. 84.kiáll. 1926.szept.
lo l.

MDK

Hieronimus Wirix

II.Lajos, érme és metszete

Mohács emléke, Ernst muz. 84.kiáll. 1926. szept. lo 1.

Wirix Jeromos

rézmetsző, szül. Amsterdam-
ban 1551-ben.

Magyar vonatk. műve

II. Lajos magyar király
arcképe. Felicita Ludovicus
Hungariae Et Bohemiae
Rex. In Prelio Contra Turcos
Caesus M. D. XXXVI.

Magyar a Nemzeti Muzeumban

Ort M. 71. l. 73 l.

Az utóbbi lapon repr.

~~Anjou-Kori sorkantyúk~~

~~VI. 137~~

Wirix Jeromos

l.

Va Hö Ernst gjujt

39. l.

indulok uj alkotmányos küzdelembe,
gitimizmus lánglelkű apostola: Grige
királyság megváltó eszméjének. És
nyugalmat, békét, becsületes demokr

Ezért fordulok barátaimhoz, h
lakozzanak hatalmas, lelkes táborur
igaz ügyet, harcoltam a főváros auto
sok ezer embertársamon, joggal ké
harcolni az elnyomatás veszedelme

És kérek mindenkit, akit közö
nek semmit, amig igazolt embe
Griger Miklós és az én never

Budapest, 1935 március havá

Márkus-nyomda, Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

XXXI. 2. ***II. Ulászló király.*** (1490—1515.)

Érem az uralkodó képével. Vállig, jobbfelé fordul, jobb arcélben. Fején hálóból készült sapka. (Wladislavs. D. G. R. Vngarie. Et. Bohemi.) Hátlap: Magyarország és Csehország címere.

Ólom. Átm. 5·3 cm. XVI. sz. eredeti után. Ltsz. 975.

— 3. ***II. Lajos király és neje Mária.***

Érem az uralkodópár mellképeivel. Balfelől a király, félig jobbra fordul, jobb arcélben. Jobbról a királyné, félig balra fordul, bal arcélben. (Lvdo: Vngar: Bohe: Que | Regis. Et. Mariæ. Re | Ginæ. Dvlciss. Cõiv | Gis. Ac. Proce | In. Fian (?).) Hátlap: A mohácsi ütközet képe. (Lvdo: Hvng: Bœm: etc. Rex | : nv: Agens. XX. In. Tvrcas | Apvd. Mohaz. Cvm. Par | Va. Svorvm. Manv. Pv | Gnas. Honeste | Obyt MDXXVI.)

Ezüst. Átm. 4·3 cm. XVI. sz. Ltsz. 978.

— 4. ***Mária királyné, II. Lajos hitvese.*** († 1558.)

Érem a királyné képével. Mellen alul, szemközt. Fejét jobbra fordítja, jobb arcélben. (Maria Regina Hvng Boh Etc Lvdov Vxor Phil Reg Hisp Fil.) Revers: Hajó a tengeren. Felette a nap. (His Devs Ocia Fecit.)

Bronz. Átm. 5·9 cm. XVI. sz. Ltsz. 981.

— 5. ***Lajos király.*** (1516—1526.)

Érem az uralkodó gyermekkori képével. Párnán ül; félig balra fordul. Fején korona. (Lvdovicvs. Filivs. R. Vnga. et. Bohemi. 1508.) Revers: «.1544. | .Buda. | Potens. Et. | Pannony. Gens. | Martia. Regni. | Qvod. Fvit. Esset. | Si. Viveret. Iste. | .Pver. | V G.»

Ezüst. Átm. 3 cm. XVI. sz. Ltsz. 980.

— 6. ***II. Lajos király.*** (1516—1526.)

Mellkép. Balra fordul, bal arcélben, őszülő szőke hajjal, bajusszal és szakállal. Öltözete: kivágott bibor köntös, fehér ing, fodrozott gallérral, fekete hímzésű aranyos palást, prémgallérral és fekete kalap. Nyakában az aranygyapjas rend. Kék háttér. Rajta arany betűkkel: «Lvdowicvs. Rex . . . ng . . .»

Elefántcsont. Ovál. M. kerettel együtt: 7·3—6 cm. XVI. sz. Ltsz. 407.

XXXII. ***II. Lajos király.*** (1516—1526.)

Álló alak, jobbra fordul. (47 | Ludovicus Regis Wladislas iam præmissi tanquam hæres leg . . . | eius felicis recordij, obitum, ni

Regem Bohemiæ Hungariæqu . . . | suædit, qui ætatis suæ Anno 21. ipso die Decollationis Sancti Joh . . . | ditis suis cum Turca dimicaturus, inopinato miserabiliterque . . . | id Christi a Virginali partu 1526. qui vere Martyr Christi a . . . | quibus moritur, omni in bono digna comemoratur . . .)

Hasonmása a bécsi cs. udv. könyvtár J. Hasenburgk «Icones» című, a XVI. század II. feléből származó kézirata 46. lapjának. M. 35·4—25·5 cm. Ltsz. 11016.

XXXIII. 1. ***II. Lajos király.*** (1516—1526.)

Mellkép, ovális keretben. Kissé balra fordul. (Lvdovicvs Hvgariæ et Bohemiæ Rex. In Prelio contra Tvrcos Cæsvs. M. D. XXXVI.)

Rézmetszet. M. 7·7—6·1 cm. XVI. sz. Jelzése alul balra és jobbra: «Hieroni. Wirix fecit.» Ltsz. 2847—8.

— 2. ***Mária királyné, II. Lajos király hitvese.*** († 1558.)

Derékon alul ábrázolt alak, medaillon-alakú keretben. Jobbra fordul, jobb arcélben. Alul balra Magyarország és Csehország egyesített címere. (Maria | Regina | vngarie.)

Fametszet. M. 7·1—6·7 cm. XVI. sz. Kettős példány.

— 3. ***II. Lajos király.*** (1516—1526.)

Mellkép, medaillon-alakú keretben. Balra fordul, bal arcélben. Alul jobbra Magyarország és Csehország egyesített címere. (Ludowicus | Rex | vnga | rie.)

Fametszet. M. 7—6.8 cm. XVI. sz. Kettős példány.

XXXIV. 1. ***II. Lajos király.*** (1516—1526.)

Álló alak, jobbra fordul. (Lvdovicvs Zdvs 36 Rex Hvnᵃᵉ)

Rézmetszet. M. 22·3—14·7 cm. XVII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc «Mausoleum» című munkájából. 335. l. Kettős példány.

— 2. ***II. Lajos király.*** (1516—1526.)

Térden felül ábrázolt balra forduló alak, ovális keretben. (Ludovicus Secundus Rex Hungariae.)

Rézmetszet. M. 21·9—15·7 cm. XVII. sz. Gr. Nádasdy Ferencz «Mausoleum» című műve után. Ltsz. 2843.

— 3. ***Wirth György, II. Lajos király udvari orvosa.*** († 1524.)

Derékon alul ábrázolt alak, ovális keretben. Kissé balra fordul. (Georgius Wirth, Medicus Archiator Ludovici Regis Ungarie et

Tört. Képes graf. kiáll. 1907

Wirix Jeromos

rajzoló és vésni

Amsterdam

1837.

II. Lajos Király arckepe

vésni. fentitol

repr.

Fraknói Vilmos:

Erdődi Bakócz Tamás

élete. Bp. 1889. (Magy.

Tört. Eletrajzok.)

162. l, 220. l.

Kerényi András (1909, Békéscsaba, ág. ev.) múzeumi gyakornok Budapestről (Alföldi professzor), 800 pengős kutatási ösztöndíjat kapott régészeti tanulmányokra. Azzal kapcsolatban, hogy a Nemzeti Múzeum éremtárában újjárendezte a görög éremgyüjteményt, az ókori érmek kiállított anyagát és beosztott a régi anyagba egy körülbelül 2000 darabot tartalmazó görög és barbár éremgyüjteményt, áttanulmányozta a görög és barbár pénzekre vonatkozó tudományos irodalmat. Feldolgozott két éremleletet, az elekit s egy bulgáriait, és ezekről szóló cikkei a Numizmatikai Közlönyben jelentek meg. Közben állandóan dolgozott doktori értekezésén, amelyben a rómaikori Dácia feliratos személynévanyagát tárgyalja.

Dr. Móczár László (1914, Kiskúnfélegyháza, róm. kat.) múzeumi önkéntes gyakornok (Pongrácz főigazgató), 400 pengős kutatási ösztöndíjat kapott állattani tanulmányok folytatására. Az év folyamán négy nagyobb gyüjtőutat tett; kettőt Erdélybe, ahol a hegyvidéklakó Bombusok fészkelését tanulmányozta, egyet Kassa környékére, ahol főleg a Spegidaek életét tanulmányozta. Gyüjtött anyagának feldolgozása folyamatban van.

Dr. Mozsolics Amália (1910, Vasvár, róm. kat.) múzeumi őr, 400 pengős ösztöndíjban részesült régészeti (gr. Zichy főigazgató) tanulmányokra. Különösen a hazai kincsleletek anyagának feldolgozását tekintette e tanévi kutatási programmjának. A „Magyarországi bronzkorra vonatkozó kronolológiai rendszerek" című tanulmányát a Dunántúli Szemle részére készítette el. Megjelent még „A második [illegible]-lelet" ről irott dolgozata is. „Zur Frage der Schnur-

Wirix, Hieronimus

róm.

II. Lajos magyar király
arcképe, festette

Repr.

Tóth-Szabó Pál:
Szatmári György primás
(1457-1524) Magy. Tört.
Életrajzok. Bp. 1906.
253. l.

BELFÖLDI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Bakács István János (400 P), 66
Balázsy J. László, 76
Balogh Károly (400 P), 73
Barna Béla (400 P), 72
vitéz Barnóthy Jenő, 67
Belitzky János (400 P), 67
Berky Imre (400 P), 72
Beznák Aladár, 63
Birkás Géza, 63
Blazsó Sándor, 64
Bognár Aurél (400 P), 75
Bruckner Győző (400 P), 73
Kottász József (400 P), 78
Kulin István, 77
Kúthy Sándor (400 P), 65
Lakó György (400 P), 69
Laziczius Gyula, 69
Lehoczky György (400 P), 76
Lelkes István (400 P), 69
Mihalik Péter, 64
Nagy Ferenc, 70
Nagy Zoltán, 70
Noszky Jenő, 72
Palotás (Prokopecz) László, 76

Wirix H

Lasd

Perlajst. 12. l

..... *műhely.*

yfőnökség!

v ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... szamu .....

am.

évi ..... ho .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

II. Lajos

Wirix, H

Mellig, hétnyolczad balra, tojásdad medaillonban. Kalapja négyszögletes, haja hosszú, bajusza lelóg s álán hegyes szakált hord. Köntöse alól inge kilátszik s palástjának széles gallérja lehajtott. Az aranygyapjas rendet vállra vetett láncza viseli. Felirata a kereten:

„Lvdovicvs Hvngariae Et Bohemiae Rex In Prelio Contra Tvrcos Caesvs. M.D. XXXVI."

s alól balról s jobbról: „Hieroni"... „Wirix fecit".

Rézkarcz Wirix Htól, meretei a keretnek 7.45 : 5.7 c/m.

Lasza 284 7/8.

Wirker Ferenc

festő

Erz. 1928

St. Anna

11,54,

WIRKER Ferenc fest.

Vác i pantheon. Vác, 1992 10, 67. p. ill

Wirkend Erdélyszky Jolán

Művével részt vett a Miskolci Hét keretében rendezett kiállításon.

N. U. 934. VIII. 9.

Wirker Ferenc

kiäll-

Nemzeti Salon

1927. märc-

Föv. kept-

Wirker Ferenc

1920. sept.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Kőbányai tó. olyf. 2000.—
Alkonyodik. olyf. 800.—

Zala - Istvánd h. n. V. 186.

Wärker Ferenc

Mücsarnok festő Abony

1928/29. téli kiáll. 571

Selmeczi ásvány gyűjtemény

X. 130.

Wirkner Ferenc

festő, Abony

KMTÁRS művcsoptok
1931 feb-márc, kiáll.

VII. 8.

1931. tav. tárl. 287, 338
1931. őszi tárl. XII. 294, 295
1932. tav. tárl. 43, 179

Wirker Ferenc

festő Abony.

1933. szept. Fiatal művészek
kiáll. 218. 220

Wirker Ferenc festő

Abony, Széchenyi u. 13.

Műcsarnok
1930/31. jub. kiáll. 269. 662

Wirker Ferenc

festő

koll. kiáll. Nemzeti Szalon

cikk

Ujság. 1927. márc. 13.

(e. a. A Nemzeti Szalon csoportkiállítása.)

állomány mértéktelen elszaporításával teszik labilissá az életközösségi egyensúlyt. Az erdőgazda pedig sokszor azzal vét a természet ellen, hogy a gondjaira bízott erdőt a természet útmutatásai ellenére úgy műveli, ápolja és használja, hogy az egyáltalában meg sem közelíti azt az alakot és képet, amit a természet az őserdőben követendő például állít elénk. Az erdőnek ebben az erőszakos és mesterséges átalakításában nagy szerepet játszik egyrészt az emberi természetnek a sablónszerűségre való törekvése, másrészt a spekulatív erdőgazdaságnak az a célja, hogy a talaj erejének maximális kihasználásával minél nagyobb talajjáradékot érjen el.

Az ember — sablónszeretetéből és kapzsiságából eredő — átalakító munkájának következménye az, hogy az őserdőszerű, biztos egyensúlyú, vegyeskorú, szabadkoronás, elegyes erdők egykorú, zártkoronás, elegyetlen, vagyis labilis életközösségi egyensúlyban levő és ezért fokozott védelemre szoruló erdőkké alakultak át, amelyekben a termőhelyi tényezők ingadozásai kisebb-nagyobb kilengéseket okozhatnak, sőt az életközösségi egyensúly teljes megbontását is idézhetik elő.

E veszélyeket elkerülendő, az erdőgazdának a legfontosabb feladata az erdő életközösségi egyensúlyának biztosításával

Wirker Ferenc

Magyar Nemzet
1927. 176

Kisfaludy Sándor (műveinek kéziratai VI. 140,

141.

Wirker Ferenc

MAGYAR MUVESZET
1907.176

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Wirker Ferenc

Munkarnok
1918. lav. kiáll. 257

Szilágyi - családok III. 185.

Wirker Ferenc

festő

László Várdeák Ferenc

alatt

Wirker Ferenc

Hul. 1897 Budapest. 1923
rajztanári oklevelet ner-
zett, artu Rétfüd tanuk
sa képz. főiskolán az
iparmúvészeti Hakon ta-
nársegéd volt. 1924 óta
a váci polg. iskola rajzta-
nára. 1923. a főiskola
ifjúsági kiállitásán meg-
nyerte a Rajztanár Egyesü-
let 3000 koronás díját.
A háborut a harétérem
végig küzdötte. 1927
koll. kiállitása volt a
Nemzeti Hakonban. Tolag
tájképeket fest.

1795 Müller, G. Eduard.

Tájkép. Kny. M. Slobbema festmény e után.

~~Lithographie~~

320 x 446 mm.

K. 1.50

Wiker Ferenc

Született 1897-ben Budapesten. Főgimnáziumi érettségi után katonai szolgálat közben az Országos kir. Képző-művészeti Főiskola rajztanári fakultására, melyet 1923-ban végzett el, mint Reti mester növendéke, majd fél évig a főiskolán az ipar-művészeti szakon tanársegéd volt. 1924. márciusától a váci polg. iskolánál rajztanár.- 1923-ban a főiskola ifjúsági kiállításán megnyerte a Rajztanárok Egyesület 3000 koronás díját a hálónét a harctéren végig küzdötte. Koll. kiáll. a Nemzeti Szalonban 1927 márc-

4085. Italic

Sz. Görzben 1870 de

Regatta.

Az előtért elfoglaló muránó
mind a két parton nagyszámú
kötött ki és a hol balról tiz gon
egy piros lobogóval van diszítve
egy-egy gondolás kezeli a széle
a háttér felől három fehér és e
közeledik, míg jobbról legelől
fordult evezős áll, a ki szalmak
és szürke nadrágot visel. A táj
Jelzése alól jobbra: »*Italico B*

Vászon, méretei 49·7 : 65 cm.
az 1911 november 15-iki 130065 sz
Átvétetett 1911 deczember 13-án
1912 január 15-én (2176–911).—

III

Vét. 1911

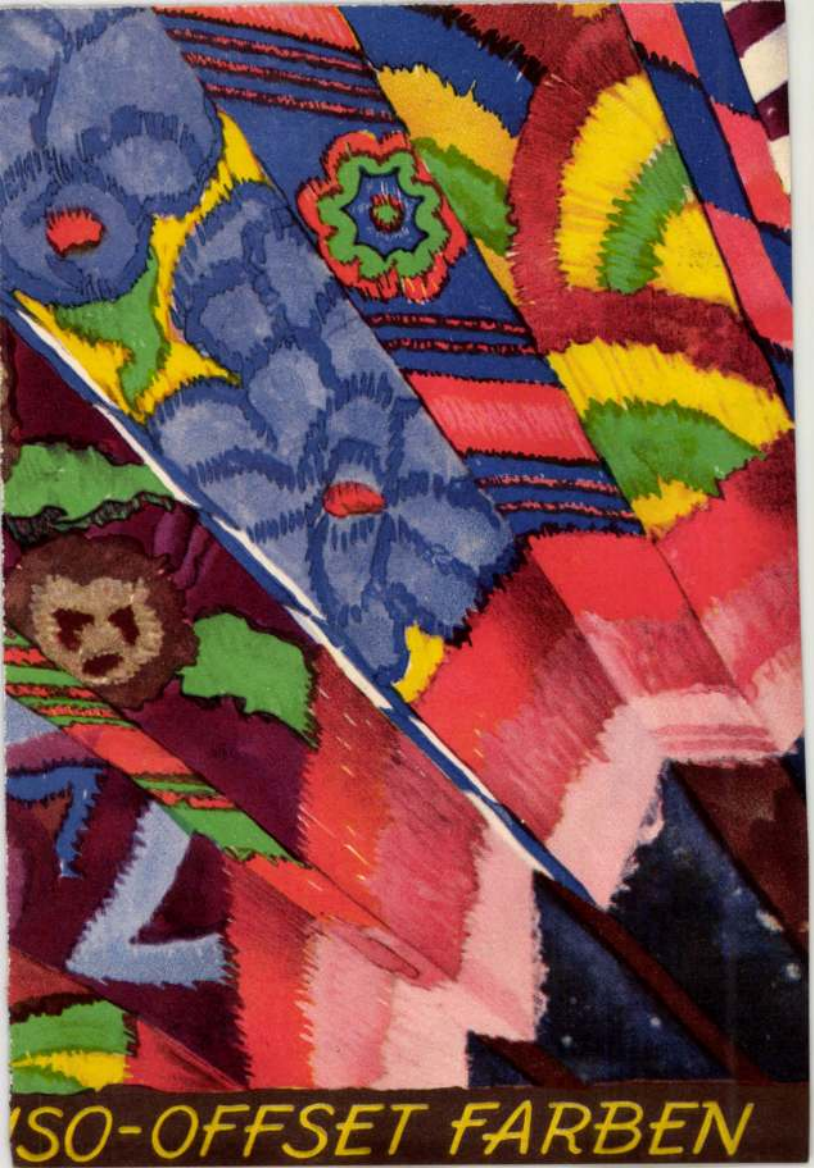
SO-OFFSET FARBEN

WIRKER FERENC

129 Nagyanyó olajf. Mgtul.

Magyar Grafikai Társ
1930.

WIRKER *Ferenc*, festő. • Budapest 1897. A bpesti képzőm. főiskolán Réti Istvánnál tanult. Rajztanár Vácott. 1918 óta tájképeket állít ki a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalónban. Nagyobb kollekcióval szerepelt a Nemzeti Szalón 1927. márc. csoportkiállításán Impresszionista.

K. G II. 617 l

Wirkmann Fabian

festő, szül. 1866 aug. 18. Kassán, Klimkovics Béla tanítvány volt. Ez ist zur Zeit Beamter des Budapester Königl. Zentralen Berirksgerichtes.

Krück II. 728. l.

Gyetvai nép viselet III. 212, 213

MDK

Wirkmann Fabian festő (szül.1866.aug.18.)

Kassán szuletett, Alukovics Béla tanitvanya volt. Er ist zur zeit Beamter des Budapester Königl.zentralen Bezirksgerichtes.

Kruck II. 728.l.

Wien, 11. Juni.

Hochgeehrter Herr Professor!

Vor der Reise nach Berlin, die ich morgen antrete, möchte ich Ihnen noch rasch meinen Dank für Ihre freundliche Zusendung Ihrer Arbeit über Hamburg (Arch. f. Hyg. 1900, Bd. 40) aussprechen.

Ihr ergebener

WIRKMANN *Fábián*, festő, * Kassa 1866 aug. 18. hol Klimkovics Béla tanitványa volt. Tájképeket rajzol és fest. 1915 óta kiállitója a Nemzeti Szalónnak.

K

K. gy. II. 6171

MDK

Wirkmann Fabian festő (szül.1866.Kassa)

Klimkovics Béla tanitvanya volt.Tajképeket rajzol és fest. 1915 óta kiallitója a Nemzeti Szalonnak.

E.G.II. 617.1.

MDK

Wirkmann Fábián

Erdőrészlet, vf.

M.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 23. l.

Wirkmann Fábián

Üveg készlet, rajz

Mokkakészlet, "

Tengerpart, vf.

N.Szal. 2.zsürimentes kiáll. 1916. máj. 22 l.

Wirkmann Fábián

1915. ápr.-máj. kiáll. N. halon

Erdős részlet, ceruzarajz 25.–

Téli hangulat, " " 25.–

1915. szept. kiáll. u. o.

Hófuvás, rajz 30.–

1916. ápr. kiáll. u. o.

Erdőrészlet, vízf. 100.–

Saigon h. n - X. 132

Wirkmann Flora

Természet utáni rajzban elismerő okm.

Eímisk 1916/17. 31 l.

T. 581.

nna-képet ábrázol talapzat-
jogart tart, balján pedig a
koronás fejét dicsfény veszi

ngfrau Maria
rebély.

ható Pesth, bei Alois Bucsánszky

cm.

los másolat hiteléül:

iniszteri iroda s.tiszt.

Budapest, 19[illegible] évi [illegible] hó [illegible]

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri ~~xxxxxxx~~tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

Jacoby

miniszteri iroda s.tiszt.

MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS ÁLLAMOKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM

Wirlits Robert

Született: Hocheisberg 1891

Zsolnaynál: 1924-25

sajtoló osztály vezetője.

54.o. és 77-78.o. 46. jegyzet.

Nikelszky Géza: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Wirlits Robert MDK

korongos

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött 1924-25 / a sajtoló oszt. vezetője/.

69.o

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete. Pécs. 1959.

MDK

özv. Wirnhardt Béláné, gobelinszövő, népművész

A gödöllői gobelinishola egyik első tanulója. Körösfői kriesehtől s' Nagy Sándortól tanult előbb szőnyegszövést, majd gobelinkészítést. (6'-gobelint, schevebek-gobelint s' francia-gobelint).

Kósa Csaba: Ketten a gobelin-tanulók közül

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. aug. 25.

magyar munkásság nem távolodott volna el annyir
a Krisztus Anyaszentegyházától és az Isten Orszá
gától.

Bízzunk benne, hogy a Magyar Evangéliun
Munkásszövetség még nagy missziót fog betölte
egyházunk életében. U. S

ségben egyaránt tiszteletet és csodálatot ébresztenek, fájdalom, véráldozattal járnak. Ama hősi halottaink, akiknek földi maradványait hozzátartozóik nem tudják hazahozatni, idegen földben pihennek. Ilyen esetekben bizonyára többször fog előfordulni, hogy a gyászoló család a lelkipásztort megkeresi avégből, hogy halottjukról és gyászukról a templomban valami formában megemlékezés történjék. A gyászolóknak ez a kívánsága magábanvéve éppen olyan természetes és keresztyénileg épúgy indokolható, mint például a betegeknek és szenvedőknek az a maguk vagy családjuk részéről kifejezett óhajtása, hogy imádságaiban emlékezzék meg róluk a gyülekezet. Ugyanakkor azonban a leggondosabban ügyelni kell arra, hogy a tiszta evangélium tanításaival és azokon alapuló hitvallásunkkal semmi legcsekélyebb ellenkezésbe ne kerüljünk. Ezért egyfelől emlékeztetem lelkipásztor és lelkésztestvéreimet az Istentiszteleti Rendtartás 42. lapján mondottakra úgyszintén arra, ami

MDK

Wirix Hieronimus, híres graf. metszö

kisformáju II.Lajosa, csodásan finom mellkép-karc.
A király aranygyapjával van ábrázolva, körirata:"Ludo
vicus Hungariae et Bohemiae Rex. In prelio contra
Turcos Caesus MVXXXVI."

Dr.Kremmer Dezsö: Horányszky Lajos könyvtára. II.
Könyvtári Szemle.1915. ápr.-aug. 111-119.l.

Wirix (Wierx) Jerôme

rézm.

1.

Ybl Ervin: Mesterek és mestermürek. Bp 1938. 86 l. 87 l.

minisztérium altal 120
uerjéhet, díszbokrokat ki

Az egyház nagy g
a templom kertet elk
nem fogták meg, mert n
szeretném, ha a minisz
megkapnánt. Nagyon
jóindulatú felterjes

Ósán 1915 szept. 2

MOK

Wirsching Ottó

Gyászoló, fam.

Szappanbuborékok. fam.

Furcsa répa, "

Magy. Studio 1. graf. kiáll. 1921. márc.
13 l.

M.D.K.

Wirsgrilius (Wirstgerill, Wipersperger) Márton (Johann Georg).
márványoró, murvány faragó
... ajánlásra, egy ideig
...mplom főoltárát már-
...helt leveleben jelzi jöve-
...át elkerdhesse; ugyanez
...ja teljes munkabéréről,
...fennmaradt J. Zachnak hozzá
...ta építkezés kőfaragó munkáiról
I. irta Voit Pál,
topográfiája VII.köt.
...ső.
...iadó,

418 old.

Rossi

Wirrer F.
festő

Pester Lloyd, 1867, XIV. évf. 231 sz.
Idegenlista, 3.o.

építés

Sorszám	A munkás neve	Vasárnap
	Wirsing Ádám	Hétfő
	nürnbergi rézmi	Kedd
	XVIII. k	Szerda
	l. Makkai László	
	Erdélyi városok	
	Bp. 1940. 26. l.	
	23. t.	
	Officina.	

) év tól -ig.

Szombat	Összes nap	Napi díj kor.	Napi díj fil.	Járandó összeg kor.	Járandó összeg fil.	Levonás kor.	Levonás fil.	Fizetendő kor.	Fizetendő fil.	Megjegyzés

Wirsing

term.

1.

Korrespondenzblatt

1890. 64. p.

i.57.

Műv. 1 köt. 8-ad r.

RÓMER

Flóris

A pozsonyi káptalan ujabban talált egyházi Ékszerei.

/Különnyomat/.

WIRSING s. WÜRSING

MDK

Wirsching Ottó

Vadember, fæm.

Finale, "

Magy. Studio l. graf. kiáll. 1921. márc.
13 l.

MDK

Wirsching Ottó

Zsugori, fam.

Hárpia, "

Vámpir, "

Nagy. Studio l. graf. kiáll. 1921. márc.
13 l.

Wirsching Otto

Magyar Studio
Első graf. kiáll. 1921 máre
8 fametszet.

Hegedűs Kandid Lajos:

Térden alól, szem be néz, iró
öszbevegyült, szemöldöke fekete,
karfájára támaszkodik, jobb
Ingének lehajtott ga
dőjét csokorra kötötte, kabátja
szürke. Az asztalon iratok és k
gal öszekötött fasciculus, tam
Firenze 1885." olvasható.

Vászon, mérete
A vallás és köoktatás ügyi min
alapján vétetett át.

(13720 sz. levéltól
Az 1890. ... 20-dki levelbeli kivel
képiségének vali felhasználás céljabo

Wirofsky Wilibald

Győr 1759–1764

l.

Yankó Ötvös-apródok

10-l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

WIROSTEK *Ede*, festő Lángon. A Pesti Műegylet 1846. évi kiállításán Esti idő a magas hegyen, 1847. Gyónás a cellában c. olajfestményét állította ki. A szentgotthardi klastrom c. képe a Szépművészeti Múzeum tulajdona.

K-Gy II. 617 l

MOK

Wirostek Eduárd

A Pesti Műegylet 1841-ben a redoute-épületében rendezett kiállításon szerepelt.

Ujházy Ferenc: Fővárosi művészeti állapotai a mult század közepén.

Nyugat, 1922. márc. 16. 377. l.

Wirostek Ede

Wirostek Ede (XIX. század).
605. KOVÁCSMUHELY. Jelezve és dat. 1858.
Fa. 17×21 cm.

150.—

Almásy-Teleki II. 1939

STÜHMER
ÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
TÜHMER
STÜHMER
STÜHME

MDK

Wirostek Ede, 19.sz.

Kovácsmühely

Almásy-Tel. 2.auk. 1939. nov. 45 l.

Almaty-log. S. Buk. 1939. nov.

45 t.

MDK

Wirostek Ede, 19.sz.

Kovácsmühely

Almásy-Teleki 4.müv. aukc. 1940. nov.

39 l.

Wirosteck E.

fertő

A szentgotthardi

Klastrom c. képe.

a szépmüvészeti

Müzeumban

3 150 lett. szám

alatt.

Feliratot 1654-ből való ezüsttányéron III. 21.

— 1607-ből való ezüstpoháron III. 21.

— 1699-ből való ezüsttányéron III. 21.

Wirostek

jelentep Lángon.

1846. műegyl.

Esti idő a magas he-
gyeken. olaszt

L.

Wirostek Eduárd

Lángon

1847. pesti Eiáll

A gyónás a cellában

olajf.

Lárd Singer

L 1847

Linde, Dr. Ing. von S. V. 7.

Wirostek E.

olaff. a

Kópmüvesek

Müzeumba

Epirus II. 262

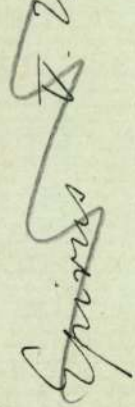

Wirsing

Nagyszeben. T. 611.

A középtért a város foglalja el, az előtérben pedig balra egy úr halad, középütt a beszélgető katona és hölgy előtt kutya áll, jobbra zsidó halad batyúval. Felirata kétfejü sasos czimertől megszakitott sorokban:

VUE DE HERMANNSTADT VILLE CAPITALE DE TRANSILVANIE
ezután: Dédié A Sa Majesté Roiale le Tres Haut, Tres Auguste
et Tres Puisant IOSEPH II. Roi de Romains, de Hongrie;
et de Boheme, Prince Hereditaire et Archi-Duc d'Autriche
&c. &c.
par les tres humble, tres Soumis et tres
fidele Sujet et Serviteur, Wirsing, Graveur.
legalól balra: A Nuremberg ches Wirsing Graveur.

Rm., mér. a rl. 27.4 : 43.5 cm.

Wirsing

nürnbergi rézmetszó

Nagyszeben látképe

II. József idejében

repr.

Erdély. 1940

60-61 l.

Sup. Mar

Sup. Mar

Wirsing. wielkó Nürnberg.
nagyszeben varás.

M-u muz
Conspectus.
XII

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Wirsing

rézmetező.

Vue de Hermanstadt ville capitale de Transilvanie. — N. folio. II. Joisefnek ajánlva a nürnbergi ugyes Wirsing rézmetező által, érdekes az előtérem alakok öltözete. Alul címerrel. Nürnberg. ches Wirsing graveur.

Rubics. Magyarország várak 59. l.

Wirschschat Jörg

ötvös 1688

lásd

Mils · Pozs 120

Pannonia 0/7

Legfinomabb
Allerfeinstes
PÉTERFALVAI-PANNONIA
irodai
Kanzlei

Wirschschat, Jörg, pozsonyi ötvösinas

V. 121.

Muz. és Kot. Ert

Wirt

FERDINANDVS·IV·VTR·SIC·REX·M·CAROLINA·REG·ARCHID·AVSTR

FELIX·ADVENTVS·AD·SACR·INAVGVRAT·LEOP·II·AVG·POSON
EX·DECRETO·STAT·ET·ORDIN·HVNGARIAE·

FELIX·ADVENTVS·
FERDINANDI·IV·
VTR·SIC·REGIS·
ET·M·CAROLINAE·REG·
ARCHID·AVSTR·
AD·SACR·INAVGVRAT·
LEOPOLDI·II·AVG·
POSONII·
IV·ID·NOV·
MDCCXC·

PANNONIA·LAETA·
EX·DECRETO·
STAT·ET·ORDIN·
HVNGARIAE·

Wirsing Kaspar

pozsonyi polgári
asztalosmester

eredeti tervrajzai:
kapuzatok,
Oltárok, szent sírok,
gyontatónékek, egy
könyvtár berendezés,⊗
egy csigalépcsős ki-
látótorony, beraká-
sos munkák terve,
tanulmányok stb
1818–1834. közötti
időből, XVI. lajos és
empire stílurban.
a MOB tulajdonában

Láttam 1947. V. 22.

A maga korában jeles
műiparos volt

⊗ (alighanem a pannonhalmi
apatság könyvtárának berendezése)

Folyó szám	Kerző	A mű
455	Halácsy Sándor.	Sz. kir. Pest va
456	Czobor Béla dr.	Azalasúthi ud
457	A. Hahn	Monuments celtiq
458	Dr H. Wankel.	Urgeschichtliche

Wirsing August

pozsonyi asztalos.

Alighanem W. Kaspar fia. Egy szószék terve 1837-ből a MOB rajzlárában

Laikam 1947

V. 22.

WIRSING 1. WÜRSING

Pr.Z.

Wirt. C. mintázta

II József és Mária Terézia ezüst emlékérmét. Előlapjon a két uralkodó mellképe, hátlapjon a magyar szt. korona alatt két huszár kivont kardal. Koszorában: Ad nutum intentis fölirat és 1779. évszám.

Weszerle József. Hátrahagyott ermészeti táblái 1873. C. XXVII Tábla. 3. 7.

Wirt

lind

Görik 92.1
93

..... *műhely.*

őnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

.

i ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Wirt

ésem.

Lajos

Gjörik 62 l.

..... *műhely.*

őnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

JOHANN NEPOMUK WIRT, éremvésnök

3-4.-II.FERENC VITÉZSÉGI ÉREM.-/1792-1805/-Elől császá babérral koszorúzott feje job ra,nyitott haj,Fent: "FRANZ II."alsó szegélyen:"I.N.WIRT.F."Hátúl:lent össze kötött babérkoszorúban két sorban:"DER TAPFERKEIT".
3.-ARANY VITÉZSÉGI ÉREm.Méret:40 mm.Súly:28 gr=8 dukát.
4.-EZÜST VITÉZSÉGI ÉREM.Mérte:40 mm.Súly:17 gr.Első ve ret.-71.old. 3.kép az arany éremről

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ 2.rész. 70.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, éremvésnök

1-4.-II.FERENC VITÉZSÉGI ÉREM.-/1792-1805/.-Elől: csász
szár babérral koszorúzott feje jobbra,nyitott haj,fent:
"FRANZ II."alsó szegélyen:"I.N.WIRT.F.".Hátúl: Lent ös
tött babérkoszorúban két sorban:"DER TAPFERKEIT".
3.-ARANY VITÉZSÉGI ÉREM.Méret: 40 mm.Súly:28,gr;8 duk
4.-EZÜST VITÉZSÉGI ÉREM.Méret: 40 mm Súly: 17 gr.Első ve
71.old. 3.kép. az arany éremről. Fekete repr.

TÍLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi
érmek/ 2.rész. 70.old

AZ ÉREM. XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

Wirth, J.

budapesti vonatkozású érmét közli

G. Héri Vera: Budapest érmeken. Budapest, 1974.6.sz.
20-21.l.

JOHANN NEPOMUK WIRT, éremvésnök

1-2.II.JÓZSEf vitézségi érem/1789-1792/.-Elől:Alapitó feje jobbra babérral,hosszú,nyitott haj.Fent:"IOSEPH II",alúl:"I.N.WIRT F".-Hátúl:lent összekötött babér koszorúban két sorban:"DER TAPFERKEIT".-Két fokozat: 1.-ARANY VITÉZSÉGI ÉREM.Méret: 40 mm.Súly:28 gr.=8 dukát 2.EZÜST VITÉZSÉGI ÉREM.Méret:40 mm.Súly: 17 gr. Erről 2.kép. 71.old. Fekete repr. 70.old

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ 2.rész. 70.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, éremvésnök

1-2.-II.JÓZSEF vitézségi érmei./Adományozva 1789-1792/ Első veretek II.József képmásával az 1788-1791-es.török háborúban,majd az 1792-es Franciaország elleni háborúban adták.Még II.Lipót alatt is ezeket adták,ezért nincs II.Lipót ixxm.vitézségi érem. Véste:J.N.Wirt,a bécsi császári pénzverde vésnöke. Arany és ezüst érem. 70.old

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ 2.rész. 70.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, éremvésnök

7-8.-II.FERENC VITÉZSÉGI ÉRME.-Harmadik veret.-/1810-1839/.-Elől:a császár jobbra forduló babérkoszorús feje felett:"FRANZ KAISER VON OESTERREICH2,alúl:"I.N.WIRT.F." Megegyezik az/ második verettel,melyet Johann Harnisch készitett. Wirt a bécsi császári vénzverde vésnöke volt Halála előtt véste ezt az érmet1810-ben. 8-ról kép van. 72.old

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ 2.rész. 70.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, éremvésnök

7-8.-II.FERENC VITÉZSÉGI ÉRME.-Harmadik veret./1810-1839/.-Fej jobbra"FRANZ KAISER VON OESTERREICH",lent: "I.N.WIRT,F."/Másodikat J.Harnisch készitette./.-Hátúl: babérkoszorúban"DER TAPFERKEIT" felirat.
7.-Arany vitézségi érem,Méret 40 mm.Súly:28 gr.=8 dukát
8.Ezüst vitézségi érem,Méret: 40 mm.Súly: 17 gr.
8.kép. Ezüst vitézségi érem 72.old. Fekete repr.

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ II.rész. 70.old

AZ ÉREM. XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, éremvésnök

7-8.-II.FERENC VITÉZSÉGI ÉRME.-Harmadik veret./1810-1839/.-Hátúl:azonos II.József érmével/1789/.Alúl összekötött babérkoszorúban-mely alsó felével egy négy zászlóból és két lobogóból álló trofeán áll,két sorban:"DER TAPFERKEIT".A két zászlón, a babérkoszorú lombján keresztül látható Habsburg cimer a főhercegi koronával van diszitve. A Arany és ezüst. Azz ezüstről 8.kép 72.old.

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ 2.rész. 70.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, éremvésnök

1-2.II.JÓZSEF vitézségi érme/1789-1792/.-Elől: Alapitó fejе jobbra babérral.Hosszú,nyitott haj.Fent:"IOSEPH II",alúl: "I.N.WIRT F.".-Hátúl: Lent összekötött babár koszorúban két sorban:"DER TAPFERKEIT".-Két fokozat: 1.-ARANY VITÉZSÉGI ÉREM.-Méret:40 mm.Súly:28 gr.=8 duká 2.EZÜST VITÉZSÉGI ÉREM.Méret: 40 mm.Súly:17,gr. Kép 70.old

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ 2.rész. 70.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, éremvésnök

3-4.-II.FERENC VITÉZSÉGI ÉREM.Első veret./1792-1805/.
A francia forradalom leverésére szövetkezett első /1792-1797/ és a második koalició háborúiban /1799-1802 adományozták 1805 augusztusáig e tipust.I,N,Wirt,a bécsi csi császári pénzverde vésnöke metszette. 70.old

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ 2.rész.- 70.old

AZ ÉREM. XXVIII.évf. 1972.2.szám, Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, vésnök

"Virtuti et exemplo"érdemérem,/1780-1790/.-II.József "minden különös rang nélküli"személyek részére alapitott 11."Virtute et exemplo arany érdemérem.m.:50 mm.Ø.-Súly 84.gr.-12.-"Virtute et exemplo"nagy ezüst érdemérem. m.:50 mm.Ø.-Súly:~~xxxxx~~54 gr.-13.-Virtute et exemplo ezüst érdemérem/Kép/.M.: 46 mm.Ø.-Súly:40 gr.-14.-Virtute et exemplo kis ezüst érdemérem.m.:38 mm.Ø.-Súly:17 gr.- 39.old

TÁLAS GÉZA: Korai osztrák kitüntetések 36.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám, Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, vésnök

"Virtute et exemplo,érdemérem./1780-1790/.II.József "minden különös rang nélküli"személyek számára alapitot ta.-Négy fokozata volt.-13.-Virtute et exemplo ezüst érdemérem.méret: 46 mm.Ø. Súly:40 gr. Fekete repr. 38.old

TÁLAS GÉZA: Korai osztrák kitüntetések 36.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám, Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, éremvésnök

19.-Veteran jelvény 8 szolgálati év után/1790-1849/.- Egyoldalú préselt sárgaréz pajzson két botra helyezett sisak lánc nélkül, alatta 2 keresztezett zászló, 2 dárda, 1 gyújtópuska, 1 kard, 1 ágyúcső, 1 dob. Alul balra 3, jobbra 7 ágyúgolyó. Felett: "VETERANIS". A pajzs szélén körben babérkoszorú. A fegyverek alatt "W" /Wirt/. Méret: 65+67 mm. magas, 55+57 mm széles.. 40.old.

TÁLAS GÉZA: Korai osztrák kitüntetések 36.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1978. 1.szám, Bp.

M.D.K.

Wirth és Miklós, bpesti építészek

terve második díjat nyert az Erzsébet-tér és Sas-[ma Yusev]-utca sarkán építendő ötemeletes bérház pályázatán.

Vállalkozók Lap'ja, Bp. 1907. XXVIII. évf.

máj. 15. sz. 12. old.

Miklós és Wirth ép.-k MDK

18 pályamű érkezett be. A II. díjat nyertek közös pályaművükkel.

Tervpályázati eredmények.

A Nemzeti Antal-féle bérház tervpályázata.

M. D. K.

WIRTH, Alois fasekasmester

Szabári mester. Szobotist

Csányi 1954. 111. l. IV. t.

Wirtd György

eperjesi harangöntő

1647-ben öntötte a szepes-helyi rk. templom nagy harangját, mely 1849-ben a templom tetejének leegésekor ment tönkre.

Pajdussák Máté:

Szepesvármegye közephori ércöntvényei és azok mesterei. A Szepesmegyei Tört. Társ. Évkönyve. XII. évf. Lőcse 1909. 82. l.

Wirth György (Wierd)
eperjesi ágyúöntő
1628, 1637, 1656.

l.

Arch. Közl. 1878
XII. k. 61. l. 69. l. 70. l.
76. l.

(Wird)

Lásd meg e kötetben
a 93. lapon Georgius
Mihály nevén. Valószi-
nűleg azon a fentivel

Budapest, 1932 III. 9.

sája

Budapest.

DA ÉS KÖNYVKIADÓ
ÁN-TÁRSULAT
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
A-OSZTÁLYA
Telefon: Aut. 465—69.

Egyházi zeneművek, földgömbök, térképek stb. ◻ ◻ Rózsafüzérek, szentképek csipkézettel vagy anélkül, különféle alak s minőségben, ifjúsági iratok, képeskönyvek és naptárak.

us 17. 32.018. szám a. 18 : 1881. szám a. be-	Ár	Összes ár (Fizetendő Budapesten) Pengő	fill.	Tiszta ár Pengő	fill.
tára	4.			4. —	
0°/0				— 40	
				360	

Wirth

béosi udvari ötvös, néla dolgozott

Szentpétéri József

Pallai Sándor · Ötvösművének

Műnézi Zsinyr Zsadó Bp. 1970 245.old

Wirt György

aggnöntő

Eperjes

1628–56.

l.

Hadtört. Közl

1928. 424. l.

Goez Ferencz József:

A művész arczk

Mellig, jób
zolva. Parókája
és szakálla leber
fehér, mellfodra m
ja barna. Es utób
félmagasságban

Vörös réz, m
~~Ára 40 fr~~
Vétetett 189
a 40 frt vételár e
elszámolást Fudo
szv. sz. leiras (5
A szerem gy

106/98.

MDK

I.N.Wirt

Batthyányi-Strattman Lajos hg. tallérja, 1789.

Csányi K: Bpesti gyüjtők és müvészek érem és plakett kiáll. az Iparmüv. Muz.-ban. 1924.

lol 1.

Wirt, Johann Nep

beiöi erémvers

1794.

amennyiben Kell

Lásd

Numirm. Körl

1937-38. 104-

106 l.

Kugsinszky Bálint pannon

Roma V. 250.

Wirt J. N

éremvéső

1

Num. Közl

1942. 63. l.

1097. *Imre.*

Derékig, szembe nézve
egyoldalú érmen van ábrá
keresztű országalmát, baljá
tart. Haja hosszú, bajusza
megkötött köntöst és bal vá
Felirata a vonalkörön belül v
KIRÁLY 1196–1205=9.

Ezüstözött rézvéset, átmé
— Értéke 20 K. — Havas (Hirs
30-án (787–907). Átvétetett az 1
909), az 1910 február 25-iki 656
leiratok, illetőleg az 1910 januá
márczius 23-iki (519–910) sz. je
tett 1908 január 31-én (41–908

Wirt Márta 17 é. tanuló MDK

Szolnok

Tanulmányfej, cer.

Ifjuségi Képzőm. és Iparm. kiáll. M.Szol. 1950. jun. 14.1.

14.1.

Winter Ferenc

1919/20 II., 1920/21 –
1923/24

Ferkèpzomfoiskèvk

148. l.

a történelmi órákban. Fegyvertársam a le=
aki félországot hódított meg a nemzeti nép=
irsam minden jóérzésű ember, aki rendet,
alandmentes külpolitikát akar.
jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat=
becsületes iparkodással szolgáltam minden
, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
ehát a főváros közönségétől, hogy segitsen

bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki=**
n jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
el.
döntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Wrich

l.

LykaMagyműI800-50

18.l.

Gyüm. B. A.		Izraelita: Nizan 2.
Csütörtök **26** Manó		Protestáns: Manó Görög: Gábor Izraelita: Nizan 3.
Péntek **27** Dam. János		Protestáns: Hajnalka Görög: Matrona Izraelita: Nizan 4.
Szombat **28** Kap. János	Nap kelte 5 ó. 49 p. — Nyugta 18 ó. 24 p.	Protestáns: Gedeon Görög: István Izraelita: Vajikra

13. hét — 1936 **MÁRCIUS** 31 nap

Wirth

l

Lykanemzromantika
~~217~~ 202. l.

De egyszerre csak meglátja a formák mögötti életet, a fel-felbukkanó fintort, mely ritka pillanatokban ott lebeg a formákon, képzeletében megragadja azt s embere le van leplezve, megtudjuk élete titkát, tehetetlenül, szinte élettelen merevségben kénytelen megállani előttünk. Ennek a titkos jellegnek torzító ábrázolásában mester Lányi Dezső s gyüjteménye, mely művésztársait s a bohémvilág ismert alakjait gazdag változatosságban öleli fel, a mulatságos emberábrázolásnak kifogyhatatlan kincsesbányája.

Iparművészt is bemutatunk, még pedig vérbeli mű-

Wirth

harangöntő

1647-ben öntötte az egri

Math. templom nagy

haranggját, mely a templom

1849 febr. 2. éjjeli alkal-

mával ment tönkre.

Pajdussák 18.l.

MDK

Wirth.

A Mocsonyi Antal-féle bérház-pályázaton a II. dijat kapta.

Müvészet, 19o7. 268. l.

MDK

Kolacsek és Wirth építészek

Wielkaszaidón. 191.1.

Wirth építész

Művészet.1907.268.l.

MDK

Wirth Ferenc épitész

A Mocsonyi-bérpalota tervpályázatán második dijat nyert "Tavasz" jeligés közös terve Miklós Ede épitésszel. Repr. 29, 30. old.

Magyar Épitőművészet 1907. 7.sz.

M. D. K.

WIRTH Ferenc építőmester

Széchenyi-palota kivitelezője, lásd: Ybl

Ybl Ervin: Ybl Miklós 149.

A MAGYAR GLÓBUS

CSONKA-MAGYARORSZÁG VÁRMEGYÉINEK ATLASZA

TARTALOM:

A MAI MAGYARORSZÁG. Írta: csekei Varjú Elemér, a R. K. L. főszerk., a M. T. Akad. lev.-tagja.

I. Abaúj-Torna, Hajdú, Szabolcs és Ung, Szatmár-Ugocsa és Bereg, Zemplén vármegyék.

II Bács-Bodrog, Csongrád, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyék.

III. Borsod, Gömör és Kishont, Heves, Nógrád és Hont vármegyék.

IV. Vas, Zala vármegyék.

V. Baranya, Somogy, Tolna várm.

VI. Békés, Bihar, Csanád-Arad-Torontál, Jász-Nagykun-Szolnok várm.

VII. Fejér, Győr, Moson és Pozsony, Komárom és Esztergom, Veszprém vármegyék.

A térképeket 6 színben rajzolta dr. Kéz A.

WIRTH *Antal*, festő Szegeden az 1850-es években. Csekély művészi értékű arcképeket festett.

Utalvány

amelynek ellenében a Révai Kis Lexikona megjelenése alkalmából kiadott

A MAGYAR GLÓBUS

(CSONKA-MAGYARORSZÁG VÁRMEGYÉINEK ATLASZA)

c. emlékfüzet egy tiszteletpéldányát alulírott könyvkereskedő teljesen ingyen szolgáltatom ki annak, aki üzletemben a Révai Kis Lexikonát minden kötelezettség nélkül 8 napon belül személyesen megtekinti.

ADLER
könyv és papirkereskedő
ANTIQUARIUM
Budapest Horthy Miklós út 25

Az átvevő minden kötelezettségtől mentes aláírása

könyvkereskedő

44353. — Révai

Wirth Antal

laid
2

Szeg-Tardos 1911

9 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztar

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Wirth

szerény archéopterto
Szegeden az 1850-es
években.

Ujházy Ferenc feljegyz.

Szépm. Mur.
M. Mur. Adattár.

Kis-Zombor h. n. V. 73.

Wirth Ferenc

epitéz

Grod

M. Épitőmüvészet

1907-7. Szám. (A Mocsonyi - bérpalota tervpáfázata)

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi minta. –

Wirth F. Nándor

ep. Bgst

sód

M. Pálzárath

1904/5. 5 sz. 24-25.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tesénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

MDK.

Wirth Irén

Fotópályázaton dijat nyert

Magyar Nemzet 1966 dec. 17.

Wirth Irén

Tervezte a Tolbuchin krt 6.

helyreállítását

A Grétényi Piroska: Tájékoztató

Műemlékvédelem 1963. 4 sz. 256. 1.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányuto

. . . . . .

Wirth Irén

Terezta a Dobrentei utcai házat

Zádor Mihály: Bemámoló a fővárosi műcmlék felügyelőség 1961. évben végzett munkáiról

Műcmlékvédelem 1962 4. sz. ~~193 l.~~ 194. l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

n: . . . . . .

. . . . . .

Wirth Irén

Döbrentei u. 15. sz. házat /Sághy -ház/
1959-ben helyreállitotta.

ZAKARIÁS G. SÁNDOR: BUDAPEST. Bp. 1961.

21.1.

M. D. K.

id. WIRTH János vésnök

1767 – 1771 között a gyulafehérvári pénzverdében dolgozik

Huszár Lajos: A Georgikon érmeinek mestérli 169. l

Művért. 1953. 1-2. n. X

MDK

Wirth János

ezüstplakett

Az ipartestület... Építő Ipar, 1910. okt.2. 304 l.

Werth Georgius

episcopi agriensis

1656

d.

Hadtört. Közl.

1927. 139. l.

MDK

Wirth György

II. Lajos király orvosának egykoru rézmetszete

Mohács emléke, Ernst muz. 84. kiáll. 1926. szept.

11 l.

Wirth Gyula

építésmérnök Kassán

stul. u. o. 1887.

Cásd

Csikvári Abauj

sz. a. 282 h.

Wirth Gyula

műépítész

Kassa

1922.

l.

Wick Béla dr

A kassai szt. Flórián-kápolna. Kassa, 1923.

3. l. - 8. l.

Fenti terverte a bankói nep. szt. János kápolnát 1921-ben és a kassai szent Florián kápolnát 1922-ben.

Szombathely II 187, 192,

Wirth Gyula

mérnök

l.

Wick Kassa tört

409 l.

413. l

BUDAPEST
934. III. 3-1

Wirth Gyula

mérnök

l.

Wickkarsaidoni

423. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla.

Stephaneum r. t. Budapest.

Wirth Gyula

Építész.

Szül. Kassa 1881.

6 klevelet nyert 1904.

Nyiggzmüegyetem 22. l.

Szeged.

A diszes keretbe foglalt l
vizétől körülvéve látjuk Szeged
csapatok ostromolnak, mig jobbr
irata fölül középütt: 3.

Rm., mér. a vk. 7

140-95.

WIRTH JÁNOS L. Kovásznai Viktória: Fejezetek a magyar építészet történetéből. Bp., 1999 Argumentum, M. Nemzeti Galéria Tanulmányok

Madarassy Walter 94, 97, 107–110, 112, *120–122*
Mayer Elek 15, 17, 21, *32*, *35*
Merényi Gina 98
Mester Jenő 98
Moiret Ödön 62, 65–67, 75, *78*
Murányi Gyula 42, 47, 50, 61, 63–64, *82–83*

Nagy István János 135, 138

Palotás József 135, 138, 144, *158*
Pátzay Pál 98
Patzó Pál 46, 50
Petrovics Demeter 13

Radnitzky Károly 9–10, 14–15, 17, 19–22, *31*
Reisner József 19, 21–22, 26, *37*
Reményi József 46, 50, 62, 64–65, 67–68, 71–73, 76, *84–85*, 94, 97–99, 107–108, 110
Renner Kálmán 98, 110–112, *123*
Rigele Alajos 98
Róna József 45, 50
Ruff András 48, 51

Scharff Antal 9–10, 15–17, 20, 22–23, *33–34*, 92–93
Schwartz István 15–17, 19, 23, *37–38*, 43
Seidan Wenzel 9–10, 14, 17, *31*
Soltra E. Tamás 144–145, *161*
Solymári Valkó László 98
Stiasny Aladár 96
Stuckhart Ferenc 11, *27*

Szabó Iván 140, 145
Szamosi Soós Vilmos 48, 51, 66
Szárnovszky Ferenc 24–26, *35–36*
Székely Károly 42, 50, 93, *119*
Szentessy Hiesz Géza 98
Szirmai Antal 40–41, 43, 45, 49, *55–57*, 93
Szlávics László, ifj. 98, 144–145
Szödy Szilárd 62, 75, 98
Szöllössy Enikő 132, 137, 140, 143, *152*

Telcs Ede 39, 46–47, 51, 60, 63–65, 69, 73, *79–80*, 97–101
Tornay Endre András 142, 145, *161*
Tóth Gyula 65–66, 68–69, 76, *91*
Tóth Sándor 98

Várnagy Ildikó 144–145
Vastagh György, ifj. 42, 50
Vígh Tamás 133, 136–137, 139–140, 142, 144–145, *151*
Vincze Pál 94, 98

Wirth János, ifj. 12
Wurschbauer Károly 11, 16, *27–28*
Zutt Richard 69, 76, *90*

Wirth János Kisplastikus.

Tud. gyűjt.
1817. V., 158.
9. Uj mivek és könyvek.

Wirth János

A nivesség remekét adta a F. M. Gróf Festetics Gjorgy kedves gondviselése alatt hazaúk javára virágzó Keszthelyi Georgikon a pénz veretés ágában, amar emlékeztető pénze által, melyet Wirth Ján. Erdélyi fi által keszittetett se folyó eszt. április havának 7 dikén Cs. K. Fő Hercegségének, Országunk kedves Nádor Ispánnyának bemutatott. Az emlékeztetés tárgyazza 1801. eszt. Aug. 13. napját, mikor Ő F. Hercegsége a Georgikont meglátogatván, a mezei gazdaság megtiszteltetésére az eke szarvát fogni és szántani méltóztatott. Az első fele sík mezőt mutat, melyen a Fő Hercegy Római Kontósban az eke szarvait vezeti. A befogott két ökrökön egy szárnyos genius trombitával lebeg. A hátulsó felén az Esztendő Istenneje látszik, homlokára kerített Zodiacusra mutatván, jobbáról és balljáról az esztendő 4. részeinek jegyei osztattak el. Lábainál fekvő bőség szarvából az időnek különbféle termesztményi ömlenek ki. Zobb felől egy kerek ded faragott kő, méltjében a Gróf Festetics cimere jegyeztetett fel ez aláirással: Georgicon. Hátul hegyek láttatnak. Körül irása ez: Vive Memor Nostri, Rigidi Servator Honesti.

[illegible] Méltóság ne-

s alol a [illegible]
ve Adiud(icavit) C. G. F.
Ezen ezüst pénz 3 Unciát nyom

Uj nivek és Eonyvek. Tud. Gyűjt
1817. V. K. 158. l.

Wirth János

éremmetsző

A Tud. Gyűjt. 1817. V. fur. 158. l. levő udatát Kőpli.

Szilágyi István. Adalék a magyarországi képző — művészek névsorához. Történelmi Tár. 1880 évf. 167. l.

Wirt J. N.

Läsd

Cs-gém 101. l.

Larsen, Knud: Parapetterne
284(624), 3405(457).

~~[illegible]~~ és Wirt J. N. éremvéső

1.) A Ratio Educationis ezüst emlékérme kéz változatban. Mindkettő előlapján II. József és Mária Terézia mellképe. Azegyik hátlapjána magyar korona alatt főlirat, a másikon a budai királyi palota látképe és 1780. évi.

2.) Mária Terézia emlékérme 1780. Vinazer C (: l. ott.) mintája utáni véste.

Wesperle József. Hátra hagyott érmei szete ~~[illegible]~~ táblai. 1873. C. XXVII Tábla. 4–6. 7.

Wirt J. N.

Batthyány Strattmann Lajos herczeg címe, ~~ka~~ három nagyságban, arany és ezüstből. Elölapján a herczeg mellképe, ~~a~~ hátlapján czimere és az 1788. évszám.

Weszerle József. Hátrahagyott érmészeti táblái. 1873. E. Tab. IV, 7. 8. 9. 7.

Wirt J. N

Eigentiäll Eat.

1924. 101

Bögre, néprandorláskori III. 111.

Wirt J. N.

Emlékérem Kolozsvár hűsége-
ket változatban. Előlapjai II.
Lipót mellkepe, hátlapjai fül
irat az erdélyi hét vár és 1790
évszám.

Weiferle József. Hátrahagyott
érmeszeti táblai. D. Tab. XX.
10–11. sz.

Wirth J. N

ér. emvéső

lásd

Numismatikai Közlöny

1909. 78. l.

ez oldalon
tőle vali
a 4 s 6-ik
[illegible]

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... év

.....

tanu.

.....

Wirth J. N.

becsi érenvéső

XVIII. sz.

l.

Numizm. Közl.

1929–30. 58. l.

Wirt Joh. Nep.

bécsi érem művész

laud

Numismatikai Közlöny

I. 9. l.

MD.K

Miklós Ede és Wirth Nándor, építészek
Budapest.

A Belvárosi Takarékpénztár tervpályázata.
Jelige: Takarékos.

Távlati kép a 26. oldalon.

Magyar Építőművészet. 1908. 5. sz. 26.l.

JOHANN NEPOMUK WIRT, éremvésnök

18.-Veterán jelvény 8 szolgálati év után/1780 előtt/ Egyoldalú préselt sárgarézpajzson két babra helyezett sisak lánc nélkül,alatta két keresztezett zászló,két dárda,egy puska,egy kard,egy agyúcső és egy dob.Alul balra két,jobbra hét agyúgolyó.Felül:"VETERANIS".A pajzs szegélyén körben babérkoszorú.Méret:65+67 mm.magas.55+57 mm.széles.A fegyverek alatt:"W",/WIRT" kezdőbetük.18. kép. 40.old. Kép 39.old. Fekete répr,

TÁLAS GÉZA: Korai osztrák kitüntetések 36.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám, Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, éremvésnök

18.-Veterán jelvény 8 szolgálati év után /1780 előtt/. Egyoldalu,préselt sárgarézpajzson két botra helyezett sisak lánc nélkül,alatta két keresztezett zászló,két dárda,egy puska,egy kard,egy ágyúcső és egy dob.Alul balra két,jobbra hét ágyúgolyó.A felsőrészen"VETERANIS" felirat.A palzs szegélyén körben babérkoszorú.méret: 65+67 mm.magas,55+57 mm.szélaes.A fegyverek alatt"W" /Wirt/ kezdőbetük. 18.kép. 40.old

TÁLAS GÉZA: Korsi osztrák kitüntetések 36.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám, Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, vésnök

"Virtuti et exemplo" emlékére. /1780-1790/. II. József "minden különös rang nélküli" személyek részére adta. -Elöl: /5.sz. fénykép/József csaszar idősebb jobbra forduló arc képe, fején babérkoszorú, nyitott haj. felirat: IOSEPHUS II. AVGVSTVS, alul a karvágasnal: I.N.WIRT.F." -Hatlap: Felhők, Isten szeétól besugarzott földgolyó, azon babér-és tölgy lombbal körbefont kard, kormanypalca. Fent: VIRTUTI ET EXEM EMPLO". Négy fokozat. 39.old

TÁLAS GÉZA: Korai osztrák kitüntetések 36.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám, Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, éremvésnök

15-17.-Érdemérem katonaorvosok és felcserek számára. 1785-1790.-zárom eltérő fokozat.Wirt és Donner vésték. 15.-nagy ezüst érdemérem katonaorvosok számára..Szokatlanul vastag 5 mm!-Méret: 50 mm.Súly:113 gr.Nyakszalagon viselték..A szalag 43 mm.széles citromsarga,10 mm-es fekete szegélycsikkal,megegyező a későbbi "ágyúkereszt" szalagjával. 39.old

TÁLAS GÉZA: Korai osztrák kitüntetések 36.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám, Bp.

WIRT, éremvésnök

JOHANN NEPOMUK WIRT,,vésnök

"Virtuti et exemplo érdemérem/1780-1790/.Mária Terézia halala utan II.József minden különös rang nélküli személyek szamara alapitotta,ami megfelelt a felvilágosodás akkori értelmezésének.JOHANN NEPOMUK WIRT metszette. Az érdemrendet-amennyiben szalaggal való viselésre adományoztak-diszes felfüggesztőfüllel,vagy anélkül készitették.-Négy fokozata volt. 39.old

TÁLAS GÉZA: Korai osztrák kitüntetések 36.old

AZ EREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám, Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, vésnök

15-17. Érdemérem katonaorvosok és felcserek számára. 1785-1790.-A "József császár" akadémia alapitása/1775/ alkalmával adományozták először, oly katonaorvosok és felcserek számára, akik kitüntették magukat. Az érmek metszői WIRT és DONNER voltak. Az éremnek három eltérő fokozata volt. 39.old

TALAS GÉZA: Korai osztrák kitüntetések 36.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám. Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, éremvésnök

18.-Veterán jelvény 8 szolgálati év után 1780 előtt.
II.József uralkodása alatt bevezetett kitüntető jelvénnyel ékesitették-őrmestertől lefelé-a hosszabb ideje szolgálatban álló katonákat,hogy ezáltal segitsék elő a tovább szolgálók /kapitulánsok/ujbóli beállitását.-
19.-Veterán jelvény 8 szolgálati év után,/1780-1849/.
40.old

TALAS GÉZA: Korai Osztrák kitüntetések 36.old

AZ ÉREM. XXVIII.évf. 1972. 1.szám, Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, éremvésnök

16.-Ezüst érdemérem katonaorvosok és felcserek számara 1785-1790.-Előlapján az alapitó jobbra néző feje,fürtös,nyitott hajjal.felirat:IOSEPHVS II.AVGVSTVS,alul a szegélyen:"I.N.WIRT.F.".-Hátul:felirat:BENE MERENTIBUS/DE/ARTE MEDICO CHIRVR/GICA/PRAEMIVM. 16.kép. 38.old fekete repr.

TÁLAS GÉZA: Korai Osztrák kitüntetések 36.old

AZ ÉREM. XXVIII.évf. 1972. 1.szám, Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, éremvésnök

15-17. Erdemérem katonaorvosok és felcserek szamara.
15. és 16. elólapjan az alapitó jobbra néző feje, fürtösp
nyitott hajjal. felirat: IOSEPHVS II. AVGVSTVS, alul a szeg
gélyen "I.N.WIRT.F." Hatul: felirat: BENE MERENTIBUS/DE/
ARTE MEDICO CHIRVR/GICA/ PRAEMIVM. 16. kép. 39-40. old
16. - Ezüst érdemérem katonaorvosok és felcserek szamára.

TÁLAS GÉZA: Korai Osztrák kitüntetések 36. old

AZ ÉREM, XXVIII. évf. 1972. 1. szám, Bp.

JOHANN NEPOMUK WIRT, vésnök

"Virtuti et exemplo"emlékérem/1780-1790/.-II.József "min den különös rang nélküli"személyeknek.Négy fokozat.-mint különleges kitüntetést az arany érdemrendet eg 40 dukát súlyú ún."páncéllancon"is lehetett viselni,amely 2-2 köralakú,átmérőjénél két félkörre osztott lapos arany-szemekből állt. 39.old

TÓTH GÉZA: Korai osztrák kitüntetések 35.old

AZ ÉREM. XXVIII.évf. 1972. 1.szám. Bp.

I.N.WIRT F., vésnök

56.-1785. Jutalomérem katonaorvosok részére. Ezüst. II. József arcképe jobbra, fölötte körirat. Vésnök: I.N.WIRT F.H/ötsor szöveg"Bene Merentibus/De/Arte Medico Chirur/gica:Praemium."43 mm. 54 gr./két tallér súly/ B.E.gy./Súlyváltozat/H.H. 1001.sz. 9.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozású rendjelek és kitüntetések 8.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből. XIV.évf. 1958. 8.sz. -P.

I.N.WIRT F.,vésnök

63.-1789.-Vitézségi érem. Arany.E/II.József.Vésnők: I.E.WIRT F.H/hadi zászlók és két sorban"Der/Tapferkeit"/A vitézségnek/.40 mr.4 dukát súlyu.Szalag:vékony piros-fehér sávok keresztbe,a széleken szélesebb fehér piros sávok./A vitézségi érmek hátlapja és szalagja 1917-ig ugyanaz maradt. 10.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozásu rendjelek és kitüntetések 5.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.XIV.évf. 1958. 8.sz. -p.

I.N.WIRT F., vésnök

56.-1785.-Jutalomérem katonaorvosok részére. Ezüst. II.József arcképe jobbra, fölötte körirat. Vésnök: I.N.Wirt F.K/ -H/ ötsoros szöveg "Bene Merentibus /De/ Arte Medico Chirur/gica: Praemium." 43 mm. 54 gr. /két tallér súly//B.E.gy./súlyváltozat/. Szöveg: 9.old. Fekete repr. 7.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozásu rendjelek és kitüntetések /folyt/ 5.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből. XIV.évf. -------- 1958.8.szám. Bp.

I.N.WIRT F.vésnök

76.-1801.-Dalmata Bene Merenti.Érdemérem.Ezüst.Előlap II.Ferno és körirat.Vésnök:I.N.Wirt F.H/.kétsor szöveg 265 gr. 42 mm.Szalag:vörös.12/156/.old.Kép:11/155/old.

BANKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozású rendjelek és kitüntetések/III.folyt/ 10/154/.old.

AZ ÉRME,Közlemények az éremgyűjtés köréből.
-------- XIV. 1958. 10.sz. Bp.

I.N.WIRT F.vésnök

72.-1797.Ezüst érem tisztek részére.Előlap:II.Fereme jobbra,körirat.Vésnök:I.N.Wirt F.H/alulról jobbra és balra tölgy ág,középen nyolc sor szöveg.42 mm. 235 gr. Szalag:piros-fehér. Szöveg 12/156/old.Fekete repr 11/155/.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozású rendjelek és kitüntetések/III.folyt/10/154/.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------XIV.1958.10.sz. Bp.

I.N.WIRT F.vésnök

70.-1796.-Tiroli emlékérem.II.Ferenc alpitása.Ezüst. Altisztek részére.Fej jobbra.Körirat.Vésnök I.N.WIRT F.-H/körirat,koszorú és benne öt sor szöveg.42 mm. 235 gr.Szalag:fehér,középen piros-fekete szélü csik, a széleken zöld csik. 12/156/.old.

BANKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozású rendjelek és kitüntetések/III.folyt/10/154/.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XIV.1958.10.sz. Bp.

I.N.WIRT F.vésnök

74.-1797.-Ezüst érem legénység részére.II.Ferenc,balra néző képe.H/.körben babérág és benne hatsor szöveg. Vésnök:I.N.Wirt F.40 mm.18 gr.Szalag:piros-fehér. 12/156/.old.

BANKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozású rendjelek és kitüntetések/III.folyt/10/154/.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XIV.1958.10.sz. Bp.

I.N.WIRT F.vésnök

73.-1797.-Ezüst érem legénység részére.II.Ferenc.jobbra,körirat.H/körben babérág és benne hatsor szöveg.Vésnök:I.N.Wirt F.40 mm.18 gr.Szalag piros-fehér.Szöveg 12/156/old.Fekete repr.11/155/.old.

BANKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozású rendjelek és kitüntetések/III.folyt/10/154/.old.

AZ ÉRME,Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XIV.1958.10.sz. Bp.

I.N.WIRT F.vésnök

73.-1797.-Ezüst érem legénység részére.II.Ferne jobbra,körirat.H/körben babérág és benne hatsor szöveg.Vésnök:I.N.Wirt F.40 mm.18 gr.szalag piros-fehér.12/156/old.kép.11/155/.old.

[illegible]NKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozású rendjelek és kitüntetések/III.folyt/10/154/.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XIV.1966.10.sz. Bp.

I.N.WIRT F.vésnök

83.-1804.-Polgári emlékérem."Justitia regnorum fundamentum"Nagyarany.Alapitása és fej,I.Ferenc császári cim felvétele alkalmából.Előlap:az alapitó babérkoszorús jobbra néző képe és körirat.Vésnök:I.N.Wirt F. H/.Mérleg és szöveg:az érem cime.43 mm.12 dukát.Szalag:piros.Szöveg 13/157/old.Fekete repr.11/155/.old

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozásu rendjelek és kitüntetések/III.folyt/ 10/154/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.XIV.évf 1958.10.szám.Bp.

I.N.WIRT F.vésnök

83.-1804.-Polgári emlékérem."Justitia regnorum funda mentum"Nagyarany.Alapitás és fej,xxxxxxI.Ferenc császári cim felvétele alkalmából.Előlap:az alapitó babérkoszorús jobbra néző képe és körirat.Vésnök:I.N.Wirt F.H/.mérleg és szöveg:az érem cime.43 mm.12 dukát. Szalag:piros. 13/157/.old.-xxxKép:11/155/.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozasu rendjelek és kitüntetések/III.folyt/ 10/154/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.XIV.évf 1958.10.szám.Bp.

I.N.WIRT F.vésnök

81.-1804.-Polgári érdemérem"Honori".Arany.I.Ferenc császári cim felvétele alkalmából.Előlap:az alapitó babérkoszorús jobbra néző képe és körirat.Alul a kereten a vésnök:I.N.Wirt F.H/,Kápolna,szöveg és év"MDCCCIV". 50 mm. 24 dukát.Nyakláncon viselték.Szöveg 12/156/old. Fekete repr.11/155/old.

BANKI VADK EMIL: Magyar vonatkozásu rendjelek és kitüntetések/III.folyt/ 10/154/.old.

AZ ÉREM. Közlemények az éremgyüjtés köréből.XIV.évf 1958.10.szám.Bp.

I.N.WIRT F.vésnök

81-1804.-Polgári érdemérem"Honori".Arany.I.Ferenc császári cim felvétele alkalmából.Előlap:az alapitóbabérkoszorús jobbra néző képe és körirat.Alula kereten a vésnök:I.N.Wirt F.H/.Kápolna,szöveg és év:MDCCCIV" 50 mm.24 dukát.Nyaklánccon viselték. 12/156/.old.Kép 11/155/.old.

BANKI VADK EMIL: Magyar vonatkozasu rendjelek és kitüntetések/III.folyt/ 10/104/.old.

AZ ÉREM. Közlemények az éremgyüjtés köréből.XIV.évf. 1958.10.szám.Bp.

I.N.WIRT F.vésnök

75.1797.Vasérem legénység részére. II.Ferenc,balra néző képe.H/.körben babérág és benne hatsor szöveg. 40 mm. 18 gr.Szalag:piros-fehér.Az ezüst érem vasleverete. 12/156/.old.

BANKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozású rendjelek és kitüntetések/III.folyt/ 10/154/.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XIV. 1958. 10.sz. Bp.

I.N.WIRT F,vésnök

76.-1801.-Dalmata Bene Merenti.Ezüst.Ezüstx Érdemérem.Előlap:II.Ferenc és körirat.Vésnök:I.N.Wirt F. H/.Kétsor szöveg.26.5 gr. 42 mm. Szalag:vörös.Szöveg912/156/.old. Fekete repr.11/155/.old.

BANKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozású rendjelek és kitüntetések/III.folyt/ 10/154/.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyűjtés köréből.
-------- XIV. 1958. 10.sz. Bp.

I.N.WIRT F.vésnők

72.-1797.-Ezüst érem tisztek részére.Előlap:II.Ferenc jobbra,Körirat.Vésnök I.N.WIRT F.H/.alulról jobbra és balra tölgy ág,középen nyolc sor szöveg.42 mm. 235 gr. Szalag:piros-fehér. 12/156/.old. Kép.11/155/.old.

BANKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozású rendjelek és kitüntetések/III.folyt/ 10/154/.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyűjtés köréből.
XIV. 1958. 10.sz. Bp.

I.N.WIRT F.vésnök

Magyar vonatkozású rnedjelek és kitüntetések:
131.-1809.-Vitézségi érem.Előlapon Ferenc császár arcképe/vésnök/I.N.WIRT F./megh.1810-ben/Hátlap,Hátlap,méret,sz lag,mint a 61.szám.Súly 28 gr 2/242/.lld.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozású rendjelek,kitüntetések /V.folyt./ 1/241/.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------XVI. 1960. 15.sz. Bp.

Wirth J. N.

érmék műve Batthyány Lajos
mellképével díszített dukát.

Huszár Lajos: Monnaies de Hongrie.
Budapest, 1963 541

391

Wirth J. N.

92. p. Batthyány Lajos mellképével díszített ezüst tallér. 1788. Reprodukció.

Huszár Lajos: Monnaies de Hongrie.

Budapest, 1963. 341

J.N.WIRT,vésnök

54.-1780.-Érdemérem.Kisezüst.II.józsef alapitása . Az arany érem változata.A vésnök J.N.Wirt.Az "F" betü hiányzik. 9.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozású rendjelek és kitüntetések/folyt/ 5.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XIV. 1958. 8.sz. Bp.

J.N.Wirt F.vésnök

51.-1780.-Érdemérem .Arany II.józsef alapitása.Előlap: jobbra néző fej,körirat:Josephus II.Augustus.Alatta a vésnök"J.N.WIRT F".Hátlap:körirat:"Virtute et exempl lo".51 mm.54 gr.-Szalag:piros. 9.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozású rendjelek és kitüntetések/folyt/ 5.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XIV. 1958. 8.sz. Bp.

J.N.Wirt, vésnök

45.-1764.ÉRDEMÉREM.-Nagyezüst. alapitotta II.József, mint római császár. 50 mm. Vésnök:J.N.Wirt. 54 gr. 9.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozású rendjelek és kitüntetésének/Folyt./ 5.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XIV. 1958. 8.sz. Bp.

Wirth József

építész

l.

Wick Károly

397. l.

WIRT József épitész [Kassa]

Kolacsek Vilmossal épiti 1891 a gör.kat.templomot

Hajdúböszörmény utikalauza. Szerk.
Tarczy Péter. Hajdúböszörmény, 1993
28. p.

WIRTH Péter müvtört.

Borsodi Szemle 1986. 3. sz.

KÖNYVSZEMLE

Itt van elrejtve

(TOKAJ-HEGYALJAI ZSIDÓ TEMETŐK)

(Fényképezte és összeállította: *Wirth Péter.* Az utószót írta: *Scheiber Sándor.* Budapest, 1985. 156 lap.)

A múlt, a hagyomány gazdagságát, összetettségét jelzi, hogy még napjainkban is szinte minden alkalommal le kell írnunk egy új könyv, egy új tanulmány megjelenésekor, hogy *hiánypótló, hézagpótló,* hogy eddig bejáratlan témát és területet tár fel, vagy annak egy részét világítja meg. Így van ez most, Wirth Péter könyve esetében is, amely annak ellenére novum, s egyedülálló vállalkozás, hogy az elmúlt évtized során több könyv és tanulmány taglalta régiónk temetőinek és temetkezési szokásainak történetét, hagyományait. Wirth munkája azonban egy alig ismert, mindmáig meglehetősen zárt és hagyományőrző népcsoport, a hegyaljai zsidóság temetőit mutatja be, a láttatás, a fotográfia eszközeivel.

Tokaj-Hegyalja zsidóságának korábbi rétege Sziléziából és Morvaországból, a későbbi pedig Lengyelországból és Galíciából került a bortermelő mezővárosokba, s jobbára számukra is a szőlő- és bortermelés, valamint a borkereskedelem jelentett — különböző szinten — megélhetést. Jelentős gazdasági szerepet játszottak e sajátos vidék gazdasági életében, egyaránt kerültek ki közülük bornagykereskedők, de korcsmárosok is. A hegyaljai zsidóság jobbára a kereskedelmi gócpontokban csoportosult (Abaújszántó, Sátoraljaújhely, Mád, Tolcsva, Sárospatak), s hitközségeik jobbára a XVIII. században alakultak.

Wirth 14 település zsidó temetőjéből közöl képeket, összesen 119 darabot. Ezek ismeretlen világot tárnak az olvasók többsége elé. Különös világ ez, amely talán még a könyv okos, magyarázó utószava után sem engedi közel magához a beavatatlant, s továbbra is „egzotikus" marad. Nem úgy persze, mint Prága zsidó temetője, vagy Kafka zárt világa, hiszen itt az ismerős tájba simulnak ezek az öreg kövek. Talán csak „belemagyarázás", de mégis úgy tűnik, hogy ennek a népcsoportnak a tárgyi világa, ill. azok reliktumai éppen olyan sajátos szerepet kapnak a környezetükben, s éppen úgy felvetik a történeti távlatokban az azonosulás problémáit, ahogyan a magyarországi zsidóság múltja, története.

Különös világ ez, amely a be nem avatottat nem az elmúlás megmásíthatatlan kiszolgáltatottságával ragadja meg, hanem az élet és halál, a lét és nemlét bölcs és belenyugvó vállalásával. Nemcsak az ismeretlen írás, s a jelek harmóniája sugallják ezt, hanem Wirt felvételei: az évszakok, a növényzet, alkalmanként az „állatvilág" változásával, az idő, a születés, elmúlás és újjászületés természetes folyamatának megmutatásával. Ezt erősítik a kötetbe válogatott szövegrészletek is (*Jólesz László* válogatása), a lét és nemlét, élet és elmúlás örök váltakozásának végiggondolásával:

> „Vajon egy évig él-e az ember, avagy pedig ezer évig tartózkodik idelenn a földön — nem mindegy-e végre is? Hiszen eltűnik, mintha sohasem lett volna — csak mit szelleme a földön alkotott, annak van maradása, csak a jó híre, amit szerzett, annak van állandósága, csak a szeretet, amit vetett, az elmúlhatatlan..."

Wirth fotói egyszerre tükrözik a műemlékvédő dokumentáló tevékenységét, részletfotói alkalmanként csak az objektumra koncentrálnak, máskor, általában azonban életre kell a környezet, a gyík szökik a szürke köveken, a távolban pedig éppen úgy él a szőlő és a gyümölcsfa, mint annak idején, régen. A képek minősége és nyomása az

Hosszú lenne felsorolni azokat a kezdeményezéseket, amelyek elindultak, megvalósultak 1984-ben, melyek lényegében elősegítették a már említett nullszaldó elérését, valamint azt, hogy lényegében 1985-ben az ismert téli gondok után a jelentős első félévi több mint 330 millió Ft-os veszteséget lényegesen csökkentették.

A gyárban a munkaverseny-mozgalom — ebben az annak alapjait képező brigádmozgalom — kezd megszabadulni a formális elemektől. Ma már egyre jellemzőbb az éves keretvállalás, amit kiegészítenek a kollektívák havi, negyedévi, a közvetlen munkahely feladataihoz alkalmazkodó vállalásokkal. Bizonyos értelemben az értékelések rendszere is rugalmasabb. Bevezetésre kerültek pl. üzemi szinten a havi, gyárrészlegi szinten pedig a negyedévi, félévi számvetések is. Új rendszerű brigádösztönzést is bevezettek, melynek lényege, hogy a tagokat teljesítményük alapján csekkfüzet kitöltésével a brigádvezető jutalmazza, és az összeget meghatározott napokon vehetik fel a dolgozók.

Először ezt a módszert még 1984-ben 27 kollektívánál vezették be, majd 1985-ben már 152-re terjesztették ki. Ugyanakkor azt is el kell mondani, hogy a brigádok kulturális, a szocialista élettel kapcsolatos vállalásai konkrétságukat tekintve elmaradnak a gazdasági jellegűektől.

Az emberi tényezőkkel való foglalkozással szorosan összefügg a gyárban az a szerteágazó tevékenység is, amit pl. a vállalat belső irányítási rendszerének korszerűsítésével kapcsolatban már évek óta folyamatosan végeznek, de ide tartozik az a tevékenység is, amit pl. a személyzeti és kádermunka megújulása terén folytatnak, sőt említést érdemel az a felvilágosító, meggyőző munka is, amit a társadalmi tulajdon védelme területén fejtenek ki.

De sorolhatnám, hogy az emberi tényezők jegyében erősítik — különösen a fiatalokban — a gyárhoz való kötődés érzését, rendszeresen találkoznak, ill. szerveznek nyugdíjasbúcsúztatókat és találkozásokat. Nem utolsó sorban ide tartozik a pályakezdők patronálási rendszerének kialakítása, azok évenkénti vállalati és gyárrészlegi szintű ünnepélyes fogadása és köszöntése is. Mindezekről azonban most nem szólnék. Egy azonban ma már biztos, az emberi tényezők szerepének előtérbe állítása a vállalatvezetés részéről helyes és időszerű lépés volt 1982-ben. Ennek a tevékenységnek is köszönhető, hogy a gyár dolgozóinak közérzete az elmúlt két évben érezhetően javult, melyhez kétségtelenül hozzájárultak az 1984. és 85. évi eredmények, valamint a bérintézkesek is. Úgy néz ki, hogy a dolgozók többségének a bizalma visszatért a vállalat iránt, sőt napjainkban már olyanok is visszajöttek a vállalathoz, akik a 30-as évek elején — nem látva a biztos jövőt — elhagyták az LKM-et. Ma már a hosszú évek óta itt dolgozó munkások és műszakiak, valamint alkalmazottiak többsége egyértelműen tisztában van a nehézségekkel, de azzal is, hogy ezeken csak közös összefogással lehet segíteni. Természetesen a jó érzésű dolgozókban ma is jelen van a nagy múltú gyár további sorsát illetően egy egészséges aggódás, de nagy mértékű tenniakarás is. Segíti napjainkban a gyárat dolgozóinkkal való foglalkozásban az is, hogy a vállalatvezetés nyitásának eredményei 1983-tól kezdenek beérni. Ez abban nyilvánul meg, hogy a megye közvéleményében kedvezően változott az LKM, ill. a kohász szakma megítélése.

Az előzőekben csak érzékeltetni próbáltam, hogy egy nagy múltú gyár, ahol nem egészen fél évtizede még szinte „rangot" jelentett dolgozni, a maga munkásmozgalmi hagyományaival, felismerve a termelés szubjektív tényezőinek további meghatározó szerepét, mit tett az elmúlt években az emberekkel való fokozottabb törődés területén.

Úgy érzem, a különböző területeken mutatkozó eredmények, további, ezzel kapcsolatos feladatok végzésének jó alapjai lehetnek.

Európa Kiadó és a Kner Nyomda szép munkáját is dicséri.

A kötet végére Scheiber Sándor, az azóta elhunyt nagy hírű folklorista, a zsidó hagyományok világhírű kutatója írt magyarázó, eligazító utószót. Pár sorban ismerteti a hegyaljai zsidó hitközségek történetét, ír a zsidó nevek és feliratok előforduló formáiról, s részben feloldja a leggyakrabban előforduló szimbólumok (Dávid-pajzs, gyertyatartó, Kohanita-kéz, korona, szőlő, oroszlán, szarvas, szomorúfűz, etrog stb.) jelentését, hagyományát.

Wirth Péter könyve jelentős eredménye megyénk, s régiónk történeti-művelődéstörténeti kutatásának, amely azonban számos feladatot is kijelöl. Ez a munka csak a képanyag közreadására szorítkozhatott, s csak egy aránylag szűk területen, amely azonban kétségkívül sajátos történeti fejlődést, gazdasági és művelődési típust képviselt. Fontos lenne a többi zsidó temető feltérképezése is. Különösen izgalmas lenne az adott táj, ill. település népessége más részével való kapcsolatok feltárása, a zsidóság szerepének vizsgálata, nem utolsó sorban a temetők vonatkozásában. Felvetődik a képeket látva a készítők személyének kérdése is: milyen, hol bányászott kőanyagból, kik faragták a zsidók sírköveit. A feladatokat sorolhatnánk tovább, ám ezek nem csökkentik Wirth könyvének érdemeit, inkább aláhúzzák munkája fontosságát és rangját.

VIGA GYULA

Könyvek Gömör néprajzáról

A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszéke negyedfél évtizede a hazai néprajzi kutatás egyik legfontosabb műhelye. Az itt végző hallgatók képzésében mindig meghatározó jelentőséggel bírt a terepmunka, a különböző tájak és népcsoportok helyszíni kutatása, a verbális adatgyűjtés. Ennek során mindig voltak kiválasztott területek, ahol a hallgatók többsége a gyűjtőmunkáját végezte, s ahol a tanszék oktatói is velük együtt kutattak. Ily módon a régi Szatmár, a Zempléni-hegység, majd rövid időre a Dél-Nyírség falvaiban folyt intenzív kutató munka, melyek eredménye sikeres diákköri dolgozatokban, szakdolgozatokban, egyetemi doktori értekezésekben, s jelentős mennyiségű publikációban nyilvánult meg.

Az elmúlt évtizedben a történeti Gömör néprajzának kutatása állt a tanszék munkatársai és hallgatói tudományos feladatainak homlokterében. A tanszék vezetője, *Újvári Zoltán* már korábban is szervezője és irányítója volt e régió vizsgálatának, amint ezt könyvei és tanulmányai bizonyítják. Most azonban már beértek a hallgatók, s a kutatásban résztvevő más munkatársak tevékenységének gyümölcsei is, amit a „Gömör néprajza" című kiadványsorozat gyors egymásutánban megjelent öt kötete is bizonyít.

A megjelent munkák bizonyítják,

hogy a történeti Gömör sokszínű, tagolt népi kultúrája kimeríthetetlen forrása a néprajznak. Mind a ma Magyarországon található, 21 egykori gömöri falu, mind a Csehszlovákia területén levő kiterjedtebb rész a magyar népi kultúra jellegzetes, gyakran archaikus vonulatát jelenti, amely azonban számos vonatkozásban felvet interetnikus problémákat, a kulturális érintkezés, az átadás és átvétel problémáit. E térség kutatása így egyfelől fontos és tanulságos néprajzi feladat, másfelől eléggé meg nem becsülhető küldetés a határainkon kívül élő magyarság hagyományainak vizsgálatai szempontjából. Az eddig megjelentetett eredmények, s az ismert tervek igzolják, hogy ez a feladat jó kezekben van a debreceni egyetemi tanszék oktatói és hallgatói, valamint a hozzájuk csatlakozott, lelkes gömöri lokálpatrióták jóvoltából. Alább a sorozat eddig megjelent köteteinek csupán rövid, tartalmi ismertetésére vállalkozom.

I. *Gömör néprajza* I. (Szerk.: *Újváry Zoltán*). Debrecen, 1985. 217 lap.

A sorozat első kötete különálló tanulmányokat tartalmaz. A bevezetőben *Újváry Zoltán* a gömöri népélet kutatásának múltját, eredményeit veszi számba, utalva a terület néprajzi tagolódására, a sajátos tevékenységi formákra, ismertetve a tanszék tevékenységének főbb irányait és eredményeit is. Ezt követően *Csorba Csaba* a történeti Gömör históriájának főbb állomásait, az itt élő népesség életét leginkább befolyásoló történéseit veszi számba. Ezután a tanszéki oktatók és hallgatók *Medvesalján* gyűjtött anyagának feldolgozott fejezetei kerülnek közlésre. *Zsupos Zoltán* a népi növényismeretről ír, gazdag tárházát mutatva be a táplálékul szolgáló, a gyógyításra használt, a takarmányozásra alkalmas valamint az eszközök, tárgyak készítésére is alkalmazható növényeknek. *Bődi Erzsébet* — több gömöri táplálkozási publikáció után — ezúttal a medvesalji ételkészítés hagyományait dolgozta fel tanulmányában. *Dám László* és *D. Rácz Magdolna* a régió népi építkezéshez és lakáskultúrájához közöl adatokat, mely munka előzetese a gömöri népi építészetet feldolgozó szintézisüknek. *Magyari Márta* a baromfitartás gazdag hagyományanyagából írt egy fejezetet, mely téma feldolgozása fontos feladat lenne a magyar nyelvterület egészén. Megkülönböztetett figyelmet érdemel *Nagy Molnár Miklós* tanulmánya, amely a medvesalji községek falun kívüli, táji kapcsolatait mutatja be, a gazdasági élet vonatkozásában. A kereskedelmi és munkakapcsolatok feltárása kijelöli a tájegység helyét a régió területi munkamegosztásában. *Bartha Elek* a halottkultusz és a temetkezési szokások feltárásával archaikus rétegét mutatja be a tradicionális kultúrának, *Barna Gábor* pedig az *Egyházasbást* határában levő búcsújáróhely és búcsújának bemutatásával folytatja a témakörben végzett, monografikus igényű kutatásait. Sajátos területét tárja fel a vidék népi hagyományainak *Boross Zoltán*, aki a csempészés emlékeit gyűjtötte össze, igazolván, hogy az országhatárok átrendezését követően még sokáig életképesek voltak a hagyományos területi munkamegosztás egyes szálai. Kegyeletes gesztus a kötet szerkesztőjétől az utolsó írás közlése: búcsú a felfoghatatlanul, fiatalon elhunyt *Orosz Ildikótól*, a tanítványtól, aki munkatársa volt a gömöri kutatásoknak.

II. *Pintér István: Dél-Gömör településnéprajza.* Debrecen, 1986. 171 lap.

A kötet szerzője rendkívül fontos, ám meglehetősen nehéz feladatra vállalkozott, amikor a tagolt felszínű táj geográfiai adottságai valamint a termelés történeti-gazdasági feltételrendszerének metszéspontjában, sokoldalúan elemzi a régió településnéprajzi képét. A középkori településhálózat és -fejlődés adatain tükrözteti meg a néprajz által kialakított, többé-kevésbé elfogadott falukép és telekszerkezet típusait, mindig utalva azok kettős meghatározottságára. A társadalmi-gazdasági háttér vonatkozásában elemzi a település és telekszerkezet különböző változásait, s ér el fontos eredményeket vizsgálataival. (A munka részleteinek ismertetésétől ezen a helyen — terjedelmi okok miatt — el kell tekintenem.)

III. *Kotics József: Kalendáris szokások a Medvesalján.* Debrecen, 1986. 148 lap.

A szerző — a táj népéletével kapcsolatos áttekintést adó, rövid bevezető után — a téli ünnepkör szokásaitól kezdve, folyamatosan mutatja be az év jeles napjainak hagyományát. Az egyházi ünnepek sorát követő leírás szá-

WIRTH Pécs épít.
MJ 1998/4

szegedi Városházán folytatódott a program Bartók-hegedűművek előadásával. *Szalay István*, a város polgármestere köszöntötte a résztvevőket, *Kiss Lajos*, KTM területi főépítész, az ÉTE Csongrád Megyei Csoportjának elnöke Szeged város történetét vázolta fel a hallgatóságnak. Ezt követően *Novák István* városi főépítész vezetésével a belváros nevezetesebb épületeivel, tereivel, utcáival ismerkedtek meg a résztvevők egy kellemes séta keretében. Este a határon túli magyar diákok mutatták be iskoláikat, és az olasz delegáció köszönte meg a meghívást.

A rendezvény hivatalos programja hétfőn délelőtt kezdődött *Tamássy István* előadásával. Kiss Lajos a város neves szülöttéről, Vedres István (1765-1830) mérnökről – aki 35 éven keresztül töltötte be „Szeged Várossának esküt Földmérője" tisztét, a Városháza és több más, ma is álló épület tervezőjeként, a dél-alföldi erdőtelepítések kezdeményezője és végrehajtójaként vált híressé – elnevezett emlékérmet adta át Békei László iskolaigazgatónak. A résztvevőket a makói Városházán (a volt Csanádi Megyeházán) *Takács János* városi főépítész fogadta. A város polgármesterének köszöntője után két diák ismertette az épületet, majd a művelődési ház építkezésén *Makovecz Imre* tájékoztatta a csoportot a létesítményről.

Makóról az út Hódmezővásárhelyre vezetett, ahol *Stifán Sándor* városi főépítész vezetésével ismerkedtek meg a látogatók Csongrád megye valamikori székhelyének nevezetesebb régi épületeivel. A felújítás alatt álló Feketesas Szállóban végzett munkákat vetítettképes előadáson mutatta be két diák, majd az igen gondos munkával felújított 11 m magas, 32x15 m alapterületű bálteremben látta vendégül a konferencia résztvevőit *Paragi István*, a generálkivitelező Építészmester Rt. vezérigazgatója. Innen az út az Ópusztaszeri Nemzeti Emlékparkba vezetett, ahol a Feszty-körkép megtekintése után diákelőadások mutatták be a további nevezetességeket.

A keddi napon a szeged-alsóvárosi ferences templom, a Dóm tér és a Fogadalmi templom megtekintése, egy rövid orgonahangverseny meghallgatása után a különböző korú és stílusú zsinagógák ismertetésére került sor. Visszatérve az iskolába vetítettképes diákelőadás hangzott el a honfoglalást követően emelt csomorkánypusztai földvár régészeti feltárásáról, az iskola diákjai közreműködésével készült állagmegóvási munkákról, majd *Körmöczi Ernő*, a Csongrád Megyei Mérnöki Kamara vezetősége nevében búcsúztatta a résztvevőket.

A lassan hagyománnyá váló konferenciasorozat eddigi rendezvényeinek fő támogatói voltak a Környezetvédelmi és Területfejlesztési, valamint a Munkaügyi Minisztérium, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, Az Építés Fejlődéséért Alapítvány, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal, a Honfoglalás 1100. évfordulója Emlékbizottsága, az Illyés Alapítvány.

Remélhetőleg ez a jó kezdeményezés nem lanyhul el, és a következő években is megrendezhetjük a szakmai utánpótlás számára – felkeltve vagy fokozva bennük az építészeti értékek megőrzése iránti igényt – a diákkonferenciát.

(A II. és a III. Országos Építészeti Diákkonferenciáról lapunk a maguk idején részletesen beszámolt. – *A szerk.*)

Arnóth Ádám

A TARCALI ZSINAGÓGA FELÚJÍTÁSA

A finnek úgy örülnek, ha szőlővel borított hegyoldalt látnak, mint mi, magyarok, ha narancsligetet találunk. És persze nagyobb becsben tartják a bort, mint mi a narancslét. Mindennek műemléki vonzata is lehet.

Tokaj-Hegyalja letelepedésre igen alkalmas vidék. A terület alföld és hegyek találkozási vonalában, folyóparton fekszik, vadászatra, halászatra, kő- és fakitermelésre, mezőgazdaságra és főképp szőlő- és bortermelésre kiválóan alkalmas. Így a régészeti leletek szerint az ember már a történelem előtti korokban megjelent a vidéken, és Tokaj-Hegyalja évszázadokon át vonzotta a Kárpát-medencén túlról is a megtelepedni vágyókat.[1]

Korábbi lakosok után a legjelentősebb települők voltaképpen a honfoglaló magyarok voltak. Anonymus szerint a környéket Ond, Ketel és Tarcal vitéz derítette fel. A

A zsinagóga a 80-as évek közepén

A felújított zsinagóga nyugati homlokzata

három vitéz versenyt lovagolt a Tokaji-hegyre, és mivel Tarcal lett a leggyorsabb, az ő nevét kapta a hegy és az alatta alakult település, amely a környékkel együtt az ő tulajdonába került.

Bár valószínűsíthető, hogy már a korai középkorban folyt szőlőtermelés, a források csak a XII. század közepétől szólnak erről. Ez az időszak sajátos módon egybeesik a nyugat-európai hospesek megjelenésével. Feltételezhető, hogy a XII-XIII. században betelepülő ófrancia és vallon (olasz) népcsoportnak nagy szerepük lehetett a borkultúra kiterjesztésében. Az ő emléküket őrzi a Bodrogolaszi, Olaszliszka, Tállya helynév (taille = irtvány). A XIV-XV. század többé-kevésbé békés fejlődést hozott; ezt bizonyítják a hegyaljai mezővárosok nagy gótikus eredetű templomai. Az itteni bor ekkor még nemigen volt híres. Ebben az időben Magyarország vezető borvidéke a Szerémség. Ez a helyzet gyökeresen megváltozott Mohács után, hiszen a Szerémséget elfoglalta a török. Nagy valószínűséggel 1526 után nemcsak a Sárospatakot is megszerző Perényi család, hanem bortermelők is telepedtek át Dél-Magyarországról a Hegyaljára. A tokaji fénykorát a XVII. században élte a Rákócziak, Lórántffyak alatt, a reformáció kulturális fellendülése idején. Ekkor épült tovább a sárospataki vár, és ekkor alakult ki véglegesen az aszúkészítés technológiája. A

Az 1987-ben még meglévő, kifestett födém és a keleti fal a tórafülkével

hegyaljai borok magas sav- és cukortartalmuk miatt nemcsak különleges ízűek, hanem jól szállíthatók is voltak, így elkerültek Európa uralkodói, királyok, pápák, cárok asztalára.

Érthető módon különlegesen fontos szerepük lett a borkereskedőknek. A XVII. század nagy részében szinte kizárólag magyarok kereskedtek a borral, részben maguk a szőlőtermelők és birtokosok. Mellettük részt vettek a borkivitelben a lengyelek, hiszen Lengyelország volt a tokaji legnagyobb piaca, de ők csak kivételes esetben telepedtek le Magyarországon.

A helyzet a XVII. század vége felé változott meg, amikor a Hegyalja szinte több nemzetiségűvé vált. A politikai zavarok, a növekvő létbizonytalanság, a kuruc-labanc és katolikus-protestáns ellentétek miatt a korábbi békés fejlődés kedvezőtlenebbre fordult, és a helyi lakosság kevesebbet tudott a borral foglalkozni. A török eltűnése, de főképp a Rákóczi-szabadságharc után nagy számban telepedtek le a ruszinok, és – elsősorban a Rákóczi-birtokokat megszerző Trautsohn herceg jóvoltából – a németek, elsősorban württembergi svábok. Ebben az időben jelentek meg a Balkán felől, túlnyomórészt Macedóniából orthodox keresztény népek, az arnótoknak nevezett albánok és görögök, akik a XVIII. században szinte teljesen átvették a borkereskedelmet. Mivel török alattvalóként csak törökországi árukkal kereskedhettek volna, az arnótok le is telepedtek a Hegyal-

ján. Jelentőségüket mi sem bizonyítja jobban, mint Tokaj belvárosának görög kereskedőházai, köztük a falképekkel is gazdagon díszített copf Karácsony-Sassarát-ház, amely helyreállítva múzeumként működik. Az arnótok a XIX. század folyamán részben visszaköltöztek, részben beolvadtak. A borkereskedelmet pedig a XIX. századra átvette a betelepülő zsidóság.

A zsidók először, a XVIII. század második felétől Morvaországból és Sziléziából érkeztek. A betelepülésnek a magyarországi konjunktúra mellett fő oka lehetett, hogy az otthoni szokások szerint csak az elsőszülött házasodhatott. A zsidók nagy része a Dunántúl nyugati részét választotta, de többen jöttek Tokaj-Hegyaljára is. A későbbiek során kevésbé tehetős zsidóság érkezett Galíciából. A zsidók elsősorban pénzügyekkel és kereskedelemmel foglalkoztak: voltak köztük házalók, szatócsok, boltosok, iparosok, és nagyon sokan foglalkoztak borral mint kocsmárosok, kereskedők, szőlőbérlők és birtokosok.

A saját szokásaikat és kultúrájukat megőrző, a többségtől elkülönülő zsidókhoz ambivalens módon viszonyult a lakosság többi része. 1737-től több ízben is korlátozták tevékenységüket a bortermelésben, aszúkészítésben, kereskedelemben. A zsidóság a korabeli társadalmi berendezkedésből kilógott, tevékenysége már sokkal inkább a kapitalizmus, a szabad verseny irányába mutatott.

A helyi előítéleteket és főképp vármegyei eredetű nehezítéseket ellensúlyozta II. József 1783-as szabadelvűbb rendelete, majd többszöri országgyűlési törvénycikkek, amelyek segítették a zsidóság életét. Tevékenységükre ugyanis igen nagy szükség volt. „Nem száradna-e soknak minden produktuma, ha azt házánál nem keresné a zsidó?" – tette föl a kérdést 1830-ban a zsidóság ügyét támogató Széchenyi. És valóban, a nehezen eladható bormennyiség pénzzé tevésében nagy szerepet játszott a zsidóság, hiszen kellő tőkéje és külkapcsolatai révén a bor továbbra is eljuthatott az európai fogyasztókhoz. A bortermelés fejlődését a zsidóság hitelekkel is segítette.

Hazai zsinagógáink zöme – a zsidóság 1867-es emancipációja után – a monarchia idejéből való. Maradt néhány klasszicista zsinagóga is, de a korábbiakból csak öt vészelte át az elmúlt két évszázadot. Ezek: a

Koncert a zsinagógában, az egykori női karzatról nézve

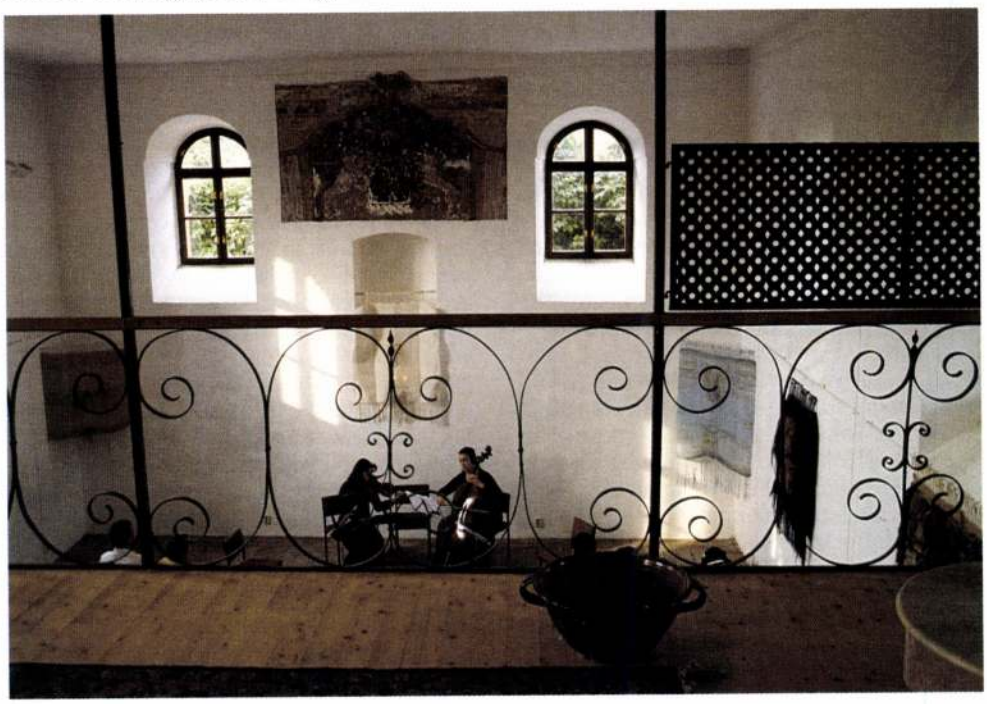

XIX. század elején épült *apostagi* és a 200 év körüli *bonyhádi* és *kővágóörsi*, valamint a Hegyalján a *mádi* és a *tarcali*. A középkori maradványok után ezek a legkorábbiak, amelyek még állnak, ez adja különleges értéküket.

A Hegyalja többi zsinagógája elpusztult, átépült, hiszen a második világháború idején a zsidóságot elhurcolták, és aki vissza tudott térni, az alól az államosítás húzta ki a talajt. A legnagyobb zsidó közösség *Sátoraljaújhelyben* volt, három zsinagógával. Egy maradt, de a felismerhetetlenségig átépítve. A *sárospataki* bútoráruház lett, eredeti funkciója legfeljebb tömegéből, elhelyezkedéséből sejthető. A másik, a Bodrog-parti megsemmisült. *Olaszliszkán* csak a keleti fal egyre csökkenő romja maradt. A *bodrogkeresztúri* átépült. A *tállyait* lebontották. Az *abaújszántói* raktárként működik, lapos tetejével, ablak helyetti üvegtégláival alig emlékeztet a tokajira, amelyre hasonlíthatott.

A tarcali mellett a mádi és a *tokaji* maradt meg, amelyeknek védetté nyilvánítása is megtörtént. Az 1890-ben épült tokaji teteje újra készült, homlokzatait felújították. Belseje kb. 10 éve várja helyreállítását és hasznosítását. Hasonló a helyzete a mádinak: csak külseje készült el, belseje romos. 1795-ben épült, igen igényes épület. Belsejében a bima egybeépült a 9 boltszakaszt tartó négy oszloppal, az apostagi és bonyhádi épületekhez hasonlóan. Értékét belső festett és plasztikai díszei tovább növelik.

Jelenleg Sárospatak és Sátoraljaújhely a Hegyalja két legnagyobb települése. A XVIII. század végén – a tarcali zsinagóga építésekor – a lakosságeloszlás kiegyenlítettebb volt. Tállya volt a legnépesebb, és Mád is közel akkora volt, mint Újhely és Patak. A kereskedelem központja Tokaj, növelte őket lélekszámban, és vele volt azonos nagyságú Tarcal. Tarcal helyzete kedvező volt: Tokaj és Tállya között, Erdély és az Alföld felől Kassa és Lengyelország felé vezető út mentén, a Tokaji-hegy lábánál fekszik. Itt teremnek a Tokaji-hegy legjobb borai, nem véletlenül voltak itt királyi, kamarai szőlők, és nem véletlenül telepítették ide a vincellériskolát. Borkereskedők és zsidók kevesebben laktak itt. Míg a zsidóság lélekszáma Sátoraljaújhelyben és Abaújszántón 1000 fölött volt, és Mádon is 800-an laktak, Tarcalon csak 234 zsidó élt 1836-ban.

A *tarcali zsinagóga* a régi és az újabb országút közti területen a domboldalon áll, a mezőváros központjában, hasonló helyzetben, mint a középkori eredetű római katolikus és a XIX. század eleji református templom. Elhelyezkedése a mádihoz hasonlít, a szintvonalra merőleges tengelyű. Kőfal veszi körül. Az épület kb. 10x17 m-es téglalap alaprajzú, nyeregtetős, főhomlokzata íves oromfalú.

A főhomlokzathoz csatlakozik a női karzatra vezető fedett lépcső, amelyet barokk, íves vonalú sisak koronáz. Ablakai kőkeretesek, félköríves záródással. A bejárat szegmensíves szemöldökén héber zsoltárfelirat: „Ez az úr kapuja: igazak mehetnek be rajta" (118:20). A betűkből az építés éve is kiolvasható: 1779. A kapun belépve a karzat alá ér a látogató, ahonnan kőkeretes ajtó vezet a zsinagóga közel négyzetes terébe. A bima és tórafülke előtti emelvény már eltorzított állapotban maradt ránk, majd eltűnt. A keleti falon barokk festésnyomok maradtak, a tórafülke fölött a mózesi kőtáblák két oroszlánnal. A mennyezet kifestése a századfordulón készülhetett, kilenc nagy mezőre osztotta a mennyezetet, és minden mezőt nagy csillagmotívumok díszítettek.

A zsinagóga évtizedeken át tsz-tulajdon volt, és üresen állt. Már romosodott, mikor védetté nyilvánítása megtörtént 1987-ben. Helyreállítási és hasznosítási terv is készült, de nem valósult meg.[2] A 90-es évek elejére az épület teteje bedőlt, födéme leomlófélben volt, az épület sarka lerepedt és ledőléssel fenyegetett. Megmentésére remény nem látszott.

A finn Hackmann gyár konyhafelszerelést, evőeszközt gyárt. Sikeres működése mecénási feladatokat is lehetővé tesz. A rendszerváltás után Szabolcsban kezdett működni egy Hackmann-üzem, és így találtak rá a cég képviselői a tönkremenés határán álló zsinagógára. Megvették és felújították. Az épület új tetőt és új födémet kapott, statikailag megerősítették. A homlokzatokat rekonstruálták az ablakokkal együtt. A belső padlóburkolathoz nagyméretű téglát használtak. A felújított épületet 1997 őszén adták át.[3]

A zsinagóga jelenleg kiállító- és koncertteremként működik. Nyáron havonta válthatják benne egymást a finn képző- és iparművészek, akik a karzaton (később, ha majd elkészül, a tetőtérben) lakhatnak, és műveiket a zsinagógában állíthatják ki.

Lehetnek persze kételyeink: szabad-e funkciójában és belsejében ilyen mértékben deszakralizálni egy templomot? A kérdés logikus, de egy pusztulásra ítélt épület ilyen hihetetlen megmentése esetén legkevésbé sem helyénvaló.

Hackmannék példáját más finnek is követik. Több épületre is szemet vetettek már. A református templom melletti öreg lakóházat már megvették és igen jó színvonalon helyreállították.

1998 júniusában egy finn textiles iparművész dolgozott és állított ki a zsinagógában. Ekkor került sor az első koncertre is, telt ház előtt.[4] „Hegedűszó a vidéki csendben" – sajátos módon ez volt az egyik kiállított textil címe. A koncert egy Bach hegedűszóló-szonáta részletével kezdődött, amely a karzatról szólalt meg.

A zsinagóga új életre kelt.

JEGYZETEK

1. A cikk írása során elsősorban a következő két könyvre támaszkodtam: *Balassa Iván:* Tokaj-Hegyalja szőleje és bora (Tokaj, 1991). *Gazda Anikó* (és szerzőtársai): Magyarországi zsinagógák (Bp., 1989).
2. A helyreállítási tervet *Wirth Péter* készítette 1990-ben. Az épületet a zsinagógakutató csoport mérte föl 1987-ben.
3. A helyreállítást *Tauno Tarna* és *Doba István*, a Hackmann cég vezetői szorgalmazták és tették lehetővé. 1998-ban Műemlékvédelemért Emlékplakettet kaptak. A statikai állagmegóvási tervet *Réti Andrea* készítette. A kivitelezést *Varga Sándor* vezette. A felújított zsinagógát *Outi Hassi* kultúrattasé és *Fejérdy Tamás* avatta fel.
4. A kiállító iparművész *Kristiina Renvall-Manninen* volt. A koncertet az Accelerando Vonósegyüttes adta *Olawuyi Róbert* és a cikk szerzőjének közreműködésével.

Nagykanizsa, a helyreállított „Török-kút" a helyi múzeum udvarában (Ráday Mihály felvétele)

DOKUMENTUM

BUDAÖRS VÁROS ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK 45/1997. (XII. 22.) ÖKT. SZÁMÚ RENDELETE AZ ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK HELYI VÉDELMÉRŐL

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. tv. 57. § értelmében Budaörs Város Önkormányzata az országos védelem alá nem helyezett, de a település történeti múltját és építészeti kultúráját magában hordozó településrészek, épületcsoportok, épületek, építmények, illetve azok egyes részei megőrzése, helyi védelme érdekében a következőket rendeli:

A HELYI VÉDELEM TÁRGYA

1. §

(1) A helyi védelem tárgyát képezi mindaz az érték, amelyet a jóváhagyott rendezési terv, illetve a város képviselő-testületének határozata településtörténeti, helyi építészeti, néprajzi vagy régészeti értéke miatt védendőnek minősít.

(2) Helyi területi védelmet kell biztosítani a város összefüggő részére, amely a jellegzetes településszerkezet történelmi folyamatosságát képviseli, valamint olyan településrészre, térre, utcára, útszakaszra, ahol jelentős számban találhatók a városrész arculatát meghatározó épületek, építmények. Területi védelmet lehet biztosítani parkokra, fasorokra és zöldfelületekre is.

(3) Egyedi védelmet kell biztosítani:

a) épület vagy építmény teljes tömegére és részleteire, valamint a hozzá tartozó földrészletre,
b) épület, vagy építmény valamely részértékére,
c) szobrokra, műalkotásokra, műtárgyakra a melléklet szerint.

A HELYI VÉDELEM IRÁNYÍTÁSA ÉS SZERVEZÉSE

2. §

A helyi védelem irányítását a Polgármesteri Hivatal látja el. A helyi védelemi munkához kérni kell a helyi társadalmi és szakmai szervezetek, egyesületek és az érintett tulajdonosok közreműködő segítségét.

VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁS ÉS ANNAK TÖRLÉSE

3. §

(1) Védetté nyilvánításról és annak törléséről a képviselő-testület a Településfejlesztési és Vagyongazdálkodási Bizottság javaslatára dönt, figyelembe véve az 1. §-ban felsorolt védettségi kategóriákat. A védett területek, épületek és épületrészek jegyzéke a rendelet mellékletét képezi.

(2) Védetté nyilvánításra, illetve annak törlésére bárki javaslatot tehet a jegyzőnél, aki azt véleményével együtt a Településfejlesztési és Vagyongazdálkodási Bizottság elé terjeszti. A javaslatban szerepelni kell a védelemre javasolt érték pontos megnevezésének, rövid leírásának, fotónak.

4. §

(1) Védetté nyilvánításról, illetve a védettség törléséről a képviselő-testület döntése alapján a jegyző írásban értesíti:

- a védelemmel vagy védelem megszüntetésével érintett valamennyi ingatlan tulajdonosát, használóját,
- a javaslattevőt,
- a Pest Megyei Múzeumok Igazgatóságát (Szentendre),
- a Földhivatalt,
- a Nyilvántartást.

5. §

A területi és egyedi védelemre kijelölt építészeti értékekről a Polgármesteri Hivatal olyan nyilvántartást vezet, melyből kitűnik a védett érték minden lényeges adata (az ingatlan tulajdonosa, használója, címe, helyrajzi száma, a védett érték rövid leírása, fényképe, építésének és felújításának időpontja). A nyilvántartás vezetéséért a főépítész a felelős.

6. §

(1) A helyi védelem alá helyezés, illetve annak megszüntetése tényét az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyeztetni, a tulajdonos egyidejű értesítése mellett.

(2) A helyi védettség fennállásának tényét a hivatalos helyszínrajzon fel kell tüntetni az alábbiak szerint: „ Az Önkormányzat 45/1997. (XII. 22.) sz. rendelete alapján védett települési érték."

(3) Az ingatlan-nyilvántartási, illetve a helyszínrajzi bejegyzésről a jegyző gondoskodik.

A bejegyzés esetleges elmaradása a védettség hatályát nem érinti.

7. §

(1) A helyi védelemre kijelölt építészeti értéket táblával meg kell jelölni, kivéve a szobrokat és a köztéri műalkotásokat. A jelzés elhelyezéséről és fenntartásáról a Polgármesteri Hivatal gondoskodik az épület tulajdonosának előzetes értesítése mellett.

(2) A rendelet mellékletében feltüntetett épületeknél táblával történő jelzést az éves költségvetés elfogadását követő 90 napon belül kell elhelyezni.

WIRTH PÉTER

Védett parasztházak helyreállitása Zala megyében c. cikke

Müemlékvédelem, 1976. 2. sz. 101-106. l.

RTH PÉTER

A ZALAEGERSZEGI PETŐFI U. 35. SZ.
LAKÓÉPÜLET HELYREÁLLÍTÁSÁNAK A TERVEZŐJE

Maróczky Erzsébet: A müemlékvédelem eredményei és gondjai Zala megyében

Müemlékvédelem, 1976. 2. sz. 74-81. l.

Wirzbięta Maciej

nyomtatta Balassi Bálint: „Betegh lelkeknek stb. čimü müvét Krakkóban 1572-ben.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi magyarországi nyomtatványok 1473–1600. Budapest, 1971

329 f

Wirzbięta Maciej

nyomtatta Likpai Hellopoeus Bálint:
„Catechizmus azaz az etc." című művét
Krakkóban 1573-ban.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi
magyarországi nyomtatványok 1473-1600.
Budapest, 1971

327 l

Wirzbięta Maciej

nyomtatta Károlyi András (?): „Ez mostani vipszavonásokról stb. "cimü" müvét Krakkóban 1580-ban.

Varsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi magyarországi nyomtatványok 1473-1600.
Budapest, 1971

442 1

Wischán Elek, Jestő

Nyíregyházán nyílt meg tárlata.

—: Hír 8.

Népszabadság, Bp 1973. máj. 20.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1916 1

Szabolcs-Szatmári Szemle
dr. Wischán Elek

/ 1021

Dr. Wischán Elek: Malom.

— Én nem a kastély egyik szobáját tudom, hane
a padlásrészen volt bakó pallossal. Arról nem tudok,
lamikor is valaki otthagyta volna az életét. Nem tudo

Sajátos dolog a népi emlékezet és a népi történe

— Molnár J.: Ezt a lelkiállapotot Szekfü Gyula is vázolta a Magyar történetében. Őt, amikor a történelmi könyvét írta, nem lehetett megvádolni Habsburg-ellenességgel. A következőképpen nyilatkozott: „Mi, akik megismertük I. Lipót tanácsosainak hideg vérszomját, Haynau dühöngéseit is el tudjuk helyezni az emberi történet jelenségeinek ez alsóbbrendű sorozatában, de hogy a bécsi kormányköröknek e régi magyargyűlölete oly korláttalanul gyilkolhatott, ez a hatalomra került személyek lelki berendezéséből is következett. Brescia hóhéra és szétrombolója Haynau, épp úgy patalogikus jelenség volt vér- és bosszúszomjában, mint a hideg vámpír, Schwarzenberg Félix, aki nem tudvágyból, hanem állati érzéseinek hódolva járt a klinikára holttesteket boncolni. Magyarország nem a cár, hanem e két ember lábánál hevert."

Meddig volt Haynau Magyarországon, itt Nagygéc és Kisgéc környékén, és mi lett a birtok további sorsa?

— 1853. március 14-én hajnalban bekövetkezett haláláig Magyarországon gyakran megfordult, nem lakott itt állandóan. Grázban halt meg. A birtokot nem adta el, mint ahogy a korabeli újságban némely hírek jelentek meg, mert az a család tulajdonában volt egészen a felszabadulásig.

— Barcsai L.: Haynaué volt az mindig, egészen eddig, ameddig a földosztás be nem következett. Én voltam a nemzeti bizottság elnöke, én rendeltem el a földreformot itt. Megkaptam a papírt, hogy alakítsuk meg a földigénylő bizottságot, megalakítottam az egész járásban és a földigénylő bizottság elosztotta a földet. Elosztották a Haynauét is.

Kié lett a Haynau-birtok?

— A Haynaué a kisembereké lett. Most meg a tsz-é.

Leverték a cöveket és...

— Hát leverték a cöveket, ez a birtok ennyi! Hány holdat akarsz, nagy családod van, 5 holdat kapol, négyet kapol, hármat, attól függ, hogy milyen családja volt, tetszik tudni.

Azt sem tudták, hogy ez valaha Haynaué volt.

— Dehogynem. Tudták azt a géciek.

Csak van valami igazság a történelemben.

— Én vettem át mindent, ami ott volt. Egyiknek nem volt szekere, a másiknak nem volt ekéje, a harmadiknak nem volt lova, a negyediknek nem volt tehene. Na gyertek, neked nincs semmi, gyere, vidd el, és dolgozz vele, majd lesz.

A telekkönyvben a Haynau birtokos neve alatt húztak egy vonalat...

— ... És elkezdődött az új élet.

Hol állt a Haynau-kastély?

— A szatmári fő kövesúttól, ahogyan Szatmárra megyünk, balra lent, körülbelül a fő kövesúttól 2—300 méternyire.

A háborúig lakott kastély volt, ugye?

— Sőt, a háború után is lakták, cselédek, a Haynau-birtokon dolgoztak. A háború után elbontották, és az épület anyagából Nagygécen kultúrotthont építettek.

JACOBY WISER, kádármester

1722-ben Pécs város tanácsa újabb összeírást és felmérést készíttetett./Grundtbuch Gemainer Stadt Fünfkirchen/.-Ot kéziratos kötet,754 tétellel.-Hazzal bíró mesterek a Belvárosban:
A telek száma: 375.-A tulajdonos neve: Jacoby Wiser
Foglalkozása: kádármester. 131.old

FETTER ANTAL: Pécs ~~VV~~ 1722-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975

JAKOBY WISER, kádármester

1722-ben Pécs város tanacsa újabb összeirást és felmérést készittetett./Grundtbuch Gemainer Stadt Fünfkirchen./.Ot kéziratos könyv,754 tétellel.-Hazzal biró mesterek a Belvarosban:
A telek szama: 241.-A tulajdonos neve: Jakoby Wiser.
Foglalko asa: kádarmester. 130.old

FETTER/ ANTAL: Pécs 1722-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975

Wisinger

Beszélgetés Gyarmathy Tihamérral

Magyar Nemzet
1886 - XI. 24

MDK

Wisinger ötvös

Györgyi K: Az iparm. a párisi kiáll.on. MI 1900.
233-237. l.

Wisinger

ekszerin

l.

Fitt Grorgi

27. l

kulesfürdőről --- --- --- --- --- 155
338. II. Rákóczi F. neje, Hesseni S. Amália XVII. századbeli arczképe --- --- 191
339. Thököly Imre XVII. századbeli arczképe --- --- --- --- --- --- 193

Wisinger és Egger M.D.K.

Erdélyi zománcmunkával diszitett serleg.

György Kálmán: Az iparmüvészet a párisi világkiállitáson
A világ iprmüvészet Párisban .1900. Szerk; Fittler Kamill és György Kálmán
Klny. a Magyar Iparmüvészet 1900. évi folyamából 27.1.

Wisinger

ötvös

Gyparisikiall

233. l.

-L K. Pozsony, 27/III 1895.

k. u. k. Hof- und königl. akad. Buchhandlung

Kunst- & Musikalienhandlung

vormals C. F. Wigand

ndet

k úrnak. Helyben részére

m. kir. pénzügyigazgatósághoz 20081/1881. sz. a. leérkezett rendelete értelmében.

eft. Ansicht, als Fortsetzung, auf Bestellung	Fizetendő helyben Zahlbar hier	
I. kötet.	8	—
üvet lehetőleg minamarább		

Wisinger András

grafikus

Vitorlázórepülők

c. litografia és ceruzarajz, diplomamunka.

Gerszi Teréz: A Képzőművészeti Főiskola 1952-53. évi diplomamunkái

Szabad Művészet

1953. 116. l.

Ministerio de Hacienda

Wisinger Florian Olga

becsi festőnő.
1883-85-ben Alesuton
vendége volt József
főherceg családjának.
Erzsébet főhercegnő tu-
lajdonában számos táj és
virág képe van.
Nem jelentékeny festő,
de nem is dilettáns.
Láttam 1938 dec.
a főhercegnő lakori-
tályában

— ILLETÉKTÁBLÁZAT —

Beadványok illetéke: első ív 2 P, további ív 1 P. — **Adóslevél illetéke:** 0.6%. — **Áruszállítási szerződés illetéke:** 3.6%, közhatóságokkal 4.2%. — **Bizományi szerződés** 1.8%. — **Bizonyítványok illetéke:** a) hatósági 1 P; b) magánfelek és kir. közjegyző: 2 P; c) családek részére: 50 f. — **Biztosítási okirat illetéke:** 0.6%, de legfeljebb 2 P. — **Egyesség illetéke:** 1.2%, visszteher melletti jogról való lemondással: 2.4% — **Építkezési szerződés illetéke:** 3.6% — **Haszonbérleti szerződés illetéke:** 0.6%. — **Ingó adás, vétel, csere illetéke** 3.6% — **Jelzálogot alapító okirat illetéke:** 0.6%. — **Kereskedők áruköltjegyeinek illetéke:** 1 P. — **Kezességi okiratok illetéke:** 0.6% — **Kölcsönszerződés (kötelezvény) illetéke:** 0.6%. — **Nyugta illetéke:** 0.6% (2 P-ig díjmentes). — **Pénzkövetelések cedálási illetéke:** 0.6%, de legfeljebb 25 P. — **Szolgálati szerződések illetéke alkalmazottak részére:** 0.6% — **Utalványok (kereskedőké) illetéke:** 0.6%, de legfeljebb 50 f.

Belföldi váltók

A váltó értéke Pengőig	Illetéktétel 6 havi lejáratnál 0·12%	Illetéktétel 12 havi lejáratnál 0·6%	A váltó értéke Pengőig	Illetéktétel 6 havi lejáratnál 0·12%	Illetéktétel 12 havi lejáratnál 0·6%
100	—·12	—·60	900	1·08	5·40
200	—·24	1·20	1000	1·20	6·—
300	—·36	1·80	1100	1·32	6·60
400	—·48	2·40	1200	1·44	7·20
500	—·60	3·—	1300	1·56	7·80
600	—·72	3·60	1400	1·68	8·40
700	—·84	4·20	stb. 100 pengőnként még:	—·12	—·60
800	—·96	4·50			

Számlailleték ívenként*)

Pengőig		Pengőig	
200	—·02	5000	—·50
500	—·05	7500	—·75
1000	—·10	10.000	1·—
2000	—·20	10.000 Pengőn felül	2·—

*) **Az illeték a számlában kitüntetett értékek** főösszege (és nem a követelés egyenlege) után rovandó le.

Wisinger György

épites

XVIII. sz.

lásd

Schoenjersinta

292. l.

reproductions. Frs **65**

« La syntèse de l'effort français dans l'art et la technique publicitaire ».

B. A. **RAPHAEL. — De Jacz (G.).** — Les couleurs de Raphaël. 128 pages av. 16 héliogravures en couleurs. Frs **35**

B. A. **RAPHAEL.— La «stanza» de la signature.—** Album avec 40 planches en hélio (35×25). Frs **30**

B. A. **ROCHEBLAVE (S.).** — La peinture française au XVIIIe siècle. 96 pl. en héliogravure, 8 pl. en couleurs. Frs **100**

H.d.l'A. **SCULPTURE ROMANE (La).**— Introduction de **Marcel Aubert,** de l'Institut. 42 pl. en héliogravure, d'après les originaux inédits de **Jean Roubier.** Alb. Frs **25**

H.d.l'A. **VERSAILLES. Images de Versailles.** — Introduction de **François Gébelin.** 42 pl. en héliogravure d'après les originaux inédits de **Jean Roubier.** Album. Frs **25**

FRÈRE - TOURCOING

MDK

Wisinger Mór, ip.m.

kat. 37.l.

Miskolci Iparművészeti kiállitás. Kat.
Bp.1904.

M. D. K.

WISINGER K. ötvös

Az 1899-i oroszországi osztrák-magyar kiállításon szerepelt régi magyar stílusú ékszerek

magy. or. iparmüv. ék

Weinerné: Orosz kapcs. 153.

MDK

Wisinger Mór, ötvös-ékszerész

A Nagy Sándor - Belmonte -féle börmunkák ezuttal ujabb mintákkal nem ~~XXXXXXXXXX~~ gyarapodtak.

Tarján Oszkár mellett W.M. magyaros ékszereit állitotta ki.

A karácsonyi iparmüvészeti kiállitás.
Magyar Iparmüvészet.1906. 13.1.

MDK

Wisinger Mór

zománcos ékszerek

Magyar Iparművészet 1901. 29o.l.

Wisinger Mór, ? (arany és ezüst) müves

Iparmüvészet 1896-ban 205.

MDK

Wisinger Mór

A karácsonyi iparművészeti kiáll. Magyar Iparművészet 1906. 13.l.

mDK

Wisinger Mór

Ezüstérem kitüntetést kapott, a st. louisi világkiállitáson.

Művészet, 1904. 406.1.

Wisinger Mór, Ölvön

M.D.K.

Ipari vonalon képzett mester, aki inkább magas művészi érzékkel képzett kereskedő volt és erdélyi zománcos technikával készített ékszerei óriási sikert arattak. A XVI–XVII. századi példák nyomán készült művei annyira megtévesztők, hogy számos nyugat-európai múzeum még ma is többet őriz belőlük eredeti darabként.

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf.

1. sz. 2. old.

Mihalik Sándor:

Magyar zománcművészeti törekvések

MDK

Wisinger Mór, ékszerész

Székely Árpád és Hirschler Móric tervei szerint Zománc ékszereket gyártott Páris részére. Kitünöek.

Dienr Dénes József: A karácsonyi kiállitás. Magyar Iparmüvészet. 1905? 11-20.1.

MDK

Wisinger Mór, ip.müv.

az ötvösmüvészet terén magyaros zománcos ékszerekkel szerepel.

A karácsonyi iparmüvészeti kiáll. 1905.
MIP. 1906. 13.1.

MDK

Wisinger Mór

Ezüstérem kitüntetése a párisi világkiállitason.
/Ékszerek és ékszerkövek oszt./

Cikk: Kitüntetések a párisi világkiállitason.

Magyar Iparművészet 1900. 357.l.

MDK.

Wisinger Mór ötvös.
Pécsi kiállitás IV. kiállitási aranyérem.

Magyar Iparmüvészet 1907. 3oo. l.

Wisinger Mór

aranymives,

Bp.

Milano 1906

82 l.

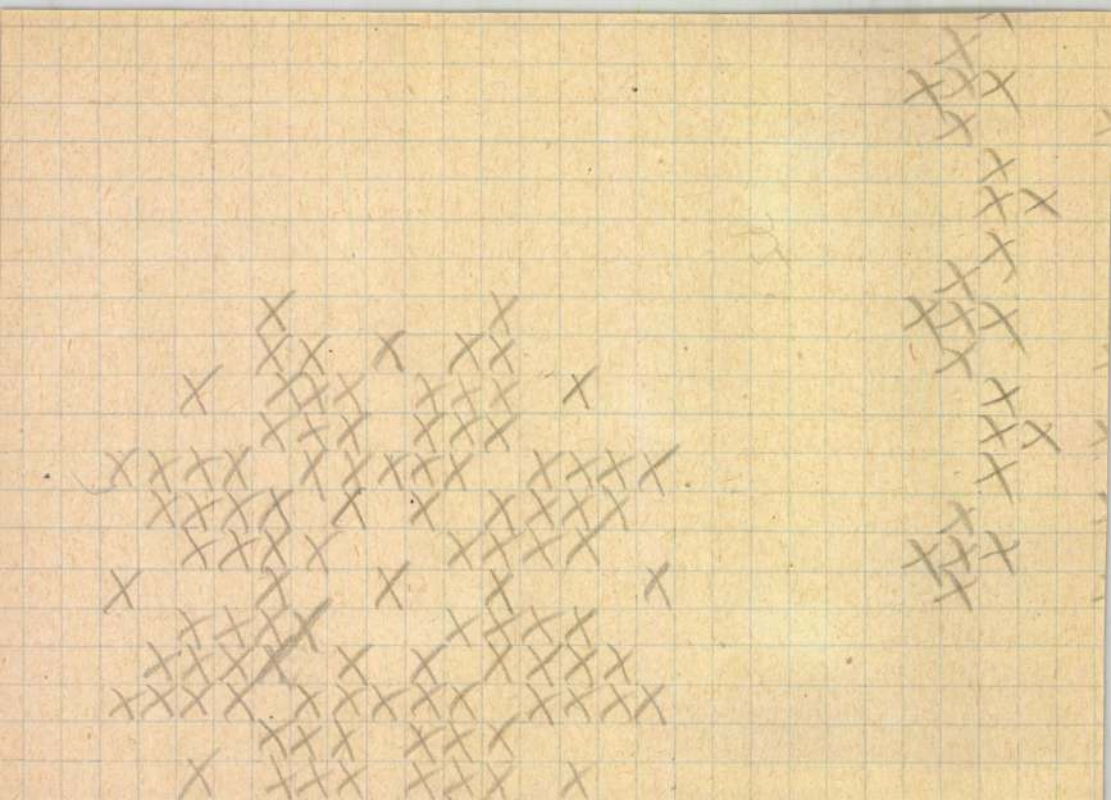

M.D.K.

Wisgrill Mátyás, ácsmester

Bécsben „udvári" ácsmester, aki Klee József bécsi építészszel együtt jelentősen kiveszi részét az 1838-as árvíz utáni újjáépítési munkálatokból, amiért 1838. jún. 18-án Pest díszpolgárává választják.

Wildner Ödön: Budapest polgári koszoruja.
Városi Szemle, XXI.évf. 1935. 15.old.

Wiser
könyvtár
l. Házi. Sopron tört.
II v. 5. k.
1574. 223. l.

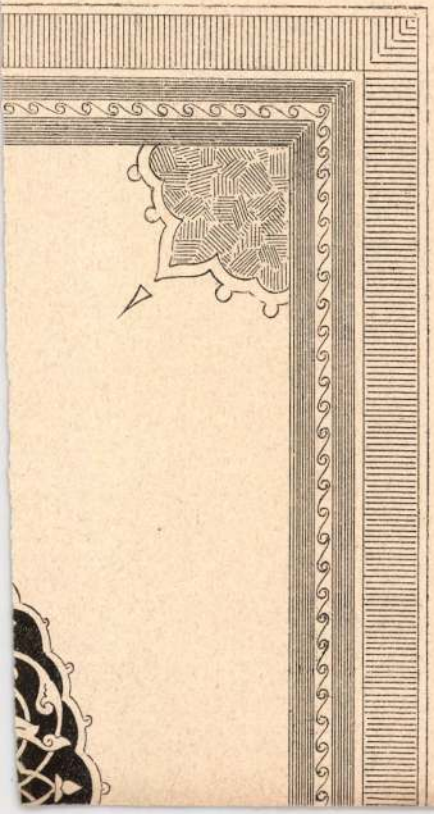

oldalak közepére merőlegesen állít
E négyszög két csúcsából két-két
lizált, változatos levelű ág hajt k
az egyik jobbra, a másik balra —
gavonalban tekerődzve, együttvév
mét négyszöget alkot. A tábla al
azonban téglaformájú lévén, egy

Dr.WISCHÁN ELEK, festo

DR.WISCHÁN ELEK: "Malom",cimü müve.-Fekete repr.
104.old

Szabolcs-Szatmári-Szemle. XI. 1976. 1.sz.

Wischau Fröhlich

festō Olmücz

1523

magik a vesetek
nevl. Art hiszen
Fröhlich

Csontosi jegyz

MDK

Wischer András

-

Siklóssy L.: Régi pest-budai asztalosmesterek. M.I. 1922.

9.1.

Wischer András

1698

láda

=

Budapesti asztalosmesterek

emlékeit ~~feltárja és~~
a közönség elé tárja:
„ha t.i. akarjuk, hogy
a történettan, az emberiség e nagy tanítója,
s a művészet, az emberi
szellem e legfenségesebb
virága, a hazai téren és
nemzeti utakon kifejlődjék, akkor Magyarhon
Történeti és művészeti
emlékeinek ismerése
elkerülhetetlenül szükséges". ~~Szerelmey~~ A
nemzeti újjászületést
ugyanabban a nyugati
kultúrát ~~látt~~ magábaszivott tisztánlátással képzeli el, mint
Széchenyi István, s
ugyanolyan tervek

Wicher Hans

német származású
Győr-ipartörténész

1609-ben kapott polgárjogot Győrben.

Jenei Ferenc:
A régi Győr magyarsága.
Győri Szemle
1940. 189. l.

Wischman,? Heinrich,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke:"Wischman,? Heinrich,Hamburg,1690". 120.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez - 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr.1967. - A győri Múz.Évkönyve

Heinrich Wischman,asztalioslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,1685 utan:"Heinrich Wischman von Hamburg". 107.old

Batári Ferenc: Asztalioslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr Város asztalosmüvességének tőzténetéhez 93.old

Arrabona,9.- Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz. Evkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Wischman H./Heinrich/,asztlaoslegény

Győrben 1674-1699 között megfordált asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Hamburg:Wischman h." 122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. xxz században -Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz. Évkönyve

Wischnabb János

(Johannes de Wischnabb)

varosi irnok, majd 1097 ró

1428-30. Pozsony-ban

Ortvay Tivadar

Pozsony város tört.

III. k. Pozsony 1894

434. l.

IX. GÖRÖGORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Ezeket az ösztöndíjakat a vallás- és közoktatásügyi miniszter a Hariseion-alap kamataiból, az Orsz. Ösztöndíjtanács jelölése alapján folyósítja Görögország területével kapcsolatos tanulmányokat végző kutatók, görög nyelv- és irodalom-szakos tanárok, valamint görög-keleti egyháziak részére. Jelen tanévben a következők voltak így Görögországban:

Ádám (Reisz) Karolin (1905, Tatabánya, Komárom m., róm. kat.), állami leánygimnáziumi tanár Budapestről a Haiseion-alap kamataiból 600 P ösztöndíjban részesült görögországi tanulmányútra. Tanulmányi programmja egyrészt a görög kultúra emlékeinek helyszíni tanulmányozása, másrészt a görög középiskola klasszikus nyelvi oktatásának megfigyelése volt. Ez utóbbit csak részben valósíthatta meg, mert iskolai elfoglaltsága miatt csak a nyári szünidőt használhatta fel tanulmányútjára. Idejének legnagyobb részét — 22 napot — Athénben töltötte, ahol az osztrák archeológiai intézet révén archeológiai szempontból rendszeresen áttanulmányozta a város emlékeit. Attikában szintén múzeumokat és ásatásokat látogatott. Kilencnapos körutazás keretében megtekintette Korinthos, Mykenai, Tiryns, Epidauros, Asklepion, Nauplion, Spárta emlékeit, Mistrát és Tripolis

Wisinger Mór

Ötvös

l.

Ráth György 1896

205. l. 212. l.
213. l.

Bálint Zoltán és Jámbor Lajos építészek

Az emlékmű modelljén

Wisinger Mór

ötvös

Bp.

t.

Ezredeveskiall

XVI. cs. 18. l.

BUDAPEST
934 JUN 12 19
Sa 62 Sa

Wisinger Mór

, otvös

l

Közlezrált

1428. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Wisinger Mór

Ötvös

Művészi Ipar

1892. 192. l.

Richter Ede, városi levéltáros III. 54.

Wisinger Mór

ötvös Bp

Ráth György 1895

149. l.

Budapest, 192 4, junius 27.

zentiványi Gyula urnak

Budapest.

I.Horthy Miklós ut 63.

alismertük becses számlaját
ó hó 28. i értékkel a pénz-

Teljes tisztelettel

HAZAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Wisinger Mór

ötvös

Zomancos óvcsatja
a genfi Musée d'Art
et d'Histoire-ban
van

Genthon István

Budai emlékek szerte
a világban. Budapest
1946. 261. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Wisinger Mór

irod

Radisics Jenő:

A magyar iparművészet Oroszországban. Magyar Iparművészet. 1900. 36. l.

(* ~~Így nevezi~~ Senefelder
~~a litográfiát~~
új találmányát eleinte
„chemische Druckerei"nek nevezi, s csak
később lett általános
a Steindruckerei, ~~illetve~~
vagy litográfia elnevezés.

k,

Wisinger Mór

DDJ 1900

B. 21.

Wisinger Mór

Éber László dr.

A Karácsonyi kiállítás.

Magyar Iparművészet

1905. 13. l.

V.Blau.Druck V.A.Felgner
Berlin.Szines könyom.4°.
Lantos X.Aukció.-621.sz.

B R A N D :Pyrker J.L.-de Felső-E
Brand rajz.Steindr.v.R.W
Lantos X.Aukció.-641.

CHAPUY,Nicolas-Marie-Joseph franc
zoló,litográfus és épitész az ötv
években megfordult Pesten is.Magy
natkozásu kőrajzai:

Ofen-Pest ~~XXXXXXXXXXXX~~.Távlati k
Halászbástyáról felvéve.Verlag v.
& Comp.in Wien.-Nach der Natur Vo
gezeichinet.Lithogr.v.X.Sandmann.
bei J.Rauh/.- 402-263 M/M.

Ofen-Pest. u.az.Szinezett kép.400

Pest-Bude - Pest-Buden.Vue Général
Hauptansicht.Paris,Bulla Freres e
lő Rue Tiquetonne,-stb.Előtérben
tutajt készitő staffage-alak,jobb
Sz.Anna templom.Lánchíd.

Irod.:Szendrei-szentiványi.I.
Thiem-Becker
Kremmer:A régi Pest Buda könyvekbe
ben 303.,és 304.sz.
Schoen Arnold:A budai Sz.Anna temp

~~// C O L E T T E A L E X A~~

Wisinger Mór

alábbi kiállitáson
aranyérem.

Magyar Iparmüvészet
1905. 282. l. (A
liègei kiállitás.)

Wisinger Mór

Ötvös

lásd
2

M Zom 134 l.

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Wisinger Márie

Kehely, ezüstből, románcorva és ékkövekkel kirakva, 500 kor.
I. Ferenc József király tulajdona volt.
a vörösterest javára elárverezték 1918-ban.

Wisinger Mór

93, Univerzet 1904. 406
a – 1908. 64
),

Wisinger Mór

Ötvös

Lásd

Műveszet 1908.
64 l

Wisinger Mór

Operti Ötvös

Nod

Miaö 124 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi minta.

Wisnyér Mór

ötv

irod

Ráth III. 1912 326

Ezt láisd!

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

..... vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Wisinger Mór, ötvös, szül. 1860, megh. Budapest 1925.

Sándor

adeiniát végzett
uszárhadnagy
vele.

az a lépcső is, mely a magas földszin
nagy kandelaber, a Popper-féle Éva
pedig, mely a nagytermet az udvari h
ablakok, mozaikok és több Jungfer-f
magyar osztály legfestőibb hatású ké
a múzeum bronztárgyakkal diszített
féle majolikák, a Wisinger- és R
miniatürök és a Pader-féle kovácsolt
központját Jendrássik Jenő munkái
nézővel szemben, talált helyet Márk
a Rapoport-féle zománcok és egyéb

A megnyitást megelőzőleg br. Aeh[illegible] együtt élénk érdeklődést tanusított munkálkodásunk iránt, a kiállítást megtekintette, hogy a fogadtatás részleteit megbeszélje. Ez alkalommal határoztatott el javaslatomra, hogy a cár legelsőbb a Felség gyűjteményének megszemlélésére fog felkéretni s onnét fogja a körmenetet folytatni.

December hó 2-án, szombaton d. u. 2 órakor volt az ünnepélyes megnyitás. Hivatalos volt arra az orosz iparművészeti társulat választmánya, az osztrák és a magyar kiküldöttek s a nagykövetség. A társulat védnöke, az Oldenburgi hercegnő, nem jelenhetvén meg, egy udvarhölgyével képviseltete magát.

Két óra előtt érkezett meg teljes díszben a nagykövet a követség összes tagjaival, s nemsokára ezután a cár és a cárné, kiséretükben Mihály, Sergei és Miklós nagyhercegekkel, kik nejeikkel jelentek meg. Ott volt továbbá az udvari miniszter br. Frederiks, a téli palota parancsnoka s több más udvari méltóság. A nagykövet Ő Felségét a fél lépcső magasságában fogadta, az osztrák s a magyar kiküldöttek a lépcső végén voltak felállítva, hol őket br. Aehrenthal nagykövet mutatta be a cárnak, a ki valamennyivel kezet fogott.

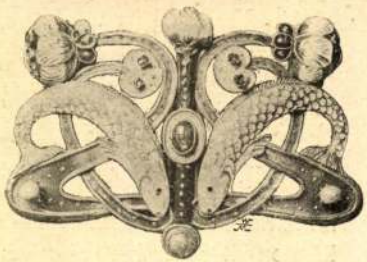

○ ○ ZOMÁNCOS CSATT. ○ ○
KÉSZÍTETTE WISINGER MÓR.
TERVEZTE HIRSCHLER MÓR.

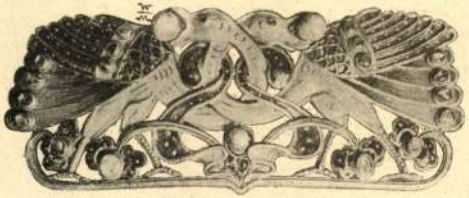

○ ○ ZOMÁNCOS CSATT. ○ ○
TERVEZTE SZÉKELY ÁRPÁD.
KÉSZÍTETTE WISINGER MÓR.

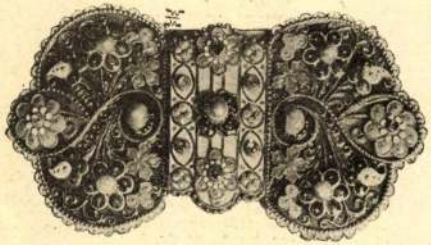

○ ○ ZOMÁNCOS CSATT. ○ ○
TERVEZTE HIRSCHLER MÓR
KÉSZÍTETTE WISINGER MÓR.

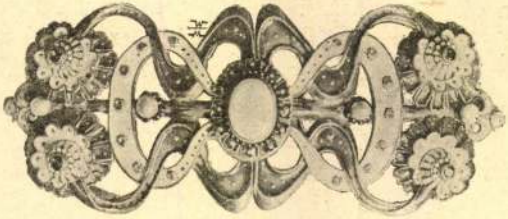

○ ○ ZOMÁNCOS CSATT. ○
TERVEZTE HIRSCHLER MÓR.
KÉSZÍTETTE WISINGER MÓR.

Magyar Iparművészet 5*

1900. 35. l.

Wisinger Mór

Zománcos csatt.Székely Árpád terve utan készitette Wisinger Mór. Repr.

Zománcos csatt.Hirschler Mór terve utan készitette Wisinger Mór.Repr.

Zománcos csatt.Hirschler Mór terve utan készitette Wisinger Mór. Repr.

Zománcos csatt.Hirschler Mór terve utan készitette Wisinger Mór.Repr.

Magyar Iparművészet, 1900. 35.l.

Fénykép. Mikolyné.

Képzőművészeti Főiskola.

Wisingerné: Ejtőernyősök.

Diplomamunka: 1953/54

Szafika

Negativ nincs.

II. 349

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848

Név: Wisler Georg

Foglalkozás: kötélgyártó (Hafner)

Szárm. hely: Sopron (ödenburg)

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1698. jún 26

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

GEORG WISLER
kályhás

MDK

Sopronból.
1698.aug.26. polgárjogot nyer Pesten.
1703-ban is itt él.

Belv.Lib.Bapt.1703.okt.23.

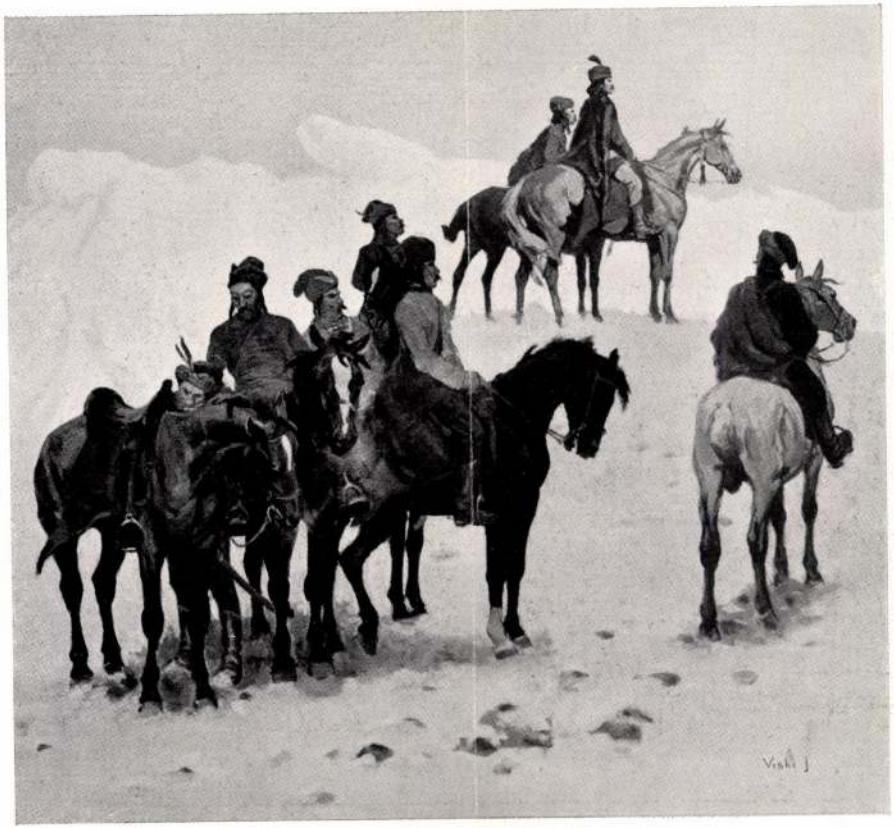

Viski János: Rákóczi búcsúja

Viski János

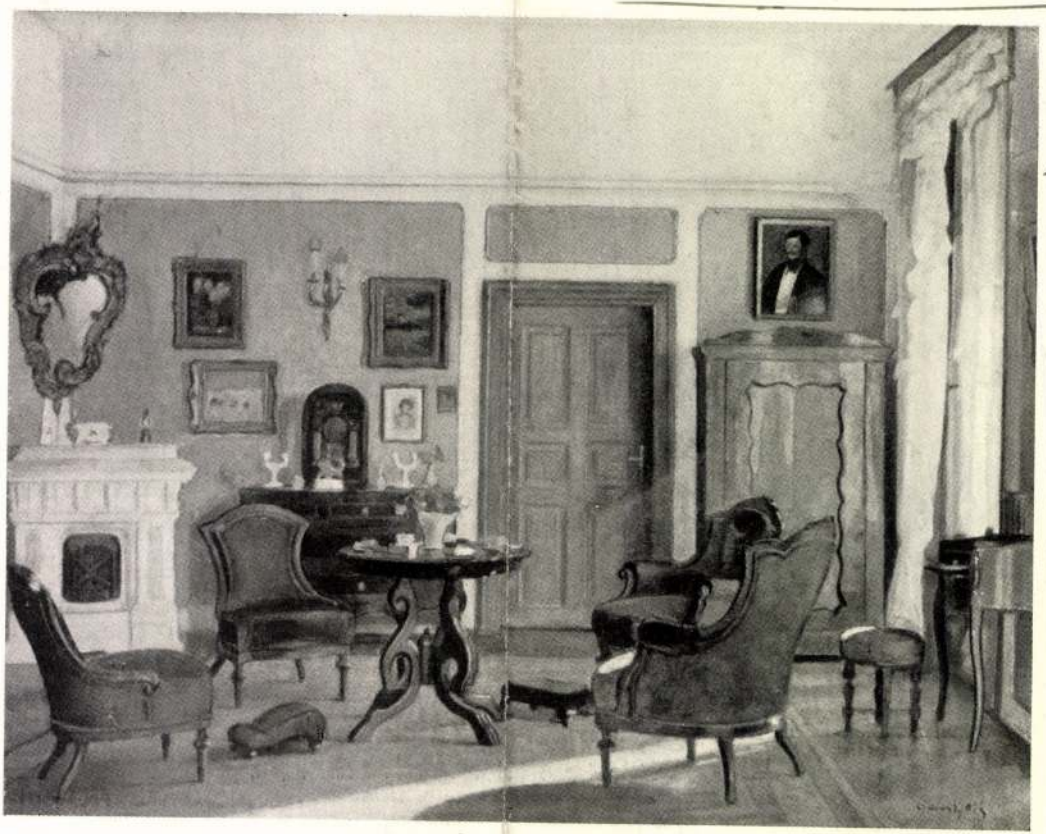

Vidovszky Béla: Szolnoki szoba

KMTáns 80éves jub. kiáll.
1941 febr.-ápr.

Block Csoport kiállítása
(Dóró Sándor, Katona Zoltán, Nagy Árpád Pika, Nagy István, Palkó Tibor, Sebestyén Zoltán)

Időpont: május 13. 17 óra
Helyszín: Helyőrségi Klub, Malom u. 2.
Megtekinthető: június 27-ig
A belépés díjtalan.

Megnyitó: Várszegi Tibor szöveg - performance

„A csoport 1990-ben egy németországi út során, Kölnben alakult. Az öt alapító tagból négyen azóta is évente több alkalommal dolgoznak együtt. Nincs közösen megfogalmazott hitvallásuk, céljuk. Koncepciójuk az alkotásaikban érhető tetten. Az nyilvánvaló, hogy az installációk és a performanszok metafizikus témák – a tér, az idő, a tudás vagy a művészet, mint olyan – egyetemes űrében keringenek. A csoport tagjai a Magyar Képzőművészeti Főiskola festőművész tanszakán szereztek diplomát – az installáció és a performansz kizárólag a közös tevékenységük műfaja."
– idézet a csoport katalógusából

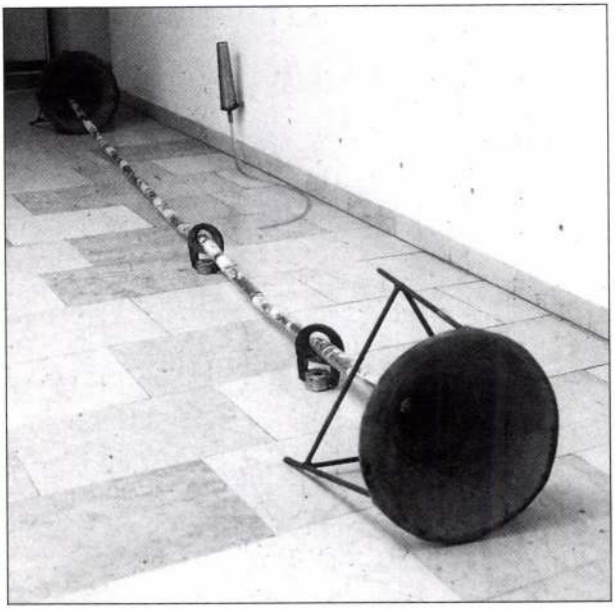

Bacsó Anna és Wisloczki Helga iparművészek
„FÉMEK és FÉNYEK c. kiállítása

2005

Időpont: május 11-én , kedden 17 órakor
Helyszín: ALCOA-Kőfém Művelődési Ház, Verseci u. 1-15.
Megtekinthető: május 21-ig
A belépés díjtalan.

Megnyitja: Polyák János
a Fiatal Iparművészek Stúdiója Egyesület elnöke
Közreműködik: Bacsó Kristóf szaxofonon
A Fiatal Iparművészek Stúdiójának két alkotója a fényforrások soksszínű megjelenítését hozza a kiállításra. Fények szoborban, hagyományos és „szokatlan" lámpatestekben, álló helyzetben és függesztve . A pályájuk elején álló művészek alkotásai közül némelyik már látható volt a Vigadóban, az Iparművészeti Múzeumban és a párizsi Louvre-ban.

Bacsó Anna

Wisloczki Helga

Wisman András
rajzolo 'Brassó'
XVII. sz.

l.
Bielz Portrhat
7. sz.

Ötvösmüvek, egyházi, Templén vármegyé-

III. közl.

ből (VI. 26-31.

M D K

Wisocki,

Mellkép. Nyolszög. Öntött plakett.

Helyreállitotta Karl Prellath. Schrobenhausen.

Mitteilungen Jg. 1912.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Fra nz Liszt Ikono-
graphie. Sonderabdruck aus d. "Burgenländischen
Heimatblättern". Jahrg. 1936 Hft. 2. S. 63.

X 61

Wisolith János

okl. építészmérnök

szül. Budapest, 1914.

Vépről 1940.

József nádor 1939/40

229. l.

VIII.

Kimutatás azokról az értékesebb, 100 pengő, vagy ennél nagyobb értékű ajándékokról, amelyeket a M. Kir. József Nádor Műegyetem egyes tanszékei, szertárai vagy intézetei az 1939/40. tanév folyamán kaptak.

Az érdekelt tanszék, szertár, vagy intézet	Az ajándék tárgya	Az ajándékozó neve	Az ajándék értéke pengőben
Geodéziai tanszék	A tanszékhez tartozó precíziós mechanikai műhely részére műszerek	Magyar Optikai Művek R.-T.	446·59
	A precíziós műhely részére műszerek és anyagok	Danuvia R.-T.	861·—
Mechanikai Technologiai Intézet	Az áramszámlálók gyártási folyamatait szemléltető 2 db mintaszekrény	Ganz és Társa Villamossági Gép-, Waggon- és Gépgyár R.-T.	200·—
II. Elektrotechnikai tanszék	Villamosgépek és készülékek	Ganz és Társa R.-T.	1.750·—
	Villamosmotor	Magyar Brown Boveri Művek R.-T.	170.—
Villamosgépek és mérések tanszéke	Villamos fogyasztásmérők gyártását szemléltető mintaszekrény	Ganz és Társa	200.—
	Az intézet évi oxygén-	Magyar Oxygénér-	

Wisolith János

Springer Antal: Csónakház, Római-part./Wisolith János építész./ - Magyar Építőművészet, 1967. 16.évf. 5.sz. 21. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970.1.sz. 68-107. l./

73. l.

Visolith János építész

Terverőcsoportjának terve
költségtérítést kapott az
alábbi ~~[illegible]~~ pályázaton

Kovács Ferenc: A Sabáni Rácz
gyógyfürdő tervpályázata, 1969

Magyar Építőművészet 1970/4 2 old.

M.D.K.

Wisolith János (?)

a három egyenlő díj
egyszerű nyertesei az OTI
Nagy Lajos király uti rendelő intézetének terv-
pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1944. LXV. évf.
febr. 24. sz. 5 old.

M.D.K.

Wisolith János épitész

/ ERŐTERV/

Csónakház, Római-part, repr.

Épitésvezető: Molnár Imre

Magyar Épitőművészet 1967/5. 21.l.

Wisolith János

III. c. ép. hallg.
1936-37.

Turista menedékház. Távlati ép-
vel és alaprajzokkal.

Technika
1939. 194. l.

Kossis-tanár

Wisselwran, Jacobus de kőműves M.D.K.

1554-től dolgozik a vár építkezésén

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár építkezésein 1493 és 1596 között 177.l.
Az Egri Múzeum Évkönyve I. 1963.

Wissent Ottó

Wissent Ottó, Stomfán született, 1731-ben iratkozott be az építészeti szakosztályba.

Fleischer Bécs

96. l.

Római agyagbögre töredéke VI. 266

MDK

Wisser György kőmives inas, kőmives legény

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Művért 1957.VI.évf.4.sz.300.l.

K. D. K.

WISSER János szobrász

1740. Gyulafehérvár, székesegyház, Nep. János- és Szt. György-mellék oltárokra szentek szobrai, glóriuszok, ciradák, oszlopok 1100,- forintért

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 149, 300, II. 112.

WISSGRILL & WEISGRILL

Pozsony. Wissgrill (Weissgeill) Péter,
Kömüvesegéd, 1775, † 1777.

Pressburger Zeitung
1775, 76. Sz., 1777, 23. Sz.

Wissgrill Péter, Könyvesegéd,

1775. Poson.

Pressburger Zeitung

1775, 76. br.

MDK

Klee József bécsi épitömester, Sprenger Pál bécsi építömester és
Wiesgrill Mátyás bécsi ácsmester

az 1838-iki árviz alkalmával szerzett érdemeikért
1838 jun. 18.-án Pest város díszpolgárává választot

Schmall. I. 262.l.

WISSKERN & WEISSGRILL

Wissmár P./Paul/, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztalosle gé-
nyek jegyzéke származási hely szerint: "Sankt Florian:
Wissmár P." 123.old

Batári Ferenc: Asztalosle gények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüvességé-
nek történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Antus János Múz. Győr, 1967.- A Győri
Múz. Évkönyve

Wissmar, Paul, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke: "Wissmar. Paul, Sankt Florian, Ausztria, 1677. v78". 120. old. 13. jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93. old

Arrabona, 9. - Kantus János Múz. Győr, 1967. - A Győri Múz. Évkönyve

Paul wissmär ,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,1675-től: "Paul wissmär von Florion /1/ Dissler gesel". 103.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Xantus János Múz.Győr.1967.-A Győri Múz. Évkönyve

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Wissmüller Mátyás

Wissmüller Mátyás, rajzoló, Budáról, 20 éves korában, 1836—37 résztvett a virágtestészet vasárnapi tanfolyamán.

Fleischer Bécs

96.1.

Római agyagtál töredéke VI. 266

Wisz (auf der) Daniel

ötvös

Nagyszeben 1579.

F 661

Wiszhok Antal
szobrász

M.D.

„Tanulmányfej"-e is szerepel az ujpesti mini-Galéria tárlatán.

Losonci Miklós: Harám kiállítás, Műrészet, 1968. október - 46 lap.

Wiszkok Antal
nobrák

M.D.K.

Az ujpesti „Mini Galeriaban"
volt kiállítása.

—: Kiállítások
Művészet, 1968. október - 48 lap.

Wiszleitner János

veszprémi műlakatos

Készítette 1832 ben 560

forintért a székesegyház

előtt levő (?) Szentháromsági szobor vácsozatát

Ádám Iván: A veszprémi székesegyház. Veszprém 1912. II. r. 473. l.

lános biedermeier stílustörekvé
s nem kis mértékben pl.a női di
[illegible] folyó sajátságaik k
Barabásnál fontos szerepe van a
turának.Barabásnál fontos szere
a miniaturának.Ez a művészet az
természeténél fogva,a szó legig
értelmében verista.A valóságot,
apró részleteit nézi.Nem ugy ra
amint az akadémia tanitja,hanem
amint van,s ahogy a nagyitó ala
látja.Ez az ami elsősorban megk
bözteti Barabást Kriehubertől é
biedermeier arcképfestőktől és
zolóktól,s ez az ami az Eyckokr
lékeztet i,akik szintén a miniat
indultak ki,s nem tanultak "aka
Természetesen [illegible] genetil

Wiszlotzky J.

1841, 1842 – ben fenti szinczte a Der Spiegel c. ujság divat és egyéb Ré-veit.

Der Spiegel 1842. I
felev. 8. l –

MDK

Adam Wiszner,ötvöstanuló

Martin Wiszner fia, kit 1678 febr.12-én szegödtet tanulóul öt évre kraudy Sándor. Miután Alexander Kraudy a következö évben 1679-ben elhunyt, a fiu Michael Allert helybeli ötvösmesterhez kerül.

Mihalik Sándor:Besztercebányai ötvösök a XV-XIX.sz.-ban Muz.és Kvt.Ért.1918. 41-53.l.

WISSZAUER MÁTYÁS, kékfestő

1846-ban vette nőül Frast Sebestyén csornai mester özvegyét. 12 darab minta van MV monogrammal, ezeket valószínüleg ő készitette. Erősen szuvas, rongálódott minták ezek. 135.old.

DOMONKOS OTTÓ: A csornai kékfestőműhely 109.old

ARRABONA, Xantus János Múz.-A Győri Múz. Évkönyve, 1971. Győr. Győr-Sopron-i "yomdavall.

WISSZAUER MÁTYÁS, kékfestő

Csornai üzemének mintakészletéből.-1.tábla.Wisszauer Mátyás monogrammjával ellátott minták,19.sz.k. 1-2 Kötényminták.3.Abroszszélminta.4.Ruhaminta. 138.old. Fekete repr.

DOMONKOS OTTÓ: A csornai kékfestőműhely 109.old

ARRABONA, Xantus János Múz.-A Győri Múz.Évkönyve, 1971. Győr. Győr-Sopron-Vas megyei Nyomdaváll.

WISSAUER MÁTYÁS, kékfestő

Csornán dolgozott valószínüleg Frast Sebestyén műhelyében. Annak elözvegyült feleségét vette nőül. 112.old

DOMONKOS OTTÓ: A csornai kékfestőműhely 109.old.

ARRABONA, Kantus János Múz.-A Győri Múz. Évkönyve, 1971. Győr.-Győr-Sopron Megyei Nyomdaváll.

WISSZAUER MÁTYÁS, kékfestő

1846-ban elvette Frast Sebestyén kékfesto özvegyét, de csak 1850-nen nyilvánitották mesterré, a soproni festő céh. 1855-ben szerződtetett először inast, aki 1857-ben szabadult fel. Mostohagyermekei közül Frast Károly és János a kékfestőmesterséget tanúlta. 115.old.15.jegz

DOMONKOS OTTÓ: A csornai kékfestőműhely 109.old.

ARRABONA, Xantos János Múz.-A Győri Múz. Évkönyve. 1971.-Győr-Sopron Megyei Nyomdavall.

WISSZAUER MÁTYÁS, kékfestő

Csornán Frast Sebestyén kékfestő özvegyét vette el. A s
sok gyermek ellenére is érdemesnek tartotta a házasság-
got, mert mind a mühely , mind a háztartás jól fel volt
szerelve. E házasságból 1848.ban egy leányka szüle-
tett.. 115.old.

DOMONKOS OTTÓ: A csornai kékfestőmühely 109.old.

ARRABONA, Xantos János Múz.-A Győri Múz.Évkönyve.
1971.-Győr-Sopron Megyei Nyomdavall.

WISSAUER MÁTYÁS, textilfestőmester

A soproni céh 1850 körül már a környező helységek mestereit is kezdte felvenni soraiba. 1851-ben már "Haupt-Laden", főcéhnek nevezték magukat, 1850-72 közt 14 helység 22 mesterét vették fel. - A céhbe tartozó mesterek:
8.- Wissauer Mátyás, Csorna, 1850.

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Wiszt Béla szobrász
Akt

Magyar egyetemi és főisk. hallg. orsz. szövetsége
kiáll. 1923. 12 l.

Wrázt Béla

1921/22 – 1922/23,

1926/27 – 1927/28

Ferképzőintézet

148. l.

ekben a történelmi órákban. Fegyvertársam a le=
líklós, aki félországot hóditott meg a nemzeti nép=
yvertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
t és kalandmentes külpolitikát akar.
mhez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat=
z. Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
iájáért, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
tem tehát a főváros közönségétől, hogy segitsen
.
me és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki=
n nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen**
zerepel.
a sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Wit, F. de, rézmetsző (IV. 194. l.

Múzeumi és Könyvtári Értesítő)

Wit, F. de

Wit Frederik de

l.

Glaser Karlsruhe

134. l.

435, 445, 479,

487. r.

Cremonai iskola a XVI. századból:

Madonna:

A bal~~[illegible]~~ra
mek Jézust ~~[illegible]~~
gához szorítja
zöld palástjan
paszomántszeg
A fölül látha
Tempera,
~~[illegible]~~,
Felső olas
~~[illegible]~~

Ltha: /

70

449
250

MAI

WITASCHEK, Johann, pozsonyi kőművesszegéd

J. W., Maurergesell, + 40 éves korában, Pozsony, 1816 május 19. (1816, 563 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

Witauschek Gyula.

Kotus Iván tervezési tanszékről.

A Műegyetemen megnyíló építészkiállításon családi ház tervei szerepelnek.

Magyarság, 1925. Máj. 31.

Witauschek Gyula

mil. Tóváros 1892 jul. 30

Rk. 8 reál -

1919/20 I. elsőéves műveszt-

nőv. Réti István

Hajdúszoboszló III. 54.

WITHALM, Andreas Nonnus

Sasvar, 1743

An 1997 250.

udvart körülzáró emeletes épület, barokk ablakok
barokk koszorús balusztráddal, új tetővel.
közepén négy pilaszterrel tagolt s barokk kapu
ormában a kastély nevére és a helyén volt épüle
hosszú felirattal, amelynek vége ez a
sIgMonDhaza eXpensIs paVLI baLAssa eXtrV
kapu alatt kettős czímer a mai kastély helyén
faragott kőből a csillagos ökörfejjel és pelikánnal
/Balassa és Mérey /?/ czímer/. A kastély udvar
egymás fölött félköríves árkádok. A hátsó szárn
hat pár oszlopon nyugvó boltozatos háromhajós c
kereteiben egykor falképekkel. A kastély hát
sarkában emeletnyi magasságban kápolna, roko
szép rokokó sósékkel fából. A főoltárral szembe
intariás díszű oratórium s ugyanoly díszű lépcs

Witkovszky

l.

LykaMagyműI300-50

248. l.

Sándor		Izraelita: Adar 24.
Csütörtök **19** József		Protestáns: József Görög: Krizsánt Izraelita: Adar 25.
Péntek **20** Móric		Protestáns: Hubert Görög: Szabb. vtk. Izraelita: Adar 26.
Szombat **21** Benedek	Nap kelte 6 ó. 2 p. — Nyugta 18 ó. 14 p.	Protestáns: Benedek Görög: Jakab Izraelita: Vajakhel

12. hét — 1936 **MÁRCIUS** 31 nap

Witkovsky, Ethel

1916/17 - 1918/19

Ferképzőmfoiskévk

148 K

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ez
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger M
királyság megváltó eszméjének. És fe
nyugalmat, békét, becsületes demokráciá

Ezért fordulok barátaimhoz, hivei
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkho
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonom
sok ezer embertársamon, joggal kérhe
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen

És kérek mindenkit, akit közös esz
nek semmit, amig igazolt emberei
Griger Miklós és az én nevem s

Budapest, 1935 március havában,

Márkus-nyomda. Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza)
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Withe Miklós

„Éslesanyám"

Magyar Hírek, Bp. 1969. sep. 6.

Witl. F. M

reim

Hóra és Kloska

1785

l.

Harsányi

29. l.

406. H.

WITMAN ANTAL

pesti ötvös mester a XVIII. század második felében

Budapest régiségei XIX. évf. 1959 237. l

MDK

vizkeleti Witmann Eta festő

KMTárs őszi kiáll. 1938.nov. Mücs. 4o l.

tekinthetjük.

ülményre, hogy előadáso
és rendkívül érdekesne
lseje, talán meg méltóztati
ni-féle vasbéton-szerkezete
isszapillantást vetünk arr
on-*szerkezetek* keletkezésü
ábbi 10—12 év alatt átestel
omát az irodalomban elősző
uction" 1856. évfolyamába
on-rendszer van itt leírv
teljesen azonosak, csakhog

ómesterek Egyesületében tartot
A szerk

lyaterveket, igérvén, hog
latot. Pedig ez idő alatt
fogott feladatának telje
lett hozzá, míg a pályáz
kiállítással befejeződ
a birálathoz, semmint

Athanáz

Wittwer Márton
1667 – 1932
tervezte és épitette
a sümegi ferencrendiek
templomát és kolos-
torát

Dor Bakony

324. l

Bucher Ferenc

OK

Buche

fe

Tr

Források: 1, Nagy Iván

Athanász
(Wittner Márton)

Rados Jenő
Magyar ötvösök.
Bp. [1938]
68. l.

azzal a szándékkal, hogy a leg-
ebb kidolgozással és figyelmes
gamnak a környék lakóit.

ruháját nyugodtan bizza rám, az
unkásgárda hozza rendbe holmiját.

eműek festése a választott minta
észül, hosszú évek tapasztalataival
tt.

bizását, nem fog bennem csalódni.

HUPPERT IVÁN

g tisztítunk!

Athanáz

(Wittwer Márton)

tervezte a sümegi plébánia és n. ott a ferencrendi templomot a XVIII. sz. elején

Dor Bakony

72. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Athanáz

(Witwer Márton)

Sajghó Benedek főapát megbízásából a XVIII. században ujjáépitt a pannonhalmi főmonostor, keleti és nyugati szárnyát

Szeghalmy Gyula

Dunántuli vármegyék.

Bp. 1937. 369. l.

MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER

34395 szám.

Mult évi augusztus
Kelt felterjesztésére
a tiszántúli, a dunánt
letek 1903 illetőleg 19
egy-egy, valamint a
egyházkerület 1903
példányát 1. alatt cs
a Bizottságnak hiva

Budapest,

Athanár

györi karmelita testvér
(Witwer Márton)
terverte a zirci apátsági
templomot, mely 1752 (*)
ben teljesen készen állott
Fenti Ausztriában is
több templomot terveztt.

Bierbozerzektesek

177. l.

(*) a 178. ol alon
1764-et ír

A templom épi-
tése et 1748-
beli kezdtétel:
u. o. 179. l.

achillea millefolium
cickafark

Athanáz

(Witwer Márton)

szód

P. Antal: A győri kármelita-rendház ketszázevés története.

- úrnak

nár

Budapest X.

Högyes Endre u. 10.

X. cs. 90. sz.

Athanáz Karmelita

vezetes

alias Witwer Márton

Láss adatokat az

utóbbi név alatt.

Áttört kerong, réz, átm. 5·5 cm. Balkán XVIII.
sz.

Athanáz karmelita

szerzetes

Szlaidi néven Martin Witwer

1667 – 1732

irod

Piggyör. 3. l.

1818 julius 18-án. Budapesten
ctus 3-án.

épe. Gyarapodás.

ordultan van ábrázolva. Kalapjának
nóz. ~~Szélés~~ karimája ~~kalapot hord~~ haja
na, kipödrött bajusza és szakálla, melyet
gallérja látszik; nyakravalója, atillája
e.

—||szélés,

(8)

43

ATHANÁZ, karmelita szerzetes, építész (világi nevén *Witwer Márton*), * Imst (Tirol) 1667 okt. 23, † a csehországi paszódi rendházban 1732 máj. 12. Prágában tanult, 1693. lépett a karmelitarendbe, melynek építkezéseit vezette. A. tervezte és építette egyebek közt a győri karmelita- és a sümegi ferencrendi templomot.

Ea. Gy. I. 561.

fordult,
obbra (Tojásdad medaillonban. ~~Sajón~~ Kal-
elválasztott haja hosszú; sem bajusza, sem
végig be van gombolva, mentéjét vállra vetetten
korona felett, a felhőkből kinyuló két kar kardot
tan fénylő szem ragyog, jobbrá Magyarország
eten:
ARIÆ. DALMATIÆ SCLAVON: RAMÆ
CORONATVS Aº D. 1655."

cud."
."

a vonalkeretnek 14.1: 10.4 c/m.
B.

8550

266/94 Nº 5.

Athanasius

(Martin Witner)

építész

szertár (az épület sarkán, ma vaskereskedés) boltozatos mennyezetét is rokonjellegű stuccók díszítik.

A római anyatemplom mintájára épült, központos elrendezésben, az Erzsébet-téren emelkedő Karmeliták temploma. Ehhez csatlakozik a Rábaszer mentén az egyszerű homlokzatú rendház. A karmeliták betelepedését Szelepcsényi György prímás nemeslelkű hagyatéka tette lehetővé. Ebből vásárolták a templom helyén állott Ferger-házat és a csatlakozó katonai hivatal épületét. Ez utóbbit Domonkos testvér vezetésével átalakították. Később azonban nagyobb rendházra volt szükség, az új rendház 1714—20 közt épült fel. Úgy a rendház, mint a templom terveit Athanasius karmelita testvér, családi nevén Martin Witner (1666—1732) készítette. A tervrajzot, 1722-ből, a rendház ma is őrzi. A linzi karmelita-templom is az ő alkotása. A templom középtere elliptikus, fölötte a tetőzet alá rejtett kupola emelkedik, a mellékoltárok részére négy oldalfülke bővíti a belső teret. Az oltárképeket a nápolyi születésű Martino Altomonte (1657—1745) festette. Sajnos a főoltár nagy festményét később feldarabolták. A mai kép Kastner János bécsi festő száraz felfogású műve. A templomhoz csatlakozó belső és külső sekrestye szép, intarziás bútorai szintén a XVIII. század alkotásai.

A már említett magyar Ispitát Széchenyi György alapította 1666-ban. A mellette emelkedő kis, egyhajós templomot Telekessy prefektus alapítványából, 1735-ben kezdik építeni. A szentély mellett emelkedő karcsú tornya festői képet ad a templom apszisával. Kapuzata a karmelita-temploméhoz hasonló. Főoltára 1744-ben készült, jelentéktelen festménye Szent Annát, a templom védőszentjét ábrázolja.

1746-ban Haberle Cecilia, Haberle Wolfgangnak, a királyi építkezések elnökének özvegye alapítványából létesítik a német Ispitát, de csak 1768-ban Pfütschner győri kanonok jóvoltából tudták befejezni. A templom tornyos homlokzatát barok fülkében ülő Madonna-szobor ékesíti.

Az előbbi templommal egyidőben kezdték építeni az orsolyita apácák templomát az Apáca-utcában, Richter Ádám győri kereskedő adományából. Az egyhajós templom tengelye az utcával párhuzamos; belsejét Dorfmeister István (1729—97) ma már erősen átfestett falfestményei díszítik. Szép arányú főoltára a barok oltárok kedves példája.

Az Újvárosban, a rácok városrészében, a mai Bálint Mihály-utcában épült a rácok görög keleti kis barok-temploma 1727-ben. A hajlott vonalú homlokzat közepén kis torony emelkedik. Faragott díszű kapuja fölött levő s Szent Miklóst ábrázoló domborművet az első világháború idejében Komáromba vitték. A templom belseje még megőrizte gazdag, XVIII. századi jellegét. Az ikonosztáz magas oromzata eleven hatású.

Az újvárosi Kossuth Lajos-utca elején, épületektől körülvéve emelkedik a teremszerű, karzatos ág. ev. templom. A copf-stílusú épület 1784—85 közt épült. Oltárképe Orlay-Petrics Soma műve. Kegyszerei közt fínom, XVII. századi győri ötvösműveket találunk.

Szinte lehetetlen, hogy a Győr területén emelkedő lakóépületeket mind részletesen ismertessem. Tény az, hogy a templomok mellett ezek adják meg a város barok jellegét. E tekintetben minden más magyar városnál gazdagabb. Ezek az épületek nem egyszer különleges erkély-alakításukkal sajátos győri jelleget képviselnek.

Szemlénket a Széchenyi-téren, a bencés-templommal szemben emelkedő Apátur-házzal kezdhetjük meg. Ez művészi szempontból is Győr legjelentékenyebb barok épülete. A pannonhalmi apátnak 1630 óta Győrött is volt megszálló háza. A mostani épület jobboldali részét Himmelreich György pannonhalmi apát vásárolta Beccaria Virgiltől. Az épületnek a régi városháza felé néző, zárt erkélyén az 1638-as évszám olvasható. Ez a nagyterjedelmű épület legrégibb része. A térre néző homlokzata, továbbá az Apátur-utcai szárny már a XVIII. század alkotása és kapuzatán, valamint konzolos, zárt erkélyén a rokokó-formák érvényesülnek. Az erkélytől jobbra és balra levő fülkét Szent Benedek és Szent István mozgalmas szobra élénkíti. Az emeleti erkélyes terem (egykor ebédlő) mennyezete stuccódísszel keretelt festményekkel ékeskedik.

Már a Rákóczi-utcában emelkedik a szomszédos emeletes épület, a régi városház. Architektúrája, különösen az ablakkeretek alakítása rokon az Apátur-házéval. Bizonyára egyazon mester alkotása. Oszlopos kapuzata fölött pompás kovácsolt vas erkélyrács ékeskedik, az oromzatot pedig Győrváros címeres kartusa díszíti.

Az Apátur-háztól balra a Széchenyi-tér és Apátur-utca sarkán kétemeletes, aránylag egyszerű, de nemes arányú ház köti le figyelmünket. Kerek sarokerkélye szinte védelmi jelleget ad. A győriek tévesen török-háznak nevezik. A sarkán álló vastuskó (a bécsi Stock im Eisen példájára) az itteni fűszerkereskedés cégére volt. A házat 1697-ben építtette Gindi Orbán városbíró.

A legtöbb barok építészeti emlék természetesen a belvárosban maradt fenn. Itt folytathatjuk tehát szemlénket. Tény az, hogy a XVIII. században rendkívül élénk építési tevékenység színhelye Győr. A barok házak egész sorát tanulmányozhatjuk a város régi utcáin és közöttük nem egy jó arányaival és művészi díszével ma is kiválik. Ide sorozhatjuk a megyeházzal szemben emelkedő és atlaszos kapuval ékeskedő, emeletes és nagyterjedelmű Józsa-házat. Bár a ház már 1703-ban állott, mai alakja már inkább klasszicizáló, tehát Louis XVI. formákat mutat. Homlokzatán

Csányi Károly
A régi Győr.
Képművészet 1943.

Athanáz (Witwer Martin) 22, 84

Schoen Anna templ.

magyarországi, majd 1816-ban felsőmagyarországi útjára. Ut közben állandan rajzolt, de olajképeket is festett. A Magyar Kurir 1825. nov. 1. számában hirül adja, hogy a Lithographische Institut kiadásában „kisded íven, finom színnel világositva“ megindult egy magyar tájkép gyüjtemény, melyet Jaschke Ferenc „természetiképen rajzolt, s kőre metszett“. Addig kilenc készült el (13). Kiadott egy 30 lapból álló rézkarc sorozatot is, (1830 k.) „National Kleidertrachten und Ansichten von Ungarn, Croatien, etc.“ címen. (14).

Jaschkeról az osztrák irodalomban is keveset találunk, pedig egyike kora legjobb osztrák akvarell-tájfestőinek. A magyar művészettel azonban csak tárgyi kapcsolatai vannak. Művészetünk fejlődésére nem gyakorolt hatást, épen úgy, mint ebben az időben Magyarországon megfordult többi külföldi festők nagy része sem. Eleven szinezésű, kedves, idilli hangulatú, biedermeier stílű akvarelljei után rézkarcokat és litográfiákat készítettek.

Ennek az iránynak másik fontos képviselője Joseph Fischer (1796—1822) több izben megfordult Felsőmagyarországon. „Malerische Reise auf dem Waagflusse in Ungarn“ c. tájképsorozatja (16) 1826-ban Hartleben (kiad.-ában) „Kárpátok“ címmel Pesten is megjelent, s nagy elterjedtségnek örvendett. Fischer nem készített könyomatokat. Azok közé tartozik, akik nem tudnak lemondani a klasszicizmus „idealizálásáról“, de a klasszikus világ helyett hazájuk, vagy az Ausz-

Athanazius

gjöri karmelita

templom

ivod

Gerevich, Dr Tibor:

Die Baukunst der Barokkzeit in Ungarn.

A Müggyitó 1930.

8-9.12 229.l.

Athanazius

Győri karmelita

volgári neve

Csanyi vezmit

Martin Witner

szód

Csanyi Károly:

A régi Győr.

Szépmüvészet

1943. 150. l.

l a t .

Visegrád Fő utca 33 sz. házamban
ból álló lakrész lakásbére fejé-
ber 31-éig terjedő időre mai napon
izottsága pénztárából
náromszáznatvan forintnyi összeget.
én.

Tisztelettel:

Schubauer Ferenc

Athanasius

(Martin Witwer)

geboren am 23. Okt. 1667 in Imst, gestorben 1732 in Prag.

„In Budapest wird derzeit eine Festschrift über Frater Athanasius-Martin Witwer aus Imst vorbereitet."

Hogy ki irja ezt, azt nem Evsli.

Irod

Dörrer, Dr Ant.: Oberinntals Klosterbrüder als Künstler. Tiroler Anzeiger. 7. Dez. 1934.

MOB 640/1934. 24.
irattár

Atanáz

Karmelita

Witwer Márton

lásd okv.

Mihályi falucsjhm

40, 41. l.

-dult ágaskodó lovon ülve. Bal kezével
ában kivont kardját tartja. Prémes
' díszíti tollakkal, haja s bajusza hosszú,
ját kardkötője szorítja, nadrágja szűk,
ér. A háttér hegyes vidék lovas csatával.
rban:

ß Graffen
"
.

áttérnek 35.6 : 29.2 %.

140/95 № 21.

Atanáz

(itt mint Witewer Atanáz szerepel)

1726. julius 9-től kezdve laknak újra állandóan ciszterciek Zircen s 1733 aug. 11-en vonulnak be a Witewer Atanáz győri karmelita terve szerint készült új monostorba. A magyar barok egyik legkiválóbb alkotásának, a zirci apátsági templomnak 1732-ben teszik le alapkövét s 1752-jul. 3-án szenteli meg a kész templomot Biró Márton veszprémi püspök.

→ Horváth Konstantin dr.: Zirc története. Veszprém 1930. Ism. Dénes Tibor: Győri Szemle 1930. 271. l.

ezt lásd oknetl.

Athanasius

terverte a győri karmelita
templom főoltárát, meget Do-
monkos testvér (Franz Richter)
faragott fába. A szobrokkal
díszített oltár leírása itt
meg van, ha kell. Ugyanezek
ő terverte
u. itt a
szöszéket
is,
meget szintén Domonkos
faragot.

Stengyör. 12. l.

Athanáz

karmelita épitéz

győri karmelita
templom

Dévald Magyarország

219. l.

Athanár

Martin Witner (1935)

vód Gör

Thirfelrödemäntul

59. l.

Athanaz

(Witwer Martin)

Lród

Pig Müvel

534. l

1946 **FEBR**

Óra	HÉTFŐ **4** K. András pk.	KEDD **5** Ágota sz. vt.	SZERDA **6.** Dorottya sz. vt.	CS R
8–9				
9–10				
10–11				
11–12				
12–1				
1–2				
2–3				
3–4				
4–5				
5–6				
6–7				

Jegyzetek

Atanâz testvér
(Witwer Mârton)
épitész

lásd
Witwer Mârton
alatt is.

Athanáz (Witwer

Marton

l.-

Darnay Kálmán

Sümegi kalauz.

Sümeg, 1930. 9. l.

jegyz., CCLII
— Szt. Pál leveleit tart. X. sz.-i kódex 231

Pázmány-Egyetem Művészettört. és Keresztényrég. Int.,
— oszlopfő Pécsről 276*

Székesfővárosi Kőtár,
— budai pillérfejzet 135, C 2
budai pillér pezeget 135, C 2
— budai domborműtöredék 164, CXLIV 3
— oroszlánalakú aquamanile 198, CCXXV 2
— freskótöredékek a belv. bléb.-templomból 139. jegyz.

Szépművészeti Múzeum,
— aracsi emlékkő 169—170, CLXV, CLXVI 2
— kalocsai dombormű 177, CLXXXVI 1
— kalocsai királyfej 187, 183, CLXXXVII
CLXXXVIII

— templor
CARRIÈRE
oszlopfő
CÂRTA, l. K
CASALE MO
kesegyház,
CASTELAZZ
SS. Trinit
136
CASTELNUC
TE Badia
torony 41
CASTEL SA
lom, fresk
CATALONIA
CAVAGNOL
Fede, kőo
CEFALÙ (Sz
ház, kettő
— oszloptörz
CELLERFOU
apátsági t
65
— szalagfona
CERISY-LA-
che) apáts
tozat 88
— szirénalako

Athanár

Witwer Márton

ród

Csemegi József ifj.:

A zirci apátság a XVIII. században. Irta Aggházy Mária. Veszprém 1937. Könyvtár.

MMÉEKözl 1938. 138. l.

Athanáz
(Witwer Marton)
ivód

Rados Jenő. A m. kir. állami felső építőipar-iskola 1939-40. évi szünidei felvételei. Győri műemlékek. [Bp. 1941]

4. l. 21. tábla

PATAKY LÁSZ

Athanazius

(Witner Martin)

(és nem Witwer)

Győri karmelita templom

Sümegi ferences templom.

l.

Hekler M M Tőrt.

141-l.

Peskö – barlang ásatása VII. 147

Athanasius

(Martin Witner)

és nem Witwer

l.

Hekler Ung

1031.

Göri és sümegi

templom

Jegyzék.

Pótlás		Fizetendő Budapesten	
		Korona	Fillér
	Kmetty közig. jog folytatás	—	—

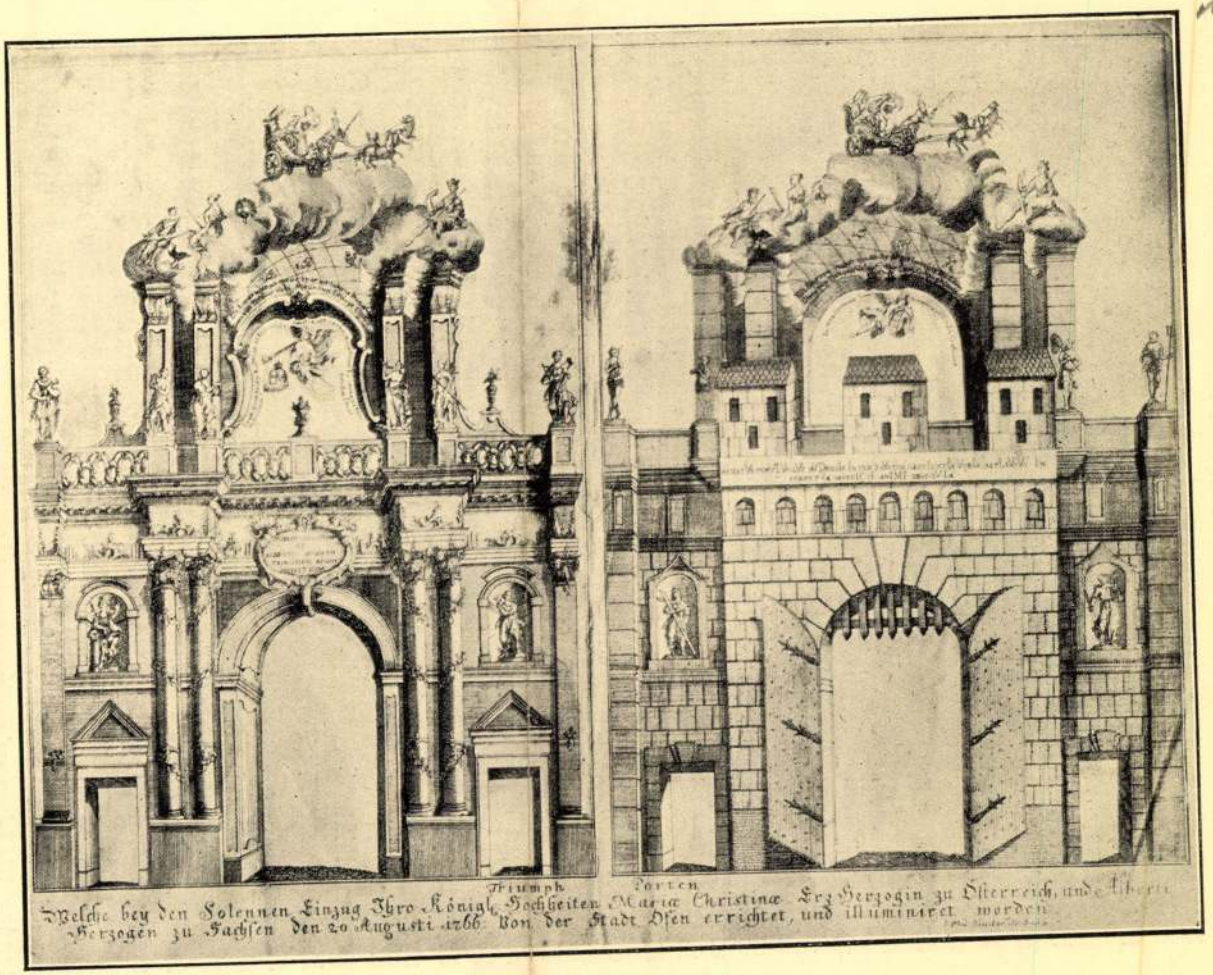

6. Budai diadalkapuk 1766-ból,
Szerdahely-Binder.

minden egyes alkalommal művészi minőségű alkotásokat, tekintetbe kell vennünk egyrészt a hívek lelki szükségletéhez gyakran kényszerülő alkalmazkodásukat, másrészt a mecénások rendesen feltételekhez kötött adományozásait és végül a jezsuita atyák éppenséggel nem bővelkedő anyagi viszonyait, amelyek nem engedték meg mindig elsőrendű s ezért drága alkotások létrehozását.

A Jézus-Társaság, amelynek tagjai könnyű lovasként a legkülönbözőbb helyeken megfordulva elvükből kifolyólag mindenütt tudtak alkalmazkodni a hívek lelki alkatához, nevelési rendszere folytán mindig rendelkezett olyan tagokkal, akik vagy gyakorlatilag vagy elméletileg vagy legalább csiszolt ízléssel irányítólag értettek az egyes művészetekhez, hiszen a művészetek minden ágát igyekeztek ható eszközül felhasználni. Így ismeretes, hogy budai kollégium-épületük építésének vezetője egyidőben a mesterségekben jártas *Kerschenstainer Konrád* volt, aki később még a várbeli vízvezetéket is elkészítette, majd *Hagen Ádám* és *Armbrester Ernő* vezették az asztalosműhelyt ; a bajor származású *Wöber János* (1633—1710), aki több helyütt irányította a fúró-faragómunkálatokat, utolsó éveit a budai kollégiumban töltötte (28); a szlavóniai eredetű *Ivanich (Ivanics) György* (1656—1723) a szemináriumi épület építését, belső kiképzését és berendezését irányította; a bécsi születésű *Most József* (1677—1734) rektor pedig a jezsuiták törökbálinti rezidenciáját tervezte s építette (29); a közismert tudós esztétikus *Szerdahely György Alajos* nemcsak magiszterként működött Budán, de mint gyakorló művész ő tervezte az 1766. évi barokk diadalkapukat (6. kép) a városi tanács megbízása alapján (30). Azonban a hézagosan ismert és Budán is bizonyos művészi tevékenységet kifejtő jezsuiták e felvázolásával ne essünk egyoldalú tévedésbe, mert a barokk korszakban a művészeteknek szerzetesek által való gyakorlása, ha nem is általános, de elég gyakori nemcsak külföldön, hanem nálunk is. Így többek között : a híres felsőkismartonhegyi 24 stációs kálváriát *Niering Félix* ferences laikus testvér készítette 1701—1705 között (31); a budai águsztinusok között is volt működvelő festő a 18. század elején *Ferber Vitus* személyében (32), a győri karmelíták között a tiroli származású *Athanáz* (Witwer Márton) sokoldalú építész és a cseh származású *Domonkos* kiváló faszobrász volt, míg a budai *Julianus* kármelita családi nevén Falconer Henrik József festéssel foglalkozott (33); a buda-vízivárosi ferencrendiek templomának Mária mennybemenetelével és Szentháromsággal díszes csillárját *Cikoria Miklós* ferences fráter trébelte 1741-ben (34); a zalamegyei Strido falu szent Jeromos-templomát *Ranger János* pálos szerzetes látta el freszkó dísszel 1744-ben (35); a pesti pálosok között is volt névleg nem ismert szobrászművész, akit a városi tanács 1747-ben »virtuóz« munkájáért felvett a pesti polgárok közé (36); a Canevale Izidor által tervezett váci székesegyháznak az építését pedig 1762—1772 között a két jobbkezesnek nevezett *Oswald Ferenc Gáspár* piarista vezette (37); sőt még az apácák között is akad művészkedő, mint a budai

nincs cédula.

Athanasius (1)

Családi neven Martin Witner (így) 1666–1732, tiroli származású, olasz műveltségű, az építésben jártas karmelita volt. A század elején fejezte be a linzi karmelita templom építését, nem véletlen, hogy a győri karmelita rendháznak és templomnak, melyet ő tervezett, evvel tok közös vonása van.

Witner 1726-ban Győrszentmártonban több házat épít, majd a zirczi monostor építését is reá bízza Gergely apát.

SPECHT, RICHARD STRAUSS UND SEIN WERK.Eine gross
Biographie in 2 Bänden.M.Bildern,Notenbe
Grossoktav.Leinenbände /

GREGOR J. WIENER SCENISCHE KUNST.Bd.I.Theaterdekora
M.60 Tafel- Bildern.Bd.II.Bühnenkostüm m.4
Lichtdrucken 20 bunte u.284 schwarze Abb.
/

TAIROFF A. DAS ENTFESSELTE THEATER.Aufzeichnungen ei
Regisseurs M.schwarzen u.farb.Bildern.Geb.

UZANNE,Octave KULTUR UND SITTENGESCHICHTE der Pariser
dien z.Gesch.d.Frau d.Gesellschaft d.fra
terie u.d.zeitgenöss.Sitten.Mit 350 z.Tei
Tafeln nach Rops,Renoir,Degas,Vértes,etc.
nen. /

Athanasius (2

Munkái között mégis a györi templom a legszerűtrebb. Majdnem eredeti alakjában maradt ránk: az 1861-67 ig tartó és az 1907 évi restaurálás kíméletesen bánt vele. A karmelita rendház és templom tervét 1714-ben készítette, el, s minthán Beisben jóváhagyták nem sokára építésre került a sor. A rendházat már 1717-ben elkezdik, a rábai oldal 1720-ban kerzen áll. 1721-ben vakják le a templom alapkövét, s az építési munkák oly gyorsan haladnak, hogy 1725-ben Nádasdy László csanádi

J U D A I C A

BATO, L. DIE JUDEN IM ALTEN WIEN. Chronologische
fassung m. Tiefdruckbildern. Leinen

BLOCH, Chajim DAS JÜDISCHE VOLK IN DER ANEKDOTE. Erns
Heiteres v. Gottsuchern, Gelehrten, Künst
ren, Schelmen, Aufschneidern, Schnorrern, F
Freidenkern, Täuflingen, Antisemiten, 1931

" " PRIESTER DER LIEBE. Die Welt des Chassi
zahlreichen Faksimilen u. Dokumenten. Lei

LONDRES, A. JUDE WOHIN? Ergreifender Bericht aus der
der Welt.

ZWEIG, Arnold HERKUNFT UND ZUKUNFT. 2 Essays zum Schick
eines Volkes, M.Bildern von Liebermann, C
" A

Athanasius 3

püspök már fel is szentelt
Ezután jön a barokk templom
ismertetése igen rén-
leteren, ha kell.

Stengyör 10 és köv. ll.

P. Antal. A győri kar-
melita rendház 200 éves
története 1697 - 1897.

WORRINGER,W.DIEX ALTDEUTSCHE BUCHILLUSTRATION.M.105 Abb.
Quartband.Leinen. /21.6

JULIUS MEIER - GRAEFE 4 grossartige Monographien

COURBET	M.8 Lichtdrucktafeln u.105 Abbildungen.Qua band. Leinen. Prachtwerk /45.--
DEGAS	Ein Beitrag zur Entwicklungsgeschichte de modernen Malerei.Quart-Prachtband m.62 gan Lichtdrucktafeln.Leinen /45.--
DELACROIX	m.162 Abb.Faksimiles u.einer Anzahl unver fentl.Briefe.Quart.Leinen /42.--
VAN GOGH	VINCENT.2 Grossquart-Bände.Bd.I.Text.Bd.II Tafelband m.103 ganzseit.Abb.u.kunstvoller

Athanázius

A győr-nádorvárosi Kálvá-
riát és a feszület mögött
a domb alján lévő Szent
Dismas-kápolnát fenti
tervezte 1717-ben.

Stengyőr. 31. l.

Bibiana, Aurélia

3 HÉ

Xavéri Ferenc, Olivia

4 KE

Borbála, Borbála

5 SZE

Szabbasz apát, Vilma

6 CSÜTÖ

Miklós, Miklós

7 PÉN

Ambrus, Ambrus

8 SZOM

Szeplőtelen fog., Mária

Athanáz karmelita

barát (Matin Witner)

igy

(1666–1732.)

Győri karmelita templom. A terverajz 1722-ből a rendház tulajdonában.

Csányi Károly i

Győr műemlékei.

Magyar Építőmüvészet. 1943. dec.

287. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Athanaz Karmelita

Witwer, Martin

l.

Vallo Győr

76, 78. l – 112. l

114. l.

Athanázius

(Witwer Márton)
Győr

wód
z

Dívald 1927

138. l.

ás probák petit vitka

őszravatalon,kőrajz,a "Hőlgyfutár"

Simon arcképe,/életnagyságban,egész
ztázia arcképe, / egész alak/,vizf.-
fogau equipage,nagy vizf. - Egy szép
- Fábián Gábor arcképe,kőrajz.- Sza-
Gróf TelekiSámuel arcképe,kőrajz.-
Ignácz tanár arcképe,kőrajz.- Hart-
narckép, kőrajz. - Garay János arcképe,
Hegedűsné arcképei,egy lapon,kőrajz,
Báró Radák István arcképe,olajf.,/térd-
ajf., a M.Nemzeti Muzeumnak.- Bercsé-
- A lánchid alapkőletétele,olajf.,váz-
rcképe,/mellkép/, olajf.- Tisza Kálmán
rianna,később Blaskovich Miklósné arc-
y arcképe,vizf.- László József arcké-
arcképe, kőrajz.- Dr.Maisel rabbi arc-
yar Képek albuma cz.művében megjelen-

Athanáz, karmelita szerzetes, építész (világi nevén *Witwer Márton);* szül. Imst-ben (Tirol) 1667 okt. 23-án, megh. a csehországi paszódi rendházban 1732 máj. 12-én. A prágai karmelitáknál Ignácz laikus szerzetestől, aki ügyes építőmester volt, tanulta mesterségét. A karmelita rendbe 1693-ban lépett be s 1695-ben tette le az ünnepélyes fogadalmat. Kevéssel utóbb már vele fejeztették be a linzi karmeliták templomának építését, 1714-ben pedig a győri zárda épületének tervezésével és felépítésével bízták meg. A. tervezte és építette a győri karmelita templomot is, amelynek alapkövét 1721-ben tették le. A szép barokkstílű épület, mely A. egyik legsikerültebb alkotása, 1725-ben nyert befejezést. (1907-ben restaurálták.) A pannonhalmi főapát 1726-ban több házat építtetett vele, s az egyik különálló kápolna építését is reá bízta. Ugyancsak ez évben A. vezette a zirczi apátság építkezéseit, a cisterciéknek a sziléziai heinrichsaui rendházban lakó Gergely nevű apátja megbízásából. A bécsújhelyi karmeliták temploma, valamint a sümegi szent-ferenczrendiek temploma szintén az ő tervei szerint épült. A győri karmelita templom főoltárát, mellékoltárait, továbbá a szószéket A. tervei alapján Domonkos (l. o.) szerzetes faragta és építette.

Alkotmány. 1907 szept. 22. — *Borovszky Samu dr.:* Magyarország vármegyéi és városai. Győr vármegye. Budapest, 1909. 86. l. — *Hajós Szaniszló:* Művészet a magyarországi kármelitáknál. *Egyházi Műipar.* 1910. 12. sz.

Martin ~~Witner~~
Witner

Karmelita szerzetes épitette a kórust és a torony mellett levő két nyitott kápolnaszerű fülkét. Witner művelt világlátott épitész volt, ser az oka annak, hogy a jelentéktelen architektúrájú templom (melet tévesen az ő munkájának tulajdonitanak) diszesebb és értékesebb részletekkel dicsekedhetik.

Vegvári Lajos A sümegi
Maulbertsch freskók
12. l.
Pannonia Budapest
1967

Witner Martin
karmelita ~~ferences~~ építész

MDK

a sümegi ferences templomot tévesen tulajdonitják neki.

A Korust és a torony mellett lévő két nyitott kápolnaszerü fülkét ő épitette.

12.o. /12/

Végvári Lajos: A sümegi Maulbertsch freskók. Bp. 1958.

Witsch

nierűk

l.

Palóczi Edgar

Báró Toth Ferenc

Bp. 1916 237, 238. l.

255. l. 263. l.

MAGYAR KIRVÁLLAS ÉS
KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTER

45206. szám.

1 db és külön
Tervek

A Müemlékek Orsz. Bizott-
ságának, hivatalos tárgyalásra, visz
szavárólag megküldöm.
B[illegible] 30 [illegible]

M.D.K.

Witsch Rudolf, földmérő

379-80

Batthyány József, akkori herceg-primás megbízásából, -ari 1799-ben a mai Városliget helyén levő cca 116 hektár kiterjedésű homokos területet 24 évre bérbe vette - hasznosítási tervet készített, ~~melyet~~ a liget területéről, melyet később a József nádori un. Hild-féle planumba is felvettek (1808-ban).

Darvas István: Az első pesti függőhid.
Városi Szemle, 34.évf. 1948. 379-380.old.

WitschRudolf MIK

mérnök

Batthyány hercegprimás megbizza a Városliget betelepitésével, mely 1799-ben kezdtek el.

Beszámolója a telepitésről az évek mulva megjelent könyvében:"Die Urbarmachung des Flugsandes".

THALY TIBOR: A 200 éves Városliget. Bp. 1958.

38.1.

Witsch

pesti niernök

XVIII sz
vége

l.

Historia 1932

V. 115. l.

Ás. Kép. 192-206.

Nyhely. 713
Dep. uj. 21 b)
T. 93 c)

~~feléből:~~

vidék A ábrázol elől a szikla aljá-
kel és tetején tornyos erőddel. Jobbról a
ót látunk dicsfénytől körülvett fején in-
Mögötte három férfi van kalapácscsal,
ki keztyüt is visel, bal kezével már meg-
hállal ütni készül, a másik követ emel reá,
eléje. Öltözetük: sapka, derékon megkötött
áros falán kömives dolgozik, a kinek sap-
felső ruhája pedig fehér. Az ajtó másik
el, honnan egy visszanéző szerzetes távozik
rül, tonsurája nagy, bajusza és szakálla
arna. Jobb kezében pásztorbotot visz és
en, a szerzetesek egyik ének kezében nyitott
a fekete caputiummal. (Observatió)

A Dankovich-gyüjeménybol. — Dep. uj. 22. b)
~~átvétetett 1898: IX. 30-án (281/98 No. 8.).~~
September

jegy. 8.—

679

Dankovich (Observ.)

Witsch

mérnök és épitész

1802-ben

lásd

Palóczi Edgár:

Báró Tóth Ferenc

a Dardanellák meg-

erősitője (1733–1793)

Bp. 1916. 176.

177. 178. l.

46113 szám.

Tudomás végett é
jelen kelet és ügyszám alat
démiának régészeti közlemén
talványoztam.

Budapesten, 1904

A miniszter m

osztályt

Witsch Rudolf mérnök

Batthyány primás megbizásából a Városliget kialakitsának terve

Tóth Andrásné Polonyi Nóra: Müszaki munkálatok Pest városában a XVIII. században
Tanulmányok Budapest multjából XIV. Bp. 1961. 252.l.

M.D.K.

WITSCH Rudolf

a bánsági német határőrezred

földmérője

majd a Batthyány-család

mérnöke

a magyarországi homokpusztaságok

pasznosításáról cs könyvet

Tóth Andrásné Polonyi Nóra: Müszaki munkálatok Pest
városában a XVIII. században
Tanulmányok Budapest multjából XIV. Bpé 1961. 247.l.

M.D.K

WITSCH Rudolf

a Városliget kialakításánál

működött

Tóth Andrásné Polonyi Nóra: Müszaki munkálatok Pest városában a XVIII. században
Tanulmányok Budapest multjából XIV. Bp. 1961.

274

M. D. A.

WITSCH Rudolf mérnök

1810-es évek első felében Szegeden működött

Kapcsolata volt Vedressel

1814. „egy templom pilanumot kiszítéltek a helyszínen"

Nagy-Papp-Börtsök: Szeged Bp. 1960.

85. l.

Witsch Rudolf

földmív.

l.

Darvas István dr

Az elő pesti függőhid.

Bp. 1948. 7. l.

tóbbetör.

10. l.

A Müemlékek Tekintetes Országos

Bizottságához !

Budapest

Kérelme

Dr. Witch Tibor

— **Dr. Witch Viktor** szobrászmüvész gyüjteményes kiállitása most nyilt meg a Juno képszalonban (Lipót-körut 20.). A müvész faragásai közül különösen politikai karikaturái érdekesek.

N. U. 936. IX. 22.

Nemzeti Ujság 1936 IX. 22

dr. Witsch Tibor

— **Az első faszoborkiállitás Budapesten.** Most nyilt meg a Junó-képszalon emeleti termében (Lipót-körut 20.) dr. *Witsch* Viktor faszobrász-müvész kollektiv kiállitása. Bel- és külföldi államférfiak, irók, müvészek, stb. életnagyságu szobrai, karikaturái, különböző tanulmányok és plakettek. Az érdekes és müvészi kiállitás megtekintése dijtalan, 24-ig, naponta 9—6 óráig.

N.U. 936. IX. 23

Nemzeti Ujság 1936 IX. 23

Dr. WITCH Tibor

— **Fafaragványok kiállitása.** A Lipót-körut 20. számu ház kiállitási helyiségében dr. *Witch Viktor* mutatja be fafaragványait. Hazai és külföldi politikusoknak és egyéb hirességeknek néha vidáman torzitott, néha élethiven megmintázott, de mindig jellegzetes és érdekes fafaragványu arcmásait látjuk ezen a kiállitáson, amely megérdemli a közönség érdeklődését.

PH 936 IX/29

Pesti Hirlap 1936 IX. 29

állítani és nagy érdeklődéssel fordul a körmendi park felé, hol emléket emeltek a svájci *Gessner*nek, a szentimentalis idillek írójának.[1]

De már 1785 körül inkább vonzódik az angol típushoz: a *bárcai* diófakertet úgy kívánja hagyni, amint van; „akármiként aberozna kertészem utatmérő zsinórjával", *Tihanyt* kiesen rútnak nevezi s nagyszerű angol parknak alakítaná át: szőlő, szántóföld, szikla és nádas váltakozik ott.[2]

Raboskodása csodálatos módon éppen a kertművészettel hozza erősebb érintkezésbe. Mikor 1795-ben Ausztriába hurcolják, a parancsnok megengedi neki, hogy útközben *Ács*, *Oroszvár* és *Pozsony* parkjait megtekinthesse, ugyanakkor, midőn nem tudja, *Ferenc* császár nem életfogytiglani börtönre változtatta-e át halálbüntetését. Miközben egyik várból a másikba viszik, mindenütt érdeklődve nézegeti a parkokat. Visszajutva esztendők után a hazai földre, végre üt a szabadság órája; a hivatalos eljárás után a várparancsnok e szavakkal lép elébe: „Ön nagy kertész, legyen szerencsém Önt először is a magam kertjébe vezethetni."[3]

„Meggyőzhetetlen passzióm az angol kertek látása", írja 1803-ban *Kozma* Gergelynek. Ez bírta rá, hogy Bécsbe utazván Tatát útba ejtse, ám szerencsétlenül járt, kocsija felborult s maga megsérült. De a művészi élmény sem elégítette ki; nem találta arányosnak a híres parkot.[4]

1806-ban a szepességi *Hotkócra* rándul ki, amely útjáról tervrajzos ismertetéseket küld barátainak. Mivel pedig az a tapasztalata, hogy mindenki angol parkot létesít és a legborzasztóbb dolgok sűlnek ki belőle, elhatározta, hogy a „*Hazai Tudósítások*"-ban közli Hotkóc leírását, hozzáfűzve az angol-park elméletét is. A tanulmány közlését „Hotkócz leírása" címmel az említett újság az 1806. évfolyam 262. oldalán kezdte meg.

A bevezető sorokban az író szemére hányja az új kertmívelőknek, hogy tudatlanok, de az angol, helyesebben természetes kert elveit nem lehet könyvből elsajátítani, sem az nem vezet az új típushoz, hogy a francia park egyenes vonalait görbére vonjuk, amint a legtöbben hiszik. (Az átalakítás néha meglepő vadsággal esett meg, az említett évfolyam 237. oldalán olvashatjuk, hogy az *Eger* mellett levő *Fort contrast* nevű kis kastélyt parkjával együtt az érsek összeromboltatta.)

A hotkóci kastély és park leírása után hét pont foglalja össze *Kazinczy* kertművészeti nézeteit. I. A *Le Notre*-féle kertészettel felhagytunk, de azért a játék tovább folyik, pedig vezérlő elvünk az legyen, hogy a természetnek legyünk segélyére s annak intéseit fogadjuk meg. II. Szép formákat igyekezzünk elérni; nemcsak az egyenes vonalak kerülését jelenti ez, hanem a színek harmóniáját is; a kis fák álljanak elől, a nagyok hátrább. III. Minden a maga helyére kerüljön s egyféle legyen együtt. Ezt nevezi „unitas"-nak. Ne emeljünk dombot ott, hol a vidék sík. IV. Az igazi szépség karaktere a nyugalom. Ezt a bélyeget hordja magán az almási park. Az ácsi parkot mesterséges nagy váromladék csúfítja el, a tatainak tavi részletei szépek, erdeje nem. V. Itt is szükséges a tanulmány; csak képzett kertarchitektushoz forduljunk; ilyen a *pesti Witsch*. VI. Az legyen a vezérelv, hogy ne kertben, de a szabad természet ölén érezzük magunkat. VII. Mint ideált a Salzburg mellett levő (elpusztult) *neuhausi* parkot említi.

Kazinczy értekezése igen értékes. Bár nemzeti vonásokra nem gondol, alig van fejtegetésének oly pontja, amit ma is ne írna alá a kertművész. És sajátságos, hogy míg egyéb művészeti elveiben fölöttébb hangoztatja a másolás szükségességét, Neuhaust is csak mint ideált említi, hangoztatva, hogy minden egyes helyet csak a maga természete szerint lehet kerttel díszíteni.

A cikk megjelenése után sem hűlt ki Kazinczy érdeklődése a kertművészet iránt, csupán a francia parkra használja a nála legmegbélyegzőbb kifejezést: „*cifra*". Ezzel illeti *Gödöllőt* is, mire barátja, *Dessewfy* József élénk vitába bocsátkozik vele. A gróf szerint minden kertünk a *brucki* Harrach-parkot másolja.[1]

1816-ban erdélyi utazása több parkkal ismerteti meg. Útleírása be is számol tapasztalatairól. *Cserey* Farkas báró krasznai kertjét már ismerte, de most is a „szent vadság"-ot mutató részt tartja nagyobbra, mint a „nyírott falu" ültetést, mely természetesen francia ízlésű s melynek tövében a remetelak („bábozás") penészszagú, mert se fény, se levegő nem fér hozzá. *Fehéregyházán, Hallerék* parkjában örömmel látja, hogy régi és új stílus szépen megfér egymással, ha nem zavarják egybe. *Marosnémetiben* az új kertészség „játékai", római emlékek töredékei üdvözlik.

Galdtő a *Bethlenek* birtoka; a kert „éppen azért szép, mert olyan, ahogyan a természet hagyja lenni". Itt egy oszlopok közé vont vízesést ír le s hozzáteszi, hogy rézmetszetek tanusága alapján szebbé lehetne tenni. A parkon különben látni, hogy franciából alakították át és néhol emlékeztet az ócska ruhából ujjá szabottra; ám a nyolcoszlopos görög templomocska, a rengeteg erdők, meg a rétek kibékítették. *Dédács*nak nincs párja: „ott a mesterségnek nincs egyéb nyoma, mint játékosan futó utjai. A *zsibói* parkkal záródik a kertek sora. Itt is részletesen elmondja egy vízi játék elkészítésének módját. Célja mindezekkel a bő leírásokkal az volt, hogy követésre találjanak.

[1] Levelezése. III. 455. szám.
[2] Magyarországi utak. 1873. 8, 27. o.
[3] Toldy: Kazinczy és kora II. 187 o.
[4] Lev. III. 598. szám.

[1] Lev. XIII. 3002. szám.

Magyar Művészet
1928.

Műve „*Erdélyi levelek*“ cimen azonban csak halála (1831) után jelent meg, addig is kéziratban kerengett barátai közt s tényleg *Cserey* báró meg is fogadta intését, rendbehozatta a krasznai park remetelakját. Nagy örömére volt az is Kazinczynak, hogy Dessewfy *nagymihályi* készülő parkját elvei diadalaként üdvözölhette.[1]

Dunántúli útja 1831-ben ismét alkalmat ad neki néhány megjegyzés tételére. A *pannonhalmi* kertnek *Szeder* Fábián volt a gondviselője, ki egyébként tollal is szolgálta a kertművészet ügyét. Útleírásában megemlékezik ismét a *tatai* parkról, melyet úgy elborított hajdan a csalit, hogy nem volt benne nyugvópont, most rendezték azt is. De legutolsó, felvidéki útleírásában is megszólal a kertművészet szeretete: a *nagykürtösi* kertet írja le, nagy elragadtatással említve, hogy tervezője a hegyoldal „vad“ árkait használta fel útnak.[2]

Nemcsak útleírásaiban, de életrajzokban is találunk Kazinczynál elveket s útmutatásokat.[3] A kertművészetből merített, mint írja, érveket a nyelvujítás harcára is: vajjon a nyelvnek európai színtre való emelésében nem azt tette-e, mint Oroszvár vagy Tata ura, mikor puszpángos táblájú kertjeiket olasz ízlésű villával váltották fel s kukoricás holdjaikat armidai tündérkertté varázsolták át?[4] Emlékezéseit az angol kert mintájára írja. Ahogy itt a sétáló minduntalan váratlan csoporthoz érkezik, úgy ragadják meg az olvasót az újabb és újabb részletek és ahogy nem számol a kertész a geometriával, ő meg az időrenddel nem törődik.[5]

Nem egyszer nyílt alkalma barátai felkérésére tervekkel szolgálni, bár rendszerint valami emlékműnek szabadba való felállításáról volt szó. Érdekes a neoklasszikus szellem megnyilatkozása a *zsibói* emlékmű tervének abban a passzusában, ahol az ott ritka fenyő ültetésével kívánja emelni a hely ünnepiességét.[6]

Bármennyire összefort a kertművészet *Kazinczy* lelkével, csodálatosképpen ő, aki meghonosította nálunk a művészeti epigrammát, költészetében nem adott hangot e szerelmének. *Goethe* p. o. megszólaltatta ellenszenvét a *Hirschfeld* alkotta szentimentális park iránt, (Der Triumph der Einsamkeit), magyar költőben viszont dicsőítője akadt e típusnak *Fejér* György személyében, ki éppen Kazinczy folyóiratában, az *Orfeuszban* (1791, I, 2510. A kert) adta ki a versét. Meg kell említenünk még, hogy kertek leírását is elintézték e korban latin verssel, így egy pap *Csáky* István Lőcse melletti San Souciját 1777, megjelent magyarul is,[1] továbbá Derer hercegi hivatalnok a kismartoni parkot kétféle változatban (1829. 1830).

Csatkai Endre

[1] Lev. XVI. 3620. szám.

[2] Magyarországi utak. 1873. 42, 47, 59, 60. old.

[3] Viczay József életrajza. Felsőmagy. Minerva 1827. III. kötet. Viczay kertjében remetelak, rom, tempel és görög szobor állt: „egymást toló tárgyak“.

[4] Lev. XIV. 3616. — 19. szám. 1818-ban.

[5] Lev. XIV. 3219. Ez a hasonlat egyébként *Herderre* vezethető vissza, aki szerint az olvasás a séta gyönyörűségéhez hasonlít, midőn itt virágra, másutt forrásra stb. bukkanunk.

[6] Lev. XII. 2793. sz.

[1] Lev. I. 87. sz.

DAS BURZENLAND: KRONSTADT. Erster Teil: Baugeschichte. Herausgegeben von E. Jekelius. Verlag Burzenländer Sächsisches Museum. 272 oldal és 101 tábla 260 képpel.

A brassói és barcasági művelődésnek jelentős dokumentuma ez a könyv — a *Barcaság 7 kötetes monografiájának kötete* —, amely Brassó építéstörténetét mutatja be hét tudós szerző írásában és nagyszámú képben. A munka felöleli a város építéstörténetét a kezdetektől a mult század elejéig, a XIX. század eklekticizmusáig. Elvonul előttünk a festői várfalak gyűrűje — melyek nagy része áldozatul esett a kiegyezés kora belátás- és érzéknélküli városszabályozásának —, megismerjük, avagy viszontlátjuk tíz év után a Fekete-templom festői nagyságát, — erről lácai Fritz Oszkár szól, aki még a legutóbbi időben is tevékeny részt vehetett a templom szépségeinek megőrzési munkáiban, látjuk minden részletében a kedves öreg városházat, Erdély ez egyik legfelejthetetlenebb középületét. S a sort bezárják a szép copfos polgárházak.

Elismeréssel kell megemlékeznünk erről a városmonografiáról, mely hazánkban párját ritkítja, elismeréssel arról a kultúráról, amely az erdélyi kisebbségi sors keserű kenyerén ilyen munkára képes, amely a történelmi mult nagyságán növeli önérzetét, saját értékének ismeretét. Szolgáljon e munka tanulságul Csonkamagyarország mindazon városainak, amelyek mindezideig nem adták polgárságuk kezébe multjuk kőbe vésett krónikájának ilyetén kommentárját. *Dr. Bierbauer Virgil.*

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI SZŰCSMESTERSÉG ÉS SZŰCSORNAMENTIKA. Írta Kiss Lajos. Régi népdalok Hódmezővásárhelyről. Gyüjtötte Kiss Lajos.

A hazai földnek, népének, szokásainak és művészetének felkutatását és megismertetését célozzák azok a kiadványok, melyek dr. Milleker Rezső egyetemi tanár szerkesztésében jelennek meg részben a debreceni Tisza István Tudományos Társaság honismertető bizottsága, részben pedig a „Magyar Föld és Népe“ című sorozat kiadványai között.

Az előttünk fekvő két kötet szerzője Kiss Lajos, a szabolcsmegyei Józsa-Múzeum igazgatója. Az egyik kötet a „Hódmezővásárhelyi szűcsmesterség és szűcsornamentika“. A másik „Régi népdalok Hódmezővásárhelyről“.

Az első behatóan tárgyalja a főleg 1860-ig virágzó szűcsmesterség technikai kérdéseit, majd eredeti okmányokat is felhasználva rekonstruálja a 200 éves szűcscéh kialakulását,

Witner Martin

lásd: Athanasius

Witsch Rudolf

Lied

—

BmK 21.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Rud. Wits

Laisd: Ant. Balla

csomagjáts.

Ender János

festő.

Witsch Rudolf

l.

Siklóssy FKT tör.

298.l

Képzőművészeti szomszédolás

A Zsigmondy Vilmos és Winkler Lajos Baráti Körök 4. Országos Találkozója alkalmából megnyílt csurgói alkotóművészek közös tárlata május 26-áig látogatható a műszaki középiskola galériájában. A szervezők részéről jó ötletnek bizonyult, hogy a Nagykanizsához voltaképpen sok szállal kapcsolódó Somogy megyei kisváros képzőművészeti életéből hangulatos ízelítőt kaphatnak a dél-zalai város polgárai.

A zömében tájképeket felvonultató kiállításon *Gálné Ignácz Júlia, Frank Edit, Hirka Mónika, Pallag Kalatin, Witt Katalin* és *Podobni Sándor* szép alkotásai szerepelnek. A tárlatmegnyitón három alkotóval szóba elegyedve megtudtuk, hogy Csurgón — lévén diákváros — meglehetősen élénk a művészeti élet: kétévenként itt rendezik a szakmai berkekben is elismert Országos Diákszínjátszó Találkozót. És, hogy a páratlan évek se teljenek el rangos esemény nélkül, a csurgóiak — hagyományteremtő céllal — az idén első alkalommal tartják meg a Somogy megyei diákszínjátszók találkozóját.

Ahogy a Zsigmondy Galériában látható képzőművészeti kiállítás is bizonyítja, Csurgón is vannak tehetséges alkotók annak ellenére, hogy néhányan közülük autodidakta módon sajátították el a festészeti technikákat. Podobni Sándor szürrealisztikus arcképei — köztük a sajátos látásmódban vászonra vitt Csontváry-portré — épp úgy hozzátartoznak a csurgói művészeti élet teljességéhez, mint Frank Edit szép grafikái, Hirka Mónika érzelemgazdag akvarelljei, vagy Gálné Ignácz Júliának és Witt Katalinnak a somogyi tájhoz való ragaszkodását kifejező, lírai hangvételű tájképei.

Witt Katalin tájképe. (Szakony Attila reprodukciói)

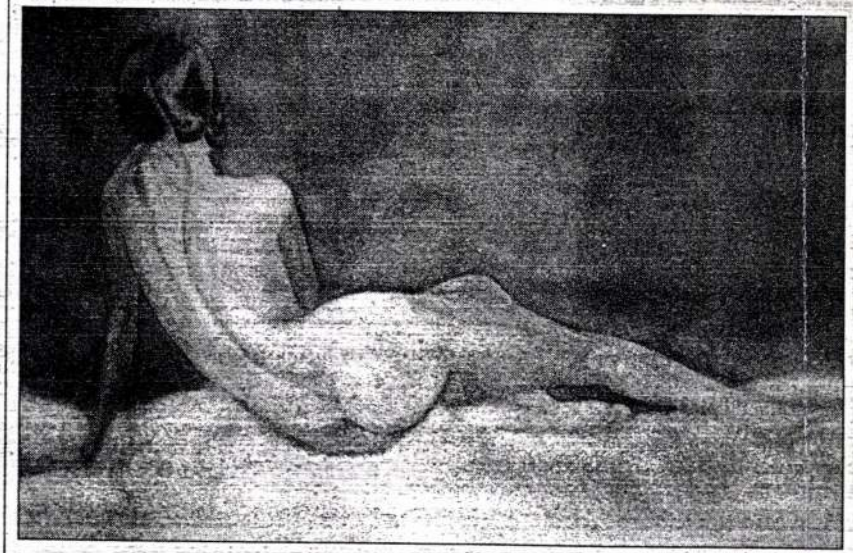

Frank Edit alkotása.

— *Népművelőként dolgozom a Csokonai művelődési központban és kedvtelésből rajzolok* — így Pallag Katalin, hozzátéve: — *Pasztellkrétával és temperával dolgozom, de emellett a szövést is kedvelem. A kanizsai tárlaton két gobelinképpel veszek részt, míg korábban az egyik vizsgamunkám a Kecskeméti Országos Kiállításon szerepelt. A textilképeket és faliszőnyegeket magam tervezem, festem és szövöm.*

Witt Katalin a csurgói Eötvös József Általános Iskola pedagógusa elmondta, hogy immár harmadik éve vezet rajzszakkört a gyerekeknek, akik számos pályázaton és kiállításon értek el szép sikereket.

— *Szeretem a természetet és a változatos somogyi táj mindig újabb alkotásokra ihlet. Pasztellkrétával, illetve akvarell- és tustinta-technikával készítem a képeimet. Korábban csurgón is működött alkotótelep, de a szükséges feltételek hiányában megszűnt. Mindenképpen jó lenne egy alkotóműhelyt létrehozni, hogy ne egymástól elszigetelten rajzolgassunk, hanem a tapasztalatokat átadva fejleszthessük tudásunkat* — fogalmazta meg az alkotók közös vágyát Witt Katalin, aki társaival együtt különösképpen örült az első zalai bemutatkozás lehetőségének.

— Gelencsér —

Witt Katalin, festő, pedagógus

A kőszegi művésztelepre érkeztek harmincan az idén, melyet a Pedagógusok Szakszervezete Közp. Vezetősége szervez. Itt van pld. Nagyné Balogh Éva, Miskolcról, Witt Katalin, Csurgóról.

Szakály Éva: A művésztelepen: pedagógusok ecsettel.
Vas Népe, 1983. júl. 21.

Witt Tamás

A Bperti Művészeti Hetek keretében megrendezésre kerülő elő nemzetközi kisplasztikai biennálén alkotása szerepelni fog.

Kompozíció '71, 1971. VIII. 12. 18.25 D TV/11

MDK

Wittay és Károlyi épitészek

az alábbi pályázaton pályamunkájukat megvásárolták

Budapest-Városközpont tervpályázata, képekkel.
Tér és Forma 1937. 76.1.

Wittauschek Gyula

1919/20. I

Ferképzomfoiskévk

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ezé
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger M
királyság megváltó eszméjének. És feg
nyugalmat, békét, becsületes demokráciá

Ezért fordulok barátaimhoz, hivei
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkho
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonom
sok ezer embertársamon, joggal kérhet
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen.

És kérek mindenkit, akit közös eszm

nek semmit, amig igazolt emberein

Griger Miklós és az én nevem sz

Budapest, 1935 március havában,

Márkus-nyomda. Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza)
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Wittchen János

pánczélderézgyártó

1620 · Kassa

o Kem o

274 l.

161. BOURDELLE, ANTOINE; Bachánsnő.

Wittchen József

Wittchen József, Lőcséről, 17 éves korában, 1830-ban iratkozott be.

Fleischer Béla

96 l.

Római urna töredéke VI. 266

Witte, Gaspar de (1624-1681)

Táj pásztorokkal o.v. 120 x 165 cm

J. l. b. Gaspar de Witte (Szerült)

Védett: 60000 ft a tiziáltási ár

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

MDK

Wittek József, ötv.zom.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

44.l.

Witteman, Jacob

pozornyi nobrán

lásd

Wiedemann, Jacob

ülatt –

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Wittemann József

ötvös 1840

1842

Pest

Mich. Pozs. 148

Wittemann, Joseph, pozsonyi
ötvöslegény V. 148.

Muz. és Kor. Egy

Wittenbach Győző, épitész

Nemzeti Ujság, 1933. nov. 11. /Kiáll. Budapest városépitési problémáiról./ A Gellért-szálló pálmakertjében.

MDK

Wittenbart Győző építész

stadionterv

Bp.városépiéti problémái. Vállakozók Lapja, 1933. nov.16.

MDK

Witterbart Győző építész

Bp. városépitési problémái. Vállalkozók Lapja, 1933. nov. 16.

MDK

Wittenbarth Győző

Elek A.: A jövő Budapestje. Bpest városépitési problémáinak kiáll. A Pesti Városháza 1933. 1. sz. 14-15.l.

Wittenbauer Mátyás

ötvös ines.

Kassán született.
nott Horák Edénél
tanult 1868. decz 8-
1872 ig, mikor fel-
szabadult

Mihalik József Kassaváros
ötvösségének története. Bpest.
1900. 329 l.

Berg

építész

XII. sz.

Wittenberg Geia

1877/8. I. esti laufolgam
mit. 1860 apr. 28. Baján.
6 reál. Mühedvětš.

Marosvásárhely VI. 192

Wittenberg R. L.

festőnő
Prágában majd
Budapesten és Szécsben tanult
Klovák származású
koll. kiáll. Zsolnán

l. Forum
1932. 58. l.

Wittenberger Lenke.

Az Orsz. Nőképző Egyesület Leány-
gimnázimna volt Iskolatársainak
Szövetsége képző és iparmúvészeti ki-
állítást rendezett, melyen alkotása
szerepelt.

Magyarság, 1927. dec. 10.

Wittenberger Zeitung

Dr. Oskar Lőképrő Magyarország Szám-
gyakorlatra nem "Szolgálatáminak
Szivetségi Lőképrő" és igazmuderheti fi-
ellátási szolgálat, melyen alkotása
rezepelt.

Magyarország, 1927. dec. 10.

Willenberger Lenke

Részt vesz a Veres Pálné utcai Leánygimnáziumban, tanulmányi ösztöndij alapjára rendezett képző- és iparművészeti kiállitáson.

Magyarság M.1926.V.23.

Lady Wittenberger Magda
Szines rajzok
Tannhäser és Venus, vizf.
Ó-testamentumi jelenet, "

MAPE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 17 1.

M.D.K.

WITTENBERGER Magda

1917-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

óti: Nagybánya... Bp. 1954. 332.l.

Wittenberger Magda

Alkony, vizf.

Műcsarnok 1933 Fiatal művészek kiáll.

Wittenberger Magda

Kikony, viol.

Wittenberger Magda

"Alkony" c. műve a Műcsarnok kiáll.-án.

P.H.933.IX.10.

Wittenberger Magda MDK

Mátyás király lustái, vizf.

Mücsarnok 1933 Fiatal művészek kiáll.

Wittenberger Hegda

Mélyére kiráły Imaéhi, vizé.

Wittenberger Margit [redacted]

Tájkép, vizf.

[redacted]

Wittenberger Margit

Tájkép, vízi.

oktatásügyi Miniszterium.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
379 1930. szám
Érk.: 1930 évi VIII. hó 21. n.

A m. kir. vallás- és közok
és ügyszám alatt a keb. sz
rendeletének másolata:

'asitom a
. . dr. Lux Kálmán
részére /:lakik: Budapest,
. Budapestről - Péteribe
utazása alkalmával felmerü
kiállitott és számvevősége
alapján /:..28.....:/ . .
. 80. . fillért a 127.689.
utaljon ki.- Budapest, 19
A miniszter rendeletéből:

Lady Wittenberger Magda festőművész

Alkony

Fiatal Müvészek Kiállitása katalógusa.1933.
Mücsarnok..

Lady Wittenberger Margit

Tájkép

Fiatal Müvészek Kiállitása katalógusa.1933.
Mücsarnok.

Lady Wittenberger Magda festőművész

Mátyás király lustái

Fiatal,Müvészek Kiállitása katalógusa.1933. Mücsarnok.

MDK

Lady Wittenberger Magda

Alkony, vf.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept.
25 l.

MDK

Lady Wittenberger Magda

Mátyás király lustái, vf.

Fiatal müvészek kiáll. Mücs. 1933. szept. 3o l.

MDK

Lady Wittenberger Margit

Tájkép, vf.

Fiatal müvészek kiáll. Mücs. 1933. szept.

26 l.

Ladi Wittenberger Magda, okl. ruhaterv

Magyar Iparművészet 1934. 2o7 l.
A magyarok öltözködési mozgalom orsz. bizottságának ruhatervpályázatának eredménye.

Wittenberger Magda

XXVII. aukcio
A Gyűjtő 1916. 47. l.
Három dekorativ kompo-
zicio, szines tusrajzok
darábjai 50.–

cslemét
Koháryszentlőrinc, ref.

88,277,

Wittenberger Magda
festő

Műcs. kiáll. 1933 tól
Pipics 122.C.

ALAPITÁSI ÉV 1831.

TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ TÁRSULAT

Elfogad a legkedvezőbb feltételek mellett:

ELET-BIZTOSITÁSOKAT

alál vagy elérés esetére, továbbá ánykiházasitási- és fiúellátási-, nyug- ijpótló- és jelzálog-életbiztositásokat rvosi vizsgálattal vagy anélkül.

TŰZ-BIZTOSITÁSOKAT

lakóházakra, árukészletekre, lakás- és egyéb berendezési tárgyakra, mezőgazdasági terményekre és felszerelésekre, gyárakra, ipartelepekre, tiszta haszon és bérjövedelmek tűzkár folytán való elmaradása ellen.

SZÁLLITMÁNY-BIZTOSITÁSOKAT

szárazföldi-, vasúti-, postai és vizi áruküldeményekre, pénzeslevelekre és egyéb postai értékküldeményekre.

ÜVEGBIZTOSITÁSOKAT

ablakokra, kirakatokra, tükrökre.

BETÖRÉSES-LOPÁS ELLENI BIZTOSITÁSOKAT

háztartási és irodai berendezésekre, áruraktárakra értéktárgyakra, készpénz és értékpapirokra.

Wittenberger (Senkei)

Magda

1914/15 – 1917/18

Ferkèpzomfoiskèvk

147. l.

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ez
gitimizmus lánglelkű apostola: Griger N
királyság megváltó eszméjének. És fe
nyugalmat, békét, becsületes demokráci

Ezért fordulok barátaimhoz, hive
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkh
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonon
sok ezer embertársamon, joggal kérhe
harcolni az elnyomatás veszedelme elle

És kérek mindenkit, akit közös es

nek semmit, amig igazolt emberei

Griger Miklós és az én nevem s

Budapest, 1935 március havában

Márkus-nyomda. Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza)
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Witter (Wütter) Franz
festo XVIII. n

l.

Schirek Holitsch
113. l.

Wittgens Julia

festő Sopron

1873. festette az első
soproni loverseny Lépét,
(mely könyomatban
is megjelent 1875
ben lásd Thirring
L. adatai közt)

azonos ez a kép?

Árverés csarnok
1944.-ben
Jeruzsalam c
vizf.
Utána nézni

Csatkörl

m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztert

2177/ase szám.

Műemlékek Orn. Bizottsága Sek. Elnökségének

Budapest IX.

Hivatalból.
ízszolgálati ügyben.

Witthalm János

Tavaszi hangulat, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Witthalm János MDK

Tájkép, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Witthalm János

MDK

Koratavasz, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

MDK

Witthalm János

Virágzó fa olajf.
Tájkép "

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalógusa. 1920. Május. 23. l.

Witthalm János MDK

Tájkép, olf.

Mücsarnok 1920-21 téli kiállitás

MDK

Withalm János, festöm.

291. Tájkép. Of.

292. Tájkép. "

Nemz. Szal. -1919.okt.kiáll. Kat. 15.1.

Witthalm János MDK

A 15-ik helyőrségi kórház, olf.
Patak part, olf.

Nemzeti Szalon 1921. junius
Tavaszi tárlat

Witthalm János MDK

Tájkép, olf.

Műcsarnok 1920/21. Téli kiállitás

MDK

Witthalm János

Tanulmányfej, of.

N.Szol. tov. tárl. 1922. máj.

MDK

Witthalm János, festöm.

Kora tavasz. Olf.

Műcs.-OMKT. 1921. Tavaszi Kiáll. Kat. 7.1.

MDK

Witthalm János

Emlékek, of.

N. Szal. Téli Tári. 192o. dec.
19.1.

Witthalm János MDK

Jelenések könyvéből, olf.
Siratás, olf.

Egyház és müvészet
Nemzeti Szalon 1919.

Witthalm János MDK

Tanulmányfej, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május Tavaszi tárlat

Witthalm János MDK

Tájkép, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

M.D.K.

Witthalm János

A Mücsarnok tavaszi tárlatán kiállitott 443 kép és szobor között szerepel müve.

Képek, szobrok--festők, szobrászok c. közl. Szinházi Élet. Bp. 1921, juni 26.- juli.-2. X. évf. 26. sz. 20. l.

MDK

Witthalm János

3. lapon közölt tervben részes

Groh István és tanitványai. Magyar diszitőművészet II.rész Bp. é.n. 35. l.

MDK

Witthalm János

lapon közölt tervben részes

12.

Gróh István és tanítványai. Magyar Iparművészet Díszítőművészet II.rész. Bp.é.n. 35.l.

MDK

Witthalm János

23. lapon közölt tervben részes

Groh István és tanitványai. Magyar diszitőművészet. II.rész. Bp. é.n. 35.l.

MDK

Witthalm János

46. lapon közölt tervben részes.

Groh István és tanitványai. Magyar diszitőmüvészet, II.rész. Bp. k é.n. 35. l.

MDK

Witthalm János

47. lapon közölt tervben részes

Groh István és tanítványai. Magyar diszitőművészet. II.rész. Bp. é.n. 35. l.

MDK

Witthalm János

Heverő férfi, of.

Tanulmányfej, of.

N.Szal. Őszi tárl. 1930. szept. 28.1.

MDK

Witthalm János

Késő ősz, olaj

N.Szal. és Bicskei Műv.telep kiáll. N.Szal. 1922. jan. 11 l.

MDK

Witthalm János

Hegyoldal, of.

Nagytétényi részlet, of.

N.Szal. őszi tárlat, 1921. szept. 19 l.

Witthalm János

Munkarnok
1920–21. tele Eiak 5.
1921. tav. Eiak – 101
1922. jub. Eiak 603

Sylt-sziget V. 97.

Witthalm János

1920 jan. febr. Szalonban

Téli hangulat, olaj. 1500.–

Budai részlet, olaj. 1500.–

1920. M Akv Pf Egy

kiáll. Nemzeti Szalonban

Hegyi út, vízf. 800.–

Lánchíd vízf. 1000.–

Tanulmány, ceruza 600.–

Rutén hár, vízf 800.–

1920. – április

kiáll. Nemzeti Szalonban

Virágzó fa, olaj. 3000.–

Tájkép, olaj. 2000.–

1920. szept. u. o.

Havasi tájkép, olaj. 5000.–

Tanulmányfej, olaj. 5000.–

állandó kiállító

Lelet, dunaadonyi VI. 18.

Witthalm János

1922. jan.

kir. Nemzeti Szinház

Késő ősz, olaj. 9000.—

Zilahi ref. főiskola könyvtára

V. 308.

Witthalm János

Grafikus

l.

Csatkai Soprexl.

32. l.

Tölgyes h.n. VIII.173.

Witthalm János

Árverési Csarnok aukciokat

32. 7. 1926. ápr.

Csákvári lelet X. 148.

Witthalm János

Késő ősz, olaj.

Nemzeti Szalon

téli tárl. 1922. jan.

WITTHALM *János*, festő, * Fonyód 1889 ápr. 24. Budapesten és Münchenben tanult. 1914 óta táj- és figurális képeket állít ki a Nemzeti Szalónban és a Műcsarnokban.

E-J II. 617 l

Átvitel

Witthalm János

keresk. min.-tól 400 k

Kőtímisk 1909/10. 8. l.

Liszt Ferenc:

Egész alak, állva, ötnyol
szemöldöke fölé s arcza s bajus
kezében másik kezfüjét és cil
nyugtatja, mely piros tirzto~~ssé~~jén
pálcza van s melynek farag
angyal által tartott táblán:
lehajtott s fehér nyakkendője
s a bal vállán átvetett köpeny
s talapzaton nyugvó pillérek
csoportok diszlenek.

Olajfestés vaszonra,
H ~~A kir. Zeneakadémia~~
1896. III. 3. az ezredév
honnan 1896. XII. 28–29 érk

H, Vétetett 1887. I. 5-én a
banktól 900 fton. Innen a
149/93. honnan 1893. XI 5-én az 5197
visna. (149/93).

Witthalm János

Genre tanulmány
repr.

Eitinnisk 1908/9.
VI. t.

~~Bártfai ötvösök III. 21.~~

Witthalm János

Végbiz. jó eredm.

Értimisk 1909/10

10. l.

a XIX sz. elején.

Lanfranconi.

áll. Jobbjával az asztalon lévő
aljával pedig, melynek mutató-és kis ujján
tó arany-zsinórövet fogja. Rövid haja
és szakálla leberetvált. Körülcsavart
; dolmánya, prémes bekecse és magyar
kard lóg. Mögötte hárfát és a állvány
Felirata a vászon hátán: Florian Ur-
zu Saros Patak in Zempliner Comitat.
racticant Ao. 1785 k.u. Gnal Konscribi-
einer Bezirks. Anno 1797 kön. hung. Hof-
ofkamer Cancelist. 1811 gemahlt von den

cm.

ényéből.
0-ikán kelt 28402 sz. leirat alapján

48(48)

252

Witthalm János

200 k. államsegély

Estimisk 1909/10. 8. l

571. J. G. A. Fischbein.

Működött a XVIII. sz. vé

511. Mária Terézia.

van ábrázolva

Térdig, kissé balra fordu
mellett piros párnán három korona v
L. Gyémántot nyujtotta. Hajéket és fülbevalót ho
lyem ruhája kék és jobb vállra v
A háttérben függöny lóg és tájlássz

Vászon, méretei 136: 102
Vétetett 1894: IV. 5-én K
Elszámoltatott 1895: XII.
Az elszámolást tudomásul
1896: X. 16-án a 36690 szvsz. leira

Festette Tischbein J. G. A.

571 (

904. V. 2.

Witthalm János

keresk. min.-től 400 k

Értimisk 1908/9. 13. l.

Kecske.

Az előtérben kanyargó I
át, a középtérben pedig KETCK
Seghedino conduce a Zolnok, i
zett és hadi rendbe állitott
di Baviera köti le figyelmünk

L´ACCAMPAMto
DEL DI 27 DI
GIVGNO.

fölül jobbra: 2.

Rm., mér. a rl.

198-91-

Witthalm János

1914. máj.-jún. kiáll. Nemzeti Salon
Archéptanulmány, olaff. 200.–
Reggeli napsütés, olaff. 200.–

1915. ápr. máj. kiáll. u. o.
Müncheni utcarészlet, olaff. 200.–
Parkrészlet, olaff. 300.–
Tájkép vázlat, olaff. 200.–

1918. dec. kiáll. u. o.
Részlet Budáról, olaff. 500.–

1919. okt. kiáll. u. o.
2 tájkép, olaff.

1919. egyházmův. kiáll. u. o.
Jelenések könyvéből, olaff. 3500.–
Sirátás, olaff. 2000.–

Magó J. Károly, áll. isk. igazgató-tanító V. 305.

Witthoeft.

acélm.

Alt, Rudolf

Visegrád.

T. 4445.

A Duna tulsó partján középütt látjuk a várost és a várat, míg innenső partján ~~pedig~~, a melyet szántóvetők és járó-kelők élénkítenek, gőzkocsi halad ~~a~~ Maros felé; a folyón kettős kéményü hajó vontat; a háttérben pedig a Duna-menti városok kötik le figyelmünket. Felirata:

Wissegrad.

alól balra: R. Alt pinx.
jobbra: Stich u. Druk d. Kunst. Anst. d. Oestr. Lloyd in Triest. -- Witthoeft sc.

m. al. 24·2 : 32·5 cm.
Am., mér. a vk. 16.7 : 25.3 cm.

39-93-70.

Witthalm Tárnos, festő; szül. 1889 április 24-én Fonyódon.

Patak Jenő

Witthof festő /19.sz./ müve a Müegyelt sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.1.332.old.

Patak Jenő

Táblakép.

"A nagy választófejedelem a tilsiti csata után". Witthof festő müve a Mü-egylet sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864. I. IV. l. 332. old.

Witthoefel
acélm-

Visegrad:

A háttérfelé kanyarodó Duna jobb partján látható, a hegy oldalában lévő Salamon toronynyal. A Dunán Beisfelé uszályt vontató gőzhajó s az előtérben balra Nagy Maroschelé a Budapestnek siető vasút hagy füstöt maga után. A hegyes háttérben Vácz épületei fehérlenek, míg a bal parton egy lovast, két szántó földmivest és egy gyermekével siető asszonyt látunk. Ez utóbbinak bal karján kosár van. Felirata a kép alatt:

„Wissegrad"

alól balra: „R. Alt pinx"

jobbra: „Stich u. Druck d. Kunst. Anst. d. Oestr. Lloyd in Triest

és „Witthoefel sc."

Acélmetszet, méretei a vonalkeretnek 16.7 : 25.3 c/m.

Metszette: Witthoefel.

Ltsa 4445

39/93 № 70

Eperjesi Wittich Károly

a címkepét rajzolta
az alábbi nem
részére ↓

Pór Antal: Keszei
Miklós. M. Tört.
Életr. Bp. 1904

↓ Igen gyatra
rajz!

Eperjessy Károly

Wittich

Wittich-Eperjessy Károly, festö.

316. Rézkarctanulmány.

320. Tanulmányfej. Olajv.

326. Tanulmányfej. Rajz.

325. Tanulmányok. Rajzok.

Nemzeti Szalon.1900. Nemzetközi graf.kiállitás.
K at. 43.1.

MDK

Wittich Eperjesi Károly, festö

Cigányleány.
Öreg tengerész.
Nöi akt.
Férfiakt.
Behunyt szemü modell.
Vén cigány.
Öreg bajor.

Szent György Céh VIII. müvészeti aukciója.
1921 okt. Kat. 21.l.

MDK

Wittich Eperjesi Károly, festö

Jozefin
Gyermekleány-fej.
Két nöi akt.
Tanulmány.
Két nöi félakt.

Szent György Céh VIII.müvészeti aukciója.
1911 okt. Kat. 22.l.

MDK

Wittich Eperjesi Károly, festö

Károlyi Geraldine grófnö.

A müvész utolsó munkája szemének romlása elött.

Ovális 12x9 Miniatür.

Szent György Céh VIII. müvészeti aukciója.
1911.okt. Kat. 26. 1.

MDK

Witt ich Eperjesi Károly, festőm.

Alkony. Olf.

Műcs.-1911-12 évi téli kiáll. Kat. 87.l.

Wittich Eperjesi Károly MDK

Tanulmányfej, olf.

Mücsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

Wittich Eperjesi Károly, festö

Nöi aktvázlatok.
Bajor leány.
Akttanulmány.
Ülö akt. /lásd az illusztrációt./

Szent György Cék VIII.müvészeti aukciója.
1911 okt. Kat. 22.l.

MDK

Wittich Eperjesi Károly

Tanulmányfej, olajfm. Mgt.

Műcsarnok, 1906/7. téli nemzetk.kiáll. 49.lap

Wittich Eperjesi Károly MDK

Egy szivügy, olf.

Mücsarnok 1895/96. téli kiáll.

Wittich Eperjesi Károly MDK

Alkony, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Wittich-Eperjesi Károly MDK

Mindszentek napján 1849-ben, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Wittich-Eperjesi Károly

Egy szivügy, olf.

Micsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Eperjessy-Wittich Károly

A gróf Károlyi család kedvelt festője volt. Nagy szeretettel foglalkozott a magyar motivumok tanulmányozásával. 1911-ben megvakult. Ujpesten lakik. Fölfalált egy igen ügyes szerkezetű hímzőgépet, amelynek segítségével a vakok a leggyönyörűbb szinárnyalatú hímzéseket el tudják készíteni. Az eljárás hasonlatos a patronfestésbez. Mindegyik hímzőgépben egy szindoboz is tartozik. Ez a doboz lehetővé teszi, hogy a vakok a szineket meg tudják különböztetni.

Arad Közlöny. 1911

jul. 16. (Szinek a sötétben. Egy vak festőművész találmánya.)

U. 139

MDK

Wittich Eperjesi Károly, festö

Én is volta m valaha ...

A"Visszautasitottak Szalonja" 1966 körül. Kat. 19.1.

DK

Wittich-Eperjessy Károly

Rézkarctanulm.

N.Szal. nemzetk.graf. kiáll. 1900.
43. l.

Wittich Eperjesi Károly MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1894/95. téli kiáll.

Wittich Eperjessy

Kárchy

Lyka München

72.b

k értelmében uj kinevezések előtt
az illető kinevezendő egyén nem
ban, mely esetben a megtörtént kine-
eszüntetése céljából a népjóléti és
lni kell.
állapitást nyert, hogy a már régebben
közül is sokan vannak, kik e minő-
onai nyugilletményeiket is hallgatagon
e végett a népjóléti és munkaügyi
tárcám ügykörében alkalmazott szemé-
ban megrokkantakról, kik bérmily

Wittich Eperjesi Károly

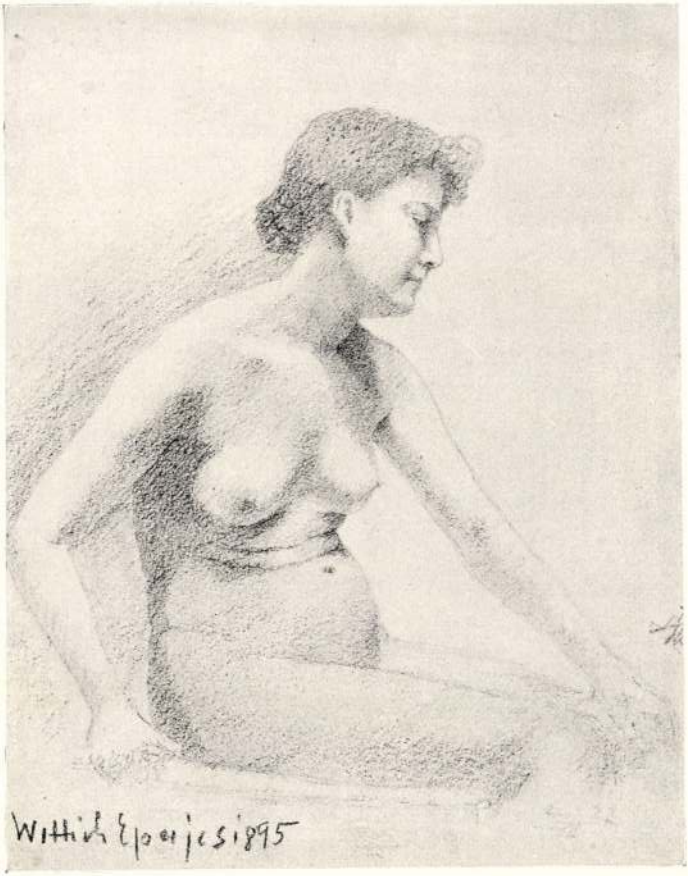

404. WITTICH EPERJESI KÁROLY: ÜLŐ AKT.

Szent György Céh
VIII. művészeti aukciója
1911. okt.

Lipót és Társa autotypiája.

Wittich Eperjesi Károly fatő

Másolta aquarelbe Dessewffy János kir kamarai elnök arczképét.

Éble Gábor. A cserneti és tartóz Dessewffy csalát. Bjest 1903. Czinkép.

Wittich-Eperjesi

Károly

archipfestő volt
Ujpesten

Ugro 463-l.

öl mint a Gróf kornak vendé-
ése előtt mindenesetre érteri.
delése végett vagy Bánhi-
mális állomásra Környére.
Tisztelettel

Nagy Lőrincz
Lébanos

MD.K

Wittich Eperjessy Zoltán, festö

Zalapart. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Téli tárlat. 1932.dec. Kat.

Wittich-Eperjesi Zoltán festő

* **Fiatal magyar müvészek kiállitása.** Három jónevü müvész mutatkozik be értékes kollektiv kiállitás keretében most karácsonykor. *Wittich-Eperjesi* Zoltán és *Tóth* Sándor festőmüvészek, továbbá *Varga* Ferenc szobrászmüvész mutatják be sok sikert igérő müvészi alkotásaikat december 21-től 28-ig Ujpesten a közmüvelődési kör nagytermében. A nagy érdeklődésre számottartó kiállitás sajtóbemutatója december 20-án, délután 3-tól 5 óráig, a kiállitás ünnepélyes megnyitása pedig december 21-én déli 12 órakor lesz.

N.U.930.XII.20.
M.930.XII.20.

Wittich Eperjesi

Zoltán

Késő őszi délután
c. képe repr.

Früh Dom Pestin

I. k. 32. l. után

Életrajz, archép

lásd okv.

u. o. 119, 120. l.

MOB kat. 3213

Szépművészeti Múzeum VIII. 43

MDK

Wittich János festő

Az alsókubini Csaplovics-könyvtarban az úgynevezett régi magyar könyvtarnak egy eddig ismeretlen darabja, egy XVII-ik sz.-beli magyar festőnek emlékét őrzi. A füzet cimlapjából csak az tűnik ki, hogy Wittich János eperjesi festő 1657 nov. 20.-án tartotta lakodalmát Zabler Margittal.

Rexa Dezső: Wittich János.

Művészet, 1903. 215.l.

5474

5475

5476

5477

5478

5479

480

481

482

483

484

485

486

487

Wittich Johann

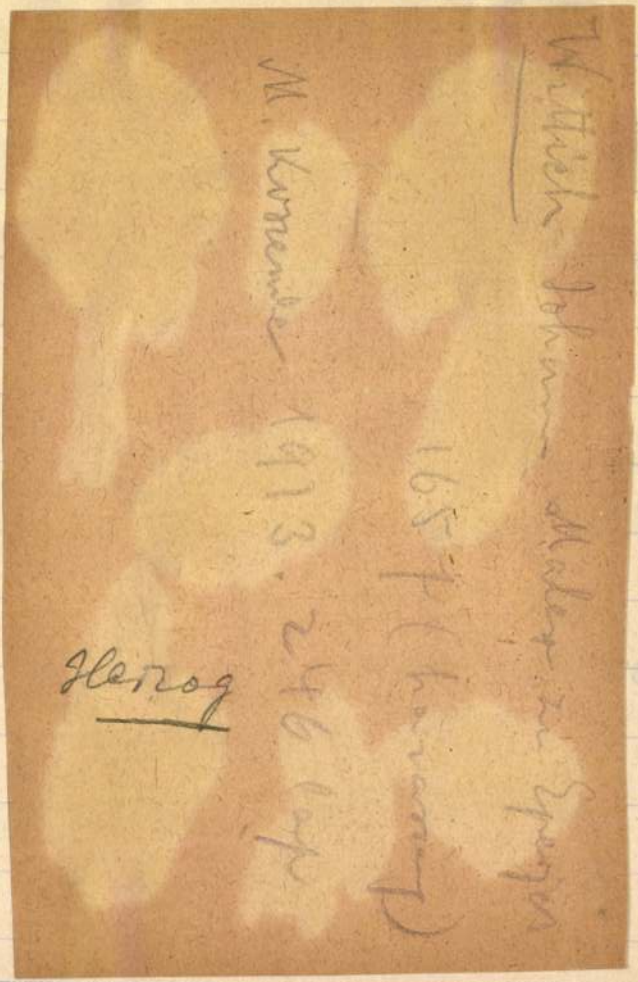

mdk

Wittich Gusztáv

idejében (a telkibányai gyár ujbérlője) 1880. évek végén kerültetett forgalomba a Mintakönyv. Hollóházán is használták. A régi ornamentika fellasztiálását mutatja a rózsakostorúval distilett 1854-ből való korsó 11. ábra

Takács Béla: a telkibányai keménycserép gyár pedényei Néprajzi Muzeum Évkönyve 1962. 172. l

Máté

Wittich Gusztáv

a telkibányai gyár utolsó berlőjének
mintakönyve, mely birtokunkban van az ő
tulajdona volt. Lyonnan készült fedőlapján
1902-es évszám szerepel

Takács Béla: A telkibányai kemenyeszerépgyár paraszteldéjei
Nepr. Muzeum Évkönyve 1962. 171. l.

MDK

Wittich

Magyar művészet Párisban.
Műcsarnok, 1899. 24.sz. 1.

383-84

Wittich – Eperjesi Károly

Károlyi Ferencz gróf 10369.

Egész alak, áll és szembe néz. Jobb kezét csipőjére támasztja és kinyujtott baljában réteges buzogányt tart. Ezredének egyenruháját viseli vállravetett kaczagánynyal. A hegyes vidék hátterében a folyotól átszelt sikságon vár, több tábori sátor és lovasság látható. Felirata a kép alatt két sorban:

GRÓF KÁROLYI FERENCZ
HUSZÁREZREDÉNEK DISZ-EGYENRUHÁJÁBAN.

legalól balra: Kunstanstalt (vorm. Gustav W. Seitz) A.G. Wandsbek
jobbra: Wittich-Eperjesi Károly aquarell festménye után.

Szny, mér. a vk. 16.2:10.7 cm.

Wittich Egerjesi Károly

Műegyetem München

1894/95. téli félév.

1895/96. téli félév.

1896. nyári félév

1906-7. téli félév. 506

Acuminicum h. n. VI. 205, IX. 26.

Eperjesi-Wittich
Károly

d.
Szent György Céh
XII. aukc.
18-19. sz.

819

rczoló lovasok közül a jobb felöl elöre
nekülő két kurucz egyikét, ki épen
. A kuruczoknak három társuk ~~közel-~~
~~degyiknek kezében~~ kivont kard dal ~~van~~ kezök-
ig a vértes társai ~~a~~ ~~hátterben~~ hátul tűnnek
ros lobogó mellett elesett vértes fekszik
rt s tőle nem messe lovának tetemé he-
emelkedik várral s az égbolt felhős.

, méretei 76·5 : 108 cm.

u. — Vétetett Unger Dörneftől 1896. XI. 19-én
fizéttetett a 215 sz. nyugtára. Elszámolta-
4/97) s az tudomásul vétetett 1897. VII. 7-én
(269/97.).

Wittich - Eperjesi

Zoltán festő

Eperjesi Wittich Zoltán festőművészt a NOT mult évben kötélhalálra ítélte, mert Ujpesten mint leventeoktató kegyetlenkedett a leventékkel és kigényelte egy üldözött lakását és azt kifosztotta. Ujra perfelvételi kérelem folytán hétfőn tárgyalta bűnügyét a népbíróság *Késmárki*-tanácsa és az új tanuk meghallgatása után *Eperjesi Wittich* Zoltánt *életfogytiglani* fegyházra ítélte. Az ítélet nem jogerős.

Magyar Nemzet

1947. dec. 2.

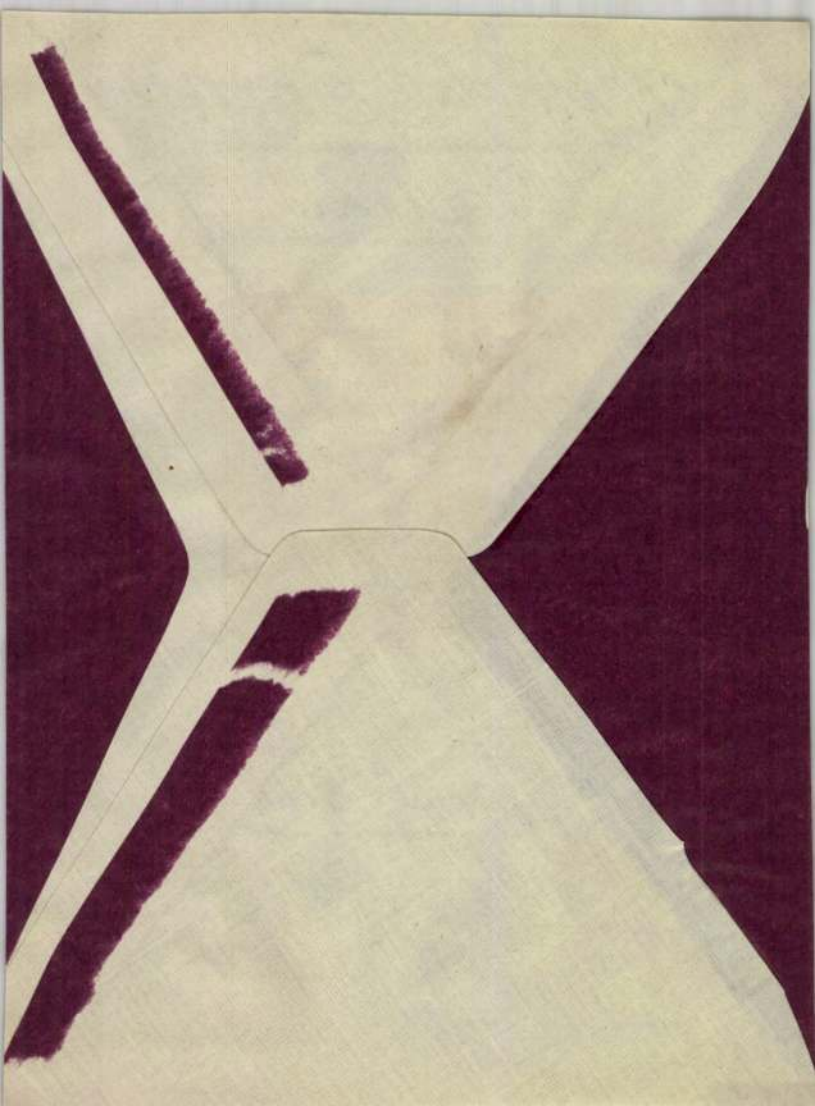

Wittich Eperjesy Zoltán

festő

ujpesti lakós volt

Ugro 463. l.

IRODALOM

-Mo.Müeml.II.1113.l.
-Jackson,Dalmatia.III.
154. ?
-Crnčsics I.:Vegliai régiségek.Knijzsevnik.II
l.és köv.eml.Margalits
i.m.II.513.l.

JEGYZET

Eperjesi Wittich Zoltán festő

»FIGYELŐ«
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299-632.

Lap: Szabad Nép
Megjelent: 1946 MÁJ 26.

Harmadszor ítéltek halálra egy nyilas festőt

93

Ismeretes, hogy a NOT még 1946-ban másodfokon is halálbüntetésre ítélte Eperjesi Wittich Zoltán festőművészt. A halálraítélt újrafelvételi kérelmet nyujtott be és a népbíróság életfogytiglani kényszermunkát szabott ki. Az ügy ismételten felkerült a NOT elé, amely megsemmisítette a népbíróság ítéletét és az annakidején kiszabott halálbüntetést helyezte hatályba.

Magyarbodra h. n. IX 98.

Wittich Eperjesy

László

Az újpesti Claris-
seumból 1944. dec
12-én elhurcolt
több zsidó vallásne-
gyűrt, kik közül töb-
ben maig sem kerül-
tek elő. A Népbi-
rőság halálra ítélte.
Az ítélet nem jogerős

Kis Újság
1946. okt. 31.

(Halálra ítélt festő-
művész.)

ANNO
1839
LIKÓR

Wittich Zoltán

1927/28 – 1930/31

Ferkèpzomfoiskèvk

148. 1

indulok uj alkotmányos küzdelemb
gitimizmus lánglelkü apostola: Gri
királyság megváltó eszméjének. É
nyugalmat, békét, becsületes demo

Ezért fordulok barátaimhoz,
lakozzanak hatalmas, lelkes tábor
igaz ügyet, harcoltam a főváros au
sok ezer embertársamon, joggal
harcolni az elnyomatás veszedelme

És kérek mindenkit, akit közö
nek semmit, amig igazolt emb
Griger Miklós és az én neve

Budapest, 1935 március havá

Márkus-nyomda. Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza)
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Eperjesi Wittich Zoltán

...gyében bizonyításkiegészítést rendeltek el.

A kötéláltali halálra ítélt Eperjesi Wittich Zoltán festőművész ügyében elrendelt újrafelvétel tárgyalása során a népbíróság a bejelentett újabb tanuk kihallgatása után megint bűnösnek mondta ki Eperjesi Wittich Zoltánt háborús bűncselekményben, melyet azzal követett el, hogy segítséget nyujtott erőszakos cselekmények végrehajtásához és ezért életfogytiglani kényszermunkára ítélte.

Siraki Ferenc autókereskedőt háborús és népellenes bűncselekményekért a népbíróság 12 évi kényszermunkára és vagyonelkobzásra ítélte, a NOT Siraki büntetését 6 évi kényszermunkában állapította meg.

Hirlap, 1947 dec. 3.
3. l.

...ok a 789. szám után

...honló és Mátér Dolorosa. XIX. sz. k.

771. **Talis, szőnyeg,** méret 0·85/127

772. **Kassak, szőnyeg,** méret 110/220

773. **Sandurman, szőnyeg,** méret 135/185

774. **Sandurman, szőnyeg,** méret 125/155

775. **Kassak, szőnyeg,** méret 140/230

776. **Kassak, szőnyeg,** méret 105/220

777. **Melas, szőnyeg,** méret 0·85/150

778. **Beludjistán, szőnyeg,** méret 285/115

779. **Afghan, szőnyeg,** vörös, tükrében kék rajz. XIX. sz.

Eperjesi Wittich
Zoltán
festő
l. Wittich Eperjesi
alatt.

A cédulak E-ből
W-be tendők
át.

1947 ápr. 24

Uspokoj ~~[illegible]~~ [illegible]

a ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

8470

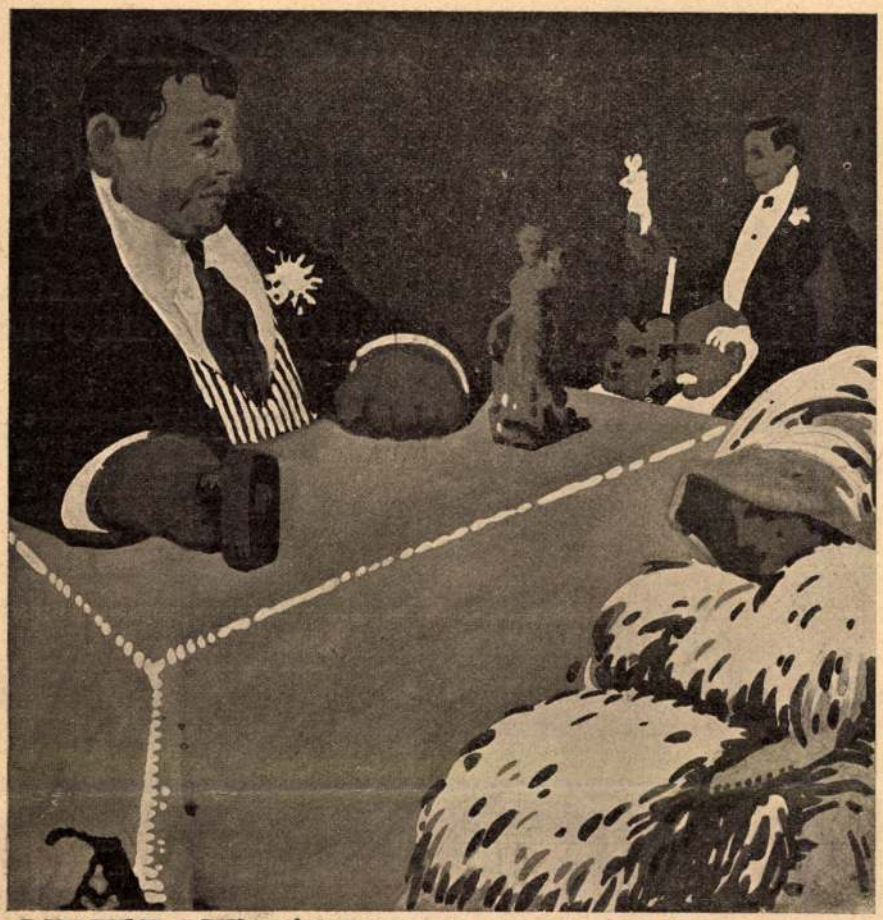

SZENT GYÖRGY CZEH:
:XIII: MŰVÉSZETI:
AUKCIÓJÁNAK
KATALÓGUSA

ÁRVERÉS ALÁ KERÜL: BARTALOS GYULA EGRI KANONOK KÉPTÁRA, TULL ÖDÖN MŰVÉSZI HAGYATÉKA, BÁRCZY EMIL MAGYAR KERAMIKAI GYŰJTEMÉNYE, MILÁN ÉS SÁNDOR SZERB KIRÁLYOK HAGYATÉKI TÁRGYAI. ✻ EGYÉB MAGÁNTULAJDONBÓL SZÁRMAZÓ TÁRGYAK.

1912

ÁRA 1 KORONA. A GYŰJTŐ 9., 10. SZÁMÁVAL EGYÜTT 2 KORONA.
AUKCIÓHELYISÉG: VIII., ÜLLŐI-ÚT 14.

421

A SZENT-GYÖRGY-CZÉH MAGYAR AMATŐRÖK ÉS GYŰJTŐK EGYESÜLETE XIII. MŰVÉSZETI AUKCIÓJÁNAK KATALÓGUSA.

A KIÁLLÍTÁS ÉS ÁRVERÉS HELYE: A SZENT-GYÖRGY-CZÉH EGYESÜLETI HELYISÉGE: VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-ÚT 14., ELSŐ EMELET

Megtekintés: december 10-től 14-ig, naponta d. e. 10-től este 7 óráig.

Árverés: december 15-én (vasárnap), reggel 9-től d. u. 2-ig, d. u. 4-től este 8 óráig és a következő napokon: 16, 17 és 18-án (hétfőn, kedden és szerdán), d. u 3-tól 8-óráig.

Belépőjegyül a kiállítás és aukció egész tartamára egy személyre a katalogus szolgál. Kis kiadás ára 1 kor., nagy kiadásé („A Gyűjtő" 9., 10. számáé) 2 korona. Tagoknak: A tagsági jegy felmutatása ellenében két személy részére díjtalan.

Tagsági díjak a Czéh pénzkezelőjénél, Hörnyéky János úrnál (V., Nádor-utca 7. Jelzáloghitelbank. Telefon 73-31.) fizetendők be; ő küldi szét a tagsági jegyeket is. De befizethetők a tagsági díjak a megtekintési napokon a Szent-György-Czéh irodájában (VIII., Üllői-út 14. Telefon 152—32.) is, valamint az aukciónapokon az aukciópénztárnál. A megtörtént befizetés után a belépés ugyancsak két személyre díjtalan.

AZ AUKCIÓN VALÓ VÁSÁRLÁS FELTÉTELEI:

Az aukciót megelőző kiállítás alkalmat nyujt a közönségnek, hogy a kiállított tárgyak minőségéről és állapotáról meggyőződjék, miért is az aukción történt megállapodás (leütés) után utólagos felszólalások figyelembe nem vétetnek, annál kevésbé, mert a Czéh a katalógus adatainak valódiságáért — az élő művészek szerzőségére vonatkozóknak kivételével — szavatosságot nem vállal. Katalogus nélkül az aukción résztvenni nem lehet.

A tárgyak elárverezésének sorrendjét a Czéh állapítja meg és fenntartja a jogot, hogy egyes tételeket szétválasszon, másokat egyesítsen. A rendszerint követett gyakorlat az, hogy a tárgyak a személyes **jelentkezés sorrendjében** árvereztetnek el. Így elérhető az, hogy mindenki különös időveszteség nélkül hozzájut a kívánt tárgyhoz. Viszont ez aukcio vezetősége nem tartóztathatja fel senki kedvéért a mások által kívánt tárgyak árverését.

A ki tehát az árverésen személyesen nem vehet részt, vagy ideje korlátolva van, helyesen cselekszik, ha érdekeinek állandó képviseletét — akár az aukció előtt, akár annak tartama alatt — **megbízás útján** biztosítja. Megbízásokat elfogad a Szent-György-Czéh igazgatósága. **Megbízási blanketták** a kiállítási termekben találhatók. A kitöltött blanketták beküldhetők postán, átadhatók a kiállítási teremben s a Czéh irodájában (VIII., Üllői-út 14., I. e. Telefon 152—32.)

A tárgyak a legtöbbet igérőnek kikiáltási ár alatt is eladók. **A vevő az elért vételár után 10% árverési vételi jutalékot fizet; a Czéh tagjai e jutalék fizetésétől mentesek; hasonlóképen mentesek e jutalék fizetésétől mindazok, akik vételüknek jegyzőkönyvbe-foglalása előtt a jegyzőkönyvvezetőnél Czéh-tagul írásban jelentkeznek; e célra szolgáló blanketta a helyszínén kapható.** A jelentkezők tagsági kötelezeftsége 1913 január 1-én veszi kezdetét, de már a jelen aukción is gyakorolhatják a tagsági jogokat.

A megvett tárgy azonnal a vevő rendelkezésére áll, általa azonnal átveendő, kifizetendő, elszállítandó. Az átvétel és fizetés az aukció jegyzőkönyvvezetőjének és pénzkezelőjének közbejöttével akként történik, hogy **a leütés után a vevő azonnal jelentkezik,** nevét jegyzőkönyvbe mondja, a vételárt elismervény ellenében kifizeti s a tárgyat az említett funkcionáriusoktól átveszi. Két egyenlő ajánlat vagy a leütés pillanatában felmerült kétség esetében az illető tárgy tovább árvereztetik. A Czéh fenntartja magának a jogot, hogy amennyiben valakinek viselkedése által az aukció kulturális célját és színvonalát veszélyeztetve látja, az illetőt megokolás nélkül az aukcióteremből kiutasíthassa.

94. —: Virágcsendélet, olajfestmény. (42×50) 140
95. BÁLINT R.: A mi házunk, olajfestmény. (74—50) . . . 160
96. BÉLAVÁRY-BURCHARD ISTVÁN: Hortobágyi csikós, olajfestmény 140
97. BIHARI SÁNDOR: Tanulmányfej, olajfestmény. (41×55) 80
98. BOEMM RITTA: Faluszélén, olajfestmény. (63×45) . . . 250
99. BOROS GYULA: Fej, olajfestmény, 1892. (34×25) . . . 100
100. CZAUCZIK JÓZSEF (+—1857): Betegágynál, olajfestmény; szignálva: J. Cz. p. (20×17) . 10
101. — (?): Férfiarckép, olajfestmény. (21×15) 30
Czauczik rendszerint Zaussig néven ismeretes.
102. DEMJÉN LÁSZLÓ: Bánfalu, akvarell. (16×8) 40
103. EGRY JÓZSEF: Munkások, olajfestmény. (50×40) . . . 80
104. EISENHUT FERENC: Keleti harcos, ceruzarajz. (43 · 18). Szavatossággal 40
105. EPERJESI-WITTICH KÁROLY: Akt, krétarajz. (24×13) 30
106. FARKAS: Körút, akvarell . . 10
107. FEJÉR SÁNDOR: A ligetben, olajfestmény. (52×34) . . . 100
108. —: Vak ember, olajfestmény . —
109. FÉNYES ADOLF: Tájkép, olajfestmény, 1902. (58×51) . 800
110. FESZTY ÁRPÁD: A vén kortes, olajfestmény. (50×60) 300
111. FESZTYNÉ JÓKAI RÓZA: Csendélet, olajfestmény. (100×66) 250
112. —: Virágcsendélet, olajfestmény. (120×95) 200
113. —: Virágcsendélet, olajfestmény. (82 · 95) 120
114. —: Öltözködés, olajvázlat (65×80) 100
115—118. FISCHER FERENC: Négy csendélet, akvarellek, darabja. 60
119—121. GIMES: Parasztlegény és Parasztleány, olajfestmények, darabja 30
121. GORÉ: Ceruzarajz . . . . — 122. GREGUSS IMRE (1856—1910): Kovácsműhelyben, olajfestmény. (30×50) 200
123—124. GYURKOVICS FERENC: Schäffer János és neje pesti polgárok arcképei; olajfestmények, darabja 60
125. HÁRY GYULA: Tívoli, akvarell, szignálva. (18×13) . . . 100
126. ISTVÁNFFY GYULA: Sátor a tanyán, olajfestmény. (24×13) 50
127. —: Erdőrészlet, akvarell. (12×9) 40
128—129. —: Két kis tájkép, akvarellek, darabja 40
130. JANKÓ JÁNOS: Az örs, tollrajz. (11×9) 25
131. KARINTHY FRIGYES: Poeta, rajz. (18×16) 5
132. KAZACSAY GERŐNÉ: Női akt, olajfestmény. (20×40) . 100
133. —: Csendélet, olajfestmény. (23×33) 60
134. —: Léda, tanulmány, krétarajz. (37×38) 50
135. KEMENCZKY ÁRPÁD: Szikszay Fery arcképe, rajz. (18×11) 10
136—137. KIMNACH LÁSZLÓ (1857—1906): Két akt, krétarajz. (44×28). Darabja 25
138. KISS JENŐ: Két karikatura, színezett tollrajz. (17×12) Együtt 6
139. KOMAROMI KACZ ENDRE: Falurészlet, akvarell. (31×23) 120
KOVÁCS MIHÁLY (1819—1892):
140—141. Jézus és Mária, két olajfestmény. (Lásd az illusztrációt A Gyüjtő 9., 10. sz 0000 l.) Darabja 200
142. Mária Magdolna, másolat Tíziannak a képtárban lévő képe után. (140×120) 600
143. Olasz férfi, genrekép. (35×30) . 50
144. Pyrker László. (100×85) . . . 300
145. Ipolyi Arnold. (100×85) . . . 300
146. Lonovics József. (100×85) . . 300
147. Önarckép. (60×40) (L. az illusztrációt A Gyüjtő 9., 10. sz. 0000 l.) . . . . . .
148. Tárkányi Béla. (48×42) . . . 220
149. Lenkey János honvédtábornok rabruhában. (30×28). (Lásd az illusztrációt A Gyujtő 9., 10. sz. 0000. l.) . . . . . .

150. KOZMA LAJOS: Hangulat, pasztell. (60×40) 80
151. LAKATOS ARTHUR: Vasárnap délelőtt, akvarell. (31×30) 80
152. —: Kerti ház, akvarell. (30×20) 70
153. —: Baromfiudvar, akvarell. (36×12) 40
154. LURJA DEZSŐ: Hazatérés a kirándulásról, színezett tollrajz (42×30) 12
155. MARKÓ ERNŐ: Ismael, olajfestmény. (68×50) 160
156. MIHALIK GYULA: Sövény mellett, olajfestmény. (18×12) 50
157. MUNKÁCSY MIHÁLY (1844—1899): Kis tájkép, olajvázlat. (8×5) 100
158. NEOGRÁDY ANTAL: Merengés, akvarell. (34×25) . . . 100
159—160. PÁLYA CELESZTIN: Két vásári jelenet, olajfestmény, darabja. (16×12) 200
161. PEJACSEVICH JOLÁN grófnő: Tollrajz. (40×50) 20
162. PENTELEI MOLNÁR JÁNOS: Pihenő a fűben, olajfestmény. (105×80) 800
163. PÓLYA IVÁN: Tanulmányfej, olajfestmény. (50×40) . . . 60
164. PÓLYA TIBOR: Nyaraló, olajfestmény. (43×38) . . . 40
165. —: Illusztráció, rajz 4
166. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Vázlatok, rajz. (32×23) 40
197. SÁNDOR BÉLA: Út az erdőn, olajfestmény. (44×34) . . . 80
168. SKUTECZKY DÖME: Tanulmányfejek, két rajz, darabja . 10
169. TAHI ANTAL (1855—1901): Interieur, akvarell (18×34) . . 40
170. TELEPY KÁROLY (1828—1906): Leányfej, ceruzarajz. (30×22) 30
171. UJVÁRI IGNÁC: Tájkép, olajfestmény. (72×42) . . . 400
172. UNDI S. MARISKA: Konyhában, akvarell. (40×27) . . . 80
173. VASZARY JÁNOS: Lótanulmány, olajfestmény, 1898. (14×18) 120
174. VIDOVSZKY BÉLA: Kertrészlet, olajfestmény. (60×75) . . 80
175. MAGYAR FESTŐ (Munkácsy iskolája): Tanulmányfej. Olajfestmény. (30×28). 100
176. ISMERETLEN FESTŐ: Két olajfestmény. (40×30). Darabja 20

IDEGEN MŰVÉSZEK:

177. BAYER ARTHUR: Tópartja. 1874 400
178. WOLF BETTI: Mosókonyha 25
179—180. SMOLA N.: Két tanulmányfej. (25×17). Darabja . . 30
181. GALANTE Z.: Toilette. (60×38) 120

III. TULL ÖDÖN 1870—1911. HAGYATÉKA.

(A kép után következő első szám a Képzőművészeti Társulatban rendezett hagyatéki kiállítás számát, az azután következő számok a kép méreteit jelentik centiméterekben.)

AKVARELLEK: Kikiáltási ár

182. Velence, 138. (79×59) . . . 180
Tanulmány, 85. (34×24) . . 80
183. Dordrecht, 49. (46×30) . . . 180
184. Tanulmány, 46. (34×24) . . 50
185. Tanulmány, 92. (34×24) . . 60
186. Dordrecht, 91. (47×31) . . . 150
187. Dordrechti halászok, 60. (28×22) 60
188. Rothenburg, 60. (36×28). (L. az illusztrációt „A Gyűjtő" 9., 10. sz. 404. l.) . . . . . .
189. Falusi konyha, 79. (30×25) . 100
190. Tarnóca, 88. (47×30) . . . 100
191. Munka után, 52. (75×54) . . 150
192. Tanulmány, 89. (34×24) . . 60
193. Tanulmány, 109. (32×27). (L. az illusztrációt „A Gyűjtő" 9., 10. sz. 403. l.) 60
194. Tanulmány, 140. (22×27) . . 60
195. A kútnál, a művész utolsó alkotása, 124. (85×59) 300
196. Dordrecht, 114. (57×59). (L. az illusztrációt „A Gyűjtő" 9., 10. sz. 403. l.) 300
197. Dordrecht, 99. (32×47) . . . 300
198. Tunis, 65. (39×49). (L. az illusztrációt „A Gyűjtő" 9., 10. sz. 404. l.) 350
199. Dordrecht, 115. (33×49) . . . 300

OLAJFESTMÉNYEK:

200. Tanulmány, 139. (49×32) . . 80
201. Tarnóca, 122. (45×30) . . .
202. Pihenés, 8. (23×19) 60
203. Tanulmány, 27. (58×32) . . 100
204. Tanulmány, 53. (46×32) . . 60
205. Tanulmány, 43. (48×33) . . 100
206. Tájkép, 1, (48×32) 120
207. Vázlat, 137. (21×12) 50
208. Tanulmány, 32. (34×50) . . 100
209. Tanulmány, 136. (21×12) . . 50
210. Csolnakjavítás, 17. (21×16) . . 50
211. Tanulmány, 131. (55×42) . . 100
212. Hollandia, 19. (19×12) . . .
213. Dordrecht, 23. (31×41) . . . 100
214. Tanulmány, 140. (22×27) . . 60
215. Bánrévei utca, 36. (91×62) . . 500
216. Kovácsműhely, tollrajz, 116. (44×31) 50

IV. AKVARELLEK, RAJZOK, METSZETEK, STB.

Kikiáltási ár

217. GOGALA PIPINA: Gyümölcscsendélet, akvarell. (32×24) . 10
218. HUTCELLO: Alpesi táj, akvarell 20
219. KRIEHUBER: Női képmás, akvarell, ovális, szignálva. (29 cm.) L. illusztrációját „A Gyűjtő" 9—10. szám 392. oldal. . . . 400
220. MARINI P. (Róma): A kútnál, akvarell. (53×33) 100
221. —: Anya gyermekével, akvarell. (53×33) 100
222. SAAR (von): Női arckép, akvarell 15
223. SALTELLI: Kairói nő, akvarell, ovális. (31×27) 100
224. ZAMPIS: Úri fogat, akvarell. L. az illusztrációt „A Gyűjtő" 9—10. szám 392. oldalon. . . 100
225. OLASZ FESTŐ, 1822: Tájkép, akvarell, (10×12) 10
226. NÉMET-UJVÁR látképe, akvarell, XVIII. század. 30
227. PACHNER: Keletitáj, gouache. (25×18) 50
228. OLASZ FESTŐ, 1830 körül: Három tájkép, gouache, darabja 100
229—230. JACOBSON: Tájképek, két krétarajz, 1869. (75×62), darabja 40
231—239. KLEE HENRIK: Tanulmányok, kilenc szénrajz. (cca 30×20) L. az illusztrációt „A Gyűjtő" 9—10. sz. 393. lapon. Darabja 20
240. —: Tanulmány, szénrajz . . 40
241. KOSTENTHAL, Joseph (Baron de Rottern): Ábrahám feláldozza Izsákot, rajz, 1789 6
242. MONGIARDINI B. J.: Szerelmesek, szénrajz 20
243—246. MÜNSCH LEOPOLD: Ausztriai falurészletek, négy rajz. (42×32). Darabja 40
247—248. —: Parasztházak, két rajz. (24×34). Darabja 20
249. —: Vízpartja, szénrajz. (17×24) 20
250. —: Udvarrészlet, ceruzarajz. (16×11) 10
251. —: Stájer ház, ceruzarajz. (17×9) 10
252. SPITZER: Női képmás. 1845. Színes rajz 50
(Lásd az illusztrációt „A Gyűjtő" 9—10. szám, 391. oldalon.)
252. FRANCIA FESTŐ, XVIII. század. Tölgyfatanulmány, tusrajz. (46×28) 30
254. FRANCIA FESTŐ, XVIII. század. Fatanulmány, krétarajz. (46×28) 30
255. MADONNA, színes litográfia, faragott keretben. XVIII. század 10
256. MADONNA, színes litográfia, metszett keretben 3
257. KÉT TESTVÉR, színes litográfia 20
258—263. I. NAPOLEON életére vonatkozó hat színes litográfia, keretben, együtt 60
264. VADÁSZJELENET, litográfia 2
265—280. TIZENÖT VEGYES LAP, litográfia, rajz, stb. együtt 15
281. PEJACSEVICS JOLÁN grófnő: Monotípia. (50×40) 30
282. BERGHEM NICOLAS után: Jelenet Olaszországból. Metszet. (39×28) 30
283. ENGELBRECHT M.: Mária Terézia, színes metszet . . . 16
284. OLGYAI VIKTOR: Tél, rézkarc
285. RAFFAEL után: Madonna a gyermekkel. Rézkarc, 1818. A. C. F. jelzéssel. (20×16) . . . 20

286. RAFFAEL: Galatea-ja után, rézkarc: D. Cunegs sc. 1771. (27×34) 20
287. REMBRANDT: Tanulmány, rézkarc. (18×15) . . . . . —
288. SILANIO C.: Négy egykorú színes metszet a francia forradalomból. (38×47). L. az illusztrációt A Gyűjtő 9—10. szám, 395. oldal. — Szavatossággal. Együtt 200
289. SCHMUTZER, Jacques, 1790: Neptun és Thetis, színes metszet Rubens után 80
290. SUNDERSTRÖM MARIETT: Tízenegy fametszet, együtt . . 10
291. VOGEL B.: Kupetzky és fia, metszet KUPETZKY képe után, 1737. 40
292—293. WESTALL R.: Két angol metszet, együtt 40
294. ACÉLMETSZETEK, 26 darab, Shakespeare-, Molière- és Schiller-illusztrációk. (E. Kovács Gyula hagyatékából) 20
295—348. ÖTVENHÁROM különféle metszet, körajz, stb. darabja 1
349—369. HÚSZ METSZET, különféle, keretben, XVIII—XIX. század, darabja 5
370. APRÉS VOUS SIRE, metszet. (42×36) 15
371. ON N' PASSE PAS, metszet. (42×36) 15
372. BÉCSI CONGRESSUS. Színezet rézmetszet 20
373—376. NÉGY RÉZMETSZET, empire, darabja 4
377. ADE, CRANE. KASSEL, HARSÁNYI, BARKÁSZ, GEIGER, KOZMA, SASSY: 24 ex libris, együtt 20
378—428. Ötven KONVOLUTUM különböző, metszetekből, litografiákból stb. Konvolutumonként 10
429—460. KACZIÁNYI ALADÁR 28 olajvázlata és ceruzarajza, darabja 10

E két tétel árverése december hó 18-án, szerdán d. u. pont 3 órakor.

V. MINIATÜRÖK.

Kikiáltási ár

461. MAYER TADDEUS: Női képmás, elefántcsonton, 1838; (12 cm.). L. az illusztrációt „A Gyűjtő" 9—10. szám, 391. oldal 600
462—463. MENGS ANNA MÁRIA: Pele gyümölcsök között és Papagály gyümölcsökkel. Két miniatür, vastag elefántcsontlemezen. XVIII. század. (13×10). Darabja 500
464—465. NIXON JAMES: Két tájkép. Pergamenten, vörös rézlapra húzva. XVIII. század. (12×10). Darabja 500
466. PETER EMANUEL (?) Női képmás elefántcsonton . . . 45
467—469. RUPPRECHT ADÉL: Saját maga, Károly fivére és Mária huga képmásai. Akvarellek kartonpapíron — 1848. L. az illusztrációkat „A Gyűjtő" 9—10. szám 390. oldal. 467., 468 együtt 1200 K 469 . . 100

E miniatűröket a jeles osztrák festőművésznő — amint arról a Czéh irodájában őrzött két romantikus levél tanuskodik — Pesten festette.

470—471. SCHWAGER: A Keglevich grófi család két tagja. (3 cm.) (Lánczy Ilka hagyatékából). Együtt 200
472. SPITZER: Szőke fiú, (6 cm.) L. az illusztrációt „A Gyűjtő" 9—10. száma, —. oldal . . . 200
473. THEER RÓBERT: Carl Maria Weber, gouache. (12×10) . . 300
474. LEBLANC: Napoleon, elefántcsonton, empire bronzkeretben. (5·5×4) 45
475. SAAR (von): Kis fiú, elefántcsonton, biedermeierkori . . . 25
476. LANNES francia tábornagy. Montebello hercege 30
477—478. SIBRIK ANTAL, volt győri alispán fiának s leányának olaj-miniatürképe, darabja . . 30
479. VÖRÖSMARTY MIHÁLY, miniatür ezüst keretben, 1843 jan. 20. 30
480. HAVASI FALU, elefántcsonton, szignálva: Perlmutter. (14×9) 20

642. KENGYEL, berakott díszű fém, Kelet-India 5
643. LÁBPEREC, bronz, India . . 6
644. SERLEG, fedővel, réz, India, (35 cm.) 20
645. SERLEG, fedővel, vadászjeleneteket ábrázoló áttört munka, India. (35 cm.) 50
646. SZIVARTÁRCA, bálnaúszonyból fonott, Jáva 10
647. VÁZA, szögletes, kék fayence, Perzsia 12
648. HAMUTARTÓ, vésett díszű réz, faállványon, Perzsia . . . 12
649–650. KÉT KALAMUSTARTÓ, vésett díszű réz, perzsa, darabja 10
651. SHAWL, szövött, Perzsia . . 50
652. SZŐNYEG, keleti, u. n. Szultán. (180 × 110) 100
653. SZŐNYEG, perzsa. (350 × 175) 200
654. LÁMPA, áttört réz, arab . . 50
655–656. KÉT BOCHARA-SZŐNYEGRÉSZLET, darabja . . 5
657. SZIVARTÁRCA, szalmafonat, Palesztina 10
658. STRUCTOJÁS, vésett díszű, stilizált, népies alakokkal, Egyiptom 20
660. KÉS, domborművű dísszel, tokban, keleti 10
661–662. KÉT KIS VÁZA, réz, keleti, együtt 8
663. FÉMDOBOZ, domború dísszel, keleti. (26 cm.) 10
664. SELYEMHÍMZÉS, színes, keleti 50
665. IMATÁBLA, márvány, keleti 5
666. TEKNŐSBÉKA-PÁNCÉL . 40
667. KAZETTA, Japán 25
668. KAZETTA, India 10

AKI VÁSÁRLÁS ELŐTT A SZENT-GYÖRGY-CZÉH TAGJÁUL JELENTKEZIK, NEM FIZETI A 10% ÁRVERÉSI VÉTELI JUTALÉKOT ✍ JELENTKEZÉSI BLANKETTÁK A HELYSZÍNEN KAPHATÓK ✍✍

VII. KISPLASZTIKAI TÁRGYAK.

1. ÉRMEK, APRÓ SZOBROK, DOMBORMŰVEK.

Kikiáltási ár

669. BOEHM I. D. (1794–1865): Stift báró emlékérme, bronz. 1834 5
670. —: József nádor érme, bronz . 3
671. LANGE K.: Ferdinánd és József nádor érme, bronz, 1846 . 4
672. MURÁNYI GYULA: Szörényi Tivadar dr., bronz. (7×5) . . 12
673. PAWLIK: Franz Josef I. Pest. Kindergarten. Bronz. (6·5×5·5) 10
674. PITTNER: Wien, II. Stadt-Erweiterung. I. Ferenc József. 1890. Érem, bronz. (7×5 cm) . 10
675. RADNITZKY: A Magy. Tud. Akad. emlékérme, bronz, 1865. 5
676. RADNITZKY: A bécsi egyetem 500 éves fennállására, bronz, 1865. (8 cm.) 15

WIENER KÁROLY (Wienerről l. Elek Artur: A magyar éremművészet öregei és ifjai. Művészet, 1908., 169. l.) TIZENNYOLC ÉRME:

677. Notre-Dame à Anvers
678. Église St. Sauveur à Bruges
679. Maison de sureté civile et militaire à Liége
680. Église Ste Marie à Schaebeck
681. Église cathedrale à Tournay
682. Hotel de ville de Gand
683. Hotel de ville de Audenaerde
684. Église de St. Jaques à Liége
685. Église St. Davon à Gand
686. Grand Garde à Tournay
687. Hotel de ville à Louvain
688. Palais de justice et maison d'arret à Verviers
689. Église des St. Michel et Gudule
690. Les Halles de Ypres
691. St. Rombaut de Malines
692. Palais de l'Industrie
693. Hotel de ville de Bruges
694. Église St. Martin à Ypres

Az érmek darabja 10

Az érmek kifogástalan tartásúak: átmérőjük 5 cm.

695. SZÉKESFEHÉRVÁRI orsz. kiállítási érem, ezüst, 1879 . . 10

696. PÁPAI érem, szalagon, F. betűs szelvény szalagon és egy régi érem, együtt 4
697. 14 ÉREM. Együtt 5
698. TÍZ RÉGI PÉNZ. Együtt . . 5
699. JEANNE d'ARC szobrocskája 10
700. NAPOLEON, bronz. (22 cm) 25
701. NŐI FEJ, bronz, olasz, XVI. sz. 20
702. VÉNUSZ, mellszobor, bronz . 10
703. SZOBROCSKA, bronz, római 25
704. ÖRÖKKÉVALÓSÁG, bronz-applique, empire 5
705. KETTŐS KERESZT, bronz, domborművű, XVII. század . 10
706. MÁRIA, bronz, dombormű, XVIII. század eleje. (12 cm) . 15
707. FŐPAP, bronz-plaque, XVIII. század 20
708. OROSZLÁN, talpzatdísz, bronz, XVIII. század 10
709. LEVÉLNYOMÓ, női fejet ábrázoló, bronz, onyx alapon . . 12
710—711. ANDÁSSY ÉS LISZT, két bronz pecsétnyomó. Darabja 4
712. SZENT FERENC stigmatizálása, trébelt réz dombormű, XVII. század 60
713. FÉRFIKÉPMÁS, vert réz, biedermeier kori 2
714. PÁSZTORJELENET, préselt plakett (12×12) 5
715—716. JÓZSEF NÁDOR mellszobra, vas, talapzaton, 2 drb. Darabja 5
717. A CZELLI MÁRIA, plakett, vasöntvény, kerek. (9 cm) . . 3
718. SZÉCHENYI ISTVÁN GRÓF, vasplakett, ovális 4
719. ANDRÁSSY GYULA GRÓF, (?) vasplakett, ovális 4
720. SZENT PÉTER, vas-relief, empire 2
721. BERHARDT: Veronika kendője, márvány-relief. (33×25) . 60
722. NŐI MELLSZOBOR, márvány, fatalpzaton. (18 cm) . . 30
723. LEVÉLNYOMÓ, márvány . 6
724. MADONNA, XVI. századból való eredeti olasz terrakotta, töredékes 150
725. TERRAKOTTA-CSOPORT, jelenet a szentírásból, XVII. század, töredék 100
726. JIRITCHEK: Szent Péter, gipsz, (a prágai Szent Péter-templom oltárszobrának kisebbített mása) 20
727. FÉRFIAKT, gipsz . . . . —
728. NAPOLEON ÉS JOZEFIN, két gipsz-relief, együtt . . . 6
729. ROKOKO NŐ, gipsz-relief . 3
730. KRISZTUS SÍRBATÉTELE, tajtékpordombormű, ovális . . 60
731. AURORA, tajtékszobor, fatalpon 10
732. VIASZPORTRÉ 30
733. MADONNA, bőrdombormű, XVI. század 200

2. CAMEÓK:

734. KRISZTUS A KERESZTFÁN, cameo-gyöngyökkel kirakott aranykeretben 40
735. FEJ, cameo, tokban 50
736. NAGY CAMEO, korallból, Napoleon lovas alakjával . . 150
737. Női fej, korall. (4·5 cm) . . . 15
738. Mária, lapis lazuli, fémkeretben. (4·5 cm) 8
739. Hét darab, korall. (3 cm). Együtt 28
740. Hét darab, korall. (2·5 cm) Együtt 15
741. Hét darab, korall. (2 cm). Együtt 10
742. Tíz darab, vegyes. (2—2·5 cm). Együtt 10
743. Tízenkettő darab, vegyes. (1·5—2·5 cm). Együtt 60
744. Tízennégy darab, vegyes. Együtt 7
745. Tízenhárom drb, vegyes. Együtt 6

3. FARAGVÁNYOK.

746. A JÓ PÁSZTOR, elefántcsontfaragás, olasz, XVIII. század vége 200
747. KERESZT, elefántcsontfaragás, ereklyetartóval, tokban . . . 250
748. KENDŐGYŰRŰ, elefántcsont, fafaragványdísszel, XIX. század 20
749. JÉZUS, korallfaragvány, rézlapon 80
750. FESZÜLET, mahagoni fából faragott, ereklyetartóval és ereklyékkel, tokban. (Ezt a feszületet pápai áldásával ellátottan IX. Pius ajándékozta Scitovszky János hercegprímásnak,) . . . 300
751. KERESZT, fa, Jézus és Mária gyöngyházból faragott alakjával. (22×17) 6

I. RÉGI FESTŐK OLAJFESTMÉNYEI.

Kikiáltási ár

1. BOL, FERDINAND (?) (1616—1680): Férfiarckép. (L. az illusztrációt „A Gyűjtő" 9., 10. szám 397. l.) (60×47) 1000
2. BROUWER, ADRIAEN (?) (1605—1638): Verekedés. (17×22) 300
3—4. BROUWER (1605—1638) modorában: A vén pipás és A szerenád. (22×14), darabja . . . 100
5. BOURGIGNON modorában: Lovas csata. Fán. (34×22) . . 300
6—7. BOURGIGNON modorában: Vadászat, két olajfestmény (93×68), darabja 300
8. CARACCI, AGOSTINO (1557—1602): Krisztus sírbatétele. (35×45) 400
9—10. DIETRICH C. W. (1712—1774, drezdai udvari festő) két tanulmányfej (22×16), darabja 150
11. DOLCI, CARLO (1616—1686): Szent János evangelista. (100×85) 150
12. FRANCKEN, FRANS: Golgota. (85×63). (L. az illusztrációt „A Gyűjtő" 9., 10. sz. 396. l.) Szavatossággal 1200
13. GOYEN, JAN, VAN (1596—1656): Tájkép. (74×107) . . . 3500
14. GOYEN, JAN, VAN (?): Tájkép. (96×102) 1500
(Mindkettőről lásd az illusztrációt A Gyűjtő 9., 10. sz. 393. és 395. l.)
15. GREUZE, J. B. (1725—1805): Leányfej. (32×40. 5). (L. az illusztrációt a Gyűjtő 9. 10. sz. 394. l.) 700
16. KÖBEL, GEORG (1807—1890): Tájkép 100
17. KRACHER L. Y.: Angyalok közvetítése Isten és emberek között 400
18. PATER modorában: Pásztorjelenet. (29×72) 200
19. PIOMBO, SEBASTIANO, DEL, (1485—1547): Az oszlophoz kötözött Krisztus. (46×37). (L. az illusztrációt „A Gyűjtő" 9., 10. sz. 398. l.) 600
20. POTTER, PAUL (1625—1654) (?) Tájkép tehenekkel. (L. az illusztrációt „A Gyűjtő" 9., 10. 399. l.) (66×90) 1000
21. RAFFAEL után: Madonna a kisdeddel. (42×34) 200
22—23. SIFFERT S.: Két tanulmányfej. Egyenként 50
24. TOL, DOM. VAN (1650 körül): Nő papagállyal. (22×16) . . 400
25. VAN BOMMEL ÉS PEDUZZI: Részlet Amsterdamból, 1857. (120×90) Szignálva. (L. az illusztrációt A Gyűjtő 7., 8. sz. 333. l.) 800
A képen látható alakok között a két festőművész és Stéger magyar operaénekes.

OLASZ FESTŐ, XIV. század:

26. Triptichon. (50×45) 200

OLASZ FESTŐ:

27. Szent Alajos. (18×15) . . . 20
28. Borgia Szt. Ferenc. (18×15) . 20
29. Szt. Szaniszló. (18×15) . . . 20
30. Szt. Katalin. (80×60) . . . 60
31. Szt. József és Mária eljegyzése. (50×60) 150
32. Három király hódolata Betlehemben. (50×60) 150
33. Szent Ferenc stigmatizálása. (100×120) 240
34. Mária Magdolna. (42×34) . . 100
35. Szent József Krisztussal karján. (120×90) 300
36. Szent
37. Krisztus. (45×35) 100
38—39. OLASZ FESTŐ, XVI. század: Guariní János és Ariosto Lajos képmása. (47×55). Darabja 50

40. — : Krisztus siratása. (95×80) 200
41. OLASZ FESTŐ, XVII. század: Krisztus sírbatétele. (35×45) . 40
42. OLASZ FESTŐ, XVIII. század: Tájkép állatokkal. (34×24) . 100
43. — : Krisztus halála. 100
44. — : Olajfestmény. 15
45. SPANYOL FESTŐ, XVI. szá zad eleje: Jelenés. Olajfestmény, fára festve. (95×66). Szavatossággal 650
46. SPANYOL FESTŐ, XVII. század: K. Szt. János. (36×24) . 150
47. ANGOL FESTŐ, 1800 körül: Woolz tábornok halála. (80×60) 400
48. BÉCSI FESTŐ, XVIII. század. Mária Terézia. Rézlapon . . 30
49. FLAMAND FESTŐ, XVII. század. Női képmás. (35×41) . 80
50. — : Szent Katalin tanítja Máriát 300
51. FLAMAND FESTŐ, Szent Antal szónoklata. (4×28) . . 100
52. FLAMAND FESTŐ: Ecce homo. (130×110) 200
53. FLAMAND FESTŐ: Görög hős. (45×40) 20
54. HOLLAND FESTŐ, XVI—XVII. század. A gyermek Jézus imádása. (36×28) 80
55. — : Tájkép, fára festve, szignálva L. T. betűkkel. (52×43). . . 200
56. HOLLAND FESTŐ, XVII. század. Leány korsóval. (15×12) 170
57. — : Tájkép kosokkal. (62×48) 60
58. NÉMET FESTŐ, XVIII. század. Férfiarckép 70
59—60. BIEDERMEIERKORI FESTŐ. Legrande Károly és Antal pesti polgárok képmása. Együtt 60
61. NÉMET FESTŐ, 1850 körül. Farkaslakoma 80
62. ISMERETLEN FESTŐ, XVII. század. Öreg asszony. (45×61) 150
63. — : Madonna liliommal. (45×61) 100
64. — : Gábor arkangyal. (125×90)
65. ISMERETLEN FESTŐ, XVIII. század. Szemíramisz. (30×32) . 60
66. ISMERETLEN FESTŐ, XIX. század. Tájkép. Olajfestmény. (46×31) 150
67. — : Tanulmányfej. (46×32) . 100
68. — : Férfiarckép. (36×29) . . 60
69. — : Női arckép. (53×42) . . 30

ISMERETLEN FESTŐKTŐL:

70. II. József. (60×47) 40
71. II. Ferenc. (26×23) 20
72. Napoleon. (45×35) 10
73. Mária Terézia. (26×23) . . . 20
74. — : Madonna Jézussal (15×21) . —
75—76. — : Két csendélet, együtt 20
77. — : A vén koldus 15
78. MÁRIA, bizánci modorú, egykorú faragott barok keretben, XVIII. század eleje 50
79. TEMPLOMI SZENTKÉP, ovális, rézre festett 5
80. MAGYAR FESTŐ, XVIII. század. Csáky János gróf arcképe, pasztell. (50×40) . . . 30
81. — : Idősb nő képmása, pasztell. (50×40) 30
82. — : Katonatiszt arcképe, pasztell. (50×40) 40
83. — : Egy püspök képmása, olajfestmény. (47×39) 20
84. MAGYAR FESTŐ, XIX. század első fele. A kuruc ébredése, akvarell. (32×42) 20
85. MAGYAR FESTŐ, XIX. század közepe. Széchenyi István gróf (idősebb korában). (45×55) 50
86. MAGYAR FESTŐ, 1860 körül. Széchenyi Ferenc gróf képmása 5
87. KRISZTUS, hímzett kép, festéssel, ovális, XVIII. század . 10

II. MAGYAR MŰVÉSZEK EREDETI MŰVEI.

(A képek keretben vannak. A számok a belső méreteket jelentik centiméterekben.)

Kikiáltási ár

88—89. ANDAHÁZY KASNYA BÉLA: Tájképek, olajfestmények. (26×16). Darabja 50
90. BAKOSS TIBOR: Baromfiudvar, akvarell. (20×16) . . . 60
91. BARABÁS MIKLÓSNAK (1810—1898) tulajdonítva: Fiúarckép, olajfestmény. (54×47) . 700
92. BALLA BÉLA: Udvarunk, olajfestmény. (55×44) 60
93. —: Jön a vonat, olajfestmény. (45×55) 80

A VÖRÖSMARTY-SZOBOR PÁLYÁZAT
TÓTH ISTVÁN ÉS POGÁNY MÓRIC MINTÁJA
AZ 1000 KORONÁS HARMADIK DÍJ NYERTESE

foglaló s a legújabb kutatásokat is latba vető cikkekben tudományos értékű felvilágosítással szolgál mindarra, nézve is, a mi az ókori festészetet, szobrászatot, építészetet és iparművészetet illeti. Ez a körülmény már műtörténeti irodalmunk szegényességénél fogva is erre a valóban nagyszabású vállalkozásra irányítja az ókori művészet kedvelőinek figyelmét. De van még egy erénye, a mely éppen minket érdekel és a melyet hiába keresünk hasonló külföldi vállalatokban: a magyarországi vonatkozású emlékek feldolgozása és bemutatása. E hungarikumok száma meglehetősen nagy és van köztük nem egy műtörténeti érdekességű is. Ezektől eltekintve is jóval gazdagabb, mint például a nálunk is sokfelé használt Lübker. Egyes címszók alatt meglehetős terjedelmű, de tömören, összefoglalón írt tanulmányokat is találunk, ilyenek például a festők és építészekről írt cikkek. A szerzők és a szerkesztő gondosságára vall, hogy nagy szorgalommal gyűjtötték egybe a kutatások ma még többnyire szétszórt adatait is. Így a festők című cikkben rövid feldolgozásban már megkapjuk Evans knosszoszi ásatásainak eredményeit is, a melyek oly döntő jelentőségűek a mikénéi kor művészetének elbirálásánál. Az építészek és a ház című cikkeknél jól esik látnunk, hogy mindenütt az adott anyagból és az adott körülményekből való szerves fejlődést mutatja be a szerző, a puszta teoretizálás kizárásával. Negyvenhárom szerző segítette a szerkesztőt a bonyolult munkában, a mely immár nyolc év óta folyik s a második, befejező kötet megjelenésével a jövő évben záródik. Nemcsak a filologusok, hanem a művészetnek a klaszszikus korral foglalkozó barátai és a műtörténetirók szinte nélkülözhetetlen segédkönyvet kapnak e műben, a mely dicséretére válik úgy a hazai tudománynak, mint a vállalat megteremtőinek.

WITTICH JÁNOS. Az alsókubini, páratlanúl becses Csaplovics-könyvtárban az úgynevezett régi magyar könyvtárnak egy eddig ismeretlen darabját találtam meg, a mely nyomtatvány egy XVII-ik századbeli magyar festőnek emlékét őrzi.

A lelet negyedrétű füzet, a melynek hosszú és tiszteletteljes kifejezésekben ugyancsak gazdag címe alább olvasható.

A felvidéken szokás volt, hogy lakodalmak alkalmára az egybekelők barátjai vagy a család tisztelői üdvözlő verseket szerzettek. A versek többnyire latinok. A felvidék nagyműveltségű és nagytudású protestáns lelkészei legtöbbször latin verssel üdvözlék társaikat vagy társaik házasuló gyermekeit.

Ez a fentebb említett ünneplő-versezet azonban német nyelven iródott és pedig írták: Fridhuber Eliás, poprádi Bel Ádám és Fallnhauser Mátyás. Nem csekély humorral és ötletességgel zengik meg az ifjúkorban való házasodás gyönyöreit.

Az érdekes füzetkében egyéb adatot nem találunk, csak azt, hogy Wittich János előkelő eperjesi festő 1657 november 20-án tartotta lakodalmát Zabler Margittal, az elhunyt lőcsei lelkész: Zabler Péter leányával. Ez a címlap szövegéből tünik ki, a mely a következőkép szól:

Ehren-Geticht bey ansenlicher Hochzeit-Freuden Des Ehrenvesten Wohlbenahmten, und kunstreichen Herrn Johannis Wittichs Vornaehmen Malers in Eperies etc. Bräutigams: auch Der Edlen, Viel, Ehr und Tugendreichen Jungfrauen Margaretha Des weiland Hochwürdigen, Grossachtbarn Hoch- und Wolgelahrten Herrn M. Petri Zablero wolverdienten Pfarrherrn in Leutschau auch der 5 koenigl. Freyen-Staedte hier in Ober-Ungarn gewürdigten Superitendenten hinterlassenen Jungfr: Tochter Braut: Anno 1657 den 20 Novembr aufgesetzt und ueberreichet von. . . . . Gedruckt zu Caschav. —53.

REXA DEZSŐ

MŰVÉSZETI IRODALOM

ŐKORI LEXIKON. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter megbizásából, a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával szerkesztette Pecz Vilmos dr. Első kötet, A—L. Budapest, 1902., Franklin-Társulat. VIII. és 1143 old., 514 szövegképpel, tíz tábla melléklettel. — Nemcsak a klasszika-filologia művelői üdvözlik örömmel ezt a nagyszabású művet, hanem az ókori művészet minden barátja is, mert tömör, össze-

Művészet 1903

Wittich János egerjesi festi

neve említve

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

262.old.

Wittich János

fotó

Eperjesi. Barokk fotó. Történeti tárgyú képeit említik a források.

A magyarországi műv. tört. I. 273.
Corvina 1970.

Wittich - Gyarjási
Károly

festő szül. 1872 jul. 18.
Filkeházán (Abaújtorna m.)

Rövid életrajz

Kruck II 729 l.

Guise-hercreg III. 74.

Wittich Eperjesi Karol

Kassai nimr. sat. 50 l

52 l. 54.

Wittich Egyes. Károly

Gróf Kárfi Ferenc,
huszárezredének
díszegyenruhagyben

Aquarell.

megjelent 3 szín
nyomatu képben is

hol?

Ebben Egyedesi.

Eperjesi Wittich Károly

Laid
z

Éble Gábor

Az ecsedi uradalom
és Nyíregyháza
Bp. 1898
Képek jegyzéke
170. l.

Ferdinánd, V-ik, erüsthuszasai köszönült
üvegpoharak talpábar
VIII. 46.

Wittich Epergesi Károly

festő.

Főleg Miniatűröket fest kombinálva fotografálással. Több arcképe is van. Károlyi Sándor gróf tanítatta s ennek költségén volt München-ben és Rómában is. Főleg a Károlyi grófi család szolgálatában állott, s minőeinek javát ez a család birja. Eble Gábor tulajdonában is van néhány miniatűrje, a mesek a Károlyi család családi képei is tán készültek

---

Eble Gábor közlése.

Epergesi Wittich

Károly

festő

helyesen:

Wittich Epergesi Károly

átteendő

W – be.

17672. — Budapest, Athenaeum.

Wittich-Eperjessy Károly

Nemzeti halon 1900. évi nemzetk.
graf-kiüll

Rézkarctanulmány,
Tanulmagfej, olajvázl-
8 okor.

Tanulmagok, rajzok.
Stb.

Vallási és közoktatási minisztérium

X. 126.

Wittich-Eperjesi Károly

92. FÉRFI KÉPMÁS. Olajf., vászon. J. l. j. 93×73 . . . 60

Benczur Gyula (1844—1920) után Wittich-Eperjesi Károly

2. FÉRFI KÉPMÁS. Olajfestmény, vászon. 150×100 . . 400

Rövidítések magyarázata:

J. l. j. = Jelzés lent jobbra.
J. l. b. = Jelzés lent balra.
J. f. j. = Jelzés fent jobbra.
J. f. b. = Jelzés fent balra.
J. l. k. = Jelzés lent középen.

Wittlich Eperjesi Kátoly

Zoltai-Zeihrer, Wittlich Eperjesi Károly, Wellmann Róbert, Tölgyessy Artur, Teleki Antal, K.Spányi Béla, Rottmann Mozart, Poll Hugó, Pentelei Molnár János, Pap Emil, Matkovics Béla, Madarász Viktor, Kövér Gyula, Kovács József, Knopp Imre, Kiss Rezső, Kézdi Kovács László, Kacziány Ödön Juszkó Béla, Halmi Artur, Gyügyei Nagy Zsiga, Glatter Ármin, Gergely Imre, Ferenczy Valér, Basch Gyula, Aggházy Gyula müvészek mutatták be müveiket a Mücsarnok jubiláris téli tárlatán.

Wittlich Eperjesi Károly: "Alkony" c. munkáját nagystilünek és kiemelkedőnek találja Orbán Dezső a fenti kiállitást ismertető beszámolójában.

ÉLET, Bp. 1912. jan. 7. IV.évf. 1.sz. 25-27. lap.

LALAT RT.

423—50.

itelben

ena

összesen

ő pengőt

A teljes

...szlet be nem

...ik. Az esedékes és lejárt részle-

Wittich – Eperjesi Károly

Arv. Gornok

4 rk.

* ___ . ankc. 1932. nov 7

Férfi képmás, maso-
lat Benczur
Gyula utáni
Of.

Wittich-Eperjesi
Tanulmányfej, olaj
Furulyázó fiu, olaj

Szent György Céh III. árverésének katalógusa. 1910. 7 l.

Leopold, II-ik V. 215.

Wittich Károly

szül. Filkeházán (Abaújtm.)
1872. Rk. 3 grm, 5 évig fény-
képész
1890/91 I-II. vendéglát
1892/93 I. vendéglát
Helyszűke miatt vinza-
utasittatott

indulok uj alkotmányos küzdelem
gitimizmus lánglelkü apostola: Gr
királyság megváltó eszméjének.
nyugalmat, békét, becsületes dem

Ezért fordulok barátaimhoz
lakozzanak hatalmas, lelkes tábo
igaz ügyet, harcoltam a főváros a
sok ezer embertársamon, joggal
harcolni az elnyomatás veszedelm

És kérek mindenkit, akit kö
nek semmit, amig igazolt eml
Griger Miklós és az én nev

Budapest, 1935 március ha

Márkus-nyomda, Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza)
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Wittich Károly

1890/91

Ferképzőmfoiskèvk

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

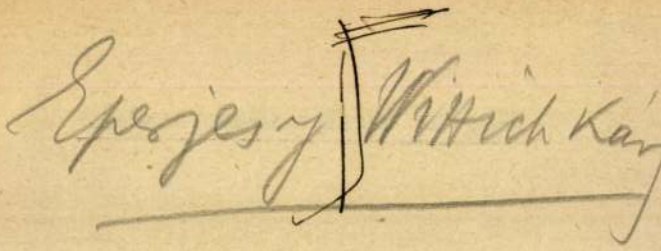

Eperjes y Wittich Kárl

láid

z

U 139

Budapesten: Hon

401/916

Elismer

Alólírtak ezennel elismer
lás-és közoktatásügyi m. kir.
12-én kelt 46712 sz. rendelete a
Akadémia parancsnokának a
zeumtól a Ludovika-Akademiába
szére az alábbi művet vettük,

Száma a		Közelebbi megjelö
szlb	Irkvb.	
29/916	4942	Soós Elemérné: Orosz fogalm

Wittich Eperjessy
Kárdy

---

festő

U. 139

Eperjesi Wittich Zoltán
Faragó László
Félegyházi László

1930. máj. 1.

FIATAL MAGYAR FESTŐK

KIÁLLITÁSA

a Corvin Áruház különtermében/III.emelet/

1. Wittmann Zsigmond:Cigányfej P 15.-
2. ~~Boross Géza~~:Faluvége P 25.-
3. Uray János: Dombos táj P 30.-
4. ~~Boross Géza~~:Romantikus táj P 30.-
5. Uray János:Alföldi tanya P 20.-
6. Pirk János:Lovak P 40.-
7. ~~Csehei Vuchetics László~~:Róma P 30.-
8. Wittmann Zsigmond: Napsütés P 30.-
9. Füstös Zoltán: Déli pihenő P 15.-
10. Kiss János:Gémeskut P 20.-
11. Stéhlik Lajos:Tanulmányfej: P 60.-
12. Ungár Imre:Rakodó munkás P 15.-
13. Pituk József:Tékozló fiu P 40.-
14. Kiss János:Bolgár vizikerék P 20.-
15. Feld Lajos:Az érckigyó a pusztában P 80.-
16. Korda Béla:Dunapart P 16.-
17. Korda Béla:Szénahordás P 16.-
18. Pirk János:Kubikosok P 60.-
19. Füstös Zoltán:Téli a tanyán P 15.-
20. Korda Béla:Öreg fa P 16.-
21. Kohári Kucharik Jenő:Téli táj P 40.-
22. Galló Mihály:Akt P 20.-
23. Piry Kálmán:Imádkozok P 150.-
24. Pataky Tibor:Naplemente P 100.-
25. ~~Csóka István~~:Erdő részlet P 200.-
26. Pataky Tibor:Libapásztorlány P 120.-
27. ~~Boross Géza~~:Alföldi táj P 250.-
28. Kohári Kucharik Jenő:Torockó P 150.-
29. ~~Csóka István~~:Krumplisszedők P 200.-
30. ~~Domanovszky~~ E.Leány virággal P 200.-
31. Piry Kálmán:Mandolinos lány P 200.-
32. Pataky T :Kékes P 100.-
33. Román György:Akt P 200.-
34. ~~Boross Géza~~:Borongós táj P 100.-
35. ~~Domanovszky E.~~ : Két testvér P 200.-
36. Pataky Tibor:Libausztató P 60.-
37. Kohári Kucharik Jenő :Vihar P 200.-
38. Félegyházy László:Üló nő P 200.-
39. Félegyházy László:Iniciálé P 200.-
40. ~~Benedek Jenő:Fiatal özvegy~~ P 200.-
41. Ungár Imre:Csendélet P 200.-
42. Román György: Akt P 200.-
43. ~~Domanovszky E.~~Önarcképp P 200.-
44. Piry Kálmán: Leány P 120.-
45. Sreier András:Dokk P 150.-

F I A T A L M A G Y A R F E S T Ő K
K I Á L L I T Á S A

a C o r v i n Á r u h á z különtermében /III.emelet/

46. Paizs Goebel Jenő:Naplemente P 300.-
47. Pataky Tibor:Falusi ucca P 50.-
48. Piri Kálmán:Mákszóró P 200.-
49. Tóth Menyhért:Cigányok P 50.-
50. Eperjesi Wittich Zoltán:Téli udvar P 35.-
51. Oraviczai Szabó István:Öreg ember P 600.-
52. Paizs Goebel Jenő:Gyárak előtt P 300.-
53. Fuchs Pál :Női fej P 200.-
54. Tóth Menyhért:Parasztok P 50.-
55. F.Sárossy Eta:Ferenc József hid P 80.-
56. Eperjessy Wittich Zoltán:Velence P 260.-
57. kohári Kucharik Jenő:Szénagyüjtők P 70.-
58. Pataky Tibor:Tanya P 40.-
59. Komáromi Zoltánné:Virágok P 100.-
60. Schillinger Ágnes:Lellei park P 75.-
61. Stéhlik Lajos:Napsütés P 120.-
62. Kohári Kucharik Jenő:Toroczkói hámor P 60.-
63. Jantsek Antal:Müterem sarok P 120.-
64. F.Sárossy Eta:Nagybányai táj P 50.-
65. Faragó Endre:Ablakos csendélet P 120.-
66. Jantsch Antal:Önarckép P 100.-
67. Felföldy Mihály:Erdei ut P 70.-
68. Füstös Zoltán:Ucca részlet P 30.-
69. Wessel Imre:Öreg ember P 200.-
70. Füstös Zoltán:Szántó P 40.-
71. Schillinger Ágnes:Szentendre P 200.-
72. F.Sárossy Eta:Liget P 60.-
73. Onozó Németh Lajos:Csendélet P 40.-
74. Kis János:Őszi rózsák P 40.-
75. Wessel Imre:Tanulmányfej P 180.-
76. Pataky Tibor:Gyoró falu P 150.-
77. Rohacsek Anni:Csillézők P 100.-
78. Kaciányné Régner Auguszta:Csendélet P 120.-
79. Faragó Endre:Hólapátolók P 80.-
80. Kelemen Emil:Táj P 30.-
81. Faragó Endre:Gyár P 15.-
82. Kántor Andor:Szentendre P 60.-
83. Magyarász Imre:Téli Ferencz-város P 30.-
84. Jancsek Antal:Kertben P 60.-
85. Sreier András:Vurstli P 40.-
86. borbereki Kováts Z.: Csillaghegy P 35.-
87. Faragó Endre:Halászok P 15.-

F I A T A L M A G Y A R F E S T Ő K

K I Á L L I T Á S A

a C o r v i n Á r u h á z különtermében /III.emelet/

88. Sreier András:Páris P 300.-
89. Schreiber Lujza:Jegenyék P 100.-
90. borbereki Kováts Z.:Gémeskut P 35.-
91. borbereki Kováts Z.:Paplak P 15.-
92. Beck Judit:Csendélet P ....
93. Cseney Vuchetich L.: Olasz gyermek P 70.-
94. Schreiber Lujza:Müvésznövendék P 80.-
95. borbereki Kováts Z.: Dunapart I. P 35.-
96. borbereki Kováts Z.: Müterem P 70.-
97. Tóth Menyhért: Havastáj P 60.-
98. borbereki Kováts Z.: Dunapart II. P 35.-
99. Beck Judit:Kislány
100. borbereki Kováts Z.:Tabán P 25.-
101. Magyarász Imre:Csendélet P 50.-
102. Cseney Vuchetich László:Olasz táj P 35.-
103. Hincz Gyula:Csendélet P 200.-
104. Sreier András:Nyári vendéglő P 70.-
105. Sreier András:Korzó P 150.-
106. Sreier András:Epreskert P 40.-
107. Sreier András:Oázis P 250.-
108. Kelemen Emil:Fej P 50.-
109. Bögös Lola:Balaton P 120.-
110. Magyarász Imre:Ferenczvárosi házak P 50.-
111. borbereki Kováts Z.: Mosónők P 100.-
112. Pirk János:Napsütés P 200.-
113. Hollós Mattioni Eszter:Téli táj P 120.-
114. Jancsek Antal:Müterem P 100.-
115. Pataky Tibor:Epüli menyecske P 240.-
116. Kohári Kucharik Jenő:Dombok 120.-
117. Kántor Andor:Patak part P 80.-
118. Kelemen József:Falusi ucca P 80.-
119. Faragó Endre:Csendélet P 80.-
120. Schillinger Ágnes:Csendélet P 80.-
121. Kelemen József:Házak P 120.-
122. Kántor Andor:Csomorkányi tanya P 50.-
123. Kováts Árpád:Tájkép P 20.-
124. Füstös Zoltán:Tanulmányfej P 20.-
125. Rohacsek Anni:Soproni ucca P 40.-
126. Fray János:Isztria P 30.-
127. Schillinger Ágnes:Sámson és Delilla P 70.-

F I A T A L M A G Y A R F E S T Ő K

K I Á L L I T Á S A

a C o r v i n Á r u h á z különtermében /III.emelet/

128. Kántor Andor Misa: Szeptember P 20.-
129. ~~Cseney Wuchetich László~~:Olasz táj P 35.-
130. F.Sárossy Eta:Dunapart P 30.-
131. Ölmacher Anna:Csendélet P 60.-
132. Füstös Zoltán:Fák P 20.-
133. Tóth I Lajos:Varró asszony P 25.-
134. Zakar Tibor:Napsütés P 25.-
135. Komáromy Zoltánné:Dunapart P 30.-
136. Ungár Imre:Tabán P 50.-
137. Kohári Kucharik Jenő:Vázlat P 20.-
138. Prukner Ferenc:Kék kalapos nő P 50.-
139. Kovács Klára:Kompozicio P 25.-
140. Sreier András:Halak P 50.-
141. Hénel Margit:Csendélet P 180.-
142. Hamza Tibor:Táj P 25.-
143. Hamza Tibor:Balaton P 20.-
144. Sreier András:Sétálók P 30.-
145. Macskássy János:Hangverseny P 40.-
146. Wessel Zoltán:Tanulmányfej P 40.-

MDK

Wittig ∅ Carl

festő

a Zsolnay-gyár művészeti /?/ munkáiban közreműködött 1888-1902.

67.0.

NIKELSZKY GÉZA: A ZSOLNAY-gyár művészete. Pécs. 1959.

Wittig Friedrich MDK

festő

a Zsolnay-gyár művészeti /vez./ munkáiban közreműködött 1888-1900.

67.o.

NIKELSZKY GÉZA:A ZSOLNAY-gyár művészete. Pécs.1959.

MDK

Wittig Hermann. /1819-91/.

Mellkép. Revers: Géniusz hárfával. Medaill. 1880.

Eisenstadt, Wolf gyüjtemény.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. Sonderabdruck aus d. "Burgenländischen Heimatblättern." Jahrg. 1936. Hft.2. S. 62.

MDK

MDK

Fittig Hermann, nobrán (1819-91)
Medaillon. Róma. 1880.
(S. Nr. 215).

Dr André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. - Sonderabdruck aus d. „Burgenländischen Heimatblättern." Jahrg. 1936 Hft. 2. S. 59.

MDK

MDK

Wittig Rezsőné

textil

O. Iparm. és Háziipari kiáll. Magyar Iparművészet, 1929. 133. l.

Wittig Tóbias

Adatok művész

Soyer, Paul-Constant életképfestő (szül. 1823-ban) meghalt Párisban.

Straub, J. történeti festő (szül. 1849-ben) meghalt Bonnban. Az elhúnyt egyik utolsó tagja a düsseldorfi egyházi festészetben „nazarénusok" neve alatt ösmert festőcsoportnak.

ADATOK MŰVÉSZETÜNK TÖRTÉNETÉHEZ

WITTIG TÓBIÁS EPERJESI ÖTVÖS. Kammerschreiber Eucharius eperjesi ötvös viszályba keveredett mestertársával, Wittig Tóbiással s a következmények elől Kassára menekült s ott váltott polgárjogot. Eperjes város tanácsa Wittig érdekében elégtételért fordult Kassához s 1641-ben kelt levelében írja, hogy Wittig „az aranymivet igazán és tisztességesen tanulta és az baraszlai czéhtől arrul való tanuló levele is vagyon, az szerint bécsi városától is és czéhitül; itten is (t. i. Eperjesen) 17 esztendeig aranymívet continuálta, és ezen Eucharius is negyedfél esztendeig szolgálta." —54.

KEMÉNY LAJOS

rendszer egyes reformjairól. Thoma követeléseinek magva egy elemi alapvetésnek a gondolata, mely a leendő festőt, szobrászt és műiparost vagy iparművészt későbbi szakszerű kiképzésüknek egy közös alapján egyesítse. Az oktatás központjában a térfelfogásnak, mint minden művészi alkotás egyetemes alapjának szigorú és alapos iskolázása álljon, mely a különböző művészeti szakok képviselőinek „a szabadság törvénye alapján" magasabb művészi továbbképzésükre szilárd alapot és közös központot szolgáltasson"; csak ezen elemi tanfolyam után, — melynek tartama természetesen az egyes tanítványok egyéni képességei szerint volna megállapítandó — válnak szét a tanulmányok az egyes szakok szerint. A Hoffacker tanár által kifejtett és részben általa már a gyakorlatban is megvalósított reformprogramm a következőleg hangzik: A művészi önállóságra való nevelés, az egyéniség kifejlesztése, a stíltörténeti minták gépies másolatának megszüntetése, a természeti formáknak mint egy önálló művészeti formafelfogás alapjainak tanulmányozása.

Az előadásokat követő vita során különösen hangsúlyozták annak a szükségességét, hogy a műipariskolákban való tanítás és a mesterség gya-

Wittig Tobiás

ötvös

1641-ben Eperjesen.

A boroszlói (barasszlai) céhtől tanuló levele volt, Bécs városától és céhtől is, s itten (Eperjes 17 esztendeig aranymívet continuálta.[1])

---

[1]) Kemény Lajos Kassavárosa levéltárából. Tört. Tár. 1892. 379. l.

Schuller János

ötödös.

Késmárk. XVIII. 07.

WITTINGER CSABA

Magyar Iparművészet az

ezred fo Rdulón 200

158. l.

161. l.

Witting Friedrich
festő

A Palissyt utánzó virágedény-porcellán-öntvényeknek mestere W i t t i n g Friedrich charlottenburgi festő és M a r z a n Richard vorderziemwaldi virágszobrász, meg a lühndorfi A p p e l t volt a kilencvenes években. Zsolnaynál

46.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Wittinger Aladár

építész.

Szül. Budapest 1872.
6 klevelet nyert 1897.

Névjegyzmüegyetem 22. C.

Szeged.

erődöt

A Tibisco f derekán látju
vett [illegible]; kissé idébb [illegible] bal
a küldöttek hodolatát fogadja.
gyal tart egy Madonna képet. Fe
veggel: AVXILIVM CHRISTIANORVM.
Picolo Canisch, Gr. Waradein
irata a hadi ékitménytől körül

Vero Disegn
rapprexsent
della batta
ta in Vngha

Rm., mér. a rl.

140-95.

Wittinger Vladár
Münchner 1904. 61

(805),
713).
). —

Wittigné Kolhanek

Mária.

Szeged, Kölcsey
u. 4.

Szeged 1919.

Kelkáposzta, of.
Gyümölcs csendélet, of.
Zöldség, of.
Krizantémum, olf.

MDK

Wittig schlager Károly ugomdáz
(Pancsova)

A délmagyarországi kiállításon 1874–91 ig termelt
körvonyomdázati gyűjteményével zöpen zerepelt. Vaskos
folio kötet tanulságosan lapozható.

Schwind Béla: A délmagyarországi kiállításról
Grafika i Szemle 1891. 9 z 136 l.

MOK

Wittigschlager Károly
nyomda tulajd. nyomdáz Pancsova.

szép akcidens munkái a párisi világ kiállitáson (Bronz érem)

ifj. Aigner Antal: Vázlatok mainzi és párisi utamról.
Grafikai Szemle 1900 évf. 9 z. 125 l.

Wittinger Antal

festő

Esztergomi születés. 1851. nov 2án a Marastoni növendérek második kiállítása alkalmából a kréta diszitvényrajzból oklevelet nyert.

Ney Ferenc. Az első magyar festészeti akadémiát gyámolító társulat év-könyve. I. f. 1846 – 1851. Pest. 1852.

33 l.

KÉRŐLAP.

(A M. T. Akadémia könyvtára.)

A munka szerzője s czíme: Weisz Berthold, ~~Kőrgomunság~~ és Közegészség. ügy.

Használatának éve, hónapja, napja: 1901. XII/19

Az olvasó neve, állása, lakása: Hajnalkártou jh. Izabella u. 48sz. föld.

Jegyzet. A könyvtárban csak tudományos munkák adatnak ki. A használt könyvek minduntalan való fölcserélése nincs megengedve.

Hornyánszky V. Budapesten.

Wittinger Lukács

ötvös Budán

1740 – 1774.

lásd

Michalik pesti ötvös

6, 17, 20. l.

Wittinger Lukácsné

u. o. 17. l. 21. l.

WITTLINGER Margit
Kolozsvár, ?
IA Képz. Főisk. Kvár, festő és díszlettervező

Banner Erdély

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Wittinger Sándor
építőmester

Tolna m. Népújság
1978. NOV. 19

1021

Decs legrégibb műemléke

Az egyik oldalbejárat feletti felirat ugyan „csak" a Dózsa-felkelés utáni évekből származik és „a keresztesek leverettetését követő harmadik esztendőről" emlékezik meg, de maga az épület jóval régebbi. A decsi református templomról van szó, melynek jelentős részét a XV. században emelték és amiről az első írásos emlék éppen ötszázhetven évvel ezelőttről, 1402-ből származik. Az épület a nagyközségnek ilyesformán nemcsak egyik legszebb, hanem legrégibb műemléke is. Sajnos a századok — és nem utolsósorban maguk a decsiek — alaposan tönkretették, megváltoztatták eredeti jellegét. Legutoljára Wittinger Sándor tolnai építőmester 1890-ben. A restaurálás ez év eleje óta folyik, az Országos Műemléki Felügyelőség százezer forintos támogatásával és előreláthatólag csak jövőre ér véget. Ekkorra kiszabadítják a középkori részleteket, a templom körül megteremtik az eredeti szintet. Nagyon célszerű lenne a műemlék oldalirányból való megközelítését biztosítani és szakszerű idegenvezetéssel a községbe sűrűn látogató turistacsoportokat is ide irányítani.

-s. -n.

Érdi Judit rajza.

Monográfia Vör szobrászművé

Az 1899-ben született s közel fél évszázada Franciaországban élő *Vörös Béla* szobrászművészről és grafikusról a közelmúltban gazdagon illusztrált — francia és magyar nyelvű — monográfia jelent meg a *Corvina* kiadónál; a kötet a Pablo Picasso baráti köréhez tartozó *Helene Parmelin* francia művészettörténész-nőnek és két magyar esztétának: *Németh Lajos*nak és *Galambos Ferenc*nek Vörös Bélával foglalkozó tanulmányait, valamint a művész százhárom alkotásának — részben színes — reprodukcióját tartalmazza.

A kötet szerzői elmondják, hogy Vörös Béla 1925-ben hagyta el Magyarországot, nem érezve jól magát a Horthy-rendszer légkörében. Előbb Párizsban és Nizzában élt, majd Sevres-ben telepedett meg; ma is ebben a Párizs melletti patinás kisvárosban van az otthona és műterme. A mester — akit az 1919-es Tanácsköztársaság leverése után eltávolítottak a budapesti Képzőművészeti Főiskola szobrásznövendékei közül — Franciaországban is tevékenyen részt vett az antifasiszta és baloldali mozgalmakban; felesége, Karikás Ilona (Karikás Frigyesnek, a kommunista írónak és pártmunkásnak húga) 1944-ben német koncentrációs táborban pusztult el.

Németh Lajos és Galambos Ferenc elmélyült műelemzéseiből kiviláglik, hogy Vörös művészetére a kubista szobrászat — Laurens, Archipenko, Lipchitz és Zadkine munkássága — és a néger plasztika volt legnagyobb hatással, de a mester a XX. század egyét

Eszmék és könyvek

Egyetlen ország sem olyan hatalmas, mint a betűk birodalma. A táblák közé fogott lapok írott, nyomtatott mondatai immár évezredek, évszázadok óta az ember természetes kísérői. Ám alig több, mint egy évtized is jelzője, bizonyítója lehet lényeges változásoknak. Tizenegyedszer rendezik meg a politikai könyvnapokat; tizenegyedszer igazolódik be, hogy ott, ahol történelmi szemmértékkel nézve még nemrég is csupán kevesek szellemi tápláléka volt a betű, ma növekvő tömegigényt elégít ki a szépirodalom, s a politikai irodalom egyaránt. Tavaly 5536 művet 53,4 millió példányban nyomattak ki hazánkban. Sorolhatnók az átlagokat, a kiugró sikereket, de aligha szükséges. Mindennapi tartozéka, segítője életünknek a könyv, s ahogy tágul a látóhatár, úgy növekszik a politikai irodalom jelentősége.

Ismerősöknél s ismeretleneknél megfordulva nem mulasztom el könyveik szemügyre vételét. Mi minden

MDK

Wittinghoff Károly, Pozsony

Gundel-dij.

1880. 2. dij.

Bécsi képzőm. akad. magyar ösztönd. névsora.
Fleischer Bécs. 1oo. 1.

-

einek felidézése friss gondolatok-
áziáját, melyek szoborba formálá-
el végezte. Két nagyszabásu müvén,
s a Mátyás-szobron alkalma volt
szi erejét, és ezáltal a hazai hir-
kedett. Később akarata ellenére
ráeszmélni arra, hogy a millennium
elszáll. Az általa elképzelt nagysza-
árgyu emlékmüvek folytatására nem
. Kénytelen volt elfogadni azokat
amiket kora biztositott számára;

MDK

Wittinghof Károly br.,
XIX.sz.

Petrovich Arzén: Az Orsz. Képtár metszetgyüjteményének betüsoros mutatója. II. Bp.1900. 64.old.

MDK

Wittinghof Károly

Tehenek, rk.

Szépm. Muz. graf. oszt. 87. kiáll. 1954. 21. o.

MDK

Wittinghof Károly, festő-rézk.

Szépm. Muz. graf. oszt. 87. kiáll. 1954. előszó. 7.1

MDK

Wittinghof Károly, Pozsony 1772-Bécs 1826.

Tehén, rk.

Szépm. Muz. graf. oszt. 87. kiáll. 1954. 21. o.

B. Wittinghof Károly
rézmetsző és rajzoló

Századok 1874.184-2o5 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/B . Wittinghof Károly/

Wittinghof

l.

LykaMagyműI300-50

88, 184, 411-l

Kázmér		Izraelita: Adar 10.
Csütörtök **5** Özséb		Protestáns: Adorján Görög: Konon Izraelita: Eszter böjt
Péntek **6** Perpetua		Protestáns: Gottlieb Görög: Amorii 42 vt. Izraelita: Adar 12.
Szombat **7** Aqu. Tamás	Nap kelte 6 ó. 30 p. — Nyugta 17 ó. 54 p.	Protestáns: Tamás Görög: Vazul Izraelita: Thezave

10. hét — 1936 **MÁRCIUS** 31 nap

Wittinghof

Vittinghof Károly báró a 10-20-as
években tájképeket festett s
a grafikát is művelte.
Lyka: Tov. m. II. 47.

Vittinghof Károly bt. egy westfaliai
család sarja, Pozsonyban született, mun-
kálkodásának színtere azonban Bécs, ahol
1826-ban halt meg. Nemcsak rajzolt és
metszett, hanem festett is, nagyobbára
tájképeket.
Lyka, Tov. m. IV. 35.

Wittinghof Károly báró

Nagy Zoltán jegyzete

Wittinghof Károly báró

fertő Pozsony

XVIII. 24

Iród

2

Ormvárl

61. l.

B. Wittinghof Károly
vérmetsző és rajzoló
1772-1826.

Toldy I. Irodalmi Beszédei.
Pozsony. 1847. 8. r. 271.

Nagy Iván. Magyarországi kipző
művészek a legrégibb idők tól 1850 ig.
Szárados. 1874 évf. 205. l.

Witting Tóbiás ötvös.

17. sz. II. 282.

Wittinghoff Karol

l.

Rätt. I 506.

Ert. Sård!

Wittinghof Károly báró

ferto

írod

O Várl 61. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi minta. -

Wittinghof Karl

Laid

Mu 1900 641

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

yezem:

rv helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

Wittinghoff Karol
baró

---

rejon -

Środ

Schedel

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191 ....

.....

tanu.

.....

tanu.

Wittinghof Károly

Wittinghof Károly, festő, Pozsonyból, 22 éves korában, 1798-ban iratkozott be. 1800-ban a Gundel-díjat nyerte.

Fleischer Bécs

96. 1.

Római aggyagpohár tövedéke VI. 266

WITTINGHOF *Károly* báró, festő és grafikus, * Pozsony 1772, † Bécs 1826. Bécsben tanult, s ugyanott működött. Több magyar tárgyú műlapot adott ki.

E-G II 617 l

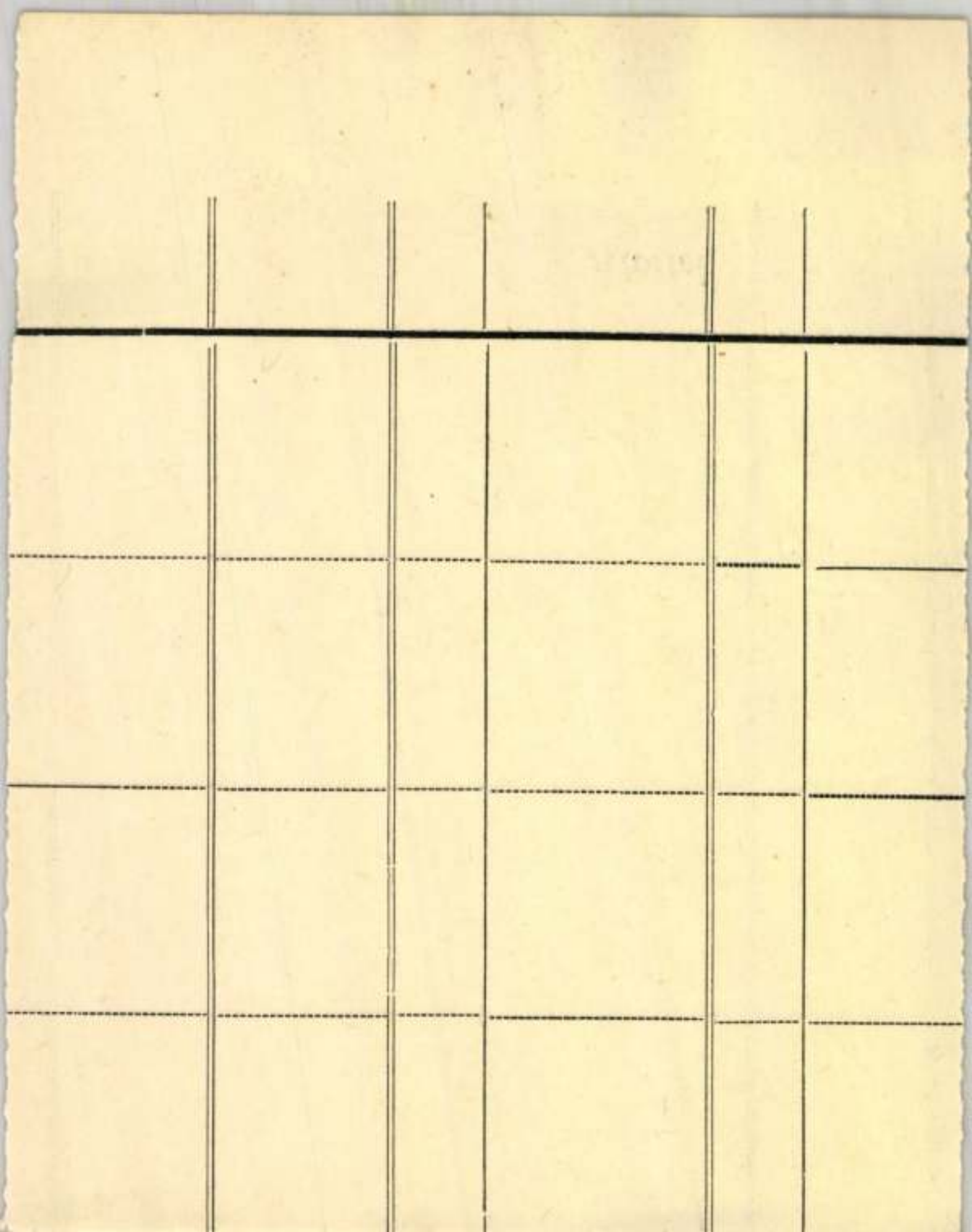

Witkowsky Lóránt

szegedi rajztanár nevét említi Máltás Hugó rajztanári állásával kapcsolatban

Komárik Dénes: Máltás Hugó.
Építés- Építészettudomány.
1970. /2.köt./
112-171.l.

122.l.

Wittkowszky

l.

Lykanemzromantika

97. l.

HANSS WITTKO, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.Kihirdetve:1716.febr.14-én.-A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-1869 közt.-E mesterek egyike volt: 27.- HANSS WITTKO, Zeben. 151.old.

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Wittingh

... pot. 43.l.3.t.

A vallás- és közoktatásü

A

K	f	K	f	K	f

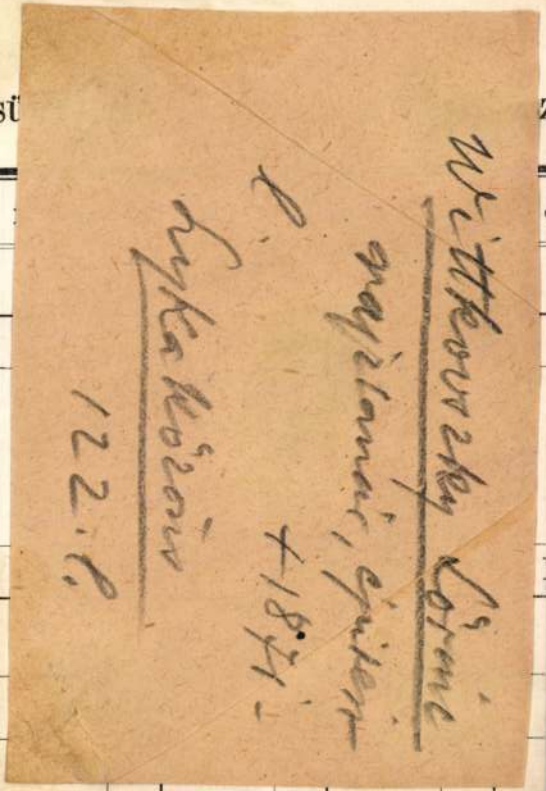

cím. .....

	A folytonos illetőségek			
	tartama		évi járandósága	
	mettől	meddig	K	f

Witkovszky Lőrinc

Vas. Ujs. 1875. 365. l

Elhunytak még: Witkovszky Lőrincz központi műszaki főrajztanár, hosszu időn át Szeged város volt rajztanára, 1848-49-diki honvédtüzér-hadnagy, május 30-án Budapesten. — Szendefy Ágnes asszony, a

Witkovszky Lőrinc

mértani rajztanár s
nem fertő volt az 1850-es
években szegeden.

Ujházy Ferenc felyégy 7.

Szépm. Múzeum
M. Műv. Adattár.

Fiumei népkot. V. 74

Witkowsky Lonie

Cis d

Szeg-Tardos 1911.

9 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztar

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Witkovszky Lőrinc

Witkovszky Lőrinc, építész, Kruzslóról (Sáros m.), 1845-ben iratkozott be és 1848 márc. végéig az építészeti szakosztály hallgatója volt. Lapszéli megjegyzés: „igen szorgalmas, tehetséges, kevés előképzettségü".

Fleischer Beé

96.1.

Római agyagtanyér töredéke

VI. 266

Witkovszky Lőrinc

Szegeden a reál iskolánál rajztanítóskodott. Állását 1858 ban itt meg nem nevezett ok miatt mással töltötték be.

Reizner János Szeged története. Szeged 1900. III. K. 327 l.

Wittmann Antal

építőmester

† 1758

l. Schoen Olenda

58. l.

Pesti rézöntőcréh ládája VII. 29.

Wittmann ?

festette feltehetően az egerszalóki templom mellékoltárképét. Restaurálta Ribal Gy. 1950-ben.

Voit Pál stb: Teresmagye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

6651.

M.D.K.

Wittman András, ötvös

1828 körül dolgozott.

Somogyi Árpád: Pécsi szláv ötvösök a XVII-XVII. században és céhlevelük. 266.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

Wittmann (Vittmann) András

ötvös

1828 Pécs

Kapmagyarornötvösök 48 l.

Zsámbok.

A középtérbeli hegy tete
kel megerősitett vár, a hátté
az előtérben pedig a Zagyva t
házak képeznek csoportot. Fel

SCHOMBOC

magyarázó szövegének kezdete:
se: D. Das Wein gebürg.

Rm., mér. a vk. 6

140-95.

Wittmann András

ötv

Kőmagyötvj. 1621 sz

Wittmann András

ötvös Pécs.

Kőmagyöky. 287. l.

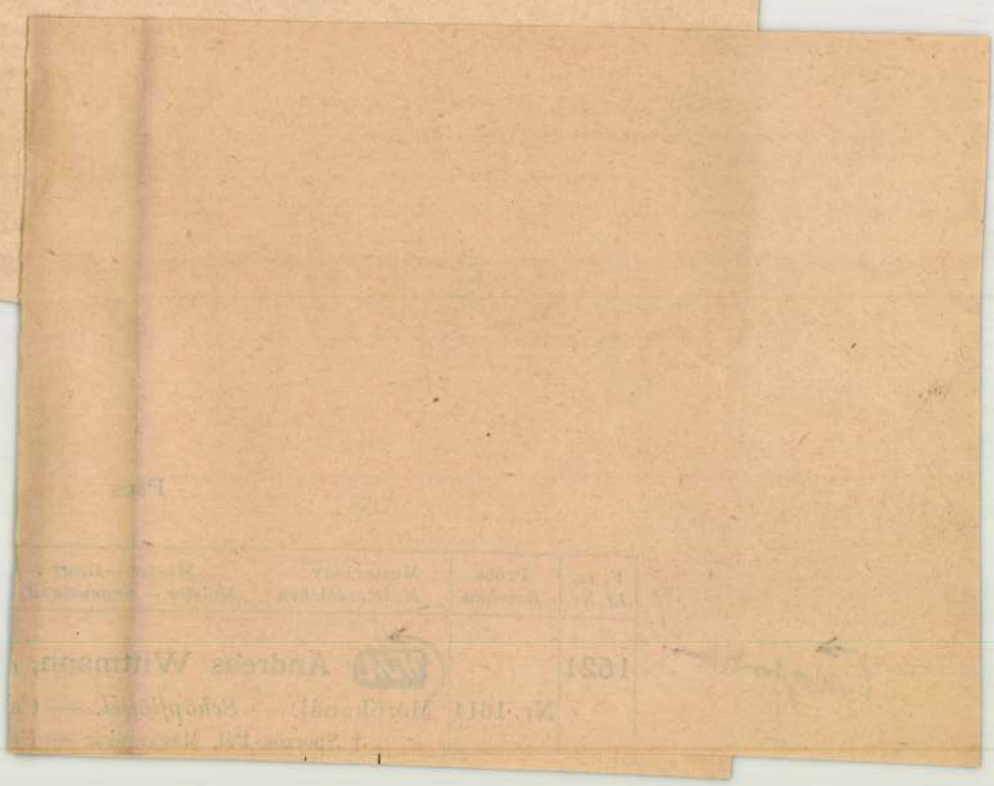

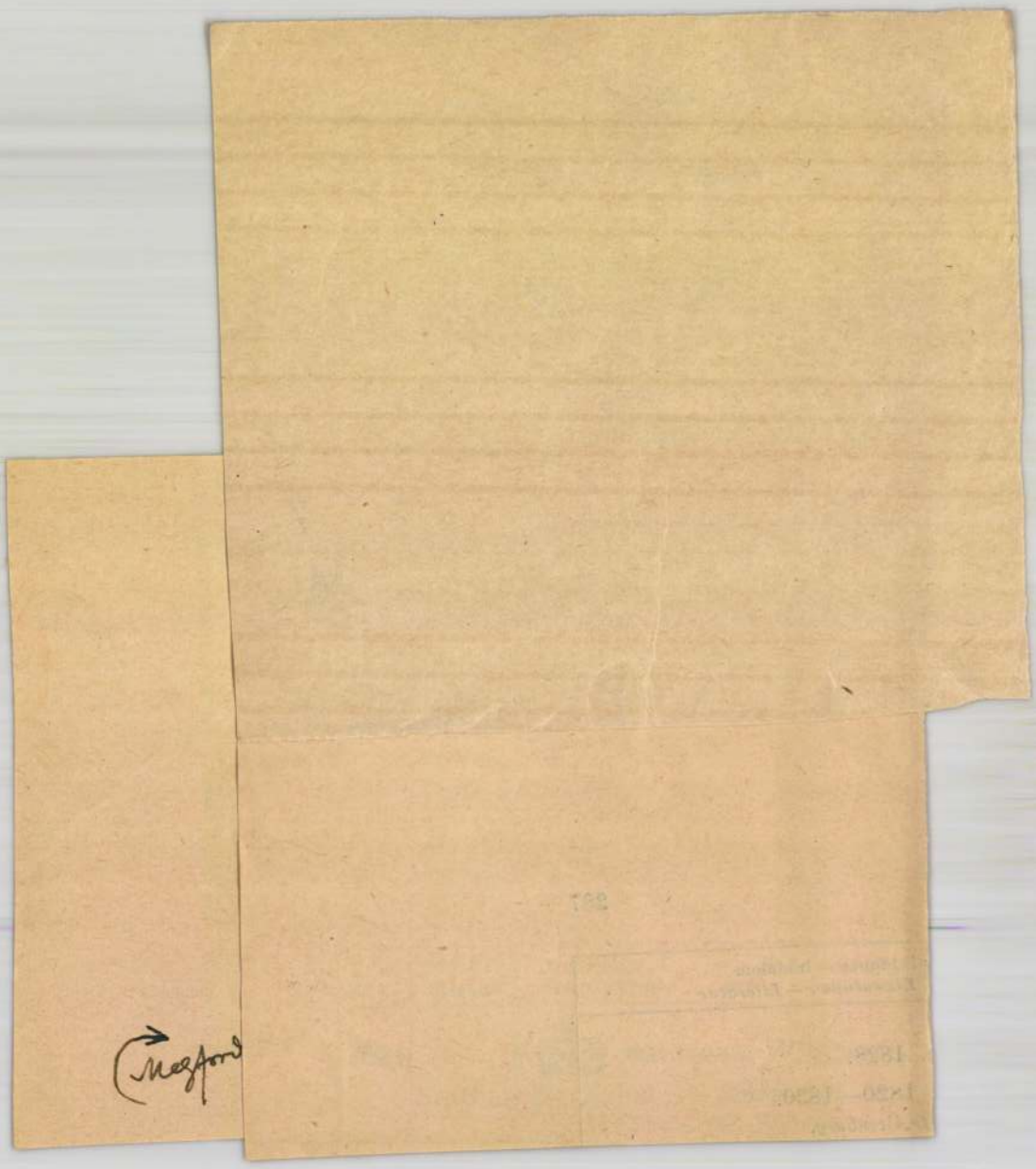

Wittmann Antal (?)

ovary Huszár Ferenc műve a felsőtárkányi rk. templom mellékoltár képe.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII.

Budapest 1972.

7361

Wittmann Antal

egri piktor 1774 után végez munkálatokat az egerbaktai rk. templomban:

Voit Pál stb.: Heresmegye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII.

Budapest 1972.

6321

Wittmann Antal

festő" (egyi) együtt lakik 1772-ben
fivérével Wittmann Jónás egyi festő"-
vel.

Dercsényi Dezső", Gólya József, Entz
Géza: Magyar Művelődéstörténet, (1959-
1960) II. Budapest, 1964. 236 l.

M.D.K.

Wittman Antal, festő

1767-ben Eszterházy Károlyról készitett portré képet az Irgalmasrendi Kórház prefectoriuma számára. Ma egri megyei kórház. 214.o.

Ringelhann Béla: Az egri megyei kórház. 189.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. Eger, 1966. 10

H. D K.

WITTMANN Antal festő

W. János? festő testvére
Ferenc? megh. 1781 Eger

1767 Eger Irgalmasrendi t. Esterházy
Károly püspök arcképe

1772-73 Eger székesegyház oltárara-
nyozás

Garas XVIII. 17. 145. 262. l.

Wittmann Antal

festō

1767 Eger

l.

Szm Egermiv

245, l

A liceumon ---+ Hagerer bádogosmunkáit átfesti, Kiskörén a toronykeresztet aranyozza. 1778-ban a ferences templomban tett munkájáért 2 forintot vesz föl. Ugyanebben az évben szerződést köt ---+ Teichmann András egri kőmüvesmesterrel saját házának felépitésére. 1779-ben még mindig saját házának épitéséről hallunk és ugyanezen évben szerepel a püspöki rezidenciában, ahol a püspöki lakosztály kályháinak aranyozási munkáit vállalja.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

1776-ban az egri püspöki palotában vállal több munkálatot, igy réz szinüre festi a püspöki „Luszthász"csatornáit, valamint a rezidencia galériájának két uj„Luszthászán"két vázát, a hejcei kastélyban ismét és a zsérci templomban szintugy két vázát, majd a toronykeresztet és az egri liceum két nagy rézvágját aranyozza. 1777-ben tovább folytatja a rezindncia két „Luszthászának" munkálatait, ahol 5 nagy ablakkeretet, 5zsalugátert és 3 dupla ajtót festet.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

János és [illegible]+ Rajmon Friedrich társaságában készit. Az ő vállalkozásában készül el 1772-ben az egri székesegyház szent sirjának és oltárának, valamint 22 oszlopfőjének aranyozása, a püspöki rezidenciak belső kertjében a trillage befestése és a kerecsendi toronykereszt mázolása. 1774-ben javitja a megyeházán lévő királyképeket, és vállalja az egerbaktai rk. templom toronygombjának és keresztjének aranyozását, valamint a nagytállyai vadászház ajtajainak festését.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

lumának márványfestését végzi s ugyanezen évben a tiszapüspöki templom oltárát, antependiumát, a szószéket, a főoltár szobrait, gyertyatartóit, kánontábláit festi márványosra, illetve az aranyozási munkák vállalkozójaként szerepel. Ugyancsak 1770-ben festi a püspöki palota kapuját, kőbalusztrádját és ablakát és javitja sajátkezüleg a „lengyel király" képét. 1771-ben fizetik ki számára a városháza számára festett képeket, melyeket -- Wittmann

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

szerepel a bükkzsérci munkája után járó 4oo forint, amely munkát első segédje Huszár Ferenc fejez be, aki különben özvegyét is nőül veszi. Ugyanitt egri lakóházában kb. 4o db festményt irnak össze. 178o-ban kelt végrendeletében visszaadja fivérének, Wittmann János egri festőnek a tőle kapott lo „nyomtatott képet" /metszetek?/.

1767-ben festi Eszterházy Károly contraféját az irgalmasak refektóriuma számára /Szmrecsányi: 245./. 177o-ben a kömlői rk. templom tabernaku-

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

és felesége nővérei révén atyafiságba kerül az akkori egri polgári művészek nagyrészével. 1780-ban tett végrendeletében örököseiként szerepel felesége, Hering Erzsébet és első házaságából származott leánya Wittmann Erzsébet, aki Fassola Lénárd egri lakatosmester János nevü fiához ment nőül. Meghalt Egerben 1781 január 29-én 41 éves korában. A következő évben felvett hagyatéki összeirásában

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

WITTICH-EPERJESI *Károly*, festő. • Filkeháza (Abaujtorna vm.) 1872 júl. 18. Münchenben és Rómában tanult, azután főleg a Károlyi grófi család szolgálatában állott s munkáinak javát is ez a család bírja. Művei többnyire naturalista akvarell arcképminiatürök. 1894-től kiállítója a Műcsarnoknak és a Nemzeti Szalónnak.

K-Gy II. 617 k

Átvitel

Wittmann Antal

festő folytatott munkálatokat az egri

Fürdő u. 2. p. a. kertiházban. 1772.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. köt.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

3041

Wittich Eperjesi Károly

festő

Részvét a pozsonyi ki-
allitason. – Művelt a
Mezőgazdasági Muzeum,
a Nemzeti Casino,
és a Kassai Muzeum
örök meghalt 1918-
ban Fia Zoltán is
festőművész. Özvegye
Uzpesten él.

Ugro 530 l.

(Szemelyi adattár)

pater si possibile est transeat a me

WITTMANN Antal és János fertőt

Ági hívóbb

JULI

RÉKA

Id. rénletera Tisicum 9. 1996

205. rl.

ÁÁÁÁŐŐŰŰŰóóóKKKQWERTZUIOPŐ
QWERTZUIOPŐÓÖÜŰÁÉLKJHGFDSAÍ

MDK

Wittman Dénes

Wittman Dénes és Mérei Jenő : A győri evan-
gélikus egyházközség iskolapályázatán
díjazott terv.Főhomlokzat. Repr.

Wittman Dénes és Mérei Jenő: A budai izr.
hitközség templompályázatán díjazott terv.
Fő- és oldalhomlokzat. Repr.

Képzőművészet, III.évf. 17.sz.

WITTMANN Antal

LENGYEL László: A theatrum sacrum a magyarországi barokk művészetben. = Agria XXV/XXVI. (1990) 637.p.

176 4472
1074 Hársfa u. 47
142 0960
122 6632
yek 122 4014, 122 3824
142 3757
téneti Múzeum 1014 Dísz tér 17
ota E. épület * 175 7533
Fax 155 9175
155 8284
-helyettes 175 6736
sztály 155 8764
ési osztály 155 8849
ivatal 155 9772
155 6763
156 7584
gyeres őrség 156 0139
ándorláskori Osztály
i Mihály u. 16 117 3361
117 3893
restaurátorműhely 118 4661
117 2264
i Osztály
endrei út 139 168 8241
180 4650, 168 4260
cum
u. 108 188 8560
180 5004
i osztály 188 7817
168 7917
gyeres Őrség 188 4352
cum 1053 Károlyi Mihály u. 16
117 3361
a és Helytörténeti Gyűjtemény
t Imre tér 3 276 7343
m 1065 Nagymező u. 8
141 4355

Depo
2045 Törökbálint 166 8224
Lakatosműhely
1091 Üllői út 31 118 0872
○ Kresz Géza Mentőmúzeum 1055 Markó u. 22
* 112 3430
○ Liszt Ferenc Múzeum 1064 Vörösmarty u. 35
* 122 9804
Vezető 142 7320
○ Magyar Elektrotechnikai Múzeum
1075 Kazinczy u. 21 Fax 142 5750
Igazgató 122 0472
Könyvtár 122 8859
○ Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum 1014 Fortuna u. 4
Igazgató 175 4031
Titkárság 175 6249
Kereskedelmi gyűjtemény 155 9957
Vendéglátóipari gyűjtemény 155 7387
○ Magyar Munkásmozgalmi Múzeum
1014 Dísz tér 17
Budavári Palota A. épület * 175 7533
Főigazgatóság 156 9367
Közművelődési osztály csoportbejelentés, információ,
tárlatvezetés 175 9575
Gyűjteményi osztály 175 9763
Fényképtár 175 5984
Üzemeltetés 175 9175
Büfé 156 0657
○ Magyar Nemzeti Galéria 1014 Dísz tér 17
Budavári Palota B, C, D épület
* 175 7533
Főigazgató 155 9975
Főigazgatói titkárság 156 0049
Főigazgató-helyettes 175 8858
175 5084

Gaál Imre galéria
1203 Kossuth Lajos u. 39
○ Petőfi Irodalmi Múzeum
1053 Károlyi Mihály u. 16 *
Fax
Főigazgató, titkárság
Gazdasági hivatal
Közművelődési csoport
Ady Endre Emlékmúzeum
1053 Veres Pálné u. 4/6
Kassák Lajos Emlékmúzeum és A
1033 Fő tér 1
Nyugat Irodalmi Emlékmúzeum
1122 Városmajor u. 48/b
○ Postai és Távközlési Múzeumi Alapí
1061 Andrássy út 3 *
○ Postamúzeum 1061 Andrássy út 3
*
Múzeumvezető
○ Rákospalotai Múzeum 1158 Pestú
○ Ráth György Múzeum 1068 Gorkij
○ Semmelweis Orvostörténeti Múzeu
és Levéltár 1013 Apród u. 1/3
+
1023 Török u. 12
Raktár
1013 Lánchid u. 19/21
○ Szépművészeti Múzeum
1146 Dózsa György út 41 +
Titkárság
Gazdasági igazgató
Üzemeltetési osztály Fa
○ Táborvárosi Múzeum 1031 Szente

MDK

Wittman Dénes

Szinház terv homlokzata. Repr.

Képzőművészet, III.évf. 17.sz.

M.D.K.

Wittmann Dénes, építés

Mérei Jenővel körös
terve megvételben részesült
az I. ker. Váli ut 6/8. sz. telken
építendő zsidótemplom esz-
mei pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1929. L. évf.

febr. 1. sz. 2. old.

Wittmann Antal

Festö

1767

l.

Kapossy jegyzetek

245. l.

314. l (többnör), 315 (többnör)

322. l (többnör, 323.

l.

9 (Vittmann)

M.D.K.

Wittmann Antal, festő (1711-81)

Főleg festmények javításával, mázolási és aranyozási munkákkal foglalkozik. (Leányát Farola Lenárd lakatosmester, özvegyét Huszár Ferenc festő vesi feleségül.) Öccse, János Eszterhány sokat foglalkoztatott helyi festője.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája, VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

253-54. old.

Wittmann Antal

épitőmester

1759

l.

Schoen Ebnda

56-l.

Pécsi vízvezetéki agyagcsövek törédékei

VII. 67

-1-

M.D.K.

Vittmann Antal, egri képíró festő

nevét emlitik Hagerer Andrással kapcsolatban.
Ugyszintén Raimon Fridrikkel kapcsolatban.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 335. old.
+ 389. old. + 419. "

Wittmann (Vittmann) Antal M.D.K.

egri képíró, festő aranyozó

az 1771-75 évi összeírások szerint a város IV. negyedében lakik, akol hára van. 1768-ban és 1770-ben további hárakat vásárol, 1775-80 körötti összeírások mint két segéddel dolgozó festőt emlitik. Szerző egy egész hasábon keresztül sorolja fel munkáit és a Hering családdal való kapcsolatait – valamint munkatársait. [kár készült róla cédula] P

Heves negye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp, 1969. Akadémiai Kiadó, 418- 419. old.

WITTMANN /VITTMANN/ Antal egri képiró, festő, aranyozó. Az egri adókönyvekben 1771-75.között mint a város IV. negyedének 4. fertályában lakó polgártm mutatják ki, akinek saját háza van. Az 1775-80 közötti összeirások két segédes festőként emlegetik. Egy 1776-ban felvett leltárban több festménye szerepel, többek között első felesége, Söndermeyer Borbála.ix portréja is. 1773-ban ujra házasodik, eljegyzi Hering Erzsébetet a gazdag egri kovácsmester lányát,

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

M.D.K.

Wittmann

Berend Ilona:"A magyar grafika loo éve" c. kritikájában a müvésznek a Láng Gépgyár kulturtermében rendezett kiállitáson szereplő müveiről igy ir: "igen jó reménység a jövőre".

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1948. jan. 6-12. IV. évf.
2. sz.

ÉPITŐ-MŰVÉSZET

A budapesti templom és a győri iskola-pályázat eredménye meglepetésül szolgál, sőt talán egy kis megnyugtatás is azok számára, akik a mai idők pályázati rendszerével nincsenek megelégedve. Íme ilyenek az objektiv zsüri itéletei akkor, amikor a pályamunka jeligéje valóban megőrzi a pályázó inkognitóját. A két díjazott pályamű egyébként két eléggé modern és eléggé fiatal ember munkája.

B. J.

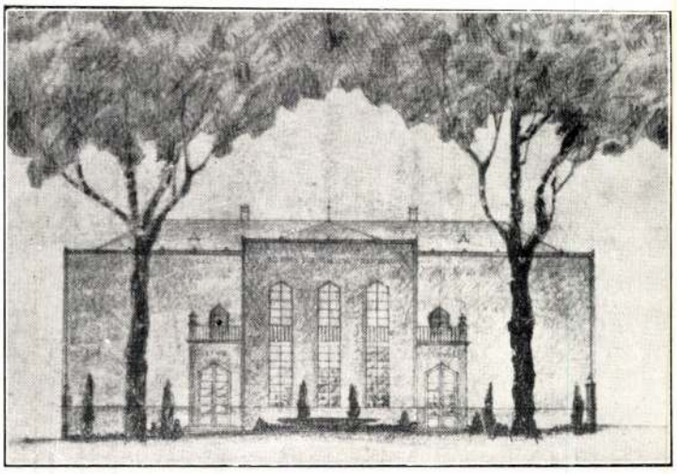

WITTMAN DÉNES: Szinház terv homlokzata

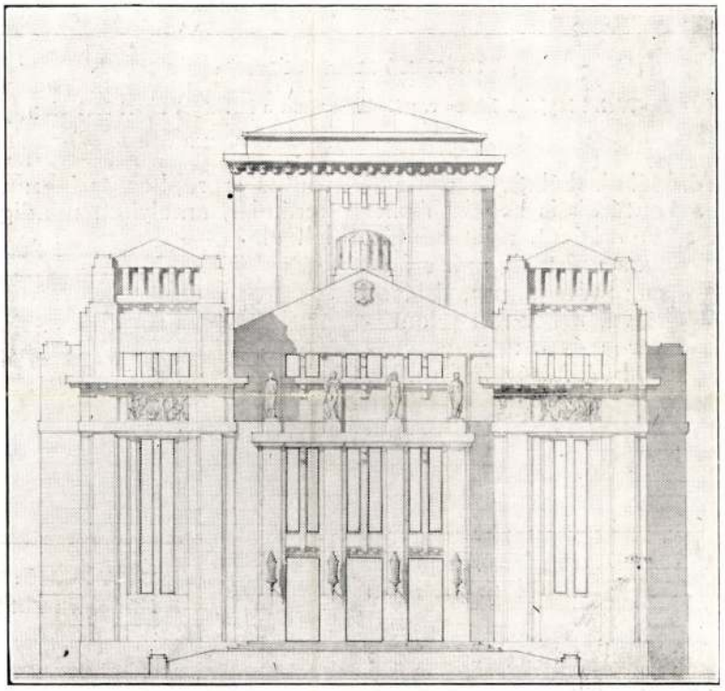

WITTMAN DÉNES ÉS MÉREI JENŐ: A győri evangelikus egyházközség iskolapályázatán díjazott terv. Főhomlokzat

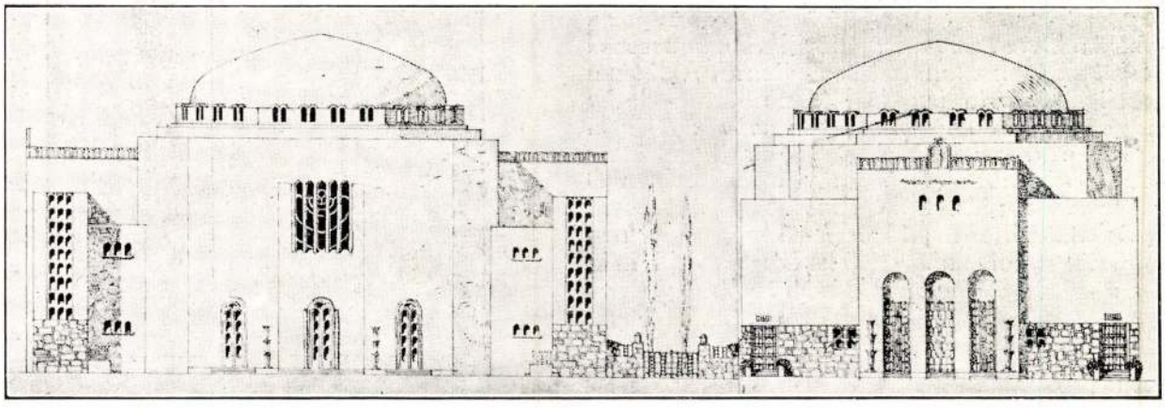

WITTMAN DÉNES ÉS MÉREI JENŐ: A budai izr. hitközség templompályázatán díjazott terv. Fő- és oldalhomlokzat

Képzőművészet

1929. II. 7.

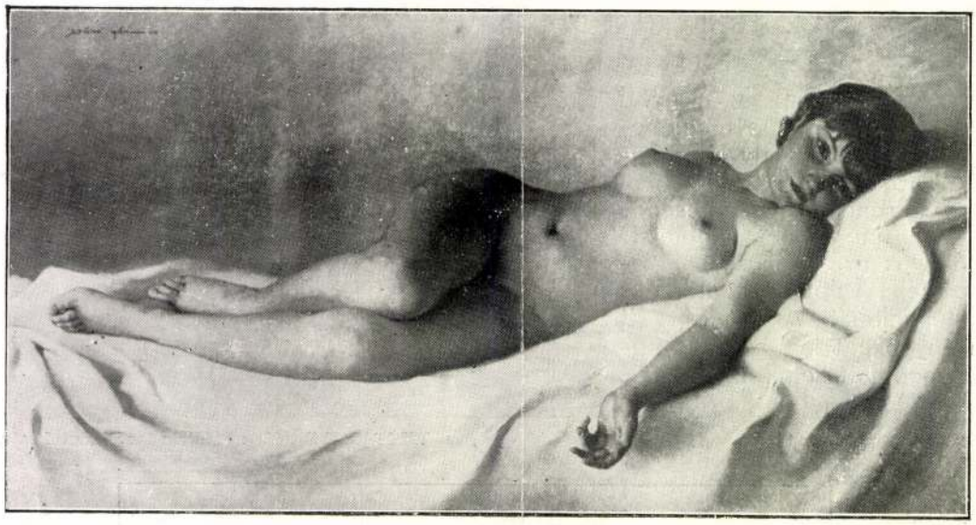

SZÁNTHÓ MÁRIA: Ébredés

A »Tárlat legjobb képe« c. pályázatunkon a III. díjat nyert festmény

ségből teremt. Az árnyékok kékek, a remegő levegő, sőt maguk a kontúrok is kékek. Tanítványainak egy nagy része a kéket, mint kontúrt megtartotta s így bizonyos mértékig más színek között az összekötő szerepét játssza. Mások Gauguin hatása alá kerülve, a kék folt jelentőségét hangsúlyozzák a sárga és a narancs erősen komplementer szembeállításával. Komoly és nagy hatást gyakorol a kék *Fjodlernál*. Heilige Stunde c. képe szinte szimbólikus jelentőséget ad ennek a színnek hatszoros ismétlésével. A hat kékbe öltözött alak szinte közelebb látszik az éghez a környezet egyéb földi színei fölött.

Az eddig mondottak könnyű áttekintést nyújtanak afelől, milyen kiemelkedő szerepet játszik a kék szín a festőművészetben. Nem jut ilyen fontos szerephez az iparművészetben, kivéve a kerámiát, amelyben mindig vezető helyet foglalt el.

SEREGÉLY DEZSŐ: Emlékplakett

A Műcsarnok Téli Tárlatáról

MENDLIK OSZKÁR: Orkánhullám

A Műcsarnok Téli Tárlatáról

ÉPITŐ-MŰVÉSZET

A budapesti templom és a győri iskola-pályázat eredménye meglepetésül szolgál, sőt talán egy kis megnyugtatás is azok számára, akik a mai idők pályázati rendszerével nincsenek megelégedve. Ime ilyenek az objektiv zsüri itéletei akkor, amikor a pályamunka jeligéje valóban megőrzi a pályázó inkognitóját. A két díjazott pályamű egyébként két eléggé modern és eléggé fiatal ember munkája.

B. J.

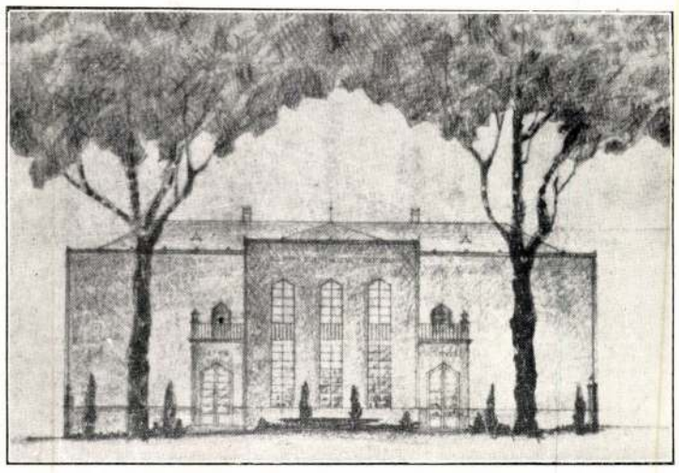

WITTMAN DÉNES: Szinház terv homlokzata

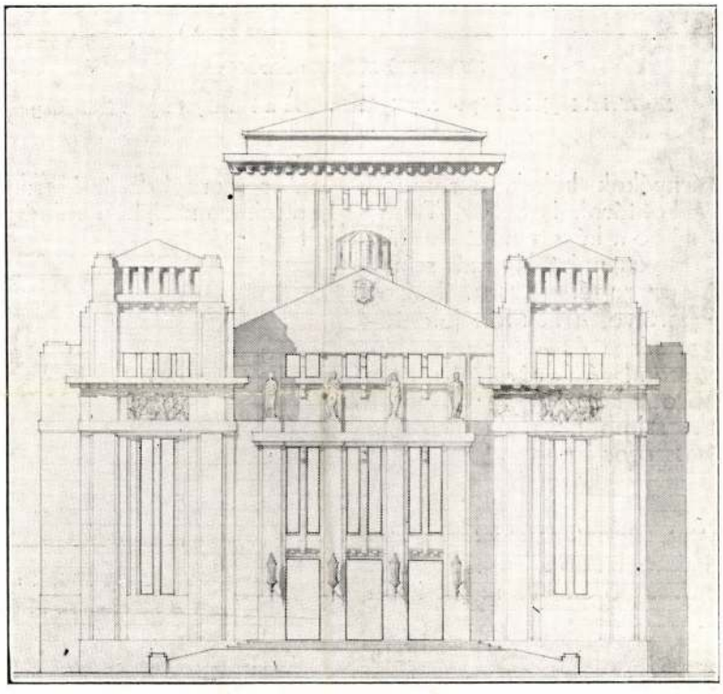

WITTMAN DÉNES ÉS MÉREI JENŐ: A győri evangelikus egyházközség iskolapályázatán díjazott terv. Főhomlokzat

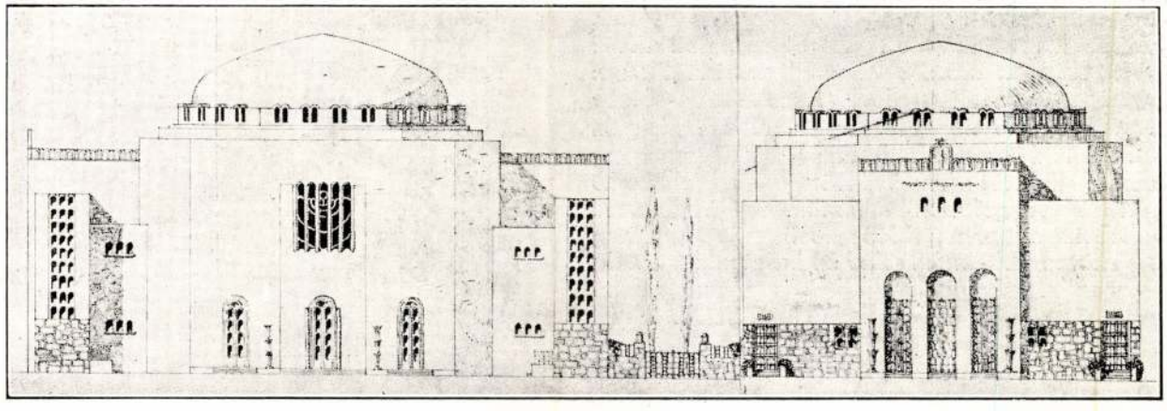

WITTMAN DÉNES ÉS MÉREI JENŐ: A budai izr. hitközség templompályázatán díjazott terv. Fő- és oldalhomlokzat

Képzőművészet

III. évf. 1922

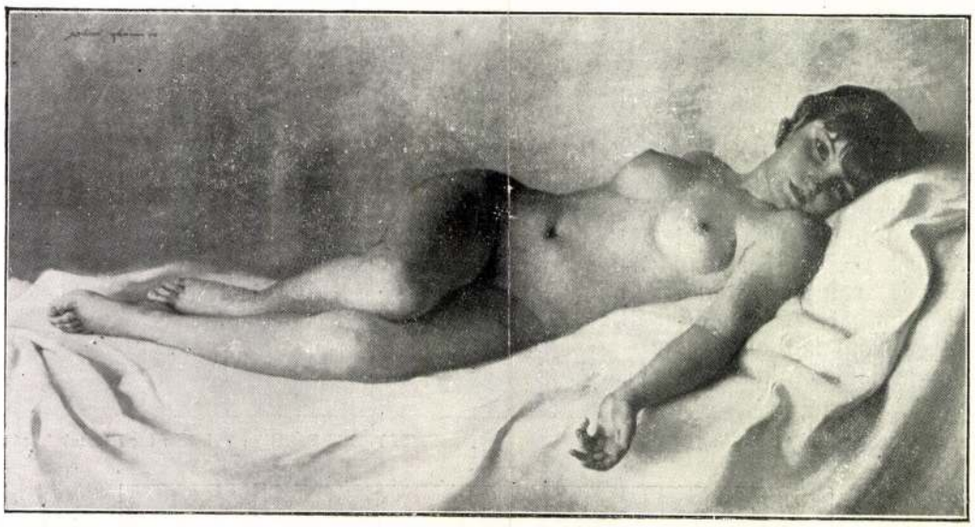

SZÁNTHÓ MÁRIA: Ébredés

A »Tárlat legjobb képe« c. pályázatunkon a III. díjat nyert festmény

ségből teremt. Az árnyékok kékek, a remegő levegő, sőt maguk a kontúrok is kékek. Tanítványainak egy nagy része a kéket, mint kontúrt megtartotta s így bizonyos mértékig más színek között az összekötő szerepét játssza. Mások Gauguin hatása alá kerülve, a kék folt jelentőségét hangsúlyozzák a sárga és a narancs erősen komplementer szembeállításával. Komoly és nagy hatást gyakorol a kék *Hodlernál*. Heilige Stunde c. képe szinte szimbólikus jelentőséget ad ennek a színnek hatszoros ismétlésével. A hat kékbe öltözött alak szinte közelebb látszik az éghez a környezet egyéb földi színei fölött.

Az eddig mondottak könnyű áttekintést nyújtanak afelől, milyen kiemelkedő szerepet játszik a kék szín a festőművészetben. Nem jut ilyen fontos szerephez az iparművészetben, kivéve a kerámiát, amelyben mindig vezető helyet foglalt el.

SEREGÉLY DEZSŐ: Emlékplakett

A Műcsarnok Téli Tárlatáról

MENDLIK OSZKÁR: Orkánhullám

A Műcsarnok Téli Tárlatáról

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Wittmann Dénes

KISALFÖLD
1967 MÁJ 1 4

tantyúsok" tartottak állan

1021

Az utolsó kívánság: kiállítás Győrben

Néhány nappal ezelőtt érdekes levél érkezett Győrbe a megyei múzeumok igazgatóságára a Művelődésügyi Minisztériumból. Egy győri származású festő utolsó kívánságáról és értékes hagyatékáról tudósít. *Wittmann Dénes elhalt izraeli festőművész utolsó kívánságaként műveinek győri kiállítását kérte* — szól a levél. — *Megkérdeztük a magyar Nemzeti Galériát Wittmann Dénes művészi munkásságának véleményezésére. Egyetértünk Pogány Ö. Gábor, az intézmény főigazgatója véleményével, amely szerint az elhunyt művész utolsó óhaját, hogy sok év után műveit szülővárosában szeretné bemutatni és műveit arra hagyni, tiszteletreméltó és megható ragaszkodásnak kell tekinteni.*" A minisztérium megbízza a Xántus János Múzeumot, hogy készítse elő a kiállítást, amelynek anyagát későbbi időpontban Haifából hozzák, és a bemutató után Győr városának adományozzák.

Wittmannn Dénes Győrsziget szülötte, a Révai Gimnáziumban érettségizett, majd a műegyetemen szerzett mérnöki diplomát. A harmincas években a kezdődő zsidóüldözések idején hagyta el az országot. Műveit tavaly a moszkvai Puskin Múzeumban is bemutatták. A győri múzeum elhatározta, hogy elkéri Moszkvából a tavalyi kiállítás sajtószemléjét, dokumentációját.

g.

tanító nyomós érvei belátásr
ták őket. Hiszen hogy Rá
csényben a szakosított tan
let eredményesebb munkára
pes, mint „egy szál" pedag
aki négy osztályban valam
tantárgyat tanítja — nem
Sőt — és ez bizonyult a legh
sosabb érvnek — a szomszéd falu-
ban orosz nyelvet is tanulhatnak
a gyerekek.

Az üres padok nyomasztóan so-
rakoznak, s most eszembe jut egy
idős parasztember, aki ma reggel
a cukorrépaföldön azt mondta:

— Haldoklik a mi falunk — s
legyintett...

Sohasem volt nagy község Mér-
ges, Győrtől mintegy huszonöt kí-
lométerre, a régi Rába patkóala-
kú kanyarulatában. Azonban ős-
régi. Ásatások bizonyították, hogy
a honfoglalók bejövetele előtt itt
már lakótelepülés volt. Később
Mérges Miklós várúrtól a költő
Kisfaludy Sándorig sokan birto-
kolták. (Az utóbbi — a hagyomá-
nyok szerint — mérgesi méneséből verbuvált lovakon szokott volt Füredre, Keszthelyre vágtatni.) A régi anyakönyvekben ugyanazon családnevekkel találkozom, mint a legújabb keletűben. Pátkák, Gősiek Csizmadiák, Kovácsok, Tóthok, Limpárok lakták ezt a falut évszázadokon át. A felszabadulás

ja a tiszteletes —, min
boldogul. Csak a falu
fogyogat egyre...

A vastag, aranyszegé
alatt szinte roskadozik
asztalka...

Az utca poros, verőfén
cok himbálóznak az eny
latban. Horváth Lajos tü
mítja hátra gyérülő, fek

— Huszonhat fiatal
szó... Hol vagyunk ett
egy ünnepélyre alig tud
állítani a műsort a gyé
A KISZ sem segíthet. Ugy
szesen két KISZ-tag tar
rendszeresen a faluban. A
a városban...

A mérgesi parasztember
ben alakítottak szövetke
pár év után a rábacsécsé
hez csatlakoztak. Tavaly
fizetett a közös, húsz forir
ségenként, az idén pedi
mosott ki jó pár forintot
és a gazdák zsebéből. En

Wittmann Dénes, festő

Szülőnárosára, Győrre hagyomá-
nyozta műveit az Izraelben elhúnyt
festőművész: Wittmann Dénes.

— : Hír

12

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1967. máj. 20. [Vidéki]

Wittmann Dénes
és Mercei Jenő

budapesti építészek
az alábbi tervpályá-
zaton III. díjat nyertek

Építő Ipar – Építő
Művészet. 1929. 30. l.

(A győri ev. egyhá-
község iskolai terv-
pályázatának ered-
ménye.)

egyik csoporthoz sem tartozik, t,kán azért, n
háromnak ő a lelke.

A kubisták legismertebbje bizonyára
Braque, ez a megbízható, óvatos és ragy
mester. Nagy része van abban, hogy a kubiz
mák mértani egyszerűsítésén, majd az elem
nárius rendezésén keresztül a díszítő kedv
virágzásig jutott el. Nem is vesszük észre, h
nyire megtermékenyítette az iparművészete
dennapi életet körülvevő tárgyakat. Ez azon
ségének rovására ment s végül hitelét is
veszélyeztette. Azt hisszük, a kubizmustól
nem lehet várni. A kubista mesterek élnek és
bizonyára még ma is kvalitásos és ízléses ké
tenek. Ez a fa tavasszal talán még virág
ágakat már nem hajt.

A második csoport vezéregyénisége az öre
s ez magában elárulja, hogy az új koloristák
magában. Olyan francia író még nem volt
nyelvének árnyalataiban ne lett volna t
otthon s olyan francia festő sem akadt, ki elté
a színek titokzatos világában. De a posztimpr
mus utáni francia művészetben akadnak f
még a formánál is nagyobb holdkórosai a
A mértéktartás és egyensúly, mely e művé
erős szállal fűzi egymáshoz, lehetetlenné tes
képek öncélú színekké hasadozzanak széjje
germán és szláv léleknek oly kedves expr

MDK

Wittmann Dénes építész tervét a Váli uti Zsidó-templom, iskola és bérház tervp. megvásárolták

Magyar Épitőművészet. 1929. 2.sz. 27 l.

Lyka Károly:Történeti festészetünk az elnyomás korában. Uj Idők 1942. nov. 7. 45. sz. 1.

Wittmann Dénes

építész.

Szül. Győr 1904.

Okleveles mérn. 1927.

Műegyetem 22. l.

Nagy-Szonbat.

A WIr Zech- und andere Mei
der Bürgerlichen Sattler, der
kezdetü czéhlevelen fölül lát
kal védett várost, melyen inn
ról egy úr és hölgy beszélget
legény közeledik. Fölül a vár
Felirata a lebegő mondatszala

TYRNA

Rm., mér. a rl. 16.7: 36.

140-95

WITTMANN Dénes emlék

előadása a zsidó templom stílusáról
1927

OMIKE 1909–1944

211.

MDK

Wittmann Elza festő

F.K: Magy.Képzőművésznők kiáll. Református Élet, 1943, jun. 12. 12 l.

WITTMANN IGNÁC, asztalosmester

Pesti asztalos kontár volt 1828-ban.- Terézvárosi lakos.- helyrajzi szám: 369.- Összeirási szám: 989.- 48.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old.

Az Iparműv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

Wittmann János

Kőművesmester,
székesfehérvári születésű,
1742-ben nerzett polgárjogot
szülővárosában.

Schoen A.: Székesfehérvári
Szemle. 1935. I–II. 22. l.

Wittmann János

festő

1768/69. 1771

Eger

l.

Szm Egernüv

249. l.

~~Le Mi permetto~~ Ma
~~permettiamo esprimere~~
i nostri

Noi staremo sempre
alla disposizione di
V. I. riguardo alle fo-
tografie o pubblicazioni
dei monumenti ungheresi,
ed esprimendo le nostre

Wittmann. Janos

egri festö

l.

Am Egermüv

264. l.

Wittmann Janos

egri festő

l.

Szm Egermův

266. l.

Wittmann János

(Vittmann)

l.

Szm Egerminö

317. l.
321. l.
322. l.
323. l.
324. l.

Wittmann Janis

festo

l.

Szm Egerumv

310 l.
311. l.
312. l.
313. l.
314. l.
315. l.

M.O.K.

Wittmann

5. ábra: A kömlői plébániatemplom főoltára, 1782-85.
Az ábra alatti további aláírások:Adami, Pellegrini, Halblechner, Miller, Plitzner, Sporer, Szikora.

/Magyar Művészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 268. old.

So.

Wittmann György

rábahidvégi könnü-
ves mester 1843-
ban restaurálta
a sorokpolányi
— középkori
falképeivel híres —
rk. templomot.

Szerződése a sorok-
polányi plébánia
irattárában.

1949. jun. 10.

ezer L. czég által készíttetett.

25én.

A becskereki ág. ev. főgimnázium
igazgatósága:

Fischer György,
igazgató.

Wittmann

harmgöntö Beszterczebányán
1860 a. évek

Rómer Flóris hag. XXXVII. cs.

MDK

Z.Wittmann Etelka

Tabáni udvar, vf.

Holdvilág ucca, rajz

Idős asszony, portrait

MAPE 12.kiáll. kat. N.Szal. 1926. máj.

19 1.

Z. Wittmann Etelka

375 Tabáni udvar, vizf. mgt.
376 Holdvilág ucca, rajz mgt.
377 Idős asszony, portrait mgt.

Nemzeti Szalon
1926. maj
MAPE 12. kiáll.

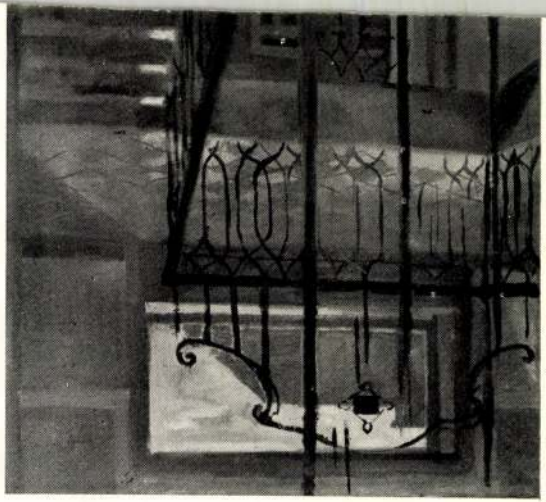

vizkeleti Witmann Eta

MDK

Mulatozás, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

vizkeleti Wittmann Eta MDK

Danaida tánca, vizf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat.

MDK

vizkoleti Wittmann Éta, festő:

Mulatozás. Vizf.

Képzőmův. Társ. - 1931 őszi kiáll. kat. - 33. c

Wittmann Eta,
vizkelleti

KMTárs 1940. Agyermek

Jairus leánya

Római varrótű VI. 261.

Wittmann Eta

is szerepel a MAPE kiállitásán.

(b.m): őszi tárlat. - Pállya Celestin 50 éves
E. K. 931. X. 18. jub.-a.

Wittmann Edel

gram.

Ed. 1928.

Buda, kir. vár

252, 253

(Bottyán: Mátyás)

oktatásügyi Miniszterium.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
378 1930. szám
Érk.: 1930. VII. hó 21. n.

A m. kir. vallás- és közo
és ügyszám alatt a keb. s
rendeletének másolata:

asitom a
. . . . . S c h u l e k J á n .
részére /:lakik: Budapest
. . Budapestről-Visegrád-Na
utazása alkalmával felmerü
kiállitott és számvevősége
alapján /:. . 35 . . . . . :/ . .
. . 50 . fillért a 127.689.
utaljon ki.- Budapest, 19
A miniszter rendeletéből:

Wittmann Éta

festő

l.

Vízkeleti Wittmann

Éta

alatt

MKSz 1947

WITTMANN János festő

Hevesi Szemle, 1986.3.

Dénes a budapesti fényképészek elnöke, majd díszelnöke lett, 1964-ben, 89 éves korában halt meg.

Egri műtermét 1910-ben öccsének, Rónai Hajnalnak adta át (nagyapámnak nem közönséges ötlete volt, hogy egyik fiának női nevet adott). Hajnal bátyám 1910-től haláláig, 1937-ig volt az egriek méltán kedvelt és tisztelt fotografusa; András fia a műtermet elvezette még 1946-ig.

S ami itt még következnék, már csak az én személyes lírám.

Kiskorom, majd ifjúkorom emlékeit idézhetném, a sugaras egri nyarakét, amelyeket — később le-lejárva Egerbe — Hajnal bácsinál és Ilonka néninél töltöttem, a műteremkert rózsakaróin a piros, kék, sárga üveggömböket, az udvar végében Mándi bácsiékat, a kapualjban Antalffy könyvkötőt, meg Babocsay ügyvéd tábláját, amelyen a név elől hiányzott a *dr.*, mert Babocsay ügyvéd úr még abból a régi-régi időből való volt, amikor a jogászok még nem voltak doktorok. Meg az Érsek-kerti uszodára gondolok, ahol Ádám bácsi hosszú botján megtanultam úszni, meg Biedermann igazgatótanító bácsira, akitől az 1922-es vakációban külön számtanórákat vettem, mert akkor a gimnáziumhoz még felvételi vizsga kellett, fiatalember koromból pedig egy egri szerelemre, közben pedig olvasmányaimra, köztük a város nagy szülöttének, Bródy Sándornak fájó szépségű soraira Egerről.

De mindez, mondom, mert az én személyes tündérvilágom, nem ide, hanem álomba, versbe való. *Volt is egy vissza-visszatérő álmom: hogy az egri líceumban könyvtáros vagyok.*

ÓDON HÁZAK, HAJDANVOLT EGRIEK

A képíró módos özvegyet választott

DOBÓ UTCA 18

Prűdek, képmutatók lennénk, ha a XVIII. századot csak nemeslelkű, áldozatkész kiválóságokkal népesítenénk be, olyan férfiakkal, akik kizárólag a köz javáért tevékenykedtek, akik vagyonuk zömét jótékony célokra, a tudományok serkentésére, a művészetek felvirágoztatására fordították.

Akkor is meghamisítanánk a valóságot, ha a magisztrátus valamennyi tagját fedhetetlennek festenénk le, ha minden polgárt szigorú erkölcsi elvekhez ragaszkodónak ábrázolnánk.

Botorság lenne, mert a túlontúl illedelmes és mértéktartó feljegyzések, jegyzőkönyvek is *sejtetnek valamit a hétköznapok másféle arculatáról is.*

Ha összerakjuk ezeket a mozaikdarabokat, akkor könnyen ott találjuk magunkat az egykori Eger kivilágítatlan, kövezetlen utcáin.

Azokon az estéken, amikor a sötétség leple alatt köztiszteletben álló, módos emberek surrannak *öregecske asszonyuk mellől azokhoz a kikapós menyecskékhez, akik nem éppen fiatal párjuk csökkenő férfiúi képességei miatt panaszkodnak, s jóképű ifjú chyrurgusok karjai közt keresnek vigaszt.*

Szmrecsányi Lajos, aki Samassa bíborost utódlási jogú koadjutoraként 1912-ben követte az egri érseki székben, melyben 1943-ig, kilencvenkét éves korában esett haláláig megmaradt, az érsek mellett már 1905-ben felszentelt püspök volt Egerben. Konzervatívabb egyházfejedelmet őnála keveset ismert a hazai történelem — de hát, ami azt illeti, aulikus érzelmekben a múlt századi nagy elődnél, Pyrker érseknél sem volt hiba, s Pyrker László mégis nagy műértő volt, aki az ő remek gyűjteményével mai Szépművészeti Múzeumunk anyagát nem kis részben alapozta meg. Csakhogy Pyrker, mielőtt hazakerült volna Magyarországra egri érseknek, Velencében volt pátriárka: ott telt el a 16—18. század venetói ízlésével, melynek jegyében *Hild Józseffel* azt az egri főszékesegyházat építtette, amelyet műtörténetünk általában, s egyszerűen klasszicista-neoklasszicista stílűnek nevez — holott világosan kimondhatná, hogy Egerben a nagy Pallodio híres vicenzai Rotondjának híven felnagyított változata áll, s egyúttal azé a possagnói templomé, amelyet, hogy oda temetkezzék, szülőfalujában Canova, a Pyrker kedves Canovája, méltán bámult nagy szobrásza, Palladio szellemében emeltetett. A főszékesegyház 1905-ös restaurálásakor, amit már ő intézett, Pyrkert szerette volna követni Szmrecsányi is, akit az öccse, Szmrecsányi Miklós, a kultuszminisztériumi művészeti osztályának volt főnöke — az Egerrel is foglalkozó műtörténész — ösztökélt. Csakhogy a restauráláskor, a belső díszt is megemelendő, a venetói Palladio-kupola alá római jezsuita barokk stílű freskót festetett. A Danhauser-féle főoltárképhez nem nyúlt, más egyébhez sem, de néhány új oldalképpel, s legfőként a hatalmas, új kupolafreskóval — melynek alkotója Tardos-Krenner Vikor volt, a maga világának határai közt máskülönben tisztes képességű művész — a dóm stílegyensúlya megingott.

Mindegy, az új templombelsőt meg kellett örökíteni, s ezt a megbízást az országosan szereplő helybeli fotografus, Rónai Dénes kapta meg. Álltak még a restaurálás állványai, odafeküdt a magasba a kupola alá, arról és az egész főszékesegyházról, a kaputól a főoltárig, negyvenkét felvételt, s abból huszonöt képet tartalmazó albumot csinált. „Ezt és így nem vártam" — illetődött meg a püspök, s a műből magának hat, a kanonokoknak s nagyobb plébániáknak húsz példányt rendelt. *Utána maga Samassa bíboros-érsek a főegyházmegye minden templomának hasonló megörökítését rendelte el.* Teljes esztendőbe tellett ez a munka; ekkor vette öccsét is maga mellé Rónai Dénes. Hivatta is utána Kállay Zoltán hevesi főispán.

De nem azért, hanem a magyar fotópapírgyártás ügyében, amit az egri fényképész a fővárosi sajtóban szüntelen kavart. S Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, a főispáni ajánlásra, ez ügyben európai tanulmányútra küldte 1908 februárjában Rónai Dénest. Az ötlet voltaképp a miniszteré volt, ő figyelt fel az ügyre s intézett kérdést a főispánhoz, ajánlja-e erre az egri fotografust. Ebből lett — Rónai Dénes tanulmányúti jelentése alapján, de persze őnélküle — az amerikai Kodak-gyár magyarországi telepe, s abból a mai váci Forte.

1910-ben hagyta el Rónai Dénes Egert, hogy megnyissa Budapesten, a Váci utca 17. számú házban azt a nagy műtermét, ahol művészete világhírig bontakozott ki. Váci utca 17. és vele szemközt Váci utca 18., ahol unokabátyjának, Székely Aladárnak, a magyar portréfotó másik klasszikusának, az Adyképek alkotójának műterme volt: a művészi magyar fotó történeti jelentőségű páros szentélye. A nagy Váci utcai műterem 1910-től 1944-ig állt fenn, az ostrom alatt súlyos bombatalálatot is kapott. A felszabadulás után Rónai

Néhányan rajtavesztettek, de a többség — ezt bízvást állíthatjuk — megúszta, hiszen a vétek csak akkor válik azzá, ha tudnak róla, dehát *oly sok mindent takartak azok a vaksötét éjszakák.*

Előfordult az is, hogy egy szenátor esett bűnbe, s az általa másoknak diktált regulák helyett a kötelmeket félrehajító Ámornak hódolt.

Úszott is a díszelgő rang és a hangzatos cím, arról azonban már nem szól a fáma, hogy bánta-e ezt a bűnbeeső.

Kárpótlást mindenesetre kapott . . .

*

Az óvatosabbak lehetőleg betartották a szokások által diktált előírásokat. *Ha szolgálatukba szegődött Fortuna, akkor a sors gyorsan megszabadította őket vénecske uruktól vagy rég elvirágzott asszonyuktól, s jöhetett az igazi játék, az izgalmakban bővelkedő, a fantáziát megmozgató szabad vásár.*

Itt az igazi adu a vastag pénztárca, a minél nagyobb javadalom volt. Úgy vonzotta ez a megállapodásra vágyó hozományvadászokat, az okos számítókat, mint a kerti lámpa az estvéli pillangókat.

Voltaképpen egyik fél sem járt rosszul. A gazdag a forintokat adta, a pénztelen ifjúságát. Ez volt a nyitány, hogy aztán folytatódjék — akárcsak ma — az örök, a mind újabb variációkban ismétlődő „felvonássor".

A csalódottak, a vesztesek búfeledtetőnek vagy otthon kortyolgatták — a fehérnép tette így — az egri lankák termette tüzes borokat, vagy a csapszékekben duhajkodtak — a teremtés koronáinak ez dukált —, ha kellett, leitatva a nem túl szigorú csendbiztosokat is.

Ehhez az épülethez valami ilyesfajta sztori fűződik.

Az utcavonalban álló egyszerű, emeletes barokk ház *a XVIII. század közepén már létezett.*

1760 és 1770 között *Proszik Antal* üvegesmester birtokolta.

Özvegye, *Zemkay Katalin* — másképp *Dudás Katica* — nehezen viselte a magányosságot, s mivel nem volt kivel megosztani örömét, bánatát, társ után nézett. Tehette, hiszen volt mit a tejbe aprítania. Az már csak az időtől meg a szerencsétől függött, hogy *ki akad a horogra.*

Bizonyára válogatott, aztán megakadt a szeme *Wittmann János* festőn.

Nem véletlenül, hiszen a huszonéves piktor átlagon felüli adottságairól városszerte beszéltek a művészkörökben, *mindenki nagy jövőt jósolt neki.*

Az életvidám asszonyt nemcsak az ifjúság vonzotta, hanem az is, hogy az esetleges házasság révén olyan társaságba kerül, ahol *nem olyan szigorúak a kötelmek, mint másutt,* ahol az emberek nem pózolnak, ahol felszabadult a hangulat, ahol tartalmasan telnek az egyébként üres órák, ahol magvas témákról diskurálnak.

Azt is mérlegelte, hogy szíveválasztottja nem éppen nincstelen, hiszen az adókönyvek se rosszat mondtak róla.

Az akció sikerrel járt, *s az igen mindkét fél részéről elhangzott.*

A férj se panaszkodhatott, hiszen asszonyával tetemes summa is járt, azaz háborítatlanul dolgozhatott. Nemcsak a pénzért, hanem alkotói álmainak valóra váltásáért is.

Korábban sem tétlenkedett, hiszen részt vállalt a püspöki palota aranyozási munkáiból. 1765. január 20-án hasonló elfoglaltságra köt szerződést, tevékenységének színtere a főpap házi kápolnája.

A fizetés miatt se zsörtölődhet, ugyanis csak ebben az esztendőben 475 forintot vesz fel. *Nem kis tétel, ráadásul másutt is akad tennivalója.*

Később felelősségteljesebb feladatok várnak rá. Az ebédlőterembe három képet komponálhat, megmintázva — méghozzá ízesen — *Szent László legendájának jeleneteit.*

1766-ban Gyöngyössolymoson dolgozik, 1768—69-ben a megyeház és a börtönépület kapuját és rácsait pingálja. Ezenkívül képkereteket aranyoz. Számítottak rá a jezsuiták. Hívták a Líceum építkezéséhez is, s *ő nem mondott nemet.*

*

Nyilvánvaló, hogy ez a lendület nem tört meg, hanem felfelé ívelt, hiszen otthon kiszolgálták, csodálták, azaz felnéztek rá.

Mindez nem puszta feltételezés, ugyanis korán elhalt asszonya *végrendeletében rátestálta ezt a házat,* amelyet ő — volt miből — még asszonya életében átépíttetett, elképzelhető, hogy ekkor húzatta rá az emeletet.

*

Társa halála után nem sokáig töprengett, hanem belépett a már emlegetett nagy játszmába, s most már ő kutatott megfelelő pár után.

Meg is lelte *Hering Anna* személyében, aki egy jónevű kovácsmester lánya volt. Következik az utolsó felvonás, a kifejlet, az új testámentum, amelynek kedvezményezettje a mindenképpen szerencsés ara lett.

Íme a körforgás. *A ma nekem, holnap neked elve és gyakorlata aprópénzre váltva.*

El lehet töprengeni azon, hogy az efféle társas komédiákban akad-e nyertes, dehát jelenések voltak és lesznek.

Nemcsak a XVIII. század végén, hanem a XXII. század elején is.

*

S a művész?

Nem lett belőle se Leonardo, se Rubens.

Mégis több volt az átlagnál, ügyesebb az ötlettelen másolóknál. *A valódi ihlet ritkán kísértette meg,* s ő se ragadta meg mindig ezeket az egyáltalán nem gyakori pillanatokat.

Néhány festménye azonban ránk maradt.

A kompozíció sehol sem elkápráztató, a színvilág, a kolorit egyáltalán nem egyedi, de egy-két ecsetvonás mégis azt sejteti, hogy *ez a képíró magasabbra szárnyalhatott volna, ha a benne rejlő kincsekre koncentrál, ha nem alkuszik meg a mesterséggel, ha a rutin helyett a tiszta művészettel köt életfogytig szóló egyezséget.*

Ő valószínűleg így sem elégedetlenkedett, minek zsörtölődjünk akkor mi érte . . . ?

(iv)

 M. D. K.

WITTMANN (Wiatmann) János (Ferenc) testő

1764 Eger püspöki palota aranyozási munkák

1765 Eger püspöki palota kápolnája aranyozási munkák

1766 Eger székesegyház aranyozás, ferences t. szószék aranyozása

1768–69, 1771 Eger vármegyeháza aranyozási munkák

./.

WITTMANN (Wiatmann) János (Terenc)? testó

1785 Tiszaörs, Kisköre, Tiszapüspöki, Kömlő rk. t. aranyozási munkák

Garas XVIII. 14 145, 262. l.

M.D.K.

Wittmann (Vittmann) János, egri festő

" Antal öccse, sz. Hipolsteinben 1742-ben, atyja Szőrer. Az egri 1766-80 körötti adókonyvekben mint kézsegédes lépírő szerepel. 1766-84. körök saját házában Caroll és szőlőbirtoka volt. Meghalt Egerben 1790. szept. 18-án, 48 éves korában. Szerző hosszan tárgyalja családi kapcsolatait és ./.

Heves negye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp, 1969. Akadémiai Kiadó, 419 old.

M.D.K.

Wittmann (Vittmann) János

... anyagi viszonyait. Munkássága Egerben 1762-ben a püspöki palota aranyozási munkáival kezdődik. 1765-ben szerzodést köt a püspöki kari kapolna aranyozási munkáira. Ez evben a p. rezidenciában végzett munkáhert 475 forintot vesz fel. - Az ebedlőterem számára három képet fest 285 ft. értékben. A mélyitett faltükrök méretei alapján 1961-ben

./.

Heves negye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

419 old.

M.D.K.

Wittmann (Vittmann) János

... megállapítást nyert, hogy ezek nem a Fuor-contrasti kastélyból valók, hanem elsőül a licenmba, majd onnét a Dobo I. nuvenmba kerültek. A három nagméretű olajfestmény Szt. László legendáját ábrázolja. 1766-71 körötti munkáit - ajtó és képkeret aranyozásokat - szerző, egyenkeit felsorolja. 1771-ben fizetik ki számára a városházán festett képeket. 1780-ban visszakapja Antal testvére hagyatékából a kölcsön adott

Heves negye müemlékei I. irta Voit Pál.
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó.

./.

419-420 old.

-4.

M.D.K.

Wittmann (Vittmann) János

... 10 nyomtatott képet (metszetet). 1784-ig festési és aranyozási munkák következnek. 1784-ben Egerbaktán „oltárnak formáját vette" és „kontraktust is az oltárhoz készítendő kép" felől. Azután 1785-ig a kishőrei-, tiszapüspöki és szentistóani templomokban, más mesterekkel együtt működve, aranyozási munkákat végez. W.J. nak, bár szignált képei nincsenek, az inkább aranyozó-vállalkozó W. tutallal szemben önálló művészegyéniségnek tekinthető

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969 Akadémiai Kiadó, 420 old.

+ 374. á. Eszterházy Károly arcképe 1769.
375. á. részlet a Szt. László sorozatból 1769.

M.D.K.

Wittmann János, festő

---

művének tulajdonítja a szerző – feltételesen – a bükkszentmárkoni r.k. templom főoltárképét, mely Szt. Mártont lóháton ábrázolja, amint az előtte térdelő koldusnak köpenyét nyújtja.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1959. Akadémiai Kiadó, 585. old.

+603. á.

M.D.K.

Wittmann, Joannes, festo

1765-66-ban Carlone Sebastianoval és Henne Fogl-Cal együt aranyozott diszitésekkel és stukkokkal ékesitette az egri Szt. Mihály templom kápolnáját.

Művészettörténeti Értesitő, 1968. XVII.évf. 3-4.sz.
Szabó Erzsébet: Joannes Battista Carlone.

215. old.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Wittmann János, egri festő

Wittmann Antal egri festő öccse. Sz. Hipolsteinben 1742-ben, meghalt Egerben 1790-ben. Az 1766-84 körötti adóhönyv szerint Sajat bárában lakott, szőlője volt. A 107. ábra közli Telekesy István egri püspökről 1779 körül kénitett egész álló alakos hepmását.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó

121. old.
+ 419. "

M.D.K.

Wittmann - Zirchler - Sajóssy
Adami - Pellegrini - Halblechner -
Miller - Plitzner - Spörer - Szihora
kőfaragók, építőmesterek és festők

körös művekéni körli szerő a
kömlőr r. k. templom főoltárát 1782-
1785-ből, egész oldalas sép képen

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

245. á.

235. old.

[a szövegrészben „Vittmann"]

Wittmann János, festő M.D.K.

Antal öccse (és sógora) Eszterházy sokat foglalkoztatott helyi festője. 1765-ben tűnik fel Egerben, 1775-ben már saját háza van és két segéddel dolgozik. Ő festi meg kb. 1778-ban Eszterházy ebédlője számára Szt. László legendáját három óriási vásznon, melyeken kurucrukás, magyarbajnos alakok csoportja. c./.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája, VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

254., 257 old.

-2'-

M.D.K.

Wittmann János, festő

...lovak merészen, rövidülő ábrázolásban béthatók. Stílusa hiegyensúlyozatlan, de egyedül álló, és megragadó az ábrázolás nyers höroetlenségével. O festi a bürkszentmáltoni lovas Szt. Mártont, és Szt. Györgyöt az egri Hatvani temető kápolnajában. Készített meg püspök arcképeket is, kevés festőiséggel de erős jellemzőerővel. Szerző körbi a Szt. László legenda egyik panneaux-ját.

Heves negye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

276. á

256-257. old.
+322. "

ebédlőterem számára 3 képet festett vele 285 forint értékben. 1768-69 között a megyeház és börtönépület kapujának és rácsának festését, valamint a megyeházán a királyok és püspökök képkereteinek aranyozását vállalja el /Szmrecsányi 249/., Wittmann János az egri jezsuiták számára is dolgozik 1770-ben és 1771-ben a szentély négy ajtajának keretét márványozza, és a jezsuita ebédlő képeinek

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

ben szintén festési munkáiért 5oo forintot vesz föl, míg a székesegyházban vállalt aranyozásokért 14o forintot fizetnek ki számára. Ugyanebben az évben a ferencesek szószékének festését és aranyozását is elvégzi /Szmrecsányi 232/. 1769-ben a főoltár, annak egyes részeit és szobrait aranyozza, valamint a püspöki házi kápolnának ablakkeret aranyozási munkáit vállalja el. Ebben az évben Eszterházy a II. emeleti

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

kokat küld menyének, Wittmann Jánosnénak.

Wittmann János munkássága Egerben 1762-ben az egri püspöki palota aranyozási munkáinál kezdődik. 1765 január 20-án pedig megköti szerződését a püspöki házi kápolna aranyozási munkáiról. /Szmrecsányi 264./ A szerződésben „a terven szereplő módon" kifejezés szerepel a helyet pedig „Oratory Gallery" jelöli meg. Ebben az évben a püspöki rezidenciában végzett munkáiért egy izben 485 forintot, más iz-

AHevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Wittmann Jánosné, majd ~~--~~+ Szikora György neje, tanuságot tesz a IV. városnegyedben lévő háznak Wittmann Terézre való jussa iránt.

Wittmann János ~~xxxx

György egri festő felesége lett. 1786-ban kelt végrendeletében feleségére, Hering Annára hagyja vagyonának 1/3-ad, és Teréz leányára 2/3-ad részt. Háza, amely a mai Dobó u.13/1. sz. /hrsz.511./ ingatlannak felel meg, 1787-től ~~kiki~~ van tulajdonában. 1791-1805 között ~~++~~ Szikora György özvegyének férje szerepel itt tulajdonosként és 1810-ben mint lakót ~~++~~ Spórer József egri festőt és aranyozót említik a ház összeirásánál. 1804-ben Hering Anna, előbb

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

WITTMANN /VITTMANN/ János egri festő. ++ Wittmann Antal egri festő bátyja. Egerben 1766-178o közötti adóösszeirásokban, mint két segédes képíró szerepel. Az 1766-84 közötti adókönyvben a város IV. negyedének 4. fertályában saját házában lakott és szőlőbirtokos volt. Meghalt Egerben 179o szeptember 18-án 58 éves korában. Felesége Hering Anna /Marianna/, Hering egri kovácsmester ~~másik~~ lánya, aki Wittmann János halála után ++ Szikora

A Hevesmegyei Topográfia adatgyűjtéséből. Voit.

Wittmann János

egri képíró az egri trinitárius templomban aranyozza a Szent Kereszt oltárt.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar műemlékvédelem, II (1959-60) Budapest, 1964.

225 l.

Wittmann János

festő" végzi az országgyűlési munkákat az egri
Sz. Mihály székesegyház főoltárán 1765-ben.

Voit Pál dr. : Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

412 1

Wittmann János

„piktor" Egerben 1787.

Voit Pál skb.: Heves megye művelődési II. köt.
Magyarország művelődési topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

263 l

Wittmann Jónás

egri festő" 1770 körül. Lakóháza Dobó

u. 18. sz. a.

Voit Pál adb.: Heves megye műemlékei II. köt.

Magyarország műemlékei fotográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

2701

Wittmann János

egri festő művének tarthatjuk az egri Fájdalmas szűz temető kápolnájának mellékoltárképét.

Voit Pál szb.: Heves megyei műemlékei II. köt.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

2841

Wittmann János

egri festő és aranyozó az egri városi adó-
ő szeirásokban 1766 tól szerepel és 1788-ig
mutatható ki. Mint 2 segéddel dolgo-
zó képirót tartják számon.

Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz Gé-
za: Magyar Műemlékvédelem II (1959-
1960) Budapest, 1964 236 l.

Wittmann János

Először az egri püspöki palota aranyozási munkálatainál találkozunk vele. 1764-ben. 1765 januárjában szerződést kőt.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza:
Magyar Műemlékvédelem II. (1959-60)
Budapest, 1964 236 l.

Wittmann János

E szerződés értelmében elvállalja a püspöki házikápolna aranyozási munkáit, „terven szereplő módon". További kötelezettségre is vállalkozik.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II (1959–60) Budapest, 1964 236 l.

4

Wittmann János

A kápolna „Oratory Gallery"-jének hasonló munkáinak elvégzésére is kötelezettséget vállal. Ebben az évben (1765) a püspöki aulában fest.

Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II (1959-60) Budapest, 1964. 236 l.

Wittmann János

A székesegyházban pedig kisebb aranyozási feladatot kap, ezt a tevékenységet 1766-ban is folytatja. 1769-ben pedig ugyanott a főoltár szobrait aranyozza.

Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Művészet I-II. (1959-1960) Budapest, 1964. 236 l.

Wittmann János

1766-ban festi és aranyozza az egri ferences templom szószékét. 1769-ben a püspöki házikápolna díszítését folytatja.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II. (1959-1960) Budapest, 1964.

2361

Wittmann János

1769-ben három nagyméretű történelmi tárgyú képet fest Eszterházy Károly számára, ezekért 285 forintot vesz fel.

Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza; Magyar Műemlékvédelem II (1959-1960) Budapest, 1964.

2361

Wittmann János

Megállapítható volt, hogy a püspöki ebédlő falaiban – ahová a pannószerűen alkalmazott festmények készültek – ma is felismerhetők a különböző méretű faltükrök. Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem I (1959–1960) Budapest, 1964 236 l.

Wittmann János

1768-71 között a vörösmegyeházán dolgozik, többek között „a királyok és a püspökök "képeinek keretét aranyozza.

Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II (1959-1960) Budapest, 1964.

236 l.

Wittmann János

1770 körül a jezsuita templom szentélyében a négy kapuk mórványozza.
1770-ben a városháza számára festi portrékat.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza,
Magyar Műemlékvédelem II. (1959-60)
Budapest, 1964 236 l.

Wittmann János

A jezsuita refektórium díszeit aranyozza és képeket javít ugyanott. 1772-ben az ő vállalkozásában festik be a líceum bádogtetőit.

Deresényi Dezső, Golya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II (1959-60) Budapest, 1964. 236 l.

Wittmann János

1772-ben együtt lakik fivérével Wittmann Antal festővel. Felesége halála után elvezi Hering Mariannát s így rokonságba körül Öreg Hösz János szobrásszal.

Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza, Magyar Müemlékvédelem II. (1959–60) Budapest, 1964 236 l.

Wittmann János

Rokonságba kerül Aftzenhoffer György egri szobrásszal is, valamint Sluszár Ferenc egri festővel. Halála után özvegyét Szikora György egri festővesi nőül.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II. (1959-60) Budapest, 1964. 236 l.

Wittmann János

1782-ben perződik a trinitáriusok fő-oltárának aranyozási, valamint a Szent Kereszt oltár aranyozási és festési munkáira. 1782. a Bükkzsérci főoltárképet javítja.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II. (1959-60) Budapest, 1964.

2361

Wittmann János

1783-85-ig Tiszaörsön az oltár architektonikus keretképét, Sarlós Boldogasszony képét és a templom freskóit festi. Ugyanekkor Kiskörén is dolgozik.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II. (1959-60) Budapest 1964 236 l.

Wittmann János

Az ottani rk. templom oltárköröli dekorativ architektúrát festi, az oltárt aranyozza, Kömlőn és Tiszapüspökin aranyozási megbízásoknak tesz eleget.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II. (1959-60) Budapest, 1964. 236 l.

17

Wittmann János

Egerbaktán 1784-ben az oltár „formájót vette" és az oltárhoz készítendő kép „megírása körül vigyóz". Meghalt Egerben, 1790-ben 58 éves korában.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza

Magyar Műemlékvédelem II (1959–60)
Budapest, 1964. 236 l

Wittmann János

Eszterházy egyik legtöbbet foglalkoztatott helyi festője és kézművese volt. Azon kevesek egyike, aki - bár az egri céhbeliekkel szoros rokoni kapcsolatban állt, - másodrendű feladatokat kapott.

Deresényi Dezső, Gálya József, Entz Géza: M. Műemlékvédelem II (1959-60) Budapest, 1964 236 l.

Wittmann János

egri „képíró" végzi el az egri trinitárius templom „Szent Kereszt Oltára"-nak aranyozási munkálatait.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. kötet

Magyarország műemlékei topografiája VIII. kötet

Budapest, 1972.

1981

Wittmann János

festő 1766-ban aranyozta be az egri Kossuth Lajos u. Ferencrendi templom szószékét.

Volt Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

363 P

Wittmann János

aranyozó dolgozik az egri Széchenyi utca 15. p. jezsuita templomban 1771 körül.

Voit Pál stb.: Heresmegye műemlékei II

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

5371

Wittmann János

egri festő 1769-ben 3 képet festett.

Voit Pálpk.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

5031

Wittmann János

festette az egri szabadság tér 2. sz. a. volt liceum II emeleti folyosójának festményét.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. Budapest, 1972. Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.

4731

Wittmann János

1781 körül festette az egri szabadság tér 2. sz. a. volt liceum Teatrum alsecco művét.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei I.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

4581

Wittmann János

portréja az egri Városmúzeumban. 1769.
/: Barkóczy Ferenc püspök főispán.:/
Reprodukció.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei II.
Magyarországi műemlékek topográfiája. VIII.
Budapest 1972.

3561

MDK

Wittmann János

pécsi ácsmester

1783. felszabadult Pécsett

Cserkuti A: Pécsi ácsok céhe. Pécsi Napló, 1913. nov. 30. 3-4. l.

MDK

Wittmann János bécsi antalos

Guggenberger J. ürlethirakat
Lipót, Dorottya-u. 302. Vogl. ház
1866. Hamlokrat, alapr., matnet

MDK-A-17-1/2116.

MDK

Wittmann Jenő

szobrász, festő

szül. Bpest 1885 okt. 11.

l.

Lex Magyarás

623. b. l.

Wittmann Johann

Könives

XVIII. 2

laisd

Székesfeh. Szemle

1931. 10-12. 2

4 l.

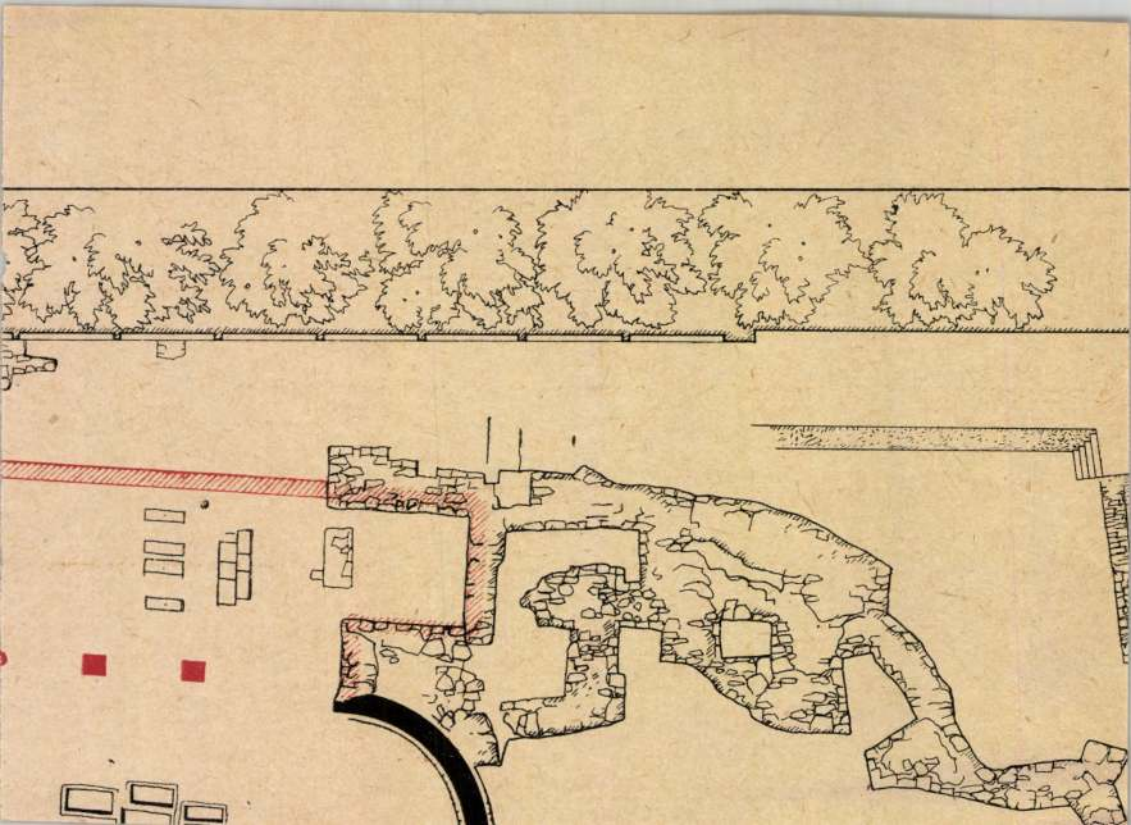

MDK

Wittmann József

pécsi ácsmester

1783. felszabadult Pécsett

Cserkuti A: Pécsi ácsok céhe. Pécsi Napló, 1913. nov. 30. 3-4. l.

Wittmann József

aranyozó

l.

Szokolay 47. l.

nyilas

M.-D. V.

WITTMANN József aranyozó

újlaki plébánia templom fő-
oltárának aranyozása

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 162. e.

m te

MDK

WWittmann Károly

1760-as években ácsmester Pécsett

Csorkuti A: Pécsi ácsok céhe. Pécsi Napló, 1919. nov. 30.3-4. l.

adatok összevetéséből,helyszinen lévő és más müveinek analiziséből stilusa fölismerhető és oeuvreja összeállitható. Bár mint vállalkozó többször szerepel aranyozási és egyéb munkák kivitelezésénél, mégis Wittmann Antallal szemben - aki elsősorban vállalkozó aranyozó képirónak tekintendő - önálló festő egyéniségnek ismerjük.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Hasonló munkát végez a tiszapüspöki rk.templom oltárán 1785-ben /Garas:262./. Wittmann János működésének utolsó adata a szentistváni rk. templom mellékoltára, amelyet ---+ Steinhauser egri szobrásszal együtt végez. Itt aranyozási munkái lehettek, mert mellette ---+ Fabriczius miskolci festő neve is szerepel.

Wittmann János önálló művészegyéniség, kinek szignált művei ugyan nincsenek, de a levéltári

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

nyozását, az oltár és szószék festését az egerbaktai templomból kellett vennie /1783/. 1784-ben értesülünk, hogy Egerbaktán „oltárának formáját vette" és „az oltárhoz készitendő kép és a kontraktus megirása felől" Eszterházy intézkedni kiván. /Szabó 1958.200 l./ 1785-ben a kiskörei rk. templom oltárának aranyozási munkáiról hallunk, főleg „alle befindliche Bildhauer Arbeit" diszitéséről.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

körei rk. templom „nagy oltárának környékét festette". Az oltár diszitésében —+ Huszár Ferenc egri festő és —+ Steinhauser Antal egri szobrászok vettek részt. /Szabó:1958.2oo l./ A tiszaörsi templom aranyozási munkáira 1785 április 18-án köt szerződést, de már előző évben „projektumot tesz az oltár körülfestésére". Itt festi sarlós boldogasszony képét és bizonyos „freskomalerey"-ről is szerződik. /Szmrecsányi 266./ Itt a tabernakulum festését, ara-

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

1780-ban visszakapja elhalálozott testvérétől, Wittmann Antal hagyatékából a számára kölcsönadott lo nyomtatott képet. Fennmaradt szerződése a trinitáriusok rendjével, a trinitárius templom szent kereszt főoltárának aranyozási munkáiról 1782-ből. /O.L.Ht.Inventarien der Aufgelassene Kloster.fasc.A-2768./ Ugyanezen évben reparálja a bükkzsérci rk.templom főoltárképét. Wittmann János polgári festő és aranyozó 1784-ben a kis-

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

kereteit hasonlóan disziti, valamint két festményt ugyanitt átfest. 1771-ben fizetik ki számára a városházán festett képeket, amelyeknél --+ Wittmann Antal, --+ Rajmond Friedrich is résztvesznek. A liceum 1772-ben elkészült részein a bádogtetők festési munkáinak vállalkozója. Ugyanekkor értesülünk, hogy vár alatti Dobó u.13.sz.alatti házában együtt lakik fivérével Antallal és testvérével Jozefával.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

1972 AUG 9

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ULLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Pest m. Hírlap

Wittmann Károly

1021
4

A kovács festő

Vámosmikolán él Wittmann Károly nyugdíjas gépésztechnikus. Valamikor kovácssegédként kezdte a pályát, most pedig a jövő évi börzsönyi napokra önálló kiállítással készül. Eddig mintegy 159 grafikát, olajfestményt és akvarellt készített. Nyugdíjazása óta szinte minden idejét a festészetnek szenteli.

merkednek

Vacházán

az ország első önkiszolgáló ÁFÉSZ-boltja.

Komár László tanácselnök a gondokról is szólt. Mivel egy régi bölcsődéjük épülete veszélyessé vált, újat építenek: ez évekre leköti anyagi erejüket. Ezért 1975-re húzódik egy iskolaépítés megkezdése, holott a lakókerületekben a szétszórt kis iskolák romosodnak, düledeznek... Túlzottan elhúzódik a községben egy gabonasiló építése is, s általában a terményraktározási lehetőségek hiányai miatt a szövetkezetekbe rossz, romlott takarmány kerül — ezek a legfőbb gondjaik.

delem

tart az ügy, hogy a gyár felháborodottan fenyegetőzik. Legfeljebb akkor „hajlandó" eltekinteni a megrendeléstől, ha másik vevőt talál az aggregátorra, mert neki „a tervében szerepel" ez az eladás.

Lehetne folytatni a sort, de felesleges. Persze, vannak példák arra is, hogy termelőszövetkezet nem teljesíti szerződéses kötelezettségét, s ezzel valamely más vállalatnak okoz kárt. Ezekre az esetekre sem lenne helyes más mércét alkalmazni. Nincs, nem lehet helye elvtelen engedékenységnek, elnézésnek, szerecsenmosdatásnak, akkor sem, ha termelőszövet-

Kitaibel Károly

Szobon megrendezett amatőr művészek kiállításán rajzai, grafikái szerepelnek.

Garzó János: Amatőr művészek Szobon.

Pest m. Hírlap, 1942. aug. 24.

Wittmann Kinga

MDK

A népművészeti és népi iparművészeti pályázaton résztvevők közt dicsérő oklevelet kapott.

— 9 " A Jankovics Lajos kulturális szemle - alkotásra ösztönöz.
NAPLO/Veszprém/ 1962. okt. 18.

WITTMANN Nándor fotográfiái

a Komáromi gör. kel. templom alatt volt a műhelye

A Komáromi görögkeleti templom.
Komárom, 1995. 20.

G TITKÁRSÁGA
SSZUSI KÖZPONT

arországon '96!

endégek részére magyarországi szállodákban

Főszezon	Utószezon	Ingyenes szolgáltatások
96.05.01.-08.31.	96.09.01-12.26.	Uszoda, fitness
96.12.27-97.01.02	97.01.02-03.31	szauna, sportpályák
6 napos package:	6 napos package:	
10 800 Ft/fő	9 000 Ft/fő	
1 napos 2 ágyas:	1 napos 2 ágyas:	
1 900 Ft	1 600 Ft	
1 napos 3 ágyas:	1 napos 3 ágyas:	
2 300 Ft	2 000 Ft	
6 napos package:	6 napos package	
13 200 Ft/fő	11 400 Ft/fő	
1 napos 1 ágyas:	1 napos 1 ágyas:	
3 895 Ft	2 950 Ft	
1 napos 2 ágyas:	1 napos 2 ágyas:	
5 720 Ft	4 595 Ft	
1 napos 1 ágyas:	1 napos 1 ágyas:	
5 000 Ft	3 500 Ft	
1 napos 2 ágyas:	1 napos 2 ágyas:	
7 000 Ft	5 000 Ft	
96.04.01-97.03.31.	-	Uszoda, szauna
6 napos package:	-	tenisz
15 000 Ft/fő	-	
1 napos 1 ágyas:	-	
2 500 Ft	-	
1 napos 2 ágyas:	-	
5 000 Ft	-	

STEPHANUS WITTOVSZKY, textilfestomester

A szepesolaszlak 1804-bxxx tól alkottak külön céhet. Mesterkönyvüket 1804-1826 között vezették igen diszes kaligrafikus, néha szines kivitelben is.-"Stam-Buch"-nak nevezték.-35-bejegyzés van benne.-Ezek egyike:
11.- Stephanus Wittovszky, Incorporirt 1806.
123.old. 38.jegyz

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz.Évkönyve. 16. Győr, 1974.

A Budai Polgári Casino története

(Folytatás az előző számunkból)

„...Folytatta a Casino természetesen a belső társas élet ápolása mellett a kerület közügyeinek tárgyalását is.

Elkészülvén a Ferenc József-híd, szorgalmazta városrészünk bekapcsolását a Margit-hídról a Krisztina- és Attila-körutak vonalán a villamos körforgalomba és így két részen a pesti oldalba. Szorgalmazta, hogy a Mészáros-utca légszesz-közvilágítást kapjon. Új építkezések során megnyílván a Pauler utca egy része, kívánta ennek végig való megnyitását. Bőven foglalkozott a budai állandó színház kívánalmával, helyéül a Horvát-kertet jelölve meg. Részt vett a polgárságnak arra irányuló mozgalmában, hogy a lóvonatú vasúti hálózat villamosüzemre alakíttassék át s ennek kapcsán Buda is kapjon új vonalakat. Kérte a fővárostól a kerület fejlődését gátló nyílt ördögárok beboltozásának folytatását a Vérmező mentén a Csaba utcáig. A kormánytól kérte annak az éjjeli vasúti teherforgalomnak a megszüntetését, amely a Margit-híd felől a Déli-vasútig volt üzemben és zajával igen hátrányosan hatott e körúti vonal meglévő házaira és a további kiépülésre. Folytatta a budai gimnázium helye érdekében a mozgalmat és sikerrel... Már 1902 évben foglalkoztatta Casinonkat a Széna téri nyílt piac kérdése, a fehérvári út teljesen elhagyatott, falusias állapota, az Attila körút kiépülése érdekében 30 évi adókedvezmény nyújtása az új építkezésekre, a Hűvösvölgybe a budai részről külön vasúti járat indítása, a kelenföldi személypályaudvar kibővítése.

Kérelmezte a Casino, hogy az elkészül Erzsébet-hídon át, amely már megépítésekor ellátatott vasúti sinekkel, valósuljon meg a villamosvasúti közlekedés és ezzel Budának összekötése Pesttel egy újabb ponton.

A kerületi elöljáróságnak a Várból a Krisztinavárosba való lehozása kérdésével is gyakran foglalkozott.

Az 1904. év nagy gyászt hozott Casinónkra. Október 21-én a halál váratlanul elszólította *Rupp Imrét* földi tevékenységétől. Az Ő vezetése alatt élte át Casinónk a gyermekkorát, fejlődése éveit...

Halála után az Ő szárnyai alatt fejlődő *Garancsy Mihályt* választották meg elnöknek 1905. március 5-én.

A közügyek terén kieszközölt a Casino a Krisztina-körúti villamosvonalon járatszaporítást; áthelyeztette az Alagút-utcáról az ott forgalmi-akadályt okozó bérkocsiállomást a mellékútra; a budai állandó színház érdekében felirattal fordult a kormányhoz...

1909 óta szorgalmazta a villamosvasút megépítését a Fehérvári-út - Villányi út - Budaörsi út - Alkotás utca vonalán; a Tabán elmaradt, szomorú állapotát felpanaszolva, szorgalmazta a fővárosnál e városrész szabályozását és kiépülése lehetővé tételét. A Krisztinaváros számára kieszközölte a kincstári postahivatalt a Krisztina térre...

A Casino pénzviszonyai, tagjainak ragaszkodása és áldozatkészsége, amely számos alkalommal adományokban és végrendeleti hagyományban is megnyilvánul, a negyedszázados fennállás, valamint az a körülmény, hogy a házrészvények szerzésére alapított és gyarapított külön alapban a Casino már jelentékeny erővel rendelkezett... egy régóta táplált eszme megvalósítására vezettek; az épület tulajdoni megszerzésére a házrészvénytársaságtól.

Ezt a Casino 1912-ben határozta el, miután a házépítő részvénytársaság késznek nyilatkozott az épületet a Casinonak eladni, mégpedig önzetlenül olyan módozattal, hogy a Casino átvállalja az ingatlanon levő törlesztéses kölcsönt és fizet 120.000 koronát, vagyis a részvénytőkének megfelelő összeget. E határozat foganatosítása, vagyis a vételi ügylet megkötése és az épület tulajdonba vétele csak 1916-ban történhetett meg.

A kerületi közügyekkel való foglalkozás ebben az időszakban sem szünetelt. Kérte a Casino a már az állam tulajdonában jutott alagúton a vámszedés eltörlését; ismét szorgalmazta a Villányi-úti villamosvasút elakadt ügyét. Részletesen kidolgozott memorandumot intézett a kormányhoz a kerületben egy reáliskola felállítása iránt. Foglalkozott ismét a Tabán rendezésével, a Vérmezőnek a katonaság által történt elzárásával, kérve annak szabaddá tételét a közönség használatára. Kérte az Erzsébet hídról a Naphegyre egy út felvezetését; a Lánchíd újjáépítése kapcsán azt, hogy a híd *Széchenyi István*ról , kapjon elnevezést. Foglalkozott a budai külső körút ügyével; újra kérte a Vérmező mentén a padok szaporítását.

Következett az I. világháború. Az 1914 október 18-i közgyűlést Garancsy Mihály az alábbi szavakkal nyitotta meg:"...Történelmi nagy és nehéz időben tartjuk a közgyűlésünket... alig találunk már családot, amelyben a kiontott vér könnyet nem fakasztana, de a család, az egyén fájdalma elnémul a kockán lebegő nagy nemzeti célok ismeretében, enyhülést, gyógyító írt talál a reményteljes bizalomban, hogy a reánk szakadt szenvedésekkel a megváltásnak azt a művét visszük véghez, amelyből felénk és még inkább utódaink felé a biztosabb és szebb jövő integet."

A Casino tagsága és a hölgyek minden módon segítettek a sebesültek és a nyomorgók istápolásában.

"Mindenütt megindultak a segítőakciók, megalakultak a segítőbizottságok a hadbavonultak, az itt hagyottak, a sebesültek, árvák, nyomorgók istápolására. Ezekben Casinonk és tagjai is kivették részüket. A nagyteremben folyt a hölgyek munkája, ruhaneműek, melegítők kötése. Megbénult a casinói élet, a casinói működés. A többi helyiségben is háborús segélyezőbizottságok dolgoztak.

A haza oltára pénzáldozatot is követelvén, a Casino is jegyzett 15.600 korona hadikölcsönt; ez volt akkor a rendelkezésre állott pénzösszeg.

Az 1915. évben hajtatott végre a Casino-épület házátvétele, május 1-vel. A földszinti saroküzlet - amely eleintén vendéglőül volt kiadva, majd a vendéglők kedvezőtlen üzletmenete miatt *Auguszt József* előkelő cukrászüzlete volt - a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület foglalta el, amely az ingatlanra második helyen 164.800 korona törlesztéses kölcsönt nyújtott a Casinonak. Ezzel történhetett meg a házvételár kifizetése, a megszerzéssel kapcsolatos költségek fedezése és maradt is még egy összeg, hogy a Casino a berendezésekben szabadabban mozoghasson.

Hogy az épületnek tulajdoni megszerzése mit jelentett a Casinóra az igazi végleges otthon szempontjából, azt valóban nem szükséges bővebben kifejteni... e nagy jelentőségű művelet, megindításában, pénzügyi kitervezésében, egész lebonyolításában és sikerében Garancsy Mihály nevéhez fűződik..."

Bányik Ottó

(Folytatás a következő számban)

A Budai Polgári Casino díszterme.Tervezte: Francsek Imre építész. Az Építő Ipar című lap illusztrációja, 1893

1997

Urbánus napló

Brassai Sámuel fényes orra

Kedves szokást írt meg az egyik múltkori Várnegyed-szám riportere. A *Hunfalvy János* földrajztudós nevét viselő Külkereskedelmi és Közgazdasági Szakközépiskolában a babonás diákok végigsimogatják a földszinti mellszobor orrát, hogy jó jegyre feleljenek aznap. Hunfalvy János életében talán bosszankodott volna e szokáson, komolytalannak tartotta volna, hiszen a 48-as szabadságharcos katona, a pesti egyetemen a földrajzi tanszék első tanára, a Magyar Földrajzi Társaság egyik alapítója és haláláig elnöke nagyon komolyan vette a tanítást és a tanulást. Elegendő fellapozni *Magyarország és Erdély eredeti képekben* című, háromkötetes munkáját, hogy erről meggyőződjünk. De szobor alakjában alighanem enyhültebben tűrné orrának simogatását, és sűrű bajusza alatt elmosolyodnék, ha ezt a bronz engedné.

Efféle diákbabona talán mindenütt él a világon, ahol a tanuló fiatalok félnek a feleléstől, a rossz jegyektől, az iskolai balszerencsétől. *Radnóti Miklós* egyik legszebb hűség-versében, amelyben magyar hazáját és nemzetét védelmezi, noha ennek a hazának és ennek a nemzetnek a nevében tették számkivetetté a szülőföldjén, a maga diákkorát idézi:

"s az iskolába menvén, a járda peremén,
hogy ne feleljek aznap, egy kőre léptem én,
Ím, itt e kő, de föntről e kő se látható,
nincs műszer, mellyel mindez jól megmutatható."
(Nem tudhatom..., 1944.)

Az én iskolámban, a sepsiszentgyörgyi református *Székely Mikó Kollégiumban* egy közeli öreg épület rendelkezett bűvös erővel. Most a levéltár épülete, a múlt század közepén egyféle börtön, ahol utolsó földi éjszakáját töltötte *Váradi József* és *Bartalis Ferenc*, 1854-ben kivégzett Habsburg-ellenes összeesküvők. A *Makk*-féle mozgalomban vettek részt, az egyik 48-as honvédtiszt volt, a másik parasztlegény a háromszéki Bibarcfalváról; az volt a tervük, hogy egyszerre egész Erdélyben és egész Magyarországon újra fellobbantják a szabadságharc lángját... Talán a drámai esemény sugallta a babonákat, hogy ha e lábas háznál a bolthajtás alatt átmegyünk, akkor bizonyosan szekundát kapunk aznap valamelyik tantárgyból...

Mindenütt mások ezek a babonák, hiszen helyi sajátosságok. Éppen ezért olvastam meglepődéssel a Hunfalvy Szakközépiskola diákjainak szokását, mert pontosan egyezik egy másik város, egy másik iskola, nyilván más diákjainak játékos babonájával. Ez a más város Kolozsvár, a más iskola pedig a hajdani *Unitárius Gimnázium*, amely most *Brassai Sámuelnek*, "az utolsó erdélyi polihisztornak" a nevét viseli. Ennek az 1901-ben emelt impozáns épületnek a bejárati csarnokában - olyan tekintélyes építmény, hogy egyik román tudós szerint beillenék egyetemnek - áll Brassai Sámuel mellszobra. Elég magas a talapzata, hogy kiemelje az öreg Brassai busa fejét, de nem olyan magas, hogy a kisdiákok is ne érhetnének fel hozzá. Felérnek, legfennebb ágaskodnak. Baráti viszonyban állnak a hajdani tudóssal, mintha csak a nagyapjuk, dédapjuk lenne. Megállnak a szobra előtt, megsimogatják vagy " megcsavarják " az orrát. Hogy segítse meg őket a nagy tudós az ő kicsi tudományukban, a szigorú feleltetések perceiben.

Brassai Sámuel és Hunfalvy János kortársak voltak, mind a kettőjük életet nagyjából átfogta a XIX. századot. Annyi közöttük a különbség, hogy Brassai néhány évvel előbb született és később halt meg. Hunfalvy szigorú földrajztudós volt, aki nem lépte át a tudományág határait. Brassai annál inkább csapongott a tudományok birodalmában: foglalkozott botanikával, földrajzzal, matematikával, irodalommal, kritikával, történelemmel, közgazdaságtannal, zenével, pedagógiával, esztétikával, filozófiával. Erdélyben egy kicsit "mindenesnek" kellett lenni mindig!

Sokkal inkább különbözik a két iskola életkora. A Hunfalvy nevét viselő budai középiskola, az első kerület Ponty utcájában, a volt Kapucinus-kertben 1899-ben létesült. A kolozsvári Brassai Sámuel Liceum Erdély egyik legrégibb magyar középiskolája, amelyik - nagyjából most is magyar tannyelvű önálló tanintézet, a volt piarista, most *Báthori István* gimnáziummal együtt - 1577-ben alapították, a tordai országgyűlés határozatával. Nagy tanárai és jeles diákjai fontos szerepet játszottak abban, nyilván ismét együtt a római katolikus főgimnáziummal és a Farkas utcai református kollégiummal, hogy Koloszvárt "Szamos-parti Athénnek" nevezték, lévén az európai művelődés egyik jelentős magyar központja... Miként terjedt át a kedves diákbabona egyik iskolából a másikba? És ezzel a két iskola "életkorbeli" különbségei is szépen kiegyenlítődtek. Nem csak a nyelvnek, a kultúrának, de a diákhagyományoknak is megvannak a maguk "hajszálerei"? Bizonyára.

Beke György

Ki volt Gatto Nero?

Azon a szép koranyári délutánon éppen kicsordultak az Ég csatornái: csuromvizesen érkeztünk a várbéli Fortunába. Nosztalgia céljából? Vagy kíváncsiságból? Netán ezért is, azért is. Végtére alighanem kevesen tudták annak előtte, hogy valójában ki volt *Gatto Nero*, akinek a karikatúra kiállítására invitált a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum. Ügyes ötletnek bizonyult, hogy ha már úgyis fölkapaszkodtunk a Várba, szóljunk néhány szót a hajdanvolt kávéházakról is.

Gatto Nero - alighanem még a legtudorabb műtörténészek is csóválják a fejüket a neve hallatára. Pedig kitűnő karikaturista rejtőzködik e minden bizonnyal olasz eredetű /ál/név mögött. Biztos kezű művész, aki a negyvenes évek sztárjait örökítette meg, ellenállhatatlan humorral, bravúros ügyességgel. A fél évszázaddal ezelőtti sztárok rajzolóját *dr. Matich Ferenc* ifjú művészettörténész "leplezte le". Ő vette magának a fáradságot, hogy utánanézzen Gatto Nero titokzatos életének. Merthogy lexikonokban hasztalan keresi valaki a nevét. S ha nincs az ifjú műtörténész, tán végképp feledésbe megy, hogy valamikor a húszas években Újpesten megszületett *Wittmann Rezső*, alias Gatto Nero. Valószínű, hogy milánói archívumokban többet is megtudhatnánk róla, ott dolgozgatott ugyanis olasz lapok illusztrátoraként. Mígnem a háború utolsó szakaszára hazatért. Alighanem óriási szerencsével s tehetségének, netán fortélyos furfangjának köszönhetően a minden egyes munkáját apró fekete macskával "jegyző" művész - innen az álnév - túlélte a náci uralmat, s 1948-ig készítette karikatúráit a magyar sztárokról. Aztán nyoma veszett: a jelekből és bizonyos nyomokból ítélve Palesztina felé vette útját...

Karikaturák a polgárvilágból

Hála neki, *Ágh István* költővel, *Győrffy Lászlóval*, a színészíróval, *Tarnóczy Balázs* grafikussal a szép számú érdeklődő előtt sikerült egy kerek órácskára visszavarázsolni az egykori kávéházak hangulatát a *Fortuna* hűvösen elegáns falai közé. Verssel, prózával, régi történetek fölelevenítésével, a valamikor félezer kávéházzal büszkélkedő Budapest emlékeivel fűszereződött a Fortuna terme, *Draveczky Balázs* múzeumigazgató értő irányításával. Fölcsendültek örökzöld pesti dalok is, egy törékeny kedves öreg hölgy: *Benczúr Elli* jóvoltából.

Mindebből illő lenne levonni valami tanulságfélét. Például azt, hogy az efféle nosztalgia igenis vonzza az embereket. Érdekli. Aztán: ha egy fiatal, állástalan művészettörténész hirtelen ösztöndíjat kap olyan ismeretlen bugyraiba kotorászik bele a régmúltnak, amelyekből akár egy méltatlanul elfeledett művész alakja is kirajzolódhat.

Legvégül: Igenis, vannak, akik támogatják a hasonló kezdeményezéseket. *Hegedűs Péter* például a Fortunában gondos és körültekintő házigazdának bizonyult. Lehetne tán másokat is találni a Várban, akik egy-egy hangulatos délután költségeivel hozzájárulnának a kultúra terjesztéséhez. Mi lenne, ha például a magyar sanzonok dobogóra lelnének valamely étteremben vagy cukrászdában, rövid ismertetővel elegyesen, nemcsak hazai, hanem külföldi közönség számára is. A megzenésített költészet ebben az esetben több, mint nosztalgia: értékmentés.

Gyapay Dénes

WITTMANN REZSŐ
1997 július 4.

Urbánus napló

Brassai Sámuel fényes orra

Kedves szokást írt meg az egyik múltkori Várnegyed-szám riportere. A *Hunfalvy János* földrajztudós nevét viselő Külkereskedelmi és Közgazdasági Szakközépiskolában a babonás diákok végigsimogatják a földszinti mellszobor orrát, hogy jó jegyre feleljenek aznap. Hunfalvy János életében talán bosszankodott volna e szokáson, komolytalannak tartotta volna, hiszen a 48-as szabadságharcos katona, a pesti egyetemen a földrajzi tanszék első tanára, a Magyar Földrajzi Társaság egyik alapítója és haláláig elnöke nagyon komolyan vette a tanítást és a tanulást. Elegendő fellapozni *Magyarország és Erdély eredeti képekben* című, háromkötetes munkáját, hogy erről meggyőződjünk. De szobor alakjában alighanem enyhültebben tűrné orrának simogatását, és sűrű bajusza alatt elmosolyodnék, ha ezt a bronz engedné.

Efféle diákbabona talán mindenütt él a világon, ahol a tanuló fiatalok félnek a feleléstől, a rossz jegyektől, az iskolai balszerencsétől. *Radnóti Miklós* egyik legszebb hűség-versében, amelyben magyar hazáját és nemzetét védelmezi, noha ennek a hazának és ennek a nemzetnek a nevében tették számkivetetté a szülőföldjén, a maga diákkorát idézi:

"s az iskolába menvén, a járda peremén,
hogy ne feleljek aznap, egy kőre léptem én,
Ím, itt e kő, de föntről e kő se látható,
nincs műszer, mellyel mindez jól megmutatható."
(Nem tudhatom..., 1944.)

Az én iskolámban, a sepsiszentgyörgyi református *Székely Mikó Kollégiumban* egy közeli öreg épület rendelkezett bűvös erővel. Most a levéltár épülete, a múlt század közepén egyféle börtön, ahol utolsó földi éjszakáját töltötte *Váradi József* és *Bartalis Ferenc*, 1854-ben kivégzett Habsburg-ellenes összeesküvők. A *Makk*-féle mozgalomban vettek részt, az egyik 48-as honvédtiszt volt, a másik parasztlegény a háromszéki Bibarcfalváról; az volt a tervük, hogy egyszerre egész Erdélyben és egész Magyarországon újra fellobbantják a szabadságharc lángját... Talán a drámai esemény sugallta a babonákat, hogy ha e lábas háznál a bolthajtás alatt átmegyünk, akkor bizonyosan szekundát kapunk aznap valamelyik tantárgyból...

Mindenütt mások ezek a babonák, hiszen helyi sajátosságok. Éppen ezért olvastam meglepődéssel a Hunfalvy Szakközépiskola diákjainak szokását, mert pontosan egyezik egy másik város, egy másik iskola, nyilván más diákjainak játékos babonájával. Ez a más város Kolozsvár, a más iskola pedig a hajdani *Unitárius Gimnázium*, amely most *Brassai Sámuelnek*, "az utolsó erdélyi polihisztornak" a nevét viseli. Ennek az 1901-ben emelt impozáns épületnek a bejárati csarnokában - olyan tekintélyes építmény, hogy egyik román tudós szerint beillenék egyetemnek - áll Brassai Sámuel mellszobra. Elég magas a talapzata, hogy kiemelje az öreg Brassai busa fejét, de nem olyan magas, hogy a kisdiákok is ne érhetnének fel hozzá. Felérnek, legfennebb ágaskodnak. Baráti viszonyban állnak a hajdani tudóssal, mintha csak a nagyapjuk, dédapjuk lenne. Megállnak a szobra előtt, megsimogatják vagy " megcsavarják " az orrát. Hogy segítse meg őket a nagy tudós az ő kicsi tudományukban, a szigorú feleltetések perceiben.

Brassai Sámuel és Hunfalvy János kortársak voltak, mind a kettőjük életet nagyjából átfogta a XIX. századot. Annyi közöttük a különbség, hogy Brassai néhány évvel előbb született és később halt meg. Hunfalvy szigorú földrajztudós volt, aki nem lépte át a tudományág határait. Brassai annál inkább csapongott a tudományok birodalmában: foglalkozott botanikával, földrajzzal, matematikával, irodalommal, kritikával, történelemmel, közgazdaságtannal, zenével, pedagógiával, esztétikával, filozófiával. Erdélyben egy kicsit "mindenesnek" kellett lenni mindig!

Sokkal inkább különbözik a két iskola életkora. A Hunfalvy nevét viselő budai középiskola, az első kerület Ponty utcájában, a volt Kapucinus-kertben 1899-ben létesült. A kolozsvári Brassai Sámuel Liceum Erdély egyik legrégibb magyar középiskolája, amelyik - nagyjából most is magyar tannyelvű önálló tanintézet, a volt piarista, most *Báthori István* gimnáziummal együtt - 1577-ben alapították, a tordai országgyűlés határozatával. Nagy tanárai és jeles diákjai fontos szerepet játszottak abban, nyilván ismét együtt a római katolikus főgimnáziummal és a Farkas utcai református kollégiummal, hogy Koloszvárt "Szamos-parti Athénnek" nevezték, lévén az európai művelődés egyik jelentős magyar központja... Miként terjedt át a kedves diákbabona egyik iskolából a másikba? És ezzel a két iskola "életkorbeli" különbségei is szépen kiegyenlítődtek. Nem csak a nyelvnek, a kultúrának, de a diákhagyományoknak is megvannak a maguk "hajszálerei"? Bizonyára.

Beke György

Ki volt Gatto Nero?

Azon a szép koranyári délutánon éppen kicsordultak az Ég csatornái: csuromvizesen érkeztünk a várbéli Fortunába. Nosztalgia céljából? Vagy kíváncsiságból? Netán ezért is, azért is. Végtére alighanem kevesen tudták annak előtte, hogy valójában ki volt *Gatto Nero*, akinek a karikatúra kiállítására invitált a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum. Ügyes ötletnek bizonyult, hogy ha már úgyis fölkapaszkodtunk a Várba, szóljunk néhány szót a hajdanvolt kávéházakról is.

Gatto Nero - alighanem még a legtudorabb műtörténészek is csóválják a fejüket a neve hallatára. Pedig kitűnő karikaturista rejtőzködik e minden bizonnyal olasz eredetű /ál/név mögött. Biztos kezű művész, aki a negyvenes évek sztárjait örökítette meg, ellenállhatatlan humorral, bravúros ügyességgel. A fél évszázaddal ezelőtti sztárok rajzolóját *dr. Matich Ferenc* ifjú művészettörténész "leplezte le". Ő vette magának a fáradságot, hogy utánanézzen Gatto Nero titokzatos életének. Mert hogy lexikonokban hasztalan keresi valaki a nevét. S ha nincs az ifjú műtörténész, tán végképp feledésbe megy, hogy valamikor a húszas években Újpesten megszületett *Wittmann Rezső*, alias Gatto Nero. Valószínű, hogy milánói archívumokban többet is megtudhatnánk róla, ott dolgozgatott ugyanis olasz lapok illusztrátoraként. Mígnem a háború utolsó szakaszára hazatért. Alighanem óriási szerencsével s tehetségének, netán fortélyos furfangjának köszönhetően a minden egyes munkáját apró fekete macskával "jegyző" művész - innen az álnév - túlélte a náci uralmat, s 1948-ig készítette karikatúráit a magyar sztárokról. Aztán nyoma veszett: a jelekből és bizonyos nyomokból ítélve Palesztina felé vette útját...

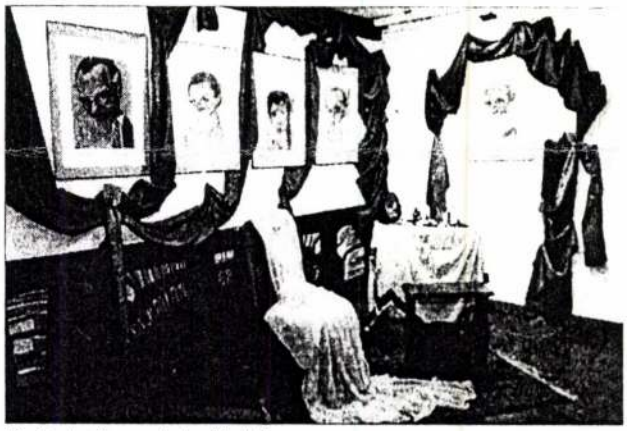

Karikaturák a polgárvilágból

Hála neki, *Ágh István* költővel, *Györffy Lászlóval*, a színészíróval, *Tarnóczy Balázs* grafikussal a szép számú érdeklődő előtt sikerült egy kerek órácskára visszavarázsolni az egykori kávéházak hangulatát a *Fortuna* hűvösen elegáns falai közé. Verssel, prózával, régi történetek fölelevenítésével, a valamikor félezer kávéházzal büszkélkedő Budapest emlékeivel fűszereződött a Fortuna terme, *Draveczky Balázs* múzeumigazgató értő irányításával. Fölcsendültek örökzöld pesti dalok is, egy törékeny kedves öreg hölgy: *Benczúr Elli* jóvoltából.

Mindebből illő lenne levonni valami tanulságfélét. Például azt, hogy az efféle nosztalgia igenis vonzza az embereket. Érdekli. Aztán: ha egy fiatal, állástalan művészettörténész hirtelen ösztöndíjat kap olyan ismeretlen bugyraiba kotorászik bele a régmúltnak, amelyekből akár egy méltatlanul elfeledett művész alakja is kirajzolódhat.

Legvégül: Igenis, vannak, akik támogatják a hasonló kezdeményezéseket. *Hegedűs Péter* például a Fortunában gondos és körültekintő házigazdának bizonyult. Lehetne tán másokat is találni a Várban, akik egy-egy hangulatos délután költségeivel hozzájárulnának a kultúra terjesztéséhez. Mi lenne, ha például a magyar sanzonok dobogóra lelnének valamely étteremben vagy cukrászdában, rövid ismertetővel elegyesen, nemcsak hazai, hanem külföldi közönség számára is. A megzenésített költészet ebben az esetben több, mint nosztalgia: értékmentés.

Gyapay Dénes

Wittwer

A pannonhalmi barokk kolostost
tervezte (eml.)

Könyv és folyóirat mértetesek
Levárdy Ferenc: Pannonhalma 1968

Müemlék védelem 1970 VII. 2 123 old.

WITTWER, Athanasius

Katolikus templomok Magyarországon. Szerk. Dercsényi Balázs. Irta: Török József, Marosi Ernő. Bp. : Hegyi és Tsa., 1991 XLVIII.

Wittwer Atanáz, építész

A zirci apátsági épületet tervezte.

— : A zirci könyvtár 6.

ESTI HIRLAP, 1 Bp. 1973 aug. 30.

Martin Wittner

karmelita páter alkotása a győri karmelita templom.

Artner Tivadar: A barokk művészete. Bp. 1968. Héra k., 129 l., képes.

106. l.

Witwer Márton épitész M.D.K.

épitette 1714-ben a győri Kálváriadomb Kálvária kápolnáját.

Genth.Müeml.1959 I.113

Witwer Márton épitén M.D.K.

1720 körül teljesen átépitette a sümegi ferences templomot. (339. kép)

Genth. Kuenl. 1959 I. 331.

Witwer Márton építén M.D.K.

Athanáz harmelita

Zirc – viszterci templom, az építkezés egyik vezetője. 1752.

(440 kép).

Zirc – apátság

Genth. Münzl. 1959 I. 442.

MDK

Witwer Márton Athanáz

akarmeliták épitőmestere

A győri kálvária. 1714.

KOZÁK KÁROLY9 Győr-Sopron megye háromszög alaku alaprajzu barokk épitményei.
ARRABONA 2. Győr 1960. 87-98.l. 91.l.

Wittwer Márton /1667-1732/ MDK
karmelita építész
ferencrendi
a sümegi templom /1652-57/ vasrácsos kápolnáinak valószínü szerzője.

117.o.

Entz Géza - Gerő László: A Balaton környék müemlékei. Bp. 1958.

Witwer Márton MDK
tiroli származásu kármelita
épitész

A győri Kálvária és a Kálvária-kápolna.
tervezője.

24 .o.

Czigány Jenő: Führer durch Győr./Raab/. Sopron 1958.

Witwer Márton
tiroli származású
karmelitaszerzetes

építész

Győr. Karmelita-templom.

60.o. repr. 59.o.

Czigány Jenő: Führer durch Gy[illegible] r./Raab/. Sopron 1938.

M. D. K.

WITWER Márton építész

Zirc. Ciszterci templom, 1732-52

Keger-Kayr mányással

Magyar építészet. Bp. 1954. 81. l.

Wittwer Márton

(Athomáz karmelita)

l.

Gentmüeml

218, 219, 238, 494, 507 (többször) 519. l.

zottság !

api jelentésében jövö heti kiadá-
sitását kéri. Van szerencsém tisz-
ben csak 500 korona küldetett vol-
lólag elküldeni méltóztassék.

Mély tisztelettel

Witver
nobrán 1811.

l.

Szendy K. Bpest
nécsf. közig. évk.
1942. Bp. 1943.
98. l.

G Y U L A URNAK

ottsága elnökének

B U D A P E S T.

---

ebruár hó 23-án 123 sz. a. kelt be-
m tek. Címedet tisztelettel értesi-
omokhoz vezető utak karbantartására

Witwer szobrász. /Tirol./

Mibarát.
1921.I. 185-89.220-24.l.

Witwer Hermann nobrán

Műtarát, 1921. I. 185-189 és
220-224

Schoen Arnold: A budai nobrászat két
empire emléke.

M. D. K

WITWER Hermann szobrász

Thimi-síremlék (1810 körül)

Budapest müemlékei II. p. 1962. 503. l.

M.D.K.

WITWER Márton cáitész

(Athanáz testvér) karmelita

Győr, karmelita templom (1721-25)

repr.

183,

Rados Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 187,

190.

M.D.K.

Martin Wittwer, építőmester

valószínűleg Lucas von Hildebrandt iskolájából került ki. Frater Athanasius néven belépett a karmelita-rendbe és 1723-1725 ben ő építette fel a győri karmelita templomot. Később a sümegi ferences templom az építésénél is közreműködött.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn
Bp. 1966. Corvina

148-149. old.

k. 145. "

M. D. K

WITWER Herman

Thimi-síremlék az egyhori új-
laki (Kiscelli) Köztemetőben
(1810 körül)
retr.

Budapest müemlékei I[1]. Bp. 1962. 149. e.

[illegible]

MDK

Witwer Martin/Athanasius/ kármelita épitész

müve a győri karmaliták temploma 1723-25.

A magyarországi müvészet története I. 422.l.
Bpest,1961.II.kiadás.

Witwer Márton (Athanár testvér) M.D.K.
építész

terverte és építette a győri karmelita templomot, melynek sajátkezű terozajzai 1714-ből valók. Már Prágában is egy templomépítkezésen dolgozik Ignác testvér mellett. Majd ~~1697-ben~~ befejezi a linzi templomot és 1716-ban elkészül első önálló művével: a wiener neustadti karmelita templommal. Valószínűleg a munkája közben kapkatta a győri megbírást is. Meghalt 1732-ben.

Dr. Aggházy Mária: Centrális barokktemplomok a Dunántulon.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye,

1940. 74. kót. 89. old. 7-8. á

Witwer Márton Athanáz

Készítette a terveit a győri karmalita templomnak és a Dunántúl egyik legkorábbi és legszebb centrális barokk templomát

Kozák Károly: Háromkarélyos barokk kápolnák és templomok

Arrabona 1964. 51. l.

M.D.K.

Wilwer Márton ... épitő

rendi nevén Athanázius fráter tervei és irányitása alapján épitette át 1723-ban a pannonhalmi apátsáp kerengőjének déli szárnyát és a fő-apáti szárny 19 m-es toldását, bennе az ebédlőterem reprezentativ tömbjével. Athanáz Imst-ben született, Prágában a Karmelita apáca-templom épitkezésén dolgozott és maga is belépett a karmelita rendbe.

Levárdy Ferenc: Pannonhalma épitéstörténete, Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1962.XI.évf. 1.sz. 3. old.

Wittwer Márton, építő

M.D.K.

... 1714-ben került Magyarországra, ahol a győri Szentlélek templom és kolostor terveit készíti el és 1721-25 az építést is vezeti. 1726-ban Pannonhalmán dolgozik még, majd az év júliusában a zirci ciszterci kolostor terveit készíti el.

Levárdy Ferenc: Pannonhalma építéstörténete, Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1962.XI.évf. 1.sz. 4.-5. old.

Wittwer Márton MDK

karmelita épitész /1667-1732/ Győrben is müködött terv. és épit. a sümegi Ferences templom kápolnáit és orgonakarzatát /1756-59/ 117.o.

Entz-Gerő: A Balaton-környék müemlékei Bp. 1958.

M.D.K.

Athanasius testvér, épitész, Martin/Márton/ Witwer

Valószinüleg Hildebrandtnál tanult. Győr, karmelita templom 1723-25. A sümegi ferences templom újjáépitésében is részt vett. 438.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a színház és a film. Minerva. 1960

M.D.K.

Martin/Márton/ Witwer, építész/Athanasius testvér/

Valószinüleg Hildebrandtnál tanult. Győr, karmelita templom, A sümegi ferences templom újjáépitésében is részt vett. 438.o.

1723-25 között

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a szinház és a film. Minerva. 1960

MDK

Witwer Márton, Athanáz épitész
tiroli származásu

Győrött a karmeliták templomában elliptikus kupolát szerkesztett. Vrbeli barokk tulajdonságai dacára ez a megoldás nem éri el a gömbalaku kupolák elterjedésének mértékét.
Aedificatum 1724.

Ycheen: Szent Anna templom.-? Illusztr., alapr. hosszmetszet.

M.D.K .

Witwer Mátyás épitész
kármelita szerzetes,

Zirc, apátsági templom és kolostor épitője.

Müemlékvédelem 1966/1. 47.1.

M. D. K

WITWER Márton építész

Győr. Kálvária kápolna, 1714.

Magyar építészet. Bp. 1954. 71. l.

Johann Witwer építőmester

Martin Witwer testvéröccse győrött működött, ott is halt meg; feltehetően testvére a győri karmelita templomhoz építkezésénél.

Dercsényi Dezső, Entz Géza szb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2171

Wittwer, Martin

nevét emliti pannonhalmai munkáival kapcsolatban ~~[illegible]~~

Barros

~~[illegible]~~ László recenziója Levárdy Ferenc: Pannonhalma c. könyvéről. - Műemlékvédelem, 197o.2.sz.124. l.

Wittwer, Martin

A tihanyi apátsági templom mesterét Kampis Antal Tiethart Antal veszprémi építőmesterben jelöli meg. Az ujabb kutatás Martin Wittwer közeli hatására mutat rá. A berendezést Schulhof Sebestyén faragta. 25 évig. A templom a XIX. században Lotz Károly és Deák-Ébner Lajos mennyezetképeivel gazdagodott.

Boros

~~Gerő~~ László recenziója Kampis Antal: Tihany c. könyvéről. - Műemlékvédelem, 1970.2.sz.124. l.

Wittwer, Martin

nove emlitve

Művészettörténeti értesítő 1972

91, 299. old.

Witwer Márton
építész

Gy. Karmelita templom.
Győr. /1721-23/

Repr.

Radó: Magyar építészet. 239. kép.
Művészeti kiadó 1971.

Witwer Márton

építész

~ Athanáz karmelita testvér. A győri karmelita templ. építésze.

Rados: Magyar építészettört. 192.

Műszaki Kiadó 1971.

MARTIN WITTWERT, épitész

A pannon szellem ihlette a tiroli Martin Wittwet, a Boromini fékezhetetlen temperamentumat idéző győri karmelita templom épitőjét, amikor a dunai barokk iskla egyik sajátosan szép müvét megalkotta. 5.old

Molnár Aurél, Székely András, Tóbiás Áron: a Duna századai 5.old

Művészek, Müzenmi Magazin, 1971. 2.sz. Bp.

Athanasius testvér, Martin Witt-

wer

a györi karmeliták templomának ter-

vezője.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,

Budapest, 1970. 152 l

31 l

Martin Wittwer

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze c. cikkét /Magyar Müemlékvédelem IV, 1963-1966/ említi Vargha László recenziója.

Magyar Építőművészet, 1970. 5.sz. 64. l.

Martin Wittwer (Athanasius testvér)

1667 október 23-án született Tirolban.
1714-ben Győrben felépítette a hálvárját
és a temetőkápolnát.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,
Budapest, 1970. 152 l

321

Martin Wittwer (Athenasius Lestvér)

Győrben megtervezte a templom és a kolostor épületét a kapucinusok számára.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 l

Martin Wittwer (Athanasius testvér)

a pannonhalmi bencés főmonostor szá-
mára végzett nagyszabású építkezéseket.
Az északi és keleti szárnyát, a kiala-
kított refektóriummal – ő tervezte.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,
Budapest, 1970. 1521

311

Martin Wittwer (Athanasius testvér)

pannonhalmi épitkezéseit utóbb tel-
jesen átalakították.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,
Budapest, 1970. 152 l

Martin Wittwer (Athanasius Testvér)

a zirci apát 1726-ban megrendelte a cisztercitáknál monostorának terveit s ezért 50 ft. fizetett.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 l

Martin Wittwer (Athanasius testvér)

Feltehelően a zírci templom tervezője. Utolsó műve Magyarországon, Szakolcán a karmelita templom átépítési munkálatai 1728-tól.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 1521

34.1

Martin Wittwer

a tihanyi bencés apátsági templom homlokzatának feltehető tervezője.

40. p. reprodukció.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,

Budapest, 1970.

961

Martin Wittwer

tervezte a győri Karmelita templom homlokzatát. 36. sz. reprodukció.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970.

361

Martin Wittwer

a pápai egyházi pálos templom tervezője. (1737) lo. p. reproduktív.

Voit Pál: A barokk Magyarországon.

Budapest, 1970.

951

Martin Wittich

a zirci ciszterci apátsági templom
homlokzatának tervezője. (1726 körül)
9 p. reprodukció.

Voit Pál: A barokk Magyarország,
Budapest, 1970.

1 ≠

Martin Wittwer

1667. X. 23-án született Tirolban, Imst városkában. Kőművesmesterséget tanult s mint vándorlegény eljutott Prágába. 1695. V. 3-án belépett a karmelita rendbe.

Dercsényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

1901

Martin Wittwer

1714 ben már Győrben volt, felépítette a kálváriát és a temető kápolnát és megtervezte a karmelita templomot és kolostort.

Dercsényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemléhvédelem 1963–66. Budapest 1969.

1971

Wittwer Martin

1722 március 29-én módosította az 1714-ben benyújtott és a győri karmelita kolostor építésére vonatkozó tervét.

Dercsényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2001

Martin Wittwer

1714-28 Között irányította a győri karmelita kolostor művési berendezését; oltár, kútorzat, orgona stb.

Dercsényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2011

Martin Witwer

tervezte a győri karmelita rendház könyvtár berendezését; kivitelezője „Domonkos testvér, Franz Richter világi néven.

Deresényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963–66. Budapest 1969.

Martin Witwer

tervezte a sümegi ferencesek templomának főoltárát. Kivitelező Franz Richter; ez utóbbi segédje Tomás asztalos fráter.

Deresényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

Martin Witwer

megtervezte a győri temető kápolnát, a hozzá tartozó kálvárióval és a stáció-kápolnácskákat.

Dercsényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963–66. Budapest 1969.

Martin Witwer

1728 II-ban távozott Győrből; eltávozása előtt Győrszentmártonban több házat épített; a pannonhalmi bencés főmonostor számára nagyszabású építkezéseket végzett.

Deresényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969

2041

Martin Witwer

feltehető műve az 1720-24 között emelt pannonhalmi Boldogasszony temploma.

Dercsényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969

Martin Witwer

Képítette a pápai pálos szerzetesek templomá-
nak tervét. A mester 1732-ben elhunyt.
Öccse Johann Witwer is építőmester volt.

Dercsényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar
műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2171

Martin Wittwer

„Athanasius testvér" a győri karmelita templom
építése

Dercsényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar
műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

1871

Martin Wittwer

1714-ből való térrajza a győri karmelita templom és kolostorról. 289. sz. reprodukció.

Deresényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2011

Martin Wittwer

metszete a pápai volt pálos templomról
316. sz. reprodukció.

Dercsényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar
műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2171

Martin Wittwer

Karmelita epitéz műve a győri bencés templom hamlokfatának stukkodíszítménye. Reprodukció. 4 p.

Vait Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 l

951

Martin Witwer

az egykori karmelita templom homlokzati és a homlokzat alaprajzi terve. 1714-1722. Lavírozott tus. Reprodukció.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970.

321

Martin Wittwer

a győri karmelita templom hossz-
metszete és alaprajzi szelvénye, 1922.
Lavirozott tus. Reprodukció.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,
Budapest, 1970.

331

Martin Withwer

1720-30 között módosította a győri szent Ignác jezsuita templom homlokzatát.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 l

2 l

Wittwer, Martin, építész

Tivoli műletési, prágai iskolázottságú építész.

A győri karmelita templom

kép: Repr.

Dr. Voit Pál: A barokk és Magyarország 692-700

Élet és Tudomány, Bp. 1972. IV. 14. XXVII/15.

Wittwer, Martin

A M.Wittwer és A.Pilgram nevével fémjelzett "dunai barokk építőiskola" elnevezést szerencsésnek tartja, s a témát az osztrák-cseh-szlovák-magyar ép.tört. kutatás egyik legjelentősebb részének tekinti

Mojzer Miklós recenziója: Voit Pál: A barokk Magyarországon. - Művtört.Irt.1972.1.sz.90-92.l.

Wittwer, Martin

Voit Pál a győri karmelita templomról szóló cikkében /megjelent a Magyar Műemlékvédelem 1963-1966. c. kötet ben/ bizonyitja, hogy a templomot Wittwer tervezte, s cáfolja Bruno Grimschitz Hildebrandtra és Prunnerra vonatkozó attribucióit. Wittwernek tulajdonitja többek között a pápai pálosok, zirci ciszterek és tihanyi ber cések volt templomait.

/Recenzeálja Borsos László/

Műemlékvédelem, 1970. 1.sz. 56-57.l.

Martin Witwer

Magyarországon tevékenykedő nem magyar származású mesterek.

Fülep Lajos: Magyar művészet, Budapest, 1971

1461

MDK

Witz Éva, jelmeztervező

A József Attila Színház előadásához
a jelmezeket tervezte.

Barabás Tamás: A nagy harmóniáig 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. febr. 9.

WITTWER, Martin építén

A tihanyi templom terveréjét az ő Zöreben Zerezhetjük

Harú Andrea: A tihanyi bencés apátság. Tihany, 1997 9.

[illegible] kézzel)

6, Könyvtárak katalógusai

↓ pl. az LC katalógusa Interneten keresztül is elérhető.

7, Központi lelőhelynyilvántartások

8, Nemzeti bibliográfiák → 1976-1995 MNB CD-ROM

Egyéb: az Interneten elérhető a Tankönyvkiadó könyvjegyzéke

9, Személyes piackutatás

10, Szakterületek folyóiratainak az ismertetései

11, Szakirodalom jegyzetapparátusa

12, Olvasói javaslatok (szakemberek javaslatai)

↓ a felhasználói igények trendjét jelzik

az ALA igényelvei [illegible]

Witz Éva, jelmeztervező

A József Attila Színház új darabjához tervezte a jelmezeket.

Barabás Tamás: A tizenharmadik ügynök 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. szept. 21.

Witz Éva, jelmeztervező

a Pesti Színház előadásához a

jelmezeket tervezte.

(K.K.): Kölcsönadott ruhácska 2.

Esti Hírlap, Bp. 1977. szept. 12.

Wittwer, Martin

nevét említi a hozzá közelálló budavári
klarissza templom-táborok kapcsán

B.L. /Borsos László/ A Magyar Tudományos Akadémia
Budavári Kongresszusterme, I.Országház u.

Magy.Ép.műv. 1972. 6.sz. 54-55.1.

MDK

Willmann Mátyás

nyomdász

A nagyszombati Akademiai nyomdában
működött 1654 ben

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatóistb
Grafikai Szemle 1892. 11 z. 181 l.

Wittmann Mihály ácsm.

1768-ban szabadult fel atyja W.Károly mellett

Csorsuti A: Pécsi ácsok céhe. Pécsi Napló, 1915. nov. 30.3-4e l.

Wittmann Mihály †

Vas. Újs. 1880. 229. l.

rában Szombathelyen. — Wittmann Mihály építőmester a szabadságharczban honvéd főhadnagy, 52 éves korában Zala-Egerszegen.

molto vicino. In queste leggende manca ogni elemento politico; esse però ci dicono che nell'Impero di Mattia regnavano l'ordine e la giustizia sociale tanto che anche il popolo minuto viveva contento e fiducioso. E il popolo anche oggi piange la morte del «suo» re, e la giustizia che è morta con lui.

Il giudizio scientifico e l'opinione delle classi più elevate sono ben diversi e cambiano secondo le ideologie di morta nelle varie epoche. Rimproverano al re soprattutto le sue guerre occidentali che richiedevano troppi sacrifici di sangue, sino a ritenerle anche superflue. L'A. dimostra che nessun altro uomo di Stato e re ungherese volle e propagò con tanta insistenza come Mattia Corvino la politica di pace, di collaborazione e di amicizia con le potenze occidentali e, fra esse in primo luogo con l'Impero germanico. La tragedia di Mattia Corvino è che proprio lui doveva

Wittmann Mihály

ejtőmester

A szabadságharcban honvéd főhadnagy; meghalt 1880. ápr. első napjaiban (pontos datum nem volt kiteve) 52 éves korában. Zala Egerszegen.

Halálozások. Vas. Ujs 1880

229. l.

Wittmann Rezső

gyűjtéprajzoló

azonos Gatto Neró-

val.

Lásd ott

ESZTERGOM

Főszékesegyház.

Az esztergomi nagyszerű székesegyház... W 1856, 124 l. (képe 153 l)

Y. — Addig is míg fölapunk... W 1856, 184 l.

Wittmann Sándor

Görz, szin.rajz

MAPE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 27 1.

Wittmann Sándor MDK

Görz, szines rajz

Magyar Aquarellisták és Pasztellfestők
Egyesüle énck V. kiállitása.
Nemzeti Szalon 1916. nov.

~~[illegible]~~ Lelet, Łyczki VI. 18.

Wittmann Sándor

1920 jan. febr.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Montenegrói táj, olajf. 2000.–

Jugliget, olajf. 3000.–

Wittman Rezső

karikaturista

l. Gatto Nero

alatt.

Wittmann Zsigmond

1929/30 II, 1930/31 I

Ferképzomfoiskèvk

149.

indulok új alkotmányos küzdelembe, é
gitimizmus lánglelkű apostola: Griger
királyság megváltó eszméjének. És f
nyugalmat, békét, becsületes demokrác

Ezért fordulok barátaimhoz, hiv
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunk
igaz ügyet, harcoltam a főváros autono
sok ezer embertársamon, joggal kérh
harcolni az elnyomatás veszedelme ell

És kérek mindenkit, akit közös e

nek semmit, amig igazolt embere

Griger Miklós és az én nevem

Budapest, 1935 március havába

Márkus-nyomda. Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza)
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Wittmayer Ferenc

Könyvkötőlegény

Sopron

1832

l.

Vasi Szemle

1936. 232 l.

vegges

C. 60

1 Rot. 8

Müller,

J. H.

Die Reihengräber zu Rosdorf
bei Göttingen.

Bericht.

Nebst einer Abhandlung von W. Krause: Ueber den niedersächsischen Schädeltypus.

Wittmayer Ferenc

könyvkségid

soproni születésű, 1830-

tól tanonc Engel Pál

Kőszegi mesternél.

1832-ben felszabadul.

Végh sopr könyvk

232. l.

Wittmayer Salamon

Ötvösségből dicsérő okmány.

Éimisk 1915/16. 44 l.

Wittmayer Salamon

ötvös

Dolgozott Zutt A. R.

Csernoch koronázási

kelyhén.

Repr.

Éimisk 1916/17.

70. l.

BRUNS
FÉLE

Wittmayer Salamon

100 K államsegély

Éimisk 1916/17. 29. l.

Kanizsa.

E látképen, melyhez a haj
adva, a várat ostromló csapatok
város áll lángokban. Magyarázó
Canischa és befejezése: P. Die
Entsatz achtung zugeben befehli

Rm., mér. a rl. 1

198-91-16

Wittmeyer S.

Kisorém, násfa, gyűrű

Repr.

Éinnisk 1915/16. 66. l.

T. 5230.

ábrázoló lapnak felirata a fönt

stellung desz sehr Künstlichen und

em Hochfeyerlichen Kayszerl. Bey-

nb.) desz 1666. Jahrs angezündet und

53.7 cm.

Wittmayer Salamon

Vegbir. jö eredm.

Éimisk 1915/16. 43. l.

balra, keretbe foglalt tojásdad medail-
sem bajusza, sem szakála nincsen.
s szalagon az aranygyapjas rend jelvé-
ipótrend nagykeresztje díszíti. Egyelejű
llérja álló.

a réz lapnak 26.6:21.; s a medaillon-
c/m.

47/93 N° 208 0·50

határidő: 1930. augusztus hó 23.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
375 1930 szám
Érk.: 1930. VIII. hó 18 n.

A m. kir. miniszterelnök u
M.E.I. sz. alatt a m. kir.
urhoz intézett átiratának

A racion
zottság folyó évi julius h
hogy a közhivatalok és köz
csátott 5.500/M.E. 1930. s
gésben kérdés intéztessék
litett rendeletnek a gyako
a vármegyei és városi közi
letek alapján való bevezet

W i t t w e r H e r m a n n
szobrász

Pesti Napló. 1921.jun.1. (Mütörténelmi felfedezések Budán.)

Wittwer Hermann

akadémiai szolvász

Készítette a budanyiaki temetőben levő Thimi-síremléket.

l. A Múbarát

1921. 223-224

Pecsétnyomó, mohácsi takácscréhé

IX 85.

Wittwer Herman

budai szobrász

l.

Schoen A.

Rég. Társ. Evk

I 1920–22. 198. l. –

és XVIII tabla

Witver

budai nobrán

a Thimiféle nobros
és reliefes kőrisemlék
1811-ből.

1942. évi szerzeménye
a Szekesfőv. Tört. Mu-
zeumnak.

Városgard
98. l.

Schoen Arnold

A buda-újlaki
Thimi-emlékek
c. ukke 1942

Hol jelent meg?

M. D. K.

WITWER Athanasius épitéri

Sümeg. Ferences templom? 1652.

Magyar építészet. Bp. 1954. 80. l.

Witolff/Wntulff/ J./Jörg/,asztaloslegény
--- ---

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Köbenhaven: Witolff/Wntulff/ J." 122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 9[illegible].old

Arrabona,9.- Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri Múz.Évkönyve

Wntulff/Witolff// J./Jörg/,asztaloslegény
--- ---

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Köbenhaven: Witolff/Wntulff/ J." 122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri Múz.Évkönyve

Witolf,-Vntulf,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyekxxxxxxxx xxxxxxxx jegyzéke:"Vntulf,-Witolf".
120.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.szá-
zadban - Adatok Győr város asztalosművességének
történetéhez 93.old

Arrabona,9, - Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri
Múz. Évkönyve

Jörg Witolff/Untulff ?/,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészito céh legénykönyvéből,October 1692 Jahr után: "Anno 1693 den 22 Novembris ist frembt gesessen Jörg Witolff/Untulff ?/ aus Kobenhagen Donamarcht". 109.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz. Evkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Witolff/Vntulff?/,Jörg,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosle-gények jegyzéke:"Witolff/Vntulff?/,Jörg,Köbenhaven, 1693.XI.22". 12o.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosle-gények Győrött a XVII.szá-zadban - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri Múz. Évkönyve

M.D.K.

Wittich-Eperjesi Károly

Müveit először állitotta ki a művész az Andrássy-uti Mücsarnok téli tárlatán, -közli "A HÉT TÜKRE" c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. dec. 2.
16. évf. 49. sz. 784. lap

Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Wittmann ?

nevét a különböző egri kőműves, kőfaragó, szobrász atyafiság között emliti az opponens.

Voit Pál: "Eger müvészetföldrajza és a középkori barokk" c. kandidátusi értekezésének vitája 1967.II.17-én a Magyar Tudományos Akadémián Müvészettörténei Értesitő, 1968. XVII.évf. 1-2.sz.

Garas Klára opponensi véleménye 147.old.

Witwer

l.

LykaMagyműI300-50

477. l.

Hamvazó sz.		Izraelita: Adar 3.
Csütörtök **27** K. Margit		Protestáns: Ákos Görög: Prokóp Izraelita: Adar 4.
Péntek **28** Gábor		Protestáns: Elemér Görög: Vazul Izraelita: Adar 5.
Szombat **29** Román	Nap kelte 6 ó. 43 p. — Nyugta 17 ó. 43 p. ☽ Első negyed 10 ó. 28 p.	Protestáns: Román Görög: Kasszián Izraelita: Theruma

Wittsok Henrik

? ?

A nagy disznódi templom alapraja. Bekuldte Wittsok Henrik.

Geduly Tsane. A magyarországi műemlékek ideigl. bizottsága kiszletben levő rajzoknak és fényképeknek lejstroma. Arch Erik.

1878 évban.

Vntulff/Witolf ?/,Jörg,asztaloslegény

Győrben megfordúlt asztaloslegények jegyzéke 1674-1699 között:"Witolff/Vntulff?/,Jörg,Köbenhaven, 1693.XI.22". 120.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri Múz. Évkönyve

Johann Wittwer

Martin Wittwer testvérőcsse. Építőmester volt, Grőrött működött, ott is halt meg. Elképzelhető, hogy Martin Wittwer terveinek kivitelezésében valamilyen formában részt vállalt.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l., 217. (német resumé

MDK

Wittmer (Wittwer) Márton Ottmár a Karmelita építőmestere (tiroli származású)

felépítette a győri Kálvária kápolnát és annak stációit 1714-ben. (164. ábra:) ifj. A. a Karmelita templom építésre készítette a dombi (Kálvária domb) mögötti szentsír-kápolna (előbbivel azonos?) tervét. (repr.) Az ábra feliratán a Kálvária kapcsolatos időpont a XVII. sz. vége. (A névvel kapcsolatban l. a 171., 185., 190., 304., 321. lapokat.)

Borbíró-Vallé: Győr, Bp. 1956. 217-222. l.

le. Sz. L.

WITWER Martin A. építész

Szül. 1667. okt. 23.

Építőművészet Építésztörténeti
Magyar Építőművészet 1960. 5. sz. 64. l.

Martin Witwer épitész MDK.

/Athanáz karmelita/ 1721-25 között épitette a róma
anyatemplom mintájára a győri karmelita templomot.

Genth.Müeml.1959 I. 119.

Martin Witwer építész M.D.K.

Athanaziusz, karmelita nerzetes,

a győri karmelita tyolom építője, 1723-25 között. Résztvett a sümegi ferences tyolom építésében.

Kampis, hag. müv. Bp. 1960 438

Wittwer Márton

1714. okt. 4. letesik az általa tervezett győri karmelita ~~templom~~ kolostor sírkövét.

1721. sept. 21. Templom alapkövét is elhelyezik

1725-ben elkésül a templom.

Csigány Jenő: A győri „Magyar Ispita" templom tervezője
Műemlékvédelem, 1968/3. 162. o.

Wittwer Márton

1667-ben született.
Kőmivesként Prágába kerül.
28 éves korában karmelita szerzetes lett.
10 évig tevékenykedett hazánkban mint építén.

Csigány fenő: A győri „Magyar Ispita" templom terverője
Műemlékvédelem, 1968/3. 161. o.

Wittwer Márton

tervezte a győri „Ispitá" templomot is.
1735-ben nemtelték fel a templomot.

Czigány Jenő: A győri „Magyar Ispitá" templom tervező je
Műemlékvédelem, 1968/3. 162-163. o.

Wittwer Márton

1728-ban Távozott Győrből, ahol a karmelita templomot, kolostort és a kálvária épületeit terverte és a stáció-fülkéket

Czigány Jenő: A győri „Magyar Spita" templom tervezője

Műemlékvédelem, 1968/3. 162. o.

MDK

Wittwer Márton Athanázius tiroli

származású karmelita szerzetes
(építőmester)

tervezte és építette a győri Karmeliták
templomát. Épült 1721-25 között. (Ké-
sőbbiekben:) a karmelita-templom
tornyát és kupoláját tervezte 1697-ben.
(A 190. lapon Wittwer h. Wittner olvasható.)
(l. még 217-222. l.)

Borbiró-valló: Győr, Bp. 1956. 160., 161.,
166., 168., 169., 171., 185., 190., 272., 321. l. 304. l.

Martin Witwer (Athanasius testvér)

épitette a karmeliták győri templomát 1723-25 között. Rendtag volt, osztrák származású. Feltehetőleg Hildebrandt körében tanult. Korábban a linzi karmeliták templomát, később a rümegi ferences templom szentélyét épitette meg.

Kampis Antal: A magyar művészet a XIX. századig. Bp. 1968. 167 l., képes. /Minerva zsebkönyvek/

116. l.

Witwer Márton /Athanáz/ MDK
karmelita szerzetes
építész

a győri kármelita templomot 1723-25-ben építette.

Magy.Müv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 276.o.

Alaprajz repr. U.o. 374.o. 288. kép.

Wittwer Márton

1726-ban a pannonhalmi főmonostor új nárnyát, a előállót és a főapáti palotát tervezi.

Utána Sümeg: plébániatemplom- és a ferencesek templomának tervezése

Czigány Jenő: A győri „Magyar Ispita" templom tervezője Műemlékvédelem, 1968/3. 162.o.

Witwer Márton

Athanáz testvér

épitész

Agrirciapáts

16 – 18. l. 19. l.

Fenti készítette a zirci monostor tervét 1726-ban

Életrajza közölve: Okv.

Lásd és használd

több magyarországi műve említve.

+ 1732. máj. 2. a csehországi paszódi rendházban.

Crucifixus-corpus, bronz, mag. 7·5 cm. XIV. sz.

Witwer, Martin

Atanáz frater, Karmelita

Sajghó Benedek pannonhalmi főapát idejében a XVIII. században az egész főmonostort körülvevő új szárny az ebédlővel és palotájával fenti tervei szerint épült.

Mihályi Ernő: Művészi élet Pannonhalmán

Pannonhalmi Szemle

1943. 275. l.

Witwer Márton

Atanáz győri karmelita

Tiroli származás. Prágában lépett a rendbe s itt építőtevékenységet fejtett ki. Az ő tervei szerint épült a győri karmeliták háza, a pannonhalmi főapát megbízásától több házat épített Szentmártonban, ő épitette a győri és bécsújhelyi karmelita templomot. Fenti készitette a zirci monostor tervét 1726-ban. Az alapkövet 1727 ben tették le. A monostor négyszögü egyemeletes épülete 1732-ben készen állott. Az zirci apátsági templomot nem ő terverte.

Horváth Konstantin dr.

Zirc története

Veszprém 1930. 132. l.

137. l.

Witwer Márton épitész MDK

Győrszentmárton, pannonhalmi főapátság, északi és keleti szárnya, az ebédlő és vendégszárny 18. sz. eleje.

Genth.Müeml.1959 I. 129

WIITWER, Martin

Pálos templom

HARIS Andrea: Pápa a 18. században : Egy barokk városkép kialakulásának folyamata. =Pápai Múzeumi Értesítő 3-4 (1992) 127.p.

M. D. K.

WITWER M. építész

Győr, Kálvária (1714)

Gerő László: Építészeti stílusok

Bn. 1967. 91. l.

M. D. K

WITWER le. épélész

Veszprém, cisztercita templom

(1732–1752)

Keger-Kayr Társaságában

Gerő László: Az építészeti stílusok

Bp. 1957. 99. l.

M. D. K

WITWER ~~Mátyás~~ Márton építész
és Keger Kagr Mátyás

Zirc (Veszprém m.) Ciszterci temp-
lom (1732-52)

Gerő László: Magyar építészet bola-
dó hagyományai Bn. 1951. 42. l

Wittwer Márton

1727. ben megkapta a zirci apátság és templom tervezési megbízását.
1727. ~~Kalostor~~ épület alapköletétele
1732. Templom -"- -"-
1732. Wittwer halála.

Czigány Jenő: A győri „Magyar Ispita" templom tervezője
Műemlékvédelem, 1968/3. 162. o.

Witwer Martin lásd Athanáz

Schoen Anna temple.

n J. Mihály 176
r J. Kristóf 162
er 110
tz Mátyás 9, 16, 43, 152, 178—181, 183, 193, 203, 204, 206,
15, 244
er J. és A. 9, 49
József 181
Frigyes 28, 154, 172
János Frigyes 178, 180, 181—182, 204, 206, 208
Ignác 182
József 181
h J. Henrik 40, 202
lásd Falconer A. E.
Péter 25, 30
Sebestyén 16, 41, 178, 180, 182—183, 193, 203, 204, 205
ely György Alajos 8, 9, 17, 23, 24, 27, 155, 241
ranz 236, 237
Kristóf 25
ntal Ignác 20, 21, 22, 241
vula 130, 134

M. D. K.

WITWER A építész

Sümeg, Szt. István tér, Ferences kolostor és templom 2. (1652)

Gerő László: Az építészeti stílusok
Ba. 1954. 93.e.

MDK

Withner Márton Athanáz.

l. Withner Márton Athanáz

Borbíró-Vallá: Győr, Bp. 1956.

M I D. K

WITSCH Rudolf

A Városliget parkosításának terve

Gorkij-tasor - pásítása

Preisich Gábor: Bp. városépítésének története .... Bp. 1960. 63.

ll. B. K.

WITSCH Rudolf

Terve a Városliget rendezésére.

(1799) Rézk.

Preisich Gábor: Bp. városépítésének története .... Bp. 1960. 126. l.

Wittmesser

1743 máj. 22.

Wittmesser · Baumeister

Baróti, Adattár I-IV. 420.

l. Widmesser alatt is

Herzaf

WITWEGER, Bartholomäus Zvinne

levéltári adatok pozsonyi működésére

Ars 1997 250.

régiségek:

1. Kehely, ar. ezüst, hatkaréjos talpán forgács dís
apró gömbök, szögletes szárán rózsa alakú rot
cuppakosarán akanthuslombos díszítés. XV: sz
magas.

2. Kehely, ar. ezüst, Zay Imre ajándéka 1755-
vésett czímer és dedicatiós felirat.

3. Kehely, ar. réz, hatkaréjos talppal, ennek ol
művű estonokkal, XVI. sz. 21 cm m.

4. Oltárterítő /antependium/ kék selyer
aranyhímzéssel díszítve, XVII. század.

5. antependium, fehér selyem, tarka selyemvirág
XXVIII. sz.

6. Oltárterítő, keresztszemes barna pamuthímzésse

WITTWER, Martin emlék

Nagy Judit: Gyál, Karmelita templom.
Bp. 1999. (TKM, 622.)

as A
reine
sich
den
. Sie
esen
nzes
nt so
s der
glatt
rwies
esten
nlich
e sie
irlich

Tei

1.

Martin Wittwer

nevezetesi nevén Athanasius testvér.
A győri karmelita templom és rendházhoz kérvitett tervét 1714 máj. 28-an a rend apátja, aug. 27-en a bécsi Bytőbb hatonai kalóság hagyta jóvá. A kolostor valóbytalan négyszöget alkotó tömbjét vakonunként épitették fel.

Voit Pál:Martin Wittwer, a győri karmelita templom épitésze. /Adatok a dunai barokk épitőiskola magyarországi kapcsolataihaoz/ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l., német resumé.

187

2/a

Martin Wittwer

A győri karmelita templom szentélye mellé tervezett – belső folyosók által övezett lorettói kápolna 1717–18 között készült el, az épületegyüttest 1732-ben fejezték be. A szárdához csatlakozó templom alapkövét 1721. szept. 21-én helyezték el, az 1722. márc. ~~29~~ 29-én helyezett, részben más módosított tervezet 1722. jún. 29-én kapta jóvá a szend szpátja.

Voit Pál:Martin Wittwer, a győri karmelita templom épitésze. /Adatok a dunai barokk épitőiskola magyarországi kapcsolataihaoz/ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l., német resumé.

187. l.

Martin Wittwer

a 17. sz. nyolcvanas éveiben tűnt fel Prágában a karmelita művelői Szt. Józsefről elnevezett templomának építésénél. 1667. okt. 13-án született Tirolban Imst városkában, parasztszülőktől. Kőművesmesterséget tanult s mint vándorlegény jutott el Prágába.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz/ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l., német resumé.

190. l.

Martin Wittwer

Prágában inszti másmarású konfiláisa „Ignác kármelrendű testvér ... építőmester szolgálatába negődött és rént vett a prágai karmelita apacák .... templomának építésében" (utóbbi azonos: Ignatio di Giesuaval, aki azonos Johann Martin Rass-nal, szerzetesi nevén Frater Ignatius a Jesuval).

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihaoz/ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l., német resumé.

190. l.

4.

Martin Wittwer

a prágai Szt. József templom épitésébe intenzíven bekapcsolódott, s végül 1695 május 3-án fogadalmat tett – a prágai kolostorban belépett a karmelita rendbe. Az apáciák templom 1691-ben befejeződött, lehet hogy az épitheres utolsó szakaszát ő vezette (de mint Ross, ő is meghapott [illegible])

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom épitésze. /Adatok a dunai barokk épitőiskola magyarországi elterjedé séhez/ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

190. l.

Martin Wittwer

A győri karmelita iratok szerint „Ignác testvér (Johann Martin Rasi) még Prágában felismerte, hogy Athanasiusnak (Wittwer) az építés művészetére kiváló hajlandósága van, és ezért szakszerűen oktatta. Athanasius hamarosan tisztában lett az építés minden műfogásával, amit rendünk ~~a~~ linzi templomán mutatott meg előnös. Ezen templomunk építése félben volt..."

Voit Pál:Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi elterjedé séhez/ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

194. l.

Martin Wittwer

Az elöljáról öt küldtek Linzbe az építés további vezetésére. Ettől kezdve majd ide, majd oda hívták meg kolostorok építésére. Itt Ignatius a Jesu (Rass) munkáját vette át. Tervezője ennek is J.B. Mathey lehetett, de ~~ute~~ a linzi a prágaitól olyan eltérést mutat, mely már átterveztésre utal (a homlokzaton).

Voit Pál:Martin Wittwer, a győri karmelita templom épitésze. /Adatok a dunai barokk épitőiskola magyarországi elterjedé séhez/ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

194. l.

Martin Wittwer

A linzi karmelita templom kivitelezője
en 1710-es évektől a helybeli kőművesmester, Johann Michael Prunner volt, de feltételezik Ignatius a Jesu /J.M. Rall/ és Athanasius /Wittwer/ karmelita építész irányításával.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi elterjedéséhez/ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. - Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép,

8.

Martin Wittwer

1694-ben, J. M. Rass halála után hölförött Linzbe az építkezés vezetésére.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l., német resumé.

195. l.

Martin Wittwer

Linz: a karmelita barátok templomának homlokzata, 1710; kiegészítve 1722. (repr.)

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l., német resumé.

196.l.

même

Martin Wittwer

linzi tartozkodásával kapcsolatban az adatok nem világosak. A karmelita rendbe 1695-ben, Prágában lépett be — feltehetően ezután helyezték át Linzbe. (ahol az épitést vezető J. M. Rau meghalt).

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom épitésze. /Adatok a dunai barokk épitőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l., német resumé.

197. l.

Martin Wittwer

1708-ban kaptak a karmeliták tiszben 1000 aranyforint segélyt templomuk befejezéséhez (ahol az ehő mizét 1710-ben tartották) Wittwer 1714-ben már Győrben volt, felépítette a kálváriát és a temetőkápolnat, megtervezte a templom és a kolostor épületét.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templo
épitésze. /Adatok a dunai barokk épitéiskola magya
országi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 196
1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187
225 l., német resumé.

197. l.

Martin Wittwer

Valószínű az előbbi adatok alapján, hogy még a linzi templom befejezése előtt Győrbe költözött, közben 1716-ban megtervezte és megkezdte a Wiener-Neustadt-i karmelita templom építését is. Feltehetőleg ezzen időben megfordult Győr és Linz között.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri Karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai K., 289 l., 369 kép, 187-225 l., német resumé.

197.l.

Martin Wittwer

Forrásokkal nem bizonyítható, de valószínű, hogy ő tervezte a győri karmelita rendház kolostorát és templomát is (1713-1738), ahol a kivitelező minden Prunner lehetett. (Stilusbritikai ismeretek alapján.)

Vott Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

197.l.

Martin Wittwer

Az is feltételezhető, hogy a Sankt Pölten-i karmelita nővérek 1712-ben elkezdett temploma az ő tervei nyomán épült, s a kivitelező helybeli épitőmester Prantauer volt, aki módosította a homlokzatternet. (Stiluskritikai öszevetés.)

Vint Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom épitésze. /Adatok a dunai barokk épitőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

199 l.

Martin Wittwer

1701-ben a Habsburg Örökös tartományok karmelita zárdáit elvákantották a német-országi rendtartománytól. A tit-Lipótról nevezett új rendtartomány csaknem valamennyi rendházában dolgozott Wittwer.

Vint Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom épitésze. /Adatok a dunai barokk épitőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

199. l.

Martin Wittwer

A győri karmelita kolostor alapkövét 1714. okt. 4-én, ~~ta~~ a templomét 1721. sept. 21-én helyezték el. De 1714-ben az egén együttes terve kérnen volt /a templom részletes tervei is kérnek, de ezeket 1722. márc. 20-án módosította/. A terveket 1714-ben Bécsben approbálták, de az átterveres miatt 1722-ben ismét jóvá kellett hagyatni.

Vo[illegible] Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom
építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyar-
oznagi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-
1966 Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-
225 l. Német resumé.
199-200 l.

Martin Wittwer

A Győrben őrzött templomtervek egyik lapja a kamlokzatot ill. a kamlokzat alaprajzát, a másik a templom kommentarát s ennek megfelelő alaprajzi szelvényt ábrázol.

Vait Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

200. l.

Martin Wittwer

Hopancsak Győrben található az együttes térrajza 1714-ből, és az 1722-ből származó módosított vetnet ill. alaprajzi szelvény. Az 1714-es terven szabadon lebegő lanternás kupola – az 1722-esen a kupolaboltozat csúcsos hagyma idomú tető alá rejtve.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l., német resumé.

200 l.

Martin Wittwer

győri alaprajzu nem módosult
A linzi (karmelita apácák temploma) eredeti alaprajz (héröbb átépítve)
és az eredeti ill. győri módosított
alaprajz azonos.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom
épitésze. /Adatok a dunai barokk épitőiskola magyar-
országi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-
1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-
225 l., német resumé.

200-2001.

Martin Wittwer

eredeti tervei a győri templom sekrestyéjéhez:

1) A templom és kolostor alaprajza 1714-ből. Zölddel lavirozott tus, 43,5 x 32,2 cm. Alapsor. Rajta N° 1. jelzés és a rend apátjának approbatioja: „Hoc delineamentum in nostro Dfitorio (sic!) 28h May A° 1714 celebrato revisum et approbatum fuit – Fr Angelus c S. Abbato in Crovlis – Fr Eustachius á S Joseph Dfito Secre..." (Publikálatlan)

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l., német resumé.

222. l.

Martin Wittwer

2. A kolostor és a templom alap- és térrajza, oldalt a kolostorépület egyik emeleti nagyságának metszete. Oldalt több soros legenda, mely a kolostor benámozott helyiségeinek megfelelő sorrendben sorolja fel a helyiségek megnevezetét. 1714-ből, eredeti, 58 x 43 cm., szöddel bevizozott tus. (Publikálatlan)

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l., német resumé.

222-l.

Martin Wittwer

Az előrőhos hasonlót közöl ~~Kop~~ Genei – Koppány (Győr.. Bp. 1964. 38.l. 29. kép) – 1787-ből valónak jelzi, de Voit nevint ez is eredeti (az alaprajzot hàromnor ismétlő, legendre ~~s~~ nélküli lap).

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építéiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l., német resumé.

222. l.

Martin Wittwer

3. A győri karmelita templom homlokzatának és alaprajza nélkül rajzával. Eredeti, 1714-ből, a templom első változatát mutatja. Pirosra barnított tus, 56,2 x 32,2 cm. Publikálatlan.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l., német resumé.

Martin Wittwer

4. A győri karmelita templom homlokzata.
Zöldd.l lavirozott tus, 45,2 x 28 cm.
1722.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom épitésze. /Adatok a dunai barokk épitőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-

222.l.

Martin Wittwer

5. A győri karmelita templom kommentáris és alapvejzi nelvénye. Második vasiain. Pironcel minerett tus, 45x30 cm. Jobbra fönt az approbatio. Wittwer bejegyzése a rajz kérülési idejével: „722 d. 29. März"

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom épitésze. /Adatok a dunai barokk épitőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l.. német resumé.

222. l.

26.

Martin Wittwer

1714-1728 között állandó kapcsolatban állt Grözzel. Grámpitésával hérült el a templom művészi berenderése. A „Historia Domus" szerint a fő és mellékoltárok, az orgona, a szónék, a sekrestye berakott bútorzata és a rendkés hömpvtés berenderése „Athanasius testvés" fervei alapján hérült. Kiritelerő: Franz Richter („Domonkos testvés."

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l., német resumé.

203. l.

MARTIN WITTWER

terve alapján kivitette Franz Richter a sümegi ferencesek templomának főoltárát.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom épitésze. /Adatok a dunai barokk épitőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémaia k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

203 l.

MARTIN WITTWER

Győrben megtervezte a háromkaréjos alaprajzi záródású temetőkápolnat a hozzá tartozó kálváriával és a kálvária stáció-kápolnácskáival. A temetőkápolna mellett a győri „magyar ispita (1730 k.) is az ő műve lehet – stiluskritikai összehasonlítás alapján.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémaia k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

203 - 204. l.

MARTIN WITTWER.

A győri Szt. Ignác templom homlokzatát valószínűleg ő tervezte át 1726 után.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémaia k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

204.l.

MARTIN WITTWER

1728 Lehmárjában távozott Győrből, de előbb több magyarországi építkezésbe kapcsolódott be. Grösszentmártonban a pannonhalmi főapát megbízásából több házat épített

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémaia k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

204. l.

MARTIN WITTWER

tervei alapján épült a pannonhalmi bencés főmonostor é-i és k-i szárnya a refectoriummal, vendégszárnya a palotával, a barokk harangtorony, a quadratura déli szárnyúnak 18x96 méteres meghosszabbítása a társalgóval.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémaia k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

204. l.

MARTIN WITTWER

Feltehetően az ő műve az 1720-24 körött épült pannonhalmi Boldogasszony templom, a bencés szerzetesek temetkező helye, melyet, mint a pálostos bytöbb általa épített részét – átalakítottak.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom épitésze. /Adatok a dunai barokk épitőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

204. l.

MARTIN WITTWER

dolgozott a sirci cinterciták számára
is. Reynard Gergely sirci apát 1726-
ban a monostor terveiért 50 Ft-ot
fizetett neki. A következő írban az
alapozási folyt bécsi mesterekkel, de a
falak felhúzásáért budai mesterek végez-
tek Keger Mátyás budai kőműves-
mester vezetésével.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom
épitésze. /Adatok a dunai barokk épitőiskola magyar-
országi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-
1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép,
187-225 l. Német resumé.

204. l.

34.

MARTIN WITTWER

Keger Mátyást Witwer falán még az 1710 körüli bincsi építhezések idejéből ismerte (előbbi korábban St. Florianban működött)

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

204. l.

MARTIN WITTWER

Feltételezhető, hogy a 1732 – 1750 között épült zirci templomot is ő tervezte. Adat nem ~~f~~ maradt fenn, így lehet, h. az építhetés elhúzódása miatt más mást bíztak meg ezzel.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., ~~x~~ 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

204. l.

MARTIN WITTWER

A zirzi templom sokon a Spital am Pyhrn-ivel ~~[illegible]~~, de a kapcsolat nem sárja ki, hogy Prunner, Kayr Matyás és Wittwer neméhyét a terveréspél

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 3 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

204-212. l.

MARTIN WITTWER

A tikanyi templom 1727-ben (mikor Wittwer Pannonhalmán dolgozik) kap új homlokzatot, mely kapcsolatba hozható zirccel. Ha a zirci Wittwer műve-es is hozzá kapcsolható (az alkalmazott elemek, pl. attika, mely a győri kálvárián előfordul, is ezze utal).

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom épitésze./Adatok a dunai barokk ~~xxxxxx~~ épitőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép. 187-225 l. Német resumé.

213. l.

38.

MARTIN WITTWER

A veszprémi székesegyház barokk barokk átépítésére 1723-ban került sor. Acsády Ádám, akkor még győri kanonok, Wittwer pártfogója, ajánlhatta őt Esterházy Imre veszprémi püspök számára. (A neoromán átalakítás során elpusztult). Nem biztos, de lehetséges, hogy itt is ő működött.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze./Adatok a dunai barokk ~~iskola~~ építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép. 187-225 l. Német resumé.

213. l.

MARTIN WITTWER

terverte a sümegi ferencesek által e karmelita műhelyből megrendett fáoltást. Faragó mestere Franz Richter, antalosa „Tamás testvér" volt

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom épitésze./Adatok a dunai barokk ~~xxxxx~~ épitőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép. 187-225 l. Német resumé.

215. l.

MARTIN WITTWER

1720 körül építette át a sümegi templomot. (orgonakarzat).

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze./Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép. 187-225 l. Német resumé.

215. l.

41.

MARTIN WITTWER

templom-tervet hérített a pápai pálosok számára. (alapvajra esperit a linzi karmelite nővérek és a győri karmelitáka templomáével).

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom épitésze./Adatok a dunai barokk ~~iskola~~ épitőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép. 187-225 l. Német resumé.
215.

MARTIN WITTWER

Acsády Ádám püspök – előbb győri kanonok – rendelte meg és fizette ki 1726-27-ben a győri karmeliták oltarait, melyeket Wittwer tervezett. Ekkor létesülhetett közöttük kapcsolat. A pápai templom építését Acsády adományával tudták befejezni – egy feljegyzés szerint 1741-ben Győrből hivatja magához az építést, hogy a befejezésről tárgyaljon.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésza./ Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k.,289 l.,369 kép, 187-225 l. Német resumé.

216. l.

42-43.

MARTIN WITTWER

a pápai templomot Dubniczay István vemprémi kanonok. Accidy Ádam vemprémi püspök pártfogása mellett és anyagi támogatásával épitette a pápai pálosok számára. 1737-42-ig. Rajzban Dubniczayt tartották az épitésnek

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom épitésza./ Adatok a dunai barokk épitőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k.,289 l.,369 kép, 187-225 l. Német resumé.
216. l.

MARTIN WITTWER

a pacovai karmelita templom felépítése után, 1732-ben meghalt, így Pápára nem öt hívhattak, hanem azt a mestert, aki a győri templomot bizitelezte. Witwer testvéröccse, Johann Wittwer is építőmester volt – elképzelhető, hogy Martin Wittwer terveinek bizitelezésében valamilyen formában részt vállalt.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésza./ Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. ~~Német~~ resumé.

MARTIN WITTWER

A pápai, sihanyi és zirci templomok főoltárainak kialakításai aronosak. Mindhárom Wittwer terveinek felhasználását bizonyítja. Ezek Mathias Steinl 1714-es klosterneubungi főoltárának famodelljére utalnak vissza.

Veit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésza./ Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. 217 l. Dp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé. 217. l.

MARTIN WITTWER

A Pacov-i (Patzau, Patzhoffen?) templom terveréséhez 1714-ben készített győri rajzát használta fel, de a szélességi és magassági méreteket fokozta.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelit a templom épitésze. /Adatok a dunai barokk épitőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép. 187-225. l. Német resumé.

220-221. l.

MARTIN WITTWER

1728-tól Szakolcán (Skalica, Szlovákia) működött, a karmelita templomot kijavította, tornyát megerősítette és felépítette a rend kolostorát.

Pacovban a karmelita kolostorban halt meg 1732 május 12-én, 65 éves korában.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelit a templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép. 187-225. l. Német resumé.
220-221. l.

MARTIN WITTWER

Lins: a karmelita apácák templomának alaprajza. Felmérés, 1780 körül (repr.)

Lins: a karmelita apácák templomának homlokzata (1713-38). (repr.)

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelit a templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép. 187-225. l. Német resumé.

198 - 199. l.

50.

MARTIN WITTWER

Linz: a karmelita apácák templomának belső tere (repr.)

Linz: a karmelita apácák templomának alaprajzi felvétele (1964.) (repr.)

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelit a templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép.

187-225. l. Német resumé.
199-200. l.

MARTIN WITTWER

Győr: A karmelita templom és kolostor látképe (1714) (repr.)

Győr: a karmelita templom és kolostor 1714-ben approbált alaprajza (repr.)

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép. 187-225 l. Német resumé.
201 - 202. l.

52.

MARTIN WITTWER

Győr: a karmelita templom homlokzatának és alaprajzi nézetének (1714) (repr.)

Győr: a karmelita templom homlokzatának és alaprajzi nézetének 1722-ből (repr.)

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép. 187-225 l. Német resumé.

203 l.

MARTIN WITTWER

Győr: a karmelita templom boltozatai és a boltozat alaprajzi terve (1722) (repr.)

Győr: a volt karmelita templom a helyreállítás után (repr.)

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép. 187-225 l. Német resumé.
205-206 l.

54.

MARTIN WITTWER

Győr: A volt karmelita templom belseje és orgonakarzattal (repr.)

Győr: a volt karmelita templom belseje Franz Richter berendezési tárgyaival, Martino Altomonte oltárképeivel. (repr.)

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép. 187-225 l. Német resumé.

207-208. l.

55-57.

MARTIN WITTWER

Győr: „Magyar Jopika" templom. Épült 1730 körül (repr.)

Győr: A Sz. Ignác templom (épült 1636-1641 között) 1726-ban módosított homlokzata (repr.)

Voit Pál: Martin Wittwer, agyőri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l., német resumé/

209. l.

MARTIN WITTWER

Zirc: a volt cisterci apátsági templom homlokzata, 1726-50, romantikus torocnyisakok (1854) (repr.)

Győr: a karmelita templom homlokzatához készült terv részlete (1714) (repr.)

Voit Pál: Martin Wittwer, agyőri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l., német resumé/

210-212. l.

MARTIN WITTWER

Martin Wittwer - Johann Michael Prunner:
Spital am Pyhrn: az apátsági templom
homlokzata (repr.)
(1714-36)
A homlokzat vázlata (repr.)

Voit Pál: Martin Wittwer, egyórá karmelita templom
építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyar-
országi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-
1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-
225 l., német resumé/

210. l. 213. l.

MARTIN WITTWER

Tihany: a volt bencés apátsági templom homlokzata (1720-30) (repr.)

Győr: Kálvária templom, 1720 körül (repr.)
Kálvária kápolna, 1720 körül. (repr.)

Voit Pál: Martin Wittwer, egyházi karmelita templomépítésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 209 l., 369 kép, 187-225 l., német resumé/

214.-215. l.

WITTWER, Martin

Szimeg ferences templom

Szimeggi Szűz Mária Kép
Ferences Naptára 1996. 52 p.

.....

.....

úzandó, ill. kitöltendő).

.....

.....

aláírás

WITTWER, Martin epitér

Pannonhalma 1996/2. 60, 71-73, 95

MARTIN WITTWER

Pápa: a volt pálos templom, alaprajz. (1935. évi felmérés) (repr.)

Pápa: a volt pálos templom homlokmetszete (1935. évi felmérés) (repr.)

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz/ Magyar Műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

216-217. l.

MARTIN WITTWER

Pajna: a volt pálos majd bencés templom homlokzati részlete (repr.)
Pajna: a volt pálos templom belseje (repr.)
Pajna: a volt pálos templom belseje (repr.)

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz/ Magyar Műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai K., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

217-219. l.

MARTIN WITTWER

Pacov: a volt karmelita templom belseje (repr.)

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz/ agyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

220.l.

Martin Wittwer

Johann Martin Rass már feltehetőleg a prágai Szt. József templom befejezése előtt /1691/ Linzbe ment s munkáját Wittwerre ruházta itt.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz/ Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 187-225 l. Német resumé.

194.1-

MDK

Witz Antal kőmives inas, kőmives legény

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda építőmestereiről töredékek, vázlatok I. Kik építették ujjá Budát az 1686. évi romokból? Művért 1957. VI. évf. 4. sz. 300. l.

MDK

Wirz Éva, jelmeztervező

A József Attila Színházban bemutatott Zenei bohózathoz a jelmezeket tervezte.

Fenyik Flóra: Valami mindig közbejön 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. jún. 14.

MDK

Witz Éva

Iparm. Főiak. Szinmadtervező Főtanszak I. éves hallgaók munkaközössége. Jelmezek tervei a Bán bánhoz.

Ifjusági képzőm. és iparm. kiáll. N. Szal. 1950. jun.

54

Witz Éva

Gyártás Miklós: Kényszerlemállás
i. bohózatának jelmeztervei
kémiteste a Jóvej Attila
minkárban (emlitve)

Nagyvarad. 1966 nap. 21 2old.

Witz Éva

Hammel: „Kilenckor a hullám-vasutnál" c. dokumentumfilmet jelenkezik tervezte a Jóry Attila ninházban (emlitve)

Nyomva 1967 IV. 19 2 old.

Witz Éva

Osztrovnkij: Farkasok és bárányok c. komediájához

~~[illegible]~~ jelmezeket

tervezett

Nyugova 1966 okt. 19. 2 old.

M.D.K.

Witz Éva

A József Attila Szinházban bemutatott, -Claus Hammel darabjának: "Kilenckor a Hullámvasutnál" c. előadásához tervezett kosztümöket.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. ápr. 14.
XI. évf. 15. sz. 4. lap

M.D.R.

Witk Éva

A József Attila Szinházban bemutatott. -Claus Hammel darabjának: "Kilencker a Hullámvasutnál" c. előadásához tervezett kosztümöket.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. ápr. 14.
XI. évf. 15. sz. 4. lap

MDK

Witz Éva, jelmeztervező

Michel André darabjához a kontümöket tervezte.

Barabás Tamás: Lulu a József Attila Színházban 2

ESTI HIRLAP Bp., 1967. máj. 30.

MDK

Witz Éva, jelmeztervező

A József Attila Színház új darabjá-
hoz a jelmezeket tervezte.

Baranyi Tamás: A hölgy tud írni 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. dec. 16.

MDK

Witz Éva, jelmeztervező

A József Attila Színházban bemutatott V. Rozov-színműhöz a jelmezeket tervezte.

Koltai Tamás: A futópályán

7.

Népszabadság, Bp. 1969. nov. 12

MDK

Witz Éva, jelmeztervező

A József Attila Színház új darabjához a jelmezeket tervezte.

Barabás Tamás: Rozov: A futópályán

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. nov. 4.

M.D.K.

Witz Éva jelmeztervező

Illés Jenő: "Aba Sámuel király" c. Gabányi Árpád-müvének kritikájában ir a József Attila Szinház bemutató előadásáról és beszámolójának keretében a lap bemutatja a diszletek és jelmezek egy részét a szereplőkkel.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. febr. 15.
13. évf. 7. sz. 7. lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Witz Éva

Goldoni: "Két ur szolgája" c. előadásához tervezett kosztümöket.
József Attila Szinház előadása.
Geszti Pál: "Két ur szolgája" c. kritikájában emliti a müvész nevét.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. ápr. 19.
13. évf. 16. sz. 6. lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Witz Éva, jelmez tervező

A József Attila Színházban
előadott Galányi-műhöz
a jelmezeket tervezte.

(f.f.): Ába Sámuel

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. febr. 10.

MDK

Witz Éva, jelmeztervező

6 Neill művéhez a
jelmezeket tervezte.

Fenyik Flóra: Egy igazi tér 2

ESTI HIRLAP. Bp. 1968. dec. 17.

M.D.K.

Witz Éva

/gách/: "Thomson kapitány" cimmel ir Berkesi András azonos cimü darabjának a József Attila Szinházban való készülődéséről.
A beszámoló kiemeli a müvész kosztümterveit.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1968. szept. 7.
36. sz.

MDK

Witz Éva, jelmeztervező

A József Attila Színház előadásaihoz a ruhákat tervezte.

B. É.: Romeó, Júlia és az autóstop 2

ESTI HIRLAP, [illegible] 1969. szept. 30.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

MDK

Witz Éva, jelmeztervező

O'Neill drámájához a jelmezeket tervezte.

Koltai Tamás: Egy igazi úr 6

Népszabadság. Bp. 1968. dec. 28.

M.D.K.

Witz Éva

A József Attila Szinházban bemutatott "Lulu" c. Michel André-darab kosztümjeit tervezte.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. május 26.
XI. évf. 21. sz. 5-6. lap

MDK

Witz Éva

Kiállitási hir

Esti Hirlap 1967 dec.23.

MDK

Witz Éva, jelmeztervező

Németh László színművéhez a ruhákat tervezte.

K.T.: A Nagy Család bemutatója a József Attila Színházban 7

Népszabadság, Bp. 1968. márc. 27.

MDK

Witz Éva, jelmeztervező

A József Attila Színház új darabjához 4 jelmezeket tervezte.

Kolbai Tamás: Thomson kapitány 7

Népszabadság, B.n. 1968 szept. 25.

Witz Éva, jelmez tervező

MDK

A József Attila Színházban bemutatott

műhöz a jelmezeket tervezte.

Barabás Tibor: Molnár Ferenc: Harmónia

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. máj. 26.

Witz Éva

"Tudomány a musical szolgálatában" c. kritikájában Létay Vera kiemeli a müvész jelmezeit, melyeket a József Attila Szinházban bemutatott musical számára tervezett, Chaucer: "Canterbury meséi" c. müvének szinpadi változatához.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. márc. 7.
XIV. évf. lo. sz. 13. lap

Witz Éva, jelmeztervező

Mihail Satrov: Merénylet c. szín-
művéhez a jelmezeket tervezte.
(József Attila Színház.)

— : Káin és Ábel modern története 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. szept. 24.

MDK

Witz Éva, jelmeztervező

A József Attila Szinházban bemutatott darabhoz a jelmezeket terveste.

Barabás Tamás: Carlo Goldoni: Szinnai Komédiások 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. szept. 21.

Witz Éva

11 több a Pannonia filmstudióban dolgozott és könyvillusztrációkat is készített. 1961-től ismét a jelmezkölcsönző vállalat tervezője, ahol igen sok történeti, mese és farsangi jelmezterveket készít.

Hont Ferenc – Staud Géza: Színházi kislexikon, Budapest, 1969 492 l.

Witz Éva

Született Budapesten 1931 szeptember 4-én jelmeztervező, grafikus. Az Iparművészeti Főiskolán végzett 1954-ben. A jelmezkölcsönző vállalatnál kezdte pályáját.

Hont Ferenc – Staud Géza: Színházi

hislexikon, Budapest, 1969. 492 l.

Wik Éva jelmeztervező

Goldoni vigyáték[illegible] jelmezeit
tervezte a Jossy Attila [illegible]

Gábor István: Szimisnai komediások

Magyar Nemzet 1976 X. 23 4 old.

Witz Éva

Illés Jenő: "Romeó, Julia és az autóstop" cimmel közölt kritikájában kiemeli a művész jelmezeit.
József Attila Szinház előadása.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. okt. 4.
XIII. évf. 4o. sz. 7. lap

Witz Éva

Jean Kerr: "Mary, Mary" c. szindarabjához tervezett látványos kosztümjeit kiemeli Sas György -azonos cimü- kritikájában. József Attila Szinház előadása.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. dec. 27.
XIII. évf. 52. sz. 7. lap

MDK

Witz Éva, jelmeztervező

A József Attila Színház bemutatójához
a kosztümöket tervezte.

Barabás Tamás: Chaucer: Canterbury mesék 2.

ESTI HIRLAP! Bp. 1970. febr. 24.

Witz Éva, jelmeztervező

MDK

Az Illyés-mű (bpesti) előadásához az öltözéketet tervezte.

P.K.: A Malom a Séden Veszprémben és Budapesten 7.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 18.

M.D.K.

Witz Éva
szerverő

Rajzait kiállították a tárlaton.

Révész Lszussa: Hún év nuipadlépei
Művészet, 1965. szept. – 39 lap

M.D.K.

Witz Éva

A József Attila Szinházban bemutatott "Kényszerleszállás" c. Gyárfás-darab előadás jelmezeit tervezte, amelyekről fényképfelvételt hoz a lap a szereplőkkel.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. szept. 23.
X. évf. 38. sz. 4. lap

Witz Éva, jelmeztervező MDK

A József Attila Színház bemutatójához a jelmezeket tervezte.

Barabás Tamás: Osztrovszkij: Farkasok és bárányok 2

ESTI HIRLAP bp. 1966. okt. 18.

M.D.K.

Witz Éva

A József Attila Szinhában szinrekerülő Osztrovszkij: "Farkasok és bárányok" c. darabjának előadásához tervezett jelmezeket.

Csik István: Farkasok és bárányok c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1966 okt. 21.
X. évf. 42. sz. 4-6. lap

Witz Éva M.D K.

A előadás jelmezei

Sós Endre: Farkasok és bárányok
Osztrovszkij komé iája a József Attila Szinházban
Magyar Nemzet 1966. okt. 21. 4.l.

MDK

Witz Éva

divattervei repr.

Alszik-e a mackó?

Nők Lapja, Bp. 1957. január 31. [12-13. l.]

Witz Éva, jelmeztervező

a Pesti Színház előadásához

a jelmezeket tervezte.

7.

M. Gy. P.: Ami a legszebb

Népszabadság Bp. 1977. okt. 22.

Witz Éva

Jan Druce: "Ami a legszentebb" c. drámáját mutatta be a Pesti Szinház.
Szekrényesy Julia: "Dráma – gombnyomásra" c. kritikájában Drégely László diszletét birálja: "szimbolikus értelmü tárgyakban tobzódik", de kiemeli Witz Éva beszédes jelmezeit.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. okt. 8.
XXI. évf. 41. sz. 13. lap.

Witz Éva, jelmeztervező

Kortés Ákos drámájához a jelmezeket tervezte. (József Attila színház.)

Koltai Tamás : Mahra

7.

Népszabadság, Bp. 1972. febr. 16.

Witz Éva

Juhász István: "Megházasodtam" cimmel ir Csató Pál azonos cimü háromfelvonásos darabjának televiziós filmváltozatához készitett kosztümjeiről, melyeket a szereplőkkel bemutat a lap.
A kritika szerint a darab sikerét a "tündéri ruhák" is nagyban elősegitették.
Repr.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. szept. 16.
XVI. évf. 38. sz. 29. lap.

Witz Éva, jelmeztervező

A József Attila Színházban bemutatott

M. Roscin-műhöz a jelmezeket tervezte.

Spiró György: Egy fiú meg egy lány 7.

Népszabadság, Bp. 1972. ápr. 11

Witz Éva, jelmeztervező

A József Attila Színház előadásához
a jelmezeket tervezte.

Barabás Tamás: Kertész Ákos: Makra

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. febr. 14.

Witz Éva, jelmeztervező

A József Attila Színházban bemutatott
műhöz a jelmezeket tervezte.

B.T.: Özönvíz, avagy A milliomos látogatása

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. dec. 20.

MDK

Witz Éva, jelmeztervező

Mihail Satrov: Merénylet c. darabjához a jelmezeket tervezte. (József Attila Szinház)

Jekászfia ferenc: Szinházi levél a szovjet drámák bemutatóiról 92-94.

ALFÖLD, Debrecen. 1970. december XXI/12

Witz Éva, jelmez tervező

Lehár Ferenc nagyoperettjének kapozvári előadásához a jelmezeket tervezte.

Pacsirta 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. febr. 20.

Witz Éva

A József Attila Szinházban bemutatott előadás kosztümjeit tervezte, melyeket igen nagy elismeréssel emlit meg Sas György: a "Canterbury mesék" c. -a darabról szóló- kritikájában.

Film Szinház Muzsika, Bp. 197o. márc. 7.
XIV. évf. lo. sz. 4-5. lap

Witz Éva

Demeter Imre: "Fanyar vigjátékok" cimmel ir a József Attila Szinházban bemutatott -"Harmonia" c. Molnár darabról, amelyhez a müvész tervezett "szellemes jelmezeket".

Film Szinház Muzsika, Bp. 197o. juni. 6.
XIV. évf. 23. sz. 4. lap

MDK

Witz Éva, jelmeztervező

A jelmezeket tervezte.

–: Karinthy Mihály drámájának bemutatója a Jókai Attila Színházban 9.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 17.

Witz Éva

"Korhü jelemezei"-t kiemeli Kürti László: "Szovjet drámák" c. kritikájában, mely a József Attila Szinházban bemutatott -"Merénylet" c. -szindarabról szól.

Film Szinház Muzsika, Bp. 197o. okt. 31.
XIV. évf. 44. sz. 6-7. lap

Witz Éva

Illés Jenő: "Özönviz" cimmel ir Ugo Betti azonos c. darabjáról, melyet a József Attila Szinházban mutattak be, s elismeréssel nyilatkozik a müvész jelmezterveiről.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1971. dec. 25. 52. sz. 13. lap.

Witz Éva

Károlyi Mihály: "A nagy hazugság" c. drámájának bemutatásához tervezett kosztümöket a müvész.
Az előadás Hubay Miklós átdolgozásában a József Attila Szinházban került szinre.
Kürti László: "Örökség, Ujdonság" cimmel ir a darabról.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1971. febr. 13.
XV. évf. 7. sz. 4-5. lap

Witz Éva

A József Attila Szinházban bemutatott "Várj, amig sötét lesz" c. Frederick Knott-bünügyi dráma előadásához tervezett kosztümjeit a kritika elismeréssel méltatja.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1971. január 2.
XV. évf. 1. sz. 7. lap

Witz Éva, jelmeztervező

A Néphadsereg Művészegyüttesének
új műsorához tervezte a jelmezeket.

Havas Ervin: Együtt

7

Népszabadság, Bp. 1972. máj. 26.

Witz Konrád

m. 934. V

hetőségeit és a rajzolás művészetét. Kezdve attól a rajzocskától, melyet ötszáz esztendővel ezelőtt *Witz* Konrád készített, ahol az árnyékolásnak három módozatával is próbálkozott a művész *(pontozással, párhuzamos vonalakkal és apró horgokkal)*, kezdve ettől a rajztól, egységesen végigkövethetjük mindazokat a problémákat, amelyek a kezdet nehézségeinél valódi nehézségek voltak. De mégis a keresztező vonalak voltak azok, melyek akkor, századokkal ezelőtt a legerősebben hatottak a művészekre és szinte csodálatosan robbant ki ennek a vonalazási rendszernek minden lehetősége a nürnbergi művészetben, az ötszázas évek elején élt *Altdorfer* Albertnél, *Dürernél* és *Cambiassonál. Majd következett a különböző „lavirozó-eljárás", mely a tollrajznak ecsetfestékkel való felélénkítése volt.* Ez valójában már annyit jelentett, hogy a vízfestmény lehetőségei kezdtek érvényesülni. *Baumhauer* Sevald kicsi tájképe, mely zöld fedőfestékkel alapozott tussrajz, valóságos kis akvarell! És itt vannak a „lavirozás" nagyszerű mesterei: *Vasari* Giorgio, *Stevens* Péter, *Tiepolo* Giovanni, *Veronese* Paolo és *Rembrandt* is, aki a lavirozott *bistertollrajznak* legnagyobb mestere volt. És a további gyűjteménynél, melyben a szén- és krétarajz dominál: *Rafaellótól, Lionardo da Vincitől, Tintorettótól, Volterrától, Rembrandttól, Fragonardtól* lehet látni egészen jellemző, nagyon értékes munkákat. A későbbiek közül *Liebermann, Millet, Krüger, Székely* Bertalan és a nagy svájci *Segantini* művein tanulmányozhatjuk a krétatechnika fejlődését. Külön gyűjteményt mutat be a Szépművészeti Muzeum az ólom, nyersgrafit és ceruzarajzokból. Itt különösen *Szinnyei-Merse* Pál, *Zichy* Mihály a magyarok közül s *Lionardo da Vinci, Menzell, Rodin és Quast* Pieter művei tünnek ki. Az ecsetrajzanyagban nagyon szépek *Munkácsy* Mihály, *Brocky* Károly és a francia impresszionisták közül *Manet* és *Picasso* vízfestményei. A tanulságos kiállítás szombaton délelőtt nyílik meg a nagyközönség számára.

Dékány András

négy magyar és egy olasz versenyző volt. (Lumnitzer Sándor dr., *Teleki* gróf, *Szomjas* Gusztáv, *Gáspárdy* Béla és *Stacchini.)* A nagydijas versenyben az öt első között megosztották a dijakat, majd a versenyzők tovább lőttek, az *Országos Galamblövő Egylet* által felajánlott tiszteletdijért, melynek végeredménye a következő volt: 1. *Staccchini* olasz 21—21, 2. *Lumnitzer* Sándor dr. 21—20, 3. *Teleki* gróf 17—16, 4. *Szomjas* Gusztáv 16—15, 5. *Gáspárdy* 16—15, 6. és 7. *Schaefer* Károly és *Halasi* 10—9 (valamennyi Magyarország). A verseny után pénzdijas poulok következtek.

Kijelölték a labdarugó világ-

Witzmann, Matthias

köfaragó

l.

Csat. – Frey Öst Kunstt

XXIV. k.

18, 20. l.

A hely neve	A tárgy megnevezése
Eger.	Vármaggyeház, Rokokó vasrács

MDK

Vizkeleti Wittmann Eta, festö

Jairus leánya.

Mücs.-OMKT."A gyermek a müvészetben" kiáll. 1940.II-III
Kat. 31.1.

MDK

vizkeleti Wittmann Eta

Danaida tánca, vf.

Képzőm. Társ. 1931. őszi kiáll. kat. 38.l.

Wivary János ötvösmester

Győri Szemle 1936. 101.

Cikk a győri ötvösökről

Wivary, János

ötvös 1603, nem Győrött

l.

Jankógyőriötv. J. l.

Vivary János

(ötvös, 1603

állítólag esztergomi

Jankó László:

Egyházi ötvösség a 16-19.

században.

Egyházi Kemle

1936. 98. l. - 101. l.

Wiviorszki

MDK

Lengyel festő.

A Styka Jan, Vágó Pál, Spányi Béla alkotta "Bem és Petőfi" körkép egyik munkatársa.

Békés István: Bem és Petőfi. Egy elveszett körkép emlékei.
Műterem 1958 I. évf. 3. sz. 24-25. o.

Wizer Nep. János

Dunaföldvárt ábrázoló térképét /térképeit/ emliti és értékeli

Bendefy László: Dunaföldvár régi földvára.
Műemlékvédelem, 1974.2.sz. 65-71.l.

MNK

Wizkeleti Erzsébet

A magyaros öltözködési mozgalom országos bizottságának ruhatervpályázatán a b/ ruhacsoportnál (Női "Magyar ünnepi")

1 tervét oklevéllel tüntette ki a bíráló-bizottság.

Cikk: Pályázatok.

Magyar Iparművészet, 1934. 207.l.

Wizkeleti Erzsébet, okl. ruhaterv

Magyar Iparművészet 1934. 2o7 l.
A magyaros öltözködési mozgalom orsz. bizottságának ruhatervpályázatának eredménye.

Wizkeleti Erzsébet, okl. ruhaterv

Magyar Iparművészet 1934. 208 l.
A magyaros öltözködési mozgalom orsz. bizottságának
ruhatervpályázatának eredménye.

Wizkeleti Erzsébet, okl. ruhaterv

Magyar Iparművészet 1934. 2o7 l.
A magyarós öltözködési mozgalom orsz. bizottságának ruhatervpályázatának eredménye.

Matthias Wlach

feltehetően a pozsonyi Balassa pala-
ta rokokó hamlakzatának alkotója.
(1770).

Voit Pál: A barokk Magyarországon,
Budapest, 1970.

63 f

Wlach, Thomas MDK

/ kismartoni köfaragó

Székesfehérvári városi tanács épületén
1710 -ben dolgozott : Főbejárat a város
cimerével.
A soproni városházbejárat.
27.o.
Fitz, Székesfehérvár, 27.o.

- 1 -

M. D. K.

WLADÁR Ágnes építész hallg.

a sárospataki egyhori turinitárius kolostor műemléki helyreállítására és szállodává történő átalakítására és szállodává történő átalakítására készített tervet – diplomatervét kiküldik Drezdába, ahol ~~most kiküldik~~ ahol bemutot-

jár

./.

Magyar Nemzet 1961 jul. 16: 4. l.

— 2. — M. D. A.

WLADÁR Ágnes építész hallg.

diplomatervét bemutatjór a

Árlsdai Technische Hochschule -

Riállitásán

Lf. J. Átalakitott Zalaszt . . . .

A Brassi Műszaki Egyetem végzős

hallgatóinak diplomamunkái mi-

ennelikek helyreállitására

Magyar Nemzet 1961. jul. 16. 4. l.

Wladár E. festőművész
Tájkép. Olajf.
Képkiállitás Nyitrán, 1916.

Papír, vízfestmény.

NÉMET FESTŐ, XIX. század
Tájkép
Papír, vízfestmény.

OLASZ FESTŐ, XVIII. század
Páduai Szent Antal csodája
Papír, lavírozott kréta.
Gerevich PA, 254—256. l.

OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. század
Szent Alajos
Papír, színes kréta.
Gerevich PA, 256. l.

PROCACCINI, ANDREA (olasz festő, 1671—1734)
Madonna, a kis Jézus és a kis Ker. János
Papír, színes kréta.
Gerevich PA, 256. l. (Olasz, XVIII. sz.)

József és Putifárné
Töredék. Papír, vörös kréta.
Gerevich PA, 254. l.

RHODEN, JOHANN MARTIN VON (német festő, 1778—1868)
Tájkép
Papír, vízfestmény, 1816.

SCHMIDT, JOHANN MARTIN (osztrák festő, 1718—1801)

Wladár Ernő juniort.

szül. Bia 1875. ág. ev.

1896/97 III. é rajzfel-

(l. Vladár alatt is)

Vladár-nak írja magát

1897/98. I. IV éves rajzfel

1897/98 II " " "

Műszaki csapatok, római

V. 257.

Wladár Ilona MDK

festő

-a sámsonházi ev. templom oltárképe/Krisztus az Olajfák hegyén/

jelezve: Hofmann H után Wladár Ilona 1934"

360.o.

repr. 364. kép

Genthon:Nógrád.1954.

Władar Ilona

1912/13 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

149.1.

Magyar Nemzeti Múzeum, mint az ingó
emlékek felügyelősége VI. 69.

Wladár Sándor

l.

Müvészet (Kende)

1939. 64. l.

125-26 sz.

Lorenzo Rubelli &
/Succ. a G.B. Trap

Zachni Vittorio tervei:

Damaszt. Vörös lakkfényü modern

U.a.

Istituto d'Arte dei Carn

Damaszt. Kékszinü modern broché.

Bársony. Vas-szürke alappal.

Carnellutti Arch. terve

Bársony. Zöld alappal.
Damszt. Modern broché. Négerfej.

.....

Wladika Rexcö

mutterseit

l.

Betnár

137, l-

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

MDK

Wladimir — Pokotilo , festö és rajzoló
/orosz fogoly/
1922 -ben fél évig dolgozott.
Fiatal hadnagy a gyárban dolgozok között
oroszosan sajátos mintákat készitett egyes
vázákra.

Nikelszky Geza beszámolója Dr.Szemtiványi Gyulának:
A Zsolnay gyár müvészei és kivitelezöi.
Pécs. 1948.nov.16.

MDK

Wladyka Helga, belsőépitész

Barabás Klára, K.Krasznai Mária kiáll. 1962.
Fényes A. terem

Wladyka Helga

terverő

M.D.K.

Modern betonokat terver.

Pongrácz Zsuzsa: Polyeszter asztallap és lati cel kárpitozási, karszék

Magyar Nemzet, 1959. Május. 14

Jl.

Wladyka Helga

Született Budapesten 1934. 1957-ben végez-
te el az Igazgyógyászati Főiskolát, mestere
Hornicsek Sándor volt.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső-
építész szakosztályának titkárnője, Budapest,
1970

451

Wladyka Helga

Legjelentősebb munkái: budapesti kereskedelmi bétesítmények – József körúti Ajándékbolt: Vadvirág az presszó, József körúti szörmeüzlet.

Magyar Képzőművészek Következe belső építés gakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

451

Wladyka Helga

Mórtírok útja szőrmeüzlet: Népköztársaság útja, Vajsy-Zsilinszky üti, Szent István körúti papírüzletek; Petőfi Sándor utcai nőidivatszalon.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső-építész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

450

Wladyka Helga

Otthon áruház félemeleti részének terei; Csepel mintaterem; Kent István körúti élelmiszeráruház; Üllői úti Élelmiszer Mintabolt.

Magyar Képzőműcészek Szövetsége belső építész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

450

Władyka Helga

Szombathelyi Cipőmintabolt, székesfehérvári étterem; kiállítások tervei: Mezőgazdasági kiállítás üzempervezési- és parvasmorha tenyéptési pavilonok.

Magyar képzőművészek szövetsége belső-építész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

Wladyka Helga

Az 1960 évi Lipcsei Mezőgazdasági kiállítás magyar pavilonja. Petőfi Sándor utcai Hungarhotels irodaház. Egyes butorok tervezésével is foglalkozik.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belsőépítém szakosztályának kiállítása, Bpest 1970.

45

MDK

Wlassák W., magyar fegyverkovács
Temesváron

dr. Kalmár János közlése: Magyar fegyverkovácsok nevei.

Herrn Prof. Dr. Wolfgang Hoffmann-Axthelm

Berlin-Zehlendorf

Am Schlosspark 1

Herrn Prof. Dr. Wolfgang Hoffmann-Axthelm

Berlin-Zehlendorf

Wlasák W.

puskamüves Temesvár

Vadászpuska, gyntacsos, két egymásalatti csö, XIX sz vége

MNM Fegyvertár

1669. leltsz.

lat fajánszkerső, polikróm, Wischau, XVIII–XIX. század.

Wlassek István

festő

1885-86.

Éimisk 1930

90.l.

~~xxxxxx~~tanácsos.

A hivata

m

M. D. R.

WLASKA, Wenzel Szabó

Vogel S. alkalmazottja 1805

L.S. Vogel. 209.

IV

Wlassics Adorján br.

grafikus

Belezn

M.D.K.

Wlassics

br. Redwitz-Sch. Ilona: "Sárosdy Géza története" c. elbeszélését illusztrálta.

Magister: "Husz év után" c. elbeszéléséhez készitett illusztrációt.

Magyar Salon, Bp. XVII 19oo. április
66-78, 115. lap

M.D.K.

Wlassics

Varsányi Gyula: "A sugár harca" c. versét illusztrálta fejrajzzal.

Magyar Salon, Bp. 19oo. junius
5o7. lap

Wlassics Antal (működött a 19. sz.-ban)

„Ünnepség". o. v. 88.x180 cm
J. l. b. Wlassics Antal 1830. Védett.
Kikiáltási ár: 25000 Ft.

BÁV 52.Képaukció katalógus,Bp.1980.szeptember

Wlassics Gyula

Ady rajz

Uj Irás 1977-5-boritó II

Ifj Wlassich Gyula

Sajó Aladár: "A sziv" c. elbeszéléséhez készitett illusztrációt.
"Képvásárlás Caprin" c. közleményhez fejrajzot és egyéb rajzait hozza a lap.
Repr.-ók

Otthon, Bp. 1900. 3. sz. füzet.
18, 26. lap

M.D.K.

Wlassics Gyula

Sztern V. A.: "Küzdelem" c. elbeszélését illusztrálta.

Magyar Salon, Bp. 1900. julius.
739. lap

M.D.K.

Wlassics Gyula

Specchio: "Képvásárlás Caprin" c. közleményhez készitett fej és befejező rajzot.
2 repr.

Sajó Aladár: "A sziv" c.elbeszélést illusztrálta két rajzzal.

De Roberto: "Megmentve" c. elbeszéléshez fejrajzot készitett.

Magyar Salon, Bp. 1900. febr.
931-944. lap
972. "

M.D.K.

Ifj. Wlassics Gyula

A lap "Divat" c. rovatát illusztrálta.

Magyar Salon, Bp. 1900. május hó
383-392. lap

M.D.K.

Ifj Wlassics Gyula

Wlassics miniszter, Hevesi József, Keszthelyi Ernő, Lukács Gyuláné és Lukács Gyula arcképeit készitette a lap számára.
Repr.-ók.

Magyar Salon, Bp. 1899 . május hó
242. lap

M.D.K.

br. Wlassics Gyula

Államtitkár az Országos Nemzeti Filmbizottság elnöke vázlatkönyvéből a lap bemutatja rajzát "Apám portréja" cimmel.
Repr.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. május 16-22
IV. évf.20. sz.

Dr. Wlassics Gyula arcképe, olf. MDK

Műcsarnok 1910/11. téli kiállítás

ifj. báró Wlassics Gyula

Badacsony a fonyódi partról, olaj
Fonyódi alkonyat, olaj

Balatoni Társaság I. kiáll. Nemz. Szal. 1922.
jan. 26 **1.**

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.

1.

ifj. br. Wlassics Gyula

Badacsony a fonyódi partról, olaj

Fonyódi alkonyat, olaj

I. Balatoni kiáll. N.Szal. 1922. jan. 30 l.

Wlassics Gyula, ifj. báró

1922. balatoni

ki II. Nemzeti Szalonban

Badacsony a fonyódi pusztról,
olaj. 5000.–

Fonyódi alkonyat, olaj. 5000.–

Lovasberény h. n. VI. 15.

Wlassics Miczi bárónő

1900-ban Szepezdem nyarált s az itteni fürdővendégek Vendégkönyvébe „4 remek akvarelt festett". Az egyik akvarelt Nagy Antoniát ábrázolja, ölében kis fekete kutyájával, az ötödik pedig magát a művészt, amint bő köpenyeben búcsút int, a Balatonnak s hajóra ozott

Margittay Rikárd

Balaton. Tájak — emberek
Bp 1943. 169. l.

Wlassits Miklós

butorterverő

1922–24

Éimisk 1930

90. l.

~~osztálytanácsos~~.

A hivata

m

Wlävig, Jirg, pozsonyi ötvösinas V. 116.

Muz. és Kvt. Ért

Wlävig Georg

MDK

Wlcsek János

Készitett két darab bőrkazettát vörösrézzel kiverve Horti Pál terve szerint.Az Iparműv.Társ. 1899.évi karácsonyi kiállitásan.Az Iparműv.Muz. számára vásárolt tárgyak közt.

Cikk:A miniszter vásárlásai.

Magyar Iparművészet, 1899. 38.l.

E. Wlinsche

Környrolo

Wagner László,
nüegyetemi ny. r. tanár.
Kosmat, 8°.
Jelz. E. Wlinsche.
Kiadta Sarkady István
+ Hajnal szerk.
Nyomt. Horn és Zobel
Szerviták?

Wodnarik Vince

Mintázó a tatai majolikagyárban.

P. Bresztyánszky Ilona:
Ismerd meg a kerámiát! Bp. 1966.

Wlodars Lőrinc krakói szárm. 1514-ben polg.jogot nyer

Kemény Lajos: A kassai képirócéh. Művészet, 1909, 254 l.

MDK

Wlodarsch Lőrinc

Eperjes város jegyzőkönyve irja "pictor de Cracovia". Wlodarsch 1512-ben Kassan tünik fel, ahol polgarjogot nyert.

Művészet, 1912. 201, 202.l.

WLODARSCH LŐRINC. Amint Eperjes város jegyzőkönyve írja, „pictor de Cracovia", az 1493-ik évben a városi tanács előtt perben van György képíróval. Tanuként Péter képíró szerepel, aki kijelenti, hogy György képíró Lőrincnek 6 frtot lefizetvén, még 23 frttal adósa maradt; azt hisszük, munkadíj fejében. Erre Eperjes város tanácsa a György házára és javaira tilalmat vetett. György adósát két év mulva kielégítette. Wlodarsch az 1512 ik

201

évben Kassán tünik fel, ahol polgárjogot nyert. Lehet, hogy egy vele az a Lőrinc „moler von Crocka", aki az 1504—1512-ik évi Kassa városi jegyzőkönyvekben sűrűn szerepel.

—442

Kemény Lajos

Művészet 1912. 201, 202. l.

[illegible] még menteni lehet a háborús időket követő nehéz napokkal, kevésbbé igazolható már az, hogy az újabb, békésebb kor tettesen veszni hagyni engedi azt a keveset is, amit pedig meg lehetne a meg is kellene menteni. Azon dolgokról szóltában, melyeket a saját szemeivel látott elpusztulni, az

[1] Külön is megjelent ily címen: Budán fölledezett gazdag sírbolt, Pest, 1827.

Mihály, mellkép; könyvmet „Rohn 1864"; Mária magyar királyné 1858; Jászay Pál, arckép, kőmetszet 1855; a szerzőnek A magyar nemzet napjai a legrégibb időktől az arany bullálg című művében; Béldi Pál, kőmetszet, 1857; Szerdahelyi [illegible] Kodrák Mihály 1857 [illegible]

MDK

Wlodarsch Lőrinc

Csánky M: A szepesi és sárosi táblaképfestészet 1460-ig. Bp. 1938.

MDK

Wlodarsz Lőrinc festő

Eperjes 1489.

Muz. Kvt. Ért. 1917. 91.

Wlodarsz Lorinc festö
lpjörg festö

Epeges 1489.

Wlodarsz Lorinc
festö adósa szepel-

Muz. Kat. Est K

1917. 91.

Ez már mig van.

fel 1.

Pécsi kath. nagygyűlés, 1907-iki

IX. 185

Wlodarsch Lörinc

krakói festő

1505, 1572

Kassa

l.

Gerevichlengyelmagy

121 l.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. K

1908 évi 14288 számv. sz.

III/c. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

A Müemlékek O

Tekintetes El

A Müemlékek Országos

Erőséger címen kintalt 5

tartott számadás megvizsg

találtatott.

Erről a tekintetes elno

~~Lőrinc~~/Wlodarsch Lőrinc/ MDK

Kemény Lajos feltételezte, hogy a kassai főoltár mestere a krakkói származásu Lőrinc volt, aki talán az ~~xxx~~ 15o5 és 1512-ben felbukkanó Wlodarsch Lőrinccal azonositható. Divald elvetette Kemény elméletét.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.llo.l.

Wlodarsch Lőrinc MDK

Krakkói festő, 15o5-ben található Kassán, ahol 1512-ben nyert polgárjogot. 1495-k498 táján Krakkóban időzött, 1493-ben Eperjesen tünt fel.

/irodalmat lásd 416.jegyzetben/

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp. 1955. 142.l.

Wlodarsch Lőrinc 1512-ben polgárjogot nyer

Kenény Lajos: A kassai Szt.Erzsébet egyház történetéhez. Arch. Ért. 1897. 45 l.

Witz Frantz Carell

ötvös 1743

laid

Mih. Pors. 126

Witz, Frantz Carell, pozsonyi ötvös –

imas V. 126.

Mur és Kol. Ert.

Witz Gyula
fessö
1902
Éimisk 1930
90.l

hatható és az esetleges n
lettel felkérem tehát Nagy
kozólag engemet legkésőbb
részletesen tájékoztatni r

A közl

tárgyában kiadott 5.500/M.
kapcsolatban tárgyalások
és előadói ivek alakjának
iránt, amely kérdéssel a
foglalkozott.- Felkérem N
szában méltóztassék arra
tatványok és előadói ivek
lasztása és alkalmazása t
seket.- Budapest, 1930. é
lyettese: dr.Darányi Kálm

Abhi

Witzel Nándor

Budán dolgozó kertész nevét említi Czagány István könyvismertetése /Gombos Zoltán: Budavári kertek/

Művtört.Ért. 197o.4.sz. 298-3o2.l.

298. l.

WITZEL Nándor kertén

udvari kertyondok a budai várban

TBM 25 (1996) 334.

kl. képpen a kiállítás után
hanyaslás)
— megszakad az intenzívebb

k (Bauhausmak is van
rajzoló, kvtenező is)
Lajos, Szántó Tibor

ról
dagályos, ízléstelen
a < művészileg érektelen tömegtermékk
historizálás
dés : szecesszió
yczás

LOR. WITZELHÜTTER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Stadt Pressburg.
Név: 53.- Herr Lor.Witzelhütter
Felvétel ideje: 1775. 15. Juny.
Hová vették fel: Körment,/Körmend/. 155.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőkhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Witzl János

a haladó magyar építészet képviselője

Halász Zoltán: La vie culturelle en Hongrie, Budapest, 1966.

265 l.

MDK

Witz János kőmives inas, kőmives legény

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I. Kik épitették ujjá Budát az 1686. évi romokból? Művért 1957. VI. évf. 4. sz. 300. l.

Witz Konrad

Zsigmond Eiraly
archepe

l.

Horv Zsigmond

27. l

land clobbi
lapokon is

rek Országos Bizottsága
ákos-u. 10.

Witz Konrád

Művészet 1912. 98, 99

Centraalvereeniging der openbaare Leeszalen
en Bibliotheken VII. 44.

Witzel Nándor /1863 - 1945/

„udvari kertgondnok úr, a budai és gödöllői udvari kertgondnokság vezetője" 1863-ban Siklóson született, kertészeti tanulmányait Bécsben és Schönbrunnban végezte. Kinevezését 1896 október 31-én kapta a schönbrunni „Királyi kertek igazgatóságától."

Gombos Zoltán: Budavári kertek
Bp. Natura 1969 116. old

Witzenrath

Ötvös

1846. Pesten. mit Kiällitó –

Sparnukiällitás. Életké pek. 1846. II. 347 l.

II. 341

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 ..... l.

Név: Witzenroth Friedrich

Foglalkozás: aranyműveszmester

Szárm. hely: Hanau (Hessen)

Hitfelekezet: Ref. Csal. állapot: nőtlen

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1837 VIII 12

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12

Witzenrath Frigyes
arany- és ezüstműves

Der Ungar 1843. szept. 18.
(A. R.: Flüchtige Bemerkungen über die zweite ungarische Gewerbsausstellung. 1843.)

Kalmár

Witzl Mátyás

festő

1696. ház tulajdonos

Budán

Gerő Rvár

47. l.

M.D.K

WITZL Lábyás festő

1696-ban bástulajdonos Budán

Gerő László: A budai vár helyre-állítása Bp. 1951. 47. l.

Wodianer

nyomdatulajdonos

MDK

adta ki a Függetlenségi Budapestet és a Kis Ujságot.

158.o.

Dezsényi Béla - Nemes György:

A magyar sajtó 250 éve.

I. kötet 1954.

Wodianer

- féle nyomda

kiadásában jelent meg az 1888-ban kiadott
"Mátyás Diák" álclap László Elek szerkesztésében.

216.o.

Dezsényi Béla - Nemes György:

A magyar sajtó 250 éve. I. kötet . 1964.

Wodianer MDK

nyomda- és laptulajdonso

Rákosi Jenő már a 90-es években saját nyomdavállalatot alapitott a Budapesti Hirlap meg társlapjai számára. Több hirlapnak szerkesztői vagy laptulajdonosai nyomdatulajdonosok isvoltak /Légrády, Wodianer stb/. A nyomdaipar és az ujságipar összefonódása végül olyan nagyarányu nyomdai és lapüzleti vállalkozást teremtett, mint Miklós Andor Athaeneum-Est-lapok vállalkozása.

224.o.

Dezsényi Béla - Nemes György:
A magyar sajtó 250 éve. I. kötet. 1954.

Wodianer

nyomda

Repr: Mátyás Diák

címlapja

XLV. képtábla.

Dezsényi Béla - Nemes György:
A magyar zajté 250 éve. I. Kötet. 1954.

MDK

Wodianer F

Délmagyarországi Kiállítás
Iskolai kőjvek ifjusagi iratok

Schwind Béla: A délmagyarországi Kiállításról
Grafikai fenle 1891. Gy. 136

mlk

Wodianer F. és Fiai
nyomda

szépen illusztrált könyvekkel, dizmunkákkal:
Magyar Nemzet Története, Szabadságtare Története,
Utazás-Keleten Rudolf Trónörökös által írt mű,
Corvin-Kodex hat zinben nyomva – zerepel
a mil. kiállításon.

Tichy Ákos: A sokzorosító iparágak kiállítási pavillonja
Grafikai Szemle 1896 évf. 7 z. 108–109 l.

MDK

Wodianer Fiúfiai
Könyvkiadó

Aranyéremmel lett kitüntetve

– A párisi világkiállítás kitüntetései
Grafikai Szemle 1900 évf. 9 sz. 126 l.

Wodianer Fülöp

nyomdász

MDK

nyomdája 1860-ban a Miatyánk utca és Erzsébet tér sarkán állt.

Firlinger Károly: Budapest nyomdái. Grafikai Szemle 1894. évf 1. sz. 4l.

MDK

Wodianer Fülöp

nyomdász 1820-1899

a főváros egyik „legkivalobb" nyomdásza volt. Beimelnél Tanult. Pozsonyban és Becsben működött felszabadulása után. A szabadságharc alatt a hivatalos „Közlöny szedője. Szöregnél sebesült.

—: Haláleset

Grafikai Szemle 1899 évf 2 z 21. l.

Wodianer Fülöp
nyomdatulajdonos

Repr.: "Budapest"
Képes politikai napilap
címlapja.

XLI. Képtábla.

Dezsényi Béla - Nemes György:
A magyar sajtó 200 éve. I. kötet 1964.

Wodianer Fülöp kiadó

MDK

Repr.: Kis Ujság cimlapja.

XLII. képtábla.

Dezsényi Béla - Nemes György:

A magyar sajtó 250 éve. I. kötet. 1954.

Wodianer Fülöp MDK

nyomdatulajdonos

1877-ben inditotta meg "A Budapest" c. politikai napilapot. Feltünő ujitásai: A vezércikk helyén képet közölt.1878 szt István napkor utcai árusitásra kért engedélyt /20.000 példány fogyott el/.

Hamarosan uj gépeket vásárolt. A a 80-as években már körforgó gépeken nyomták a Budapestet.

200.o.

Dezsényi Béla - Nemes György:
A magyar sajtó 250 éve. I. kötet 1954.

Wodianer Fülöp MDK

A Századunk 1868 jan. elsején indult. Akiadó az "Egy enlőségi Kör" majd a "Századunk Társasága" c. egye sület volt, de eredetileg Wodianer Fülöp, később a Klapka vezetése alatt álló Pesti Kgnyvnyomda R.T. állt mögötte.

166.o.

Dezsényi Béla-Nemes György : A magyar sajto 250 éve.
I. kötet. 1954.

Wodianer Fülöp
és Fia cég MDK
alapitotta a Kis Ujságot a Budapest testvérlapjaként. Izléstelen szenzációkra alapitotta létét. Az egymást követő szerkesztők: Papp László, Gara József, Kovács Dénes, Szederkényi Anna

201-202. o.

Dezsényi Béla - Nemes György:

A magyar sajtó 250 éve. I.kötet. 1954.

WODICKA Lajos

Óbudai hajógyár

„Központi villamos gépházi" 1902

Mv. 1994/3. 182.

Wodiczka Lajos

A Magyar Hajó- és Darugyár gépmühelyének terveit 1902-ben irta alá Wodiczka Lajos, a Dunagőzhajózási Társaság müszaki felügyelője és Zeuner Gyula épitőmester.

Cséssár László: Korai vasszerkezetü ipari épületek a magyar historizmus idején. - Építtud. 1970. /11/ 1-2. sz. 269-294.l.

278.l.

Wodičky

lásd

z

Kal Dólm 15 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

MDK

Wodiczky N.

jelenkori művén

Marosina Ivon oláh pór, aki a szt korona kiásása alkalmával 1854-ben elöször akadt csakány ával a koronát tartalmazó vasládára

Temesvári képtár

16

Wodik Zános

harangjonto
Gracz.

lásd

Gercze. A mi
[illegible] 1026 l
s 16

Wodik Johann

gräci hgöntö

Csáktornya ferencsitpl

hg 1759.

Jml

Beschreibung Esterházy

Emerici de Wadino, harangoutó MDK

Érmihályfalva 1824. Első harang „Regnante Rege Ladislav coronationis eius anno secundo 1491 hoc opus factum est ad laudem Dei et sancti beati Georgii Martyris per manus Emerici de Wadino – Tempore Mathiae Weres Ministri eius eccla Dei Lucas Marcus Matheus Joannes. 8 mázsa. 307 old

Patay Pál: Az Érmelléki Traktus harangjai 1825 körül.

Déri Múz. Évkönyve. IX. 1968. Debrecen. 1968
Alföldi Nyomda. Deberecen

Wodnarik Ignaz

Modellierer

1819

l.

Schirek Holitsch

126. l.

WLORIS (Morice), Hans Römmes

Persony, 1621

Ars 1997 250.

›b átalakított

ılokzatán két

két szárnyán

I. századbeli,

ban csillagos

3. P. betűk, a

dik ágaskodó

1762.

II. századbeli

WLSAK Pál Reuben

budai vár

TBM 25 (1996) 334.

legmagasabb szinten kötelesellátni
ait végrehajtam ha azok nem
elfogásával, és magasmi fizik
gel is szabbant + jogszabályoknak megfeldően eljárni
tan tpl. összeférhetetlenség
l betartása

gáin szerinti elömenetelre

Wladasz Laurenc pictor de Cracovia.
(:1493, 1495:)

Tört. Tár. 1909.

165.

Wlsak Pál

Budán dolgozó kertész nevét említi Szegány István könyvismertetése /Gombos Zoltán: Budavári kertek/

Művtört.Írt. 1970.4.sz. 298-302.l.

298. l.

Wnończek Romuald

1923/24 – 1926/27
1931/32 I.

Ferképzomfoisk vk
149. l.

Wnovcsek MDK

Wnoncsok Romulus

1926. iparostanone iskolai rajztanitói oklevelet kapott.

Képzőm. Főisk. Évk. 1925-27. 16 l.

Wocal Dorottya mDK

nyomdász özvegye

Wocal Wenczel hatása után özvegye Wocal Dorottya
borja a nyomdát 1647 ig Trencsénben.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói.
Grafikai Szemle 1892. 12 z 200 l.

Wocal János Wenczel
nyomdász

MDK

Trencsén első nyomdásza 1637–1640 ig
működött.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói stb.
Grafikai Szemle 1892. 12 z. 200

M D K

Wochenalt Josephus, Temesvár. 1 sodal.

Kártyafestő

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1.sz. 139 l.

THOM. WOCHANT ?, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 204.- Herr Thom Wochant ?
Felvétel ideje: 1801. 7. Sept.
Hová vették fel: Kopusvar, /Kaposvár/. 158.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi Festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Woczech

yepesvázalyai festő

(Woczech után: A yepesolayi protestánsok

és katolikusok összeczapása XVII. y.)

– foto a 260. old-on –

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

262. old.

M. D. K.

WOCZUCH, Wittich

eperjesi fetlő

1671 Szepesolaszin helyszíni kép a

kormenet megtámadásáról

rűvért.

Garas Klára: A magyar történelmi fes- 62.

tészet a XVII. században 62. l.

Włodarz Lörinc

l.

Wag Dej

106, 107, 114. l.

1415. Guidó Reni után:

Fiú kutyával.

Az előtérben egy bal tér
fához támasztotta, ingerkedik a
rázát a fa törzse körül csavarta
ing, térdig érő nadrág. A háttér

107

Vászon, méretei 72: 59.5
A Pyrker-gyüjteményből.

Wlodarsch Lauren-
cius
lengyel festő Kassán
1505

irod

Nyáry Pál báró:
A lengyel festészet -
Bp. 1943. 6. l -

Pásztorbot ezüstözött réz. Mag. 204 cm. 1855
körülről

Gepold: Adatok, 33 l.
Kőrmény: Péter Kartergam kanonoké
(1807 – 39) volt, ha ez az, évszám
előbbre.

Wlodarsz ♀ Lőrinc

kraktói festő
Eperjes XV. n

Muz. Kot. Ért

1917. 91. l. 92. l. 101,
111. l.

♀ (Wlůdarsz)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Wlodarsch Lőrinc

krakói festő
1505. ben említve, 1512-
ben polgárjogot nyer
Kassán

54

GerKasErzsszobr

D. l.

magyos megismerés, a gnózis a szabadság vallása. A szellemileg bilincsbe vert, a tekintélynek, a vakhitnek alávetett ember nem lehet szabad soha.

A művészet s a tudomány formájában látjuk a szentséget, az istenséget, a mennyországot, amelyet az emberiség gyermekkorában ott künn keresett.

Pál apostol azt jövendölte, hogy eljön az idő, midőn nem tükörben, nem fátyolon át, de színről-színre fogja föl majd az ember az istenség világosságát. Ezt beteljesíteni a mi föladatunk. Vagy amiképp Jézus jövendölte, hogy az igazság szelleme meg fog jelenni és bevezet bennünket minden igazságba, ezt teljesíteni a mi nagy és szent föladatunk.

„Megismeritek az igazságot és az igazság szabaddá tészen benneteket"; tehát csak a megismert igazság az, amely a világot fölszabadítja. A művészet és a tudomány nagy emlékeiben, az esztétikai, logikai, matematikai és etikai tudat formáiban nyilvánul egyedül a valódi eleven istenség és ezt az emberi-

Wlodarsch Löwe

Münchner 1909. 254
– 1912. 201

LL 19.7430

0

4000

7.910·84 : 12.000 =

12.000007.910·84 = 1'

408916

Wlodarsch Lőrinc

MAGYAR MŰVESZET
1931. 452

NY. MIN. OSZT. TANÁCSOS
SZÉNNAGYKERESKEDŐ
Belső iroda:
I. kerület, Horthy Miklós-út 29. sz.
Telefon: 68-0-99.
Könyvelőség és csuzda:
I. ker., Kelenföld, Budaörsi-út 56-58.
Telefon: 68-6-15.

Méltóságos Dr.Szentiványi Gyula *úrnőnek*
Nagyságos ..... *úrnak*

Budapest,

I.,Lenke tér 7.

Wlodarsch Lörnicz

festö

1493. Wlodarsch Lörnicz pictor de Cracovia perben állt az eperjesi városi tanács előtt György eperjesi képíró-val 23 frt munkadíj miatt. Péter képíró tanú. W. L. 1512-ben Kassán nyegel.

Irod

Toth Sarós 720. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Wlodarsch Lörnicz

fenstö

Kassa XVI sz

wod

Ráth II. 245. l

Wlodarsch Lörnicz

Jestö

Kassai 1505-ben szerepel
dössor és 1512 Jerpolgár-
jogot.

IROL.

Kem. 415.

Wlodarsch Lörincz

Laurentius W eyn moler von Crocka (Krakko)

1512 – Kassau polgár jegot nyert.

Kla 45.1.

Wlodarsz Lörnicz

festo

Muz. Kat. Gst

1917 III. C.

Poprádi r. Kath. elemi népiskola

IX. 86.

FRANZ WITZLHUTHER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 223.- Herr Franz Witzlhuther
Felvétel ideje: 1804. 25. Juny.
Hová vették fel: Körmend. 158.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

WITZMANDORFER, W., poroszi kőműves-segéd.

N. W., Maurergesell, 3 kánaan fia meghalt. (1768, 39. vám, 41)

Freiburger Zeitung
(Gentham)

Witzmandy Eston
Lorinta

Ötv. 1590
Debrecen

Cród

Moszo 17 l.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Wodnarzik Johann

egető

XVIII–XIX. n.

l.

Schirek Holitsch

130. l.

Wodnarik

(Wodnarek)

Johann

Modelliere

XVIII n

l.

Schirek Holitsch

126. l.

Wodnarzik Vince

l. Reihelyi tataimaj.

25. l.
87. l.

1182. NYOLCSZÖGÜ BRONZTÁL, f
fogantyuval. Japán. — Achtec
figuren. Japan.

1183. ÁLLÓ ÓRA, aranyozott bronz,
Francia, empire. — Stutzuhr, I
mit Leier. Französisch, Empire

1184. SZENT CSALÁD, bronzdombo
keretben. Olasz, XIX. sz. —
XIX. Jahrhundert.

1185. SZENTÉLYŐRZŐ, öntött bro
wächter, Bronze, mit Cloisonn

1186. ELŐKELŐ JAPÁN NŐ, öntö
— Vornehme Japanerin, Bronz

1187. KANDALLÓKÉSZLET, EGY
ben aranyozva. Akantuszlevele
Miroy-Fres Fourn. Brevetés
garnitur, eine Uhr und zwei Ar

— VERSCHIEDENES.

—1339.

ixlapon, hercegi cimerrel. XIX. sz. — Schreibtisch. nit herzoglichem Wappen. XIX. Jh.

, fehérre festett és részben aranyozott fa. Magyar. Holz geschnitzt, teilweise weiss gestrichen und ver-

az előbbiekhez, de kisebb. Magyar, XVIII. sz. v. 1201 jedoch kleiner. Ungarisch, E. XVIII. Jh.

, könyvalaku. XIX. sz. e. f. — Zwei Karten- XIX. Jh.

o-kutya-család. Zsirkő. Kina. — Petschaft, Speck-

Watteau-jelenet. Német, XIX. sz. e. f. — Spazier- utsch, E. H. XIX. Jh.

fa rokokódisszel. Osztrák, XVIII. sz. — Zwei nit Rokokodekor. Österreich, XVIII. Jh.

fa, füzéresdiszü, hengeres talapzaton. Osztrák, 1830 nitzt, vergoldet auf zylindrischem Sockel mit

Wodnarzik

(Wodnarik, Wodnaczek)

~~Wan~~ Vincenz

Modellierer

XVIII - XIX. n

l

Schirek Holitsch

126, 127. l.

Wodnarzik Vincenz

Modellier Lehrjunge

1804

l.

Schirek Holitsch

127. l.

Wodnarzik Vince

munkáró

/ Tata

l.

Csányi 1954

30 l.

WODNARZIK Vince

1785-86 között dolgozik a tatai gyár-
ban, mint mintázó. Stolicsról jött és
oda is megy vissza

Csányi 1954. 30. l.

Wodwart Ida

1913/14

Ferképzőmfoiskővk

149. l.

Woeff József
festő
1905–7
Élmiske 1930
90. l.

~~xxxxtáky~~tanácsos.

A hivata

m

MDK

Woernle Wilhelm, /1849- /

Mellkép. Radir.

Gross Fol. Kunsthandel.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. Sonderabdruck aus d. "Burgenländischen Heimatblättern." Jahrg. 1936. Hft. 2. S.62.

MDK

Woernle,

készitette Mészöly Géza után:

605. Balatoni halásztanya. Rézkarc. 58x72.

Árv. Közl. 1933. dec.hó 4.rk.sz. 68.aukció. 28.l.

MDK

Woernle, graf

Mészöly Géza után karcolta:

596. Balatoni halásztanya. Rézkarc. 55x72

Árv. Csarn. 1932. 1.rk.a. 30.1.

61. sz. márc.

MDK

Woernle, graf.

Mészöly Géza után: Balatoni halásztanya.
Rézkarc. 70x55.

Árv. Műsz. 1930. 4.sk.sz. 55.szám. 29.1.

JMDK

Woernle, graf

Mészöly Géza:Balatoni halásztanya c. képe után készitette:
Balatoni halásztanya c. 55x72 méretü rézkarcát.

Árv.Közl. 1931. 3.rk.sz. 61.l.

MDK

Woernle, Mészöly Géza utan

Balatoni halásztanya. Rézkarc 43.5x54.

Ernst Muzeum aukciói. XXII. 56.1.

MDK

Woernle W.

Balatoni halasztanya.Festette Mészöly Géza.
Rézre karcolta Woernle W. az Orsz.Magy.Képzőm.
Társ.műlapja 1880-ban.

SzmKT 50 153.1.

MDK.

Woernle festő

Mészöly Géza festő után ~~festette~~ készitette
"Balatoni halásztanya " c. k
rézkarcát

Árverési Közlöny 4.sz. 1939. december.
41.l.

Hanz greger /Woerter/,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,1688-tól:"Hanz greger/woerter/ tischler gesell gebiertlich Von Steyer". 106.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona,3.-Kantus János Múz.Győr,1967.-A Győri Múz.Évkönyve

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Woerter H.G./Hans Greger/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Steyer: Woerter H.G." 123.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Kantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz.Évkönyve

Woerter, Hanz Greger, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyek jegyzéke: "Woerter, Hanz Greger, Steyer, 1688".
120. lod. 13. jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. szá-
zadban - Adatok Győr város asztalosmüvességének
történetéhez 93. old

Arrabona, 9. - Kantus János Múz. Győr, 1967. - A Győri
Múz. Évkönyve

Wodnarzik Vince

tatai keramikus

l.

Sikmagyeram

76.l.

niszterium számvevőségétől

mv. sz.

R GYULA Urnak,

.biz.elnökének

Budapest.

mber hó 12 n. 816 sz.a.kelt b.át-

l van szerencsém Möller István müépi-

ámláját 32 K.80 fillérre vöröskői

Wodnarzik Vincenz

festö XIX. n

l

Schirek Holitsch

113. 1 -

MOLNÁR-C. PÁL
FESTŐMŰVÉSZ
GYÜJTEMÉNYES
KIÁLLÍTÁSA

Wodnarzick Vince

keramikus.

Holicson dolgozott. 1809

Budára menekült a napoleoni

sereg elől, ~~a~~ és Kuny Do-

mokos gyárában dolgozott

utóbb vinzatért a holicsi gyárba

Sik. Kuny. 92 l.

Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület

II. 171, 173.

Wodnarzik Vince

1785 körül dolgozott a tatai gyárban, hova Holics rol jött

Siklóssy László: Nehány adat a tatai keramikai iparra vonatkozólag. A Gyűjtő 1917. 150. l.

~~Angyal~~ Pál dr. jóglaudér

II. 59, 166, 179.

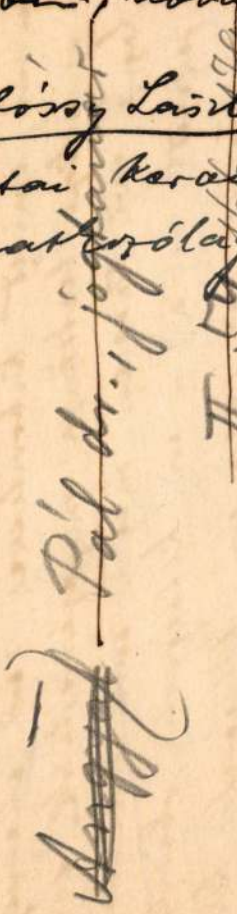

1906. T. 31.

V. és k. o. ministerhez: a magyarországi kárpátegyesület-nek a múzeumi épület kibővítésére szánt államsegélynek felemelésére vonatkozó beadványa vizsgáramastatik azzal a javaslattal, hogy a kért 5400 kor. összegre ama többletből nyujtessék fedezet, mely a m. évi kltségvetés skivüli kiadásainak rovatánál az 1904 évi kltségvetés keretén belül rendelkezésre áll (42/905)

Wohal Ferenc

ötvös 1845

laid

Mih. Pors. 146

Wohal, Franz, pozsonyi ötvösnas

V. 146.

Muz. és Kot. Egt

MDK

Wógner Ferdinánd

Figura, drót

Európai Isk. XXX. kiáll. 1948. jan.

Wogler, Andreas

l.

Va Hō Ernst gyűjt

VI/II.25

a történelmi órákban. Fegyvertársam a le-
aki félországot hódított meg a nemzeti nép-
ársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
alandmentes külpolitikát akar.
jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
becsületes iparkodással szolgáltam minden
t, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
ehát a főváros közönségétől, hogy segitsen

bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-
m jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
el.**

sdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

WOGEL GERGELY

Szentek és remeték Majkon

Egynapos kirándulást szervezhetünk Majkra, ahol útba ejthető az Esterházy-kastély és a Kamalduli Remeteség impozáns épületegyüttese.

A majki premontrei prépostság már 1252 előtt is fennállt. 1727-ben gróf galánthai Eszterházy József a tulajdonát képező majki birtokot felajánlotta a Nepomuki Szent János tiszteletére szentelt kamalduli szerzetesrend számára. Az 1930-as években gróf Eszterházy István és számos patrónus segítségével, Pilgram tervei alapján felépült a 17 cellaházból álló remeteség a kastély és a templom épületegyüttese.

Első látásra megkapó

Az épületegyüttes bejárati nagykapuját két homokkő szobor díszíti. Az egyik a kamalduli rend alapítóját, Szent Romualdot, a másik édesapját, Sergiust ábrázolja. Érdekességként megjegyzendő, hogy a refektórium díszítőfestése során is igen nagy szerep jutott az alapító szentek ábrázolásának.

A remeteség elsőként megépített épülete a kápolna, amely az erdő szélén, a halastó mellett a mai napig épségben megmaradt. A hegyoldalba épített kápolnához 21 lépcső vezet. Belsejét freskók díszítik, a szeplőtelen fogantatás tiszteletére szentelték. A remeték számára az eredeti elképzelések szerint 20 cellaház épült volna, de ebből csak 17 valósult meg. A három sorban húzódó cellaházak egymástól elszeparált önálló lakóépületek voltak házizápolnával és kertecskével.

MTI

A megmaradt szobrok, kövek is mesterek kezenyomát viselik

A főépületben volt továbbá a közös ebédlőterem (refektórium), a vadászebédlő (mindkettő cserépkályhája épségben fennmaradt), valamint a könyvtár és levéltár, gyógyszertár és börtön. Az udvaron csodálatos kút áll, amelyből az ivóvizet húzták. Az angyalokkal, griffekkel díszített kút a remeteség egyik legszebb látnivalói közé tartozik.

Káprázatos festmények

Wogel Gergely budai oltár- és freskófestő készítette a refektórium káprázatos festményeit. A Pilgram által tervezett templomot Fellner Jakab fejezte be. A barokk stílusban épült templom mennyezetét Anton Franz Maulbertsch osztrák freskó- és oltárképfestő alkotása díszítette. Szentélyében faragott stallumok álltak, amelyeket Franz Xawer Seegen bécsi szobrász készített, a Gode Lajos pozsonyi szobrász által faragott szószék reneszánsz stílusban készült.

A múlt őrtornya

A villámcsapástól megsérült templomot 1811-ben bontották le. Mára már csak tornya maradt meg, amely kilátóhelyként szolgál. Az említett mestereken kívül a remeteség számára dolgozott többek között Mansádor Károly győri festő-aranyozó mester, Sartory Lajos pozsonyi szobrász, Toll Lipót pozsonyi kőfaragómester, Bechert József váci szobrász, Bebó Károly óbudai szobrász is.

H. G.

a kormány elé szóló koncepció

kozók összefogásával épített bérlakások esetén az állam 15–20 évre garantált, a piaci lakbér szintjét elérő lakbértámogatással venne részt. Ez a garantált támogatás alkalmas arra, hogy a vállalkozók által befektetett összeg elfogadható szinten megtérüljön, és az állami garancia miatt ez a beruházás kisebb kockázattal jár.

A program harmadik pillére a bérlakás-fejlesztési hitelprogram, melynek keretében az MFB és a kereskedelmi bankok összesen 200 milliárd forint hitelt nyújtanának bérlakásépítésre és használtlakás-vásárlásra az önkormányzatoknak. A 200 milliárdból a bankok egy alapot hoznának létre, és maga az alap nyújtana hitelt szerződés keretében az önkormányzatoknak. A pályázat útján így megszerzett összeg bérlakásépítésre és használtlakás-vásárlásra fordítható.

Bérlővé válnának

Magyarországon jelenleg félmillió olyan háztartás van, amelynek három hónapnál régebbi a közüzemi, illetve a lakáshitel-tartozása. A fedelet az ő fejük fölé az biztosíthatná a lakáshivatal elképzelései szerint, ha az eladósodott családok eladnák lakásaikat az önkormányzatoknak, és mint bérlők élnének tovább otthonaikban. A kapott összegből pedig teljesíthetnék tartozásaikat.

Ideiglenes otthonok

Egy másik alternatíva szerint üres lakásokat vehetnének az önkormányzatok a hitelből, ahová az arra rászoruló családokat helyezhetnék el, illetve a városrehabilitáció során a szanált épületek lakóinak jelenthetne a felújítás ideje alatt ideiglenes otthont. Az elképzelések szerint a hitelkamat nagysága a jelenlegi államilag támogatott lakáshitel kamatainál kissé magasabb, 8-9% lenne, azonban akár 90%-os finanszírozást is kaphatnának az önkormányzatok. A részletekben még további egyeztetés várható.

P. V.

Építési vállalkozások termelési eredménye Magyarországon

A legalább öt főt foglalkoztató szervezetek termelése január–márciusban valamennyi régióban növekedett. Legnagyobb mértékben a közép-magyarországi és az észak-magyarországi székhelyű szervezetek termelése nőtt (37,2, illetve 24,8%-kal).

Forrás: KSH

Kedvezmény a károsultaknak

Az elmúlt héten már beszámoltunk róla, hogy több építőanyagipari cég is felajánlotta segítségét a viharkárosultak részére.

Most ismét hasonló kezdeményezésről számolhatunk be. Mennyiségi korlátozások nélküli, különleges „viharkár" árkedvezményeket vehetnek igénybe azok, akiknek a háza károsodott a rendkívüli viharok miatt. A TONDACH Magyarország Rt. által gyártott Tangó, Polka, Tatai hornyolt égetett agyag tetőcseréptípusokra érvényes a kedvezmény.

A kedvezmények mértéke elérheti a 18 %-ot és így egy átlagos méretű tetőn mintegy 40 000 Ft takarítható meg.

(Metro)

■ INGATLAN

ELADÓ LAKÁSOK A VÁROS SZÍVÉBEN

sasházi lakások a Római parton

Otthon vagyunk

Wohl Dezső

Wohl Dezső okl. mérnök, építési váll., törvszéki h. szakértő, VI. Podmaniczky-u 18. **129-064**

Bptávb 1940 szept.

MDK

Wohl József okl. mérnök, épitőmester

Uj elnököt és alelnököt választottak az épi-tőmesterek. Az Est 1938. nov. 27.

Wohl József

Wohl József mérnök, építőmester, törvszéki szakértő, Reinisch és Wohl cég társtul., VII. Aréna-út 17.
424-142
Kun-utcai tűzőrségi laktanya építési irodája, VIII. Kun-u. 2.
133-842

Bptávb 1940 szept.

Andre wohl mar,asztalosiegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykonyvéből,1697:"Den 28 July ist frembt Gegessen Andre wohl mar Von Sulien gebürt aus shvoben Dischler Gesell". 111.old

Batári Ferenc: Asztalosiegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességéhez 93.old

Arrabona,9.-Xantus János Múz.Győr,1967.-A Győri Múz.Evkönyve

,

Wohlmar A./Andre/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Sulgen, Schwaben:Wohlmar A." 123.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz.Évkönyve

Gy.Wohl Valéria

iparművész

Karácsonyi kiállitás - Tamás Galériában - részt vesz szőnyegek.

Pesti Napló
1935.XII.22.

Wohl Zoltán

festőművész

Szinyei Társaság tavaszi Szalon kiállítása - a Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Budapesti Hirlap
1930.V.11.

Wohl Zoltán.

Rudnay Gyula tanár nőrendéke.

Tájképe szerepel a Képzőművészeti Főiskola nőrendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban. (említve.)

Budapesti Hirlap, 1928. Máj. 20.

Wohl Zoltán
festő

l. Tavaszi Salon
XV. 160. sz.

" 15 [illegible]
" " Thököli utra Kálhát
" 16 Vallás és Közoktatásügyi
" 24 Vallás és Közoktatásügyi c
" 26 dr Lux főtanácsos úrh
" 27 Vallás és Közoktatásügyi c
" 28 Vallás és Közoktatásügyi

azaz Huszonkettő forint
pénztáraból elismerem hog
felvettem!

Bu

Wohl Zoltán

Rudnay 1932-ben a Nyáregyháza melletti Sóstón
művésztelepet létesített. Ennek ő is tagja volt.

„Dr. Viguány László magángyűjteménye". — Műgyűjtő, 1969. 1. sz., 16. l.

WOHL ZOLTAN, festó

Sóstón is dolgozott. Rudnay által nagyra értékelt festo aki a zsidótörvény ek aldozata lett. 19344-ben volt róla hir utóljara, azutan eltünt. 32. old

DIENES ISTVÁN: Művésztelep a nyiregyházi Sóstófürdőn 1931-34. 25. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 4. sz

WOHL ZOLTÁN, festő

1932.ben Nyiregyháza polgármestere levelet intézett Rudnay Gyulához és kérte,hogy 5 tehetséges növendékét jelölje ki,mert azokat nyarra meghivják Sóstóra.Ezek: Czene Béla,Maronyak József,Nagy Ferenc,Wohl Zoltán és Hikády Erzsébet voltak. 27.old

DIENES ISTVÁN: Művésztelep a nyiregyházi Sóstófürdőn 1931-34. 25.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 4.sz

MDK

Wohl Zoltán

Szőllőhegy, olaj

Tavaszi Szalon katalógusa, 1929. máj. 16 l.

Wohl Zoltán

1924/25 – 925/26 I.
1926/27 – 1928/29
1931/32.

Ferkè pzomfoiskèvk
149. l.

Wohl Zoltán

Szekszárdi csurgó
c. képe repr.

Művészet 1940. 78. l.

A Szinyei Társaság
XV. tavaszi kiállí-
tásáról.

Wohl Zoltán

festő

Három hegyek alján,

olaj.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1930.

Hadjárat.

Az előtérben a dombon ál
nézik, a melyek a Selmecz előt
dekre rontanak. Jobbra, hol eg
sebesültet kötöznek. Felirata

XVIII. Armee-

alól középütt: Verlags-Eigenth.
427 Vervielfältigung
leiró szövegének kezdete: Vom
ein és befejezése: um das Tu
Czoricz geschlagenen und zers

Kny., mér. a vk. 24

Wohl Zoltán
festő

Öregarszony, olajf.
Fintej, olajf.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1926.

MUSEUM STUDIO

Wohl Zoltán

festő

Szőllőhegy, olaj.

Nemzeti Szalon

1929. máj.

Tavaszi szalon

Wohlfart A

gepesz

l.

Aranyi Lajos:

Vajda-Hunyad vára, Poisony

1867. III. l.

25. l, 84. l.

Nyugta

50.– Pazar Ötven pengőről, mely önzeget a vírsolyi ref. templom freskómak helyreállításánál apró kiadásokra felvettem elszámolás kötelezettsége mellett.

Bpest, 1941 szept. 1.

Szentiványi Ernőre

M.D.K.

Wohlfahrt,fényképész

Budai származású. Veduták,ipari felvételek,reprodukció
ók,fotomechanikai sokszorositó eljárások meghonosi-
tója. 218.o.

Fejős Imre: Fényképészetünk első virágkora,1855-
1885. 209.o.

Folia Archaeologica.X.1958.Bp.Képzőmüv.Alap.Kiadó-
váll.Bp.1958

M.D.K.

Wohlfarth Henrik, mérnök

neve szerepelt eddig a Budai Hegyfalya (sikló) terverőjeként, holott ő az 1870. március másodikán átadott uj közlekedési eszkörnek csak munkavezetője volt. Az előkerült mérnöki terveken Juraszek Ödön aláírása szerepel.

Petrik Ottó: A Budai Hegyfalya múltja – és jövője.

BUDAPEST, 1968. VI.évf. 7. sz. 32-33. old.

<Wohlfarth Henrik>

Cikke

Hásd

< > A budai gőz-
sikló.

MMÉE Közl

1870. 251 és kv ll.
és XV–XX. tábla

vegyes

C. 19

Kröt. 8:
(2 füzetben)

Worsaae

The antiquities of South Jutland or Sleswick

Különgomat: „The archaeological Journal of the royal archaeological Institute of Great Britain & Ireland Vol. XXIII. London 1866.

Wohlfahrt Henrik

magyar származási
mérők, a Nagykörút,
az Andrássy-ut és a
Sikló egyik tervezője vé-
gezte az 1850-es években
a budai várfalakon az
első javításokat, melyeket
az 1849 ostrom rombolásai
tettek szükségessé. Ekkor az
ő tervei szerint épült a
Beisi-kapu, melyet 1894-
ben bontottak le.

Bevilagna-Borsody
Béla. A Beisi-kapu
kérdése.
Nemzeti Újság
1930. máj. 18. l.

Vörös rét vésö VII. 246.

Wohlfarth Henrik

főmérnök 1876.

d.

Gereczerajztár

317. h. 318. h.

Pan III. 44.

WOHL Josef fotó

OMIKE 1909-1944 174.

Wohlfahrt Henrik, wohlfahrtsburgi

A pesti Lipót-, Terézi, Erzsébet, József-, Ferenc körutat fenti terverte, ugyanaz, aki a budavári várfalakat s az Ellypse (a régi hadtestparancsnokság alatti sétahelyé alakult sánc terrazzo-ja, földmüve) nevű sétahelyet hozta rendbe az ostrom utáni.

Vrd

Bevilaqua-Borsody Béla

A Mária Terézia-laktanya stílusa. Historia, 1928. 7-8. sz. 87. l.

Meghivó.

121

A Jubilehe II. Országos Bélyegkiállitás Rendező bizottsága tisztelettel meghivja

Nagyméltóságu
Méltóságos
Nagyságos Dr. Szentiványi Gyula urat urnőt

f. évi május hó 6-án, délelőtt 12 órakor a Nemzeti Szalonban (Erzsébet-tér) megtartandó kiállitás ünnepélyes megnyitására. Jelen meghivó egyben belépőjegyül szolgál.

Budapest, 1934. május hó.

neghivó
ötelező.

PHÖNIX NYOMDA BPEST. VIII., JÓZSEF-U. 56

Wohlfahrt Henrik

tervei szerint épitettek 1868-
70-ben a várba vezető
gőzsiklot.

Bp. músz 4191.

Wohlfarth Henrik

?

Buda. A Zsigmond tornyá-
nak Környéke. térrajz, W. tól.

Gedulyi Tsenc. A magyarország-
gi műemlékek ideigl. bizottsága
kiszlesben levő rajzoknak és fény-
kepeknek lajstroma. Arch Ert
1878 évf ban.

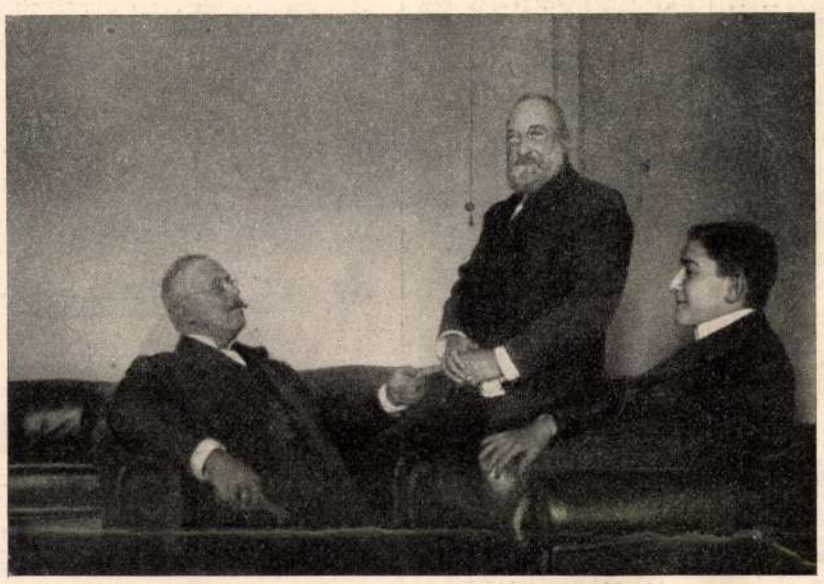

OBRENOVICS GYÖRGY ÉS KISÉRŐJE GRÓF ZICHY JENŐNÉL. — Siklóssy László amateur fölvétele.

Rétyi-Antos család iratait foglalja magában. Ezek között van a családnak 1628-ban Bethlen Gábortól kapott címeres levele is.

Két nevezetes reform a fővárosban, hogy a Nemzeti Szinházba, a ki az előadás megkezdése után érkezik, nem mehet be, csak mikor a felvonás véget ér, és hogy a villamos vasúti kocsikon álló helyek többé nem lesznek. Természetesen mindig akad ellenzék. A Nemzeti Szinház új rendje ellen azok tiltakoznak, a kik későn szoktak menni a szinházba, de viszont szeretik, a kik az előadást nyugodtan akarják élvezni. Ezentúl a későn érkezők a zártszékek sorait nem zavarhatják előadás közben. A villamos kocsikra nézve a kereskedelmi miniszter rendelte el, hogy több utast ne vegyenek föl, mint a mennyinek ülő helye akad. A főváros törvényhatósága felebbezett ez ellen, hivatkozva arra, hogy gyorsabb a közlekedés, ha a ki akar, állva is utazhatik. A miniszter elutasította ezt a felebbezést és szigorún megkivánja, hogy újévtől fogva minden utas ülő helyet kapjon. Itt az ellenzék a vasúti társulat, melynek a személyszállítás lebonyolítására most már több kocsiról kell gondoskodni mint eddig.

HALÁLOZÁSOK.

Elhúnytak a közelebbi napokban: Wohlfarth Henrik, nyug. műszaki tanácsos, a kinek az újonnan épült Budapest rendezése körül kiváló érdemei vannak, 77 éves korában, Budapesten. Az Andrássy-út terve, a Dunapart kiépítése és a fogaskerekű vasút az ő közreműködésével jött létre. Wohlfarthot, a ki régi osztrák nemesi családból származott, a király érdemeinek elismerése jeléül magyar nemesi rangra emelte. — Miksa Elek, Torda-Aranyosmegye egykori alispánja s országgyűlési képviselője, Miksa Imre országgyűlési képviselő édesatyja Hadréven 88 éves korában. A köztiszteletben állott férfiú temetése nagy részvét mellett ment végbe.— Dr. Szerdy József, kanonok, a pécsi püspöki jogakadémia prodirektora, több egyházi mű szerzője, 72 éves korában. — Aigner Sándor cziszterczi-rendi áldozópap, főgimnáziumi tanár, 64 éves korában Fonyódon. — Polyákovich Alajos, 48-as honvédfőhadnagy, nyug. gimnáziumi tanár, 77 éves korában Palicson. — Gombosi János. 48-as honvédszázados, nyug. miniszteri tanácsos, 79 éves korában Beszterczebányán, — Szelle István, nyugalmazott kir. aljárásbiró 48-as honvédfőhadnagy, 76 éves korában Csallóköz-Nagyabonyban. — Vid Károly, nyug. kir. törvényszéki biró, 48-as honvédszázados, 79 éves korában Pápán. — Keleti János, volt 48-as honvéd, Temesmegye nyug. árvaszéki ülnöke Temesvárott, életének 71-ik évében. — Somogyi Ferencz, régi honvéd, majd hadnagy az osztrák hadseregben, végül szegedi csendbiztos, ki gróf Ráday korszakában sok rablót kerített kézre s Rózsa Sándort is kelepczébe csalta és elfogta, 73 éves korában Szegeden. — Id. Bényei András, régi honvédhuszár, majd pestmegyei hajdú, 74 éves korában Gödöllőn. — Gerlinger Pál, volt zombori városi tanácsos, a zombori evang. hitközség felügyelője, 43 éves korában. — Ruttkay Menyhért, a miskolczi ref. egyháznak 25 éven át énekvezére, énektanár s lapszerkesztő, 53 éves korában Miskolczon. — Hirschl Béla főszolgabiró, Bálinczon, 54 éves korában. — Szentmiklóssy Dénes, államvasúti felügyelő, 56 éves korában Kolozsváron. — Magyar Imre, szegedi tanító, 42 éves korában Szegeden.

Özv. Ellinger Józsefné, szül. Zsubory Mária, Érdujhelyi Menyhért történetíró édes anyja, 69 éves korában Zentán. — Hahn Jánosné, néhai főhadbiztos özvegye, 45 éves korában Bábolnán és Székesfejérváron temették el. — Paikert Alajosné, szül. Walter Valburga, Paikert Alajos dr. nyugalmazott tábornok-törzsorvos felesége 64 éves korában Budapesten. — Árapatki Geréb Lajosné, szül. Bernády Margit, 35 éves korában Marosvásárhelyen. — Hőnig Jánosné, szül. Fejér Matild, 62 éves korában Világoson. — Özv. Wodiczka Józsefné, szül. Keresztury Vilma, a néhai cs. és kir. pénzügyi tanácsos özvegye, 72 éves korában Budveiszban. — Özv. Leszkay Gyuláné, szül. pazonyi Elek Emilia 59-ik évében Berettyószentmártonban. — Özv. Saager Jakabné, szül. Porst Alojzia 84 éves korában Budapesten.

SAKKJÁTÉK.

2349. számu feladvány Weinheimer R.-től.

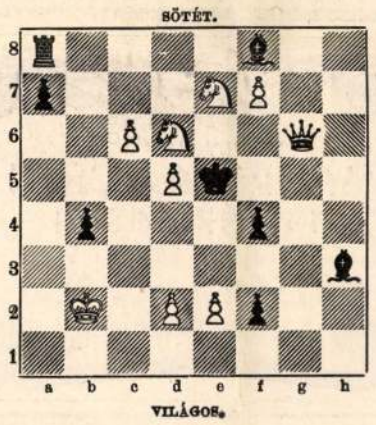

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

A 2333. számu feladv. megfejtése Holzhausen W.-tól.

	Világos.	Sötét.
1.	Fe4—b1	Kd4—e3
2.	Vb5—d3+	Ke3—f4
3.	Vd3—f5+	t. sz.
4.	V mat.	

Szerző eredeti megfejtése:

	Világos.	Sötét.
1.	Vb5—c6	Kd4—e5—e3
2.	Fe4—f3 stb.	

Sajnos, a fenti mellékfejtés megrontja a szép intencziót.

A 2334. számu feladvány megfejtése Baird F.-tól.

	Világos.	Sötét.
1.	He3—a4	K t. sz.
2.	Va1—c3 (+)	K—a4 : b5
3.	F v. V mat.	

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — *Csomonyán:* Németh Péter. — *Lipótvártt:* Hoffbauer A. — *Bakony-Szentlászlón:* Szabó János. — *Kecskeméten:* Balogh Dénes. — *Fakerten:* Kintzig Róbert. — *A pesti sakk-kör.*

Szerkesztői üzenetek.

Kifosztott világ. Nem bír kibontakozni a zavarosságból s a nyelve sem bir erőre kapni. Gondolatát úgy kell kitalálni, mint valami rejtvényt: a szavak gyakran inkább elleplezik, a helyett, hogy megvilágitanák. Szinte látja az ember, milyen nehezen, vergődve jutott világra a gondolata, pedig annak az olvasó előtt úgy kell feltűnnie, mintha készen, Minervaként, pattant volna ki az iró homlokából.

A költő. Hazám ez itt. Oh, szép magyar hon. A hazafias érzés magában nem elég arra, hogy költővé avasson valakit, hiszen különben minden jóravaló magyar ember költő volna. Ezekben a versekben pedig nem látunk költőt, csak épen hazafias embert.

Leapadt a Maros vize. Édes-piros. A népdalnak, mint minden dalnak, első és legfőbb feltétele hiányzik belőlük: a költőiség, melyet nem lehet innenonnan összeszedett, hervatag népies szólamokkal helyettesíteni.

Abbaziából. Kár a jó gondolataiért, hogy oly köznapi formában vannak kifejezve. Néha nem is tudni biztosan, csak sejteni, mit akar mondani. Igy például a III. számú versben, mely különben a legsikeröltebb, nem világos, mi az az «élveholtak siri börtöne». A szonett formája sem válik előnyükre, hol szükszavuságra, hol meg ellenkezőleg szószaporításra készteti.

J. J. Papirt csak a tizennegyedik század óta gyártanak Európában. A legelső papirmalmot 1340-ben állitották fel Olaszországban, Ancona közelében.

KÉPTALÁNY.

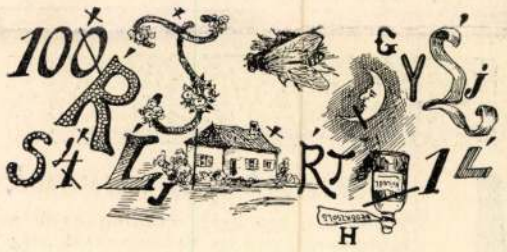

A 39-dik számban közölt képtalány megfejtése: *Selyem és bársony kioltja a konyhában a tüzet.*

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utcza 9.

A Szinye-Lipóczi Lithion-forrás
Salvator kitünő sikerrel használtatik
vese-, húgyhólyag- és köszvénybántalmak ellen, húggyarda és vizeleti nehézségeknél, a czukros húgyárnál, továbbá a légző és emésztési szervek hurutainál.
Húgyhajtó hatású!
Vasmentes! Könnyen emészthető! Csiramentes!
Kapható ásványvizkereskedésekben vagy a Salvator-forrás igazgatóságánál Eperjesen.
Budapesten, főraktár Édeskuty L. urnál.

Mme Charlotte
Kozmetikai intézete
Budapest, V., Bécsi-utcza 6. II. 5.
Elektro arczmassage és hygienikus párolás segélyével eltávolitok minden szépséghibát; kisimitom a redőket és azok képződését meggátolom. — **Kozmetikai szereimet orvosi kapaczitások ajánlják.**

Burmester a világhirü hegedü-művész húrjait **Reményi Mihály** műhangszerkészitőnél, a m. kir. zene-akadémia szállitójánál szerzi be.
Specialista hegedü-javitásokban, melyek a legművésziesebben készittetnek jótállás mellett.
A hangfokozó gerenda feltalálója, mely bármely hegedü vagy gordonkába alkalmazva annak sokkal erősebb, szebb és kellemesebb hangot ad.
Budapest, VI. kerület, Király-utcza 44/o.
Képes áregyzék ingyen és bérmentve. 9482

9804
Kérje ingyen és bérmentve!
a legujabb 1903. évi, körülbelül **3000 diszes ábrát tartalmazó árjegyzéket**
KELETI J. *orvos-sebészi mű- és kötszer-gyárostól*
BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17.
Tartalmazza *az összes ujdonságokat, melyek a* **betegápolás és betegkényelemhez** *szükségesek, minden eszközt rendszeresen a megfelelő betegséghez osztályozva, u.m cs. és kir. szabad. legujabb rendszerü* **sérvkötők, testegyenészeti gépek, (műfüzők, járó- és támgépek), művégtagok (műkezek és műlábak), gyermekágyasok és csecsemők** *részére teljes betegfelszerelések tejsterilizálók stb. Továbbá:* **Hygienikus gummiáruk** *minden czélra,* **kozmetikus szerek, valódi angol és sollingeni aczéláruk** *különböző czélokra,* **borotváló eszközök**

POLGÁR SÁNDOR
orvosi mű- és kötszerésznél
Budapest, VII., Erzsébet-körut 50
legjutányosabban beszerezhetők saját gyártmányu m. kir. szab. **sérvkötők, betegápolási-czikkek, kötszerek,** összes **gummiáruk,** valódi franczia **különlegességek (óvszerek)** stb. 9123
Képes árjegyzék ingyen.

Ne küldjük pénzünket külföldre!

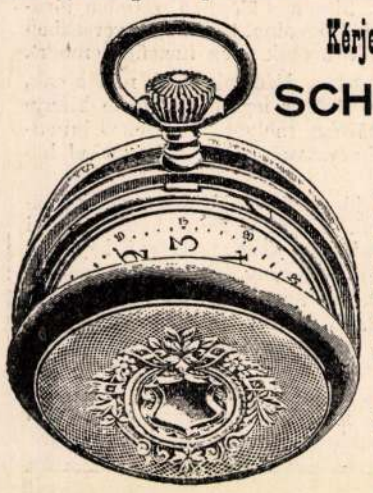

Kérjen árjegyzéket

SCHÖNWALD IMRE

órásmester és ékszergyárostol **Pécsett, 95.**

ki ingyen küldi több mint 1500 rajzot tartalmazó képes árjegyzékét bárkinek **és minden tőle vásárolt óráért 3 évi írásbeli jótállást vállal.**

Károsodás kizárva, miután a nem tetsző tárgyakért a pénz visszaadatik.

Kettősfedelü, finom kivitelü valódi ezüst remontoir óra **12 kor.**

Valódi ezüst evőkészletek grammja **11 fillér.** 9945

SERRAVALLO

China-bora vassal.

Erősitő szer **gyengék, vérszegények és lábbadozók** számára. Étvágygerjesztő, **ideg**erősitő, vérjavitó szer.

☞ 2000-nél több orvosi **vélemény.** ☜

Kitünő íz.

J. Serravallo — Trieste-Barcola.

☞ **Kapható a gyógyszertárakban ½ literes üvegekben K 2.40 és 1 literes üvegekben K 4.40.**

Eddig nem létezett, páratlan a maga nemében a

„REKORD“ műintézet vállalata,

mely hazai szegénysorsu akadémiai művészekből alakult, a czéljuk a nagyközönségnek alkalmat nyujtani **igazi művészi munkák olcsó beszerzésére.** Kérjük a n. é. közönség b. pártfogását, mert ezáltal alkalmat nyujt az elnyomott művészeknek pályájuk folytatására. 9967

Jó munkáért mindenkor kezességet vállalunk bármely rossz fénykép után is.

Árak minden utánfizetés nélkül:

Életnagyságu krétarajzok vagy nagyitások papirkerettel együtt	**5 kor.**
Életnagyságu Pastel-festmény papirkerettel együtt	**8 kor.**
Életnagyságu olajfestmény	**12 kor.**
Aquarell	**12 kor.**

☞ **Vidéki megrendelések utánvéttel, minden fénykép után 1 kor. csomagolási dij fizetendő.**

Műterem: VII., Rottenbiller-utcza 46.

Baros-féle

ELLA-hajnövesztőszesz

és kenőcs. *Eddig fölülmulhatatlan leghatásosabb* **hajápolási szerek,** *melyek a fejbőrt tisztitják és* **erősitőleg hatnak rá,** *megszabaditják a fejet a kellemetlen* **fejkorpától** *s meggyógyitják a fejbőrön előforduló* **pattanásokat,** *miáltal a* **hajhullást** *azonnal megszüntetik és* **dús hajnövést** *eredményeznek.* **1 üveg Ella-hajszesz 3.60, 1 tégely Ella-hajkenőcs 3.60 kor. Száraz fejbőrnél a kenőcs, zsiros fejbőrnél a szesz alkalmazandó.** *Egyedüli készitő:*

Baros Gábor, Budapest, VII., Dohány-utcza 1/L.

Kozm tikai toilette-czikkek és illatszer-gyár.

Magyar királyi szabadalmazott és védjegyezett

PURGO

legenyhébb jóizü laxáns még csecsemőknek is adható, Rendelve angol. franczia, magyar és német egyetemi tanárok által. — Kapható minden gyógytárban. 9777

Egy háztartási mérleg

ingyen!!

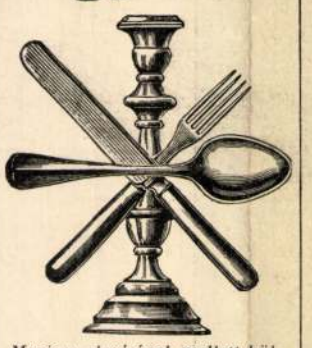

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tulhalmozott raktáromból világhirü s kiválóságukért általánosan kedvelt

mexikói ezüstáruimat

és pedig:

6 drb mexk. ezüst	**asztali kést,**
6 « « «	**evővillát.**
6 « « «	**evőkanalat,**
12 « « «	**kávé-kanál,**
6 « *kiváló*	**deszertkést,**
6 « «	**deszertvillát,**
1 « *mexk. ez.*	**levesmer. kanál**
1 « « *ezüst*	**tejmerítő,**
2 « *elegáns szalon*	**asztali gyertyatartót.**

46 drb összesen csak **frt 6.50**

Minden megrendelő e enkivül jutalomképen egy **szavatosság** *mellett pontosan müködő 12½ kiló hordképességü* **háztartási mérleget** *kap teljesen díjtalanul. A* **mexikói ezüst** *egy teljesen fehér fém (betül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségeért* **25 évi jótallást** *vállalok. Szétküldés a pénz előzetes beküldése esetén vagy után vétel történik az európai raktárból:*

Kann Ignácz
Bécs,
II., Lilienbrunng. 17.

Csak

5 koronába

kerül a mig a készlet tart

4½ kiló

kevéssé megsérült finom, enyhe, virágillatu

pipereszappan

rózsa, orgona, mósusz, ibolya, rezeda stb. illatu darabokból szépen összeválogatva. **A rendes ára különben a háromszoros!** Szetküldés a pénz előzetes megküldése ellenében v. utánvét mellett.

Kann Ignác Bécs,
II., Lilienbrunngasse 17.

A Franklin-Társulatnál megjelent.

BURNS RÓBERT KÖLTEMÉNYEI

Forditotta

Lévay József.

A költő arczképével.

Ára vászonkötésben K 7.20.

FIRDÚSZI SAHNÁMÉJÁBÓL.

ZÁL ÉS RUDABÉ

Perzsából forditotta

Radó Antal.

Ára vászonkötésben K 2.40.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban, Budapest, Egyetem-u. 4.

GERMANDRÉE

PORHANYÓS ÁLLAPOTBAN és TABLETTÁKBAN

Franczia szabadalom. A szépség titka, ideális illattal feltétlenül tartós, egészséges és díszkrét. A **Germandrée** az arczbőrnek egészséges es üde szint ad.

1900 evi Párisi Világkiállitás: **ARANYÉREM**

MIGNOT-BOUCHER, 19, Rue Vivienne, PARIS.

Kapható **Török József** gyógyszertárában Budapesten.

JBOLYAILLATOS

MANDULA KORPA

ARC ÁPOLÁSRA

LEGJOBBAN BEVÁLT SZER

MOTSCH A. és Tsa, BÉCS

1/3 QUELLENG. 116 SZÉS 1, LUGECK 3. SZ.

Kwizda-féle 9930

kornenburgi marha-táppor.

Életrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. A legtöbb istallóban 50 év óta használtatik **falánkság hiánynál, rossz emésztésnél, a tej jobbitására** és a **tehenek tejbőségének fokozására.** 1 doboznak ára K 1·40, ½ doboz K —·70.

Föraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszerész, Budapest, Király-utcza 12 és Andrássy-ut 26. szám.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

cs. és kir. osztr.-magy. román kir. és bulgária fejed. udv. szállitó.

Kerületi gyógyszerész Korneuburgban Bécs mellett.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

SZÉNÁSY, HOFFMANN és TÁRSA

selyemáru-ujdonságok áruháza

BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCZA 4.

Az általánosan **legjobbnak elismert**

SELYEM-, BÁRSONY-, CSIPKE- ÉS SZALAG-ÁRUHÁZUNKBA

az idény ujdonságainak teljes és nagy választéka beérkezett s ennek bemutatására a megszokott udvarias készséggel állunk a mélyen tisztelt hölgyvilág rendelkezésére.

A következő, kiválóan jutányos áru czikkekre, melyek csak addig kaphatók, a mig a készlet tart, fölhivjuk a m. t. hölgyek figyelmét. — Ezek:

Mosóbársony minden szinben, mtrje	50 krtól	kezdve	
Sima liberty-selyem minden szinb.	„ 78	„	„
Mintázott szines selyemkelme	„ 85	„	„
Csikos, szines selyemkelme	„ 98	„	„
Sima louisine minden szinben	„ 1.25	„	„
Chiné selyemkelme	„ 1.50	„	„

stb. stb.

Mintákkal kivánatra bérmentve szolgálunk.

SZÉNÁSY, HOFFMANN és TÁRSA

selyemáru-ujdonságok áruháza

BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCZA 4.

---

30 napi hitel

mindenki részére!

A világ legnagyobb és legszállitóképesebb óragyártó egyesülete elsőrendü

arany dupla doublé-anker-órákban

The New Era Watsch Co. New-Yorkban,

megbizott, hogy gyártmányait Európában bevezessem.

Ezen **eredeti amerikai 14 kar. arany dupla doublé remontoir-anker-órák** *csak a* **legfinomabb anker-művel** *birnak,* **präciziós-órák** *a szónak legigazibb értelmében és megfelelnek mindazon követelményeknek, melyeket egy igazán*

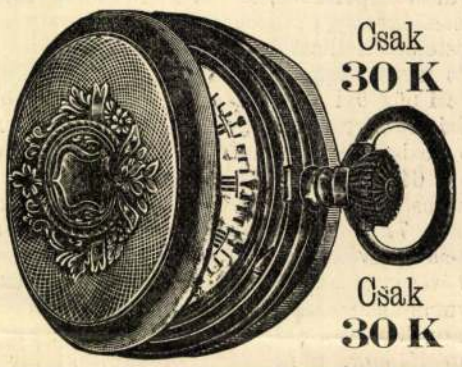

jó óra iránt támasztunk. **A tokja két valódi 14 kar. aranylapból áll,** *mely belül fémkompoziczióval van megerősitve. A mü külön födéllel van elzárva, ugy hogy az óra három födélü, ugrófödéllel (Savonette) együtt. Ezen órákat még 20 év mulva sem lehet 200—300 koronás arany óráktól megkülönböztetni, mivel külső födelét nem megaranyozva, hanem tényleg aranyból és csak a belső oldalon vannak fémkompoziczióval megerősitve. Minden órához a gyárnak* **gyártási bizonyitványa, 3 évi jótállólevél** *pontos járásért és 20 évi kezességlevél az aranyszin és fény változhatatlanságáért adatik. Hogy ezen órákat általánosan be lehessen vezetni, az* **uri** *és* **női órák** *árát csak* **30 koronában** *állapitottuk meg. Minden órához bőrtok jár ingyen.*

☞ **Fizetési feltételek: Előrefizetés vagy utánvét K 18.—, maradékösszeg K 12.— 30 nap mulva.** ☜

Igen elegáns, divatos arany dupla doublé-láncok, urak *és* **hölgyek** *részére (nyaklánczok is) darabja* **K 5.—, K 8.—, és K 12.—. Minden mely nem felelő óra készséggel visszavétetik, tehát nincs koczkázat!** *Szétküldés előrefizetés vagy utánvét mellett. Megrendelések czimzendők a főraktárhoz*

M. FEITH, WIEN, VII.,

Mariahilferstrasse 38.

Cs. kir. államhivatalnokszövetkezet szállitója.

Alapitva: 1864.— Kitüntetve: Páris, Budapest, Bécs, Szeged.— Telefon 63—36.

BERKETZ I. UTÓDA

10044

Kelme-, selyemfestő és vegytisztitó gyára, Budapest, Kinizsi-u. 14.

Gyüjtőtelepek: **IV., Váczi-utcza 51, VI., Izabella-utcza 66, VII., Kerepesi-ut 78, VIII., Üllői-ut 30.**

Női-, férfi- és gyermekruhák, háztartási czikkek, függönyök, himzések, csipkék, szőnyegek, tollak, bútorok és bútorszövetek stb., stb. részére.

Vidéki megbizások jutányosan és pontosan teljesittetnek.

Postaküldemények czimzendők: IX., Kinizsi-utcza 14.

A Siklό

Írta BICSKEI JENŐ

A nagy *Bréhm* részletesen ismerteti a *Tropidonotus natrix*ot, a nálunk is közönséges vízisiklót. Ám hogy miért nevezték el a budai várba közlekedő drótkötélpályát pesti köznyelven *siklónak*, ki tudná azt majdnem háromnegyed évszázad távlatából megállapítani?

Egy azonban bizonyos. Azon a *bizottmányi* tárgyaláson, amelyet 1868. évi március 23-án tartottak, még *Dampfseilrampe* felállítására kért engedélyt *Széchenyi Ödön* gróf, szorgalmazván szabad királyi Buda főváros hatóságánál «a budai várral való közlekedés és forgalom könnyítésére szolgáló közvetítőt».

Az a Széchenyi Ödön gróf volt ez, — a legnagyobb magyarnak fiatalabb fia — aki később, török császári pasa, a szultán főhadsegéde 1922-ben történt haláláig.

A vállalkozó szellemű főúr eszközölte ki, hogy úgy a magyar minisztériumok, mint a cs. kir. hadifőparancsnokság közt a «tervezett vállalatnak kitelhető gyámolítása iránt elvi egyetértés jött létre.»

Kik tudják vajjon a mai pestiek közül már, hogy ott a Lánchíd budai hídfőjénél, a sikló tövében, — amint nyomozásaim során azt egy öreg budai polgártól hallottam — a Deutsches Volkstheater und Aréna állott. Megerősíti ezt a bizottmányi eljárásról felvett jegyzőkönyv is, mely szerint: «a keleti várhegyet oldalt alulról felfelé bejárván, teljes meggyőződést szerzett a bizottmány, hogy mint a különféle országos hatóságok legtöbbjeinek székhelyét képező budai Várba vezető gyalogutak meredeksége miatt szerfelett nehezített közforgalom könnyítésére szolgáló közvetítő pártolást érdemel, mely a Népszínház (Volkstheater) mögötti térség és a várbeli Szent György-tér között egyenes arányban (irány helyett) a Pest város felőli forgalomnak legrövidebb folytatását képezendi, legalkalmasabbnak kell, hogy ismertessék.»

A bizottmány a legteljesebb egyetértésben egyhangúlag elfogadásra ajánlotta a terveket, csak a cs. k. — mennyi politikai harc dúlt később, hogy a két betű között helyet foglalhasson az «és» kötőszó — katonai hatóság képviselője, *Ernest von Walter* Oberst im K. K. Genie-Stabe, «fejté ki azon nehézményeket, melyek várerődítési tekinteteknél fogva felsőbb helyen a sikló létesítése nem ajánlthatnék».

Tehát még 1868-ban azzal számoltak, hogy a budai Várhegy háború esetén «várerőd»-ként szerepelhet és az ártatlan sikló az erődítménynek sebezhető pontja lehet.

Ugyanebben az okiratban köti ki a Genie-Direktion a területhasználati díjat. A 315 négyszögöl erődítményi telekért évenként 20 osztrák értékű forint használati díjat kell fizetni.

Ha nehezen, de mégis megszerezte a jogot Széchenyi Ödön gróf az építésre és a kincstári területnek 40 évig (1868+40 = 1908) való használatára. Még sok és érdekes kikötése van a katonai kincstárnak háború, forradalmak esetére. Az alig száz méter hosszú nyúlfarknyi vasút mennyi gondosságot, mennyi körültekintő munkát adott már megszületése előtt.

Ezt az okiratot 1868 május 25-én Buda városa nevében *Országh Sándor* és *Mandl Ferenc* városi képviselők és *Varasdy Lipót* főmérnök írták alá. Hogy miért nem az akkori budai polgármester, *Házmán Ferenc* szerepelt Buda városa nevében, arra nem sikerült megnyugtató adatot találnom, de valószerű, hogy politikai okai voltak. Ez abból következtethető, mert az ugyanez év június 18-án kelt szerződést már a polgármester írta alá.

A szerződés szigorú feltételeket tartalmazott: «Vállalkozó köteles a siklót a mai naptól számítandó egy év alatt a forgalomnak átadni, különben az engedély megszűnik.»

A szigorúság azonban csak a kikötésben nyilatkozott meg, mert a siklót majdnem két év után helyezték üzembe.

Az 1870 februárjában tartott kísérletekről *Wohlfahrt Henrik* tervező- és építőmérnök ezt írja: «A kocsik menetközben a pálya különböző pontjain háromszor egymásután szabadon bocsáttattak és mindannyiszor teljes biztonsaggal megfogóztak. Első esetben a tehernélküli kocsik 16 hüvelyknyire (43 centiméter), másodízben 60 mázsával megterheltetvén, 20 hüvelyknyivel szaladt vissza a teljes megállapodásig».

Hogy ez a kis ismertető necsak a történeti különlegességek iránt érdeklődőket elégítse ki, hanem azokat is, akik a műszaki adatokat is szívesen látják, közlöm a sikló adatait mai mértékegységre átszámítva.

A pálya hossza száz méter. Az alsó és felső állomás közötti magasságkülönbség 48 méter. A pálya szintje a vízszintessel 30 fokos szöget zár be. A siklót 35 lóerejű, fekvő iker-gőzgép mozgatja. A kötél vastagsága 25 milliméter, melyben hat

Buvár. 1941. jul.

melnek, ipari növényeket pedig 4·5 millió hektár helyett 11 millió hektáron, amint ezt az 1913. és 1938. évi statisztika egybevetése mutatja.

Az oroszországi állattenyésztésnek érdekes adata, hogy a lóállomány a motorizálás miatt körülbelül a felére csökkent, ugyanis 1916-ban még 35·8 millió ló volt, 1938-ban pedig már csak 17·5 millió. Ásványkincsek tekintetében mangánércben első az egész Földön, petróleumban azonban az *Amerikai Egyesült Államok*, platinában pedig *Columbia* megelőzi. Petróleumból 115 millió hektolitert termel, az Únió több mint tízszer annyit (1440 millió hektoliter), 1·24 tonna platinatermelése azonban nem nagyon marad Columbia termelése mögött (1·6 tonna). A modern gyáripari élet két legfontosabb ásványának, a vasnak és szénnek termelése terén csak a hatodik, illetőleg hetedik helyre kerül a Szovjetúnió.

A cári és a mai Oroszország kereskedelmi jellege is igen élesen szembenáll egymással. A cári Oroszország erősen agrár jellegénél fogva gabonát és cukrot vitt ki nagyobb mennyiségben, behozott pedig főként gépeket, gyapotot, vasérceket, nyersvasat, rezet, gyapjút és kőszenet, a mai Szovjetunióban ezzel szemben megcsappant mind a kivitel, mind a behozatal, mert nagyobb a belső fogyasztás, s iparcikkek terén igyekszik függetleníteni magát a behozataltól. Kivisz ma főként szőrmeket, naftatermékeket, faanyagokat, gabonát, olajnövényeket, tojást és vajat, behoz pedig elsősorban ipari termelési eszközöket, gyapotot, élelmiszereket, gyapjút, színes fémeket és nyerbőröket. Traktorokat például már egyet se hoz be, holott még az 1928/29—1932/33. termelési időszakban 59,600-at behozott a sajátmaga gyártotta 94,300 traktor kiegészítésére. Az 1933—1938 közötti években már 442,800 traktort gyártott odahaza a Szovjet. Oroszország egész világkereskedelmi mérlege a világháború előtt aktív volt, ma azonban passzív, amint ezt az alábbi értékek mutatják (a világháború előtt millió német márkában, a világháború után pedig millió csernovec rubelben, illetőleg pengőben számítva):

	1913	1927/28	1938
Kivitel....	3419·7	733·9	847
Behozatal .	2844·1	944·7	884

A cári Oroszország legjobb vásárlói voltak *Németország*, *Nagybritannia*, *Hollandia* és *Franciaország*, viszont legnagyobb szállítói ugyancsak *Németország*, *Nagybritannia*, valamint az *Amerikai Egyesült Államok*. A mai Szovjetoroszország legjobb vásárlói a *Brit birodalom* és *Németország*, legnagyobb szállítói pedig *Németország* és az *Amerikai Egyesült Államok*.

Oroszország gazdasági fejlődése és politikai megújhodása lesz hivatva eldönteni, hogy miképpen töltheti be helyét az európai gazdasági organizmusok sorában. Ennek érdekében első feladata kell légyen az óriási nagy területű birodalom közlekedési viszonyainak lényeges javítása, mert e nélkül jelentős kivitelre csak nehezen gondolhat.

Moszkva székesegyháza

B22

ág van és minden ilyen ág 6 szálból áll, tehát az egész kötél 36 szálból fonott.

Ezek a kötelek a 2900 milliméter átmérőjű dobokra tekerődnek. Ha a kötél üzemközben elszakadna, a kocsik a pálya mentén elhelyezett fagerendákba önműködően éles körmökkel kapaszkodnak. Ilyen technikai felszereltséggel adták át a forgalomnak a siklót 1870 március 2-án, amint azt az alsó épületében elhelyezett márványtáblán aranybetűs felírás hirdeti.

A megnyitáskor azonban már nem a gróf volt az engedélyes, hanem az *Ofner Bergbahn Actien-Gesellschaft (Budai Hegypálya R.-T).*

A megnyitastól számított egy évtizedig a sikló életében nem volt változás. Szállította a hegy aljában vagy Pesten lakó katonákat, tisztviselőket és az országos hivatalokban ügyes-bajos dolgaikat intéző polgárokat a Várba. Katonák őrmesterig két krajcárt, tisztek négy krajcárt fizettek. Polgári egyének pedig I. osztályon nyolc, II. osztályon hat krajcárt. Ez a menetdíj felfelé és lefelé, tehát két menetre volt érvényes. Később egységesen 16 fillér volt a tarifa, ma pedig egy tantuszért visz fel és ugyanannyiért hoz le a sikló.

Csak 1880. július 3-áról találunk ismét egy pótszerződést, melyet már *Budapest* székesfőváros közönsége köt a Budai Hegypálya R.-T.-gal. Ebben a fővarosra való háramlási kötelezettséget az eredeti negyven év helyett ötven évben állapítják meg, tehát a háramlási időpont 1920. évi március 2-ikán reggel 5 óra. Ez a szerződés az építési tőkét az eredeti 1870 decemberi mérleg alapján 191,990 forint 70 krajcárban állapítja meg.

Érdekes feljegyzéseket és nyilatkozatokat találtam arra, hogy a *király* miként szüntette meg a vár erődítési jellegét, amikor is a 339 négyszögmértékű siklóterület 1875. október 19-én Budapest közönségének birtokába átadatott.

Nagyot fordult az idő kereke, sokszor forgott a sikló kötéltartó dobja. Még nem száguldott a várba vezető szerpentinen a kék autóbusz, még nem verte fel az autók százainak dudahangja a vár úri csendjét. Halkan teljesítette kötelességét a sikló. Nagyon sok pesti, de óbudai polgár is volt, aki még sohasem ült rajta, de nem is tudta, hogy van és mozog.

De jött a nagy megmozdulás, a millennium, az ezeréves magyar nemzet boldog ujjongásának kiáltása a művelt Európa felé: «A Kárpátok tövében él a nép, mely tatár, török pusztítása ellenére akar és tud szépet, nagyot alkotni.» És elküldte minden nemzet, nyugatról keletről a nyilvánosság hangadóit, az újságírásnak kitűnőségeit Magyarországba, Budapestre.

Itt hallunk ismét a mi siklónkról. 1896. június 18-án közli a *Pesti Hírlap: Szerencsétlenség a siklón.* A miniszterelnöki *(Bánffy Dezső* báró) estélyről hazatérő külföldi újságírók, sajnos, nem vihetik magukkal zavartalanul azokat a kellemes benyomásokat, amiket itt szereztek. Lefelé jövet a várból a külföldi újságírókkal megtelt gőzsiklóval baleset történt, amelynek — fájdalom — kilencen áldozatai lettek. Este tizenegykor történt a szerencsétlenség. Sajnos, hogy épp azokkal kellett megtörténni, akik a nagyvilág előtt fognak erről beszámolni.»

Nem is volt azóta a siklóval semmi baj. Pedig aránylag és a tájékozatlan szemlélő előtt szinte hihetetlen utasmennyiséget szállít.

Az évek hosszú soráról statisztikai adatok beszélnek. Csak a fontosabb éveket sorakoztatom fel: Az első adatot 1873-ból találtam. A szállított személyek száma évenként: 1873-ban 420,000; 1885-ben, az első magyar országos kiállítás évében: 571,877; 1896-ban, a millennium évében: 625,660; 1919-ben, a «minden a mienk» időszakában: 1.810,250 személy.

A Beszkárt 1932-ben vette át az üzem vezetését. 1934-ben a szállított utasok száma 443,133-ra csökkent. 1937-ben már ismét 962,561 volt az utasszám, tehát az 1934. évi forgalomnak több mint kétszerese. A legutolsó adat az elmúlt 1940. évről 862,761 utasszámot mutat.

Mindenki azt hitte, hogy ez a hét évtizedre visszatekintő békebeli közlekedési eszköz a géperejű járóművek idejében már a multé. Kiderült, hogy ez a felfogás téves. A sikló népszerűbb és keresettebb, mint valaha.

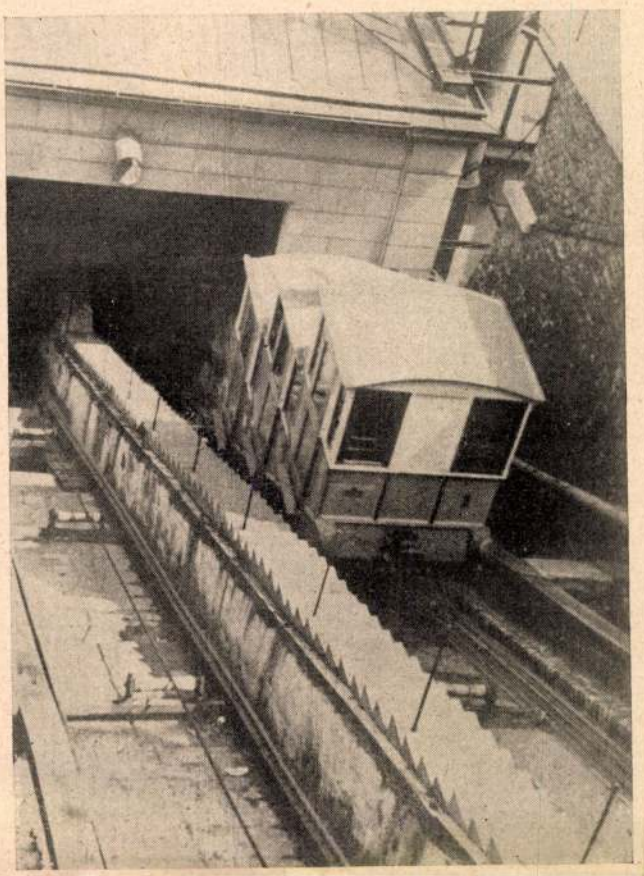

A sikló

TERMÉSZET A LAKÁSBAN

Írta ROTARIDES MIHÁLY

A holland *Ingenhous* nevéhez fűződik az az érdekes felfedezés, hogy az állatok lélekzése által szennyezett levegőt a növények napfény jelenlétében hamarosan megtisztítják. Ingenhous alig sejthette még, hogy ebből a megállapításból később az emberek egyik legkedvesebb szórakozása fog kifejlődni. 1837-ben az angol *Ward* tett újabb érdekes felfedezést, ő jött rá a víziállatok és növények anyagcseréjének kölcsönösségére, nevezetesen arra, hogy a vízben elnyelt gázok egyensúly-állapota akkor marad fenn, ha benne az állatok mellett növényeket is tartunk. A növények ugyanis anyagcseréjük alkalmával az állatok által kilélekzett szénsavat szénre és oxigénre bontják szét, a szenet felhasználják szervezetük felépítéséhez, az oxigént pedig leadják. Ward kísérleteit az aranykárásszal *(Carassius auratus)* és a *Vallisneria spiralis* nevű vízinövénnyel végezte. Ő legfeljebb azért nem lehetett még «akvarista», mert az első igazi, üveglapokból álló medence megszerkesztése *Warrington* nevéhez fűződik (1850) és ennek is csak három évvel később adta *Grosse* az *akvárium* nevet.

Angol kezdeményezésre az akvarisztikának rövidesen *Németország*ban is akadt híve. Az első, aki ott felkarolta és könyvet is adott ki róla 1857-ben, *Rossmässler Adolf* volt, de sok idő telik el addig, amíg szélesebb rétegekben is elterjedhetett. Sokan csak haszontalan pancsolásnak tekintették, mások, akik próbálkoztak vele, költségesnek tartották, vagy pedig halaik a túlságos «gondozás» következtében pusztultak el. Mai kedveltségét legjobban néhány számadattal jellemezhetjük. A németországi akvaristák és terraristák egyesületeinek szövetsége *(Frankfurt a/M.)* mintegy 400 egyesületet tart nyilván. *Arnold* és *Ahl Fremdländische Süsswasserfische* című könyvükben több mint 700 olyan külföldi (részint exotikus) édesvízi halat írnak le, melyeknek akváriumban való tartásáról már tapasztalatok vannak, de bizonyos, hogy az akváriumokban eddig szerepelt fajok száma, különösen ha az európai halakat és a tengeri halakkal folytatott próbalkozásokat is számítjuk, lényegesen nagyobb. Erre vall a *Holly, Meinken* és *Rachow* feldolgozásában megjelenő *Die Aquarienfische in Wort und Bild* című gazdag kiállítású, de még be nem fejezett munka. A *Budapesti Akvárium és Terrárium Egyesület* 1912 óta áll fenn, s az akvarisztikának nálunk is sok lelkes barátja van. Magyar könyvvel is rendelkezünk erre vonatkozólag *Behyna Miklós* tollából.

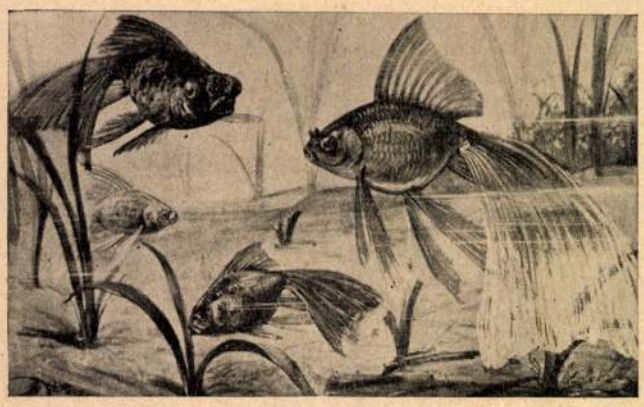

Távcsőszemű és fátyolfarkú aranyhal. Flanderky festménye nyomán, Brehm könyvéből

Ha a szobaakvárium első alkalmazása óta nem is telt el nagyon hosszú idő, annál hosszabb multra tekinthet vissza díszhalak tartása, sőt kiválogató tenyésztése szabadban épített vízmedencékben. A kínaiak már igen régi idők óta tartják az úgynevezett aranyhalat, melyet valószínűleg a közönséges kárász színes változatából tenyésztettek ki, s tovább folytatták ezt a japánok, akiktől az aranyhal az 1600-as évek elején kerülhetett Európába. Ma *Olaszország*ban a kedvező éghajlat következtében több helyen vadon is él, sőt nemrégiben nálunk is élt a *Rómaifürdő* patakjának vizében. Változékonyságánál fogva igen érdekes és vonzó alakjait tenyésztették ki. Különösen változékony farkának és szemeinek kialakulása tekintetében. Hosszú, lelógó úszonyaival nagyon érdekes látvány a fátyolfarkú aranyhal és különös a távcsőszemű változat, melynek szemei 10—15 milliméterre is kiállanak a fej fölületéből.

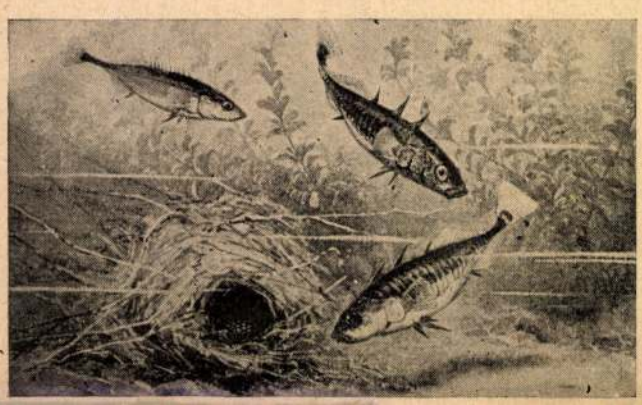

Tüskés pikó (Gasterosteus aculeatus) fészkével. Jobbra fölül a hím, alul a nőstény, balra fölül a kis pikó (Gasterosteus pinguitius). Herder festménye nyomán, Walter könyvéből

Már ebből a példából is azt látjuk, hogy az akvaristák kedvelt halai a vonzó, színpompás és érdekes alakú fajok közül kerülnek ki, de nem kevésbbé kedvelik azokat sem, amelyek viselkedésében, szokásaiban tapasztalhatók feltűnőbb vonások. Nagyon elterjedtek a nem kényes

Wohlfarth Gyula dr

Az esztergomi papnöveldében Ipolyi növendéktársa. Vele rajzoltatta Ipolyi a régi basilikának a várhegyen heverő emlék köveit, oszlopfőit és portaléja timpanumát.

Pór Antal: Ipolyi Arnold váradi püspök élete és munkái vázlata. Pozsony–Budapest, 1886. 32. l.

Vasárnap **8** Kath. Reminiscere Prot. Zoltán	Izr. 14. Purim
Hétfő **9** Kath. Franciska Prot. Franciska	Izr. 15. Susan Purim
Kedd **10** Kath. 40 Vértanú Prot. Olimpia	
Szerda **11** Kath. Szilárd Prot. Aladár	
Csütörtök **12** Kath. Gergely Prot. Gergely	
Péntek **13** Kath. Szabin Prot. Krisztián	
Szombat **14** Kath. Matild Prot. Matild	Izr. 20 S. Ki Thiza

Wohlgemuth János

Wohlgemuth János, Pozsonyban született és 1726—28 látogatta az akadémiát.

Fleischer Becs

96. l.

Római agyagetésze töredéke VI. 266.

Wohlgemuth Joannes

Geb. in Pressburg

1730-33.

Bècsi akadèmia
Ujhèzy

Kis-Zombor h. n. II. 174.

Wohlfahrt Henrik

A budai sikló építését Juraszek Ödön mérnök tervei alapján kezdték meg 1868-ban; a munkálatokat 1869-től kezdve Wohlfahrt Henrik vezette.

Ábrahám Kálmán: Egy közlekedési müemlék rekonstrukciója - a várhegyi sikló.

Budapest, 1970. 8. sz. 16-17. l.

Wahlfarth Henrik mérnök

Az első Siklós terverője volt.

Kocagh ákos: Hill Klára

Szabad Föld, 1971. nov. 14.

Wohlgemuth festő. 1500. körül

Archaeologiai Értesítő

1917, 88—89.

Roth Viktorné: Kedely oltárok.

M.D.K.

Wohlgemuth M.

1470 előtti rajza nyomán
1493-ban készült fametszetet
közli:

Ö: Radnai Lóránt: Az újjászületés
Budavári

ÉLET és TUDOMÁNY, Bp.1965. XX évf. dec. 2. sz.
2424. old.

M.D.K.

W. Pleydenwurff és M. Wohlgemut, rézmetsző

1470 előtt készült és 1493-ban a Schreidel-krónikában megjelent metszet a budai vár első fennmaradt ábrázolása, melyre szerző, a részleteiben hiteles, de nagy egészében az credetitől eltérő szilnett hatást nyújtó helyreállitással kapcsolatban hivatkozik

Czagány István: Műemlékhelyreállitási kérdések a Budavári palota ujjáépitésénél

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1967.XVI.évf. 3.sz.

133. old.

a. D. K.

WOHLGEMUTH

és Pleydenwurff

1467. kép a budai várról

Gerő László: A budai vár helyreállítása Bp. 1957. 146. l.

M.D.K.

WOHLGEMUTH vajzoló

1463. Bajz a budai várról

Gerő: Magyarországi várépítészet Bk. 1955.

267

K.D.U.

WOHLGEMUTH Mátyás

XV. századi ábrázolása Budáról

Budai vár rajza 1463.

Gerő: Magyarországi várépítészet 154-1955:

156. 157. 267. l.

M. C. K.

Wohlgemuth

mühelzéből Erult ki
Buda fametszetü
látkepe, mely Schedel
kronikájában jelent
meg és 1493-ban Nürn-
bergben került. A
budai vár 1470 körül
lehetett ilyen.

Jajmegszent

12. l

Fa, tempera és olaj, 41·5×30 cm.
Jelezve a ruha felső szegélyén: OPUS IOHANES BURGUNDI.
A San Marco-gyüjteményből.
Restaurálta Váli László, 1932. Ekkor került napvilágra a szignatúra, egy eddig teljesen ismeretlen művészé.

Gerevich PA, 236. és 263. l. (Bernardino dei Conti.) — Benesch Belved. 70. l. (Bartolomeo Veneto köre.) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6—7. l.

LEBRUN, CHARLES (francia festő, 1619—1690)

Szentlélek

Ovális, vászon, olaj, 52×40 cm.
A tarnowi püspök címerével díszített keretben.

Maszlaghy II., 554. szám.

LE SUEUR, EUSTACHE (francia festő, 1617—1655)

Szent Pál megtérése

Vászon, olaj, 84×98 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

Őszi kiállítás, 1930. Ipolyi, 88. szám.

POUSSIN, GASPARD DUGHET (francia festő, 1613—1675)

Krisztus sírbatétele

Vászon, olaj, 38×30 cm.

FRANCIA FESTŐ, XVIII. század

Női arckép

Vászon, olaj, 80×64·5 cm.

Wohlgemuth Henrik

ötvös

1828 Zágráb

Kapmagyarorszötvösök 48 l.

Visegrád.

A középtért a város és v
vidéket csorda és több járóke
hegyek képezik. Felirata:

RUINEN DES SCHLOS
in Ungarn.

fölül jobbra: DLXXXXIII.

Am., mér. a vk. 9.8:

140

a Dunán bárka ereszkedik lef

Wohlgemuth Michael
és Pleydenwurff

által készitett és Schedel -krónikában /1493-ban a CXXXIX levélen/ megjelent fametszet Buda első ábrázolása.

9.o.

/dr. Kelényi B.Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 1683-1718. 86.o. és 16 melléklet /repr./.
Bp. 1937.

M.D.K.

Wohlgemuth Mihály fametsző

1434-ben született nürnbergi fametsző, hires tanitványa volt a magyar származásu "de németté váltx és igy németnek elkönyvelt" Dürer Albrechtnek. /1471-1528/
Wohlgemuth a "Schedels Weltchronik" c. könyvbe készitett fametszetei révén vált hiressé, "Dürer pedig mesterét is tulszárnyalta. Dürer ama kor fametszőmüvészetében, de talán minden korokéban is a legnagyobb müvésznek nevezhető."

Grafikus Müvezetők Évkönyve, 1933.
Dragutin Horvat: Müvészi Fametszet 109-110. l.

Wohl

Wohlgemuth Michael

metsző MDK

Kremmer D. :PestBBudát ábrázoló német metszetek.
Bp. 1922.
A metszetek valószinü készitői: Michael Wohlgemut és Wilhelm Pleydenwurf.

Csemegi: Budavári. 1955.
117.o. 32. jegyzet.

M. Wohlgemut és W. Pleydenwurff M.D.K.

kérmetszőr

1470 előtt készült és az 1493-ban a „Schreidel krónikában" megjelent metszetére hivatkozik a szerző, annak bizonyítására, hogy a nagyterem szárny kubusából „kéménysszerűen" kicsemelkedő erkélye, a történelem során sokasan jelentkezett ig. Ugyanott hibártatja az ablakokban alkalmazott sűrűes üveget „ami belső tér nélkül épülettrészt nevetségessé tehát."

Czagány István: Műemlékhelyreállítási kérdések a Budaváris palota ujjáépitésénél

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1967. XVI. évf. 3. sz.

153. old.

M.D.K.

Wohlgemut, Michael, festő

(Dürer ifjúkori mestere) és Wilhelm Pleydenwurff készítették Hartmann Schedel nürnbergi krónikás 1493-ban megjelent krónikájának illusztrációs munkáit, melyek előtt eg ismeretlen mestertől származó, kb. 20 évvel korábban készült rajz Buda legrégibb ábrázolása.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493 - 1800/.
Bp. 1963. 19. old. Kép: I. t.
© 192.

Wohlgemuth, Michael

Bndái ábrázoló metszését említi.

Czagány István könyvisiertetése /Gonbos Zoltán: Budavári kertek/. Művtört.Ért.1970.4.sz.298-302. l.

300.Ft.

MDK

Wohlgemuth Mihály

xk A kassai székesegyház főoltára, repr.

Magyar Épitőművészet 1908. 12.sz. 9.1.

Wohlgemuth.

l.

Gerö Bvár

105. l.

Wohlgemuth

XV. 12

l.

Gero Brás

146. l.

Wolgemuth

fametrső

l. Gerő Bvár

6. l. Keppel.

Wohlgemuth Mihály

festő

László

Arch. Ert. 1914

439. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Wohlgemuth Mihály

l.

Henszlmann Imre:

I. Mátyás király cyphorn archéjei. Pest 1861.

124, 125 l.

Wolgemut, Michel

1434 – 1519

d.

Bartsch

210-d.

Wolgemuth Michael

Buda lászege
1491. ben.
Szinesen repr.

Gallina

» . . OR . . XII. « — »CAVE DIVIN« — » COL. VIII. . . . «

Jelzése alól jobbra: »*Luigi Bazzani* POMPEI.«

Aquarell, papiros, méretei 44: 31·5 cm.

1891: III. 157. — 1892: III. 157. — 1893: IV. 271. — 1894: IV. 58. — 1895: IV. 58. — 1896: IV. 60. — 1897: IV. 60. — 1898: IV. 60. — 1900: IV. 60. — 1901: IV. 60. — 1903: IV. 60. — 1904: IV. 60. — 1905: IV. 60. —

~~Vétetett 1889-ben. — Magy. Képt. 516. — Ltsza 376.~~

Magy. Képtár 516. — Uj lelt. sz. 376. — Vétetett 1889-ben. — 1905. átv. jegyz. 324. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. n. 1969.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban

Mk 516.
Ujl. 376.

Vét 1889

Wohlgemuth-ell.

Buda látképe
a Schedel kroni-
kából
Anton Koberger
Nürnberg 1493
A fametszet reprodukciója

~~Fa~~ Szentkúty Pál dr.
A könyvillusztráció
Tíz irás a nyomdá-
statról Kilencedik
Hungária könyv. Bp. 1942
32–35

éppen azért, mert kevesen vagyunk és mert kezdok vagyunk, szuk-

szélesebb rétegeinek tájékoztatása oly kiadványok útján, melyek külső megjelenésükkel maguk is illusztrálják és népszerűsítik könyvművészetünket.

Első évkönyvünk nem annyira a szakemberhez, mint inkább a nagyközönséghez fordul. Tisztázni akarjuk a „bibliofiliá"-nak sokak előtt még ma is homályos fogalmát, ismertetjük a könyvesztétikának, különösen a tipografia esztétikájának alaptörvényeit, beszámolunk eddigi tevékenységünkről, Társaságunk szervezetéről, főleg pedig híveket kívánunk toborozni a „szép könyv" érdekében folytatott munkásságunknak, hogy minél nagyobb erővel szolgálhassuk feladatainkat.

Következő évkönyvünket a könyvillusztrációnak óhajtjuk szentelni s máris bírjuk modern könyvművészetünk legilletékesebb tényezőinek ígéretét, hogy a magyar könyvillusztrációt megfelelően szemléltető kiadvány létrehozásában bennünket hathatósan támogatni fognak.

Wolgemut, Michael

grad
2

Pásztor Bp.
7. l.

7.	Dr.Perczenyi Dezső	felesége	uj
8.	Dr.Tolnai Gáborné Dr.Berkovits Ilona	egy.m.tanár müemléki őr	uj
9.	Foglárné Dr.Tombor Ilona	tanár, müemléki őr	uj
10.	Dr.Szabó Erzsébet	müemléki s.őr	uj
11.	Saláth Ferenc	szakaltiszt	uj

Wolgemuth

vöd
2

Fógel József dr.

II. Lajos udvartartása
1516–1526. Bp.
1917. 85. l.

s.

kesztő elfogadónak, Szentiványi
nek az eredetiben felmutatott
napján 170.koronáról kiállitott
a kereseti 170.korona tőkét, 1912.
l járó 6% kamatját, 7 kor.76.
21.kor.50.fillérben ezennel meg-
p alatt végrehajtás terhe mellett
zet"cég felperesnek egyetemlegesen
kifogásaikat meghatalmazott ügyvéd

Wolgemut, Michel

Lred

Peter I. 108, 109. P.
110. P. 115. P. 118. P.

795.

...ézve. Előre fésült haja, bajusza (s szemöldöke leberetvált
...rna, szeme kék. Ingén ek lehajtott gallérja sze-
...van megkötve, mellénye kivágott, mellgombjai a-
...e.

..., méretei 70:58.

... ereklyemuzeumból. 107/95. № 17.
...s kiállitásra engedtetett át (151/96)
...ezett ujra (416/96).

107/95 № 17.

Wolgemut Mihály

Lrod

Tóth Ernő:
Európai grafika
Bp. 1943. 110, 116. l.

~~Délvidéki festők VII. 162~~

Wohlgemuth, Michael

Lrod
Z

Nyári, Dr. Alexander.
Der Dom zu Kaschau.
Bp. 1896
34. l.

Komárom II. 192

Wolgemut

l.

Lepold Stefano

23. l.

Gl. Ct. lap.

KILIÁN F

MAGYAR KIRÁLYI EGYETEM

IV. váczi-utcza 28, I

Nagyságos Dr. Henszlma

A magyar,
franczia, angol és német
IRODALOM
TÖKÉLETES RAKTÁRA.

REMEKIRÓK
díszkötésben.

TUDOMÁNYOS
KÖNYVEK
minden ágazatai

Ifjusági iratok.

IMAKÖNYVEK.

Szíves áttekintés vége

i Myskovszky, Kü
alters & d. Renau

A meg nem tartott könyvek minél

Wolgemuth

laid

Kárwell. XVII. l.

Frankl Ervin, Főgimn. Igazgatóság Szolnok, Főreálisk. Igazgatóság Győr, Gohl Ödön, br. Groedel Herman, Győry Tibor, Gyulay Ágost, Határszéli rendőrkapitányság Bártfa, Határszéli rendőrkapitányság Brassó, Hering János, Hilhelm F., Hodinka Antal, «Hódmezővásárhely» szerkesztősége, Hoffmann Mária, d'Isoz Kálmán, Jakubovich Emil, Jónás Károly, Kardos Elemér, Károlyi Árpád, Keresk. és Iparkamara Budapest, Keresk. és Iparkamara Pécs, Kereszty István, Kiss Pálné, Klein Sámuel, Kolozsmegyei árvaszék, Kobek Béla, Kohlender Árpád, Kraus Henrik, Lechner Jenő, Léderer Ervin, Lehmann Ferenc, Lucas József, Madarassy László, M. Kir. Keresk. Múzeum igazgatósága, M. kir. 10. honvéd gyalogezred parancsnoksága, M. Földrajzi Intézet R.-T., Magyar Gazdaszövetség, M.-Lengyel Egyesület, Magyar Könyvszemle szerkesztősége, Magyar turista szövetség, Melich János, Menczer Lipót, Milleker Bódog, ifj. Miskolczy Imre, Moesz Gusztáv, Mosolygó Simon, Nagybányai ref. egyház lelkészi hivatala, Német nyugati főhadiszállás, Pacor Viktor, Pauer János, Pilch Jenő, Pressedienst des k. u. k. Kriegsministeriums, Rácz László, Reisner Józsefné, Réthly Antal, Rónay

Wohlgemuth, Michel

l.

Muther Richard:
A festőművészet
története.
Ford. Lengyel Géza.
Bp. [1920] I. 174. l.

festett AR C K É P E K E T,Rómában
épei festőibbek lesznek,sokkal ma-
ortaitokat már a stanzákban is fes-
e vannak foglalva a kompozicióba.
tette meg.A XVI.századi portrait-
épviseli II.Gyula pápának,ennek a
ergikus,hatalmas egyéniségnek az
minden energiája és finomsága.Az
iben isvan egy másolata.Az egész
vancsak két példányban van meg
Pitti és Amerika./1514 körül ké-
eti benne.--Az előkelő udvari
mutatja be Castiglione arcképében,
okkal /Páris,Louvre./.--Beállitásá-
képtárban őrzött Ismeretlen férfi
g az egész kép.A ruha,a csipke já-
gában.Megfestésben közel all hozzá
ve.Ez a Sixtusi Madonna modellje.
m hiteles.-- Fornarina /Roma,Pal.
e Rafael többi portraitjainak
ulio Romano müvének tartja.A Pitti-
dinálissal /Ludovico de Rossi és
cképét.A II.Gyula képhez hasonlóan
nálnak.

zott a Madonna ábrázolásának prob-
icióba kapcsolódik az egykori,
Madonna d'Alba.Azonban itt már
lmazott szigoru háromszög,illet-
.A háttérben széles tájkép van.A
zei képein.A Megváltó tragédiajá-
itás problémái jobban érdeklik,

Wohlgemuth

Ivód

z

Myskovszky Viktor:

Kassa város kőzepkori és renaissance stílű műemlékei. Bp é. n. 12. l.

Wohlgemuth Mihály

rod

z

Kabdebo Gyula:

A nobrázat története.

Bp. 1909. 102. l.

GYULAFEHÉRVÁR: A déli kapu ívezetének részlete CXLVI
— A déli kapu részlete CXLVII
PÉCS: Kőtöredékek: 1—2. Párkányrészlet, 3. Mellvédlapok CXLVIII
— Párkányrészletek CXLIX
— Ívezetek töredékei CL
— Fülkék és ívezetek töredékei CLI
— Ívbordás zárókő és keret töredéke a Népoltárról CLII
SOMOGYVÁR: Párkánytöredékek CLIII
— 1. Pillérfő, 2. Falmeződíszítés, 3. Keretrészlet, 4. Griffes faragvány CLIV
SZÉKESFEHÉRVÁR: 1—4. Oszlopfő töredékek, 5. Keretrészlet CLV
— 1. Oszlopfő, 2—3. Keretrészlet, 4. Párkány CLVI
— 1. Oltárfülke (?) ívmezeje, 2. Párkány CLVII
— Párkánytöredékek CLVIII
— Kerettöredékek CLIX
HALMÁGY: Fülke a templomban CLX
PÉCS: Ívrészlet CLX
SZÉKESFEHÉRVÁR: Keretrészlet CLX
KŐTÖREDÉKEK: 1. Nyitráról, 2. Dömösről, 3. Cikóról, 4. Székesfehérvárról CLXI
SOPRONHORPÁCS: Faragvány a templom kapujáról CLXII
SZENT ISTVÁN koporsója CLXIII
ZALAVÁR: Márványtöredékek CLXIV

Wolgemut, Michel

1434 – 1519

Dürer mestere

vő

Barát-Éber-Takács

A művészet története. II. k. Európa művészete. Bp. 1934.

210.1

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1936. MÁRCIUS 15-TŐL MÁRCIUS 29-IG.

Wohlgemut

l.

Szabómagyfest

50, 57. l. - 63. l.

Wohlgemuth, Michael

Horvátyáskori

150.1-

Wolgemuth Michael

l.

Pasteiner

A univenetek tört
370, 375, 553-l.

tyén, — mert olyan nehéz időket élünk, hogy önzetlenül senkise bánt senkit! . . .

(Férj és feleség.) A fiatal iró és a kis görl betértek a körúti előkelő étteremben. Délben volt az esküvőjük és most voltaképen a nászlakomát fogyasztották boldog kettesben. Az étteremben ott volt egyik házassági tanujuk, Harsányi Zsolt is, aki, amint meglátta őket, élénk meglepetéssel kérdezte asztaltársától:

— Hát ezek még együtt vannak?

(Molnár Ferencben) élénken ki van fejlődve az üzleti szellem. Egyszer a Vigszinháztól azt kérte, hogy a ruhatár jövedelméből is fizessen neki tantiémet, amikor a darabját játsszák. A direktor védekezni próbált:

— De, kedves Feri, mi eddig is adtunk neked tiz százalékot, most tizenkettőt adjunk?

Molnár pedig visszatromfolt:

— Én eddig 90 százalékát nektek adtam a jövedelemből, ezentul csak — nyolcvannyolcat adok! . . .

Wolgemut

Schoen Collaggrüß

Bella vrbs bungarie dānissima regum sede ⁊ aulis nose danubij sita: bungaria enim vltra ⁊ citra danubiū latissimo terras occupat atq; ea vrbs danubiū ei⁹ q̄si pannonia fuit, que ab oriente metā ab occidente moraua habuit, sep̄ enotie ⁊ danubius. austrum illaria montes creuerē: que trāsdanubij bungaria ascripsere sydric prius et ardualis gentes habuit sep̄dias qui contermini germanie fuere ⁊ dacos. hi qui nunc hac vocant' quare ter ad occasū germanie. inter fluuiū ⁊ lacū nouū lantzmo regnos sed, slauis post. nam big dans melsos appellant: sed que ea loca tenuerint; que nunc tranſiluani occupant vicina mal scribus in comune spectē moribus tangit. Ab hac parte vngarie que gothidarū fuit adhuc termin⁹ est quod tepusiū appellāt: pro gepudio. Bungaria aut terra ferax; vbi aque rimis habet in quo metalla ferri materiaq; copia vertit. glebe illic humoris fructifera. aur⁹ ⁊ argent⁹ diuitis venetiae fabrice opime edificiis. nisi sua fe vbertate exuberaret. Cum vero bimi in fertilia multipliceri efferūt vnā cū grege cū cōfertissimes caput meo rocodēt ales regiones ingrediebos ⁊ cum anos abscinde ruthenos terrāq; nigroꝝ cumanoꝝ. ⁊ vlqs ad vltā flumen teyth pertere. Postea⁹ longo bar-dias qui pannoniā gubernabāt regnoq; eos repulit. Deinde paulisa posteritate pannonie regiones ponit fluit. Anno dñi quadringentesimoprimo. Sigismūd⁹ rex bungarie⁊ deinde et vnde bienus est. ⁊ buda frater eius siquidem⁹. Attila in regia dignitate ertulerunt. In ea quitate sycambria sedem elegit. Et ex una ta ambitione tener as regiones molestare intitusos bladi frater fuit regnantes participem fecit. Et in sub iectas nationes principe cōbinat. Interea rex bungie dum regni iura pannonias cū frate bleda vel bu

da gereret. macedonū nulli ⁊ adria⁹ veraq; tracias: in anfissima rabie tenuit aret. Inde cū sycambie te-nuerent. buda fr ater ei⁹ terminos fin regnantes trāsgressi ac regni in cinis abiecta a pellis accol' ar' cit. Ea vobrem bleda gem asu fini regnis conferē' gregq; manibus genit. Hic in danubij postpatari ferat. Inde nous edictis vrbem athile vocari iussit. Hunni id nō obtrectates illā buda ara vocauere. Bungari q; ydē in hac biem obuda vocant. Dextoni edicti regia magis forma dicte cunctis ab inde excipiunt ei⁹ vrbes athile vocauerūt. In sycambra deinde athila quinq; annis quesit. Specialiores ad ua-riau regiones ostendā. Post paspera deinde ega buda primaria bungarie condita. que ex parte moenia ei⁹ ostēdit vrbis fini implicat. Cuius loci cōdno ea est: vt nec quoq; minimus: nec certe amenius in tota terra bungaria inueniri possit. In ea nōnulla extant religiosoꝝ monasteria celeberrima. aliaq; publicus grauissiq; edificia: cōmunissima p̄ cetera in ea regione vrbis⁹ insula clarissima. Adeo regia dignitate insi-gnita. ⁊ basilicas menib⁹ ⁊ arce pulcherri ma quā arcem peedarā ficata ⁊ alias arces in tota bungaria p̄-cipue mire gradui castru nobile vbi corona regia obseruat' examinat' ita Stanbuas de eorum rer bus ga-rie nigro dicunt cumani. Cuius nec antiqa monumenta pferendi in qua muri ei⁹ affirmi: ⁊ aute celeberri-me effe referunt. hanc pierfluat inter germanicus fluuius: qui deinde sepe dictis pontium struit. Sept-mū ti pigrū ad paludū spēnē nō habentes anni cognoscē. Deinceq quatuor ita magna fiunt; ⁊ q̄ longitudi nem. 3l. nubū passuū nō minorē equant; cuicēs basilia incrementis remeant sapore.

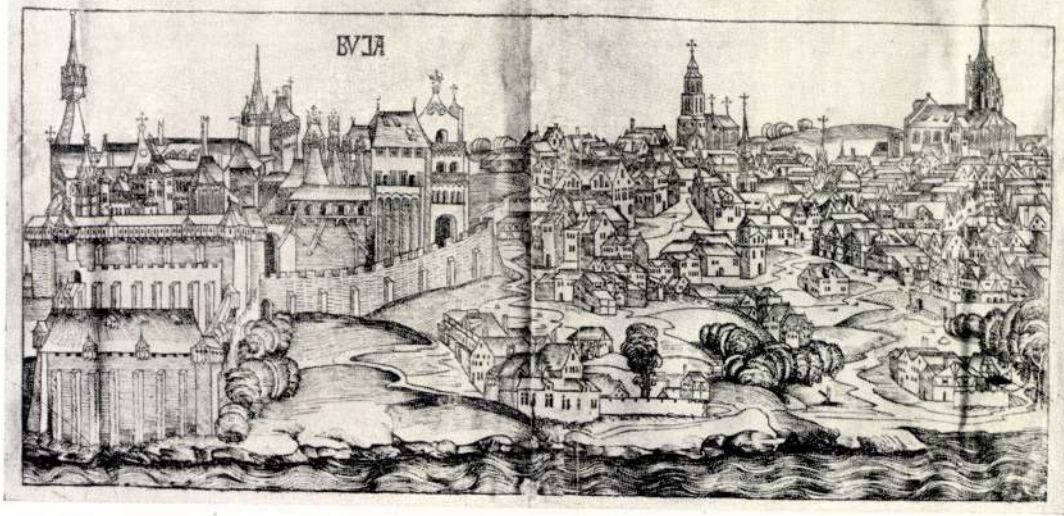

Wohlgemuth

Wod

Forster Akademieuhr

18. l.

a szovjet életét, egyetlen krajcár értékü szolgálatot nem tett neki, sőt saját élete kockáztatásával résztvett a szovjet megdöntésére irányuló ellenforradalmi mozgalmakban is és ellenforradalmári müködésével számos nemzeti értéket mentett meg. Ezután áttért az egyes vádpontok valótlanságának bizonyitására a következőkben:

A proletárdiktatura kitörése után Krausz Simon azon a cimen, hogy körül akar nézni a bécsi pénzpiacon, Bécsbe utazott és érintkezésbe lépett a polgári társadalom néhány eminens tagjával, valamint az ott már nagy számban összegyült ellenforradalmár emigránsokkal, akikkel arról tanácskozott, hogy miként lehetne a magyar értékpapirokat külföldre kicsempészni és a vörösök elől megmenteni. Ezt olyan módon gondolták megvalósitani, hogy egy szinleges társaság alakul, amelynek az értékpapirok a visszavásárlási jog kikötésével, provizió fizetésének kötelezettsége mellett a visszavásárláskor el fognak adatni és ezáltal az értékpapirok idegen zászlót nyernének védelmül. Ugyanekkor tanácskozásokat folytatott egy ismert olasz publi-

Wolgemuth

l.

Tanulmányok Bp.
multjából. III

111. l.

igozott talppal és baluszteres szárral. Pest, XVIII. sz.
rofilierten Fuss, mit Balusterschaft. Pest, XVIII. Jh.

alak. Bécs, 1805. — Zwei Leuchter, Silber, empire-

lak. Bécs, 1817. — Zwei Leuchter, Silber. Wien, 1817.

empirediszitéssel, két csigásan hajlott karral, közepén
ei Armleuchter, Silber, mit Empiredekor und zwei
ett. Wien, 1805. 2420 gr.

ES KORSÓ, ezüst, kérdőjelalaku füllel. Bécs, XIX. sz.
ug, Silber. Wien, XIX. Jh. 1800 gr.

L, ezüst, két kengyeles füllel. Bécs, 1827. — Kleiner
, mit Bügelhenkel. Wien, 1827. 1410 gr.

edővel, felnyuló kosfejes füllel. Bécs, empire. — Zwei
idderkopf. Wien, empire. 1320 gr.

ezdes alak, födelében római pénzek. Magyar, XVIII.
ppt, am Deckel römische Münzen. Ungarisch, XVIII.

rébelve Mars, Vénusz és Ámor. Augsburg, XVIII. sz.
trieben Mars, Venus u. Amor. Augsburg, XVIII. Jh.

gben a renaissance a pogánykori
művészetekben teljes uralomra
ben Itáliában lép fel, a mely időtől
kizárólag a templomok foglal-
vösöket; az ereklyetartók, az úr-
k körül a góth műízlés ötvöseinek
kadt, mindinkább ritkábbá lesznek,
iszítési mód, a tausálás lép,
kívül nagy szerepe és hálás tere
ől metszett edények készítésében
gy foglalkoztatják, mint az akkor
roteszkek, a karyatidák, hermák,
nőttek meg hosszú időkön át
nek a sajátságos és különböző
ek, a drágakövek s a zománcz
: ónix, a lazúrkő, a calcedon, a
sen az edények készítésénél, a
el, hyppokampuszokkal, gyermek-
ntumok már inkább alsórendű

n nyomaival az ötvösség terén
nem vonhatjuk, hogy már jóval

348. ábra. Tál és kancsó

műben előállítva. A szépen hajlo
A 41 cm. átmérővel bíró kerek
eléggé durván öntött s csak hiány
oszlopok mellett fa tövében fekv
szivébe tőrt mártó LUCRÉTIA láth
felé irányozza, baljával szemeit e
roskadva a földön hever; jobbfel
hazaszáguldott; előtte a hűséget j
kivehetjük, a népet bosszúra lázító
magasbuló köralakú gyürű fogla
keresztelését ábrázolta a művész,
három paizsot s ezekben egy-e
keresztbe helyezett strucztoll, a
keble vérével tápláló pelikán, a p

A kancsó és a tál nem
legszembeszökőbben. Ezek ugy
míg a korsó hasonló fajta diszí
arabeszkek szerkezetével tisztáb

Wolgemut

l.

Arch. Ert. 1929

179. l.

Zeitschrift für Ethnologie VII. 8.

Wohlgemut

Buda látképe a Schedel-féle világkrónikában levő fametszeten.

Horváth H. ideálizált leegyszerűsítésnek tartja.

Horv Zsigmond

103.-f

Wohlgemuth Lukács
nürnbergi festő

l.

Uxa.
112, 113, 114,
122. l.

Állatorvosi osztály.

Tájékoztatásul szolgál a 144. oldalon levő helyszínrajz.

Bethlen-utca
Dambinszky-utca
Rotten biller-utca
Tanárok szobája
Tornacsarnok
Tornaudvar
Tanműhely
Tanműhely
Tanműhely

Wolgemut Michel

l.

Novák II

116-1.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Wohlgemut

Źródł

Pulmagyarch.

II. 228. l.

218, 269. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Wohlgemuth, Michael

1.

M. Bibl. Heule

1924. 50. P..

HELYSÉG

NYITRA

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

Ötvös

KOR

XVI. n.

ŐRZÉSI HELYISÉG

Székesegyh. kincstára

TULAJDONOS

MÉRET

TÁRGY

Pásztorbot

LEIRÁS (ANYAG, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Görbületén nát nyag foglal helyet, dicskörben Mária, jobb ján Jézussal ül. Hátlap ján Perényi család megbő a Bathory címerrel, mely renc püspök édes anyján mere (Mihalik J)

FÉNYKÉP, RAJZ

Wolgemuth

laid Budalát-
répe

Budapest

1945. 3. l. 4. l.
I. ép.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Wohlgemuth Michael

1434–1519

1.

Ormadatok

150 l.

..... forint, azaz .....
..... forint

hivatalfőnök

Wohlgemut Michael

l –

Nürnberg régi és új
művészeti kiállítási-
nak tárgymutatója
1929. nov. OMK Társ.
Bp. Múcarnok.

Wohlgemuth M és
Pleydenwurff H.

Schedel H.: Buch
der Chroniken und
Geschichten.
a kb 2000 fametszet
között csak Buda vára
közismert fametszete
van, amely
magyar vonatkozású

Borbély Andor dr.

Adatok a magyar várak
és városok ábrázolásához
a XVI.–XVII. századból.
Hadtört. Közl. 1932.
172. l.

KERTÉSZ
NYOMDA
KARCAG.
TELEFON:
26.

Wohlgemuth, Michael

Lind

Tanulmányok Bjest I

65, 67. l.

Wolgemuth Mihály

Buda látkepe fentitől
1493-ból.

vrád

Némethy Lajos: Török
mecsetek Budán. Bpest
1878. 41. l.

Wohlgemuth Mihály

Lad 2

Nyári, Dr. Alexander:

Der Dom zu Karchau.

Apost. 1896. 15. l. 31. l.

34. 35. l. 36, 37. l.

T. 2237.

z árokkal körülvett vár látható
z kötött ellenséget ketten
eg e szóval: BELATINZ, mely
Jelzése fölül jobbra 164 és
tán a: „Neunzehende Aufgab" olvas-

11.

Wohlgemut

Csod.

Inelyi Arnold. A magyar mintöstenéti emlékek tanulmánya.
Szilágyi Sandor. A magy. tört. társ. vidéki kirándulása.
Pepest. 1878.

50. l
és 51. l

Római czüst karperecz

VI. 176.

Wolgemut Michael

MAGYAR MÜVESZET
1925, 295, 412

cserkészünk sem szabad, hogy kimarad

A mai nyomorúságos időkbe

Ezért azzal a kéréssel fordulunk Nagyméltós Méltóságod- Nagyságod- tasson közelebb célunkhoz. Kérjük, ne lapot, hanem azt az összeget, amelyet s támogatására, méltóztassék a mellékelt c

Szives áldozatkészségét sok s

Budapest, 1933, junius 15-én.

Wollenhofer János

Budán született s Pesten családjával megtelepedve, 1797 szept. 9 én mint műfertő 12 frt díjnak letétele mellett a polgárok közé fölvétetett. Még 1803-ban is működött. (Rath: Adressbuch von Pesth 168 l.)

Arch. Ért, 1883. 109 l.

Wohlnhoffer János

festő

vod

A Múbarát

1921 146 l

Petrik · Bibliographija IX - 134.

WOHLNHOFFER *(Wollenhoffer) János*, festő. l. *Volnhoffer J.*

Átvitel

Wohlnhoffer Janos

György

---

fertő

1803. Pesten.

Adr 1803. 168 l.

~~Bronzlándzsa, öskori V. 180.~~

Wohlmar, Andre, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megforgált asztalosleg-
nyek jegyzéke"; Wohlmar, Andre, Sulgen, Schwaben, 1697. VII
28". 120. old. 17. jegyz

Batári Ferenc: Asztalosiegények Győrött a XVII. szá-
zadban - Adatok Győr város asztalosmvességének
történetéhez 93. old

Arrabona, 9. - Antus János Múz. Győr, 1967. - A Győri
Múz. Évkönyve

Wohlnhofer

pesti festő 1809

l.

Historia 1932

V. IB. l.

– 1642

1639. Német festő ~~a~~ XVI. század e

1639 Oltárajtó.

Jvett

fordult Az innenső részen a „Napkele
Madonna és kezeivel az ölébe
ajándéka után nyúl. Kissé hátrább
gel és csipőre tett ballal. Melle
tartott serlegnek fedelére tett
beg. Balról a bölcsek kiséretének
markolatán, a gomb alatt, balra néz
rozoga épület boltozott kapuján á
férfi távozik és a háttérben maga
Krisztus ostorozatása szemlélhe
zött, meglánczolva áll a jobbra
nek lágyékát fehér kendővel kötöt
nyomait vér jelzi. Körülötte három
teggel és egy ostorral veri őt; a
zik ki. A kép jelzése alól jobbra

(Márk 15.5. 17 – 20.)

Fa, méretei 109.5:100.6 cm. (A.
és régi 93. d). – ~~A Nemzeti Muzeum képtárából át~~

by lels. fr. 714. – 1898. a

904: IV. 26.

680

Woita Donát

építette az Alkotmány u. 30. n. alatti épületet 1827-ben.

Műemlékvédelem, 1967/4. 253.o

Wohlmuth Janos

könyvkötő

Sopron XVIII. a.

l.

Steinhofer

I. 74. l.

Wohlmuth János

csávai farekas

l.

Ezredéves kiáll.

XIII. csop. 17. l

Teleki Könyv- és levéltár, marosvásár-
helyi X-182, 183, 191.

Wohlleithner Rupert

kőfaragó mester

1717. Perten.

Fkc 211. l.

Római mértékhitelesítés VI. 206.

Wohlgemuth

Középkori oltáraink legbecsesebb példányai Felsőmagyarországon maradtak reánk. Így *Kassán* az Erzsébet-székesegyházban, melynek a XV. század második feléből származó *főoltára* nemcsak hazánkban a legkitünőbb, de a külföld e nemű remekeivel is versenyre kelhet. Szekrényének közepén a boldogságos Szűz mint mennyország királynéja, karján a kisded Jézussal, fején koronával s kezében királyi pálczával, magyarországi Szent Erzsébet és Zachariás neje, Erzsébet, szobrai között áll. Mind a három szobor elsőrendű remekmű s a legutolsóról egyik műtörténészünk még azt írja, hogy arczkifejezése a legművészibb, mit valaha szobrász alkotott. A predella egyik osztályában a koporsójából kiemelkedő Krisztus, Mária és János alakjaitól környezve, a másikban pedig a tíz okos és tíz balga szűz reliefjei láthatók. Az oltár mostani oromdísze új. Az oltárszárnyak 1474—77. években készült s többek által Wohlgemuthnak tulajdonított, de keletkezésökre nézve még mindig nem tisztázott

Kojei három cyklusba tartoznak, 12-en magyarországi szt Erzsébet, 12-en Szűz Mária életéből vett jelenetek, 24-en pedig a passio története van ábrázolva. Egy másik oltári is van itt Wohlgemuthnak, a melyen Mária halála van ábrázolva.

Mihalik József. Magyarország Vidéki műkincsei: Szepesi. Magyar Műkincsek. Budapest 1901. III. K. [illegible]. 24–25. l.

tás nagy becscsel bír *Rueber János* grófnak, Felsőmagyarország főkapitá-
nyának fehér márványból faragott szobra, mely a kassai dómban állott,
most azonban Budapesten a történelmi arczképcsarnokban van ideiglenesen
elhelyezve.

A sírkövek divatja városaink polgári életében is már korán s fontos
szerepet játszik, mert középkori városaink exkluzív, zárt jellege a magán
a társadalmi s a politikai életben is megnyilatkozott s kiterjedt még a
halottak országára, a sírkertre is, mely czélra a templomok közé szorosra
vont s elkerített tért: a coemeteriumot, czintermet használták fel. A muni-
cipá[illegible] köről érdemekre szert tett kiváló egyéne-
ket: [illegible] mok
krip[illegible] űvé-

MAGYA

Wohlgemuth

irodalmákor

Pulszky Ferenc Adalékok a magyarországi műtörténelemhez. Budapesti Szemle. 1874. évf. 233. l.

Rómaikori ékszerek VI. 179

Wohlgemuth

XV–XVI w.

Krod

Dl 131. l.

Wohlgemuth

laid

Rath II 210–211

Wohlgemut

und

Räth II. 238-239

Wolgemut

und

-77

Ibbem 73/1.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191...

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételér

nevü munkástársamat szóbelileg megb

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Wohlgemuth

Szöd.

Szikl. Borov. 66. l.

Vigázni Erzel a
Wohlgemuttal
valamikor régen
ugyanezek dobálódz-
tak vele

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláirása.

ezem:

.....

helyettesének

i.

ndrényi Imre, Szeged.

Wolgemuth

lásd

Ndv

Kongotáranban.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

m.

évi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Wolgemuth

szobrász

A bárfai, kassai és a löcsei egyházak faszobrai nagyrészben a Krakkói Vidnek, a nürnbergi Wolgemuthnak, a németaltöldi Herlennek, s erek segédjeinek köszönhetik létöket.

B. Nyáry Albert. A madenai Hyppolit-codexek. Száradok 1874. 74. l.

Wohlgemuth

Graz

Dd+257

Nyugta

.....azaz: ..... Korona .....f-rő

'y összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190..... évi .....

bérnegyedre eső részletet, a ..... -i m. kir. posta- és távirda

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190..... évi ..... hó 1-én.

Wohlgemuth Unlig

Wod

Om. V(a) 124 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Wolgemuth Michael

Grad

Om V(a) 120 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. **sorsz.** Műhelyi minta. –

Wohlgemuth Mihály

nürnbergi mester műhelyéből

származtatják a Kassai dom

főoltárát.

Stahl. 15?

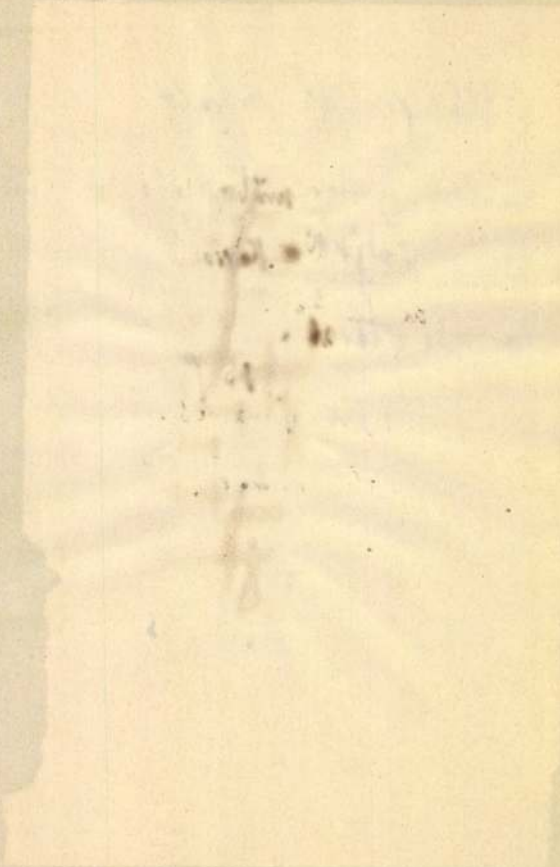

Wolgemut M

U. 1707

Tatás
Mál előfordult
llepésről

...munkára vonatk.				Ebből képez			
...ányrat		kivitel		megtakat.		tullepést	
...a	f	Ka	f.	Ka	f	Ka	f.
305	10	1515 ~~1360~~	30	789 ~~[illegible]~~	80 ~~[illegible]~~	—	
500	.	7800	.			1300	.
155	.	800	.	355 ~~[illegible]~~	.	—	
650	.	5160	.	—		2510	.
610	10	15275	30	1144	80	3810	.
766	56	12255	54	—		1489	99
617	40	16539	40	—		922	.
67	38	2747	33	—		179	95
51	32	31542	27			2590	95
792	35	72792	35	—		—	
792	35	72792	35	—		—	

Wohlgemut Michael

festo.

irod

Ke 55 l.

Wohlgemuth Ruhe

IROD.

Nr 4

Wolgemut

irod

Czobor Béla dr. Történeti irodalom
Századok. 1878.

1878. 439. l.

Római ékszerek VI. 176.

Wohlgemuth Mihaj

XV 2

[illegible]

A Kass I. 47. l.

Wolgemut Mihály

írod

Henszlmann Imre. Leti jegyzetek.
Arch. Ért. 1878. 109. l.

Wolgemut M.

fametszö.

Buda, a vár és város legrégibb fametszetü képe, nagy fol., mely leirásával az 1493-ban Koberger által kiadott Schedel Nürnbergi Chronica-jában 139-ik lapon megjelent; az ábrát Wolgemut M. és Pleydenwurff-tól.

Rubics. Magyarországi veduták stb. 2. l

Deutsch Valentin

festö.

Wohlgemut

Ind

Hensolmann Mor: Uti-
pogrzebek 1883. Arch. Ert
1884. Ujf. IV. 199 l

Wohlrab Flóris

rajztanár

l.

Lykakőrös

133. l.

lásd

Kinnycut

3 XI. 22.

Wohlschlager József

szászrégeni festő

J. Ezredéveskiáll

I B. 24. l.

~~Wonet Simon Moskova.~~

Graf.

1970 **Pieter Oyens.**

(Sz. Amsterdamban 1841-ben. † Bruxellesben 1894. február 16-án.)

A művész arczképe.

A terem közepén, a párnázott támlásszékben, jobbra fordulva és keresztbe vetett lábakkal űl a művész, a térdein fekvő vázlatkönyvbe rajzol. Rövid hajat, bajuszt és körszakált hord. Bő ujjú kabátja és nadrágja sötétkék, harisnyája fehér és kivágott házi czipője fekete. A szék áthuzata piros. A háttérben, jobbra a kereveten, bot és kendő hever, balra pedig mintha virágedény volna. Jelzése alól jobbra: »*P. Oyens 90.*«

Aquarell, méretei 25 : 22 cm.

1892: VIII. 388. — 1893: IV. 270. — 1894: IV. 57. — 1895: IV. 57. — 1896: IV. 61. — 1897: IV. 61. — 1898: IV. 61. — 1900: IV. 61. — 1901: IV. 61. — 1903: IV. 61. — 1904: IV. 61. — 1905: IV. 61.

~~Vétetett 1891-ben. — Magy. Képt. 543. — Lisza 888.~~

423

Laki
Lésaki

Wohner Ferenc

iparmüvész

Urizzoba, terverte

fenti

Repr.

Müvészet 1941.

40-41. sz. 80. l.

Bull. d. l. Société belge de Geologie

TV. 219

Wohnhoffer

festő

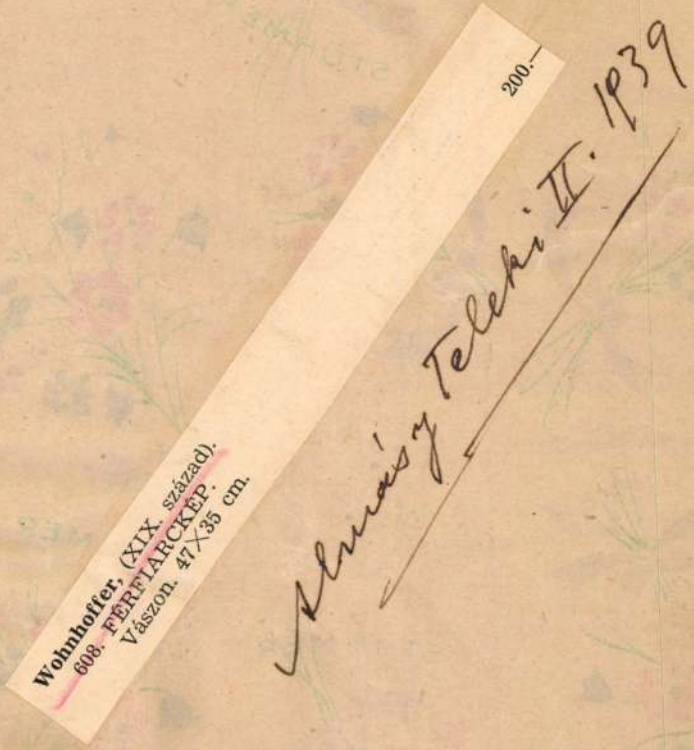

STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STUHMER

Woidelin Simon

Kőmives

Sopron

1583. marc. 13

polg. esku

Hází

Római bronzérmek V. 258.

JANA ORŠULOVÁ

Bratislavská reminiscencia na Gentský oltár

Azda niet rozsiahlejšej všeobecnej encyklopédie alebo knihy o dejinách umenia, ktorá by vynechala základné informácie o Gentskom oltári a jeho tvorcoch. Nizozemskí maliari, bratia Jan van Eyck (asi 1390 – 1441) a o niečo menej známy Hubert van Eyck (asi 1370 – 1426), sú významnými predstaviteľmi renesančného umenia. Jan van Eyck sa považuje za jedného zo zakladateľov nizozemského realizmu a Gentský oltár v Katedrále sv. Bavona v Gente, dokončený v roku 1432, je jeho vrcholným dielom.

Vnútri otvoreného krídlového oltára sú na siedmich tabuliach zobrazení Boh Otec (Kristus – sudca), Mária a Predchodca (Krstiteľ), po ich bokoch dvaja anjeli a napokon Adam a Eva. Dolnú časť na piatich tabuliach tvorí jediný výjav, adorácia Baránka najšľachetnejšími predstaviteľmi ľudstva.

Toto (aj rozmermi) gigantické dielo bolo mnohokrát knižne reprodukované a umelcov oslovovalo aj s väčším časovým odstupom. Zdá sa, že približne po 460 rokoch, na samom konci 19. storočia inšpirovalo aj autora predlohy na novú vitráž v bratislavskom kostole klarisiek.

Klariský kostol je pôvodne jednoloďová gotická stavba zo 14. storočia, ku ktorej neskôr pristavali renesančnú budovu kláštora. Objekt kostola prešiel na konci 19. storočia (1895 – 1899) regotizáciou, ktorú viedol architekt F. Schulek. Zrejme vtedy umiestnili do gotických okien nové historizujúce vitráže.

Najpôsobivejším je práve okno s vitrážou, ktorej v hornej časti dominuje Boh Otec (Kristus – sudca). Dolnú časť okna vypĺňajú postavy dvoch apoštolov, Júdu Tadeáša a Šimona Horlivca, ktorí

Gotický portál klariského kostola s vitrážovým oknom zvonka

Boh Otec z Gentského oltára

skom Pöllaubergu (1339 – 1374). V exteriéri bola dominujúcim prvkom pyramidálna stanová strecha a jej pendantom bola ihlancová helmica zastrešujúca vežu-zvonicu kostola.

Zaujímavým rekonštrukčným problémom je objasnenie funkcie portálu umiestneného v hornej časti vretenovitého schodiska. Poloha portálu naznačuje, že sa ním mohlo vstupovať na prekleňujúci drevený mostík, ktorý možno, ak sa stavba severného portálu neuskutočnila, plnil funkciu rýchleho spojovacieho a komunikačného „traktu" medzi loďou kostola a prepozitúrou. Jedna z jej miestností mohla pôvodne slúžiť ako sakristia, pokiaľ sa nepristúpilo k stavbe sakristie priamo nadviazanej na korpus kostola, s ktorou prvoplán nerátal. Príkladom môže byť podobne riešené, aj keď pravdepodobne mladšie komunikačné preklenutie medzi kostolom a farou v rakúskom Oberwölzi a napokon aj medzi pozemkom fary a opevneným okrskom kostola v neďalekých Čachticiach. Pre nedostavanosť centrálnej dispozície kostola, podmienenú odchodom augustiniánov z Nového Mesta nad Váhom, sa pristúpilo niekedy po roku 1515 k obnove kostola prečlenením centrálnej lode v čase núdze na trojlodie bazilikového typu so samostatným zastrešením jednotlivých lodí uzavretých pravdepodobne drevenými stropmi. Minimálne odvtedy, v pohnutých časoch reformácie a tureckého nebezpečenstva, plnilo podkrovie severnej bočnej lode ubytovaciu a ochrannú funkciu, ako o tom svedčia zachované, do obvodového plášťa lode osadené strieľne.

Týmito zmenami však centrálna forma novomestského kostola stratila svoju čitateľnosť a jedinečnosť, pre ktorú by inak bola možno nasledovania hodným príkladom a zostala tak importovaným solitérom bez konkrétneho vplyvu na staviteľstvo stredovekého Uhorska.

Pohľad na okrúhle okno južnej strany bazilikovej zóny hlavnej lode kostola

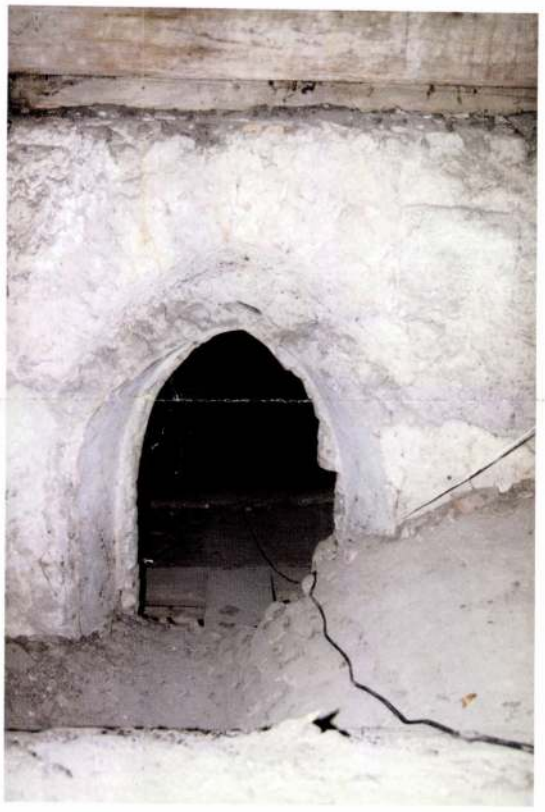

Pohľad na lomené okno bazilikovej zóny na severnej strane hlavnej lode kostola

Foto D. Haberland

Literatúra

MENCL, V.: Chrám Panny Marie v Novém Městě nad Váhem. In: Památky archeologické, č. 39, 1939, s. 20 – 25.

KRUFT, H. – W.: Dejiny teórie architektúry. Bratislava 1993, s. 34; pozri aj Simpson von, O.: c. d., s. 69.

ETHEY, G. – CSEMEGI, J.: Vágújhely építészeti emlékei. In: Magyar művészet XIV, 1938, s. 335 – 343.

MENCL, V.: Česká architektura doby lucemburské. Praha 1948.

GÁBRIŠ, J.: Cyrilometodský základ cirkevnej organizácie v Novom Meste nad Váhom. In: Duchovný pastier, 1963, s.169 – 172.

GÁBRIŠ, J.: Dejiny prepozitúry v Novom Meste nad Váhom. Trnava 1968.

GÖTZ, W.: Zentralbau und Zentralbautendenz in der gotischen Architektur. Berlin 1968.

KODOŇOVÁ, M.: Beckovský výtvarný okruh v neskorej gotike. In: Ars 1/1984, s. 51 – 79.

MAROSI, E.: Magyarországi Müvészet 1300 – 1470 korül. Budapest 1987.

DVOŘÁKOVÁ, D.: Stiborovci v Uhorsku. In: Historický časopis, *41*, 1/1993, s. 5 – 21.

MAROSI, E.: Centralizujúce tendencie v architektúre Uhorska okolo roku 1400. In: Pocta Václavovi Menclovi. Zborník štúdií k otázkam interpretácie stredoeurópskeho umenia, Zostavovatelia: D. Bořutová a Š. Oriško, Bratislava 2000, s. 153 – 168.

HABERLAND, D.: Kostol Narodenia Panny Márie v Novom Meste nad Váhom. Stredoveký stavebno-architektonický vývoj. Diplomová práca, rukopis, Bratislava 2001.

v 1. storočí podstúpili mučenícku smrť v Mezopotámii. Inšpirácia Boha Otca predlohou z Gentského oltára je zjavná, hoci vitráž sa od nej detailami odlišuje: text na dlažbe pri jeho nohách chýba, nápis nad hlavou Krista je iný. Obsahuje neúplné znenie veršov z Knihy žalmov: LIBERATOR MEUS DE INIMICIS MEIS IRACUNDIS. ET AB INSURGENTIBUS IN ME EXALTABIS ME: A VIRO INIQUO ERIPIES ME. (PS., XVII., 48 – 49). Odlišnosti v detailoch odevu možno vyplývali aj zo samej techniky sklomaliarskeho diela, respektíve z kvality predlohy, ktorú mal umelec v 19. storočí k dispozícii. Hoci sa vitráže v kostole klarisiek zachovali na niekoľkých oknách, signovanie – E. Woidig – je jasne čitateľné len na tomto okne.

Zhotoviteľ vitráže Emil Woidig nie je v Bratislave úplne neznámy. Pracoval na prelome 19. a 20. storočia. V roku 1907 inzeroval v Pressburger Wegweiseri, v Mestskom múzeu v Bratislave majú v zbierkach svadobný servis Jozefa Kalteisa, prácu E. Woidiga. V sídle Investičnej a rozvojovej banky na Štúrovej ulici 5 sa zo začiatku 20. rokov 20. storočia (1923) zachovalo na medziposchodí signovanie vitráže, na ktorej boli uvedení Paul Kováts – *Kunstgewerber* a E. Woidig – *Glasmaler.*

Pretože vitráže v kostole klarisiek v Bratislave sa v pripravovanom celoslovenskom súpise pamiatok Pamiatkového ústavu zatiaľ nespomínali, verím, že tento príspevok ho môže aspoň čiastočne doplniť.

Literatúra

Biblia sacra... Viedeň 1813, s. 89.

FARMER, D. H.: Oxfordský lexikón svätcov. Bratislava, Kalligram 1996, s. 273, 466.

KOSTKA, J.: Klariský kostol v Bratislave. Bratislava 1976, s. 12 – 16.

Malá československá encyklopedie 2. Praha, Academia 1985, s. 382 – 383.

ORŠULOVÁ, J.: Sklomaľby na oknách kostolov v Bratislave II. BIPS, Bratislava 1992, s. 16 – 17.

ORŠULOVÁ, J.: Sklomaliarska firma Karola Geylinga. Zborník SNM História, *38*, 1998. Bratislava 1998, s. 23.

PIJOAN, J.: Dejiny umenia 5. Bratislava 1984, s. 63 – 76.

SOPUŠKOVÁ, A. – TREBATICKÝ, A.: Svätci bratislavských chrámov, domov a námestí. Bratislava, BIS 1996, s. 113.

(Balážová, M.:) Vitráže. Bratislava 2000. Rukopis v Archíve PÚ Bratislava.

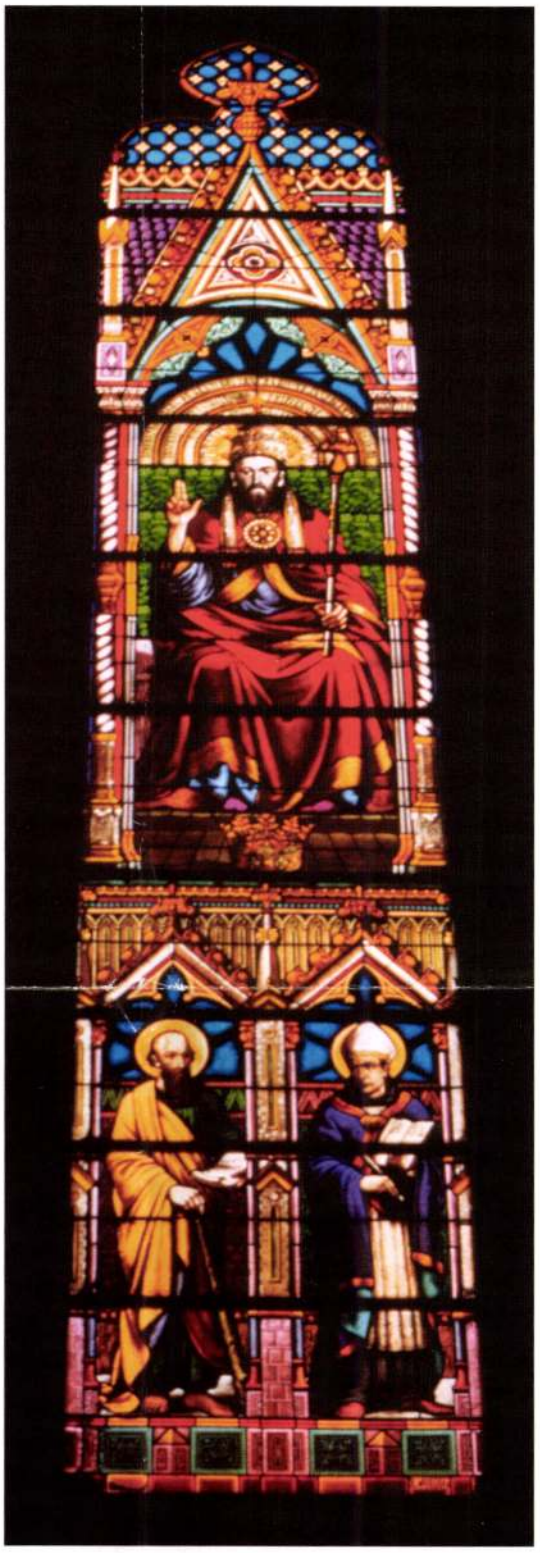

Vitráž v klariskom kostole v Bratislave a detail signovania

Reklama Emila Woidiga, Pressburger Wegweiser, 1907

Foto J. Oršulová

MICHAELA KALINOVÁ

Neologická synagóga v Trenčíne

Hospodársky a spoločenský život židovskej komunity v Trenčíne sa už od konca 18. storočia, no najmä v priebehu 19. storočia sústredil na Námestí Ľudovíta Štúra, pomenovanom takto od roku 1937. V roku 1868 bolo známe ako „Gabona tér" a od roku 1918 Illesházi tér. V priebehu 19. storočia prešiel celý tento priestor významnými stavebnými úpravami, ktoré podnietil zánik mestského predbránia a severozápadných častí mestského opevnenia. Sústredenie židovského obyvateľstva v tejto predmestskej časti čiastočne podmieňovalo aj charakter jeho zástavby. Začiatkom 20. storočia tu prevládali prízemné domy zväčša remeselníckeho a maloobchodného charakteru.

Už v roku 1720 slúžila ako židovská modlitebňa miestnosť v dome na námestí, ktorý stál na mieste dnešného domu s popisným číslom 33. V roku 1747 modlitebňu zriadili v mestskom dome bývalej zásobárne.[1]

Neskôr, v roku 1781, si tunajšia židovská komunita postavila drevenú synagógu pred Dolnou bránou mesta, tesne pri západných hradbách v priestore pôvodnej hradbovej priekopy. V roku 1860[2] pribudla k synagóge aj židovská škola, čím tu vznikol malý ucelený židovský areál. Túto prvú trenčiansku synagógu viackrát opravovali, najskôr po požiari v roku 1790, a potom pri jej rozširovaní v roku 1873.[3] Začiatkom 20. storočia však už opäť pravdepodobne nevyhovovala svojou kapacitou a ani technickým stavom. Preto sa predstavitelia tunajšej neologickej židovskej náboženskej obce na svojom zasadnutí 23. októbra 1905 rozhodli postaviť novú reprezentačnú synagógu. O priebehu výstavby a hlavných udalostiach sa dozvedáme zo Zakladacej listiny, ktorú našli pri obnove synagógy v roku 1980 pracovníci Pamiatkostavu Žilina.[4] Na spomínanom zasadnutí bol zvolený výbor, ktorý sa mal postarať o všetko potrebné, vrátane plánov i organizačného a finančného zabezpečenia. Členmi výboru boli aj vtedajší predseda židovskej náboženskej obce Alexander Schlessinger a rabín Dr. Moriz Diamant. Prvé stavebné plány predložila staviteľská firma Scholz a Materna, ktorá pôsobila v Trenčíne v prvom desaťročí 20. storočia. Dnes už nevieme, prečo sa priebeh prípravných prác spomalil a projekt sa napokon nezrealizoval. Myšlienka na výstavbu novej synagógy opäť ožila koncom roku 1910. Valné zhromaždenie pod vedením nového predsedu židovskej náboženskej obce Henrika Kátsera zvolilo 28. decembra 1910 nový stavebný výbor, ktorého predsedom sa stal riaditeľ banky Vojtech Friedman.[5] Jeho zásluhou sa zorganizovala úspešná penažná zbierka a finančne sa zabezpečilo krytie celého projektu. Výbor medzitým definitívne určil pozemok pre novú synagógu. Mala stáť na mieste starej, ktorú zbúrali a čias-

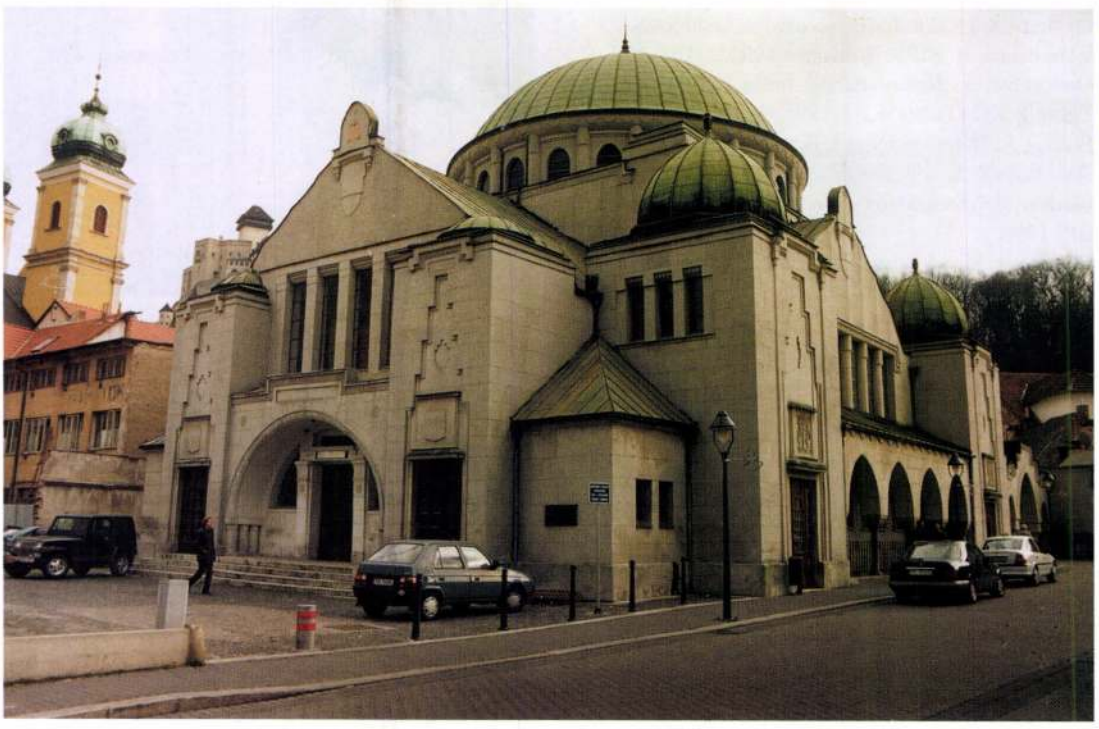

Exteriér synagógy v súčasnosti
Foto I. Radimák, Archív PÚ Bratislava

Woimár

MDK

Somogyi Mór arcképe, o.

Egyéb köstulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

M.D.K.

Woimár

511. Somogyi Mór arcképe. Olajf. vászon.

Elveszett. /Székesfehérvár/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
33. l.
MUMOK. Bp. 1952.

M.D.K.

Woimár .....

festő

Somogyi hór arcképe

Székesfehérvár

Egyéb körtulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.

Budapest, 1952.

331.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Wojtech Weiss
festőművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1979 JUL 8

1979. július 8. 1021

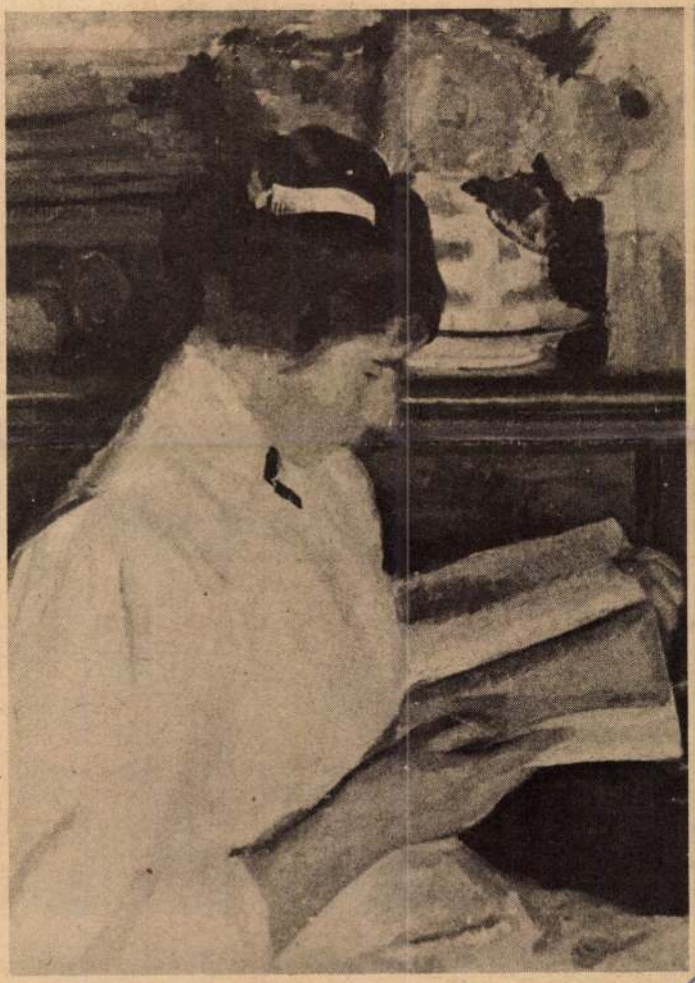

Wojtech Weiss: Olvasó nő

kasze
a Cipőgyárban

A martfűi Tisza Cipőgyárban évente két és félmillió pár lábbelit gyártanak nyugati exportra, kétmillió párat pedig szocialista országok megrendelésére. Ott készül a világhírű ADIDAS sportcipők több változata is, amelyek évek óta keresett cikkek a piacokon. Képünkön a sportcipők felsőrészét tűzik a gyár egyik műhelyében

Woiteck Johann

Modellierer

X VIII. 22

l.

Schirek Holitsch

127. l.

WOITSCHEK, Peter, pozsonyi kertész

P. W., Hofgärtner, a Pálffyak kertjét tál alkalmával kivilágította. (1802, 637 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Wojnarowski J.

Festo

(1815 – †1876 Koml)

Báthory István lengyel
király archépe; vizf.
Másolat Kober Martin
képe 1583. után.
a Jagello könyvtár
tulajd.

Komornicki
454. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

WOJTA e. VOJTA

Woita Donát

épitaux

l.

Schoen 1948

12. l.

és (kissé jobbra ~~nézve~~ fordultan áll.) Karjait összefonta ~~tartja~~
d~~jat~~ ot ~~látjuk~~ tart. Mellét érdemjelek diszitik. Előre-
~~[illegible]~~ ~~álla~~ ~~körül~~ pofaszakált hord. Körülcsa-
alól ingének ~~[illegible]~~ alatt (galléri ~~[illegible]~~ kilátszik, vállrojtos
ekát kard~~hordója~~ kötő (szorítja. Felirata a kép alatt:
EMBINSKI."

ei a keretnek 12.4 : 9.4 c/m.

3. (alányomással).

107/95 № 98.

M. D. K.

WOITA Donát épitész

Szombathely Alkotmány u 30. 1830 körül. Jelenlegi SZTK rend.

" Petőfi u 39. Lakóház 1840 körül

" Ilenesi Ákos u 10. Püspök-Sörház 1828.

Brenner-Majthényi: Savaria ... Szbathely 1956.

MDK

Wojta Donát épitész /+1847. jan.1./

Lyka K: Egy magy.épitészcsalád. Magyar Művészet 1933. 57-59 l.

M. D. K.

WOITA Donát

Szombathely. Emeletes OTI-székház, 1830.

" Emeletes lakóház 1840 körül

" u. o. „Püspök-Serház", 1828.

Magyar építészet. Bp. 1954. 101. l.

Woita Donat

épitéz

l.

Géfinkombherzhm

II. 203. l.

M.D.K.

Woita Donát, építész

50-ik évében 1875. okt. 8-án meghalt. A lap hegyelethel emlékezik meg róla és több művét felsorolja.

Budapester Bauzeitung, Zeitschrift für Bauwesen,

Bp.1875. IV.évf. 42. sz. 292. old.

Wanda Dorist, [illegible]

[illegible] 1875
[illegible] 8 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Budapester Bankcitung, Zeitschrift für Bourgeois.

Bp. 1876. IV. Art. 12. sz. 242. [illegible]

M.D.K.

WOITA építész

1952

Művért. Gerő László: Az építészet koraeklektikus stílusa 103. l.

WOITA

Koch Henrik, Diescher, Volkmann, Ducher, Unger, Kallina Bukovics, Dützer, Gottgeb, Benkő, Landler, Kiss István, Nagy Virgil, Kauser István, Kauser János épitettek Budapesten és az ország más városaiban eklektikus stilusban épületeket.

Gerő László: Magyar épitészet a XIX. század második felében, bp. 1955. 4o. 11. TIT Utmutató 37.

K. D. K.

WOITA építész

1870–1900 között működő építész

Gerő László: Magyar építészet a XIX. sz.
2. felében Bp. 1955. 30. l.

MDK

Wojta Donát /ifjabb/ /1818-Bp.1875/

Lyka K: Egy magy.épitészcsalád. Magyar Művészet 1933. 57-59 l.

M.D.K.

Wojta[x)] Donát, építész

terveri szerint épül a Nagdiófa-utcai iskola-épülete.

x) másutt Vojtá-nak írva.

Budapester Bauzeitung, Zeitschrift für Bauwesen,
Bp.1875. IV.évf. 50. sz. 313. old.

M.D.K.

Budapester Bauzeitung, Zeitschrift für Bauwesen,

Bp.1875. IV.évf. 10. sz. 313.old.

Wojta Donát

MDK

Népköztársaság utja 55.

Tervezte 1875.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

145.l.

MDK

Wojta Donát

Bajcsy Zs. ut 39.

Tervezte Diescher József kétemeletesre
Szevera L. Károly részére. 1854.
Harmadik emelet Wojta Donáttól. 1873.

Zakariás G.Sándor: Budapest. Bp. 1961.

136.1.

M. D. V.

WOITA Ф. építész

Szombathely Alkotmány u. 30.
(1830 körül)

" Faludy Ferenc u. 39.
(1840 körül)

" Hollán Ernő u. 10. ux. Püspöki Serház (1828)

Gerő László: Építészeti sztlusor
Bp. 1957. 108. l.

WOITA DONÁT, építőmester

Szombathelyen, 1817-ben feleségül vette Anreith János György Anna nevü leányát. Woita ismert dunántúli építészcs családnak egy Szombathelyen megtelepedett tagja volt. Ezu tán idős apósával együtt dolgozott, majd ennek halála utá átvette vállalatának vezetését is. 301.old

SZILÁGYI ISTVÁN: Anreith János György emlékére
301.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

WOITA DONÁT, épitőmester

Anreith János György szombathelyi épitőmester a minden napi megélhetés miatt egyszerűbb feladatok teljesitésére re is vállalkozott. Igy Woitavek /veje volt/közösen már öreg korában, 1819-ben a szombathelyi szeminárium földszintjén épitettek kemencét. 302.old

SZILAGYI ISTVAN: Anreith János György emlékére
301.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

WOITA DONÁT, épitőmester

Anreith János György szombathelyi épitőmester személye összeköto kapocs volt Hefele Menyhért korának nagyvonalú művészetétől a XIX.század derekának vezető szombathelyi mestere Woita egyszerü,klasszicista épitészetéig. 302.old

SZILÁGYI ISTVÁN: Anreith János György emlékére
301.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.szám, Szombathely

Wojtha Ferenc

építőmester

Vojtha /Woita/ Ferenc Austerlitzben, Morvaországban született, házas, polgárjogot 1826.május 22.-én nyert, eddig első müve 1831-ben került elő. A B.B.C. pótjegyzékében öt tervvel szerepel. 1831-ben tervet készit a vizivárosi magyar iskolához /Buda acta Cameralia 586/1822-1848/, majd a Bomba-téri katonai főőrség épületéhez /Budai mérnöki tervek 7./ amelyhez, az első tervet Stephanek N. katonai mérnök készitette /B.a.c. 799/1822-1848/. Vojtha müve a hajóhid budai hidfőjének őr- és vámépülete is. 1832 május 19.-én tervet készit a Cárlo Adami-féle városvédő **Athena** - Kut. - valószinüleg közlekedési szempontból szándékolt - áthelyezéséhez és átalakitásához is /B.a.c. 747/1822-1848/ ez azonban, ugy látszik akkor nem valósult meg, mert a kut későbbi térképeken is, a régi Tárnok-utca betorkollási helyén szerepel. Vojtha épitett Pesten is több épületet, ezek közül az utolsó Cseller Eduárd ma is álló földszintes háza 60./ 1850-ből. Ez tudomásunk szerint az utolsó ismert müve ennek a jó izlésü, klasszicizáló müvésznek.

vod
Zakariás G. Sándor
Adatok Buda XIX. század eleji épitészetéhez.
1954. sajtó alatt

Wojthan Ferenc

épitéri 1832

Buda

lásd

A Ház IV. cf. 263 l.

..... nevü munkás igazolta.

.....

a müvezető aláírása.

elyezem:

.....

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Wojthan Ferenc

Katonai őrház a Bombatérem 1832.

Repr.

A Ház. 1911. 6-7 sz.

46. l. (Régi pesti építőművesek.)

fordít

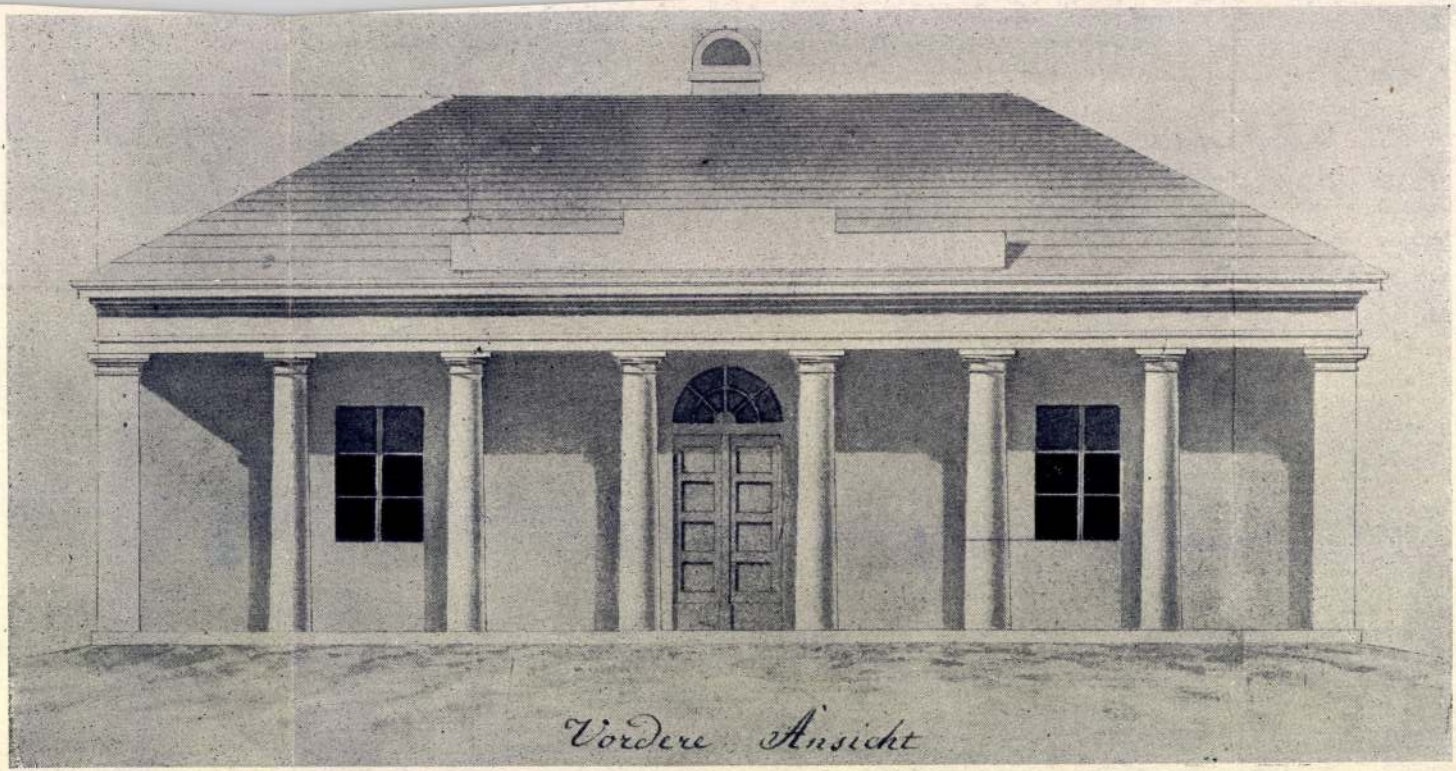

Vordere Ansicht

MDK

Wojtban Ferenc

Katonai őrház a Bomba-téren 1832.

Kép.

Régi pesti épitőmüvészek.
A Ház.1911. IV.évf.

Wojtha Ferenc

városi épitőmester

1833-ban tervezte a Batthyány téri katonai őrházat.

Zakariás G. Sándor: A budai Batthyány tér
Bp. 1958. 33.o.

Repr. A katonai őrház terve 1833.
U.o . 44. o. 23. kép.
A katonai őrház a Batthyány téren.
Rauscher Lajos kréta-modoru rézkarca
1880 körül.
U.o. 35.o. 24. kép

Wojtha Ferenc

városi építőmester épített az I. Batthyány téren egy oszlopos katonai őrházat.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 13351

951

Wojthan Ferenc

epiken?

A. Mübarak 1921

314.

Római vasszerszám IX. 127.

Wojtka Fsenc

Könnüs Budán

neve helyesen

Woitka Fsenc

Horváth Géza VII. 75, 76, 77 (kinevezés)

Wojtka Ferenc

Kőművesmester

1826. Budán

Sbudaiké 1891.

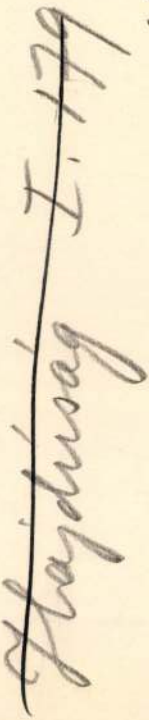

1906. XII. 28.

A városi múzeum igazgatóságának Pécs a városi mú-
zeumról szóló évi jelentését jóváhagyólag tudomásul veszik.

(120/1906)

M. D. K

WOJTHA Ferenc

Bomba (Batthyány) téri kotonai
őrségház (1832)
Szepessy harban (T. Donáti u. 32.)
Tarczas remence (1832)

Zakariás G. Sándor: Adalot Buda
építkezéséhez a XIX. sz. első felében
Tanulmányok Bp. multjából XII.
Bp. 1957. 290. l.

M. D. U

WOJTHA Ferenc

A hajóhid vóméfületei

Repr 24. rép

1832. Kováts István szücsmester ner épitett házat

Zakariás G. Sándor: A dobok Buda épitészetéhez a XIX. sz. első felében Tanulmányok Bp. multjából XII.

Bp. 1957. 297. l.

M-P-U

WOJTHA Ferenc építőmester

Terv a vízivárosi m. agyar iskolá-
hoz.

Kuninach Lajos és ifj. Danko József
is részletes tervet, utóbbi megvalósult.

Zolnaiszky Sándor: Adatok Buda épi-
tészetéhez a XIX. sz. első felében
Tanulmányok Bp. multjából XII.
Bp. 1957. 303. l

 M.D.K

WOJTHA (Woitha) Ferenc építőmester

A hajóhid budai hidfőjének őr- és vámépülete

1832. máj. 19-én tervet készít a Carlo Adami-féle városvédő Athéné-kút-lebontásával kapcsolatban, egy rút felállítására a kátyás templom mellett állott kincstári épület elő- és oszlopban nem valósult meg ./.

Tanulmányok Bp. multjából XII. 306-l.

M. P. K

WOITHA Ferenc

Lajos: Wojtha

Tanulmányok Bk. multiából XII

Bk. 1857. 306. l.

Sz. D. K

WOSTHA (Woilka) Ferenc építőmester Pesten is épített több épületet, ezek közül az utolsó Geller Edu-ard ma is álló földszintes háza 1850-ből

Zaharias Gy. Sándor: Adatok Buda építészetéhez a XIX. sz. első felében Tanulmányok Bp. múltjából XII. Bp. 1957. 306. l.

-1- M.D.K

WOJTHA (WOITHA) Ferenc építőmester

Austerlitzben horvaországban szü-
letett, hazas

polgárjogot 1826. máj. 22-én,
mesterjogot 25-én nyert.
Eddig első műve 1831-ből terült
elő — A B.B.C. pótjegyzékében
5 tervvel szerepel /.
Tanulmányok Bp. multjából XII. 306. l.

 M. D. K.

WOJTHA (Woitha) Ferenc építőmester 1831-ben tervet készít a vízivárosi magyar iskolához (Budai Acta Cameralia (586/1822-1848.), majd a Bomba téri katonai főőrség épületéhez (Budai méruöki tervek 7.), amelyhez az első tervet Stephanek N. katonai méruőh készítette

Tanulmányok Bh. multjából XII. ./.

Bh. 1957. 306. l.

Wojta József
építész.

1.

Dunántuli Szemle
1941. 182. l.–
183. l.

Gépin Gyula kr
Szombathely vára
c. cikke

Wojtass Béla

butorterverő

1905–9

Elmúsk 1930

90. l.

Kautezky Larder Dezsőné irógépkezelő-nő szabadság-meghosszabitása.

melléklet száma: 0

4-én 338. szám alatt kelt fölterjesz-

t e z k y L a r d e r D e z s ő n é

erjesztett orvosi bizonyitvány alapján

céljából további négy heti szabadságidőt

, 1930. augusztus hó 9-én.

niszter h e l y e t t:

Wojtáss Béla

Végbiz. jó eredm.

Értimisk 1909/10.

10. l

548 ~~Paul~~. Geld
Működött a XVIII sz végén

~~548.~~ Urbányi Flórián.

Csaknem térdig és kissé balra ~~[illegible]~~ fo
Decreta Cameraliára támaszkodik; b
pecsétgyürüt hord, a derekát szori
és szemöldöke fekete, szeme barna
nyakkendője fehér; ingé mellfodros ~~[illegible]~~
nadrágja arany-zsinorzású. Oldalán
hangjegy füzetet ~~[illegible]~~ látunk ~~[illegible]~~.
bányi geboren den 11-ten May 1766.
Anno 1781. Königl. hung. Hofkamer P
rungs Rechnungsführer des Groswarde
kamer Accessist. 1804 kön. hung. H
Mal. Paul Geld zu Ofen.

Vászon, méretei 97: 64.5
Festette: Geld Pál.
Lanfranconi Enea gyüjtem
Átvétetett az 1895: V. 3
(140/95. No. 671).

904:V.3.

Wojtáss Béla

300 k államsegély

Értimisk 1909/10. 8. l.

T. 3925.

NT ANDREA foglalja el, a középtér-
ASTELLO fölött Il quartiere di S:A:
lhelyezése szemlélhető, a háttért
alól a bal [redacted] sarokban:

ORE
6 DI

6.8 : 35 cm.

16.

Wojtass Béla

100 k államsegély.

Értesítik 1907/8.

19. l.

Wojtáss Béla

200 k államsegély

Értimisk 1908/9. 13. l.

-én. II. ugyanott 1786 augusztus 8-án.

Gyarapodás.

[discus márvány]

~~de visszanés,~~ ~~ve van ábrázolva~~

és iroasztalnál ül. Jobbkezében könyvet tart,
tte, baljával ~~[illegible]~~ asztalra könyököl,
és jobb könyv~~eket látunk~~ van. Párokája szürke,
ndője fehér, kabátja és térdigérő nadrágja
~~t, a~~ háttérben zöld függöny és könyv~~ek~~ polor tűnik
i Lambecii Liber VII. meg a Diplomatar:
épütt a jobb térdnél: Hauzinger 1779.

L A F.

5 cm.

nár Pálné~~tól~~, sz. Kollár Melaniától 200

30-án (326/95).
ette 1896: IV. 14-én a 228 szvsz., illető-
t (218/96).

(44).

1907 V. 46

232

MDK

Wojtass Béla

5. lapon közölt tervben részes

Groh István és tanitványai. Magyar diszitőművészet, II.rész. Bp. é.n. 35.l.

MDK

Wojtass Béla

25. lapon közölt tervben részes

Groh István és tanitványai. Magyar diszitőművészet. II.rész. Bp. é.n. 35. l.

MDK

Wojtowicz Péter, szobrász

Magyaországi Szent Erzsébet, bronz

Az Egri Kaszinó kiáll. kat. Eger, 1924. aug.

24. l.

135. WOJTOWICZ PÉTER
Lengyel szobrász. – Magyarországi Szent Erzsébet. Bronz szobor. (Lemberg, 1905.) – Tulajdonosa: Török Kálmán, prépost-kanonok úr.

KISS Péter: Gyűjtemények és múzeumok Egerben 1951-ig. IV. + Függelék: Az Egri Kaszino által...Egerben, magántulajdonban lévő műtárgyakból rendezett retrospectiv kiállítás katalógusa, 1924. aug. 30 - szept.8. = Agria, XXV/XXVI. (1990) 710.

Hubert Woyty-Wimmer bécsi grafikusművész 1939.-ben szerezte meg Bordás Ferenc a szegedi egyetemen orvosi doktorátusát, de nem lett hűtlen a művészethez sem. Szeged volt az ex libris-alkotók egyik központja. Sokat tanult az akkor itt működő Aba-Novák Vilmostól és a bécsi Hubert Woyty-Wimmer grafikusművésztől is.

Sensey Andor: Bordás Ferenc.
Könyvtáros, 1979. 1. 50. old.

1 mondatban

• **Wokiné Wieger Mariann** képző- és iparművész Summa című kiállítása ma este hat órakor nyílik a Budai Várban, a Nemzeti Táncszínház épületében. *(mh)*

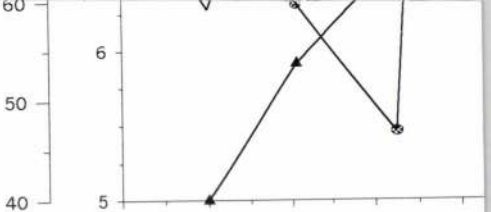

Reactor: Inel-type / 5 liter
Strain: No. 44BK of *S. r.* ATCC 13400
Medium: 4 % corn starch,
2.5 % corn steep liquor (Dorog),
0.1 % PPG

Fig. 2. Parameters of a typical biocor
subst

Vokál Lipót

betűmetsző (?)

l.

Magyar Könyvszemle

1926. 371. l.

Wokurka Mihály

vésnök tanonc.

szül. 1887. Esti tanf.

ötvösség

Értimisk 1903/4.

451 l.

Budapest, 193 6 VI/24.

13947

Klein Dezső

LÁTSZERÉSZ

BUDAPEST
Kecskeméti-u. 14.
TELEFON: 85-2-13.

SZOLNOK
Baross-u. 2.
KINDLOVITS-HÁZ.

Szállitólevél

Nagys.
Méltsg. Műemlékek Országos urnak

Bizottsága

Rákos-n 10.

[illegible]

Wokurka Mihály

vésnök -

Esti tanf. ötvösség

Értimisk 1904/5, 28 l.

Wokurka Mihály

vésnök.

Hul. 1887.

Esti tanf.

ötvösség.

Éstimisk

1902/3.

67. l.

Wolak József

lengyel festő

l.

Szépmüvészet

1944. 65. l.

M.D.K.

Wolcz Antal (verseci) építőmester

megkezdte a fehértemplomi állami leánypolgári iskola építését.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV. évf.

jul. 31. sz. 2 olf.

Wolf

Kovajzolé.

Erinnerungs-Blätter an die Krönung S. K. H. des Erzherzogs Kronprinzen zum König von Ungarn in Pressburg d. 28. Sept. 1830./

Scene bei dem Weinauslaufen und Brodauswerfen.

Kövaret, folio.

Wolf. lith.

Höchle del.

Wolf fec.

(Bedekovich Kálmán
arcok)

aki a tájkepéket is
rajzolta
az a Wolf.

Kőnyat 4°

Wolder Bartolomeus, festő

Forum, 1937. 68.

E.Günhter-Mayer: Ein unbekannter Pressburger Maler...

WOLFL, Römiwa (Parsony)

1517

Ans. 1997 250-251.

zes rózsákban

ulusok, áttört

ázad. 23 cm

ből, cuppáján

dallapján vert

n domború

os hímzéssel.

l.

WOLF (Wurm) Zoüms

1679-ben a Palffyaknak dolgozni

Ars 1997 250.

A templom
ozattal, szép
festménnyel s
hasonló stílű
s gyóntatását
al, ormában a
mellett jobbra
an, efölött az
mok a XVIII.

udvart zárnak
íló ajtó kerete

WOLF, Barbara nyondász

An 1997 250.

épült körfalak
ülő út az északi
zaki oldal két
skeny oldalon
kkal teli udvart
hegyoldalban
még fennálló

ban, derékszög
aroktornyokkal
uja felett kettős
és neje Giczi
bső termében,
nagyrészt még

Wolf,Hanz,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosleg énnek jegyzéke:"Wolf,Hanz,Sopron,1697.VI.31'. 120.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosleg ények Győrött a XVII.szá-zadban - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri Múz. Evkönyve

Wolf H./Hanz/,asztalosiegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztalosiegé-
nyek jegyzéke származási hely szerint:"Sopron:
Wolf H." 12?.old

Batári Ferenc: Asztalosiegények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmivességének
történetéhez 9?.old

Arrabona,9.- Antus István János Múz.Győr,1967.- A Győri
Múz.Évkönyve

Wolf F.

A Klement Gottwald-gyár motorraktárának
építője Mátrai Gy.-ocl együtt.

Major Máté: Az épitészet uj vi lága, Magvető, 1969, 91.l.

MDK

Wolf mester, kir. épitömester

a pozsonyi Academia Istropolitana épitkezése Mátyás király kedvenc alkotásaihoz tartozott. Kiadások szerepelnek 1467- 149o években Wolf mester számára is.

Horváth Henrik: Budai köfaragók és köfaragójelek. Bp. 1935. 43.l.

Wolf

Kremni építőmester
Mátyás király építése
Pozsony

I.

Hoffmann Pozsony

11. l
12. l
13. l

3.

4.

Wolf
festő

A nagyfrúci XVI.
házadi kastély. 1875-
ben (fermészetután) aquarellben fes-
tette fenti. A fest-
mény a Történelmi
képcsarnok tulajd.
Repr.

Magyarművelődéstört
III. 269-l.
643-l.

932. PORCELLÁNKÉP, Krisztus me
Porzellanbild, Brustbild Christi. C

933. ANYA GYERMEKÉVEL, szines p
baba. Bécs, 1846. — Mutter mit K

934. DUDÁS PÁSZTOR, szines porcell
pfeifender Schäfer, farbige Porzel

935. FALUSI SZOLGÁLÓLEÁNY, put
liche Magd, Porzellan. Wien, 183

936. KRAMPUSZ, mellette zsákban gy
pus mit Sack. Weisses Porzellan.

937. PORCELLÁNKÉP, Magdolna fél
bild, Halbfigur der Magdalena. V

938. VÁZA, porcellán, domboru neoba
ban szines virágok. Bécs, 1854. — V

939. OLASZ PÁSZTORCSALÁD, szin
Schäferfamilie, Porzellan, farbig.

940. ÜLŐ NŐ LEGYEZŐVEL, szines
mit Fächer. Wien, 1841.

941. ÜLŐ KINAI, előtte kagyló (ja
Chinese mit Muschel (restaurier

Wolf, festö
1577

l.

Hoffmann Pozsony
Si. l

Hoffmann Südost

3.

4.

Wolf Könives

arnos Krembs Wolfgang-
gal. 1472-1489
l.
Hoffmann Persony 30.l

Hoffmann Südost

3.

4.

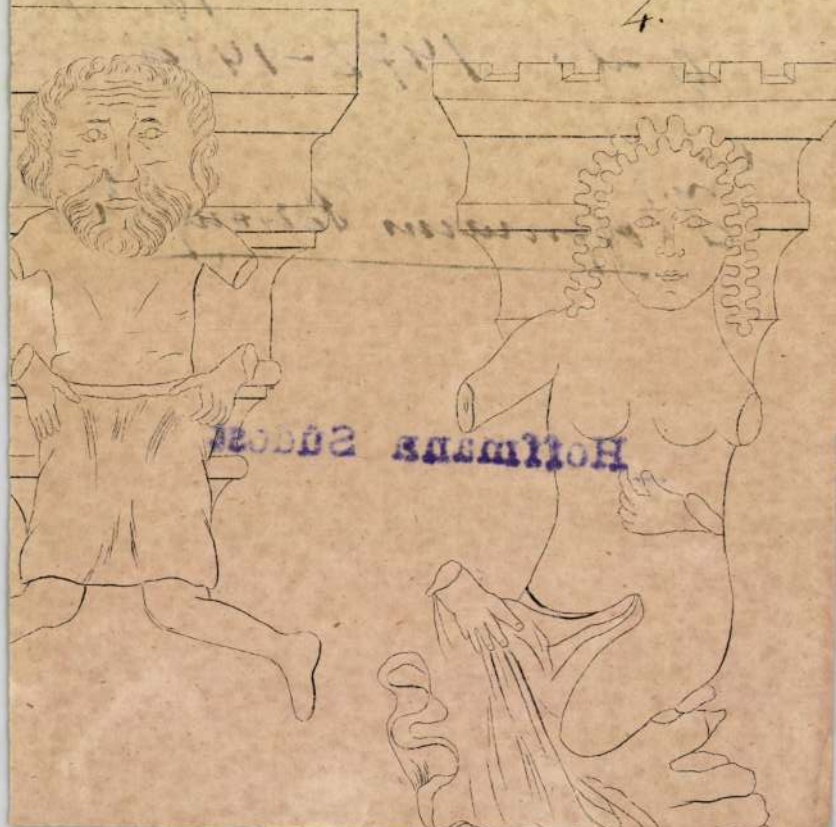

H. Wolerich Olga

Három tabáni tájképe az Uj Szalon tav. tárlatán.

M. 934. V. 27.

Woletz Alajos ? 22, 89, 110 kőfaragó
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

M.D.K.

Wolf

építézmester

... azt a feltevést, hogy talán Wolfnak lehet tulajdonitani a királyi várnak 1480 körül Mátyástól épittetett diszkapuját, amely meglepő hasonlatosságot mutat a kremsi templomnak 1477-ben épült főkapujával. A pozsonyi várbeli diszkapuval rokon s talán sintén az ő munkája a Városház kapuja is.

Hoffmann Edith: Pozsony a középkorban, elfelejtett müvészek, elpustult emlékek. Bp. é.n. 13. old

Wolf

MDK

Pesti Nemzeti Uszoda, Marastoni utcza:
Wolf's Rauch-nyomda

Heti Szemle. Honderü, 1846, II. 74.

M.D.K.

Wolf, festő

1577-ben a pozsonyi Városház tornyára két óra számlapját festi be és aranyozza az óramutatókat.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 51. old.

M.D.K.

Wolf építészmester

Krems̈ből származott, de a számadási könyvek szerint a XV. század végén Pozsonyban működött. Szerző egy másik megjegyzése szerint Mátyás király építésze volt; Ez utóbbi származási adat alapján szerző megkockáztatja %

Hoffmann Edith: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp.é.n. 11.-12.old

Wolf A.

Litografus

König Ferdinand besucht 1830 die hebräisch-deutsche Primär-Hauptschule in Pressburg, qu. fol.

Fenti litografatta

Wawra aukcio 1901. ápr. Bécs

Esterházy M. gróf tatai metszetgyűjtemenje.

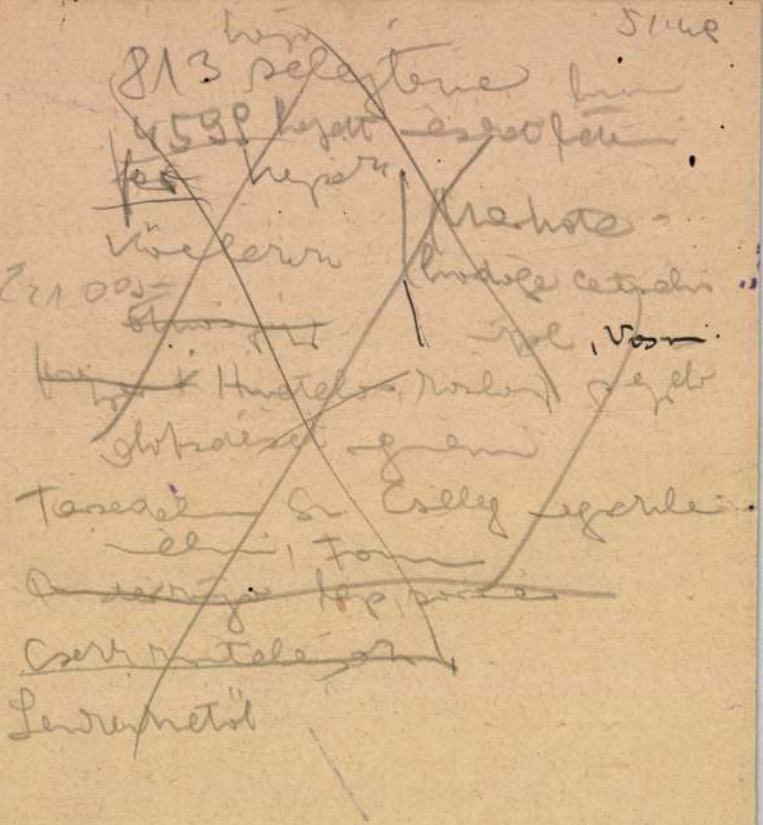

Wolff MDK

hadimérnők

Az esztergomi vár alaprajza. 1749.

112.o.

Balogh Jolán: Bakócz kápolna.

Wolf später

Krembs.

l.

Hoffmann Posen

39. C.

Hoffmann Südost

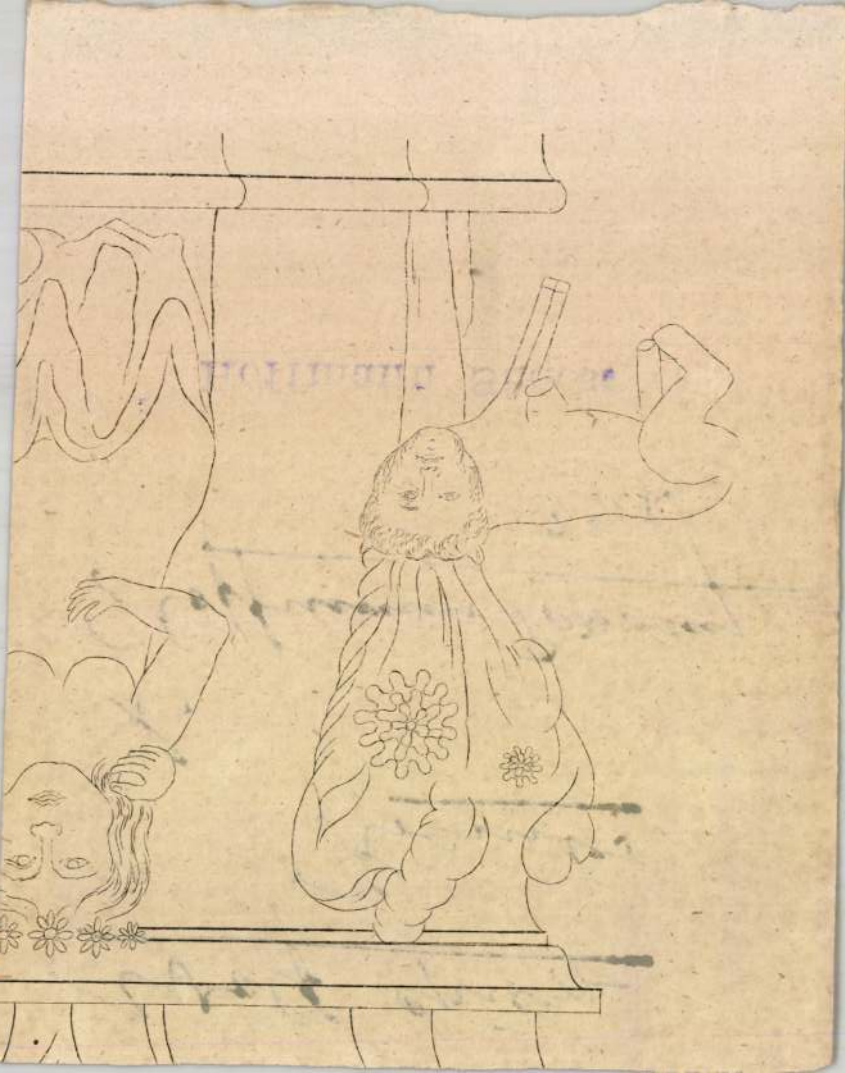

WOLF építomester (Eosekújvár)

1638 - Pálffyaknak tervez

Ars 1997 250.

román apszis

szerű épület

tucco bordás

t szószék. /A

li oltárszárny

stményével.

Wolf [ ], grafikus

„Ilyennek látta Wolf, a rajzoló 1844-ben a dunai Nemzeti uszoda belsejét."

— Rajz. Repr.

Jajczay János: Fürdőzés a hajdani Pest-Budán 1203-1207.

Élet és Tudomány, Bp. 1971. jún. 25. XXVI/26.

Wolf

Körajzoló

Irodalmátor

Hetiszemle. Honderü. 1846.
II. 75. l

Wolf

pesti zongorakiszitő

l.

Ezredevés kiall

I.B 16. l.

Vászon, méretei 87·3 : 79·2 cm.

1876: IV. 28. — 1878: V. 79. — 1880: V. 79. — 1881: V. 79. — 1883: V. 227. — 1884: V. 182. — 1885: V. 182. — 1886: V. 182. — 1887: V. 182. — 1888: V. 182. — 1889: V. 205. — 1890: V. 205. — 1891: V. 241. — 1892: V. 241. — 1893: V. 295. — 1894: V. 14. — 1895: V. 32. — 1896: V. 32. — 1897: V. 32. — 1898: V. 32.

~~Vételett 1876-ban. — Magy. Képt. 338. — Ltsza 235.~~

— 1900: V. 32. — 1901: V. 32. — 1903: V. 32. — 1904: V. 32. — 1905: V. 32.

— Magy. Képtár 338. — Uj lelt. száma 235. — 1895 átv. jegyz. 373. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2016. és a leltárban 2971. — Vételett 1876 január havában 1000 frton (2000 K-án).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Vét. 1876.

NK. 338.
Ny 235.
352

Wolf

könyomata Marostoni Jakab rajzáról: a Nemzeti Ujsoda 1844-ben. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

3451

Wolf Ágoston

öráslegény 1847

Lásd

Horv Szombórás

Vasi Szemle

1935. 159. l.

MDK

Wolff Albert berlini szobrász.1

Horváth Cyrill: Tóth Kálmán emlék-albuma.
Baja, 1894. 187.o.

Albert Wolf német szobrász

Fővárosi tapok 1870. IV. 2. 287.

Itír a Széchényi-szobor körüli vitáról

Wolf Alajos

pesti főreáliskolai szabadkézi rajzi segédtanárt 1859-ben kinevezik a kassai főreáliskolához, de állását el nem foglalta.

Ger Emil

29. l.

Wolf Alajos Pesten

1856. jun. – jul. kiáll. Műegylet: Erdő-vég, olajf., 140 ft. – Tájrész a csehországi Kraschaunál, olajf., 130 ft.

1856. aug. – sept. kiáll.: Életkép, olajf., 40 ft.

1856. aug. – sept. kiáll.: Liget, olajf., 50 ft.

1858. aug. – sept. kiáll.: Hegyes táj, olajf., 180 ft.

Gyógyszertár, házi III. 82

31. *Wolf Alajos. Tollrajz.* Részlet a Margitszigetről, Óbudának átellenében.

1857, a királynénak

Sa Erzsébetcsen 25. l.

extraháló készülékkel.

WOLF 1. *Alajos*, festő és rajztanár. 1855—60. a pesti belvárosi főreáliskolában működött. 1856—58. élet- és tájképeket állított ki a Pesti Műegyletben (Erdő-vég. Tájrész a csehországi Kraschaunál, Hegyestáj, stb.).

Sz. Gy. II. 618 l

Wolf Alajos

pesto Pesten

Müegyl. 1856. jun. jul.

SAC.

Wolf Alajos

tanítottan a szabad-
kán rapot a belv-
reáliskolaban
1855–1860 ig
már meghalt

E. 991

Wolf Alajos

l. festő-és rajztanár (1855-60.)

Lykanomzromantika

92. l.

Wolf Albert

berlini nobrat

M. T. Akadémia nobrat

vód

e

Oroszlán nobrattát

4. l –

Dévay-szalád, felenyedi, chinese

VI. 27.

82/1917. ✓

48/1917. ✓

59/1917. ✓

64/1917. ✓

81/1917. ✓

82/1917. ✓

Wolff Albert

berlini szobrász

lásd

Liber Bpest szobrai

170. l.

tó füzet.
ivany Miklós
1031 G/3.

Wolff Albert

Müvenet 1909, 331

15627 94	82714	
	12000	
20750 -		5150
	3276 20	
124000 -		7859
3502476	11604	
83 80370	98.10924	124102
75.699 04		856990

alt

Wolff Albert

a M.T. Akadémia palotájá-
nak szobrai.

Liber Bpest szobrai

72.l.

LÓRA

GYÜJT

Ma

Felelős kiadó: Fränkel József. Európa nyomda rt. —

Wolf, berlini szobrász

Var. Ujs. 1864. 453. l.

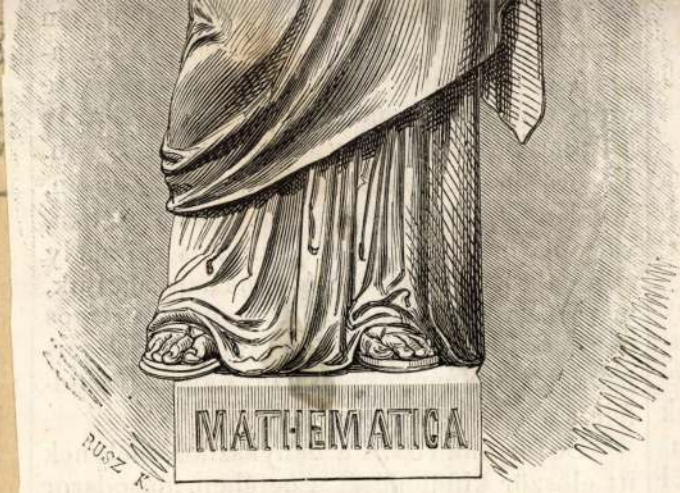

Az akademiai palota szobrai : III. Mennyiségtan.
(Fénykép után.)

Wolf

berlini nobrai

a Un. Tud. Akadé-
mia palotajának
nobrai.

lásd

Izsó Miklós

csomagjaban

Vas. ujs. 1864
360 l

Wolf Albert

nemet nobrant allegori-
kus alakjai az Akademia
épületén –

Thirring Bpest

39. l.

nem kell citálni

Laid Divald
kinyitt az
Akadémiát

gleiten, wir ſehen die Mutter, die für ihr Kind betet, während Engel herbeieilen („Vater unſer“); die Eltern freuen ſich über das erſte Lächeln, über den erſten Zahn des kleinen

ıren Spielen und Gefängen; wie lebt da alles auf *Richter's*

belauſchen und aus den Kundgebungen derſelben das

reu wiederzugeben. Da er ſelbſt ein glücklicher Familien-

hafen ſeiner Entwicklung genau ſtudieren und er that es

indercarneval, an die Kinderſtube mit dem Wannenbad

ıe Scene, in der die Mutter die Schüſſel mit Kartoffeln auf

ſſen!“ die hungrige kleine Welt im Nu um ſich verſammelt.

n könnte wohl Einen heilen, der an Appetitloſigkeit leidet.

eifen herrſcht, weiſs der Künſtler herauszufinden und zu

ı Chriſtmarkt in Dresden. Ein kleines Menſchenpaar hat

gegangen ſein, denn von der reichen Niederlage, die wir

hrergruppen und ein Weihnachtsbaum übrig geblieben.

ı der warmen Stube und ſo erklärt ſich die Ankündigung:

Wolff Andreas

ötvös 1683

laid

Gyárfás Brassó 61

M. D. K.

Wolf Antal.
Kecskemét, 1799.

Kertterovajz.

Pesti piarista levéltár.

Mojzer Miklós: Architectura civilis.
Művért. 1957. VI. é. f. 2-3. sz.

117. l.

WOLF ANTAL, keramikus, munkavezető

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora 1851-1950
WOLF ANTAL, munkavezető, 1925
Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Wolff Arthur
fenyképész

„A bicikletta." Készült Wolff Arthur Dembinsky utcai műtermében századunk első éveiben.

Zsigmondi: A fenyképész előtt.
Vök Lapja, 1974. dec. 21. – 22 lap.

Wolff Benedek

ötvös Nagyszeben

Kőmagyötvj. 245 l.

1382

Benedictus (Benig) Wolff, M 1610, e. —1623. (A.: IV,13.

Gy: 77.) Műve nem ismeretes. — *Arbeit nicht bekannt.*

Wolf Benedek

Otto

Kőmagyötvy 1382 n

Wolff Benig

ötvös 1610.

lásd

Gyárfás Nagyszeben

Arch. Ért. 1910 415.

Wolf, C.

Nobrán

Gerstmeind

58.1.

ar i s pan.

M. D. K.

WOLFF C. festő

Pesthidegkút. rk. plébániatemplom, főoltárkép: mária látogatása (1816)

(retr.)

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 258. l.

Wolff C.

1739

l.

Epergesy 1929

73 l.

Mrs. G.

1939

Sharpe 1939

1931

MDK

E.Wolf, szobrász

A Roosewelt-tér 9.sz ház szobordiszeit közösen Izsó Miklóssal ö készitette 1862-64.
A házat F.A.Stüler épitette.

Gen. Lak. Bpest

Wolf E. MDK

Magyar Tudományos Akadémia. Roosevelt tér 9.

Tervezte F.A. Stüler 1862-64.
Építésvezető: Szkalniczky Antal és Ybl Miklós.
Szobordísze E Wolf és Izsó Miklós/Révai Miklós/.
Megnyílt 1865. dec. 11.
Belsőleg helyreállították 1948-49/Lux Kálmán/
A dísztermet 1950-ben, freskóit 1954.ben.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

122.1.

Kpr: 220. kép.

Wolf Elemér Jenő

butorterverő

1902

Éimisk 1930

90. l.

MDK

Wolff Emil

Philológia, Archeológia, Cosmographia jelképes alakjai, terr.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

Wolf Emil, műgyűjtő

Czére Andrea: Mesterrajzok New Yorkból

A Szépművészeti Múzeum négy amerikai magángyűjtemény válogatott rajzából rendezett kiállítást 1989. márc. 17–máj. 21-között, Mesterrajzok, New Yorkból címmel. A ~~ket~~ négy gyűjtő között kettő magyar és kettő osztrák származású. – Schulz János és Wolf Emil magyar műgyűjtők válogatott rajztárlatat láthattuk a kiállításon. – A kiállítás olasz és németalföldi rajzait korban és térben kiegészítik a Wolf-gyűjteményből valogatott, főként újabb kori francia művek. Wolf Emil a nemes fakereskedelemben a minőség iránti kivételes érzékével alapozta meg hírnevét s a fa finom erezetén gyakorlott éles szemét, ítéletképességét hamatoztatta a műtárgyvásárlásban. Számos ismeretlenként vett rajzának találta meg mesterét, bár nem résnesült művészettörténeti képzésben.

Művészet, 1989., 11–12., 46-old.

M.D.K.

Wolff Emil. /1802-1879/

789. **Philologia**, Archeologia, Cosmographia jelképes alakjai. Három épületszobor cca 200 cm. terrakotta.

Megsemmisültek!

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet. 58. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Wolff Emil berlini szobrász

Tud.Akad. homlokzati szobrai

Bajó Gyula: Bpest ujabbkori épületszobrászata.
Bp. 1942. 22 l.

Адрес получателя

Куда. Улица, почтовый адрес.

Кто. Имя, отчество, фамилия.

Wolff Emil
szobrász

M.D.K.

789) Philologia, Archeologia, Cosmographia
jellképes alakjai.

Egyéb köztulajdonból elvezett műtárgyak jegyzéke. 58 l.
Bp. 1952.

MDK

Wolff Emil,szobrász

Allegorikus alak. Repr. /Tud.Akad./

Bajó Gyula;Budapest ujabbkori épületszobrászata.
Bp.1942. Pázm.P.Tud.Egy. dolgozatai.

Wolf Emil

Hobsin

l.

Schoen 1948

47. l.

Wolff Emil

berlin i zobrazit

l.

Lykanomzromantika

65. l.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Wolff Emil

Hobrin

l -

Dívald Akad. palotaja

25. l -

Maria). 600 fl

hagyatékából. (Aus der Nachlassensch

eines jungen Mädchens). Jelzés fent

a művész párizsi idejéből. Illu

Jelzés lent balra (Bezeichnet lin

Wolff Emil
berlini szobrász
l.
Medvey. 41. l

räch im Park). Jelzés jobbra (Bezeic

LÁLÁRA (Allegorie zum Tode Petőf

a (Bezeichnet links): Bükkerti M.

szerzőmegnevezés Prof. L. V. Abel
V. Abels).

OMONKOSSAL ÉS KÉT DOMINIK
us und mit zwei Dominikanerinnen

Wolff Endre

grafikus

1931. végbiz. jó

Iparm.Isk.Évk

1930-34. 47. l.

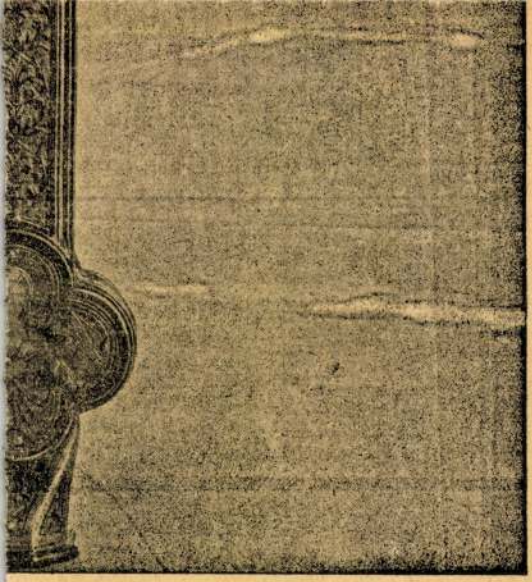

hátlapja Francesco Francia műve.

Vasárnapi Újság, 1886., 723. l. (Képe 720—721. l.) — Csernoch János: Adalék az esztergomi főszékesegyházi kincstár történetéhez. Magyar Sion, I., 1887., 283—288. l. — Esztergom vármegye... Bp. é. n. 43. l. (Képe 193. l.) — Gerevich: A koronázási

2./ az ilyen címen rendelke

három évben mely kategoriába /jogi,

stb/ és mely fizetési osztályokba ta

és mily különleges okokból egyenként

díjazásban.-

Budapest, 1930. évi augu

ásügyi minisztertől.

osági Bizottság elnöki tanácsa
rtesült, hogy egyes állami igazga-
hivatalok az épitkezésekkel meg-
s felügyeleti költségekhez való
k és az e cimen rendelkezésre álló
rzésre tulajdonképen hivatott müsza-
azottakat /: fogalmazási, számvevő-
zesitik.-
nács ezzel az üggyel érdemlegesen

Wolf Endre

grafikus

1928-31

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 46. l.

RISTÁLY EREKLYETARTÓ,

nyozott ezüst foglalatban, talpas. Talpán náncozott pásztor ül állatokkal, fa tövében; a egyúttal az ötvösmű szára. Felette fedeles, nbalakú kristályedény, felülete háromszögesen zörülve.

g. 13·5 cm.

metalföldi munka, 1480 körül.

nor prímás megújíttatta.

1659-i leltár szerint Egri Imre esztergomi onok (1614—1630) ajándékozta a kincstárnak.

Bock 115—117. l. (Képe 116. l.) — Zalka János: Volt-e különös kenetámpolna a magyar királyok felkenetésére. Magyar Sion, I., 1863., 930—932. l. (Képe 930. l. után.) — Ipolyi: Magyar ereklyék. AK, III., 1863., 122. l. — A Mittheilungen . . . AÉ, I. 1869., 85. l. — Otte—Czobor: A középkori egyházi művészet kézikönyve. Bp. 1875., 147. l. (Képe 149. l.) — Henszlmann: A bécsi 1873. évi világtárlatnak magyarországi kedvelőinek régészeti osztálya. Bp. 1875—76., 188. l. (Képe 187. l.) — Árvízkárosultak, 1876., 45. l. 1504. szám. — I. A.: Magyar mű- és történeti emlékek kiállítása. Századok, X., 1876., 510—511. l. — A műtörténelmi kiállításról. Vasárnapi Újság, 1876., 327. l. (Képe 325. l.) — Dankó 87—88. lap. (Képe XXIV. tábla.) — Pulszky Károly: Az esztergomi főegyház kincstára. AÉ., XIV., 1880., 289. l. — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 367—368. l. (Képe 365. l.) — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'Art Chrétien. XIV., 1881., 166. l.,

MDK

Wolff Bribitzer,

Hansz Br. édesapja; A hátrahagyott fiút Hansz Br.-t Feistel Sámuel 1645-ben szegödtette és 1651-ben szabaditotta fel.

Mihalik Sándor: Besztercebányai ötvösök a XV-XIX. sz.-ban. Muz. és Kvt. Ért. 1918. 41-53. l.

Wolf Ernsi

5 elemi

10 hónap, jeles eredm.

Tomár Lechner Gyula

Iparrajziskola 1895

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Wolf Erzsébet

festő szül 1888 máj 11.
Vajpalotán. Autodidakta.
1904 óta állít ki.

Krück II. 731. l.

Giovanni di Paolo, fresco III. 156.

Wolf

W. 2. *Erzsébet*, festő, Várpalota 1888 máj. 11. Autodidakta. 1904 óta tájképeket és interieuröket állított ki a Nemzeti Szalónban.

Ke-Zs II. 618 l

Wolf Erzsike

festőne

interieurje.

Kerdi Kovács László. A Nemzeti Szalon téli tárlata. Pesti Hirlap 1907. XII. 8.

Római ~~[illegible]~~ edényégető

Kemencze Nagyborosnyón

VI. 175.

Wolf Erzsébet

Egy új festőművésznő. (Wolf Erzsike.) Irta H. N. Ország-Világ febr. 23.

1908.

(Művészet 1908. 143. l.)

ét járókelők élénkitik meg,
s alatt összesen három vitorlás
na halad rákfogatán a felhők
ly irást tart EPISTOLIS et

(.K.) CURRIT

nc huc, nunc volvitur illuc,
lla sedeq Luna manet.
t die Luna forht,
hier, bald ist sie dort.
Sachen fleiszig aus,
sie nicht lang zu Hausz.

cm.

Wolf Ervinné

1907. dec. kiáll. Nemzeti szalonban

Interieur, olaj. 150 k.

Ettinger Alajos, épitész.

18. száz.

I. 78.

Wolf Erzsike

1905 graf -

kiáll. Nemzeti Szalonban

Estefelé, olaj.

120 k

Hadtkötelezettség, sómai V. 257.

.....

...nyagának állománya

...ánya ..... drb

...állapottal szemben ..... drb

...ánya ..... drb

...i állapottal szemben ..... drb

...mánya ..... drb

...i állapottal szemben ..... drb

...y összes állománya ..... drb

...égi állapottal szemben ..... drb

...y összes állománya ..... drb

...végi állapottal szemben ..... drb

...uzeum használata

...)

.....napon.....látogató.....darab

használ...

Wolf Erika

1905. Karácsonyi

ki II. Nemzeti Szalonban

Ész, olajf. 100 K

Pénzügyminiszter III. ~~E~~ 173.

Wolff Ernőke

1905 őszi

kiáll. Nemzeti Szalonban

Csárda a falu végén,

olaj. 150 K

Hontmegye V. 301.

Wolf Erinke

Müvenet 1908-143

200		060	120.-	
	200	111	222.-	
			340.60	
600	200		1637.60	

Wolf Erzsike
Inotai hegyoldal, olaj

A Nemzeti Szalon első bajai kiállitása. 1906. 10 l.

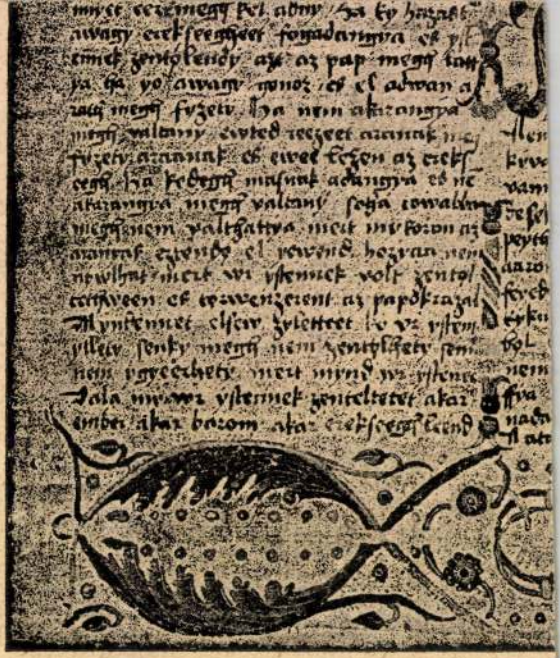

310. kép. 7. *(Mss. II. 1.) Bibliafordítás*

Pàtak Jenő

Plasztika.

Hat allegorikus alak. Wolf berlini szobrász müvei az Akadémia palotája homlokzatán.

Fővárosi Lapok 1864.I.VIII.30.823.o

Patak Jenő

Plasztika.

Wolf szobrász/Berlin 19.sz./Galilei szobra az Akadémia homlokzatán.

Fővárosi Lapok 1864.I.VIII.10.761.o

Wolf F.

Litogr.

Nagyugróc látképe

l.

Gil Ran

1163. m.

állitási munkálataira elszámolás k

Kettőezer pengőt. Budapest, 1936. d

letéből: dr.vitéz Haász Aladár s.k.

A hivatalos másolat hiteléül:

Finányi

miniszteri irodatiszt.

A MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM

Wolf, grafikus

Honderü, 1846. II. 74.

Heti Szemle

Wolf F.

litogr.

l.

Mag. N.M. Cent

16. l.

Nagys.

Szentiványi Endre
úrnak.

Gyöngyös tarján.

Rom. hat templom.

MDK

Wolf, F.

A koronázási eskü /I.Ferenc/, kőnyomat

Koronázáci kiáll. Tört.Képcs. 1916.dec.

Patak Jenő

(19. az.)

Wolf berlini szobrász véleményének a meghallgatását helyezi kilátásba a Széchenyi szobor ügyében a F.L.-hoz intézett nyilt levelében Thán Mór.

Fővárosi Lapok 1870.I.IV.2.287.old.

Wolf F.

litografus

Ferdinand király meg-
érkezik az országgyűlés
megnyitására (Pozsony -
1847) Festi litografiája

Repr.

Budapest. 1947. 408. l.

Wolf F.
bécsi grafikus

V. Ferdinánd és neje
bevonulása Pozsony-
ba az országgyűlés be-
zárására 1836-ban.
Kőre rajzolta fent-
Repr.

Domanovszky Sándor
Magyar művelődéstört.
V. k. Bp. d. n. 43,
664. l.

HELYSÉG

Budapest.

VÁRMEGYE

ÖRZÉSI HELYISÉG

Gellérthegy.

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

Szobrok.

KOR

1904.

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

szobrász: Ta

építész: Fra

SZEMÉLYI VONATKO

Szt. Gellért

EGYEB ADAT

TÁRGY

Szt. Gellért.

MILYEN KÉP VAN RÓLA?

Wolf, F.

rajzoló

Ferenc király budai koronázása 1792 jún. 6.

Német és latin szöveggel. Felirás: F. Wolf del. Impr. Höfelich Repr.

Lestyán Sándor

József nádor. Egy alkotó élet irásban és képben. 1776–1847

Bp 1943.

Wolf, F.

A női ussoda Pesten az 1840-es években-litogr.

Repr.

Gáspdivat

II. 169 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Wolf I.
Jestö

l.

Szilágyi: Mag. neurer
tört. IX. 272 l.
215 l.
246 l.
367 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Wolf F.
Korapolo

l.

Szilágyi: Magy. nemzet
tört. IX. 117. l –

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Wolf F.
Kőrajzoló

Wolf F. (1835-ből).
609. I. FERENC CS. ÉS KIR. KORONÁZÁSA.
Színes kőnyomat. 35×46 cm.

70.—

Almásy Teleki II. 1939

STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER

Wolff F.

Nagy Lottán adatai

I. Ferencz király hűségerküje az alkotmányra 1792. évi junius hó 6-án Budám, a kapuczinusok temploma melletti téren. Cinczett Könyomat. Felirata: „E vita Francisci I. Imperatoris Austriae Regis apostolici. Franciscus inaugurali jurejurando firmat Constitutionem Ungariae, Budae 6. Junii 1792." Ugyanez németül. F. Wolf del. – Impr. Höfelich.

Afv. Mir. Kat. V. szoba 6.

Wolf: Ld. még Höchle.

Simonyi Pál, Székes-Fejérvári Nagy-Préport. „Közli Ponori Thewrewk József. F. Wolf lith. „A' Bécsi Köm. Int."

B. R.

A kereszténység közel kétezer éven át determinálta az európai művészet alakulását és fejlődését,az első szazadoktól egészen a XVIII. szazad végéig,a francia forradalomig,amikor más áramlatok és tényezők veszik kezükbe a művészet fejlődésének irányitását.De ekkor sem szünt meg minden kapocs az Egyház és a művészet között.Egészen a XVIII.szazad végéig a keresztény szellem,az egyházi liturgikus szükséglet volt az egyes stilusok legfontosabb alakitó tényezője.Az Egyház művészi tevékenysége hozta létre a nyugati és keleti,római és bizanci ókeresztény művészetet,a román stilust,a gotikát,a reneszánszt és a barokot. Ennek a csaknem kétezeréves korszaknak a fejlődése egységes nemcsak az irányitó szellem,nemis a kifejezési eszközök,a forma szempontjából is.Először mindig az eszme,a kor szelleme születik meg s keres magának kifejezési formakat,vagyis a szellem alakitja ki a kor stilusát. A művészet világnézetet,gondolatot,hangulatot,a kor érzésvilágát,szellemét fejezi ki,csak ezt le kell tudni olvasni az emlékeken.Ha az ókeresztény művészet mozaikjainak szigoru,hieratikus formaira,megkötött, szigoru,szimmetrikus kompoziciójara,merev sikabrazolasára gondolunk s a barok művészet szenvedélyességét,nyugtalan alakjait,tüzes szineit, dramai fény-árnyék küzdelmét képzeljük magunk elé,akkor latjuk,hogy az első szazadok tapogatózó kiindulásának végső konkluziója volt a barok művészet.A XVIII.század végén és a XIX.század elején vége szakad ennek a logikus,egységes fejlődésnek.Mintha kifaradt volna a művészi szellem alkotó vénája.Uj problémák,törekvések felléptek a XIX. században is,de uj korstilus csak napjainkban alakul ki.A XIX.század művészete tulajdonképen a mult hosszu századokon lejátszódó stiljeinek ismétlése,rövid évtizedekben való ujraélése.A gotika pl.a XII.század közepén keletkezett Franciaországban,s bár a XV.század elején az olasz reneszánsz megszakitja egységes továbbfejlődését,sok helyütt még a XVI.században is él.A magyar ötvösségben még a XVII.században is találunk gotikus elemeket.S a XIX.szazadi neogotika nem egyéb,mint ennek a két és félszázados korszaknak két évtizedre terjedő ujraélése, felevenitése,utánzása.A neoklasszicizmus végig csinálta az egyiptomi, görög és római klasszikus művészetet.Az esztergomi bazilika kriptája pl.egyiptomi elemekkel van diszitve,mig maga a bazilika inkább a római klasszikus épitészettel áll kapcsolatban.Az egyes stilusok gyors

Nagy-Ugrócz. Kolor. Orig.-Lithogr.

v. F. Wolf. qu-fol.

Gilh – Rauschb. 94. Kat. – 1163.

Ansicht des gräflich Johann Keglevich-
schen Schlosses zu Klein-Tapol-
csány in Ungarn. — ... Nach der
Natur gez. u. lith. von Fr. Wolf 1842
Kinerett, Könyom. folio. —

Lantos, Metszetek, 1924. — 450. —

F. WOLF.

Lol. Höchle

Erming

tény tartalommal,keresztény jelle
kasz.A harmadik korszakban az uj
csön vette a pogány müvészi forma
tartalommak,eszmének megfelelően
a VIII.században történik meg,sőt
müvészi és mütörténeti -mai szemm
az emlékeket,akkor a VIII.század
nagy,határozott,önmagából a müvés
VIII.században tünik el a keresz
pogány müvészetnek a nyoma.Ehhez
szellemnek és izlésnek dinamikus
átformáláshoz az akkori Európa ku
nek adaléka is.A barbár népek be
vették a kereszténységét,részt ke
kialakitásában.A VIII.században
resztény müvészet magába vonja a
szöböli és kialakitja saját uj s
dokolt ez az elhatárolás:keleten
nyugaton a Karolingok uralmának
téneti hangsulyt.Ezen belül fenn
ni szakszokra való felosztást is
müvészettörténeti,stilusfejlődés
stilus,a keresztény müvészet el
ezer után lesz készen,a román mü
és fél évszázad szinte lóg.Ekkor
a klasszicitással,Rómával és Biz
lett a klasszicitásnak.Nagy Kons
lom nem tud helyt állani a barbá
ba tette át.Jellemzi ezt a két s
előző,mint a következő szazadokn
küzdelmes korszakot még az ókere
a keresztény középkoroz,amikor a
lakulni,amikor Itália ragadja ma
szemben.A másik és ez a régibb f

Ankunft J. J. M. M. des Kaisers
u. Königs Ferdinand u. dessen
durchlauchtigsten Gemahlin
Maria Anna in Pressburg am
1. May 1836. zur Beendigung
des Ungarischen Landtages.
Gez. u. lith. v. F. Wolf, gedruckt
bei J. Höflich. Königsmat, fol.

Lantos, X. a. 496.—

másodrendü dológra kiterjed figye
metszetü táblákat mellékelt.WINCK
ókeresztény müvészettel is foglal

Ezekben az egymásutánok
szet,mely mint modern tudomány a
tója és ekkori legkiválóbb kényis
1894./ Minden eddiginél több rész
tározó és feldolgozó egy személyb
gész követelményeinekÁsatásoknál
vételezés,ami mérnöki munka.Ebben
Minden apró leletet fontosnak tar
tudomanya.A régészetben a és amütö
adatra ki kell terjedni a figyelem
tudós épitő munkában mikor lesz ra
tartalmaznak a katakombak falán ta
Ezek nagy történeti fontosságára
módszert csinált.Paleografiai ábéc
nyen meghatározhatók az ujabb ásat
aki a mai keresztényrégészeti tudo
cimen adta ki főmüvét,amely 1864-6
ták franciára és németre is.Elsős
s ha sokhelyütt a keresztény régés
az elsősorban az ő tulnyomó hatásá
ba gyültek össze,nemcsak az olasz,
dék.Olasz tanitványai között első
ikonografiával foglalkozik Storia
1873-80.Ő már a katakombákon kivül
nagyobb összefoglalást adja,de ala
módszernél,amely minden apró részl
irányban haladt ORAZIO MARUCCHI
tény régészeti katedrájának tanára
cristiana olaszul és franciául jel
a szó jó értelmében,mert tudományo
De Rossi megindította a Bullettino

V. Ferdinánd Magyarország Kirányu
lóháton, könyomat ~~Torschtól~~
term. után rajz. és lith. Wolf Fr.
a 40-es években.
40-46 cm.

Kim S. Arch. – jegyz. (32.) 194.

st,vizióját/felső rész/ adja.Az
s beleső,akiknek kompozicionális
ifjut.A felső csoporttal gesztu-
t.Az alsó csoporton nyilvánvalóan
lső rész is nozgalmas és drámai,
tvitel /1517/ /Lo spasimo di Sici-
vészi zsenijének.Sok alakot ad,
nte elvész a kompozicióban.Vannak
a alakja/,amelyek jobbak.A kompo-
io Romanora vall,
okban még több táblakép ismeretes
ljebb csak az ő ervei,vagy váz-
i.Ferenc Madonnaja a Louvreban,
b.

Wolf F.

T. Ferenc:

Látogatása a pápánál:

Az oszlopokon nyugvó díszes teremben jobbra T. Ferencet és nejét, valamint a kíséretében lévő főhercegeket, főhercegnőket s udvari méltóságokat látjuk, míg balról egyházi öltönyben VII. Pius pápa, ki jobbját áldásra emeli, kíséretével közeledik. Felirata a kép alatt két sorban:

„Hauptmomente aus dem Leben Sr. Majestät Franz I. Kaisers von Oesterreich, apostol. Königs"

„E Vita Francisci I. Imperatoris Austriae Regis Apostolici"

ez alatt balra: „Franz I. wird zu Rom von dem heiligen Vater Pius VII. feierlich empfangen den 2ten April 1819"

s jobbra: „Franciscus I. solemniter excipitur Romae per Sanctiss. Patrem Pium VII. die 2da Aprilis 1819."

s alól balra: „Höchle del."

Középütt: „Ger. bei Mansfeld & Cie in Wien"

s jobbra: „F. Wolf lith."

Könyomat, méretei a vonalkeretnek 35.6 : 46.7 c/m.

Kőre rajzolta: Wolf F.

Ltsa 8094

39/94 N= 471.

F. Wolf

Első Ferencz József / Ausztriai Császár, / Magyarország stb. Kiráfa stb. stb. Ugyanez németül. Körjomas, folio.

F. Wolf. lith.

F. Wolf

Körajzoló.

Ein Moment vor der Krönung S. M. König Ferdinand V. zu Pressburg den 28ten September 1830

Kőjomat, folio.

Kädele del (?)

F. Wolf lith.

F. Wolf

König Ferdinand V.
Empfängt seine hohe
Gemahlin, die Königl.
Prinzessin von Sardinien
in Schönbrunn den
25ten Februar 1831

Kösonat, folio.
Kädele del.
F. Wolf. lyth.

F. Wolf

(I. Tsener Soriet)
Kopernik, folio.

Zeitr. F. Wolf. fec.

F. Wolf

Néhai Galanthai /
Gróf / Eszterházi János
Kármán
Közönat, 4°.

F. Wolf Lyth.

Közli Ponori Thewrewk
József.

F. Wolf

Ankunft I. I. M. M.
Des Kaisers und Königs
Ferdinand / und dessen
durchlauchtigsten
Gemahlin Maria Anna.
in Pressburg am 1 May
1836 / zur Beendigung
des ungarischen Landtages.
Königsmas, Folio.
Ger. u. lith v. F. Wolf.

Journal pittoresque

Wolf F

laid

Bmk 47.

Laid

Engelex

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláír

I. Ferencz:

A lipcsei csatában:

A középtérben kiséretétől követve jobb felől közeledik a császár, kit a vezérkar, részben a lóról leszállva, balról vár. A háttérben lovas és gyalog katonaság kúzd egymással s Lipcse városa ég; az előtérben pedig az elesett katonák s lovak ~~[illegible]~~ mellett, egy sebesült vitéz jobb lábát köti be s az owos ~~egy~~ a földön fekvő elökelő tisztet van elfoglalva, kit szolgája bal karjánál fogva iparkodik felemelni. Felirata a kép alatt két sorban:

„Hauptmomente aus dem Leben Sr. Majestät Franz I. Kaisers von Olsterreich, apostol. Königs"

„E Vita Francisci I. Imperatoris Austriae Regis Apostolici"

ez alatt balra: „Die Schlacht bei Leipzig 1813."

s jobbra: „Pugna ad Lipsiam 1813"

s alól balra: „Höchle del."

középütt: „Ged. im lith. Inst. in Wien"

s jobbra: „Wolf lith."

Könyomat, méretei a vonalkeretnek 36.1 : 47.9 cm.

Köre rajzolta: Wolf F.

Ltsza 8086

39/94 N° 471.

I. Ferenc:

A Lipótrend alapítása:

A oszlopokon nyugvó díszes teremben balra emelt trónuson ül I. Ferenc s az általa 1808 január 8-án alapított Lipótrend lovagjait arányja fel, kiknek egyike a trón lépcsőin térdel. A ünnepélyen az arany-gyapjas- és a Szt István-rend tagjai, az udvari méltóságok s a meg-hivottak vesznek részt. A szertartást a császárnak leendő harmadik neje: Ludovika főhercegnő az erkélyről nézi. Felirata a kép alatt két sorban:

„Hauptmomente aus dem Leben Sr. Majestät Franz I. Kaisers von Oesterreich, apostol. Königs" és

„Et Vita Francisci I. Imperatoris Austriae Regis Apostolici."

a alatt balra: „Die Stiftung des oesterreichischen Sr. Leopold Ordens im Jahre 1808"

s jobbra: „Fundatio ordinis austriaci Sancti Leopoldi anno 1808."

s alól a keretes belül balról: „Höchle d." s jobbról: „Wolf lith.", s a keretes kívül kiépült: „Gedr. im lith. Institute in Wien".

Kőnyomat, méretei a keretnek 35.8 : 47-2 Cm.

Kőre rajzolta: F. Wolf.

Lapa 8085

39/94 N= 471.

T. Ferencz:

A Tournay-i csatában:

Az előtérben jobbra a fehér lovon ül a császár, kinek parancsát a fővezér fogadja, s a ki a háttérben lévő vár felé mutat, a melyet az ostromló csapatok minden oldalról körülvettek. A fejedelem mögött, a szélmalmon innen a vezérkart látjuk s a földön az elpusztult ágyú körül sebesültek fekszenek, kik körül az egyiknek, a ki lovának dült, jobb karját az orvos épen beköti. Felirata a kép alatt két sorban:

„Hauptmomente aus dem Leben Sr. Majestät Franz T. Kaisers von Oesterreich, apostol. Königs"

„E Vita Francisci T. Imperatoris Austriae Regis Apostolici."

ez alatt balra: „Die Schlacht bey Tournay am 22 May 1794."

jobbra: „In prœlio Tornacensi 22 Maji 1794 ducit copias ad victoriam."

alól balra: „Höchle del."

Középütt: „Ged. im lith. Institut in Wien"

s jobbra: „Wolf lith."

Könyomat, méretei a vonalkeretnek 36:48. i Cm.

Köze rajzolta: Wolf F.

Ltha 8083

39/94 № 471.

T. Ferencz ~~leteszi az esküt~~ megkoronáztatása:

Az esküttétel:

A nemzeti szinű posztóval bevont magas állványon balra fordulva áll a király ki jobb kezét felemelve s baljában feszületet tartva Isten szabad ege alatt a nép hallatára az ország primása által felolvasott esküt leteszi az alkotmány megtartására. A királyt, ki teljes koronázási díszben áll az emelvény közepén, az ország primása, az egri s kalocsai érsekek s az zászlós urak veszik körül, kik közt a pallost tartó főpohárnok áll legelől, ki mögött a keresztet vivő pap áll. Az emelvény körül, melynek feljárójánál két magyar testőr van leeresztett karddal kezökben, a főherczegek, az egyházi s világi főurak, a zászlótartók s a közönség láthatók. Az előtérben jobbra a király szürke lovát ketten tartják. A háttérben Buda vára s városa tűnik szemünkbe. Feliratai

alól balra: „F. Wolf del" s
jobbra: „impr. Höfelich"

a kép alatt két-két sorban: „Hauptmomente aus dem Leben Seiner Majestät Franz T. Kaisers von Oesterreich, apostolisch. Königs E. vita Francisci T Imperatoris Austriae Regis Apostolici." — „Franz bekräftiget die Erhaltung der ungar. Constitution mit seinem Eide zu Ofen am 6. Junius 1792." és „Franciscus inaugurali jurejurando firmat Constitutionem Ungaricae Budae 6. Junii 1792." s

legalól három sorban: „Fide et Lege. Fidem servavit, legem observavit a 1-ma Martii 1792, usque ad 2-dam Martii 1835."

Könyomat; méretei a vonalkeretet véve 35.5 : 46.5 (papirosa 49 : 61.) c/m.

Eltsza: 1257.

31/93 Nº 181.

I. Ferencz:

A tiroliak hódolatát fogadja:

A tizenkét zászlótartó által képzett félkörben áll T. Ferencz s balkezét kardjának markolatán nyugtatva néhány szót intéz a küldöttséghez. Közelében a császár kiseretéhez tartozó három főúr köti le figyelmünket, kiknek egyike lovon ül. A nagy számban megjelent polgárok kalapjaikat levéve üdvözlik a fejedelmet. A hattérben épület van s hegyek merednek az égnek. Felirata a kép alatt két sorban:

„Hauptmomente aus dem Leben Seiner Majestät Franz T. Kaisers von Oesterreich, apostol: Königs"

„E Vita Francisci T. Imperatoris Austriae Regis Apostolici"

ez alatt balra: „Nach der feyerlichen Huldigung der Stände Tirols bezeugt das treue Volk öffentlich seine Anhanglichkeit an den Landesvater Franz, zü Insbruck am 30 May 816"

jobbra: „Francisco patri patriae occasione solennis homagii populus tirolensis fidum animum publice ostendit. Oeniponti die 30ma Maji 1816.

s alól balra: „Hochle del",

középütt: „Ged. bei Leykum & Co"

s jobbra: „F. Wolf lith"

Könyomat, méretei a vonalkeretnek 35.9 : 47.5 cm.

Körerajzolta: Wolf F.

Ltsa 8093

39/94 № 471.

T. Ferencz:

Római császárrá koronáztatása:

A díszes goticus egyházban jobbra, a mennyezetes oltár legfelsőbb lépcső fokán, térdel T. Ferencz, kinek fejére a harom egyháznagy egyike épen a császári koronát teszi. Az oltár két oldalán, a négy hirnök és a trón körül valamint az erkélyekről, a jelenlévő fejedelmek, főurak és vendégek nézik az ünnepélyes szertartást. Felirata a kép alatt két sorban:

„Hauptmomente aus dem Leben Sr. Majestät Franz T. Kaisers von Oesterreich, apost. Königs"

„E Vita Francisci T. Imperatoris Austriae Regis Apostolici"

ez alatt balra:

„Die römisch-deutsche Kaiserkrönung zu Frankfurth am Main, im Jahre 1792."

s jobbra:

„Francisci Imperatoris Romano-Germanici II. Coronatio Franofurtiensis 1792"

alól balra: „Höchle del"; jobbra: „Lith. v. Wolf" s Kőrépült: „Ged. im lith. Institut in Wien".

Könyvmat, méretei a vonalkeretnek 35.8 : 47.3 c/m

Kőre rajzolta: Wolf F.

Ltha 8082

39/94 № 471.

F. Wolff del. – impr. Höfelich

Hauptmomente aus dem Leben Franz I.

Bg. 769/74.

Wolff F.

Wolf F

Kőszeg. T. 5908.

Az előtérben a városon és a katonai nevelő intézeten innen járókelők élénkitik az utat, kik közül egy talicskát tol kaszával és gereblyével, melyekre gunyáját dobta; a háttérben hegyek látszanak jobbról templommal. Felirata a katonai intézet keletelt látképétől balra:

ANSICHT DER STADT GÜNS
MIT DEM K.K. MILITAIR OBER-ERZIEHUNGSHAUSE.
jobbra: KÖSZEG VÁROSA A CS. K.
KATONAI FÖ-NEVELDÉVEL.

alól balra: Lith. v. F. Wolf in Wien.
jobbra: Gez. v. J. Kugler, Zeichen-Meister zu Güns.
legalól középütt: Ged.bei Jos. Stoufs in Wien.

Kny., alányomással, mér. a vk. 31.2: 48.9 cm.

140-95

Pozsony. T. 1446. II.

A középtérben van a vár és város, a hol a partot járókelők és kocsik élénkitik, a Dunán repülőhid kel át búcsusokkal, az előtérben pedig a sziget hidján négyen vannak, kissé idább a batyut vivő parasztal szemben egy úr közeledik, a parton pipázó férfi ül és egy czilinderes úr nézi az átkelőket, mig középütt a beszélgetve haladó férfi és nő közelében kutya ugrál. Felirata:

UNGERN
Zweite Ansicht von Presburg.

alól jobbra: Gez. von Wolf.

Kny., mér. a vk. 25.5: 36.2 cm.

Hrusó. T. 6965.

A középtérbeli hegyen látjuk a vár romjait, melyek alatt a hegyoldalban hat darab szarvasmarha legel különféle csoportokban. Felirata:

Die Ruine Hrusso.

alól jobbra: Wolf fec.
legalól jobbra: Tapolcsan den 24 Mai 842.

Aquarell, mér. 24.8 : 35.7 cm.

140-95.

Hrusó. T. 6964.

A hegyes vidék középterében látjuk a vár romjait, mig a hegy oldalában a botjára támaszkodó pásztorral, ki mögött kutya van, a földre heveredett férfi beszélget. Oldalt jobbra szarvasmarhák legelnek. Felirata:

Ruine Hrusso bei Topolscan. 842.

az alsó jobb sarokban: Wolfw fec.

Aquarell, mér. a vk. 20.3 : 29 cm.

140-95.

6236

Viselet. T. 8400.-

Magyar földmivesek.

A H jelzésü zsákokon ülő paraszt-gazda bal kezével hosszú botot tart, mig a mellette álló asszony jobbjában kendőt fog s balját csipőjére tette. Felirata alól jobbra: F. Wolf lith.

Szines kny., mér. 38.8 : 28.8 cm.

140-95.

Sopron. T. 4117.

A hegyes vidék középterét a város foglalja el jobbról szélmalommal és balról távozó vasuti mozdonnyal, az előtérben pedig balra a padon ülő [illegible] hölgygyel, ki leánykáját karolja át, egy úr beszélget, mig jobbra egy hölgy ügyel fel a lepkét fogó három fiúra, mialatt mögötte egy paraszt fát lop. Felirata

balra: STADT OEDENBURG.
jobbra: SOPRON VÁROSA.

alól balra: Lithographirt v. F. Wolf in Wien.
jobbra: Gez. v. J. Kugler öffent Zeichen-Meister an der Haupt-Normal-Schule zu Güns.
legalól középütt: Ged. bei Jos. Stoufs in Wien.

Kny., alányomással, mér. a vk. 31.4: 49.1 cm.

31-93-273.

Hrussó. T. 5719.

A középtérben emelkedő sziklán a vár romjait látjuk, a hegy oldalán hét darab tehén legel, az előtérben pedig botjára támaszkodó pásztor beszélget földre heveredett társával. Mögötte kutya guggol. Felirata a bal sarokban: F. Wolf fec. 845. fölül jobbra: 15.

Szines kny., mér. a vk. 22.1 : 30.5 cm.

140-95.

Viselet.

Gyulai magyarok.

Közülök a jobbrafordultan ülve ábrázolt fiatal legény a vállára támaszkodó leányt nézi, ki bal kezét, a melyben kendőt tart, csipőjére támasztotta. Mellettük korsó van. A háttér folyótól szelt sik vidék. Felirata a kép alatt:

GYULAI MAGYAROK

alól: Wolf lith.
alól balra: Rajz Böss J.
középütt: Nyom. Reiffenstein és Rösch, Bécsben.
jobbra: Kőre metsz. Wolf I.

Szines könyomat, méretei 36.8:28.1 cm.

Szn. 31-911
204-911-14
Át. lelt. 4316.

Nagy-Ugrócz. T. 6016.

Az előtért elfoglaló erdőben szalmafedelü ház van tornáczában beszélgető férfival és asszonynyal, előtte pedig két játszó gyermekkel. Felirata
alól balra: F. Wolf d'après nature.
fölül jobbra: 9.

Kny., mér. a vk. 22.4: 30.9 cm.

Szn. 562-98.
112-98-1622.

Nagy-Ugrócz. T. 6026.

A hegyes vidék középterében van a vár kapujától balra naporával, az előtérben pedig a keritésen innen mezei munkások mennek haza, kik közül a férfinél villa, az asszonynál pedig gereblye van. Felirata:

NAGY-UGRÓCZ.

alól jobbra: D'après nature p. F. Wolf.
fölül jobbra: 2.

Szines kny., mér. a vk. 23.9: 33 cm.

140-95

Hrussó. T. 5688.

A középtérben emelkedő sziklán a vár romjait látjuk, a hegy oldalában hét darab tehén legel, az előtérben pedig botjára támaszkodó pásztor beszélget földre hevert társával. Mögötte kutya guggol. Felirata a bal sarokban: F. Wolf fec. 845. és fölül jobbra: 15.

Kny., mér. a vk. 22 : 30.5 cm.

Budapest. T. 1386. II.

A nemzeti uszodában a hölgyközönség fürdik, a mit számosan néznek. A vizben lévők közül kettő rövid kötelen, egy pedig a hosszún van. A kosár felhuzójánál jobbról egy uszómester áll. Jelzése alól jobbra: Wolf lith.

Kny., mér. 36.6 : 56.6 cm.

Orsova. T. 3662.

Az előtérben a patakon átvezető karrás hídtól jobbra látszik a hajdani vizvezeték romja, melyen innen a beszélgető két férfi előtt lovas közeledik a hidon átérkezett leány felé. Felirata:

BANNAT
Ruinen der ehmaligen Wasserleitung des Flusses Terna
bey Alt-Orsova.

alól balra: lithogr. v. Wolf.
jobbra: F. Wolf del.

Kny., mér. a vk. 25.4 : 35.2 cm.

135-92-61.

Orsova. T. 3654.

A meredek hegyek közt kanyargó folyó mindkét partján házak látszanak, balról csolnak közeledik és az előtérben a földön [redacted] ülő férfi beszél a mellé helyezkedett leányhoz, mig a gerebenező hajadont munkás karolta át és kinálja innivalóval. Felirata:

BANNAT
Gegend bey Alt-Orsova.

alól balra: F. Wolf del.

Kny., mér. a vk. 25.4 : 35.2 cm.

135-92-53.

Orsova. T. 3655.

A meredek hegyek közt kanyargó folyó tulsó partján házak látszanak, innenső partján pedig a karfás uton három férfi halad és egy nő kis leánykájával közeledik; az előtérben balra a lovas mögött két favágó van, kiknek egyike ül, másika a fatörzset igazgatja. Felirata:

BANNAT
Weg nach Alt-Orsova.

alól jobbra: Gezeichnet v. F. Wolf.

Kny., mér. a vk. 25.2 : 35.1 cm.

135-92-54.

Nagy-Ugrócz. 8463.

A várkastély.

Az előtérben látjuk a körülkeritett várat, melynek kapujától balra napóra van, mig jobbra egy férfi és két nő képez társaságot. A kastély régi tornyatcsak ideiglenesen fedték be. A keritésen innen egy férfi villával és egy nő gereblyével halad jobbfelé. Balról a torony körül galambok röpködnek, jobbról pedig a háttérben hegy látszik. Jelzése alól jobbra: 1845. d'apres nature p. Wolf.

Aquarell méretei 21.9: 31.3 cm.

Sz. n. 5-903
34-903-1.

Kőszeg. T. 1424. II.

A hegyes vidék középterét elfoglaló városon innen jobbra a katonai nevelő-intézet látható, a melynek kertjében öten járkálnak, mig az utat fát czipelők és munkából hazatérők élénkitik, kiknek egyike talicskát tol. A látkép alatt a katonai nevelő intézetnek VORDERE ANSICHT-ja szemlélhető. Felirata

balra: ANSICHT DER STADT GÜNS
MIT DEM K.K. MILITAIR OBER-ERZIEHUNGSHAUSE
jobbra: KŐSZEG VÁROSA A CS.K.
KATONAI FŐNEVELDÉVEL

alól balra: Lith. v. F. Wolf in Wien.
jobbra: Gez. v. J. Kugler, Zeichen Meister zu Güns.
legalól középütt: Ged. bei Jos. Stoufs in Wien.

Kny., mér. a vk. 31 : 48.5 cm.

Kis-Tapolcsán T. 1419. II.

A szemben lévő és oszlopokkal diszitett kastély előtt a közeledő kétfogatos szekérrel szemben egy férfi megy, a patakon átvezető hidat földmives élénkiti, jobbra pedig a patakban sulykoló asszonyok dolgoznak, kikkel szemben vizet merők állnak. Oldalt két fiú képez csoportot. Felirata:

ANSICHT DES GRÄFLICH JOHANN KEGLEVICS´SCHEN SCHLOSSES
zu Klein Tapolcsán in Hungarn, im Barscher Komitate

a jobb sarokban: Nach der Natur von F. Wolf.
alól balra: Nach der Natur gez. und lith. von Fr. Wolf 1842.
jobbra: Gedruckt bei Johann Höfelich in Wien.

Kny., alányomással, mér. a vk. 36.9 : 53 cm.

Begecs. T.2367. II.

A hegyes vidéken kanyargó folyó tulsó partján a község épületei közül a templom válik ki, a folyón csolnak kel át az előtérbeli úton pedig balról férfi és nő közeledik, mig jobbról a földön ülő pipázó férfivel asszony beszélget, mialatt a kis fiú a kosárba néz. Felirata:

UNGERN
Das Dorf Bagesch.

alól jobbra: F. Wolff del.

Kny., mér. a vk. 25.3: 35.4 cm.

131-91-140.

Pozsony. T.2538. III.

A középtért a város és vár foglalja el, a háttérben a Duna kanyarog, az előtérben pedig a szőlőkön innen az utat egy beszélgető hármascsoport, egy munkás és egy szaladgáló kutya élénkiti. Felirata

balra: Szabad Királyi Posony várossa.
jobbra: Ansicht der Königl Frey Stadt Preszburg.

alól balra: del. et sculps I.A.L. 1817.
legalól középütt: Pressburg bey Nicolaus Meidinger.
a diszben: Colorirt von Franz Wolf.

Szines rm., mér. a rl. 51: 76.6 cm.
Az Esterházy gyüjteményből.

Nagy-Ugrócz. T. 1433. II.

A tornyos és fellobogózott emeletes kastély táját egy gyermek, egy hölgy és négy úr élénkiti, balra a fák közül ház bontakozik ki, jobbra pedig kertészlegény közeledik két vizes kannával. Felirata:

NAGY-UGRÓCZ.

balra: Wolf fec.
fölül jobbra: 17.

Kny., mér. a vk. 23.9: 33.2 cm.

Kis-Tapolcsán. T. 1418. III.

A hegyes vidék középterében látjuk a községet és a kupolás kastélyt, melyen innen az utat kétfogatú szekér és egy paraszt élénkiti; az előtérben pedig a korlátos hidon földmives közeledik, a patakban ketten sulykolnak és ketten vizet mernek, míg a tulso parton két fiucska őrzi kacsáit. Felirata:

ANSICHT DES GRÄFLICH JOHANN KEGLEVICS´SCHEN SCHLOSSES
zu Klein Tapolcsán in Hungarn im ~~Barscher~~ Barscher Komitate

a jobb sarokban: Nach der Natur von F. ~~Wolf~~ Wolf
alól balra: Nach der Natur gez. und Lith. von Fr. Wolf 1842
jobbra: Gedruckt bei Johann Höfelich in Wien.

Kny., mér. a vk. 37 : 52.6 cm.

Ostrova. T.2365. II.

A hegyes vidék előterében, a szigeten balra, látjuk a temetőt, a hol a pestisben elhaltakat helyezték nyugalomra, balra a házak előtti utat járókelők élénkitik, mig az innenső parton, a hol bárka kötött ki, a hordó mellett beszélgetőket a lovára támaszkodó hallgatja, kissé odább pedig két férfi dolgozik. Felirata:

BANNAT
Die Insel Ostrova mit den Pestkirchhoff.

alól jobbra: Wolf del.

Kny., mér. a vk. 25.7: 35.5 cm.

131-91-138.

Orsova. T. 1434. II.

A Duna tulsó partján emelkedő hegyek tövében látjuk a községet, a melynek épületei közül a torony válik ki, az előtérben pedig balra a hídon férfi áll, az úton nő közeledik kosárral a fején és középütt a csolnak közelében török ül a földön, kinek társa a tulsó part felé mutat, a hol az utat két alak élénkiti. Felirata:

BANNAT
Stadt Alt Orsova.

alól balra: F. Wolf del.

Kny., mér. a vk. 25.6: 35.8 cm.

Trajántáblája. T. 5653.

A meredek sziklák közt kanyargó folyó tulsó partján a szikla oldalában látjuk Trajan császár feliratos tábláját, balra bárka ereszkedik lefelé, az innenső parton pedig középütt négy férfi élénkiti a vidéket, mig jobbra a kerités tövében ülőkkel ketten beszélgetnek. Felirata:

TÜRKEY
Die Trajans Tafel bey Ogradena in Servien

alól balra: lithogr. v. Wolf.
jobbra: Wolf del.

Kny., mér. a vk. 25.3 : 34.9 cm.

135-92-52.

WOLF, Franz (XIX.sz.)

Sz.KÜRTI Katalin: A Református Kiollégium és a képző-
művészetek (1790-1848). = A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve,
1988 (1990) 298.p.

15. *Wolf Franz*, XIX. sz.
Péchujfalusi Péchy Imre
litográfia, 155×123 mm
MTKcs. ltsz.: 4/1941.

T. Ferencz:

A bécsi tűzi játék.

A folyam innenső partján balra páholy van, hol T. Ferencz nejével: Carolina Augustával s fiával: V Ferdinánddal s ~~és Ferencz Károly fhgyel~~ ennek nejével ülnek s így nézik a tűzi játékot, mely a tulsó parton, csillagháttérű ~~koronás~~ sojásdad medaillonokban: „F M" – „F C" és „F S" betűket, fölül koronával s körülötte rosettákkal, tüntet fel. Mellettök Ferencz Károly főherczeg állva gyönyörködik a transparentekben. A páholyhoz rendelt ~~mellett a~~ őr lábhoz erefztett fegyverrel teljesíti kötelességét, mig jobbra a székeken a kövűség foglal helyet. A korláton kívül többen vannak s egy férfi lámpást tart. A háttérben facsoportok látszanak. Felirata a kép alatt két sorban:

„Wasserfeuerwerk

in Wien am 4 October 1832."

alól balra: „Nach d. Natur v. F. Wolf"

s jobbra: „Ged. im lith. Inst. in Wien"

Könyomat.

Köre rajzolta: Wolf F.

Ltsza 7848

55/93 № 1469

(Ferdinand – Maria – Anna
Franciscus – Carolina Augusta
Franciscus Carolus – Sophia)

I. Ferencz József lovassági tábornoki egyenruhában:

Térdig, hétnyolczad jobbra, állva. Balról elválasztott haja füleinél előre van fésülve, kis bajusza kipödrött s szakála nincs. Jobb kezével az asztalra támaszkodik, hol kócsagos kalpagja van s baljával kardjának markolatát fogja. Nyakravalója felett szalagon az aranygyapjas rend jelvényét hordja, jobb vállától balisipőjé felé három színű szalag fut s mellét érdemkereszt s a Mária Terézia s a Szt. István-rend díszíti. Atillája, nadrágja s bal vállára vetett prémes mentéje zsinóros. Derekát szolgálati jelvény szorítja. Felirata ~~alól~~ a kardbojttól jobbra: „F. Wolf fec."

Könyomat, az alak nagysága 32.5 c/m.

Ltsza 7513.

- 47/93 № 220 0.50

János főherczeg. 10596.

Mellig, balra, katonai egyenruhában, az aranygyapjas, a Lipót és a Mária Terézia rend jelvényével. Felirata:

JOHANN BAPTIST
ERZHERZOG VON OESTERREICH.

a balkarnál: Auf Stein v. F. Wolf.

Kny., mág. 23.2 cm.

T. Ferencz:

A lugosi kórházban:

Ez ~~A~~ két ablakos terem kilencz ágyában, ~~a melyek két sorban állítvák föl~~ két sorban feláldított sebesültek fekszenek. Jobbrá a kiséretétől körülvett T. Ferencz vigasztaló szavakat intéz az ülő beteghez, kinek feje be van kötve. A balrá fekvők körül kettőt az orvosok vizsgálnak, egy oldalt fekszik, kettő az ágy szélén ül és nézi a történendőket, a többi három sebesült körül pedig egy mankójára s botjára támaszkodva a fejedelem felé indul. Felirata a kép alatt két sorban:

„Hauptmomente aus dem Leben Sr. Majestät Franz T. Kaisers von Oesterreich, apost. Königs

E VITA FRANCISCI T. IMPERATORIS AUSTRIÆ REGIS APOSTOLICI

ezután balra: „Die Kranken und verwundeten Krieger werden getröstet im Feldspital bei Lugos 1789.

jobbra: „Solatur agrum, sanciumque militem in valetudinario ad Lugos 1789."

dól balra: „Höchle del"
középütt: „Ged. bei Johann Höfelich"
s jobbra: „Wolf lith."

Könyomat méretei a vonalkeretnek 36.4: 47.8 cm.
Köre rajzolta: Wolf.

9145.

140/95 № 46.

V. Ferdinánd megkoronáztatása:

A kardvágás.

Az előtérben lévő koronázási halmon, a király teljes díszben a kardvágás nyugat felé teszi. A dombon innen s (a balra) a feljáróin túl az ország tíz zászlóját tartó urakat a magyar királyi hintóval együtt látjuk. A háromas tribünen s jobbra a közönség és katonaság foglalnak helyet. A feljárónál s az első két zászlós között egy-egy tisztelgő katona áll. A háttérben tatra Pozsony épületeit s a Dunáo átívelő hajóhidat veszszük észre. Föliratai

alól balra: „Höchle del", középütt: „Gev. im. lith. Institut in Wien" s jobbra: „F. Wolf lyth."

a kép alatt két sorban: „Moment Auf Dem Königsberg Bey Der Krönung S. M. König Ferdinand V in Presburg am 28-ten September 1830."

Könyomat, papirosának mérései 35.5 : 46.5.

Leltári száma fekete nyomással 4852.

színezve 7812.

7809

31/93 N° 258.

T. Ferencz:

A első gőzhajó elindulásánál:

A Dunaparton nagyszámú közönség nézi a fellobogózott gőzhajó elindulását, melynek fedélzetéről előkelő urak és hölgyek integetnek a partonlévők felé, kik között több úr és hölgy lóháton és kocsiban ül. Balra a farakásra négy férfi mászott fel, a lobogók egyikén „Franz I." olvasható s a háttérben fa és épületcsoportok kötik le figyelmünket. Felirata a kép alatt két sorban:

„Abfahrt des Dampfschiffes vom Prater Nächst Wien
nach Semlin den 19 April 1831"

alól balra: „Ged. im. lith. Inst. in Wien"
s jobbra: „F. Wolf. del. et lyth."

Könyomat
Köre rajzolta: Wolf F.
Ltfa 7863.

F hol egy hintó is van,

112/93 N: 228

I. Ferencz József:

Térden alól, hétnyolczad jobbra, nyolczszegletes vonalkeretben. Haja füleinél előre van fésülve, kis bajusza hegyesre pödrött és szakála nincs. Jobb kezében, melyet csipőjére támaszt, sapkáját s baljában, melylyel vállra vetett fehér köpenyegének alját fogja össze, kardját tarja. Attilája zsinóros, nyakravalója felett szalagon az aranygyapjas rend jelvényét hordja s mellét a Mária Terézia rend felett érdemkereszt díszíti. Feliratai a kép alatt két sorban

„Franz Josef I.

Kaiser von Oesterreich etc. etc. etc."

alól balra: „Gez. U. Lith. v. F. Wolf"

és jobbra: „Gedr. B. J. Höfelich's Wwe.

legalól jobbra: „Verlag u. Eigenthum v. F. Paterno in Wien."

Középütt: „Prämie zu Kober's Album 1855"

s jobbra: „Mit Vorbehalt aller Rechte der Vervielfältigung."

Könyomat, az alak nagysága 32.5, a keret méretei 39.4 : 29.6 c/m.

Ltsza a szincsnyomásnak 4876 A.

a közönségesnek 7506.

47/93 № 221 0.50

I Ferencz József:

Térdig, szemközt. Középütt elválasztott haját füleinél előre fésüli, bajusza kicsiny s szakála nincs. Jobb kezében vállra vetett köpenyének alját s felemelt kardját, csipőjére tett baljában pedig sapkáját tartja. Nyakra valójá felett szalagon az aranyrzapjás rend jelvényét hordja s mellét a Mária Terézia rend s az érdemkereszt díszíti. Öltözete: ezredesi egyenruha s a kezeken kesztyű. Felirata a kép alatt három-három sorban hasábosan

Franz Josef I.
Kaiser von Oesterreich
König von Ungarn etc. etc.

Elsö Ferencz Jósef
Ausztriai Császár,
Magyarország stb. Királya stb. stb.

alól balra: „Gedr. b. J. Höfelich's Wwe"
jobbra: „F. Wolf lith."

s legalól két sorban:
„Verlags-Eigenthum v. F. Paterno in Wien
Mit Vorbehalt aller Rechte der Vervielfältigung."

Könyomat, (az alak nagysága 30.5 c/m
chinai papiroson s)

Lasza 7507.

47/93 № 190 0·50

V. Ferdinand bevonulása Béisbe:

A szent István térről a tisztelgő katonaság által képezett sorfal közt a Grabenre fordul be a menet. Elől levett föveggel az udvari alkalmazottak mennek; őket követi a hírnök kezében pálczával, és három főúr a jogarral, az országalmával s a főherczegi koronával; ez után szürke lovon jön a pallost vivő dignitarius; utána a hat szürkétől vont díszhintóban, melynek tetején korona van, s mely mellett a testőrök s más urak haladnak, v. Ferdinandot s nejét látjuk; végre a hintó után a kiséret tagjai következnek lóhaton. A fejedelmi személyeket a házak ablakaiból a lakosság s a sorfalat képező katonaság mögött elhelyezkedett nép örömkiáltásokkal fogadja. Feliratai a kép alatt két sorban:

„Feyerlicher Huldigungs-Zug S. M. Kaiser Ferdinand I.
am 14. Juny 1835. in Wien."

alól balra: „F. Wolf gez. u. lith."
s legalól középütt: „ged: bei Leykum & Co."

Könyvmat, méretei a vonalkeretet véve 24.9 : 39.9 c/m.

Ltfa 7572.

55/93 N: 1469.

V. Ferdinánd bevonulása Pozsonyba:

Balra van a diadalkapú, melynek három soros feliratából csak e szavak olvashatók el: „Éljen Ferdinand S Mária" s a melytől kezdve az át menteni kétsorban katonaság van felállítva. A katonákon innen s túl a nép helyezkedett el. Jobbról a hat szürke lótól vont hintó közeledik, melyben V. Ferdinánd s neje Mária Anna ülnek, kiket a közönség üdvrivalgással fogad. Az előtérben balra az elkeritett helyen egy férfi segíti feleségét, ki a korlátra akar felállni s jobbra a hintó mögött egy dragonyos kivont kardjával ütlegeli a közönséget. A háttérben lévő emeletes épületek ablakáiból számosan nézik a bevonulást. Feliratai a kép alatt három sorban:

„Ankunft I. I. M. M. Des Kaisers Und Königs Ferdinand / und dessen durchlauchtigsten Gemahlin Maria Anna in Pressburg am 1. May 1836. / zur Beendigung des ungarischen Landtages"

alól balra: „gez. u. lith. v. F. Wolf"
jobbra: „gedruckt b. Johann Höfelich"
s legalól balra: „Journal pitoresque"
s jobbra: „Eigenthum der Herausgeber Wolf & Weissenbach."

Könyomat, méretei a vonalkeretet véve 23.6 : 35.7 c/m.

Ltfa 7573.

55/93 № 1469.

V. Ferdinand megkoronáztatása:

A kardvágás:

E lap azt a jelenetet tünteti fel, midőn a király a koronázási dombon a kardvagást nyugat felé teszi. A háttérben Pozsonyvára s városa látható. A király teljes koronázási diszben van fején a koronával s jobbjában a karddal. Befont sörényű szürke lova hátsó lábain áll.

Fölirataí:

alól balra: „Nach der Natur gemalt u. lith. v. Fr. Wolf";

jobbra: „Ged. im lith. Inst. in Wien";

a kép alatt háromsorban balra: „Ferdinand V. Magyar Ország Királya, Austriai Fő Herczeg." és „Ferdinand V. König von Ungarn, Erzherzog von Oesterreich."

s legalól két sorban: „Zu haben bei Fr. Wolf Portraitmaler in Wien. Tuchlauben № 442, 4-ten Stock."

Kőnyomat, papirosának nagysága 6 ½ : 51 c/m.

Eltsza a fekete nyomásnak 7575

a szines nyomásnak 4851.

31/93 № 15.

V. Ferdinand megkoronáztatása:

A hallstadti ünnepélyek:

A magas hegyektől körülvett tón látjuk a díszes hajót, melynek tetején a király és királyné környezetével foglalt helyet. A fejedelmi személyek hajóját számos zöld galyakkal díszített csónak rajongja körül s ezek egyikén a katonai zenekar játszik. Az előtérben balra, a szikla tetején, az őrházból s annak közelében, különféle csoportokban, tizenötén gyönyörködnek a tóra nyíló kilátásban. A tulsó parton a fáktól borított hegy tövében van a város közepén a templommal. Feliratai a kép alatt két sorban:

„Hallstadt, während der Anwesenheit

J.J. M.M. des Kaisers und der Kaiserin von Oesterreich im Monat August 1837."

alól balra: „Wolf fec"
jobbra: „Gedr. bei Joh. Höfelich
s legalól balra: „Journal pitoresque von Wolf & Weissenbach"
s jobbra: „Eigenthum der Herausgeber".

Könyomat, a keret méretei 25.4: 34.6 c/m.
Köre rajzolta: Wolf F.

Ltpa 7847.

55/93 № 1469.

alól balra: „Riger del."
jobbra: „J. Wolf lith."
s legalól balra: „Journal pittoresque"
s jobbra: „Eigenthum der Herausgeber Wolf u. Weissenbach."

Könyvnak, méretei a vonalkeretnek 23.4 : 35.3 Cm.

Kőre rajzolta: Wolf J.

Ltsa 7849.

55/93 № 1469.

T. Ferencz:

Kivilágítás Triestben.

A kikötőben, a ~~lévő~~ lampionokkal s levélfüzérekkel díszített hajón, a polgári zenekar serenadot játszik (T. Ferencznek), mit az épületek ablakaiból számosan hallgatnak s a parton állók nagy tetszéssel fogadnak. A csolnakok egyikében tüzijátékot rendeznek s az urak egyike röppentyüt bocsátott fel. A nagy hajó homlokán korona ragyog s hátul „W. F. C." betüs táblácska látható. A háttérben kéttornyos épület s több ház áll, melyek egyikének tetején nyolcz férfit s a padlás ablakokban hat asszonyt vesszünk éppe. A nyugalmukból kizavart galambok közül hét röpked s a nyolcadik a második emeleti ablakredőzeten ül. Felirata a kép alatt négy sorban:

balra: „Beleuchtungs-Fest In Triest
Zu Ehren, und bei Allerhöchster Anwesenheit
II. K. K. M.M. des Kaisers und der Kaiserin von Oesterreich
veranstaltet von J. B. Rivelli am 25t Mai 1832"

jobbra: „Illumination Brillante à Trieste
pour célébrer la très haute présence de LL. M. M.
L'Empereur, et L'Impératrice d'Autriche
arrangée par J. B. Rivelli le 25 Mai 1832."

T. Ferencz

A triesti ünnepélyek:

Ét kikötőben, hol számos hajó van, melyek körül urakkal s hölgyekkel megtelt csónakok sorakoznak, a parton és a gáton ember áll ember hátán s a jobbra emelkedő két emeletes épület ablakaiból (az udvar tagjai s az őket kisérő) előkelőségek nézik a történendőket. Balra szintén ~~áll~~ van egy csoport néző, kik körül többen kalapjaikkal integetnek. A háttérben hegyek hullámzanak. Felirata a kép alatt:

T. Ferencz és neje,

Regatta

„zu Ehren und bei Allerhöchster Anwesenheit II. K.K. M.M. des Kaisers und der Kaiserin von Oesterreich in Triest, veranstaltet von C. d. A. Fontana am 2 Juny 1832."

„à l'honneur et pendant se jour de leur Majestés imp: roy: d'Autriche à Trieste, donée par C. d'A. Fontana le 2 Juin 1832."

alól balra: „Rieger gez."

jobbra: „Wolf lith."

s legalól balra: „Journ.l pittor."

Könyvmat, méretei a keretnek 22.7 : 34.8 cm.
Köre rajzolta: Wolf F.

Ltpa 7850

55/93 № 1469.

Wolf F

József nádor:

Mellig, hétnyolcvad balra. Gyér haja rövid, bajusza lenyírott sarcza leberetvált. Körülcsavart nyakkendője felett szalagon az aranygyapjas rendet hordja. Mellét a szt István rend mellett egy katonai érdemkereszt díszíti. Prémgallérú selől gazdagon zsinórzott bekecsének kötője hátra van csapva. Feliratai

a bal karnál: „Auf Stein v. F. Wolf"
a kép alatt két sorban: „Joseph Erzherzog Von Oesterreich."
s legalól balra: „Lithogr. v. Dr. A. F. Kunicke in Wien."
Könyomat; a papirosméretei 48.2 : 36. c/m. (az alak nagysága 24)
Lelssza 7682

31/93 No 43.

F. Wolf

Moment auf dem Königsberg bey der Krönung S. M. König Ferdinandf in Pressburg am 28-ten September 1830

Körjonat, folio szinezve.

Höchl del.

F. Wolf lyth.

Fr. Wolf

Ferdinand V / Magyar Ország Kirája / Austriai Fö Herczeg.
Ugyanez németül Koronázási dissben lovon, a hátterben Pozsony.
Könyvt folio

Nach der Natur gemalt u. lith v. Senti

Ferenc Ennek letesti a Koronázási eskut
Budán 1792. jun. 6.
nemet és latin Hövegyel
Kön. folio
F Wolf del.

F Wolf

Maria Ludovica
Kirajnia Koronázása
Pozsonyban 1808. szept
17. – Német és latin
szöveggel.
Kozmat; folio
~~fenti jelzés~~ jelzés nincs
Ez egy album egyik lapja.
Több ilyen lap is van, de
csak a magyar tarquakat
vettem fel.

I Terence megjelenik
1789 ben Lugosson a
sebesült harcosok Eskházá
ban. Német és latin
szöveg
a fenti vállalatból
Kozmat folio
fenti jelzés

F. Wolf

I Ferencz ungaldja
t. Ferdinandot, akit
Pozsonyba 1830 szept.
28. Mabbik Eurafiak
Koronáznak ung.
Korpont polin.
nemêl latin szöveg.

F. Wolf

Nagy Ugrócz
Hanes Kozat, folio

Jelz

d'après nature p
F. Wolf

F. Wolf

Banat / Weg nach
Alt Orsova.
Kopiert, folio.
Gezeichnet v. F. Wolf.

Banat / Ruinen der
ehmaligen Wasserlei-
tung des Flusses Terna /
bey Alt Orsova.
rapi es lith. feit. folio

Banat / Gegend bey
Alt Orsova.
Kopiert, folio
F. Wolf del.

Fr. Wolff

Ansicht des Gräflich
Johann Keglevics'schen
Schlosses / zu Klein
Tapolcsan in Hungarn
im Barscher Komita-
te
Kopiat / folio
nach der Natur ger.
und Lith von Fr.
Wolf 1842.

F. Wolf

laid

Kugler J. 1

Elhalasztotta a BKV tarifáinak emelését a Fővárosi Közgyűlés

A Budapest önkormányzatainak törvényes működése felett őrködő köztársasági megbízott, *dr. Szentgyörgyvölgyi Péter* szerint törvénysértően járt el a Fővárosi Közgyűlés — mint arról tegnap lapunkban hírt adtunk —, amikor két olyan főpolgármester-helyettest választott, aki nem tagja a közgyűlésnek — ezt *Demszky Gábor* főpolgármester jelentette be a Fővárosi Közgyűlés csütörtöki ülésén, s ezzel együtt még a napirend előtt ismertette a köztársasági megbízott e témában írt levelét. A testület némi *jogértelmezési vita* után döntött arról, hogy a jogi bizottságot megbízza e kérdés kivizsgálásával, s ezt követően pedig a *következő* ülésén a közgyűlés is állást foglal majd. A helyzetnek némi furcsaságaként értelmezhető, hogy az önkormányzatok törvényes működésének felelőse, a köztársasági megbízott *nem jelent meg személyesen* a Fővárosi Közgyűlés ülésén.

A testület ezt követően közel egyórás vitát folytatott az ülés napirendjéről. Ennek során döntött arról, hogy az előzetes tervekkel ellentétben most mégsem vitatja meg *Soós László* képviselői indítványát a *szegénységi bizonyítvány* újbóli bevezetéséről. Az előterjesztést visszaadták a szociálpolitikai bizottságnak azzal, hogy véleményezése után a következő testületi ülésre terjessze azt elő.

Többórás, személyeskedésektől, pártpolitikai csatározásoktól kísért, már-már parttalan vitát folytattak a BKV februári tarifaemelésének elhalasztásáról. A jelenlegi paradox jogi helyzet következtében a *BKV árairól a főváros nem alkothat rendeletet* a pénzügyminiszter egyetértése nélkül. Ennek gyakorlatilag az a következménye, hogy valójában nem is a főváros hozza majd meg a végső döntést. *Végül is úgy határoztak*, hogy *márciusra halasztják a BKV tarifáinak tervezett emelését.*

Ki tartozik, ki követel?

Fővárosi lakásajándék – állami vezetőknek

Szigorúan vett jogi megközelítésben a főváros és a Minisan *15 tanácsi bérlakásra bérlőkijelölési jogot biztosí-*

mattal. A bizottság információi szerint a szerződés alap-

Ellenzéki válságprogram

Az SZDSZ felkészül a kormányzásra

Soós Károly Attila gyorsabb privatizációt és inflációellenes intézkedéseket sürget

A kormánynak nincs gazdaságpolitikai programja, ilyenformán hiányzik a következetes irányítás és cselekvés, amely országunkat kivezetné a válságból — állítják az ellenzéki pártok. A kormánypártok szerint igenis van cselekvési vezérfonal, a nemzeti megújhodás programja címet viseli; az ellenzéknek viszont nincsenek alternatív javaslatai. A pénzügyi tárca új gazdája tavaszra új gazdasági programot ígér, amivel közvetve beismeri, hogy eddig nem volt igazi program.

A kérdés önként adódik: az ellenzéknek léteznek-e valóban végrehajtható, a kormányzati program rangjára emelhető elgondolásai? Soós Károly Attila képviselőt, az SZDSZ gazdasági szakértőjét kérdeztük.

— Az SZDSZ olyan, *válságkezelő gazdaságpolitikát* tartana helyesnek, amely lényegesen meggyorsítja a piac kiépülését, s ennek előfeltételeként a privatizációt — válaszolt a képviselő. — Egyidőben szigorú monetáris

ez tovább mélyítené a belső bizonytalanságot, s nemzetközi megítélésünknek sem használna. Ám fel kell készülnünk erre a lehetőségre, s nem zárhatjuk ki az *előrehozott választásokat* sem. Még létezik a többséget alkotó kormánykoalíció, de vajmi kevéssé látszik *stabilnak.*

— Az SZDSZ elvileg ennek lehetőségét soha nem zárta ki, igaz, érdemben erről utoljára a választások előtt volt szó, s azóta a két

csökkenteni lehetne az inflációt.

Hozzátartozna ehhez a bérek korlátozása is?

— Átmenetileg igen. Általában ellenzem a bérek korlátozását, egyelőre azonban túlságosan nagyarányú az *állami tulajdon*, és ezzel együtt a *pazarlás*. Márpedig a teljesítménnyel fedezetlen *béremelések* is csak gerjesztik az inflációt.

Nem inkább az állami kiadások, a központi túlköltekezés gerjeszti az inflációt?

— Az is, és sajnos nem kis mértékben. Az SZDSZ mintegy 44 milliárd forintot „érő" *módosítási javaslatot* terjesztett a Ház elé a *költségvetés vitájában*. Utólag, érettebb megfontolás után ebből csak 40 milliárdnyi bizonyult megvalósíthatónak, de az Országgyűlés csak 25 milliárdnyi *egyenlegjavító intézkedést* fogadott el. Az idei költségvetésben van még

WOLF, F:

Kiállítási kalauz

Kiűzetés Karinthiából

A prágai születésű ***Alois Senefelder*** neve összeforrt a litográfia feltalálásával. A hajdani vándorszínész, író és kottamásoló „ezermestert" a művészi célok a legkevésbé vezérelték, de módszerének tökéletesítői új grafikai technikára leltek.

A solnhofi mészkő maratásának receptjét 1801-ben vitte *Bécsbe*. Megalapította az első ausztriai kőnyomó műhelyt, amelyet továbbiak követtek. A litográfia polgárjogot nyert a császárvárosban. Gazdagította a könyvnyomtatást, később elősegítette a művészi munkák népszerűsítését.

A *Szombathelyi Képtárban* kiállított, az előidőkből származó osztrák anyagot egy budapesti magángyűjtő kölcsönözte. A kis kollekció ritkaságszámba menő darabjaira mértékadó bécsi kutatók is felfigyeltek. A téma ismerője, *Elisabeth Herrmann Fichtenau* nemcsak a tárlat művelődéstörténeti jelentőségét méltatta, hanem örömmel fedezett fel több, a szakirodalom által ismeretlen munkát. Ezek hiányoznak a bécsi nagy metszettárakból is.

A háromtucatnyi grafikai lap nagy technikai és tematikai változatosságot mutat. Találkozhatunk a kőre rajzolást előkészítő tollrajzokkal, vonalas, tónusos, pontozós kivitelű nyomatokkal. Mutatóba még színes litográfia is akad az anyagban.

Joseph Fischer 1803-ból való tollvázlatai rajzi szépségeket rejtenek. A német romantika mesterévé avatott *Schnoor von Carosfeld* bájosan kedves illusztrációja mellé magyar vonatkozású lap társul: *Illésházy István* méltóságteljes protréja (1820). *J. Josef Schnidler* életképei közül a *Beszélgető parasztok* kompozíciójával, holland előképeket idéző *Folyóparti tája* érzékeny megoldásával kelt figyelmet. Tájképek látványos sora

F. Wolf: Al-dunai látkép

képviseli *Jakob Alt* és köre munkásságát. Az utirajzok kedvelt témaköréből több *Duna*-ábrázolás ragadja meg a képzeletet. *F. Wolf* romos bánáti tája és az al-dunai *Trajanus útja* nem nélkülözi a romantikus érzületet. Hasonló szellem hatja át *J. Mössmer* gondosan díszletezett *Erdei tájképét*. Illusztrációs szándékok „szülték" a történeti jeleneteket örökítő lapokat. *L. Friese Kiűzetés Karinthiából, J. von Fürich IV. Károly bevonulása Pisába* című nyomatai, vagy *J. Adam Klein* pihenő orosz hadfiakat (1816) ábrázoló rajza más-más kor hangulatát eleveníti meg.

A szerény, de sokarcú tárlat a grafikagyűjtők számára a reveláció erejével hat. Elvezet a kőrajz történetének kezdeteihez s megajándékoz néhány ritkaság megismerésének örömével.

Salamon Nándor

Premier ma — *Szegeden és Pécsett*

Faust és a Kaland

Divatba jött ***Márai Sándor***, akárcsak ***Zilahy Lajos***. Egyre több hazai színház tűzi műsorára műveiket. Ma este a pécsi *Nemzeti Színházban* mutatják be ***Márai Sándor*** *Kaland* című színművét. A darab rendezője ***Lengyel György***.

— Évekkel ezelőtt szerettem volna színpadra állítani a darabot, de akkor nem volt rá lehetőségem. Nagyon szeretem az írót. Ezt a drámáját pedig különösen. Úgy véltem, itt az ideje őt és művét újra felfedezni.

— Az önök produkciója nyilván eltér a pestitől.

— Nem is láttam még a Radnóti Színházban az előadást. Feltételezem, hogy másként képzelem, mint Vámos László. És ez így természetes. Nem ragaszkodom mereven a polgári miliőhöz. Felfogásom Bergmanéhoz hasonló és a hivatás drámájának fogom fel Kádár Péter orvosprofesszor tragédiáját. Időtlennek érzem a mondanivalót, és ehhez idomul a díszlet és a jelmez, egyik sem idézi meg pontosan a negyvenes évek Magyarországát.

A professzor szerepében Héjjas Sándort, a feleség alakjában pedig Peremartoni Krisztinát láthatja a közönség.

Szegeden operapremier lesz ma este. *Gounod Faustját Apró Attila*, a televízió munkatársa vendégként rendezi. Nem ez az első színházi munkája.

— Tíz évvel ezelőtt kerültem a Faust közelébe, amikor a három ismeretterjesztő zenei műsort rendeztem a televízióban. Akkor három szereplője, Faust, Margit és Mefisto különös megvilágításba került, három zeneszerző elgondolásának tükrében. Akkor műsort, most operát rendezhettem, és ez számomra nagy öröm. Faust az én variációmban vizionál. Minden, ami a színpadon megesik, az ő fantáziájának szülötte. A fiatal Faustot Albert Tamás énekli, az öreget Réti Csaba eleveníti meg. Margit személyében Vajda Júliát láthatja-hallhatja a közönség. Mefisto pedig a Temesvárról jött remek basszista, Airiser Csaba lesz.

V. A.

WOLF HEINRICH,grafikus,mérnök?

6.-Wolf Heinrich:Geologische Karte der Umgebung vor Ödenburg,entworfen i.J.1869,Im Auftrage der Stadt geme meinde von Ödenburg.M.n.Wien 1870.Geol.Reichsanstalt, Köke ny.31.5+39 cm.2 kereesztmetszet.-Sopron környékének geológiai térképe.Szines.Wolf H.:Die Stadt Oedenburg Sopron und ihre Umgebung /Wien 1870/c.könyv mellé lete. 167.old.

ALKONYI ISTVÁN: Sopron város térképei az Országos Széchenyi Könyvtár térképtárában 165.old.

Soproni Szemle,Helytört.Folóirat,XXV.évf. 1971. Sopron.1971

FRIEDRICH WOLF, hangszerkészitő

"MEISTERBUCH/1836"/1867-ig/, 179 lap, 63-on német szöveg 3 irástipus.a/, Kalligrafált" gestorben ist..."sir, keresz szomorúfüz.1836-1845.b/.Lent halálozási dátum tintával 1845-1870.c/, Lent adat, halálozás "vékony" tintával, 1846-1870.-1856 után ceruza bejegyzések. 6.jegyz "22.lap.FRIEDRICH/WOLF/FORTEPIANOMACHER/dem 19ten Juny 51835/Alattaja 3.sz.irással:/gestorben.../dátum nélkül/ 196.old

GÁBRY GYÖRGY: A pesti hangszerkészitő céh Mesterkönyve 193.old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy.Nemz.Múz.Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

WOLF, Friedrich

GÁT Eszter: Pest-budai zongorakészítők. =
Tanulmányok Budapest Multjából XXIII.Bp., 1990
185.p.

13 [illegible]

14 (B) *English Romanesque Sculpture 1*

15 (T) 'Technique of Romanesque sc
Johannes Wilde on his sixtie
of the Courtauld Institute of

16 (L) 'Saints on their heads', *Count*
Rowlestone church, Herefor

** 17 (A) 'The Faussett Pavilion', part I
LXVI, 1953, pp. 8 – 14.

* 18 (A) 'The Newent Funerary Tablet
Archaeological Society, LXXII,

19 (B) *Later English Romanesque Sculp*

** 20 (A) 'The Chichester Reliefs', *Arch*

21 (R) *English Sculptures of the Twelfth*
1954. *The Listener*, 19th Augu

22 (A) 'The Sources of English Roma
International d'Histoire de l'Ar
171 – 178.

* 23 (A) 'The Winchester Acanthus in
XVIII, 1955, pp. 211 – 215.

24 (A) 'The Carved Stones from Nev
Nottinghamshire, LX, 1956, pp

25 (R) *Romanesque Sculpture in Italy* b
CXX, 1956, p. 334 (under a p

26 (R) *Romanesque Art in France* by J.
20th 'December, 1956, p. 103

Wolf Gáspár

pozsonyi hgöntő

Rum rk. tpl. - Vasmi
hgja 1686.

Borova rk. tpl. (Pozsony m)
1687

Gajári rk. tpl. (Pozsony m)
nagyobbik hg.

Ásvanyi tpl. (Győr vm)
hgja 1686.
(Wolfin Caspar)

Iml

Bezerédj: A kámi vzobor

Wolf Gáspár

ön tötte a rumi rk.
templom haranggat
1686.

Gerecze A muzeum
989. l

(Casparus) Wolf Gáspár

harangöntö.

Borova (Pozsony m). r. K. pléb. templom harangja 1687-ből Casparus Wolf Posonii felirattal.

Romer hagy. XLVII. sz. cs. M. Biz.

~~Galánta~~ (Pozsony m)

Gajár. R. K. templomában, mely 1658-ban épült a nagyobb harang felirata: Fudit Casparus Wolf Posonii. In honorem B. M. V. Angelo Salutata Patrocinio Illustr. Antonii Pálffy Iacob Palacsics Parocho G. D.

Ipolyi addta a Can. Visit.-ból. Rómer nagyat. XLVII. sz. cs. M. Biz.

Casparus Wolf

Borova, rk. pléb.
Karany 1687, Caspa-
rus Wolf Posoniiſel-
vattat.

Gecere, A mucul-
650 l

Casparus Wolf

Gajári (pozsony m.)
rk. templ. nagyobb ha-
rangat öntötte
A felirat is Erzsébet

Gerecze A műemlékek
656 l

Wolf Gallus

Jesus

1657. Wappen

Albrich Horn

290 l.

Wolf Gallus

festo

1657. Nagrzeben

Środa

Allszeb 2901.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Wolf Gáspár ágyuöntő, Pozsony 1700.

Kálmán János közlése

Ego sum vos

WOLF Georg antalon

Kirchfalva, 1698

Ars 1997 250.

többszörösen

n három, a

/III. század.

század.

ei a kálváriát,

:gykori képét

orozás és a

: piis oblatis,

Curatus 1751.

óriási nehéz

va, hatalmas

Wolff, Georgius

XVII. k.

Kolozsvári asztalosok

1. l.

Wolf Gertrud

Otvoš

1916-17

Eimisk 1930

90.l.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

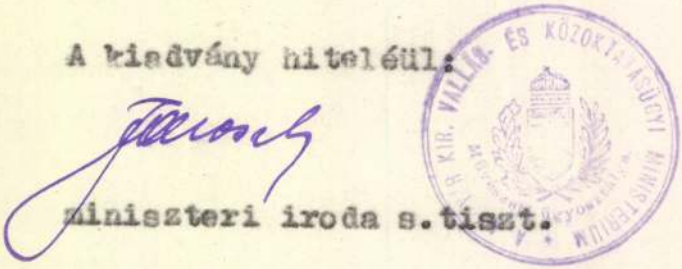

miniszteri iroda s.tiszt.

Wolff Géza

épitészmérnök

Ujpest

Felvétetett a Bpesti

Mérnöki Kamarába

MMEE közl

1925. 150 l.

M. D. K.

WOLFF Gottfried festő

„berg. kohler"

1754-ben említik Esterházán

Iparos XVIII. 14 262. l.

M.D.K.

WOLF, Gottfried festő

Az Esterházyaknak a süttöri kastélyban a hercegi szobát megállapított terv szerint festi ki, bekértve az ajtók ablakok díszítését is.

Müvért. 1955. 1. sz.

Valkó Arisztid: Fertőd/ Eszterháza, Süttör: Győr-Sopron megye/ mesterei, müvészei 1720-1768 között 127.1.

K. D. K.

WOLF György kőfaragó

1771. Kismarton, Esterházy-kastély-ban dolgozott

Agghány: Barokk szobrászat... Bn. 1959.

I. 300, II. 141.

Wolff György

ágyúöntő

1693 Pozsony

l.

Hadtört. Közl

1928. 424. l.

ruár 28-án. ✝ Regensburgban 1815 szeptember

Gyarapodás.

szembe néz van ábrázolva.

~~kissé visszanéz.~~ Parókája és szemöldöke
la leberetvált. Ingének gallérja lehajtott,
kivágott mellénye és széles gallérú kabátja,
yok, barna. Jelzése félmagasságban jobbról három
4.4.

cm.
ben.
től 1898: III. 12-én 80 koronán (106/98).
~~28-án~~ 21-én (198/99).
vette 1899: IV. 28-án az 5524 szvsz lei-

783

Wolf Gy

Omer-pascha:

Derékig, négynyolczad balra nézve. Fején fez van bojttal s füleinél előre fésült hajat, bajuszt és körszakált hord. Nyakravalója felett szalagon rendjelt visel. Egyelejű kabátja zsinóros. Felirata a kép alatt:

„Omer Pascha"

s jobbra: „G. Wolf gest."

Acélmetszet, az alak nagysága 13.5 cm.

Metszette: Wolf Gy.

Ltsa 8182

126/94 No 162.

Wolff György

farcas

1803. k. Szászkézd

(Nagykukullo ö.m.)

cod

Sigerus Emil

Die siebenbürgischen Sgraffiati-Gefässen

Korrespondenzblatt

1912. 50. l

WOLF, Hans antalan (Béa)

a Pálffyakhoz dolgozik 17. n

Ars 1997 20.

al, párkányán
Főhomlokzata
jának csonka
re vonatkozó
chronosticon:
ta /1733/. A
olt épületből,
, XVI. század
án két sorban
y földszintjén
sarnok, stucco
só bal oldali
kó oltárral és
n az emeleten
ajtó, amely a

Wolf Henriette

festő

Karlovszky Bertalan-

né

Lásd

Karlovszky Bertalan-

né alatt.

~~Niellő-diszitésű ezüstkincslelet, szalacskai római~~

~~VI. 130.~~

D. Wolff Irma festő

V. Kem. képzőm. kiáll. 1939. Kassa

28 l.

D. Wolf Irma

Magyar akvarell és pasztellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban neve szerepelt

EK. 932. XII. 14.

WOLF IRMA festő (1874–?)

A Mintarajziskolát végezte, ahol Székely, Lotz, Deák Ébner voltak tanárai. Tompa Mihály: Virágregéinek díszkiadását és Beniczkyné: Nagy magyar nők élete c. könyvét illusztrálta.

Magya r könyvművészeti törekvések a századfordulón

MTA MKCS és Petőfi Irod.Muz, közös kiadványa Bp. 1975.

Wolf Irma

Virágtanulmányait emliti meg a kiállitott vizfestmények között Lányi M.: "A tavaszi-képkiállitás" c. kritikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. ápr. 24.
XIV. évf. 17. sz. 267. lap

D. Wolf Irma

Szerepel a Műszaznok tól.

Járcatán

Esti Kurir, 1938 II.9

D-Wolf Irma festőművész

Madách Imre Imre-gimnáziumban - kiállitás - képével szerepel

Magyarság 1931.XII.15.

Wolf 7

Casd

Böss 7-

Wolf J.

d.

Glaser Karlsruhe

134. e.

e, 333. 7.

1152. Cremonai iskola XVI. szá

Madonna.

A balra fordult Madonna a ba
zust, ki őt átkarolja, jobb kezé
nak bélése világos-zöld, piros r
veszi körül. Fölül csú

Fán, méretei 47:
Vétetett 1894: IX. 2-án A
Elszámoltatott 1894: XII.
Az elszámolásra nézve lás
1894: X. 30-án Szalay J.,
vételhez hozzájárultak.

9042/IV.25.

Wolf István

M.D.K.

Kisérleti paneles i énységálló, Balatonkenese
épitésvezetője
Épitész: Dávid János

Magyar Épitőművészet 1 63/6. 35.1.

Wolff Jakab

l.

Cincik 60. l.

Wolf János Jakab

Harangöntő

l.

Csatsoprharang

16. l.

MDK

Wolf J.építész

Klement Gottwald gyár motorraktára

Major Máté:Épitészetünk helyzetéről Csillag,X.évf. 1956.781.l.

M.D.K.

WOLF Johann

muraviorum magister

Ruma (Szerém m.)

2 sodal

1952)

Müvért. (Kapossy János: Építők, szobrászok, festők
& grafikusok Magyarországon 1828-ban 137.1.

m. DK

Wolff János
betüöntö

1850 ben prógai szórmazású W. J.
Budán alapit betüöntödét.

Schreiber E. Magyar betüöntök.
Grafikai Szemle 1939 évf 1 sz 4 L

MDK.

Wolf János

betűöntő

1850 ben rendezett be a prágai Wolf János Budán betűöntődét, de ez hamar gazdát cserélt.

Fürtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói.

Grafikai Szemle 1893 évf. 3 z 39 l.

WOLFF Johanna építész

1947-1948 II. Lövőház u. - Gauer Motorműhely
Mátray (Gattwald) Gyulával

Praktikabi É.: Szocreál. Bp. 1999. 11.

szerint a telek nem tartozik földes-
a censuális, azaz adóhoz való telek,
egtartottam ezt a két korabeli kife-
131-133.

térkép másolatát és az adatot Som-

iv. XII. N 5/2 és Pápa külvárosai.

lekkönyvet. P. 1216. 22. cs. capsa

a 19. század elején telekhez kötöt-
7 közötti török uralomból eredhet

D. Wolf Irma festőművész

Barcsay-utcai Madách-gimnázium rajztermében kiállitás. Képével vesz részt

Nemzeti Ujság 1931. XII. 13.

X. Wolf Irma

Kimit

PH. 1942. IV. 22.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa G
Megrendelés esetén az összeg MNB 1
ciós Központ számlaszámára utalandó
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból
mely a terület épitészeti állagának a t

MDK

D. Wolf Irma

F.J.: Téli tárlat a Műcsarnokban. Pesti Hirlap 1939. jan. 31.

Wolf J. měřák

Pětervárad. 1695 bál

dopravy az ostrom alatt

Budeva uhlt.

R. I. No 1.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

WOLF, Johann Antalos

Alsólorompa, 1750

Arp 1096/1-3. 168.

fafaragvány,

t tálat utánzó

ı.

cm magas.

cuppakosarán

cm magas.

lapjain fölfelé

lakú mezőkre

ı épült. a erről

restaurálása

nagy harang

Wolff, Jeremias

MDK

Rézkarc: Plan Du Siege de Bude
Sign: Sebastian le Clerc del. - Jeremias Wolff excud. Aug. V. - Johanna Sibilla Krausin fec.

Buda és Pest alaprajza az ostromlók hadállásainak övezetével.

~~Zbl~~ 70.o. 219. szám

/dr.Kelényi B.Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 86 o. és 16 repr.
Bp. 1937. (1683-1718.)

Wolff Jean Godefroy mester

asztalzongorája, Párizs, 1801.

7. sz. sines reprodukció. M. Nemzeti

Múzeum tulajdona -

- Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969. 41 l.

1

Wolff Jean Godefroy mester

Párizs 1801. készített asztalzongora

M. Nemzeti Múzeum tulajdona.

Gábry György: Régi hangszerek. Budapest, 1969. 41 l

12 l

Wolff Jean Godefroy

A zongora eredetileg Szigligeti Ede tulajdonában volt. A hangszer formai megoldásban és díszítéseiben empire stílusú.

Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969.

WOLF JÓZSEF, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozóknak névsora 1851-1950 közt
WOLF JÓZSEF, kőedénygyári festész 1890
Függelék, 297.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1860-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Wolf Johanna
építész

Inota, Erőmű 1950.

Repr.

Rada: Magyar építészettört. 391.
Műszaki Kiadó 1971.

MOK.

Wolff K., festő.

A parkban. Of. -

Szent György Cék. XXIX. műv. graf. anke. - 1919
IX. 29. - X. 2. - A Gyűjtő. V. évf. 5. sz. - Kül. sz. - 73. l.

Wolf József
festő
1904
Eimisk 1930
90. l.

Wolf József János

1908/9

Ferképzomfoiskèvk

149. l.

MDK

Wolf József, ip.m. isk.növ.

Fali friz. Repr.

Az Orsz. m.kir.ip.m.isk. pályázatai.

Magyar Iparművészet. 1905. 225.l.

MDK

Wolf József

34. lapon közölt tervben részes

Groh István és tanitványai. Magyar diszitőművészet II.rzs. Bp. é.n. 35. l.

MDK

Wolf József

47. lapon közölt tervben részes

Groh István és tanítványai. Magyar diszitőművészet. II.rész. Bp. é.n. 35. l.

IV.DK

Wolff József
nyomdász

1762 ben veszi a nagyváradi „seminarium" nyomdát.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói
Grafikai Szemle 1893 évf. 1 f. 6 l.

Wolf József

porcellaintestő

1884

l.

Ruzicska Herend

58. l.

~~egyetemi tanár~~)

Szinnyei József ~~dr.~~ (VIII. 11.

MDK.

Wolff József
nyomdász

A váradi nyomda több évig szünetelt. 1762 ben Wolff lett a szeminarium könyvnyomtatója. De csak 3 saját termeke ismeretes. Egyik könyvének 1762-ből fejdíje mint ábra

Firtinger Károly: Nagyvárad könyv. Tört. Grafikai Szemle 1902 évf. 11 f. 1802

Wolff. 1.2.21

Wolf Jáuos

Otvös 1850
1855

Lásd

Mih. Poss. 153

Wolf Joh.

ötvös 1855.

lásd.

Mih. Pors. 96

Wolf, Joh. Andr., rajzoló III. 37.

Muz. és Kor. Ert

Wolf, János, pozsonyi ötvöslegény V. 96.

Mur. és Kot. Est

Wolf, Johan, porsonyi ötvöslegény

V. 153.

Mur. és Kol. Ert

Wolff Johanna. MDK

építész

Klement Gottwald villamossági gyár, motor raktár és műhely.
Tervezők: Mátrai Gyula, Wolff Johanna
Munkatársak: Csaba Attila, Pászti Károly

repr.

MagyÉp 1945-55.

MDK

Wolff Johanna épitész

Ganz E.gyár szerelde rppr.

Dr.Szendrői Jenő: Ipari épitészetünk tiz éve
Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.3-4.sz.112.l.

Wolf József

végbiz. jő eredm.

Értémisk 1907/8,

22. l

Wolf Józef

Sopron vármagyétől
200 k.

Eitimisk 1906/7

16. l.

Wolf József

a soproni kereskedés ipar-
kamarától 200 K
Értímisk 1905/6. 17 l.

Wolf József

Fali friz, fenti terol
repr.

Magyar Iparmüvészet

1905. 225, l.

Wolf József

200 k Sopron városától

Értesítő 1903/4. 33. l.

Wolf József

a soproni ker. és ipar-
kamarától 200 K

Eitimisk 1907/8, ~~19.~~
20. l.

Wolf József

Sopron vármegyétől

200 K

Kitimisk 1907/8. 20. l.

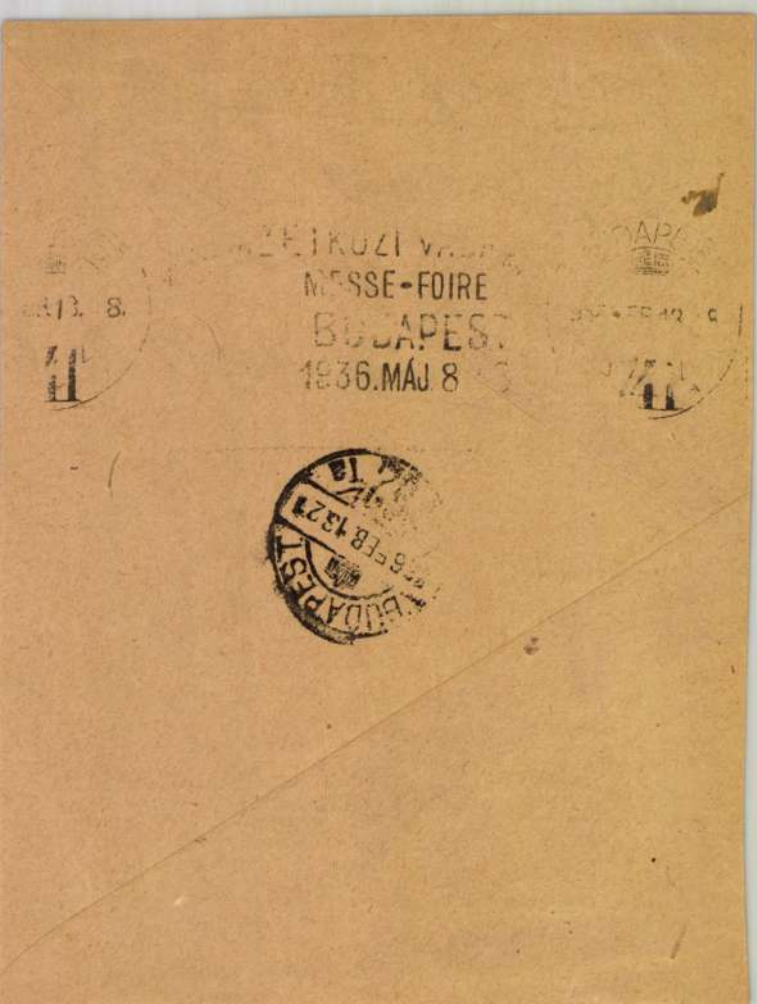
MESSE-FOIRE
BUDAPEST
1936.MÁJ 8

Wolf József

a soponi ker. és ipar-
kamarától 200 K
segély.

Értimisk 1906/7.
17. l.

Wolf József

Ékitmenyés rajz,
repr.

Értímisk 1904/5.

PEST

Wolf, Jeremiás

augsburgi rézmetsző és [illegible]reskedő.

17.o.

Rézkarc: "Le Siege De Bude"

Buda ostroma K-ről nézve.

Sign: Sebastian le Clerc del. - Jeremias Wolff excud. Aug. Vind. - Johanna Sibilla Kraeusin fecit.

61. . 176. szám.

/dr.Kelényi B.Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 1683-1718. 86 és XVI o. Bp. 1937.

Wolf Károly

okl. építészmérnök

kül. Bpest, 1908.

Végzett 1938.

József nádor 1938/39. 208. l.

Wolf Károly festőművész
Kandalló mellett.Olajf.
Képkiállitás Nyitrán, 1916

138/1916

A magyar vallás- és közokta
szám alatt a keb. számvevős
nek másolata:

Költségvetési év: 1946.
Művészeti célok támogatá
Alrovat: 1,2. Lerovandó

Felhivom,
terhére a Műemlékek Orsz

MDK

Wolff Károly

Fürdés után, of.

N.Szal. 1913. tav. kiáll. 27. 1.

MDK

Wolff Károly

Magyar kiállitó müvészek névsora. Mücsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Wolff Károly, festő.

134. Az anya. Of.

A Szegedi Képzőműv. Egyesület kiállítása. - Szeged, 1907

Kat. 12. l.

Mein liebes, liebes,

Ich.

Ich bringe Ihnen meine Empfehlungen. Ihr treu, [illegible]

Ihre [illegible]

MDK

Wolf Károly, festö

Piczi lány lampion mellett. Olf.

MK.Seg.Biz. Müv. Kiáll. 1914.nov.-dec. Kat.5.1.
Szépmüv.Muz.

Wolff Károly
Piczi lány lampion mellett, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás, 1914. 5 l.

hadba tartozók telkei, háza
helyezkednek el vagy az egy
lakóház mögött, vagy az elő
a 6 számu lakóházak egy tel
kóházak gazdasági épületei
lábjában. A hegyvidéki népi
település jellege is egyre
/1874, 1886, 1896, 1909./ t
gazdasági épületekkel /az i
sal, óllal, stb./.

A hollókői lakóházak a
tartoznak. A régi palócház
vással, zsilipeléssel rekesztett fa
tották. A faépitkezés az er
de kényszerü átmenetként gaz
ban a sövényfal vált által
hijján, a közelmultban szint
a kő-, a vályog- és a téglaé

Wolff Károly
Zongora-lecke, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 8 l.

Wolff Károly
Rézedények, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mics. 8 l.

Wolff Károly

Az anya, olaj

Szegedi Képzőműv. Egyesület kiáll. 1907. márc.
12 l.

Wolff Károly
Jó hirek, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 21 l.

Wolff Károly
festő

M.D.K.

Erdőben.

Madjegyz. III. terem 70 sz. 27 l.

MDK

Wolff Károly, sz.Pankota 1869

Erdőben, olaj

Arad város nyilv. képtárában elhelyezett festményei
és rajzok jegyzéke. 27 l.

M. D. K.

WOLF Kávoly festő

1896.-ban Nagybányán tartózkodott.

Réti. Osp. ~~149~~ 1954. 324. l.

Wolf Károly

Az anya, olaj

Télen, olaj

A Nemzeti Szalon első máramarosszigeti kiállítása.
XXXIII. második kiáll. 1908. 9 l.

isitatioban említett hat gyartyatartó-
magas, fa, kevés arannyal. Finom

loldalán, a diadaliv felé kis fali-
teléshez szükseges fémtálat tartotta,
n népies, késő rokoko kép: Krisztus ke-

a régi tabernákulmon: Az első pár a
o-ból való. Másik pár sa sekrestyében:
szu tógában, teljes profilban térdel-
kizáló és gotikus elemek keverésével.
. - Mi ujság? Vasárnapi Ujság, 1861,

vele egykoru, hosszu fölszntes épü-
m felé fatornáccal.

Wolf Károly
Őszi reggel, olaj

A Nemzeti Szalon első bajai kiállitása. 1906. 9 l.

Magyar és latin. Folio. 1516—1519.

Papír. 285×215 mm. 194 levél. Vízjegye: Horgony, — hasonló Briquet 447. Csonka, több levél hiányzik. Bastarda írással két hasábon 46—51 sorba írva. Egy kéz írása. Vörös feliratok, vörös fejcímek s egykorú vörös lapszámozás. Vörös, zöld, kék kezdőbetűk. *7 lapszéldíszítés, 25 iniciálé.* *Kötés:* az alsótábla egykorú, XVI. századi sötétbarna bőr, fatáblán, préselt díszítéssel. A két külső sarokban rézveret, középen köldöktartó veret, s egy kapocstartóveret (a felső hiányzik). A felsőtábla XIX. századi világosbarna bőr, fatáblán préselt díszítéssel, két külső sarkán az eredeti XVI. századi sarokverettel.

Magyar munka 1516—1519-ből.

Az 1782-ben eltörölt nagyszombati klarissza-apácák kolostorából Fába Mátyásnak, az esztergomi káptalan jegyzőjének tulajdonába került, aki a kódexet töredékes állapotban Jordánszky Elek esztergomi kanonoknak ajándékozta (24a lap). Később, 1880-ban a kódexnek még 22 lapját Simor János hercegprímás megvette Csemez Józseftől (23b lap). A kódexnek két lapja (fol. I. és fol. II.) Jankovich Miklós gyűjteményéből az Orsz. Széchényi Könyvtár tulajdonában van. (Magyar Nyelvemlék. No. 4.)

A kódex egyik legfontosabb nyelvemlékünk. Miniátora a sok díszítés ellenére közepes mester. Stílusa nem egységes. A lapszéldíszítésekben kevert motívumokat alkalmaz, más-más díszítő modort utánoz. Régi mintaképeket követ, különösképen a Mátyás király korabeli budai miniátor-műhely termékeit. Megtaláljuk nála a budai műhelynek az 1480-as évek elején oly karakterisz-

MDK

Wolf Károly,

1896-ban az iskolához tartozott.

A Hollósy-iskola ideje. /1896-1901./ 75. l.

HDK

Wolf Károly, építészmérnök

szül. 1908-ban, Budapesten

elh. Marcelt 1938-ban

József nádor, 1938/39. 208. l.

Herr Professor, [illegible]

Mai 1938 [illegible] Bruderstadt

Mai Konzert 1938 [illegible]

[illegible] Mozart, 1938/39 [illegible]

Wolf Károly

Jestő

Arad

1929

Suly Fritz

XVI. P.

Wolf Károly

festő

Magyarság

1943. jul. 6.

(Délerdélyi művészek kiállítása Brassóban.)

Torockai pasztelljeit

dicséri

tosa, az anyag leszereléséről napot vett igénybe. Tisztele re, a kiutalt hét napi napid Sándor dr. részére pedig tov utalását elrendelni.

Fogadja Nagyméltós nyilvánitását

Budapest, 1936. dec

Kállay

Nagyméltóságu

H ó m a n B

Vallás- és Közok

Wolff Károly
festő

Nemzeti Szalon
1900. tav. kiáll.

159. WOLFF KÁROLY: Tanulmányfej (olajf.) Ára 70 kor.

Wolff Károly
festő

Műcs. kiáll. 1899 tól
Pipics 122. l.

~~Tekintetes~~
Nagyságos
~~Méltóságos~~

Szentiványi Gyula úr

Budapest,

Lenke-tér 7

Wolff Károly

1942. jun.-júl. részt vett a délerdélyi magyar képző művészek aradi kiállításán.

Esti Magyarország

1942. jun. 24.

Wolf Károly

WOLF KÁROLY (Arad):
MENYECSKE

Erdélyi M

Képzőművészet 1932

91. l.

SURINÁBÓL

ÁGYI MARGIT: A 8-AS HUSZÁROK EMLÉKMÜVE

Wolf Jeremias

l.

Glaser Karlsruhe

134. l.

cs 428. n

1153. Paolo Márando Cavazzola

Sz. Veronában 1486-ban.
Keresztelő szt. János.

Az előtérben [illegible] szivére te[illegible], bal kez
mondatszalagján: ECE AGNVS DEI, o
re ereszkedve, imádkozik a donator
télyokkal, a hol [illegible]
köntösét [illegible] tartja, két beszél
ben megkereszteli, [illegible]
János prédikál a pusztában.

Vászon, méretei 129:176 c
Vétetett 1894: IX. 2-án (3
Elszámoltatott 1894: XII.
Az elszámolásra nézve lás
1894: X. 20-án Szalay J.

Wolff, Jeremias

l.

Kelbpgrafab.

176, 219.4

Üzletek:
II., Baross utca 52 Tel. 37
I., Gellért tér 3 Tel. 59

Wolf Jeremias

verm

l.

Hendriselet

159, 163 l.

Wolff (Volf)

Jeremias

l.

Bpgrafábr

176, 219. sz.

KUPFERTIEFDRUCK

Farbenfabriken Micha

Vezérképviselet és raktár:
»Grafika« Gépkereskedelmi rt.
Budapest V, Csáky u. 49
Telefón: L. 904-57

*

Wolf Jobst

l.

Pasakivarép

124 l.

Wolf Jobst

XVI.

l.

Patakivárép

122. l.

Wolf, Joh. Andr

rézm

I. Lipót király

arch.

l.

Hasányi

23, 24. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Wolf Joh. Pet

Nürnbergi rézm.

Pozsony vára és vár-
alja.

- Repr.

Ferenczi Zoltán

Rimay János
(1573–1631)
Magy. Tört. Élet.
Bpn. 1911. 67. l.

Wolf Johanna

az ínotai erőmű
építészeként említve

Magyar építészet 1945-70
185. old.

Wolff Johanna, építész

MDK

Az inotai erőmű tervezőjének (Mátrai Gyulának) egyik munkatársa.

8 repr.

MagyÉp 1945-55.

IFJUSÁGI REGÉNYTÁR.

A nagy dárdás, meg a kis dárdás.

Regényes történet a magyar diákéletből Irta *Lampérth Géza*. *Mühlbeck Károly* rajzaival. **Ára 1.60, dísz-kötésben 2·40.**

Diák-kisasszonyok. Elbeszélés fiatal leányok számára. Irta *Krúdy Gyula*.

A mai társadalom legujabb tipusát, a diák-kisasszonyt rajzolta meg egy elbeszélés keretében *Krúdy Gyula*. Ettől az elbeszéléstől kapta az egész kötet a címét, mely 17 elbeszélést tartalmaz. Modern és történelmi, komoly és vidám elbeszélések váltják föl benne egymást, jófzü, zamatos, tősgyökeres magyarsággal megírva. Szeretettel és kedvesen rajzolja meg a mai lányokat, de mindjárt szembe állítja velük egy nemrég letünt kor hölgyeit. A régi magyar életet épp oly jól ismeri, mint a mai társadalmat. S a mily hü képet rajzol nagyanyáink divatjáról, éppen oly találóan jellemzi a diák- és ügynök-kisasszonyokat.

Az ősi ház. Történeti regény. Irta *Mosdóssy Imre*.

A regény a Rákóczi-korban játszik. Hőse egy gazdag özvegy, Galambos Ádámné öt fia közül a legidősebb, László, aki külföldön tudományával dicsőséget szerzett a magyar névnek, aztán megismerve a nehéz időket, mik a Rákóczi mozgalom kitörésekor a hazára nehezedtek, hazajő s a mozgalomhoz csatlakozik. Hősiessége három testvérét a mozgalomba ragadja. Ahol megjelen, szavával, hősiességével gyujt. Negyedik testvére, Gábor, otthon marad. Tartózkodásával magára haragítja nemes és hőslelkü édesanyját és Lászlót. Az esemény ott csúcsosodik ki, mikor gróf Károlyi László Rabutin seregei elől Szolnoktól Kassáig széles úton kiüríttetni a községeket s Gábor e parancsnak nem engedelmeskedik, László meglepi Gábort, az ősi házat pedig, melyet Gábor tette megbélyegzett, felgyujtja. A testvérek az özvegy anya keblén békülnek ki, aki kasiélyából önkéntes számüzetésbe ment a Mátra vadonjába.

A csodás Atlantisz. Ifjúsági regény. Irta *Tábori Róbert*.

Arról a legendás világrészről szól ez a regény, amely a régi idők szerint az ókori müvelődésnek szinhelye volt, de egy elemi katasztrófa folytán elsülyedt a tenger mélyébe. A regény meséje azonban egészen modern: két hirlapiró, egy francia és egy magyar elindulnak a csodás Atlantisz fölkeresésére és sok csodás, érdekfeszitő kalandon mennek keresztül ebben a vállalkozásukban. Nagy szerepet játszik élményeikben a tudomány legujabb fölfedezése: a rádium meg a tenger alatt járó hajó.

A kis király. Ifjúsági regény. Irta *Kemechey Jenő*.

A Németujváry grófok és a hatalmas Csák-család küzdenek, hol egymással, hol a törvényes király ellen, hogy hatalmukat kiterjeszszék. László és emberei kitünően vannak megrajzolva és maga a cselekmény élénk, változatos, követi a történet menetét és mégis szabad csapongást enged az iró fantáziájának. Hiven festi meg az akkori udvari és népéletet, a magyar szokásokat.

Utirajzok és elbeszélések. Átdolgozta *Tábori Róbert*.

A kötet két részből áll. Az első rész Afrika legsötétebb részeinek fölfedezését irja le: Stanley és Emin pasa érdekfeszitő s amellett tanulságos utazásait. E két férfiunak köszönheti a tudomány belső Afrikának megismerését s élményeiket mondja el benne a szerző. A másik rész az amerikai őslakók, a rézbőrüek világába vezeti az olvasót. Sólyomszem, Sziklaszív és Vituh kalandjait és harcait az indiánokkal olvassuk el belőle szinesen megírt elbeszélésekben.

Magda története. Irta *Lengyel Laura*.

A fiatal leányok számára irt regény hősnője Magda, az árva fiatal leány, aki főrangu rokonai között keserves szenvedéseken ment keresztül. De a szenvedések és megaláztatások megacélozzák erejét s hosszú küzdelem után kivívja saját erejéből azt a helyet, amely öt megilleti a társadalomban és rokonai szeretetében.

Bujdosó Gergely. Ifjúsági regény. Irta *Tábori Róbert*.

Mária Terézia korában játszik és regényes korrajz alakjában tükrözi az utolsó kurucmozgalmakat. Hőse egy poétaember, akinek ereiben lüktet a »nagyságos fejedelem« vére. Szinesen, erős fantáziával és mindig érdekes cselekmény keretében rajzolja meg a szerző a nemzeti küzdelmeket, a bécsi ármányt és végül a nagy királynő szivjóságát, amely a gonoszok kisértésének ellen tud állani.

A kis hercegnő Ifjúsági regény.

Greville Henrik, a hires francia irónő egyik legjobb ifjúsági regénye a »Kis hercegnő«. Bájos, édes, okos teremtés a mindig jókedvü, vidám Mila, a kis orosz hercegnő, aki az ő apró kis furfangjaival, okos előrelátásával és főleg jóságos szivével olyan kedvesen, okosan el tudja intézni a nővére és a saját sorsát is.

A király előtt Ifjúsági elbeszélés. Irta *Murai Károly*.

A magyar földmives nép éltető levegőjével van telitve ez az elbeszélés, amelynek hőse egy parasztfiú, akinek édesatyját másnak büneért itélték hosszú rabságra. A fiu nem tud belenyugodni, elindul, hogy fölvigye a királyig panaszát, útközben sok veszedelmes kaland éri, de végre mégis sikerül a szándéka. Jól vannak jellemezve a történet alakjai, a meseszövése, érdekes és vidám jelenetek váltják föl a komoly, drámai hatásuakat.

Egy leány története. Irta *Everett Green*. Átdolgozta *Révész Paula*.

A jónevü angol irónak egyik legjobb ifjúsági regénye. Érdekes, bonyodalmas mese keretében mondja el egy előkelő úrileány életének történetét, amelyben nemcsak az ő, hanem több rokonának a története is beleszövődik. Számos nagyon sikerült alak szerepel e regényben, amelyeket oly módon tud szerepeltetni az iró, hogy külön-külön mindegyik leköti érdeklődésünket *Révész Paula* igen izlésesen ültette át az érdekes leányregényt magyarba.

Diadal. Ifjúsági regény. Irta *Sas Ede*.

Ezt a regényt a mindkét nembeli fiatalság nagy érdeklődéssel és gyönyörüséggel olvashatja. A regény hősnője egy fiatal leány, akit a sors ellenségek közé dob, akik nemcsak neki, de hazájának is ellenségei. A lány, a szegény tanitónő, a magyar nyelv apostolává szegődik a kicsi, hegyvidéki faluban, s a nagy, nehéz küzdelemben nincs egyéb fegyvere, mint kötelességtudása, tiszta ideálizmusa. S e fegyverekkel aratja a legszebb diadalt és hódítja meg ellenségeit.

Judith néni iskolája. Angolból átdolgozta *Zemplényi P. Gyuláné*.

Egy makacs, heves természetü, önző, önmagát soha fékezni nem tudó fiatal leány története, aki édes anyja második házassága ellen csupa önzésből föllázad, s aztán önkénytes számkivetésbe megy az öreg, különös, szigoru Judit nénihez, aki lassanként az ő sajátos nevelési rendszerével kiirtja a kis lány lelkéből a sok gyomot, dudvát, s Balázsfalvy Jolánból derék, jóravaló leányt nevel.

A világpusztító. Ifjúsági regény. Irta *Bácskai Emil*.

Góbé Péter, a szegény székely műlakatos egyszerre óriási nagy vagyont örököl egy különcködő vén nagybátyjától, Góbé Mózestől, aki egész életét azzal töltötte el, hogy ezermesterkedett, fúrt, faragott, vegyített, szóval a nép szerint boszorkánykodott. Az öreg tudós székely pedig egy hatalmas, világromboló elemet talált föl, egy elemet, amely meggyújtja a vizet és olthatatlanul terjed tovább az egész világon. De ő maga nem akar világpusztító lenni, az öcscsére, Góbé Péterre hagyja hát a titkát, aki el is határozza, hogy föl gyújtja az egész világot. De romboló útjában megállítja a kis leánya hangja s a világpusztító elem titkát a tűzbe dobja.

Egy-egy kötet ára kötve 1 korona 60 fillér.

ALBUMALAKU IFJUSÁGI IRATOK.

Legendás idők, legendás hőse Kossuth Lajos.

A magyar ifjuságnak írta **Sas Ede**. »Hol volt, hol nem volt, talán az Operenciás tengeren is túl volt... Lám, lám! Szinte kisértetbe esem, hogy úgy kezdjem, ahogy a mesét szokás kezdeni. Pedig hát nem mese az, mit leírok. Nem is az Operenciás tengeren túl történt, hanem itt a Duna-Tisza mentén. A történelem Múzsája is fölírta érctáblájára e nagy, nagy eseményeket, örök, kitörülhetetlen, ragyogó betűkkel. És mégsem közönséges történet az én történetem. Nem olyan, amilyent más nemzetek krónikájában olvashatunk. A csodák, a legendák valóságos sorozata az! És a csodák, a legendák soha el nem halványuló fényében áll előttünk az a bűvös alak, akivel bennünket a magyarok Istene különös kegyelmében ajándékozott meg. Kell-e valakinek magyarázni, e hazában, ki volt ez a csodás tünemény, ki volt nekünk Kossuth Lajos Nemcsak tudjuk ezt, de érezzük is, — megmondja szívünk dobogása, vérünk lüktetése, szemünkben a hálás emlékezés könyeinek ragyogása.« — **Ára díszkötésben 7 kor., vászonkötésben 8 korona.**

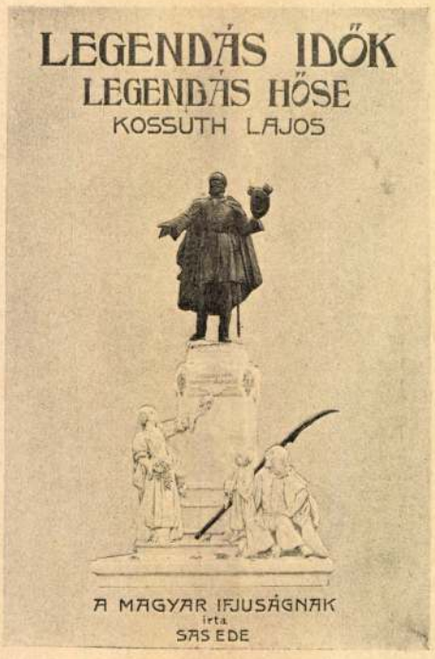

Maczkó úr utazásai.

Maczkó úr a kiállításon, — Maczkó úr az Alföldön, — Maczkó úr a tengeren. — **Ára díszkötésben 6 kor. 50 fill., vászonkötésben 8 korona.**

Maczkó úr ujabb utazásai.

Maczkó úr a Balatonon, — Maczkó úr Budapesten, — Maczkó úr úton. Irta **Sebők Zsigmond**. **Mühlbeck** Károly rajzaival. Nem állítunk nagyot, ha azt mondjuk, hogy Robinzonon kivül talán Maczkó úr utazásai a legkedveltebb könyv a gyermekek között. Milyen örömujjongással üdvözlik minden alkalommal, amikor **Az Én Ujságom**-ban megkezdi utazásait. És mennyi kedves humor, mennyi friss ötletesség, mennyi tősgyökeres magyaros zamat fakad a tányértalpu koma minden ujabb kalandjából! Bizony nemcsak a gyermekek, de a felnőttek is a legnagyobb élvezettel olvashatják. **Ára díszkötésben 6.50 kor., vászonkötésben 8 kor.**

Anyai szív.

Regény fiatal leányok számára. Irta **Gaál Mózes**. A boldog családi élet, az oda adó testvéri szeretet himnusza ez a regény. A derék és szegény Zsámbó-gyerekek szorgalmukkal, őszinte keresetlen egyszerüségükkel diadalt ülnek a sors mostohaságán, a milliomos Schotter családnak az élet örömeiben elfásult gyermekeit pedig az élet helyes útjára téritik, hogy azután mindnyájan közös boldogságban egyesüljenek. S végül legnagyobb az öröme a derék Virbula kapitánynak, aki valóságos atyai szeretettel csügg a Zsámbó-gyerekeken, aki az egyszerü és szegény családnál öreg napjaira meleg és boldog otthont talált. Ára díszkötésben **6.50 kor.** Vászonkötésben **8 kor.**

Cilike viszontagságai.

Irta **Tutsek Anna**. **Wolf Károly** rajzaival. Ára díszkötésben **6 kor. 50 fill.** Vidám, jókedvü, egészséges gondolkozásu kis lány Cilike, akinek legforróbb vágya, hogy már nagy leány legyen. Persze, hiába igyekszik nagyobbnak, komolyabbnak látszani, mint amilyen. Mindig történik vele valami, ami bizonyítja, hogy bizony, mégis csak kis lány ő. Egész sorozata az apró, humoros baleseteknek, viszontagságoknak, amik mind oly fontosaknak, oly komolyaknak tünnek föl a kis lányok előtt és ami fölött oly jól tudnak nevetni később — mikor megisme kednek az igazi, a komoly élettel. Cilike viszontagságai csupa derü, napfény és mosolygó vidámság, minden betüjét, minden sorát a szerzőnek a fiatal lányokhoz való kiapadhatatlan, meleg szeretete aranyozza be.

A rab király szabadon.

Fantasztikus állatregény, irta **Bársony** István. A serdülő ifjuság számára irta Bársony ezt a könyvet, gazdag fantáziájának minden kincsét pazarul ontva benne. Az állatvilág és a természet, érdekes mese keretében oly színdús pompában jelenik meg előttünk, ahogy csak a természet nagy ismerője Bársony István tudja leírni és megjelentetni. A fényes díszkötésü és **Mühlbeck** Károly rajzaival illusztrált könyv ára 7 kor.

A bujdosók.

Történelmi elbeszélés a magyar ifjuság számára. Irta **Lőrinczy** György. Két lengyel gyerek, a macsejovicai csata után Magyarországba menekül, nehogy orosz kezekbe kerüljön. De a muszkák itt is üldözik őket. Tömérdek viszontagságon mennek keresztül, míg végre üldözőjüket a krasznahorkai várban leleplezik s Andrássy tábornok kiüzi az országból, a bujdosók pedig a szabad magyar földön jó magyarokká lesznek. — Díszkötésben **6 kor. 40 fillér.**

Uzoni Margit.

Regény fiatal lányok számára. Irta **Benedek Elek**. **Mühlbeck** Károly rajzaival. Egyike a kedvelt iró legszebb, legérdekesebb ifjusági regényeinek. Egy fiatal, nemesszivü, fenkölt gondolkodásu leány szivének regénye, aki a lemondás tövises útján jut el a megnyugvás csöndes kikötőjébe. Csillogó, ragyogó poézis vonul a könyv minden lapján, amelynél szebb, nemesebb olvasmányt keveset adhatunk a serdülő leányok kezébe. Ára díszkötésben 6 kor. 40 fillér.

Három vitéz magyar baka, meg egy káplár kalandjai.

Irta **Abonyi Árpád**. Idegenbe vetődött három magyar bakának és egy káplárnak a viszontagságait, csodálatos hősi kalandjait mondja el benne a szerző: sziklabarlangok, földalatti folyosók, vad népek országa, kietlen sivatagok, tengeri harcok kalózokkal, vadállatokkal, teszik oly érdekfeszitővé e könyvet, hogy az olvasó lelke odaláncolódik a regényhez s valóságos lelkesedés szállja meg a történet hőseinek sorsa iránt. Fölér ez a könyv Verne Gyula minden munkáival. Ára pompás díszkötésben **6 kor. 40 fillér.**

Hős fiúk. 2. kiadás.

Regényes történet a szabadságharcból. Irta **Rákosi** Viktor, **Mühlbeck K.** rajzaival. A magyar ifjuságnak csodálatos szép dolgokat mesél ebben a pompás könyvben Rákosi Viktor. Nem tündérmeséket, hanem igaz dolgokat. «Meg fog dobbanni fiatal szivetek, ha azt halljátok s büszkén így fogtok kiáltani: Köszönöm, én Istenem, hogy magyarnak teremtettél.» Ára díszkötésben **6 korona.**

Otthon.

Irta **Malot** Hektor, átdolgozta **Tábori** Róbertné. Az élet nehéz küzdelmeiben győzedelmeskedő erős akaratnak, tiszta becsületnek valóságos himnusza ez a könyv, amelynél szebbet, jobbat és nemesebbet alig adhatnánk az ifjuság kezébe. Ára díszkötésben **6 korona.**

Zsófika naplója.

Regény fiatal leányok számára. Irta **Szabóné Nogáll** Janka. Bájos leírása a pipiske-korból nagyleánynyá serdülő leány életének, telve csupa érdekes, kedves epizódokkal. Ára **6 kor.**

Elhagyottan.

A francia akadémia által díjkoszorúzott regény az ifjuság számára. Irta **Malot** Hektor. Franciából átdolgozta **Gauss** Viktor. A nagy albumalaku könyv ára fényes díszkötésben **6 kor. 40 fillér.**

Rózsák között.

Elbeszélések fiatal leányok számára. Irta **Tutsek Anna**. Négy elbeszélést tartalmaz ez a kötet. A legjobbak, amiket a kitünő irónő fiatal leányoknak irt. Ára **5 kor. 60 fillér.**

Mind a tizennégy könyv a serdültebb ifjuságnak való. Kiállításuk albumszerü, tartalmuknál fogva remekművei a magyar ifjusági irodalomnak.

Uj Idők 1906. dec. 16.

A Műcsarnok tavaszi tárlatából. Wolff Károly: Egy nagyreményű

Erdélyért!

Irta
és az „Irodalom Erdélyért" teadélutánján fölolvasta

Herczeg Ferenc

Vannak szavak, amelyek a mindennapi használatban megkopnak, tüzüket és erejüket vesztik. Mint a lámpa, amelyben kialudt a láng. Azután egyszerre fellobban megint a tűz, a lámpa arany fényt áraszt az éjszakába, a *szó* visszanyeri régi csengését, erejét és mélységét.

Ilyen különös renaissanceon ment keresztül Budapesten az *Erdély* név.

Néhány esztendővel ezelőtt *nekünk*, fővárosi embereknek, *semmit* vagy *alig* valamit mondott az Erdély szó. Egy távoli országrész volt, ahol sokat békétlenkedtek és panaszkodtak az emberek és ahol makacs urak holmi titokzatos nemzeti veszedelmeket emlegettek.

Azóta a név megint visszakapta ősi értékét. Éles és erős csengésű szóvá lett, amely kegyetlenül nyilal a szivekbe. A nagy vihar ronggyá tépte a közömbösség és fásultság felhőfüggönyét, megint látjuk mögötte és fölismerjük kincses Erdélyt, az ősit, a magyart, az érdekeset és titokzatosat, a dicsőségben gazdagot.

És nekünk íróknak megint eszünkbe jut, hogy Erdély tulajdonképpen megszentelt föld. Ott volt mindig a legforróbb és a legmagyarabb a talaj. A nép fantáziája, amely vulkanikus erővel tüzel és forrong a mélységekben, fölemelte ezt a földarabot a hétköznapok fölé, fölékesítette drágaságaival és a nemzet Akropoliszává avatta.

Ha jól megfontoljuk: nem is *egy*, hanem *több* Erdélyt ismerünk — annyi Erdélyt, ahány költői szem tudta meglátni és másokkal megláttatni az országot.

Ez a népromantika hazája. A székely mesemondók arany kastélyokkal építették teli a hegyeket és ha a havasi szél a fenyőfákon hárfázik: mélységes és gyermekes szomorúsággal telt balladákat hallunk.

Ez Jósika Miklós és Kemény Zsigmond országa, ahol oszlopos udvarházakban, a dicsőségtől és a folyondártól körülölelt várkastélyokban, az ősrégi városok homályos zeg-zúgaiban, nagy és komor emberi sorsok szövődnek.

Ez Jókai Mór Erdélye. Az ő gigantikus lábakon járó fantáziája fölemelte Erdély képét az égen úszó felhőkre és az aranyfényű tükörkép örökre ott fog remegni a magasságban, az erdélyi városok tornyai és kéményei fölött.

Ez Petőfi Sándor Erdélye. Ő idejött, hogy megöntözze Erdély földjét tüzes ifjú vérével és haldokló hattyú módjára *itt* énekelte el legmegragadóbb és legfájdalmasabb dalait.

De nemcsak Erdély költészete, Erdély valósága is teli van megkapó emberekkel és rejtelmes eseményekkel. Ez mindenkor az erős egyéniségek hazája volt, itt lángolóan tudtak szeretni, rettenetesen, a síron túl is tudtak gyülölni és szívósan tudtak akarni. Innen indult hódító útjára a világ egyik legerősebb akaratú családja, a Hunyadiaké. Mint zsoldos katonák kezdték, a második nemzedék hire már Sztambultól Madridig visszhangzott, a harmadik nemzedéké volt minden föld Bécs és a Balkán hegyek közt.

Ez a fejedelmek Erdélye. A magyarság korhadt fája gyökerestül kidőlt a mohácsi síkon, — erdélyi hajtásában azonban újra született és szivárványos színű virágokat hajtott.

És nekünk úgy tetszik, hogy Erdély levegője ma is villannyal teltebb, mint a nagy magyar rónaságé, az erdélyi férfiak vére mintha forróbb, a nők szeme mintha csillogóbb volna.

A pusztulás tűzfénye mellett, a szenvedéstől eltorzult arccal, a gyülölt rabló karmai között kellett látnunk Erdélyt, sok ezer magyar katona vérével kellett visszaváltanunk szabadságát, hogy ráeszméljünk az *Erdély* név jelentőségére.

Most megint világit a név, mint a felhők mögül előbukkant csillag, ünnepi hangulatba ejt, mint a harangzúgás, ősrégi, bús emlékeket kelt föl bennünk, édes nosztalgiával tölt el.

*

Nietzsche azt mondja: „Az emberiség eddigi életének nagy eredménye, hogy nem kell többé vadállatoktól, barbároktól, bálványoktól és a saját álmainktól rettegnünk."

Ha Nietzsche megélte volna a mi napjainkat, alkalmasint megingott volna benne a kultur-gőgje. Ez a kor ismét elvette az emberektől a biztonság érzetét és megint visszahozta a vérfagyasztó, a fogvacogtató félelmet, a páni rettegést, amely forgószélként vágtatott egykor a népvándorlás korabeli seregek előtt.

Az erdélyiek egy régi, gonosz lázálma valóvá lett: egy tragikus éjszaka sötétségében, erdei vadállatok nesztelen talpán, embervadászok ereszkedtek le a hegyszorosokon. És hogy Nietzschenek semmiben sem maradjon igaza: egy vérszomjas bálványképet is hoztak magukkal. Az Irigység bálványát. Az irigység talán már a régi havasalföldi vajdák szivében fogamzott meg, midőn kietlen szállásaikról először jöt-

Uj Idők 1917. XXIII. 17. sz.

mintha gazdag vidéki nagybácsikat vagy ifju szerelmeseket cipelne; s a lóvasutra, atléta módjára, egyetlen ugrással fölvetette magát. A titokzatos hercegnő már a kocsi belsejében ült és szokása szerint kis legyezőt tartott arca előtt. Már évek óta ült a lóvasúton a hölgy, aki hosszú szempilláit még egyetlenszer sem nyitotta föl senki emberfiára; szórakozottan nézett ki az ablakon, mindig fekete ruhában volt és aranylánc volt a nyakán. Levrey reménytelenül emelte meg köcsögkalapját és botjára támaszkodott, amely ébenfából volt és egy darab elefántcsontban végződött, amely irat-tekercset tartó kezet ábrázolt. A kocsis tiszteletteljesen köszöntötte, mert mindig egy krajcár borravalót adott.

A Császárfürdőnél ugyancsak ugrással termett lent a lóvasutról Levrey. A hercegnő tovább nézte a török-hódoltságbeli házikókat, ő megvárta a kocsi belsejében, amig friss lovakat ragasztanak a rúd mellé, hogy a lóvonat folytassa reménytelen útját.

Levrey szabályosan fölsóhajtott, mint egy emlékkönyvben, félhosszút, amely nem jelenti a teljes lemondást; majd néhány megvető pillantást vetett a napsütéses platánok alatt halkan beszélgető vidékiekre, cvikkeres asszonyságokra, és esernyős plébánosokra és napszámba pipáló ispánokra. Közöttük nincs hercegnő, akiért érdemes volna a lorgnet-t ünnepélyesen kinyitni és a szem elé illeszteni. Levrey a terített asztalok felé tartott, ahol gyűrűjével megkopogtatta a talpas poharat.

— Anton.

A nagybajuszú pincér elhozta a reggelit, vajat és sűrű tejet, illatos tojást, mézet, valamint egy pohárkával ama régi szilvóriumból, amely néhány esztendővel vénebb a legöregebb császárfürdői papnál, — majd lutri-számokat ajánlott Levreynek, amelyeknek kétségtelenségét mindig komoly pillantással erősítette. Levrey szórakozottan intett, majd egy piculát vett elő a mellényzsebéből, amelyet átnyújtott Antonnak, hogy a legközelebbi budai húzásra tegye föl. Majd kivette kabátja zsebéből a Hölgyfutár legfrissebb példányát és szokás szerint a hymen és a gyász rovatát futotta át, nem egyszer csóválta a fejét a meglepő eseményeknél. Majd egy költővel érzett, érzelgett és elkomolyodott, aki régi várak nemes repkényéhez hasonlítá az eltávolodott érzéseket. A regényt Erdélyi Gyula irta és sok mulatságot szerzett Csötöri Csörsz nevű regényhősével. A tavaszi nap oly édesdeden sütött, mint egy gyermekkori dal. Fehér bárányok és szelid szemű tehenek vándoroltak az ég végtelenségében. Női kacaj szálldosott valahol, mint egy kék szitakötő. Meg lehetett állapitani, hogy ezen a gyönyörű délelőttön senki sem hal meg Pesten és Budán, mert nem lehet itthagyni lenyugvás előtt a napot. A szálloda harangja negyvenes évekbeli messzeséggel szólalt meg, falusi hintó gördült az udvarába éberlaszting cipős, jól táplált nőkkel, kesefejű gyermekekkel és keselyü szakállú, sovány férfiakkal, akik névszerint szólitják elő a bérszolgát.

Levrey csendes, álmodozó léptekkel indult el a fürdő bejárata felé, ahol a fehérkötényes fürdős már nyújtotta kezét — a szokásos kabánosz-szivar után, mig a medence körül gyürközni kezdett Rápoti, a hires budai masszőr, aki mindenféle betegséget kidögönyözött az emberek testéből, azért éltek olyan hosszú életet a régi öregek.

Körülbelül két óra hosszáig tartott a fürdés, tyúkszemvágás és masszirozás. A jobblábnak valamely hibája volt, amelyet Rápoti mindig oly felvillanó tekintettel fogott meg, mint a rendőrkapitány a rohanni kezdő tolvajt. Levrey fáidalmasan nyögött, de közben biztatta Rápotit, aki végül megtette a magáét:

A lóvasúton félig szundikálva tette meg az útat hősünk Pestre és csupán csak a fodrásznál tartott még pihenőt, ahol meghallgatta a legújabb híreket a borbélymestertől, lassan, kéjelegve kapartatva állát, mert Levrey már azon korszakát élte éveinek, amidőn a borotválás testi gyönyörűséget jelent.

Hazaballagott lövészutcai lakására, az ajtót bezárta, ágyba feküdt és alkonyatig csöndesen, megelégedetten aludt a jobb oldalán.

*

Ám jön az este és Levrey fodros ingben és lakkcipőben távozik; rövid séta után, a kirakatok és a nők megszemlélése közben vacsorájára gondol, amelyet a Kürtben elfogyaszt, kevés savanykás bort és sok gyümölcsöt véve kiséretül. Méltóságteljesen és kifogástalanul köszönti ismerőseit később a Nemzeti Szinházban, hol egy felvonást a páholyok alatt végighallgat, tapsol a divatos színésznőnek, tudja a szindarabot, a dámákat únottan nézi, mintha tudná, hogy fürészpor van vállfűzőjük alatt. Aztán a Harumbasiféle kártyabarlangba veszi útját. A füstös, izgalmas, gyilkossággal és kapzsisággal teljes levegőben, eltorzult arcok, vérben forgó szemek között nyugodtan próbálgatja szerencséjét; olykor a bankár helyén keveri a kártyát, máskor vakmerő tételt tart. Aranyat dob az inasnak és fázósan hazamegy éjfélkor a néptelen utcákon, miközben borongva látja a fehérrámás, nesztelen ablakokat, amelyek mögött boldog emberek alusznak. A léghuzamos kapualjban meggyujtja a lámpást, köpenyeges alakja hosszú, misztikus árnyékot vet a sárga falra, a csigalépcső úgy döng lábai alatt, mint a koporsó és a kitömött bagoly helyére rebbenni látszik, amint lassan kinyitja lakásának ajtaját. Régi bútorai, antik tárgyai, szőnyegei és képei között végiglépdel, mint egy kisértet. Az ablaknál hosszan bámul a néma pesti éjbe, pénzét, értéktárgyait kis ércládába dobja és kötelet vesz elő egy rejtett fiókból.

Nyugodtan, sietés nélkül irja fel egy papirlapra:

Reszt in Peszth!

Amit gyakran mondott kártyázás közben, midőn a „huszonegyes" játékot űzte.

Reggel a kilincsen találják holtan.

Vajjon miért halt meg?

Most jelent meg! Ára 4 korona.

A TRIANONI PÁVA

Surányi Miklós regénye

Pest, Bécs, a magyar puszta és Páris légkörében játszik e regény, alakjai mintha egy biedermeier-szinpad függönye mögül lépnének elő.

Az uj magyar okmánybélyegek
Dörre Tivadar rajza

Szerencsére itt van a józan ész, amely nem adja meg magát egykönnyen. Lehet, hogy ő van hivatva arra a szerepre, melyet a jótékony baktériumok játszanak a *Wells*-féle regényben. Mikor már ellepi a földet mindenféle spiritiszta rém és nincs, aki ellen tudna neki állni, ő mutatja majd meg, hogy a negyedik dimenzió nem való erre a földre. Lehet, hogy úgy lesz, de nincs kizárva, hogy az ideges emberiség már nem hallgat a józan ész szavára és az apró földi baktériumot lenyügözi egy hatalmasabb, melynek szülője a képzelődés.

Mi magyarok mindig abban a hírben állottunk, hogy józan nép vagyunk és közöttünk nem igen termettek az asztrologosuk, az aranycsinálók, a boszorkánymesterek. De azért voltak boszorkánypöreink és a máglyák nálunk is lobogtak a fanatizmus bálványának tiszteletére. Nem vagyunk cseppet sem immunisok a kivülről hozzánk származó pestis ellenében és így megérjük a tizenkilencedik század végén, hogy a spiritizmus divatja nálunk is hódít. Eredeti spiritiszta literaturánk nincs, de szivesen fordítgatjuk és olvassuk a kivülről importált hasonszellemü termékeket.

Két ilyen könyv van előttem, mind a kettő a spiritizmus térfoglalását jelenti. Az egyiknek címe: — Hogyan kell a spiritizmussal foglalkozó családi köröket megalakítani. Gyakorlati útmutatás a spiritualisztikus ülések helyes rendezésére és vezetésére, nemkülönben a médiumisztikus tünemények megvizsgálásához — Kissé hosszu cím és már ezzel is mutatja, hogy ködös német lélek volt a forrása. Az átültetés érdeme — ha ugyan annak lehet mondani — *Siraki* Ferencé, ki egy spiritiszta heti közlönynek szerkesztője. Hogy ennek a munkának mi a tendenciája és a célja, el van mondva a bevezetésben:

— A spiritualizmussal gyakorlatilag foglalkozók előtt ismeretes tény — úgymond *Arnold* János, a könyv szerzője — hogy a médiumok közbejöttével nemcsak az elhunytak lelkeivel lehet összeköttetést létesíteni, hanem az élőkkel is képesek voltunk érintkezni, amennyiben az egyes körökből általuk üzeneteket küldhetünk oda, ahol szintén van médium, ki ezt a tudósítást felfogja és a címzettnek eljuttatja. A szellemi táviratozás egy neme ez, melynek annál nagyobb a praktikus haszna és előnye, minél több médiumot vagyunk képesek ily célokra kifejleszteni s minél több kör igyekszik ezen a módon egymással érintkezni.

De Arnold úr nem éri be ezzel a szellemi telegrafálással, mely még a Marconi-féle találmányon is túltesz, hanem kilátásba helyezi még azt is, hogy élők és élők között *személyes* összeköttetést hoz létre *tudománya* segítségével. Az ilyen közlekedés — úgymond — az alvás állapotában létesül. Az alvás alatt ugyanis az alvónak asztrál-teste kilép az anyagi test kötelékeiből s többé-kevésbbé képes attól egészen függetlenül funkcionálni, mozgásokat végezni stb. Az ily módon szabaddá vált asztrál-test, vagyis az ember asztrál-egyénisége azután valamelyik elhunyt asztrál-szellemének segélyével átvihető azon körbe, a honnan az illető személyiségéről értesüléseket óhajt magának szerezni.

Szivesen hívnók segítségre a józan észt, hogy szembeszálljon az ilyen fantazmákkal, de attól tartunk, hogy a könyv fordítója minket is az anyagelvüség azon leglármásabb szóvivői közzé sorol, kikről a könyv magyar kiadásának előszavában megemlékszik. Pedig mi csöppet sem hajlunk az általa annyira perhorreszkált materializmushoz, de különbséget tudunk tenni a hit és annak mostohatestvére, a *babona* között, különösen pedig nem szeretjük, ha az utóbbi még tudományos álarcot is ölt, mint például a következőkben, melyek a magyar kiadás tizenharmadik oldalán olvashatók:

»A köralakítás mellékes céljai közzé sorozhatjuk még a *betegek gyógyitását* is, amennyiben tudniillik az asztrál-szellemek sokkal tökéletesebben tekinthetik át belső szervezetünket, mint például az orvosok, akiknek mindössze is csak durva anyagi eszközök állnak rendelkezésükre a vizsgálatok megejtésénél, vagy pedig a kórt előidéző okot csak kombinative — tehát távolról sem biztosan — képesek számtalanszor megállapítani; következőleg az asztrál-szellemek segélyével, a gyógyítás is sokkal tökéletesebb módon vihető keresztül. Sőt a mi »szellem-barátaink« nekünk élőknek, illetve a betegeknek, számtalanszor elő is írják a gyógyszert, még pedig legtöbbször olyant, amelyet földi ember kezéből el sem fogadnánk s amelyre az orvos talán sohasem gondolt volna. Pedig *minden egyes ilyen esetben* kitünt, hogy az ajánlott gyógyszer tényleg meglepően gyorsan hozta meg a fájdalom csillapodását és a gyógyulást. Ez a jelenség szorosan összefügg az alvajárók *gyógyító ösztönével*. Ha ezt a médiumizmus körében észleljük, akkor az ilyen alvajáró neve: *gyógyító médium*.

A negyedik dimenzióban úgylátszik napirendjén van a *kuruzslás* és nem ismernek ott törvényt, mely azt tiltaná. Most már értjük Neukomm úrnak, a verseci kútfúró médiumnak büszke önhittségét is s hogy a hatósági tilalmak ellenére is folytatja gyógyító seancait és halálra gyógyít néha hozzá bizalommal fordulókat — mint ahogy azt Salamon Ella esetében oly sikeresen megcselekedte!

A második könyv, melyet említettünk (az elsőnek részletesebb ismertetésével egy más alkalommal foglalkozom majd) aféle kenetteljes propaganda csinálás. Egy spiritiszta Saulusnak Paulussá való átalakulása. Cyriax Bernát dr. — van-e ki ezt a nevet nem ismeri? — elmondja benne, hogyan lett ő, a tudós orvostanár, a legnagyobb szkeptikus spiritualiszta? Aki kiváncsi arra, merre vezet az út a modern Damaszkuszba, olvassa el a könyvet, de vigyen magával az útra sok türelmet, mert a modern Paulusok korántsem rendelkeznek oly mértékben a rábeszélés hatalmával, a szónoklat tehetségével és a költészet erejével, mint a régiek. Cyriax dr. legendái unalmasak, parabolái gyermekesek és életrajzi adatai, ahol a csodákba elmerülnek, nem nagyon szavahihetők.

Mégis attól tartok, hogy ez a két könyv sok embernek fogja megzavarni a fejét, mert a mai korban a csodálatos, éppen azokat kapja meg leginkább, kik a hitet nélkülözik. És sokan, nagyon sokan vannak, kik Isten házának háta mögött szivesen eljárnak a bálványok sziklaoduiba. IGRIC

Uj Idők 1899. V. 22.

MINDENFÉLE

Pardon győzött.

Valahol a külső Ferencvárosban sétálgattam a minap. Május vége van ott is; virágoznak az akácfák s a kis ablakokban piros muskátlik bontják virágukat. De a házak tövén a gyermekek nem játszanak golyót vagy gombot. Uj idők, uj játékok! Kis lapdákkal, melyek hajdan a *stuk* vagy *méta* üdvös céljait szolgáltatták, *football* járja s az apró honpolgárok a világ minden kincséért kezükbe nem vennék a lapdát. Igaz, hogy cipőjük elrongyosodik, vagy — s ez még gyakoribb — cipő hiján lábujjuk törik föl, de jussukat még sem hagyják: ha már football, legyen football.

S ennek kiegészítéseképpen a Bakácstéri polgári jelentette a minap, hogy döntő football mérkőzést vívott a Kazinczy-utcai polgárival s győztesek a Bakácstériek maradtak.

Oxford és Cambridge eljött a te országod!

Igaz, hogy a Bakács-tér és Kazinczy-utca úgy aránylik Oxfordhoz és Cambridgehez, mint a magyar sport az angol sporthoz, de kell-e nekünk több? . . . Nékünk már is nagy eredmény a polgárik harca, mert éppen ez mutatja, hogy kisebb iskoláinkban is belátták már, hogy: a × ab = vaskalap.

És inkább kell football a népnek, mint lóverseny. Négy nap előtt adtak csak róla a hírt az ujsagok, hogy egy gépszerelő ellopta gazdája minden géprészét s kétszáz forinton túladva rajta, eltotalizatőrözte a kisded összeget. A lóverseny csak nagyuraknak való. Azoknak sok pénzük van s éppenséggel nem bánják, ha néhány százezer koronát nyernek hozzá. Mert ez rendszerint így szokott lenni.

Königswarter báró nem szegény ember, van cserepes tanyája, háza is, gulyája is és pártfogója nem az éjszaka, ladafiában ott búslakodik néhány millió forint, de ez éppenséggel nem akadályozta meg abban, hogy ez idén ne legyen az istállótulajdonosok championja. A hány lova van, annyi dijat nyer s igazán hihetetlen, mennyi lova van. A *Micsoda verseny*-től kezdve egészen az *Alagi dij*-ig, minden klaszikus versenyben az ő szinei győztek s a *Király-dijban* olyan gyönyörü közönség tapsolta meg *Pardon* (azelőtt Petőfi) győzelmét, hogy *Tokiót* Napagedben bizonyára elfogta a sárga irigység.

Hja! Uj kor, új derbykorszak! Tokió már a multé, ménesben van, de magános pillanataiban bizonyára elmereng, régidők nagyságán s boxjában toporzékolni kezd abban a hitben, hogy a »great old man«, *Sharpe* ül a hátán s mögötte tíz hosszal egy levert mezőny dübörög, de hah! börtönének őre jő s *Tokió* méla rezignációval kezdi majszolni abrakját. Tokióé a tegnap, Pardoné a ma.

Látom, hogy falusi viskójában hány elaggott néptanító olvasgatta másnap az ujságokat. Százezer koronát kapott, mert 1800 métert futott! S a jó öreg tanító föltolja homlokára pápaszemét, előveszi nádpálcáját s elkeseredésében nagyot üt a legközelebbi nebulóra, miközben az iskolásfiuknak érthetetlen melodrámába tör ki:

— Én 3600 métert futnék százezer koronáért!

Igaza van az öregnek, de hiába, a kor hibája együtt él a korral s ezt ösmerve él jól az okos.

Hiszen Pozsonyban is volt verseny. Igaz, hogy csak emberverseny, totalizatőr nélkül, a *Tornaegyesületek Szövetsége* volt vendége a magyar *Bécsnek* s a győzők ott csak babérkoszorukat kaptak. De vigasztalódjanak! Hiszen *Pardon*-nal sincs másképpen. Ő fut, ahogy csak bírja a lába, a pénz pedig *Königswarter* báró fentemlített ládafiába jut.

Megvan tehát az egyenlőség. És még valami. Hiába futnak kábító gyorsasággal a lovak; a jövendő világ az gépvilág lesz, amint ezt igen szépen énekli egyik kupléjában *Küry* Klára. Manapság már több a bicikli, mint a biciklista s ez a ló alkonyát jelenti. Mótoros kocsik fognak az utcán robogni, mótoros biciklik röpítik tova a kirándulók ezreit; a lóvasutat kiszorította a villámos, a postalovat a bicikli, s eljön majd az idő, mikor a versenylovakat is csak állatkertben fogják mutogatni.

Ime! A mult idők egyik legnagyobb érdekessége. A versenyló! . . . Ezért raboltak ki egymást ismeretlen idegenek, míg *Totalizatőr* haramia főnök szivükbe mártotta bizton ölő, mérgezett hegyű ticketjét!

De mégis érdemes lesz egyért a lovakat tovább is istápolni. A katonai dijlovaglásokért és dijugratásokért. Méltón fejezte be az ezidei tavaszi versenyszezont a katonák lovasünnepe. A huszárok, dragonyosok, tüzérek régi hírükhöz méltó ügyességgel végezték pompás mutatványukat s a tribünön nem egy kisasszony súgta epedve:

— Úgy lovagol, mint Cleminson! . . .

Remélem, ösmerik Cleminsont! . . . Ő hozta be Pardont! . . . Mert minden mellékes. A fődolog az, hogy Pardon győzött!

P. Á.

Az *Uj Idők* számára rajzolta *Wolff Károly*

PARDON

A bagoly-vár

Hajó, mely New-Yorkba ér.

Zöld partszegélybe világosul a láthatár széle, melyből mind jobban és jobban kibontakozik az a zöldelő hegyhát, mely New-York körül befutja az öböl déli szélét. Szép világos képet nyujt a vidék s a távoli part verőfényes szinben ragyog felénk, azonban mire a Hudson folyó mederágyában bekanyarog a hajó és keresztül megy az öböl szük toroknyilásán, eltünik a verőfény, a zöldelő part-

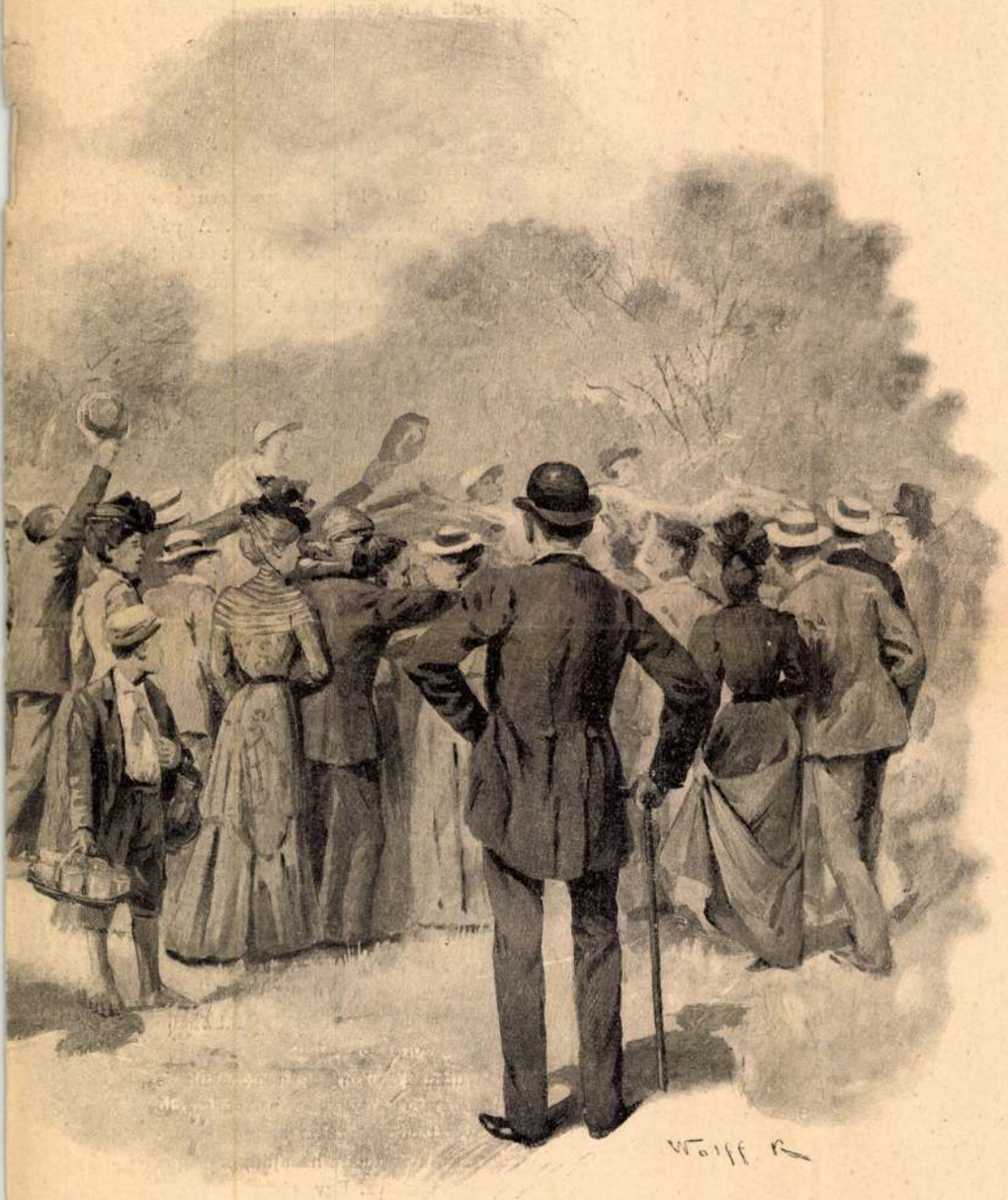

GYŐZÖTT!

ból szürke hegyhát lesz, mely láthatatlanul elfoszlik a viz szélén, valahol ott, ahol a ködhadsereg fehér táborával sátort ütött. Az öbölben pedig rémesen megszólal a sok leláncolt hajó, éber kiáltásuk úgy hangzik azon a búgó hangon, mely a ködből előtör, mint a bagolyhuhogás, mely a mesebeli száztornyu bagoly-várból éjnek idején koronként szakadozva föl-fölhangzik.

A mi hajónk is felhuhhan, ezer társa felel rá onnét, a titkozatos fehér ködből és csalogatják maguk felé, a láthatatlan bűvtanyához, oda a köd belsejébe, ahol a bagoly-vár merev kőfalával bent ül a víz közepén. És mi lassan úszunk a rejtélyes hely felé, mely messze már nem lehet, hisz őrszemeinek síró huhogása közelről hallatszik.

Egyszer az ellenkező oldalán a bekerített öbölviznek fölszakad a köd és meglátszik az egyik őrtanya, mely közel fekszik valahol a bejáráshoz és kémszemével kivigyáz a nyilt tenger felé, míg nagy pislogó szemével, mely csak koronként nyilik fel bűbájos fehér szint szórva maga körül, — mely messze ellátszik a vizbirodalom belsejébe is — hunyorgatva csábítja a hajósokat maga felé. S a hajók jönnek száz irányból, száz országból s mikor meglátják a bagolyvárnak a tengervizből feléjük néző őrszemét, megittasulnak attól a bűbájos fehér színtől és öntudatlanul úsznak a csábító fény felé. Mikor már az öböl belsejében vannak, ott a leszóródó fehér fény csillogó takarója alatt, akkor kezdődik a rémes huhogás, mely aztán behívja a tétovázó hajót, egészen oda, ahol a bagolysereg főhadiszállása van.

Hogy örülnek azok a huhogó lelkek, mikor egy uj társ közeledik, szinte fölverik az öblöt búgó szavukkal és az ő ködös birodalmukból kilicitálják még a sirályokat is, amelyek csapatokba verődve, elmenekülnek a zöldelő partszegélyre, hol szépen egymáshoz bujva szelíden meglapulnak. A bagoly nem türi meg a csapdosó sirályt, az ő huhogása nem panaszos jajszó, hanem erejének túlcsapongása. A mi hajónk felelt, s ujra felelt a hívó, csalogató hangra, míg aztán rekedtté vált sipoló hangja s mikor fölnyitotta torkát, ő is csak éppen úgy huhogott, mint a többi ott körötte, a titkozatos ködvilágban. Először úgy tetszett, mintha utánozná őket, de aztán úgy eltanulta azt a búgó hangot, hogy föl sem tünt már, ha társaival beszélgetni kezdett. És azok megértették ott körülötte őt és szépen átbugtak neki, hogy merre menjen. A víz simán csapdosott a hajó körül és az úszott nagy büszkén a bagolytanya felé.

Egyszerre megálltunk, csönd lett, szép esti csönd. A viz szinét verdeste valami, mintha egy nagy madár csapdosná azt acél szárnyaival. Mind közelebb jött az ütemszerü zaj s aztán elcsöndesült, a ködből pedig ott előttünk kibontakozott egy fekete hajótest, mely simán, mint egy vizi gigg, elúszott mellettünk. Alig került azonban mögénk, hirtelen megfordult és gőztorkával búgni kezdett. Ez valami titkos jel lehetett, mert most egyszerre minden kürtő éledezni kezdett. Hajónkhoz három kis csónakforma gőzös siklott, körül úszkálták, vékony hangon szólogatták, olyan helyesek voltak, mint a kis bagolyfiókák, amint a vén búgó hajót közrefogták, körülrajongták és amint a vizet verdesték, csak úgy hallatszott, mintha gyönge kis szárnyaikat csattogatnák. Pokoli huhogás volt, azt hiszem a bagolyvár minden lelke föléledt, az esti csöndben egyet-egyet sikoltott és megvárta míg választ kap s csak aztán hallatta ujra hörgő szavát. Ott kellett lennünk a bagoly-vár lába előtt, hisz az egész fészek lakója ott sírt körülöttünk, de azért a bagoly-vár nem látszott, az még el volt rejtve a muszlinszerü ködpalástba. Elől álltak a kis hajók a gőzös csúcsos fejénél; egy darabig utat zártak, talán a fészket most szerelték föl az új lakónak. De mikor a kettős huhhantás fölhangzott, szabad lett az út a part felé s az a három gyerek-gőzös kisérő társul szegődött, sorakozva a jövevény két oldalán. Ilyen kisérettel, ünnepélyes nyugalommal úszott a nagy erejü hajó az éledező szél elé. S ez a gyönge szél, mely csak az imént születhetett valahol ott az erdős partoldalon, biztos kézzel csavarta le a ködtakarót a bagolytanya misztikus váráról. És a kőlábu vár ott állt a hajó előtt, magas, toronyszerü falaival, az éber szemü ablakokkal, melyek most mind a gőzöst nézték, amely csodálkozva megállt. Csodás egy látvány is volt, az igazi mesebeli bagolyvár, melynek falai csaknem égig fölnyulnak és kis hézagrésein száz meg száz fénycsomóból világítani tudnak. Magasra fölnyult a sok házszerü fal, nagyon magasra, de amint a vizbe beleért a lába és lenézett a viz tükrébe, ott még mélyebbre látszott ragyogása,

szinte feneketlen mélyre, amint sok szemével aláfénylett a viz alá.

De a vár mögül tűzlángok csaptak elé: valami éghetett a nagy falak mögött. A lángok hamar elszunnyadtak, nem látszott ki tűznyelvük, csak a pirkadó fény az ég tetején maradt meg a körfalu vár mögött. Ez volt a bagolyvár világítása, halavány görögtűz, melyet a háta mögött tápláltak, pirosas ragyogó szin, mely fölverődött az ég felé. Maga a törődött tízezer tonnás elnémult s nem is mozgott már, csak lassu gőzhörgése jelezte, hogy még van élet vasizmaiban. A gépszerkezet nem működött s a hajó azért mégis lassan közeledett a bagoly-vár fallábához. Az a három kisérő kis gőzös tolta előre a mozdulatlan *Lucaniá*-t, szinte hallatszott erőlködésük, amint nagy pöfögéssel előre hajtották a hajót. Erős koppanás volt, amint oda ütődött a hajó a falak előtt lebegő kikötő hídhoz, most helyéhez ért, itt volt kiszemelve nyugvó helye, nem messze e házfalaktól, a titokzatos bagolyvártól. Szinte kár, hogy ezt a mesebeli tündérképet eloszlatta az a csörömpölés, melylyel a kikötőhidat egy csűrformából a hajóra leeresztették. Egy ajtónyiláson meglátszott a házfal lába és a vasútzakatolás, meg kocsizúgás, mely a búgó hangból tisztán kibontakozott s a vascsűrben futkározó alakok jó hamar elfujták a meseképet s egész valójában látszott a hajófödélzetről, hogy az a magas falu bagoly-vár forma nem délibábon épült mesepalota, hanem csak egy csudaszép embertanya. *Ifj. Hegedüs Sándor*

Perczel Mór

Perczel Móric is meghalt! Ama nagy erős tölgyek utolsóinak is csaknem utolsója volt, melyek kimagasodtak az erdőből, a szabadságharc katonáinak erdejéből. Ki él még a nemzet ötven év előtti vezérei közül? Az egy Görgei Artur. A heves, nyakas, mindig lángoló vitéz Perczel Móric megtért társai, a szabadságharc elhunyt hadvezérei közé.

Legendás alak volt. A népdal talán egyik honvédtábornokot sem vette úgy ajkára, mint Perczel Móricot. Sokáig zengett még az alföldön híre, dicsősége:

Zúg az erdő, vajjon ki zúgatja?
Talán bizony Perczel Móric a lovát ugratja.

Olyan misztikus fény vette körül alakját az alföldön, mint a székelyföldön Bem apóét. A puszták világában manapság is mesébe szőve él neve. Már lassankint belepi az alföldi nép emlékezetében a feledés pora a szabadságharc epizódjait, de a Perczel emléke még régi fényében él. Neve hallatára most is földobog az alföld szíve. Magam hallottam pár éve pásztortűz körül öreg juhászokat beszélgetni a szabadságharcról, melyről nem tudtak egyebet, minthogy a rác császár el akarta venni Budavárát, de Perczel Móric, aki olyan deli vitéz volt, hogy a holló paripája lába nyomán virág nyilott, kiverte az országból az ellenséget. Az alsó Tisza mentén a magyarok most is evvel ijesztgetik a szerbeket:

— Gyün Perczel!

Nem jön többé soha. Deli huszárjai, vitéz

Perczel Mór

honvédgyerekei nem rontanak át az alföld síkjain többé, hajtván maguk előtt a szerb hadakat . . . Szétbomlott, elhullott régen a vitéz sereg s most a vezér is sírba tért.

A hős tábornok 1811-ben született Bonyhádon. Hetedik gyermeke volt Bonyhádi Perczel Sándornak. Keresztatyjai Messey gróf és Philipp gróf, két francia emigráns voltak, kik aligha gondolták, hogy az a csecsemő, kit keresztvízre tartanak, valamikor éppen oly végzet alatt fog bujdokolni Nyugat-Európában, mint ők Magyarországban . . .

Tanítója Vörösmarty Mihály volt, aki a hazaszeretetet plántálta bele. Gondolkozása már gyermekkorában is forradalmi volt s később, mikor atyja az ötödik tüzérezredbe adta hadapródul, 1830-ban veszedelmes összeesküvésbe keveredett. Akkor ütött ki a lengyel forradalom és Perczel Mór számos katonatiszt ismerősével szövetkezve a lengyelek segítségére akart menni. Az összeesküvést fölfedezték és Perczel csaknem az életével fizette meg fölbuzdulását. Csak családja előkelő összeköttetéseinek köszönhette, hogy megmenekült a haditörvényszék már kimondott halálos itélete elül. Ennekutána szakítania kellett a katonai pályával, amit annál szivesebben megtett, mert szíve az akkor megindult nemzeti küzdelmek felé vonzotta. Tolna- és Baranyamegyében az ellenzék legbuzgóbb vezére lőn és 1839-ben már megyéje követeként jelent meg az országgyülésen, melynek radikális pártjához csatlakozott. Az 1843—44-iki országgyülésen a radikális reform-párt egyik megalapítója volt. Így érte 1848, mikor szülőföldje, Bonyhád és Buda városa egyidőben képviselőnek választotta.

Az 1848-iki nemzetgyülésnek kevés érdekesebb tagja volt Perczel Móricnál. Deli, férfias alak volt, jeles szónok, de minden szava lánggal lobogó. Csupa szenvedély, csupa ideg az ember. Nincs senki a nemzetgyülésben, akit a forradalom eszméi jobban átjártak volna nálánál. Ahova mások csak hónapok multával jutottak el, ő ott volt már a szabadságharc kitörésekor.

Valódi forradalmár volt. Ahol tétovázást, lanyhaságot látott, kiméletlenül lecsapott oda. Ő vádolta először nyilt ülésben Berchtoldot árulással a Szent Tamás ellen való lanyha ostrom miatt . . . Az események később igazolták vádját, de akkor csaknem lemondott miatta Mészáros, a magyar hadügyminiszter. Gunyos megjegyzések is hallatszottak, hogy könnyü a zöldasztalnál csörtetni a kardot, tessék a harctéren megmutatni a virtust.

Perczel nem késlekedett. Minthogy úgy is fészkelődött már Jellacsics, az orátori szerepet fölcserélte a hadvezérivel. És megtörtént az a ritka eset, hogy a parlamenti szónok megállta helyét a harctéren is. Csodálatos energiával szervezte Jellacsics ellen a dunántuli népfölkelést és hadsereget — és nemsokára elkülhette képviselő-társainak Rótt és Fillippovich zászlait, kiknek seregét Ozoránál ő fegyverezte le. Ilyen nemes argumentumokkal aligha élt kivüle szónok. A pákozdi diadalban is előkelő része volt s mint Berchtold halogató hadjárata ellen, úgy kelt ki most is Moga vezérlete ellen.

A hadi szerencse nem kedvezett mindig neki. Windischgrätz 1848 január 30-án Moórnál, igaz, hogy sokszoros túlerővel, legyőzte, de a csorbát már 1849 január 22-én kiköszörülte Szolnoknál, mikor Ottingert megverte s ezzel előfutárja lett a fényes tavaszi hadjáratnak. Fegyvereinek fénye azonban a bács-bánati hadjáratban ragyogott föl legszebben. Márciustól valóságos diadalmenetben törte össze nagyobbára az alföldön hirtelen toborzott csapatokkal a szerbeket, akik pedig már akkor Szegedet fenyegették. Perczel nemcsak visszaverte őket, hanem elfoglalta legfőbb fészküket, Szent-Tamást, melyet a nyáron az egész magyar hadsereg hasztalanul ostromolt, elfoglalta a római sáncokat is, fölszabadította Pétervárad, azután teljesen megsemmisítette a Bánságban Todorovics seregét. Oly tökéletes volt diadala, hogy a rác hadak nagy része föloszlott s hazaszéledt. Csak a titeli fensíkon nem boldogult a szerbekkel és junius 4-én borított árnyékot fegyverére a kátyi ütközet, melyet Jellacsics ellen elvesztett. Ez az utóbbi szerencsétlenség megfosztotta a hadvezérlettől is, noha később még küzdött, mint önálló parancsnok, az oroszok ellen.

Világos után Törökországba menekült és 1867-ig többnyire Angliában, az emigráció keserü kenyerét ette, mígnem az uj alkotmányos korszak fölvirradtára hazajött, országos ünnepléssel fogadtatva. Egy cikluson képviselő volt, de aztán visszavonult a magánéletbe és mind haláláig nem lépett többé a nyilvánosság elé. *Keve.*

A Nemzeti Szalon tavaszi műtárlata. A Kossuth-utcai Cziráky-palotában új műtárlat nyilt meg ezen a héten: a *Nemzeti Szalonė*, amely mintegy százötven képet mutat be a közönségnek. Csütörtökön nyilt meg az új kiállítás, amelynek legérdekesebb számait *Mednyánszky*, *Katona*, *Kézdi-Kovács* és mások küldték. A kiállítás egy hónapig marad nyitva.

volt, mert nagyobbára többé-kevésbbé bolondok voltunk ott együtt. Sajátságos társaság volt az. Ha úgy egy délelőtt akár ötvenen is nekiindultak valamelyik lankás hegynek, aki magányosan akart bolyongani, igen bátran elindulhatott az egyetlen kitaposott szerpentin úton. Ott senkise vetődött eléje, mert mindenki másfelé haladt, hogy valahogy valakivel össze ne akadjon.

És ebben az apatikus, világkerülő, leszerelt lelkü társaságban mégis akadt valaki, aki érdeklődést tudott kelteni maga iránt. Ő maga ugyan legkevésbbé tehetett róla; de az bizonyos, hogy az egész telep érdeklődése követte minden lépését.

Ezek a hallgatag emberek szószátyárokká lettek, amikor felőle beszéltek, gyártották és nyelték a pletykákat, amelyek róla szóltak. Mikor délután öt órakor társalkodónője, egy negyvenes, erős, magas növésü asszony kiséretében kilépett a villa kapuján, amelynek bérlőjét sehogyse sikerült kikutatni, a lombok árnyékából egész csomó ember leste minden mozdulatát.

Gyönyörü, sugár szőke teremtés volt; előkelő, graciózus és leányos mozdulatokkal. Egy félfejjel magasabb, mint a kisérőnője. A fiatalság és az előkelőség bája sugárzott szét egész valójából. Olyan megjelenés, amely mindenütt feltünést keltett volna anélkül a sajátszerü titokzatosság nélkül is, amely itt környezte.

Egyedül laktak a villában, amelyet jókora lombos kert vett körül, a kisérőnőjével, aki valóságos hódolattal járt mellette. Jókora cselédségük volt, közöttük egyetlen nő, egy öreges komorna. A telepről senkit se fogadtak, orvos se járt hozzájuk soha.

Minden estefelé, pont ötkor — hacsak nem esett — megnyilt a villa kapuja és a két nő sétálni indult a hegyre. Tisztes távolban egy atléta termetü, deres fejü inas követte őket. Legalább addig, amíg a hegyi erdőt elérték, egy szó se esett közöttük. A telep vendégei minden kiváncsiságuk dacára is, valami ösztönszerü, önként fakadó gyöngédségből lehetőleg nem zavarták a magányukat és messze kikerülték őket. Valami nagy és tiszteletreméltó fájdalmat sejtettek meg e titokzatos magány leple alatt és nem voltak tolakodók.

Azt azonban, én nem tudom honnan eredt az első értesülés, szinte határozott bizonyossággal beszélték, hogy az a nyulánk, előkelő leány uralkodó család sarjadéka. Hercegkisasszony. Talán egy elejtett szó, esetleg valami véletlen jel vezette nyomra az embereket, nem is fürkésztem. Azt azonban, hogy melyik uralkodó család hajtása ez a magányos szép virágszál és mi űzte ide ebbe a mi szomoru tanyánkba: mindenki találgatta ugyan, de még csak nem is sejtette senki.

Még engem is, aki olyannyira leszámoltam már a világ minden érdekességével, izgatott ez a fejedelmi talány. Csodálatosan érdekes és izgató világ az, amely valamely korona sejtelmes csillogása körül él. Akárhányszor meglestem én is, mint halad az a néma társaság, amíg rájuk borul a rengeteg homálya.

Az emberek, ha beszéltek róla, nem is említették másként: a hercegnő. Tiszteletteljes gyöngédséggel mondták:

— Ne menjünk ma a Helbingkup felé; a hercegnő arra sétál.

Egy szokatlanul enyhe és napsugaras augusztusi délután óriás sétát tettem a Lujza-hegyen. Vagy három óra hosszat barangoltam pihenés nélkül az erdőben a sikos, nedves talajon céltalanul, csavarogva. Az erdő halkan zúgott, titokzatos, elringató morajjal. A saját lépteim neszén kivül egyéb emberi zajt nem hallottam. Hét óra mult már, amikor véletlenül egyszerre a Ferdinánd-fal előtt állottam.

Jó magasságban egy ötven lépésnyi bozótos tisztás. A lankásan emelkedő erdős hegyoldal, mintha egy óriási kalapácscsal ütöttek volna rá, itt ellaposodik egy tenyérnyire, azután mászhatatlan meredekséggel emelkedik tovább, két oldalt rideg sziklafallal övezve a háromszög alaku apró síkot.

Ez a meredek sziklaoldal a Ferdinándfal.

Fáradt voltam. Beléburkolóztam a plédembe, hanyat feküdtem és néztem a magasba, ahol a sziklafal felső peremén törpe bozótok gubbasztottak. Az alkonyat ráborult az oromra és feketére festette a hegyet és az erdőt. Lassankint elmosódtak a szinek, a sziklafal két szárnya mintha közelébb hajolt volna egymáshoz, az erdő lombjai pedig egy végtelen sötét masszává tömörültek. Az ég ónszinüvé lett, a felhők peremét világos ezüstszinüre hevítette az eltakart hold fénye.

Csak a zúgás lett egyre erősebb, amint alulról fölfelé hömpölygött a lejtőn.

Nyitott szemekkel hevertem lomha fásultságban vagy egy óra hosszat, amikor egyszerre könnyü neszt hallottam. A lehullott lombok rezzentek meg könnyedén puha léptek alatt.

Felkaptam a fejemet és hirtelen, szinte önkénytelenül talpra ugrottam.

A hercegnő állott a tisztás szélén fehér ruhában, napernyővel a kezében.

Óriás zavar fogott el. Lekaptam a kalapomat és azután mozdulatlanul maradtam a helyemen.

A leány egy pillanatig állt, rám nézett, azután gyors léptekkel jött egyenesen felém. Fürkésző tekintettel pillantott széjjel és mikor látta, hogy egészen egyedül vagyok, ujját titoktartóan az ajkára nyomva, odahajolt az arcomhoz.

A fátyola hátra volt vetve. Végtelenül gyöngéd, halvány szép arcából két nagy kék szem zavaros, kissé merev tekintete szögeződött rám, azután reszkető, sirásba hajló hangon, suttogva kérdezte tőlem franciául:

— Mondja uram, az Istenért! nem látta Arturt?

Nem tudtam szóhoz jutni az izgatottságtól; a leány pedig a vállamra tette keztyüs kis kezét és rimánkodva tördelte:

— Szóljon hát kérem; mi van Arturral? Nem látta? Mi történt vele? . . . Mit csináltak Arturral?

Valaki megkapta a karját és erőszakkal elrántotta tőlem. A feketeruhás asszony volt. Az arca halottsápadt volt, haragos és rémült pillantást vetett felém, mialatt remegő hangon mormolta:

— Istenem, milyen szerencsétlenség!

Gyorsan, szinte futva vonszolta magával a leányt. Ez pedig az arcához szorítva csipkekendőjét, zokogott.

Egy pillanat mulva már eltüntek a szemem elől. Én pedig ott álltam remegve a megindulástól, mozdulatlanul a holdfényben. Előttem volt az édes, halavány, szenvedő gyermekarc, zavaros fényü nagy kék szemeivel.

Azóta is úgy látom csak: amint a beteg lelke hiába keresgél a múltban egy eltünt ábránd után.

Másnap a villa ablakain le voltak bocsátva a redőnyök. A lakói még hajnalban elutaztak. Hová, azt nem tudta meg senki.

Eltüntek. Én azonban egy hét mulva kaptam ezt a kis gyöngyházdobozt, benne a gyürüt. Megértettem, minek legyen ez a jutalma. Es harminc év óta megis őriztem a titkot szigoruan.

Vegye hát ezt az ékszert. Őrizze meg és olykor gondoljon is rá. Mielőtt pedig kiadná *Szerelmek és egyéb ostobaságok* cimü könyvét, talán kihagyná belőle a szerelmeket. Nézzen körül a világban, azt hiszem, minden különösebb fáradság nélkül találni fog még az életben a szerelmen kivül is egy kötetre való egyéb ostobaságot.

SZÖLLŐSI ZSIGMOND

— De kedves doktor úr . . .

— Kérem, semmi de . . . Nem értékesíthető ajándék, nincs oka visszautasítani. Viselni úgy se fogja, eladni pedig még kevésbbé. Arra kérem, őrizze meg. Letétben lesz önnél, amíg él. Nem szeretném, ha a kedves örököseim kezébe kerülne. Azok, azt hiszem, darabonként adogatnák el a köveit, meg a karikáit. Önnek pedig még hasznára is válhatik, ha olykor, mielőtt megírna vagy megtenne valamit, előveszi ezt a gyürüt és elolvassa a dátumot, ami belé van vésve . . . A multkor mondotta ön nekem, hogy a készülő könyvének ez lenne a címe: *Szerelmek és egyéb ostobaságok*. Jól emlékszem?

— Igen.

OLVASMÁNY

Az *Uj Idők* számára rajzolta *Wolff Károly*

Szinte fürkészve nézett a szemembe.

— Volt ön már szerelmes, barátom?

— Egyéb sem voltam, doktor úr!

— Azt kérdem, szeretett-e már valakit?

— Mindig.

— Tehát sohase. Helyes. No látja, én velem már megesett ez a dolog egyszer. Harminc esztendeje annak és én akkor huszonhat esztendős voltam. Ne ijedjen meg, nem fogom önnek elmesélni az én szerelmem bús történetét. Csak annyit mondok el felőle, hogy az a kisasszony nem én hozzám jött feleségül. Nem nagy dolog — elvégre ez valamennyi kisasszonynyal megtörtént, aki csak a világ kezdete óta férjhez ment, — nekem azonban módfölött rosszul esett. Rettenetesen rosszul . . . De ugyan kérem, nem lenne szives ideadni azt a kotyvalékot. Ott van az asztalon balra . . .

Ivott egy kortyot a limonádéból és reszkető kézzel simított végig a homlokán.

— Olyan kegyetlen rosszul esett, hogy azt hittem búcsuzkodom a világ tól. Úgy éreztem, hogy nincs más mód, — meg kell halni. Ez az egyetlen orvosság A szivem is akkor hibbant meg és miután itthon úgy is fojtogatott már a levegő, elutaztam egy osztrák fürdőbe, amelynek a levegőjéről az mesélik az orvostudósok, hogy reparálja a romlott sziveket és a megbomlott idegeket.

Nem is fürdő ez különben, csak egy falucska a fenyves hegyek között. Benne egyetlen hotel, amelyben sohasem lehet szobát kapni, egy csomó villa köröskörül, amelyeket anyagilag jobban ellátott bomlott idegek vesznek bérbe és egy csomó falusi paraszthaz, alacsony, szegényes, tiszta szobákkal; valamennyiben egy kakukóra és egy szegényebb sorsu beteg szív.

Természetesen egy ilyen szobában laktam én is, olyan egyedül, mintha a Szahara közepén egy lakatlan oázisra pottyantott volna le valami léghajó. Az egyetlen élő lény, akivel szóba állhattam volna, a háziasszonyom volt, aki nekem a lakásomon kivül a vendéglőből kosztot is szállított. Ez a derék nő azonban bár németül értett, azt hiszem, osztrákul beszélt. Mindenesetre olyan nyelven, ami nincs. Nem is nagyon bántam. Amikor nem esett az eső — ritkán történt, hogy nem esett — jártam a hegyet, az erdőt. Ha rám szakadt a zápor, bebujtam valamelyik apró barlangba és órákig hallgattam heverészve, hogy suhog, hogy csattog, hogy robajlik a zivatar.

Nem törődtem senkivel és semmivel. Ha okvetetlenül hallani akartam a hangomat, végigmonológizáltam a tekergő keskeny hegyi ösvényeket. Ha véletlenül rajtacsípett valaki, el se mosolyodott. Bizonyosan azt gondolta magában: ez is bolond! Alkalmasint ő is az

A hercegnő regénye

Ezelőtt két hónappal egyszer, mikor éjfél után hazamentem, a legényem azzal fogadott, hogy az öreg doktor úr már két izben is átküldötte hozzám az inasát, mert sürgősen szeretne velem beszélni.

Az öreg doktor úr éppen alattam lakott az első emeleten. Deres szakálu és kopasz agglegény volt. Általában különcnek, sőt embergyűlölőnek tartották; mert kissé házsártos volt a modora, a betegein kivül senkit se látogatott és hozzá sem járt egészséges ember — rajtam kivül. Mivel nyertem meg a jóindulatát, igazán nem tudom. Egyszer nagy beteg voltam, akkor csodálatos gyöngédséggel ápolt, mintha csak a fia lettem volna. Nem *kezelt*, hanem virrasztott mellettem, zsörtölődött és gorombáskodott velem, közben pedig megmentette az életemet. Én szivemből hálás voltam iránta, a nélkül, hogy érte a hálámat mással, mint meleg köszönettel kifejezni módomban állott volna. Ez a nagy tartozás volt közöttünk a kapocs. — Meglehet, hogy az öreg úr különben mégis csak unatkozott néha egyedül, de az bizonyos, hogy a bizalmába fogadott és ha nem is beszélt sokat velem, de szivesen meghallgatott mindig, a mikor az én légváraimnak a terveit ott előtte kifejtettem.

*

A doktor úr a szőnyeges divánon pihent, lankadtan és sápadtan. Egész viaszsárga volt az arca, úgy hogy szinte megijedtem. Bágyadtan nyujtotta kezét és helyet kinált. Nagyon halk és megtört hangon szólalt meg.

— Megint össze kellene szidnom magát, kedves barátom, ha éppen nem a saját ügyemben háborgatnám. Megmondtam ugy-e, hogy ne korhelykedjék és tizenegyre ágyban legyen. Most egy óra. Igazán attól tartottam már, hogy későn talál hazajönni.

— Csak nincs valami baj, doktor úr?

— Baj!? — no már nincs. Ha volna se volna. Csak a szivem, ez a rossz szivem, lássa micsoda hálátlan szerv! A legkevesebb dolgot adom neki és mégis mindig alkalmatlankodik. Ezelőtt egy órával is! Egyszerre elkezd őrülten kalapálni, majd szétveti a mellemet és nem hagy lélegzetet venni. Ez fog engem megfojtani; de mielőtt megcselekedné, még el kell mondanom magának valamit és meg kell kérnem valamire.

— Parancsoljon velem doktor úr.

— Jó, hát parancsolok. Itt van az íróasztalom kulcsa. Fogja és nyissa föl vele az íróasztalom jobboldali középső fiókját. Egy gyöngyökkel kirakott kicsinyke dobozt talál ott. Azt vegye ki és nyissa fel . . . Nos, megtalálta.

— Igen.

— Nos, nyissa föl. Egy gyürü van benne.

Valóban, a dobozka selyempárnáján egy gyürü volt. Remek, nagykövü gyürü, aminőt a főpapok ujjain lát az ember ünnepi alkalmakkor. Nem viselni való, ereklyének készült kincs. A mély, vérvörös ragyogásu

ÉRDEKES

rubin körül egymás mellé sorakozó borsónyi gyémántok, belévésve pedig egy apró gyémántokkal kirakott korona.

Meglepetten bámultam a csillogó ékszert, a doktor pedig folytatta

— Nézze meg a karikát belülről is. Egy dátum van belevésve, ugy-e? . . . Olvassa el, azután csukja be a dobozkát és tegye a zsebébe. Magának adom emlékül és némi tanulság végett.

színészek azt mondják, hogy a *Metropole* rémdrága; végre is két napot kiáll az ember akárhogy.

Ma pedig a szinházban voltunk s mikor onnan haza jöttünk, Mira egy szót se szólt, csak bebujt az ágyába. A téáját is ott itta meg s csak nézett ránk, mint egy kis macska.

— Nem irsz a papának? kérdeztem tőle.

— Nem — felelt angol hidegvérrel s a másik percben már aludt.

Így tehát, Kedves Atyám, az én levelemmel kell megelégednie, az elkényeztetett kis majom helyesirási hibái helyett. Olyan édesen alszik, mintha jó dzsinek őriznék azt a Rheingoldot, mely a hangszálagaiban rejtőzik. Ó, kedves Atyám, mért is nem juttatott a jó Isten ebből az adományból nekem is, egy másik porciót?!

Örömmel értesítem Kedves Atyámat, hogy a lakásunk kellemes s aránylag igen olcsó. Szép, nagy, világos szoba; az ablakok az utcára néznek. A háziasszonyunk szives, uri nő. Igaz, korrepetitorunk is van már: a szinház karmestere; azt hiszem, nem valami nagy muzsikus, a szinészek azt beszélik róla, hogy a boszniai okkupáció óta soha senki se látta józannak, de azért majd csak megleszünk vele.

Én szerdán este már énekelek; a *Hoffmann meséit* adjuk. Azt hiszem, csak ez az egy operájok van készen; azért Mira, picike repertoárjával, csak a jövő héten léphet föl először. Képzelheti, minő lesz az az előadás, amelyre mindössze egy hétig készülnek! *A remete csöngettyüjé*-ről van szó. Azt hiszem, jobb volna, ha már előbb bemutatkozhatnék, például *Rip*-ben; azt tudják itt is.

Legyen nyugodt, Kedves Atyám, távollétében is szorgalmasan fogunk tanulni, nem vesztegetünk el egyetlen pillanatot se s ha Isten segít, nemsokára olyan helyzetben leszünk, hogy végre-valahára meghálálhatjuk azt a sok jót, amit értünk tett. Mindig eszünkben van, mily óriási áldozattal járt neveltetésünk s hogy Kedves Atyám a legszükségesebbet is megvonta magától, hogy jövőnket biztosítsa.

De megbocsát, Kedves Atyám, hogy ma csak röviden irok; délelőtt próbáltam, délután tanultunk s már Fröhlich néni is alszik, az idő éjfélre járhat. Holnapholnapután már nem engedem el Mirának, hogy részletesen tudósítsa Kedves Atyámat; én is irni fogok, mihelyt egy kis szabad időm lesz.

Kezét csókolja

engedelmes leánya,
Lola.

*

Haller Xavér Ferenc — Haller Lola Úrhölgy Őnagyságának

Vásáros-Berény.
A szinháznál.

Kedves leányom,

a leveledet megkaptam, köszönöm. Ha fölléptél, irj, kérlek, megint; hogyan fogadtak, meg voltál-e elégedve magaddal, küldj egy pár ujságot is. S irj különösen Miráról; nagyon féltem az egészségét. Mit csinál a kis haszontalan?

Én még a jövő héten se mehetek le hozzátok; a husvéti szent ünnepek előtt aligha látlak benneteket. Két énekkarral kell bajlódnom minden nap; leckém is több van, mint a mult hónapokban.

Nem irtál arról, milyen a város, milyen a közönség, hogyan töltitek a napot, kik azok, akikkel nem kerülhetitek el az érintkezést. Ne feledjétek a tanácsomat: lehetőleg huzódjatok vissza a fölösleges ismeretségektől; az efféle órákat rabol el a tanulási időtökből, s a reklám meg a baráti tapsok sohase érnek annyit, mint amennyibe a megszerzésök kerül.

Te okos leány vagy s meg tudod érteni, hogy nektek másképpen kell élnetek, mint a többi tizenhét-tizennyolc éves leánynak, akiknek egyetlen menedéke: a reménybeli férj. Nektek semmiféle szórakozás kedvéért nem szabad megfelejtkeznetek arról, hogy ezek az ernyedetlen munka napjai. Nem énnekem, hanem a tehetségteknek tartoztok vele, hogy egy-két évig megvonjátok magatoktól még azokat a gyermeki örömeket is, melyek korotoknak kiváltságai.

Gondoljatok arra, hogy két-három év és célnál vagytok. Akkor aztán tietek az élet, dicsőség, vagyon, amit akartok. Ki ne fáradjatok a fél-uton; oda ne adjátok gyerekségekért a jövőtöket, azt a fényes jövőt, melyet elérnetek csak tőletek függ!

Isten veled, édes leányom. Irj Miráról, s írjon ő is, a kis álmos. Ölel mind a kettőtöket

szerető atyátok
Haller Xav. Ferenc.

(Folyt. köv.)

Intés

Ne tárd föl szived a világ előtt!
Magadba zárd az érzést, a dicsőt!
Ne lássa senki boldogságodat;
Titokba' hajtsa a virágokat!
Oh, ne ismerje élő lény szived,
Legyen oly rejtett mint tündérsziget,
Hová út nem vezérel el hivőt —
Ne tárd föl szived a világ előtt!

Oh, ha szivedbe' virulást talál,
Rá mint tavasz hervasztó dere száll
És hervadoz szivedben a remény,
A lombok állnak némán, feketén,
Többé nem sarjad élet a helyen,
Mely megfagyott a zord lehelleten;
A nap hiába éri a mezőt —
Ne tárd föl szived a világ előtt!

Vidd a magányba viruló szived!
Ott tápláld benne az örök hitet!
Tekints a hivó csillagokra fel
S ha lelkedet nagy ihlet tölti el,
Úgy érzed: elmarad a földi kör;
Úgy érzed: lelked a nagy égbe tör
S belé a csillag áraszt új erőt —
Ne tárd föl szived a világ előtt!

Varsányi Gyula

Ujság 1899. V. 6-án.

A darnyai csizmadia

Hiszen igaz, a miskolci csizma is csizma, meg a debreceni is, de azért mindenképpen más az egészen, mint a darnyai csizma. Mert nem az a fő, hogy melyiknek milyen magas a sarka, meg hogy tíz ráncot vet-e, vagy húszat; hanem tessék fölhúzni, akkor látszik aztán, hogy csizma e a csizma? A debreceni például csikorog, mintha mindig sarkantyúért kiabálna, a miskolci meg csakúgy símallik, mintha pázsiton járna az ember. De a darnyai csizma egyikre se vág. Egyebet nem is kell róla mondani, csak azt, amit az egész Balogvölgyön tudnak, hogy többet ér egy jó darnyai csizma, mint egy rossz hangonyi ház.

A néhai Balog Mihály (kőházi) uram eresze alatt cifra, festett tábla hirdette világgá, hogy Balog István a mestere a darnyai csizmának, ami szintén oda volt pingálva, egy karcsu, hegyes orrú, kicsiny cipellő társasagában. Attól fogva, hogy az a tábla az eresz alá került, seregestől járták a Balog-udvart a szomszédságbeli népek, akik valamennyien csak arra a csizmára vágyakoztak, ami a Balog István kezemunkáját dícsérgeti. Hát nincs is mit csodálni rajta, hogy a Balog István házához csőstől hullott a pénzbeli áldás, de ráadásul a sok kenetes, sóhajtozó jó tanács is. Öreg asszonyok, akik soha el nem felejtették letaposni a papsajtot, bábaguzsalyt, ha a ház környékén észrevették, váltig biztatták Balog Istvánt:

— Bizony, mester uram, itt az ideje: asszonyt hozni a házhoz, olyat, aki nemcsak takaros, hanem módos is. Az ilyen embernek csak a kis újját kell megmozdítani, megkaphatja a legkülönb lányt is.

De Balog István csak nem koptatgatta a hatökrös házak küszöbét. Hanem egyszer, mikor éppen a Szolga Kovács Lidike lábát méregette, cipellő végett, Balog István hirtelen fölpillantott a lányra. Félénk, szelid teremtés volt, szegény. Se nem rátartós, se legény után nem futkosó. Most fordult tán még a tizenhetedik tavaszba. S a Balog István szíve nagyot dobbant. Nem teketóriázott, egyenesen azt mondta Lidikének:

— Lidikém, eljönnél-e hozzám feleségnek?

Jaj, hogy elpirult, az istenadta! Majdhogy ríva nem fakadt, szinte pityergett.

— Ugyan, mit csúfolódik? Hiszen tudja kigyelmed: az apám is csak szegény ember. Mire menne az ilyennel?

— Az már az én dolgom — felelte erre Balog István. — Nem szorultam én a máséra. Megélek a két kezem után, csakúgy, mint akármelyik úr!

No, azt könnyü mondani, de azért Szolga Kovács József mégis kétvékás földet adott Lidikével, a csenyizi határban. Ámbár Balog István váltig szabadkozott.

— Minek volna a csizmadiának a föld, apám uram? Csiriz, bagaria úgysem terem rajta.

— Tudod, fiam — felelte erre az öreg Szolga Kovács József — mégis csak föld a föld, ha mindjárt csupáncsak krumplit terem is. Mert a csizma is elfogyhat, a kereset is elfogyhat, de a föld az nem fogy el soha. Meg aztán nemcsak ketten lesztek mindig . . .

Okos ember volt Szolga Kovács József, azért, ha nem látszott is rajta. Lám, a következő tavaszra meg is érkezett egy síró-rívó kis pacsirta a Balog Istvánék fészkébe. Egy esztendő sem telt hát el, máris hárman voltak. A nagyapjára való nézve azt ugyan Józsefnek keresztelték, de azért csak úgy hívták otthon, hogy a kis csizmadia. Amin az apja eleget haragudott.

— De ki is tekerném a nyakát, ha tudnám, hogy csizmadia lesz belőle!

Lidike megbántódva szorította kebléhez a gyereket

— Már bizony az lesz, ami az apja. Né, még hogy bántanák a lelkem jószágomat!

És gyönyörködve, büszkén csókolgatta a kis csizmadia pufók, kipirult arcocskáját. Cupp ... cupp...

Ami azt illeti, Balog Istvánnak volt is oka rá, hogy elégedetlen legyen a mesterségével. A lakodalom után egyre elmaradoztak nemcsak a vén asszonyok, de a hatökrös, fizető gazdák is és a darnyai csizmának mindjobban kopott a híre a Balogvölgyön. Amivel, persze, a pénzbeli áldás is mindinkább másfelé került. Sokszor hetekig alig akadt dolga árnak, dikicsnek. Ellenben a csenyizi kétvékás, az csak kizöldült minden tavaszra és kövér bokraiból ontotta a krumplit, kukoricát. Még hozzá a földnek, kivált a csenyizi kétvékásnak, olyan a természete, hogy húzza magához a gazdája testét, lelkét, észre sem veszi az ember, hogy úgy rajta felejti a két látó szemét, el sem kívánkozik többé róla. Amint fogyott a Balog István műhelyéből a csizmadiamunka, úgy szaporodott a két vékáson a dolog. Mindig akadt rajta tennivaló, hol kapálni, hol gyomlálni vagy ültetni kellett. Olyan a föld, mint a leány, akkor csinos, takaros, ha fésülgetik, gondozgatják. Sőt a föld még kényesebb: jobban megérzi a mostoha kezét.

A harmadik nyáron történt, hogy a krumpliásással nagyon eltaláltak késni Balog Istvánék. Aminek az volt az oka, hogy a feledi szolgabiró huszárjának, Bellér Péternek parádés csizmára lett szüksége. Hogy szombat estére készen legyen, azt mondta. Kilenc pengő forintra alkudták ki, Balog István három nap óta azon fárad. Lidike pedig szakadatlan ott űl a nyakán.

— Az a sok drága jószág! Mind ott pusztul. Már Bőd Gergelyék is kiásták, egyesegyedül a mienk rothad el, az egész határban.

Balog István türelmetlenül csóválta meg a fejét.

— No, hát holnap kiássuk, lelkem.

Éjfélig fönn dolgozott, csakhogy a csizma készen legyen. Készen is lett. Ki is fényesítette, úgy ragyogott,

A kőbányai új templom.

mint az új acél. Bellér Péter hozhatja a kilenc forintot. Csakhogy Bellér Pétert nem győzték bevárni, hát kivitték a csizmát is a csenyizi kétvékásra, a krumpliásáshoz.

Ha olyan nagy szüksége van rá Bellér Péternek, jöjjön utána, persze a kilenc forinttal, mert fizetség nélkül meg nem kapja, azért is nem bízták másra.

Ölbe vitték ki a gyereket is, fölváltva, hol Balog István, hol Lidike, hogy hamarébb érjenek. Odakünn aztán, a krumpliföldön, ernyős sátrat hevenyésztek a számára, ahol a gyerek a tikkasztó nyári napon csöndesen elszundított. Balog István meg feleségestől nekigyürközött a dolognak. Teltek a zsákok, egyre-másra. Alólról kezdték, a dombnak fölfelé, hogy déli pihenőre

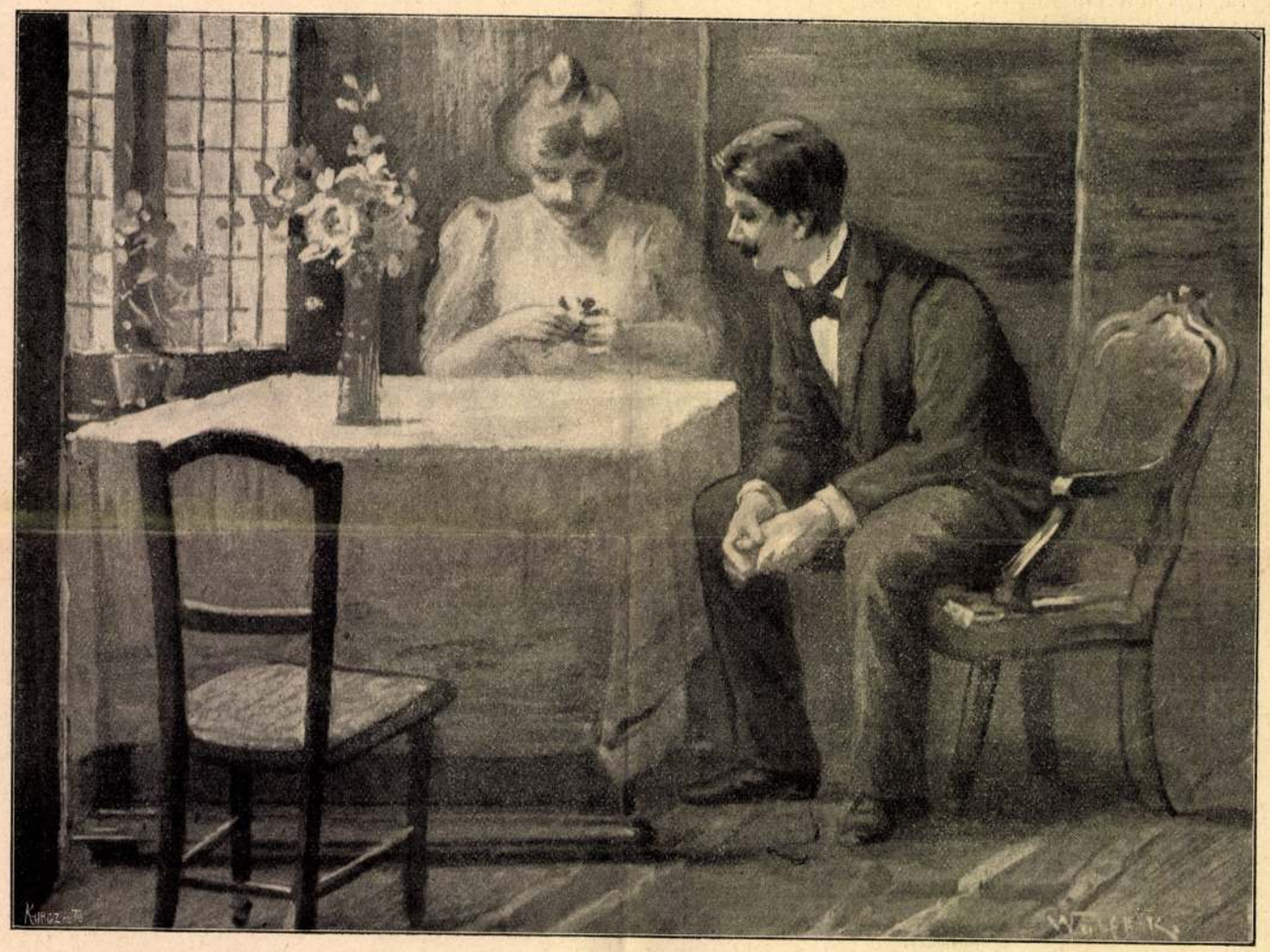

Kettecskén

Az *Uj Idők* számára rajzolta *Wolff* Károly

éppen a tetőre érjenek, ahol a gyerek aludt a sátor alatt. De még vagy három sor híjja volt, a gyerek máris fölébredt. Elébb körültekintett s aztán amint észrevette, hogy egyedül van, keserves sírásra fakadt. Lidike odasietett hozzá.

— Csicsíjja, csíjja, kis jószágom. Itt vagyok, itt.

S hogy elcsitítsa, a fényes, ragyogó csizmát odatartotta a gyerek elé.

— Nézd, szentem, bogaram, milyen szép, milyen csacsós!

De az rá se kívánt nézni. Az egyik öklével álmos szemecskéjét dörzsölgette, a másikkal meg mérgesen, sírva lökte el magától a csizmát, hogy az szinte kiesett az asszony kezéből. És bőgött tovább, torkaszakadtából.

Balog Istvánnak éppen egy marék krumpli volt a kezében. Görnyedve a bokor előtt, ügyelve nézte a gyereket s játszván felé dobta a marék krumplit. Kettő-három elgurult messze, de egy gömbölyü, rózsás, friss krumpli éppen odaesett, a gyerek elé.

Abban a szempillantásban elhallgatott. Bámész, tágra nyílt szeme a csizmáról a krumplira tévedt s kövér kacsóival utána nyúlt, mintha magához akarná ölelni. Aztán, hogy megkaparintotta, hirtelen a szájához kapta és apró, fehér rizskása-fogával jóízűn belé-harapott.

Lidike nagyot kacagott.

— Né, a kis csacsi! Bizony, még megeszi, nyersen!

S el akarta venni tőle a krumplit. De az ura nem hagyta.

— Ugyan, ne bántsd. Látod, ez is jobban szereti, mint azt a rongyos csizmát. No, ebből se lesz soha csizmadia, hál' Istennek! Talán még belőlem se többet.

Azzal összemarkolt megint egy krumplibokrot. Kiszakította tövestől az omlós, porhanyós földből egyszerre s megrázta, hogy a kitépett föld lehulljon róla.

Aztán gyönyörködve számolgatta össze a bokoralját. Tizenkét krumpli volt éppen. Alig fért a két nagy kezébe és azért mellére ölelte, úgy vitte, hogy beledobja a többi istenáldásához, a harmadik zsákba, aminek az árnyékában hevert a Bellér Péter kordován csizmája, tán az utolsó darnyai csizma. Mintha végképpen ott felejtették volna.

LŐRINCZY GYÖRGY

Uj Idők 1899. V. 13.

Wolff

W. 3. *Károly*, festő, * Pankota 1869. Münchenben és Nagybányán tanult. 1898 óta figurális képeket állít ki a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalónban.

C. G. II 618 l

Wolf Károly

1896/97 – 1899/1900

Ferkèpzomfoiskèvk

149. l.

Wolff Károly

Jestö, Bul 1869 Pankota.
Münchenben tanult
1898-öta allit Ki Buda-
pesten

Grod

Krücks II. 731 l.

Ghissi, Francescuccio, festo III. 156.

Wolf Karl

festo

1907 I. Krisztina Eomb

101,

Wolf Karl

Wolff Károsnak

egy illusztrációja

Vas Zsp 1899. 14 szám

Wolf Károly

Nagybányai kiáll. kat. 1912

75.

Förteckning Tab VI. 257.

Wolff Károly

1901. tarv. kiáll. Nemzeti Szalon

Anya, olajf. 300 k.

Vallás- és közokt. minisztérium

X. 132

Wolf Károly
festő

1802/3 téli kiáll. Nemzeti Szalonban

Fohász, 300 Ft

Bellaágh József, rajzoló, épitész.

19. sz. VII. 133.

Wolf Károly

1907. dec. kiáll. Nemzeti Szalonban

Hódolvadás, olajf. 130 k.

Ehn Bernát, festő.

19. sz. VII. 338.

Wolf Károly

1911. máj. – jún. kiáll. Nemzeti Szalon
Munka közben, olaj. 200.–
1913. ápr. – máj. kiáll. n. o.
Fürdés után, olaj. 300.–
1913. szept. kiáll. n. o.
Munkában, olaj. 200.–
Tavasz, olaj. 150.–
1913. dec. kiáll. n. o.
Olvasó leány, olaj. 160.–
1914. máj. – jún. kiáll. n. o.
Ablaknál, olaj. 200.–
Harangozás, olaj. 120.–
1914. dec. kiáll. n. o.
Baba toilette, olaj. 400.–
Levél a katonától, olaj. 250.–

Nem volt ki tovább.

Népkönyvtári czimjegyzék III. 52.

— Kézikönyv III. 52.

— szaktanfolyamok III. 52.

Wolff Károly

festő Bpest

Műcsarnok

1898/99. téli kiáll

1899. tav. kiáll -

1900. tav. kiáll -

1901. tav. kiáll -

1901–2. téli kiáll. 525

1902. tav. kiáll. 150

1906–7. téli kiáll. 424

Komárom VI. 164.

Wolf Károly

Műcsarnok, festo. Bpest

1910. tav. kiáll. 265, 267

1912. tav. kiáll. 177. 324, 338
459, 523

1912–13. téli kiáll. 478. 480

1913. tav. kiáll. 181, 425–428
430

1913–14. téli kiáll. 170, 756,
830, 834.

~~[illegible]~~ M

Aquileia h. n. III. 45, 147, 201, IV. 37, V. 240. — i denar VIII. 125.

Wolff Károly

Munkaruk

1914. tav. kiáll. 19, 770, 774

1915. tav. kiáll. 306

1915-16. téli kiáll. 269, 368

1916. tav. kiáll. 250, 260

1916-17. téli kiáll. 45, 139

1917. tav. kiáll. 96, 98

1917-18. téli kiáll. 237, 300

1918. tav. kiáll. 56.

1918-19. téli kiáll.

~~Agyag~~ Rancsó IV. 137

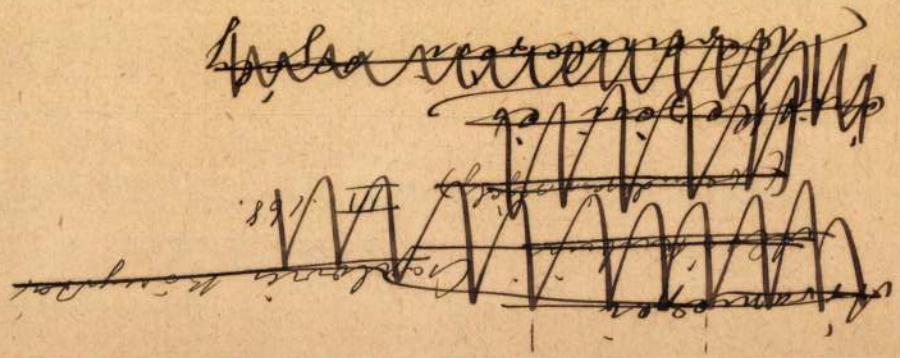

Wolf Károly Jakab

Szül. Brassó 1876 Rk.

jan. 28.

1896/97 I. ort. rajzt jel.

1897/98 I. II é. " "

1897/98 II " " "

1898/99 I-II 3 évi rajzt jel

1899/900 I-II. 4 " " "

Metszés, római V. 247.

vonta a zsidók haragját, kik aztán őket étel-ital nélkül kitették egy árbocztalan, vitorlátlan hajóra. Ámde azért a hajó mégis kikötött hosszas bolyongás után Marseilleben s a szent család szerencsésen partra szállt. Ott telepedtek le mind a környéken, hirdetve az isteni igét; a boldogságos Szűz anyja, Anna, három húga, szolgálójuk Sára, Lázár egész családja, fivére és két húga. Maga Mária Magdolna harminczkét éven át lakott Szent Maximin mellett egy barlangban, honnan mindennap kétszer emelték a magasba angyalok; étel és ital nélkül volt, sőt öltözetlenül, csak hosszúra és sűrűre nőtt szőke haja fedezte egész testét, mint egy köpeny.

Sok kegyes búcsújáró látogatta hajdan e barlangot is. Őserdők hatalmas fái között nyilt a sziklabarlang, honnan szép kilátás nyilt a Középtengerre. A szikla lábánál emelkedő kolostor perjelétől mindenki kapott egy törmeléket a szent szikla fekhelyéből, melyről azt mondták, hogy vizbe téves a betegágyas nőnek inni adva, csodás hatású. Sokan öveket vásároltak össze, hogy az erekyékhez való érintésök után szétoszszák otthon nőismerőseik közt szülésük megkönnyitése végett.

Körös-körűl, közelben és távolban mindenütt a biblia ihletétől megszentelt nyomokon járhatott a vándor. Marseilleben imádkozhatott Lázár tetemeinél, vagy a Szent Victor által elejtett sárkány bőrénél, Arlesban a «három Mária, Tarasconban a sárkányölő Szent Márta, Aptban Szent Anna porai fölött merengve tölthette a zarándok csöndes szemlélődés közt a keresztény világ nagy gyászhetét.

Zordabb színnel vonta be a kereszt vértanúságának emléke a luczerni tó mellett emelkedő Pilatus-hegyet. Ott fekszik Pilatus, — beszéli a néphiedelem — egy mély tó fenekén, mely soha sem fagy be. Hullája minden nagypénteken délelőtt a tó színére bukkan fel, s ott marad a szent mise ideje alatt, azután megint alámerűl. Több mint négyszáz évvel ezelőtt egy szegény remete, Kolos testvér, épitett itt magának szerény hajlékot, a kiről az a hir volt, hogy elhagyva feleségét s gyermekeit, a vadonba vonúlt vezekelni s húsz éven át nem vett magához földi táplálékot. Messze földön nevezetessé tette ez nevét s alkalmat szolgáltatott arra is, hogy halála után a pápa a szentek közé iktassa.

Hans von Waldheim, hallei lovag, egy zarándokútja alkalmával, 1474-ben meglátogatta a Pilatus hegyet s rajta Kolos testvért, a kiről igy ir fönmaradt naplójegyzeteiben: «Körűlbelől az én korombeli, derék férfi, legjobb idejében, 50 év körűl. Haja barna és még nem szürkül. Arcza is jóképű, pozsgás, termete szikár, egyenes . . . A svájcziak kezdetben csodálkoztak, hogy sem nem eszik, sem nem iszik; ezért éjjel-nappal őriztették, hogy lássák, nem visz-e neki titkon valaki ételt, italt. De soha sem juthattak semmi ilyesnek nyomára. Kunyhója egy vad szakadékban van, a havasok alatt, hol zergék és vadkecskék lakoznak. Szokása egy-két napra csöndes magábaszállás kedvéért a rengetegbe is vonúlni, a hol ilyenkor egyedűl van . . .» «Mielőtt Kolos testvérhez mentem volna, azt hitették el velem, hogy testének nincs természetes melege, hanem kezei oly hidegek, mint a jég, valamint hogy arcza is sárgább és sápadtabb a halotténál, és mindig szomorú, sohasem vig. Mondhatom azonban, hogy e hireszteléseksből semmit sem tapasztaltam igaznak. Mert először is meleg volt, a kezei is természetes melegségűek, aztán arcza sem volt halvány vagy sárga, hanem rendes, egészséges szinű. Végre szomorú sem volt, hanem egész lényében, minden cselekedetében nyájas, megnyerő, vidám, barátságos.»

Benső vallásosság és ködös mysticismus sajátságos szemléletté folytak össze a középkori felfogásban. De mindkettő együtt az igaz költőiség bájával ruházta fel a hitéletet. Boldog megadás és forró rajongás szól azokból az irásokból, melyeket az akkori búcsújárók vetettek papirra vallásos gyakorlataik közben, de fölhevült képzelődésük naiv csodaszövevényein át meggyőzően ragyog felénk Krisztus élete nagy példázatának komoly fensége és örökkévaló igazsága.

V.

A REKLÁM NAGY MESTERE BUDAPESTEN.

Fővárosunk lakosságának érdeklődését nagyban felköltötte a Barnum és Bailey-féle czirkusztársulatnak beköszöntése Budapesten. Százmeg százféle képes hirdetés látható Budapest legnépesebb utczáin, a kirakatok és üzletek ablakaiban.

Ötven év óta járja ez a vállalat a világot, mindenütt bámúlatot keltve rengeteg anyagkészletével és személyzetével, törpéivel, lovaival, idomított vadállataival, kocsijaival, sátraival, villamos berendezésével, ma egyik városban tartva előadást, holnap a másikban kettőt s a közbeeső éjen nagy darab földet utazva be. Ez természetesen csak úgy lehet, hogy a legszigorúbb rend és fegyelem uralkodik a társaságában. Ezenfelűl mindent házilag kezelnek. A társulat minden tagja az igazgatóságtól kapja ellátását, kivéve azokon a helyeken, a hol a társulat huzamosabb időn át szándékozik működni s a hol vendéglőkben szállásolják el őket.

Rövidebb időzéseknél azonban egész kis várost rögtönöznek a magukkal hordott fehér sátrakból. Mindenekelőtt a konyhasátrat ütik fel, egy valóságos monstrumot, mert nem kevesebb, mint 600 embernek kell benne az asztaloknál elférnie. Naponta háromszor étkeznek s a vállalkozó minden egyes terítékért 60 krt kap az igazgatóságtól, oly olcsó árat, a melyért csak a tömeges ellátás mellett lehet jó és izletes étkeket adni s a mellett hasznot is húzni. A rendkivüli forgalomról fogalmat nyújthat az, hogy naponként 2700 különböző terítékre kell tálalni, s kenyeret és kávét nem ritkán éjjel is adni. A kiszolgálásra 60 pinczér, 10 szakács és ehhez való segédszemélyzet szükséges. A sütőkemenczék külön kocsiban vannak elhelyezve, melyekben egyszerre 1600 font hús készithető el. Tüzelésre gázt használnak. Nagyon természetesen ekkora mennyiség felszeletelése alig volna leheséges a nélkül, hogy a felszolgálásig

NAGYPÉNTEKI ÁJTATOSSÁG EGY BUDAPESTI TEMPLOMBAN. Wolf Károly rajza.

ki ne hűljön. Ennek megakadályozására a konyhasátorban óriási vaslemezű asztal áll, melyet folytonos gőzfűtés tart melegen.

Nézzük most, milyen számmal van a működő személyzet a Barnum és Bailey-féle vállalatnál. A működő személyzetet nem tekintve, a folyó ügyeket 32 irodasegéd, 14 könyvvezető és pénztárnok, 50 szolga, 120 jegyszedő, 15 ellenőr, 55 pinczér, 65 vasutas, 50 kocsis, 200 sátorcsináló, 75 lovász-legény, 60 állatfelvigyázó, azután egész sereg szakács és felszolgáló, 30 ügynök stb. végzi. Csodálatos, hogy ily nagy szervezet mellett, a melynél körülbelül félszáz ember foglalkozik állandóan bevásárlásokkal, pénzkiadásokkal, hogyan lehet elérni, hogy egyetlen fillér se fordíttassék jogtalan czélokra. Pedig a dolog egyszerű. Minden elküldött táviratot másolattal s minden bevásárlást nyugtatványnyal kell igazolni. S a könyvvitel és a bejegyzések oly pontosak, hogy Bailey úr minden hirdetőlapot ellenőrizhet a nyomdától a kifüggesztés helyéig; tudja minden egyes reklámképe kifüggesztőjének a nevét, minden egyes hirdetmény helyét. Különben is ő a lelke az ezerfejű üzleti vállalatnak; ő tervezi az utazásokat, szervezi a személyzetet, az artistáktól kezdve az utolsó munkásig; ő vásárolja a lovakat, tartja számon a szerszámokat, rendezi be a villamos világítást, tervezi az óriási sátrakat, kocsikat és díszhintókat s vásárolja az állatokat gyűjteményeibe. A mellett ír és levelez. Naponta mintegy száz táviratot kap és küld szét, habár e czélra mellette külön sajtóiroda működik, melyben a legkülönbözőbb hirdető-lapok, röpiratok, sőt egész könyvek készülnek s a hol a gyors- és gépirók egész sora foglalkozik állandóan, majd szerződés-mintákat fogalmazva, majd meg útirányokat állapítva meg, vagy vámügyekben intézkedve.

Természetesen minden út menetrendjét már hónapokkal előbb részletesen áttanulmányozzák. Három-négy héttel a társaság megérkezése előtt már egy reklám-waggon jelentkezik a rendeltetési helyen. Ez a reklám-waggon egyike a legkülönösebb amerikai találmányoknak. Teljesen hófehér, óriás nagyságú s minden gyorsvonathoz hozzácsatolható. Húsz-harmincz ügynök és munkás érkezik vele s a vasúti kocsi el van látva mindennel, a mi a hirdetésekhez szükséges. Még a csirizt is ott főzik, melylyel az óriási képes hirdetéseket az utczasarkokra felragasztják.

Egy éjen át aztán minden készen áll. Következő reggel már előállnak a bérelt kocsik megrakva falragaszokkal, ecsetekkel, csiriztartókkal, hogy elláraszszák az utczákat az előleges hirdetésekkel. Erre aztán visszatérnek a munkások lepihenni a vasúti kocsiba, melyen vezetőjüket is takarosan berendezett iroda várja, hogy másnap már tovább menjenek a legközelebbi vendégszereplés helyére.

A Barnum-Bailey-féle társulat más hasonló élelmesség mellett is kivívta magának Amerikában a «nagy erkölcsös» nevet. És méltán, mert a 46 §-ból álló házi-kódex rendkívüli szigorú intézkedéseket foglal magában a társulat belső életére nézve. A szabályok nagy gondot fordítanak a társulathoz tartozó tagok tisztességes megjelenésére és jó hirére; verekedés, részegeskedés, nagy összegekben való játék kemény pénzbüntetés vagy rögtöni elbocsátás terhe alatt tiltva van köztük, ép úgy a tisztátlan, vagy hanyag öltözködés is. Kiemeli egy paragrafus, hogy minden művész tartozik a társulat méltóságát azzal is megóvni, hogy előadásokon és az utczán választékos, tiszta öltözetben jelenjék meg. Tiltva van az alkalmazottaknak a társulat helyiségeibe szeszes italokat hozni, vagy ott tartogatni, s jellemzi a térrel való gazdálkodást az, hogy székek, zsámolyok is száműzve vannak a készletből, igy a tagok kénytelenek bőröndjeiken ülni, ha csak tábori székeik nincsenek.

Máskülönben igazi humánus szellem nyilatkozik a házirendben. A 2. §. hangsulyozza, hogy minden szerződött tagnak tudatával kell birnia azon veszélyeknek, melyekkel hivatása jár, s nem szabad azokat könnyelműen előidéznie. Viszont azonban a koczkáztatásért igen jól fizetik a tagokat, kik, ha velök baleset történik, vagy állataik megsérülnek, méltányos segélyezésre is tarthatnak számot. Ez értetheti meg aztán, hogy a társulat napi rendes kiadása megüti a 30,000 koronát.

Az üzleti fortély ezerféle fogásairól nem is szólunk, melyek csak egy amerikai agyában foganhatnak meg. Maga Barnum, a «humbug királya» beszéli, hogy miként szerzett egy fehér elefántot a berlini állatkert számára. A fehér elefánt hazájában, Siámban tudvalevőleg szent állat, melyet közönséges halandó meg sem közelíthet. Ezért Barnum egész hadiczelt koholt ki. Tudta, hogy éjjelenként itatni viszik a szent állatot a patakhoz. Terve kész volt. Nehányadmagával lesbe állt a holdvilágos éjjelen, ellátva jó kétcsövű puskával, egy üveg chloroformmal s egy hordó más folyadékkal, melynek rendeltetését később tudjuk meg.

Alig közeledett az állat-óriás, melynek hátán vezetője, a *mahont* ült, agyarán pedig nagy aranykarikák csillogtak. Barnum és társai előugrottak a lesből, s míg a holtra rettent vezetőt mellére szegzett fegyverrel kényszerítették hallgatásra, egyikök a chloroformos üveggel az állat orrmányához lépett. Az állat megremegett, nagyot horkant s aztán elkábúlva lerogyott a földre. Most a titokzatos folyadékra került a sor, mely nem volt egyéb, mint fekete festék. Ezzel gyorsan bemázolták az állatot úgy, hogy pár percz alatt tökéletesen feketévé változott és senki sem sejtette volna benne a fehér elefántot, igy háborítlanul elszállíthatták a hajóig.

A dolog csattanója azonban most következik. Berlinbe megérkezvén, természetesen újra fehérre kellett volna mosni az állatot. De ez nem sikerült, bármennyit mosták, dörzsölték is. Órák hoszszáig tartó munka után is csak annyit tudtak elérni, hogy az elefánt színe feketéből szürkévé változott, fehér színét azonban soha sem kapta vissza. Nem ám, — teszi hozzá Barnum, — mert a folyadék, melylyel bekenték, egy általa feltalált *bajuszfestő* szer volt, melyet úgy akart volna elkésziteni, hogy tetszés szerint lemosható legyen. A dolog azonban nem egészen sikerült, mert mint a mondottakból kitünik, e helyett olyan szert talált fel, mely többé el nem színteleníthető.

Ilyen reklámokkal dolgozik az agyafúrt amerikai, kit most először lesz alkalmunk látni Budapesten.

A JÉZUS-ÉRMEKRŐL.

Az 1889. évben Párisból jövet megállapodtam Genfben, hol nőm nagybátyja, Pierre *Bois de Chesne*, egy ezüst éremmel ajándékozott meg, a melynek egyik oldalán Jézus-fej, viszszáján pedig héber felirat van. A rokon elmondá, hogy ezt még szépapja hozta magával, a ki a protestáns üldözések idején kibujdosott Franczia-országból és Constanzban telepedett meg. Az érem származásáról azonban nem tudott senki felvilágositást adni.

Magammal hozván az érmet, itthon megkérdeztem felőle szaktudósainkat. Ezek közül *Goldzieher* Ignácz arról értesített, hogy a héber felirat ezt jelenti: «A Messiás király békében elérkezett» . . . «emberből lett élő.» *Hampel* József régiségtudósunk azt mondá az érem láttára, hogy hamisítvány, alkalmi csinálmány, ilyen pénze Zsidóországnak soha sem volt. Az arcz és a betük metszésének módja körülbelül a XVI-ik századra mutat.

Mintegy két évvel ezelőtt végig járta az európai hirlapokat az a közlemény, hogy *Boyer d'Agen* párisi ujságiró Rómában valami régiségkereskedőnél *felfedezte* egy érmen «*Krisztus valódi képmását.*»

És közölték is az érmet.

Nyomban ráismertem, hogy ez a nálam levővel ugyanazonos.

A párisi hirt egy másik követte Olaszországból, mondván, hogy az akkori trónörökösnek, a ki most olasz király, éremgyűjteményében szintén megtalálható Krisztus valódi képmása.

Különös azonban, hogy a kül- és belföld szaktudósai rögtön nem hivatkoztak ekkor arra az *oxfordi éremre*, melyet Walesben már a XVIII. században találtak s azóta ismeretes, és a mely az elébb említett Boyer d'Agenéval úgy alakjára, mint feliratára nézve azonos. Ezt az oxfordi érmet különben, a mint később rájöttem, a «*Vasárnapi Ujság*» már 1887 április 10-iki, húsvéti számában közölte egy másik hasonnemű éremmel együtt.

Ez érmek felől bővebb tájékozódást szerzendő, az azóta elhunyt *Kaufmann* Dávidhoz, az országos rabbiképző intézet tanárához fordúltam, a ki nemcsak megfejtette a feliratot, hanem több rendbeli kútfőre is hivatkozott, a melyekből az érem keletkezéséről és idejéről legalább megközelítő felvilágositást meríthetek.

Eddigelé *négy darab* Krisztus-érem ismeretes, bár *Kaufmann* tanár még két feliratnak ólomlapra vett levonatát adta át nekem, melyek eredetije *Wolff A.* drezdai gyűjtő birtokában vannak; de ezekről később szólok, s itt csak annyit jegyzek meg, hogy az előbbiekkel egyezők.

Van egy ötödik is, de ezt csak *Wagenseil* közli «Sota» czimü művében. Ez utóbbi *egészen eltérő* az előbbiektől, a melyek úgy a fej állása, mint a felirat tekintetében egymáshoz hasonlók, részben azonosak.

Itt közöljük az érem-tipusok rajzait:

1. *Az oxfordi.* «Zsidó érem az oxfordi múzeumban». Ez alatt a czim alatt megjelent a «Vasárnapi Ujság» 1887. évi 15. számában.

AZ OXFORDI ÉREM.

Ez rézből van és, a mint látszik, füle is volt, a melyet lereszeltek.

2. A *Boyer d'Agen*-féle, egészen hasonló az oxfordihoz azzal a különbséggel, hogy a füle megvan. Ez is réz.

3. Harmadik a birtokomba került *genfi*, melynek természeti nagyságban fényképezett hű mása itt látható.

A GENFI ÉREM.

Ez kisebb, mint az előbbiek, *ezüstből* van és füle nincs.

4. A negyedik *Domány József* aradi borkereskedő birtokában van; mintegy húsz évvel ezelőtt egy öreg zsidótól kapta azzal a megjegyzéssel, hogy «szerencsét hoz».

Ez is hasonlit az előbbiekhez, de a feliratot felfordítva tették hozzá, mikor a homorú mintákat összeillesztették, hogy a rezet beleöntsék, mert, mint a többi, ez is öntve és nem sajtolva készült. Ennek ráforrasztott nagy füle van.

Felirata mindnyájának ugyanaz. Szinén a Krisztus feje mellett elől: «Jézus» — a fej mögött *a* betű, a melyet «Adonai» (Úr, Isten) megrövidítésének vélnek. A zsidóknak t. i. tiltva van a Jehova nevét leirniok vagy kimondaniok, ezért használják helyette az «Adonai» szót. Közöljük a héber betük fölé irva latin betükkel a helyes kiejtést is, a portugalliai, leghelyesebbnek tartott eljárás szerint, megjegyezvén, hogy a héber szöveg olvasása itt jobbról balfelé történik.

A GENFI ÉREM FELIRATÁNAK MAGYARÁZATA.

14. SZÁM. 1899. BUDAPEST, ÁPRILIS 2. 46. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt { egész évre **12** frt, félévre — **6**
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre **8** frt, félévre — **4** „
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre **5.**—, félévre — **2.50**
Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

HÚSVÉT ÜNNEPÉN.

Mély meghatottsággal, buzgó ájtatossággal és lélekemelő örömmel ünnepli a kereszténység világszerte a Krisztus halálának és föltámadásának évfordulati napjait, a nagyhetet és a húsvétot, mely földünk éjszaki felén oly megkapólag összetalálkozik a tavasz ébredésével, a tenyészet kizöldülésével és kivirágzásával.

A kereszténység életének közel kétezer évre terjedő folyamán sokféle húsvéti szokás keletkezett és fejlődött ki, melyek részint általánosak, részint helyi természetüek. Általánosak azok, melyek szorosan vett egyházi, vallási szertartásokká emelkedtek. Ezekben úgy szólván csak felekezetek szerint van különbség, a mennyiben például a róm. katholikus és görögkeleti egyház a művészetek eszközeit is fölhasználva teszi a lelkeket még fogékonyabbakká a nagypéntek gyásza és a húsvét öröme iránt; míg a protestáns felekezetek ezeken a napokon is megelégszenek azzal, hogy egyszerűen ének, imádság és egyházi tanítás segélyével éltetik és ápolják a vallásos buzgóságot. Más neműek a helyi szokások, melyek olykor az általánosakkal is kapcsolatosak, rendesen azonban egy-egy hely, egy-egy vidék, vagy egy-egy nép körére szorítkoznak, s valóságos népszokásokká váltak.

Az általános természetű egyházi szertartások és szokások gyakorlásának legfőbb helye Róma, a még most is «Caput mundi»-nak nevezett «szent világváros,» hová a nagyheti ünnepségek látására, vagy az azokban való részvételre ezernyi ezer idegen látogató sereglik a földkerekség minden részéről.

A nagyhét és húsvét, az istenember szenvedései és dicső feltámadása ünnepének legtöbb ereklyéje is a római Szent Péter templomban található. Mióta XI. Leo pápa visszavonúlt a szent hét világhirű szertartásaitól, — a mire, azt mondják, a terjedő hitetlenség s a tömeg zajongásától való óvakodás indította, — azóta a nagyheti szertartások sokat vesztettek fényes ünnepélyességükből, bár még évről-évre fölhangzik az ódon Szent Péter templomban Maluzzi ó zamatú, szigorúan klasszikus zenéje.

Kigyúladnak még a Megváltó halála nagy ünnepén Krisztus sírjának lámpái is a teljesen elsötétített templomban, de már a hires Tenebrae a Sixtus-kápolnában nem vonz annyi idegent, mint évekkel ezelőtt, a mikor még maga a katholikus világ feje, Krisztus földi helytartója imádkozott és térdelt ott kiséretével, miközben fölmutatták az egybesereglett hivőknek a templom legdrágább nagy ereklyéjét, Longinus lándzsáját, egy forgácsdarabot a szent keresztből, Veronika verejtékes kendőjét és Szent András fejét, a melyeket a Szent Péter temploma kanonokjain kívül senki sem láthat közvetlen közelből.

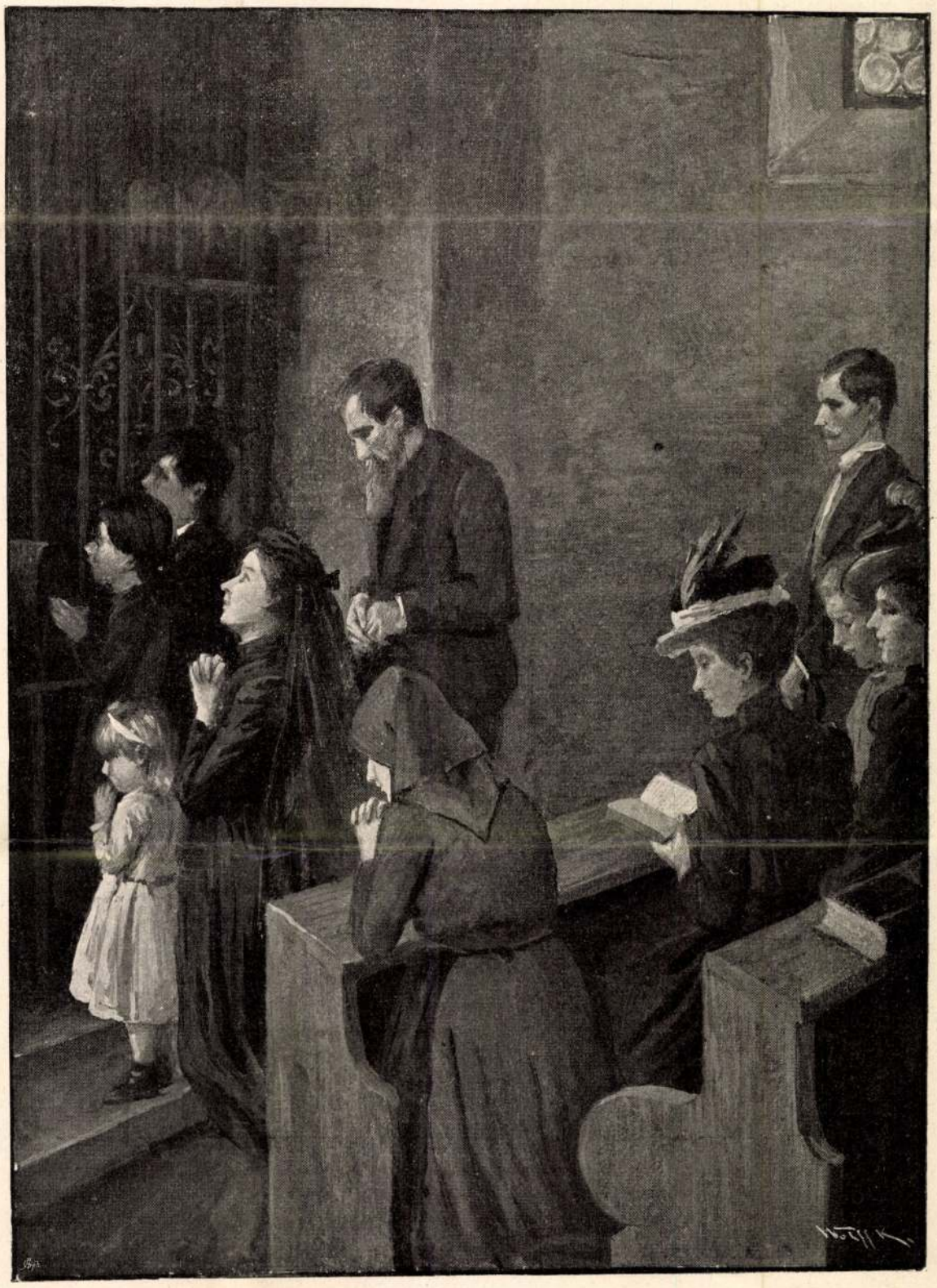

NAGYPÉNTEK EGY BUDAPESTI TEMPLOMBAN.

Wolff Károly rajza.

Mindez ereklyék a kupolát tartó négy hatalmas oszlopban vannak elhelyezve, melyeknek fülkéi előtt Szent Longinus, Szent Helena, Szent Veronika és Szent András óriás nagyságú szobrai jelzik az ereklyék helyét. Nagy és érdekes látványossága volt ez előtt a római nagyhétnek a nagycsütörtök is, mikor Allegri «Miserere»-jének a pápai énekkar által előadott hatalmas hangjai mellett vitték a pápa vezetésével az oltári szentséget ünnepélyes menetben a Sixtus-kápolna oltáráról a Pál-kápolnába. Mire következett a tizenkét apostolt jelképező tizenkét fehér ruhás idegen pap lábának megmosása a pápa által, kiszolgálásuk a számukra terített asztalnál s végül a nagyszombati esti vecsernye a Sixtus-kápolnában, miközben Palestrina halhatatlan műve, «Marcellus pápa miséje» ragadta áhitatos hangulatba a világ minden részéből összesereglett zarándokokat.

Mikor aztán felhangzott a «Gloria in excelsis», az összes harangok megkondúltak, az Angyalvár ágyúi dörögve szólaltak meg, s az útczák megteltek néppel, mely «Buone pasquo» (boldog húsvétot) kiáltozások között oszlott szét.

IX. Pius még a másnapi húsvétvasárnapi misét is, mely alkalommal ismételten felmutatták az ereklyéket, rendesen maga mondta el feltünő szép bariton hangján, melyre, mint a világias lapok állították, nagyon büszke volt. Ő szentelte meg a virágvasárnapi barkákat is, melyeket aztán sajátkezűleg osztott szét a bibornokok, érsekek és püspökök, s a városi magistratus tagjai közt. Csak azután következett a diplomácziai testület s a kiválasztott híveknek egy csekély része, a kiknek a pápai maggiordomo állított ki e czélra jegyeket, s a kiknek, midőn meghajolva közeledtek, a pápa előbb gyűrűjét nyújtotta oda csókra, azután két kézzel fogva tartotta az átnyújtandó pálmaágat fejök fölé, hogy idejök legyen a pápai stólán levő keresztet is megcsókolni.

Ma már a nagyheti és húsvéti szertartások sokkal egyszerűbben folynak le Rómában. Az az aggastyán, a ki ma Szent Péter örökében ül, koránál fogva sem képes megbirni azon feladat fárasztó cselekményeit, a melyek évek előtt még a kiváncsi turisták s a Rómába özönlött idegenek érdeklődésének főtárgyává tették ez ünnepeken a katholikus világ fejét. De a politikai viszonyok változása is hozzájárult a régi czeremóniák elhalványulásához. Sokkal kevesebben vannak most Rómában a húsvéti ünnepek alatt, mint régebben. De azért a buzgó és vallásához ragaszkodó római ma is kivilágitja mindenfelé a Szűzanya képét vagy szobrát.

JÉZUS SIRJÁNÁL.

— Húsvéti imádság. —

Kisértelek utolsó utadon,
Én Jézusom.
Szívem fuldoklott a «Feszitsd meg»-ekben,
Kereszted súlyát hordozta a lelkem,
Én édes Jézusom!

S bár Getsemánéd titkát *rég* tudom
Én Jézusom:
Mégis a bűnnek, úgy tetszék, nagy ára,
Te bűntelen voltodnak kínhalála,
Én édes Jézusom!

Csak most, megállván áldott sirodon
Én Jézusom:
Békül ki lelkem bús Nagypéntekeddel:
A «minden» érzem, itt «végeztetett el»,
Én édes Jézusom!

— Óh vígy magaddal ezen az uton,
Én Jézusom.
Hadd verjenek meg gúnynyal, szánalommal,
Csak áldd meg ilyen nagy diadalommal
Eszményimet, én édes Jézusom!!

Szabolcska Mihály.

FELTÁMADÁSKOR.

Minden múlandó itt a földön,
Szünetlen tartó változás;
S lelked bármily magasba törjön,
Mint rém, kisért az elmúlás,
Melynek ha rád fuvall szele:
Hiába birkózol vele.

A végtelen világ ürében
Örök törvényeket találsz;
Kettős napok útját a térben
Kimérve elbűvölten állsz;
Pár ezredév . . . S volt, nincs a fény . . .
S a mindenségben egyre mén.

Min élsz, e föld sem áll örökké
— A végtelen kis porszeme! —
A változás hullámi közzé
Sodorja az idő szele! . . .
S aztán . . .? Hiába kérdezed!
Örök talány lett végzeted.

Csak egy örök a mindenségben,
Az eszme, mely alkot, teremt!
Minek nincs vége földön, égben,
Mi élteti a végtelent.
S mit ezredek vetettek el,
Fuvallatán életre kel.

Arasznyi lét körébe zárva
Ez eszme bennünk szendereg;
De szellemünk szárnyát kitárva
Lehelletétől nem remeg . . .!
A Golgotháról nap ragyog
S szó kél: «Örök csak én vagyok!»

S ne bántsa lényem gondolatja
Sovárgó lelked álmait;
A mindenségnek foglalatja
Remélni, hinni megtanit;
Mi túlél földet és eget,
Ten lényed is: a szeretet!»

Szalay Károly.

MUHI MIHÁLY.

Elbeszélés.

Irta Zempléni Árpád.*

Székes Budapest főváros pénztári hivatalában kézről-kézre járt a minap, tavaly ilyenkor, egy postautalvány, melyet Muhi Mihály napszámos küldött Bánhidáról. — Már a czime is oly naiv! csoda, hogy fölvették a póstán.

«*A Pest városi hivatalnak tessenek átadni ezt a kis uti kőccséget, Buda Pesten.*» A szelvényen meg ez volt: «*Köszönöm alásan Muhi Mihály napszámos Bánhidán.*»

A pénztári tisztek jókat nevettek, nagyokat csodálkoztak a furcsa utalványon, de nem tudtak vele mit csinálni. Muhi Mihály neve nem fordult elő a könyvekben, naplókban sehol.

— Lehet, hogy valakije van a fővárosnál, azt akarja haza utaztatni, — vélekedett az egyik.

— Akkor küldte volna annak, nem vagyunk mi kézbesitő hivatal! — kiabált egy fásultabb.

— El kell naplózni, — vélekedett a harmadik, — bizonyosan jótékony czélra küldi.

— Nincs-e a fővárosnál Muhi nevű alkalmazott? hátha az tudna valamit mondani.

Elővették a Toldi László tisztviselő kalendáriumát; csakugyan volt egy *Mohi* Ármin nevű díjnok, meg egy *Muhy* István nevű iskolaszolga Ó-Budán.

Egyik pénztári tiszt, a ki nagyon szerette a rejtelmes ügyeket, mert izgatják a fantáziáját, magára vállalta a Muhi pénze elintézését. Beirta az öt forintot a naplóba s másnapra fölhivatta a Muhiakat. A díjnok azt vallotta, hogy ő nem Muhi, hanem Mohi, Bánhidán nincs is ilyen nevű rokona, mert tavaly még Moosernek hívták, de hazafiságból, a millénium örömére, megmagyarositotta a nevét. — Muhy István iskolaszolgának szintén nincsen rokona Bánhidán, pláne napszámos, mert ő egy ősrégi nemesi család sarja; övék volt a Muhi-puszta is valaha Borsodban, de elvették tőlük a tatárok. Azért kell neki most harmincz forint havi bérért iskolát söpörnie. De jól is tennék a tekintetes urak, ha vagy öt forinttal megszaporitanák a fizetését. Most is nagyon ráférne.

A kezelőtiszt elbocsátotta a Muhiakat és átment a főjegyzői hivatalba. Ott előadta az esetet egyik aljegyzőnek, a ki azt tanácsolta: irni kell a Tatai járásbiróságnak, hivassa föl Bánhidáról s hallgassa ki Muhi Mihály uramat, mit akar az öt forintjával?

Rövid három hét alatt elkészült a levél, el is ment Tatára. — Itt mindössze félesztendeig hevert, hanem akkor aztán erélyesen hozzá is fogtak elintézéséhez. Elküldték Bánhidára a keményhangú meghivó parancsot a biróhoz. A biró a kisbirónak, ez aztán végre odaadta Muhi Mihálynak, a ki nagyon megijedt tőle.

Házalásnak eredt a meghivó czédulával. A hány vén javasasszony és valaha becsukva volt törvénytudó öregember van Bánhidán, mindet fölkereste. Ezek kételkedve csóválták a fejöket.

— Hejh! vén gonosz, valami csint tett kigyelmed! Mert csekélységért, csak úgy ebédre, nem hivat ám senkit a szolgabiró.

— Mi az az «elővezetés terhe alatt?» — kérdezte Mihály megszeppenve.

Egy dutyiviselt «törvénytudó», a falu csősze magyarázta meg neki.

— Az «elővezetés» azt teszi, hogy ha nem megy kend a maga jószántából, elfogják s bekisértetik csendőrrel. «Teher alatt» pedig: talpig vasban. — Legjobb lesz, ha kihajózik kend hamarosan Amerikába.

Muhi Mihály erőtetni kezdte az elméjét: mi gonoszat mivelhetett életében? itthon? vagy utczaseprő korában Budapesten. De semmi sem jutott eszébe.

— Ártatlan vagyok én, mint a ma született gyermek.

— Hiszi a piczi, Mihály öcsém! Különben, ha tisztességesen szabadulni akar, csak tagadjon kend mindent a szolgabiró úr előtt is. Akármit kérdeznek, mondjon nemet mindenre. Még a nevét is tagadja el; maga más Muhi Mihály, nem az, a kit keresnek. Az? Az valami vén tolvaj, csavargó, a ki rég kiszökött az országból.

Ekkép fölbiztatva Muhi Mihály teljesen elvesztette a fejét, s menekülésre gondolt. Előbb Amerikába akart utazni, de az sokba kerül. Aztán Budapestre akart jönni, de itt meg sok a rendőr, aztán meg őt itt minden utczaseprő ösmeri. Végig seperte itt három esztendő alatt mind a tíz kerületet, már a hol seperni szoktak.

Bánhidán, érezte, nem maradhat, mert lépten-nyomon elérheti a törvény keze.

Egy hetivásáros napon találkozott a piaczon a vén csőszszel. Épen ujkrumplit árult. Bizalmát nagyban megnyerte az, mert tudta, hogy a vén csősznek egy talpalatnyi földje sincs, mégis van eladó burgonyája. A mint hogy dinnyéje, kukoriczája, gyümölcse, szőlője is mindig szokott lenni eladóra. Nagytudományu férfiu lehet tehát.

A vén ravasz csősznek épen bojtárra volt szüksége, de a nagy dologidőben, mikor mindenki jó napszámot kereshet, a ki a kezét-lábát birja, nem tudott bojtárt kapni. Rögtön meghívta hát Muhi Mihályt alcsősznek. Igért neki teljes ellátást, lakást egyik csőszkunyhóban, harmincz krajczár napszámot és — titoktartást.

* Mutatvány Zempléni Árpád «*Kis Emberek*» czimű sajtó alatt levő könyvéből.

A darnyai csizmadia

Hiszen igaz, a miskolci csizma is csizma, meg a debreceni is, de azért mindenképpen más az egészen, mint a darnyai csizma. Mert nem az a fő, hogy melyiknek milyen magas a sarka, meg hogy tíz ráncot vet-e, vagy húszat; hanem tessék fölhúzni, akkor látszik aztán, hogy csizma e a csizma? A debreceni például csikorog, mintha mindig sarkantyúért kiabálna, a miskolci meg csakúgy símallik, mintha pázsiton járna az ember. De a darnyai csizma egyikre se vág. Egyebet nem is kell róla mondani, csak azt, amit az egész Balogvölgyön tudnak, hogy többet ér egy jó darnyai csizma, mint egy rossz hangonyi ház.

A néhai Balog Mihály (kőházi) uram eresze alatt cifra, festett tábla hirdette világgá, hogy Balog István a mestere a darnyai csizmának, ami szintén oda volt pingálva, egy karcsu, hegyes orrú, kicsiny cipellő társasagában. Attól fogva, hogy az a tábla az eresz alá került, seregestől járták a Balog-udvart a szomszédságbeli népek, akik valamennyien csak arra a csizmára vágyakoztak, ami a Balog István kezemunkáját dícsérgeti. Hát nincs is mit csodálni rajta, hogy a Balog István házához csőstől hullott a pénzbeli áldás, de ráadásul a sok kenetes, sóhajtozó jó tanács is. Öreg asszonyok, akik soha el nem felejtették letaposni a papsajtot, bábaguzsalyt, ha a ház környékén észrevették, váltig biztatták Balog Istvánt:

— Bizony, mester uram, itt az ideje: asszonyt hozni a házhoz, olyat, aki nemcsak takaros, hanem módos is. Az ilyen embernek csak a kis újját kell megmozdítani, megkaphatja a legkülönb lányt is.

De Balog István csak nem koptatgatta a hatökrös házak küszöbét. Hanem egyszer, mikor éppen a Szolga Kovács Lidike lábát méregette, cipellő végett, Balog István hirtelen fölpillantott a lányra. Félénk, szelid teremtés volt, szegény. Se nem rátartós, se legény után nem futkosó. Most fordult tán még a tizenhetedik tavaszba. S a Balog István szíve nagyot dobbant. Nem teketóriázott, egyenesen azt mondta Lidikének:

— Lidikém, eljönnél-e hozzám feleségnek?

Jaj, hogy elpirult, az istenadta! Majdhogy ríva nem fakadt, szinte pityergett.

— Ugyan, mit csúfolódik? Hiszen tudja kigyelmed: az apám is csak szegény ember. Mire menne az ilyennel?

— Az már az én dolgom — felelte erre Balog István. — Nem szorultam én a máséra. Megélek a két kezem után, csakúgy, mint akármelyik úr!

No, azt könnyü mondani, de azért Szolga Kovács József mégis kétvékás földet adott Lidikével, a csenyizi határban. Ámbár Balog István váltig szabadkozott.

— Minek volna a csizmadiának a föld, apám uram? Csiriz, bagaria úgysem terem rajta.

— Tudod, fiam — felelte erre az öreg Szolga Kovács József — mégis csak föld a föld, ha mindjárt csupáncsak krumplit terem is. Mert a csizma is elfogyhat, a kereset is elfogyhat, de a föld az nem fogy el soha. Meg aztán nemcsak ketten lesztek mindig . . .

Okos ember volt Szolga Kovács József, azért, ha nem látszott is rajta. Lám, a következő tavaszra meg is érkezett egy síró-rívó kis pacsirta a Balog Istvánék fészkébe. Egy esztendő sem telt hát el, máris hárman voltak. A nagyapjára való nézve azt ugyan Józsefnek keresztelték, de azért csak úgy hívták otthon, hogy a kis csizmadia. Amin az apja eleget haragudott.

— De ki is tekerném a nyakát, ha tudnám, hogy csizmadia lesz belőle!

Lidike megbántódva szorította kebléhez a gyereket.

— Már bizony az lesz, ami az apja. Né, még hogy bántanák a lelkem jószágomat!

És gyönyörködve, büszkén csókolgatta a kis csizmadia pufók, kipirult arcocskáját. Cupp . . . cupp . . .

Ami azt illeti, Balog Istvánnak volt is oka rá, hogy elégedetlen legyen a mesterségével. A lakodalom után egyre elmaradoztak nemcsak a vén asszonyok, de a hatökrös, fizető gazdák is és a darnyai csizmának mindjobban kopott a híre a Balogvölgyön. Amivel, persze, a pénzbeli áldás is mindinkább másfelé került. Sokszor hetekig alig akadt dolga árnak, dikicsnek. Ellenben a csenyizi kétvékás, az csak kizöldült minden tavaszra és kövér bokraiból ontotta a krumplit, kukoricát. Még hozzá a földnek, kivált a csenyizi kétvékásnak, olyan a természete, hogy húzza magához a gazdája testét, lelkét, észre sem veszi az ember, hogy úgy rajta felejti a két látó szemét, el sem kívánkozik többé róla. Amint fogyott a Balog István műhelyéből a csizmadiamunka, úgy szaporodott a két vékáson a dolog. Mindig akadt rajta tennivaló, hol kapálni, hol gyomlálni vagy ültetni kellett. Olyan a föld, mint a leány, akkor csinos, takaros, ha fésülgetik, gondozgatják. Sőt a föld még kényesebb: jobban megérzi a mostoha kezét.

A harmadik nyáron történt, hogy a krumpliásással nagyon eltaláltak késni Balog Istvánék. Aminek az volt az oka, hogy a feledi szolgabiró huszárjának, Bellér Péternek parádés csizmára lett szüksége. Hogy szombat estére készen legyen, azt mondta. Kilenc pengő forintra alkudták ki, Balog István három nap óta azon fárad. Lidike pedig szakadatlan ott űl a nyakán.

— Az a sok drága jószág! Mind ott pusztul. Már Bőd Gergelyék is kiásták, egyesegyedül a mienk rothad el, az egész határban.

Balog István türelmetlenül csóválta meg a fejét.

— No, hát holnap kiássuk, lelkem.

Éjfélig fönn dolgozott, csakhogy a csizma készen legyen. Készen is lett. Ki is fényesítette, úgy ragyogott,

A kőbányai új templom.

mint az új acél. Bellér Péter hozhatja a kilenc forintot. Csakhogy Bellér Pétert nem győzték bevárni, hát kivitték a csizmát is a csenyizi kétvékásra, a krumpliásáshoz.

Ha olyan nagy szüksége van rá Bellér Péternek, jöjjön utána, persze a kilenc forinttal, mert fizetség nélkül meg nem kapja, azért is nem bízták másra.

Ölbe vitték ki a gyereket is, fölváltva, hol Balog István, hol Lidike, hogy hamarébb érjenek. Odakünn aztán, a krumpliföldön, ernyős sátrat hevenyésztek a számára, ahol a gyerek a tikkasztó nyári napon csöndesen elszundított. Balog István meg feleségestől nekigyürközött a dolognak. Teltek a zsákok, egyre-másra. Alólról kezdték, a dombnak fölfelé, hogy déli pihenőre

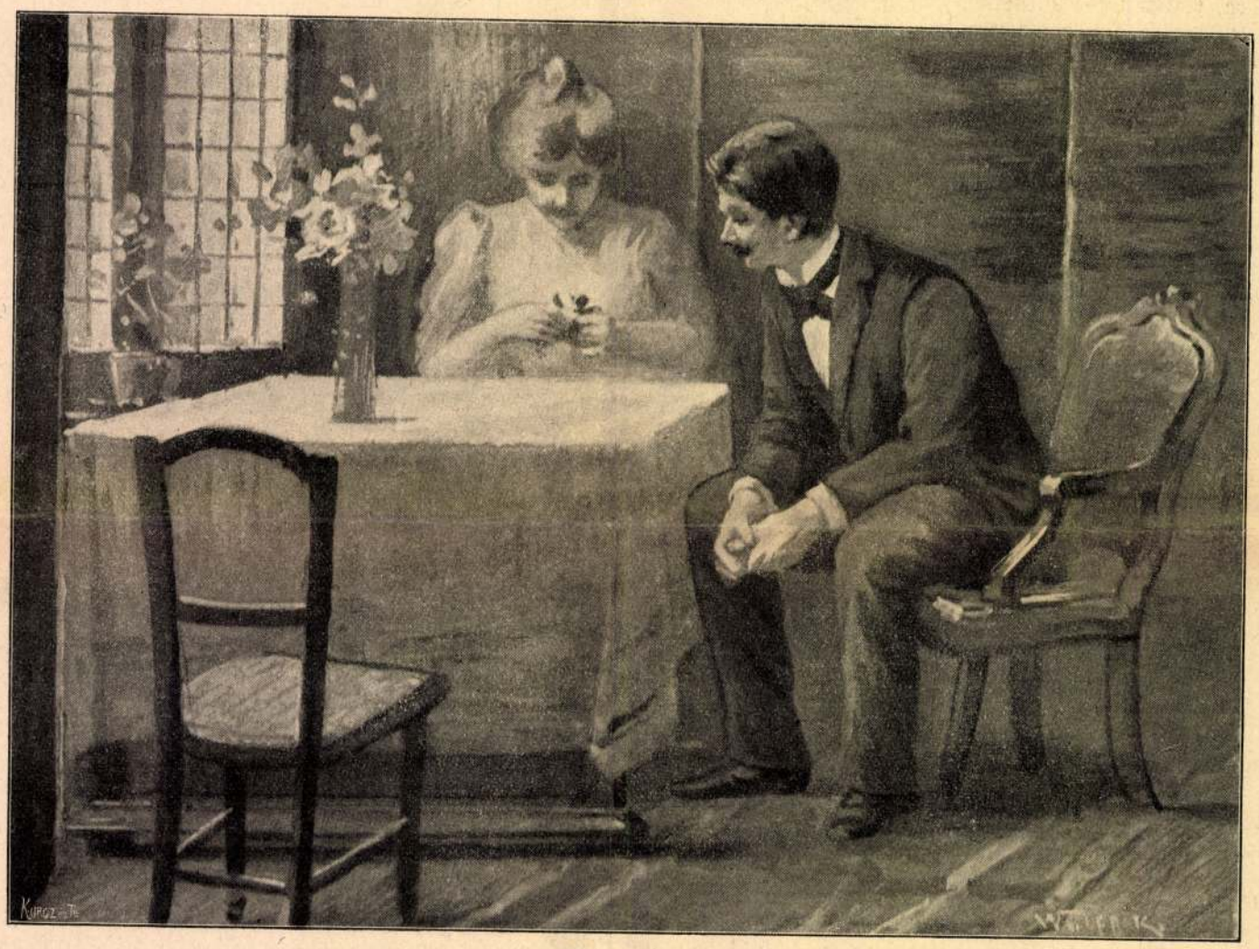

Kettecskén

Az *Uj Idők* számára rajzolta *Wolff* Károly

éppen a tetőre érjenek, ahol a gyerek aludt a sátor alatt. De még vagy három sor híjja volt, a gyerek máris fölébredt. Elébb körültekintett s aztán amint észrevette, hogy egyedül van, keserves sírásra fakadt. Lidike odasietett hozzá.

— Csicsíjja, csíjja, kis jószágom. Itt vagyok, itt.

S hogy elcsitítsa, a fényes, ragyogó csizmát odatartotta a gyerek elé.

— Nézd, szentem, bogaram, milyen szép, milyen csacsós!

De az rá se kívánt nézni. Az egyik öklével álmos szemecskéjét dörzsölgette, a másikkal meg mérgesen, sírva lökte el magától a csizmát, hogy az szinte kiesett az asszony kezéből. És bőgött tovább, torkaszakadtából.

Balog Istvánnak éppen egy marék krumpli volt a kezében. Görnyedve a bokor előtt, ügyelve nézte a gyereket s játszván felé dobta a marék krumplit. Kettő-három elgurult messze, de egy gömbölyü, rózsás, friss krumpli éppen odaesett, a gyerek elé.

Abban a szempillantásban elhallgatott. Bámész, tágra nyílt szeme a csizmáról a krumplira tévedt s kövér kacsóival utána nyúlt, mintha magához akarná ölelni. Aztán, hogy megkaparintotta, hirtelen a szájához kapta és apró, fehér rizskása-fogával jóízűn belé-harapott.

Lidike nagyot kacagott.

— Né, a kis csacsi! Bizony, még megeszi, nyersen!

S el akarta venni tőle a krumplit. De az ura nem hagyta.

— Ugyan, ne bántsd. Látod, ez is jobban szereti, mint azt a rongyos csizmát. No, ebből se lesz soha csizmadia, hál' Istennek! Talán még belőlem se többet.

Azzal összemarkolt megint egy krumplibokrot. Kiszakította tövestől az omlós, porhanyós földből egyszerre s megrázta, hogy a kitépett föld lehulljon róla.

Aztán gyönyörködve számolgatta össze a bokoralját. Tizenkét krumpli volt éppen. Alig fért a két nagy kezébe és azért mellére ölelte, úgy vitte, hogy beledobja a többi istenáldásához, a harmadik zsákba, aminek az árnyékában hevert a Bellér Péter kordován csizmája, tán az utolsó darnyai csizma. Mintha végképpen ott felejtették volna.

LŐRINCZY GYÖRGY

Uj Idők 1899. V. 26 k.

... azt ... ötven bot csinált tisztességes ... és ezért nagy hálával gondol a szegény Graf bácsira.

Ez egészen rávallott az oláh észjárásra.

— De hogyan kerülsz te ide, Bábika? És mért öltöztél oláh fátának?

— Azt is elmondom. Mitruék igen derék oláhok, de asszony nincs a házuknál, azért egész télen sült tökön és mamaligán élnek, az pedig nem alkalmas betegkoszt... Három nappal ezelőtt az öreg csősz bejött a városba és addig ácsorgott a házatok előtt, míg végül meglátta Gyurit. Valami okból azt képzeli, hogy Gyuri a te öcséd és elmondta neki, hogy te itt vagy a tanyán és hogy asszonyra volna szükség, aki főzne rád és ápolna a betegségedben.

— És édesanyám téged küldött, Bábika?

— Dehogy küldött! Nem is tudja, hogy itt vagyunk. Ha tudná, akkor biztos, hogy maga jönne ki a tanyára, abból pedig feltünés és baj lehetne... Inkább nem is szóltunk neki. Rólam azt hiszi, hogy megszöktem Moravicára, a Tóni bátyám betegágya mellé. Ezt Gyuri hitette el vele, mert én nem tudok füllenteni, mindjárt elvörösödöm.

— És miféle ruha van rajtad?

— Az öreg Mitru meghalt unokájának ruhája. Azért adta reám, hogy feltünő ne legyen, ha a ház körül járok.

— És ha megszólít valaki? Hiszen te nem tudsz oláhul.

— Már meg is szólított valaki. Egy granicsár hadnagy, aki erre marsirozott a katonáival. Én jelekkel mutattam neki, hogy néma vagyok. Azt mondta: kár ezért a helyes fruskáért.

— És hol aludtál az éjjel? — kérdezte Graf Jani.

— Az ágyad mellett, a földön. Mitru ideadta a subáját, egy kicsit szagos, de azért jól lehet rajta aludni.

— És ki kötözte be a sebemet?

— Doktor Traurig úr... Gyuri hozta ki... Jó, hogy a doktornak van egy páciense Paulison — az odavaló pópát szerencsére szájon rúgta a ló — így feltünés nélkül kijöhet a városból... Mert a rácok nagyon vigyáznak a mi embereinkre. De Gyuri úgy csapja be őket, ahogyan akarja, akkor jön ki, amikor kedve van... Mindent hoz, amire szükségünk van, orvosságot, ennivalót, Mitrunak pálinkát és dohányt...

A kis leány fölkelt.

— De most már eleget beszéltél. Megyek és a tyúkleves után nézek. Vacsorára azt kapsz.

— Hát tudsz te tyúklevest főzni, Bábika?

— Egyebet is tudok. Otthon nekem is konyhainspekciót kellett tartanom. Édesanyánk ilyenekben nem érti a tréfát. Hogy egyedül ne légy, beküldöm Gyurit.

— A kis Mitru — aki különben maga is már öles oláh ember — a maga idejében egy pár csizmát lopott a verseci vásáron, édesapád akkoriban városbíró volt és ötven botot veretett reá... Az öreg Mitru állítja, hogy a fiából ez az ö...

Wolf Károly: Toilette

De nem mert szólni. Tar Jánost pedig egyre jobban lelkesítette a terve. Meg akarta mutatni mindenkinek, hogy most, amikor harminc éve házas ember már, van olyan fiatal, mint akármelyik fiatalember. — És csakugyan meghívta az egész vármegyét. A csinos vidéki kastély nagy ebédlőjében ott volt a vármegye minden jó táncosa, jó ivója, minden szép asszonya és szép leánya.

Az asztalfőn Tar János ült a feleségével. Az asszony összehúzódva, szinte megfélénkítve a nagy zajtól, Tar János büszkén, diadalmasan, fiatalos erejének büszkeségében. Lenn a homokos udvaron hamarosan táncolni kezdtek, fönn a teremben még nem kártyáztak. Bontogatták egyre-másra a pezsgős üvegeket. Mindenki Tar Jánoshoz ment koccintani és Tar János ivott mindenkivel. Ürítgette egyre-másra a poharakat gondolkozás nélkül, dacosan és konokul. Meg akarta mutatni, hogy még mindig ő a vármegye legjobb ivója.

De ahogy lent egyre tüzesebben húzta a cigány és fönt egyre fogyott a pezsgő, Tar János érezte, hogy a fejébe ment az ital. A szeme káprázott; szédülni kezdett. Haragosan riadt föl:

— Hát mégis megöregedtem?

Fölugrott az asztaltól és kiment a szabad levegőre. A friss levegő lehütötte egy kicsit, de a bor hatásától nem tudott megszabadulni. Azt mondta magában:

— Nem megyek be, míg egészen ki nem józanodom. Azután bemegyek és iszom újra és azután táncolni fogok. Megmutatom, hogy fiatal vagyok.

Ez a gondolat fészkelte be magát az agyába: megmutatni mindenkinek, hogy fiatal még. Megállott egy bokor mellett és nézte a táncolókat. Az első percben a könnyű fehér női ruhák összekavarodtak zavaros szeme előtt a félhomályban. Csak ahogy erőlködve, élesen nézett bele a táncolók tömegébe, látta tisztán az egyes alakokat. A pattogó tánc-zene megbizsergette a vérét és önkéntelenül ütötte lábával a taktust. Fölcsapkodtak régi, tomboló vágyai, táncolni szeretett volna egy

Uj Idők 1914. XX.
32. 7.

WOLF Károly *68*
Pankota, 1869. május 3.–Arad, 1944.
Iparm. Főisk. Bpest, festő

Banner Erdély

Wolf Károly

rajztanár

Kézdivásárhely

fögimn.

1904-ben tagja

a Rajztanárok Egyesü-

letének.

WOLF, Karl, pozsonyi kőművesmestersegéd

K. W., Maurergesell, † 22 Jahre (Pressburg) früher, 1844 Februar 7. (1844, 168 f.)

Preßburger Zeitung
(Gerthan)

Wolf Károly

festő

1884-87

Éimisk 1930

90. l.

M. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM

300 -
--------szám.
35 - 1930.

A 070-78-1930.eln.sz.körrendelet-re való felszólítás.

melléklet száma: 1

A Műemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

Szives sürgős jelentéstétel végett, visszavárólag megküldöm.

Budapest, 1930. augusztus hó 14-én.

ki ne hűljön. Ennek megakadályozására a konyhasátorban óriási vaslemezű asztal áll, melyet folytonos gőzfűtés tart melegen.

Nézzük most, milyen számmal van a működő személyzet a Barnum és Bailey-féle vállalatnál. A működő személyzetet nem tekintve, a folyó ügyeket 32 irodasegéd, 14 könyvvezető és pénztárnok, 50 szolga, 120 jegyszedő, 15 ellenőr, 55 pinczér, 65 vasutas, 50 kocsis, 200 sátorcsináló, 75 lovász-legény, 60 állatfelvigyázó, azután egész sereg szakács és felszolgáló, 30 ügynök stb. végzi. Csodálatos, hogy ily nagy szervezet mellett, a melynél körülbelül félszáz ember foglalkozik állandóan bevásárlásokkal, pénzkiadásokkal, hogyan lehet elérni, hogy egyetlen fillér se fordittassék jogtalan czélokra. Pedig a dolog egyszerű. Minden elküldött táviratot másolattal s minden bevásárlást nyugtatványnyal kell igazolni. S a könyvvitel és a bejegyzések oly pontosak, hogy Bailey úr minden hirdetőlapot ellenőrizhet a nyomdától a kifüggesztés helyéig; tudja minden egyes reklámképe kifüggesztőjének a nevét, minden egyes hirdetmény helyét. Különben is ő a lelke az ezerfejü üzleti vállalatnak; ő tervezi az utazásokat, szervezi a személyzetet, az artistáktól kezdve az utolsó munkásig; ő vásárolja a lovakat, tartja számon a szerszámokat, rendezi be a villamos világitást, tervezi az óriási sátrakat, kocsikat és díszhintókat s vásárolja az állatokat gyűjteményeibe. A mellett ir és levelez. Naponta mintegy száz táviratot kap és küld szét, habár e czélra mellette külön sajtóiroda működik, melyben a legkülönbözőbb hirdető-lapok, röpiratok, sőt egész könyvek készülnek s a hol a gyors- és gépirók egész sora foglalkozik állandóan, majd szerződés-mintákat fogalmazva, majd meg útirányokat állapitva meg, vagy vámügyekben intézkedve.

Természetesen minden út menetrendjét már hónapokkal előbb részletesen áttanulmányozzák. Három-négy héttel a társaság megérkezése előtt már egy reklám-waggon jelentkezik a rendeltetési helyen. Ez a reklám-waggon egyike a legkülönösebb amerikai találmányoknak. Teljesen hófehér, óriás nagyságú s minden gyorsvonathoz hozzácsatolható. Húsz-harmincz ügynök és munkás érkezik vele s a vasúti kocsi el van látva mindennel, a mi a hirdetésekhez szükséges. Még a csirizt is ott főzik, melylyel az óriási képes hirdetéseket az utczasarkokra felragasztják.

Egy éjen át aztán minden készen áll. Következő reggel már előállnak a bérelt kocsik megrakva falragaszokkal, ecsetekkel, csiriztartókkal, hogy eláraszszák az utczákat az előleges hirdetésekkel. Erre aztán visszatérnek a munkások lepihenni a vasúti kocsiba, melyen vezetőjüket is takarosan berendezett iroda várja, hogy másnap már tovább menjenek a legközelebbi vendégszereplés helyére.

A Barnum-Bailey-féle társulat más hasonló élelmesség mellett is kivivta magának Amerikában a «nagy erkölcsös» nevet. És méltán, mert a 46 §-ból álló házi-kódex rendkivüli szigorú intézkedéseket foglal magában a társulat belső életére nézve. A szabályok nagy gondot fordítanak a társulathoz tartozó tagok tisztességes megjelenésére és jó hirére; verekedés, részegeskedés, nagy összegekben való játék kemény pénzbüntetés vagy rögtöni elbocsátás terhe alatt tiltva van köztük, ép úgy a tisztátlan, vagy hanyag öltözködés is. Kiemeli egy paragrafus, hogy minden művész tartozik a társulat méltóságát azzal is megóvni, hogy előadásokon és az utczán választékos, tiszta öltözetben jelenjék meg. Tiltva van az alkalmazottaknak a társulat helyiségeibe szeszes italokat hozni, vagy ott tartogatni, s jellemzi a térrel való gazdálkodást az, hogy székek, zsámolyok is száműzve vannak a készletből, igy a tagok kénytelenek bőröndjeiken ülni, ha csak tábori székeik nincsenek.

Máskülönben igazi humánus szellem nyilatkozik a házirendben. A 2. §. hangsulyozza, hogy minden szerződött tagnak tudatával kell birnia azon veszélyeknek, melyekkel hivatása jár, s nem szabad azokat könnyelműen előidéznie. Viszont azonban a koczkáztatásért igen jól fizetik a tagokat, kik, ha velök baleset történik, vagy állataik megsérűlnek, méltányos segélyezésre is tarthatnak számot. Ez értetheti meg aztán, hogy a társulat napi rendes kiadása megüti a 30,000 koronát.

Az üzleti fortély ezerféle fogásairól nem is szólunk, melyek csak egy amerikai agyában foganhatnak meg. Maga Barnum, a «humbug királya» beszéli, hogy miként szerzett egy fehér elefántot a berlini állatkert számára. A fehér elefánt hazájában, Siámban tudvalevőleg szent állat, melyet közönséges halandó meg sem közelithet. Ezért Barnum egész hadiczelt koholt ki. Tudta, hogy éjjelenként itatni viszik a szent állatot a patakhoz. Terve kész volt. Nehányadmagával lesbe állt a holdvilágos éjjelen, ellátva jó kétcsövű puskával, egy üveg chloroformmal s egy hordó más folyadékkal, melynek rendeltetését később tudjuk meg.

Alig közeledett az állat-óriás, melynek hátán vezetője, a *mahont* ült, agyarán pedig nagy aranykarikák csillogtak. Barnum és társai előugrottak a lesből, s míg a holtra rettent vezetőt mellére szegzett fegyverrel kényszerítették hallgatásra, egyikök a chloroformos üveggel az állat orrmányához lépett. Az állat megremegett, nagyot horkant s aztán elkábúlva lerogyott a földre. Most a titokzatos folyadékra került a sor, mely nem volt egyéb, mint fekete festék. Ezzel gyorsan bemázolták az állatot úgy, hogy pár percz alatt tökéletesen feketévé változott és senki sem sejtette volna benne a fehér elefántot, igy háborítlanul elszállithatták a hajóig.

A dolog csattanója azonban most következik. Berlinbe megérkezvén, természetesen újra fehérre kellett volna mosni az állatot. De ez nem sikerült, bármennyit mosták, dörzsölték is. Órák hoszszáig tartó munka után is csak annyit tudtak elérni, hogy az elefánt színe feketéből szürkévé változott, fehér színét azonban soha sem kapta vissza. Nem ám, — teszi hozzá Barnum, — mert a folyadék, melylyel bekenték, egy általa feltalált *bajuszfestő* szer volt, melyet úgy akart volna elkészíteni, hogy tetszés szerint lemosható legyen. A dolog azonban nem egészen sikerült, mert mint a mondottakból kitünik, e helyett olyan szert talált fel, mely többé el nem szinteleníthető.

Ilyen reklámokkal dolgozik az agyafúrt amerikai, kit most először lesz alkalmunk látni Budapesten.

A JÉZUS-ÉRMEKRŐL.

Az 1889. évben Párisból jövet megállapodtam Genfben, hol nőm nagybátyja, Pierre *Bois de Chesne*, egy ezüst éremmel ajándékozott meg, a melynek egyik oldalán Jézus-fej, viszszáján pedig héber felirat van. A rokon elmondá, hogy ezt még szépapja hozta magával, a ki a protestáns üldözések idején kibujdosott Franciaországból és Constanzban telepedett meg. Az érem származásáról azonban nem tudott senki felvilágositást adni.

Magammal hozván az érmet, itthon megkérdeztem felőle szaktudósainkat. Ezek közül *Goldzieher* Ignácz arról értesített, hogy a héber felirat ezt jelenti: «A Messiás király békében elérkezett» . . . «emberből lett élő.» *Hampel* József régiségtudósunk azt mondá az érem láttára, hogy hamisítvány, alkalmi csinálmány, ilyen pénze Zsidóországnak soha sem volt. Az arcz és a betűk metszésének módja körülbelűl a XVI-ik századra mutat.

Mintegy két évvel ezelőtt végig járta az európai hirlapokat az a közlemény, hogy *Boyer d'Agen* párisi ujságiró Rómában valami régiségkereskedőnél *felfedezte* egy érmen «*Krisztus valódi képmását.*»

És közölték is az érmet.

Nyomban ráismertem, hogy ez a nálam levővel ugyanazonos.

A párisi hirt egy másik követte Olaszországból, mondván, hogy az akkori trónörökösnek, a ki most olasz király, éremgyűjteményében szintén megtalálható Krisztus valódi képmása.

Különös azonban, hogy a kül- és belföld szaktudósai rögtön nem hivatkoztak ekkor arra az *oxfordi éremre*, melyet Walesben már a XVIII. században találtak s azóta ismeretes, és a mely az elébb említett Boyer d'Agenéval úgy alakjára, mint feliratára nézve azonos. Ezt az oxfordi érmet különben, a mint később rájöttem, a «*Vasárnapi Ujság*» már 1887 április 10-iki, húsvéti számában közölte egy másik hasonnemű éremmel együtt.

Ez érmek felől bővebb tájékozódást szerzendő, az azóta elhunyt *Kaufmann* Dávidhoz, az országos rabbiképző intézet tanárához fordúltam, a ki nemcsak megfejtette a feliratot, hanem több rendbeli kútfőre is hivatkozott, a melyekből az érem keletkezéséről és idejéről legalább megközelítő felvilágosítást meríthetek.

Eddigelé *négy darab* Krisztus-érem ismeretes, bár *Kaufmann* tanár még két feliratnak ólomlapra vett levonatát adta át nekem, melyek eredetije *Wolff A.* drezdai gyűjtő birtokában vannak; de ezekről később szólok, s itt csak annyit jegyzek meg, hogy az előbbiekkel egyezők.

Van egy ötödik is, de ezt csak *Wagenseil* közli «Sota» czimű művében. Ez utóbbi *egészen eltérő* az előbbiektől, a melyek úgy a fej állása, mint a felirat tekintetében egymáshoz hasonlók, részben azonosak.

Itt közöljük az érem-tipusok rajzait:

1. *Az oxfordi.* «Zsidó érem az oxfordi múzeumban». Ez alatt a czim alatt megjelent a «Vasárnapi Ujság» 1887. évi 15. számában.

AZ OXFORDI ÉREM.

Ez rézből van és, a mint látszik, füle is volt, a melyet lereszeltek.

2. A *Boyer d'Agen*-féle, egészen hasonló az oxfordihoz azzal a különbséggel, hogy a füle megvan. Ez is réz.

3. Harmadik a birtokomba került *genfi*, melynek természeti nagyságban fényképezett hű mása itt látható.

A GENFI ÉREM.

Ez kisebb, mint az előbbiek, *ezüstből* van és füle nincs.

4. A negyedik *Domány József* aradi borkereskedő birtokában van: mintegy húsz évvel ezelőtt egy öreg zsidótól kapta azzal a megjegyzéssel, hogy «szerencsét hoz».

Ez is hasonlít az előbbiekhez, de a feliratot felfordítva tették hozzá, mikor a homorú mintákat összeillesztették, hogy a rezet beleöntsék, mert, mint a többi, ez is öntve és nem sajtolva készült. Ennek ráforrasztott nagy füle van.

Felirata mindnyájának ugyanaz. Szinén a Krisztus feje mellett elől: «Jézus» — a fej mögött *a* betű, a melyet «Adonai» (Úr, Isten) megrövidítésének vélnek. A zsidóknak t. i. tiltva van a Jehova nevét leirniok vagy kimondaniok, ezért használják helyette az «Adonai» szót. Közöljük a héber betük fölé irva latin betűkkel a helyes kiejtést is, a portugalliai, leghelyesebbnek tartott eljárás szerint, megjegyezvén, hogy a héber szöveg olvasása itt jobbról balfelé történik.

A GENFI ÉREM FELIRATÁNAK MAGYARÁZATA.

vonta a zsidók haragját, kik aztán őket étel-ital nélkül kitették egy árbocztalan, vitorlátlan hajóra. Ámde azért a hajó mégis kikötött hosszas bolyongás után Marseilleben s a szent család szerencsésen partra szállt. Ott telepedtek le mind a környéken, hirdetve az isteni igét; a boldogságos Szűz anyja, Anna, három húga, szolgálójuk Sára, Lázár egész családja, fivére és két húga. Maga Mária Magdolna harminczkét éven át lakott Szent Maximin mellett egy barlangban, honnan mindennap kétszer emelték a magasba angyalok; étel és ital nélkül volt, sőt öltözetlenül, csak hosszúra és sűrűre nőtt szőke haja fedezte egész testét, mint egy köpeny.

Sok kegyes búcsújáró látogatta hajdan e barlangot is. Őserdők hatalmas fái között nyilt a sziklabarlang, honnan szép kilátás nyilt a Középtengerre. A szikla lábánál emelkedő kolostor perjelétől mindenki kapott egy törmeléket a szent szikla fekhelyéből, melyről azt mondták, hogy vízbe téves a betegágyas nőnek inni adva, csodás hatású. Sokan öveket vásároltak össze, hogy az erekyékhez való érintések után szétoszszák otthon nőismerőseik közt szülésük megkönnyitése végett.

Körös-körül, közelben és távolban mindenütt a biblia ihletétől megszentelt nyomokon járhatott a vándor. Marseilleben imádkozhatott Lázár tetemeinél, vagy a Szent Victor által elejtett sárkány bőrénél, Arlesban a «három Mária, Tarasconban a sárkányölő Szent Márta, Aptban Szent Anna porai fölött merengve töltheti a zarándok csöndes szemlélődés közt a keresztény világ nagy gyászhetét.

Zordabb színnel vonta be a kereszt vértanúságának emléke a luczerni tó mellett emelkedő Pilatus-hegyet. Ott fekszik Pilatus, — beszéli a néphiedelem — egy mély tó fenekén, mely soha sem fagy be. Hullája minden nagypénteken délelőtt a tó színére bukkan fel, s ott marad a szent mise ideje alatt, azután megint alámerül. Több mint négyszáz évvel ezelőtt egy szegény remete, Kolos testvér, épitett itt magának szerény hajlékot, a kiről az a hir volt, hogy elhagyva feleségét s gyermekeit, a vadonba vonúlt vezekelni s húsz éven át nem vett magához földi táplálékot. Messze földön nevezetessé tette ez nevét s alkalmat szolgáltatott arra is, hogy halála után a pápa a szentek közé iktassa.

Hans von Waldheim, hallei lovag, egy zarándokútja alkalmával, 1474-ben meglátogatta a Pilatus hegyet s rajta Kolos testvért, a kiről igy ir fönmaradt naplójegyzeteiben: «Körűlbelől az én korombeli, derék férfi, legjobb idejében, 50 év körül. Haja barna és még nem szürkül. Arcza is jóképű, pozsgás, termete szikár, egyenes . . . A svájcziak kezdetben csodálkoztak, hogy sem nem eszik, sem nem iszik; ezért éjjel-nappal őriztették, hogy lássák, nem visz-e neki titkon valaki ételt, italt. De soha sem juthattak semmi ilyesnek nyomára. Kunyhója egy vad szakadékban van, a havasok alatt, hol zergék és vadkecskék lakoznak. Szokása egy-két napra csöndes magábaszállás kedvéért a rengetegbe is vonúlni, a hol ilyenkor egyedül van . . .» «Mielőtt Kolos testvérhez mentem volna, azt hitették el velem, hogy testének nincs természetes melege, hanem kezei oly hidegek, mint a jég, valamint hogy arcza is sárgább és sápadtabb a halotténál, és mindig szomorú, sohasem vig. Mondhatom azonban, hogy e hireszteléseksből semmit sem tapasztaltam igaznak. Mert először is meleg volt, a kezei is természetes melegségűek, aztán arcza sem volt halvány vagy sárga, hanem rendes, egészséges szinű. Végre szomorú sem volt, hanem egész lényében, minden cselekedetében nyájas, megnyerő, vidám, barátságos.»

Benső vallásosság és ködös mysticismus sajátságos szemléletté folytak össze a középkori felfogásban. De mindkettő együtt az igaz költőiség bájával ruházta fel a hitéletet. Boldog megadás és forró rajongás szól azokból az irásokból, melyeket az akkori búcsújárók vetettek papirra vallásos gyakorlataik közben, de fölhevült képzelődésük naiv csodaszövevényein át meggyőzően ragyog felénk Krisztus élete nagy példázatának komoly fensége és örökkévaló igazsága.

V.

A REKLÁM NAGY MESTERE BUDAPESTEN.

Fővárosunk lakosságának érdeklődését nagyban felköltötte a Barnum és Bailey-féle czirkusztársulatnak beköszöntése Budapesten. Százmeg százféle képes hirdetés látható Budapest legnépesebb utczáin, a kirakatok és üzletek ablakaiban.

Ötven év óta járja ez a vállalat a világot, mindenütt bámúlatot keltve rengeteg anyagkészletével és személyzetével, törpéivel, lovaival, idomított vadállataival, kocsijaival, sátraival, villamos berendezésével, ma egyik városban tartva előadást, holnap a másikban kettőt s a közbeeső éjen nagy darab földet utazva be. Ez természetesen csak úgy lehet, hogy a legszigorúbb rend és fegyelem uralkodik a társaságában. Ezenfelül mindent házilag kezelnek. A társulat minden tagja az igazgatóságtól kapja ellátását, kivéve azokon a helyeken, a hol a társulat huzamosabb időn át szándékozik működni s a hol vendéglőkben szállásolják el őket.

Rövidebb időzéseknél azonban egész kis várost rögtönöznek a magukkal hordott fehér sátrakból. Mindenekelőtt a konyhasátrat ütik fel, egy valóságos monstrumot, mert nem kevesebb, mint 600 embernek kell benne az asztaloknál elférnie. Naponta háromszor étkeznek s a vállalkozó minden egyes terítékért 60 krt kap az igazgatóságtól, oly olcsó árat, a melyért csak a tömeges ellátás mellett lehet jó és izletes étkeket adni s a mellett hasznot is húzni. A rendkivüli forgalomról fogalmat nyújthat az, hogy naponként 2700 különböző terítékre kell tálalni, s kenyeret és kávét nem ritkán éjjel is adni. A kiszolgálásra 60 pinczér, 10 szakács és ehhez való segédszemélyzet szükséges. A sütőkemenczék külön kocsiban vannak elhelyezve, melyekben egyszerre 1600 font hús készithető el. Tüzelésre gázt használnak. Nagyon természetesen ekkora mennyiség felszeletelése alig volna leheséges a nélkül, hogy a felszolgálásig

NAGYPÉNTEKI ÁJTATOSSÁG EGY BUDAPESTI TEMPLOMBAN. Wolf Károly rajza.

Wolf Károly,festöm. MDK

57. "Gyermekfej" Olf.
/a karácsonyi tárlatból/
Vevője: lörinci Hoffmann Jakabné.

Vásárlások a téli kiállitáson.
Mücsarnok.1898. 20.sz. 190.l.

MDK

Wolff Károly

Toilette

A tavaszi tárlat eredménye. Művészet 1914. 282.l.

Wolff Károly MDK

Kályha mellett, olf.

Levélolvasás, olf.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Wolff Károly MDK

Munkaközben, olf.

Mücsarnok 19ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Wolff Károly

Pardon győzött! c. rajzának repr.

Uj Idők, 1899. V. 35.sz. 772, 773.l.

MDK

Wolff Károly

Kandallónál c. festményének repr.

Képzőm.Társ.1913.tav.kiáll.kat.

MDK

Wolf-Reif Elza festő (szül.1881.Bp.)

Bihari Sándornál, Vajda Zsigmondnal és Szablya Frischauf Ferencnél tanult. Akvarell arcképeket állitott ki a Nemzeti Szalonban.

E.G.II. 618.1.

Wolff Károly

MDK

Toilette, olf.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

Wolff Károly

MIK

tünődés, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Wolff Károly

MDK

Kati, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Wolff Károly

Szerelmes levél, of.

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll. kat. 43.l.

Wolff Károly MDK

Merengés, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Wolff Károly MDK

Parasztleány, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállítás

Wolff Károly

MDK

Toilette, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Wolff Károly MDK

A feladat, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Wolff Károly

Szabadságon, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

MDK

Wolff Károly

Gyermeklánc, of.

Képzőm. Társ. 1913. tav. kiáll. kat. 66.l.

MDK

Wolff Károly

Siesta, of.

Kandallónál, of.

Képzőm. Társ. 1913. tav. kiáll. kat. 66.l.

MDK

Wolff Károly

A nehéz lecke, of.

Műhelyben, of.

Képzőm. Társ. 1913. tav. kiáll. kat. 66.l.

Wolff Károly MDK

Parasztmenyecske, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

Wolff Károly

MDK

Hogy is kezdjem?, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

Wolff Károly

Hogy is kezdjem? Oh.

Wolf Károly MDK

A kis honleány, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Wolff Károly

MDK

Kandallónál, repr.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Wolff Károly

MTK

Rézedények, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállítás

Wolff Károly MDK

Zongoralecke, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállítás

Wolf Károly MDK

Jó hirek, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

MDK

Wolff Károly

Munkaközben, olajfm.

KMT 1901. tav. nemzetk. kiall. 36.l.

Wolff Károly

MDK

Zongora lecke, olf.

Mücs rnok 1 18-19. Téli kiállitás.

MDK

Wolff Károly

A mesemondó, of.

KMTárs. 1912. tav. kiáll. 55.1.

Wolff Károly MDK

Levélolvasás, olf.

II. nyiregyházi kiáll.
Nemzeti Szalon 19o9.

Wolff Károly

Érdekes olvasmány, olf.

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyíregyházi kiáll.

Wolff Károly festőművész.

MDK.

Képzőművészeti Társulatnakm Tavaszi Kiállitásán vett részt a Szépmüvészeti Muzeumban.

Müvészet, 1918. 1.1.

MDK

Wolff Károly festő

Egy nagyreményü

Művészet 1917. 3. 1.

Wolff Károly festő

Szivarragyujtás, kép

B.d: A Müterem csop.kiáll. Magyarság. 1938.jul. 16.
11.l.

Wolff Károly. MDK

Tanulmány

Mücsarnok 1938. Szent István kiáll.

Wolff Károly MDK

Jó hirek, olf.

Műcs rnok 1918-19. Téli kiállitás

Wolff Károly MDK

Rézedények, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás.

MDK

Wolff Károly

Bözsike, of.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. 46.l.

WOLFF KÁROLY

177 Bözsike. Olajf.Eladó.

KMT 1912.tav.kiáll.kat. 46.oldal

WOLFF KÁROLY

181. Testvérek. Olajf.

K M T 1913.tav.kiáll.kat. ~~49~~ 50.oldal

MDK

Wolff Károly

A mesemondó, of.

Nehéz feladat, of.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. 56.1.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

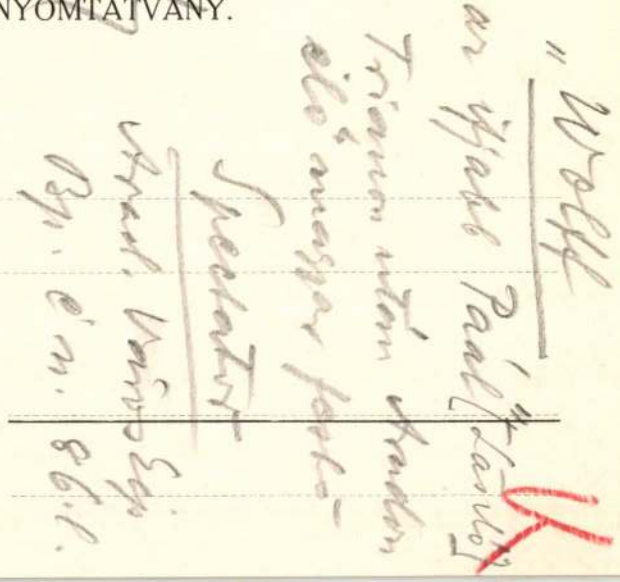

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 évi hó n napján

délelőtt / délután órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy:

Elnök megbízásából:

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

428 Wolff Károly: Kandallónál.

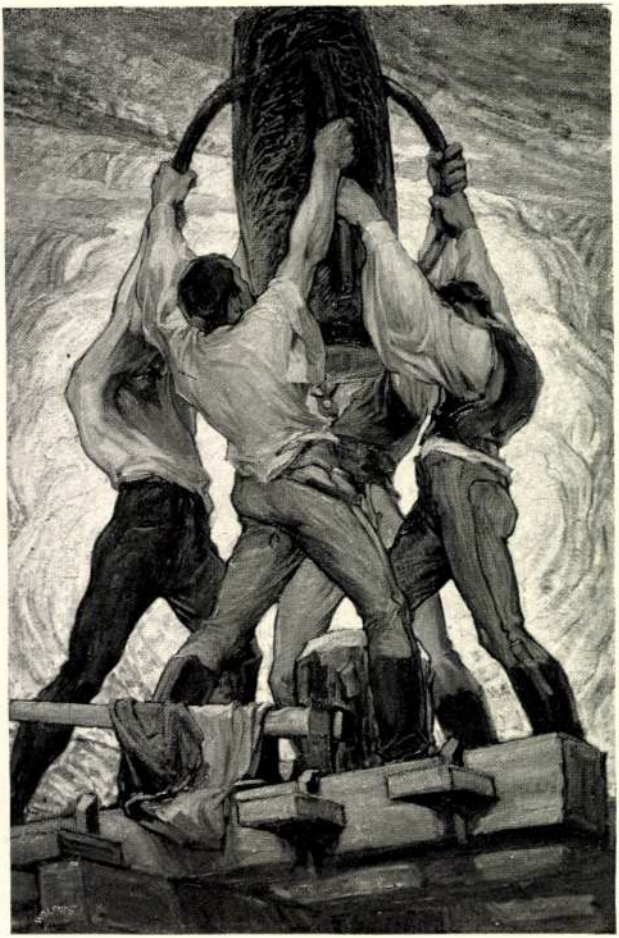

19 Márton Ferenc: Gátkötő csíki székelyek.

Wolff Károly

421 Balatonpart. Olajf. Eladó.
422 Vízparton. Olajf. Eladó.
*423 Őszi est. Olajf. Eladó.

VADLER JENŐ.

424 Tanulmányfej. Olajf. Eladó.

WOLFF KÁROLY.

425 A nehéz lecke. Olajf. Eladó.
426 Műhelyben. Olajf. Eladó.
427 Siesta. Olajf. Eladó.
*428 Kandallónál. Olajf. Eladó.

L. HILBERTH IRÉN.

429 Este. Olajf. Eladó.

WOLFF KÁROLY.

430 Gyermeklánc. Olajf. Eladó

XII. TEREM.

EDVI ILLÉS ÖDÖN.

431 Napfény az erdőben. Olajf. Eladó.

SZLÁNYI LAJOS.

432 Szürke téli nap. Olajf. Eladó.

BOSZNAY ISTVÁN.

433 Kiszucza völgye. Olajf. Eladó.

EDVI ILLÉS ÖDÖN.

434 Est a hegyoldalon. Olajf. Eladó.

HÓDI GÉZA.

435 Télen. Eladó.

SENYEI (SCHÖN) JÓZSEF.

436 Dr. Papp Gyuláné úrnő arcképe. Olajf. Magánt.

KMT 1913. Tav. kiáll.

XI. TEREM.

GÓTH MÓRIC.

404 Női arckép. Olajf. Eladó.

VASTAGH GÉZA.

405 Baromfikép. Olajf.

406 Szomjas oroszlán. Olajf. Eladó.

407 Rambouillet kos. Olajf.

408 Tigris-tanulmány. Olajf.

*409 Dörgölődző bika. Olajf.

410 Tyúkok istállóban. Olajf. Eladó.

KEMÉNYFFI JENŐ.

411 Arcképtanulmány. Pastell. Eladó.

BR. SPLÉNYI ERNESTA.

412 Violák. Olajf. Eladó.

VIGH BERTALAN.

413 Arckép. Olajf. Magánt.

PODVINECZ ERZSÉBET.

414 Rózsák. Olajf. Eladó.

MARTIN HADZSY OLGA.

415 Szegfű. Olajf. Eladó.

UDVARY GÉZA.

416 S. S. szobrásznő. Olajf. Magánt.

MARTIN HADZSY OLGA.

417 Sárga viola. Olajf. Eladó.

VIGH BERTALAN

418 Lucretia. Olajf. Magánt.

KÉZDI-KOVÁCS LÁSZLÓ.

419 Nyíres. Olajf. Eladó.

420 Ábránd. Olajf. Eladó.

Wolf Károly

K

KÁSZNÁR R. J.

520 Portraittanulmány. Olajf. Eladó.

CZENCZ JÁNOS.

521 Tanya. Olajf. Eladó.

KÁDÁR BÉLA.

522 Csendélet. Pastell. Eladó.

WOLFF KÁROLY.

523 A levél. Olajf. Eladó.

NAGEL JÓZSEF.

524 Csendélet ibolyával. Olajf. Eladó.

KNEBEL RIZA.

525 Varró öreg asszony. Olajf. Magánt.

HESSHAIMER LAJOS.

526 Kis római híd Mostárban. Rézkarc. Eladó.

PÁRIS ERZSI.

527 Chillon vára. Aquatinta. Eladó.

HESSHAIMER LAJOS.

528 Boszniai pékbódé. Rézkarc. Eladó.

529 Sirocco. Rézkarc. Eladó.

KRON JENŐ.

530 Női fej (I.) Rados Ernő kiadása, Budapest. Mezzotinto rézkarc. Eladó.

531 Diósgyőri vasgyári részlet (I.) Rézkarc. Eladó.

HOROVITZ ÁRMIN.

532 A festő. Rézkarc. Eladó.

BENTHEIM ARTÚR.

533 Szélmalom. Rajz. Eladó.

HESSHAIMER LAJOS.

534 Akttanulmány. Rézkarc. Eladó.

KRON JENŐ.

535 Dunaparton. Rajz. Eladó.

Műcsarnok 1912. Tav. Erall

KRON JENŐ.

536 Női fej II. Rézkarc. Eladó.

HOROVITZ ÁRMIN.

537 A zenész. Rézkarc. Eladó.

KRON JENŐ.

538 Tanulmány. Rados Ernő kiadása, Budapest. Rézkarc. Eladó.

539 Diósgyőri vasgyári részlet II. Rézkarc. Eladó.

LAKATOS ARTUR.

540 St. Etienne du Mont, Paris. Rajz. Eladó.

KÓS KÁROLY.

541 Szüleim háza. Rajz. Magánt.

GYÖRGYI DÉNES.

542 Debreceni árúház (távlat). Rajz. Magánt.

KÓS KÁROLY.

543 Erdélyi udvarban. Rajz. Magánt.

GYÖRGYI DÉNES.

544 Nógrádi kastély. Rajz. Magánt.

545 Paplak. Rajz. Magánt.

KÓS KÁROLY.

546 Művészház belseje. Rajz. Magánt.

GYÖRGYI DÉNES.

547 Kiállítási csarnok (hátolsó homlokzat). Rajz. Magánt.

KÓS KÁROLY.

548 Varjú vár. Rajz. Magánt.

549 Templomterv. Rajz. Magánt.

SZENDE ANDOR.

550 Jégpalota pályaterve. I-ső díj. Hátsó homlokzat. Rajz. Magánt.

RERRICH BÉLA.

551 Kisvárosi polg. iskola. Rajz. Eladó.

Wolff Károly K

KÉZDI-KOVÁCS LÁSZLÓ.
474 Erdő széle. Olajf. Eladó.

TAMÁSSY MIKLÓS.
475 Bordó rózsák. Olajf. Eladó.

KÉZDI-KOVÁCS LÁSZLÓ.
476 Hazafelé. Olajf. Eladó.

XII. TEREM.

BOEMM RITTA.
477 Utcarészlet Lőcsén. Vízf. Eladó.

WOLFF KÁROLY.
478 Fürdés előtt. Olajf. Eladó.

BOEMM RITTA.
479 Udvarrészlet Lőcsén. Vízf. Eladó.

WOLFF KÁROLY.
480 Csendélet. Olajf. Eladó.

AGGHÁZYNÉ BALLÓ MARISKA.
481 Nővérem arcképe. Pastell. Magánt.

BOEMM RITTA.
482 Lőcse látképe. Vízf. Eladó.

S. KALIVODA KATA.
483 Parasztleány. Olajf. Eladó.

BOSZNAY ISTVÁN.
484 Lubochna-patak. Olajf. Eladó.

TELKESSY VALÉR.
485 Peoniák. Olajf. Eladó.

TOLNAY ÁKOS.
486 Fiam arcképe. Olajf. Magánt.

Képzőm. Tan. 1912/13
Téli Kiáll. Cat.

BOSZNAY ISTVÁN.

487 Sip-hegy Fenyőháza mellett. Olajf. Eladó.

BOEMM RITTA.

488 Campanula. Vízf. Eladó.

KLAMMER MARISKA.

489 Rózsák. Olajf. Eladó.

BOEMM RITTA.

490 Lőcsei ház kerttel. Vízf. Eladó.

TELKESSY VALÉR.

491 Virágok. Olajf. Eladó.

KACZIÁNY ALADÁR.

492 Contessa C. B. arcképe. Olajf. Eladó.

UDVARY GÉZA.

493 Visszapillantás. Olajf. Eladó.

ZEMPLÉNYI TIVADAR.

494 Elhagyott malom az Adrián. Olajf. Eladó.

BOSZNAY ISTVÁN.

*495 Csorba-tó a Tátracsúccsal. Olajf. Eladó.

VÁMOSYNÉ ELEŐD C.

496 Napos udvar. Vízf. Eladó.

KÖRÖSFŐI KRIESCH ALADÁR.

497 Czinka Panna. Tempera festm. Eladó.

JENDRÁSSIK JENŐ.

498 A kíváncsi. Olajf. Eladó.

BOEMM RITTA.

499 Utcarészlet Lőcsén. Vízf. Eladó.

PAPP BERTALAN.

500 Öltözőben. Olajf. Eladó.

ZEMPLÉNYI TIVADAR.

*501 Cirkvenicai részlet. Olajf. Eladó.

Wolff Károly MDK

Bözsike, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Wolff Károly MDK

A mesemondó, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Wolff Károly MDK

Nehéz feladat, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Wolff Károly MDK

A tüzhelynél, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Wolff Károly

MDK

A levél, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Festészet,1900-1919 - Önálló táblakép - Kompozicio

W o l f f K á r o l y :
Merengés
/ nyeremény a téli kiállitáson,
1913-14 /

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

W o l f f Károly festő
1869 -

Merengés
/nyeremény a téli kiállitáson,
1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

MDK

Wolff Károly

Szerelmes levél. Olajf.

Képzm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll. 43.l.

Wolff Károly MDK

Hegedülecke, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Wolff Károly MDK

Fácán, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

MDK

Wolff Károly

A nehéz lecke. Olajf.
Műhelyben. "
Siesta. "
Kandallónál. "
Gyermeklánc. "

KMT 1913.tav.kiall. 66.1.

MDK

Wolff Károly

Fürdés előtt. Olajf.
Csendélet. "

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll.kat. 69.1.

MDK

Wolff Károly

A levél. Olajf.

Műcsarnok, 1912. tav.kiall. 69.1.

MDK

Wolff Károly, festőm.

Anya. Olf.

Műcs. -OMKT.- Tavaszi kiállitás.1900. Kat. 39.1.

MDK

Wolff Károly, festőm.

Lezárt titok. Olf.

Műcs.-OMKT- Tavaszi kiállitás. 1900. Kat.40.1.

MDK

Wolf, szobrász

az Akadémia szobrai

Fővárosi Lapok 1864. I. VIII. 30. 823.

Wolff Károly MDK

Testvérek, olf.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Wolff Karoly MDK

Teetvéreek, olf.

Mócsarnok 1913. tavaszi kiállítás

Wolff Károly MDK

Gyermeklánc, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Wolff Károly MDK

A nehéz lecke, olf.

Mühelyben, olf.

Siesta, olf.

Kandallónál, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

MDK

Wolff Károly

A Műcsarnok háborus kiállitasan szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 541-542.l.

MDK

Wolf Károly, festöm.

Elsö varrás. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1937. 4.rk.sz. 38.l.

MDK

Wolff Károly

Testvérek.Olajf.

Képzőm.Társ.1913.tav.kiáll.kat. 50.l.

MDK

Wolff Károly

Művészet 1917. 3.1.

Wolff Károly, festőművész.

232. Anya. Olf.

251. Leszárt titok. Olf. 4o.l.

Műcsarnok.1900. tavaszkiáll. Kat. 39.l. és 4o.l.

MDK

Wolff Károly

A Képzőm. Társ. 1918-19. évi téli kiállitása.
Müvészet 1918. 5o.l.

Wolff Károly, festőm.

Megvette: "A kis honleány" c. művét.

Művészet, 1916. 41.old.

Wolff Károly MDK

Lezárt titok, olf.

Műcsarnok 1900. tavaszi kiáll.

Wolff Károly MDK

Anya, olf.

Műcsarnok 1900. tavaszi kiáll.

Wolff Károly MDK

Pipagyujtás, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

MDK

Wolff Károly

Nehéz feladat, of.

KMTárs. 1912. tsv. kiáll. 55.l.

MDK

Wolff Károly

Kályha mellett, of.

Levélolvasás, of.

Képzőm. Társ. 1910. tav. kiáll. kat. 40.l.

MDK

Wolff Károly

A tűzhelynél. Olajf.

Műcsarnok, 1912. tav.kiáll. 64.1.

Wolff Károly MDK

Este, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Wolff Károly

MDK

Áldozáskor, olf.

Mücsarnok 1917 téli tárlat

Wolff Károly MDK

Toilette, olf.

Műcsarnok 1917 téli tárlat

Wolff Károly MDK

Ahol az ütközet volt, olf.

Micsarnok 1917 tavaszi tárlat

Wolf Károly MDK

Egy nagyreményü, olf.

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

MDK

Wolf Károly

A Müterem kiáll.
Művészet 1938. 12o.1.

MDK

Wolf Károly

Ahol az ütközet volt

•

/Kitüntetések/ Művészet, 1. 1917. 91. 92 l.

MDK

Wolf Károly, festöm.

Gyermek a kandallónál. Olf. 75x62.
J.1.b.

Árv.Közl. 1930. 4.rk.sz. 55.szám. 37.1.

M. D. K.

WOLF Katalin építészhallgató
diplomaterve:
Turcsla szálló a pécsváradi vár-
ban (Rest.)

Balázs Éva: Tervezés-oktatás az é-
pítészettörténeti tanszéken
Magyar Épőművészet 1960. 4. sz. 21-22.l

Wolf Kilian

Kell?

Tóit. Kepésarnakban
sok van.

Fölega Ferdinandok
Eötvött.

De ha máshonan
is bazgerezhetök
nem nem Kell

Wolf Klára
Batik sál
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek Kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. junius 31 l.

FRANCIA FESTŐ, XVIII. század
Női arckép
Vászon, olaj, 80×64·5 cm.

NÉMET

ALTOMONTE, MARTIN (osztrák festő, 1657—1747)
Szent Sebestyén vértanúsága
Vászon, olaj, 153×93 cm.

WOLF KLÁRA

Batik sál

Fiatal képzőművészek és pártmunkások
kiáll 1955

Giovanni Fanni:
Pécs látképe 1850.

Magyarországi városképek
Magyar Nemzeti Múzeum
katalógus: Rózsa György

MDK

Wolf Klára

iparművész

Fiatal Képző és Iparművészek kiáll. Ernst Múz.
1955. jun.

Wolf Lajos F.M.192

Tájképeket, életképeket állitott ki. IV.ker reáli kola rajztanára. (Ly.92-3.o.)

M.D.K.

WOLF, Leopold tühörkészitő

A kastély díszterme részére tühöraszta-
lokat és tükröket készít. 1766
Csillárokat készít a díszteremhez.

Müvért. 1955. 1. sz.

Valkó Arisztid: Fertőd / Eszterháza, süttör: Győr-
Sopron megye / mesterei, müvészei 1720-1768 között
129 l.

130. l.

Wolf Mihály-Gáspár. 1686.

Harangöntő.

Archaeologiai Értesítő

II., 1869-1870., 168.

Turcsányi Andor „Archaeologiai levelek".

Wolff Mihály

órás

Nagyszeben

1576.

Könyvalaku órája

a Ráth Muzeumban

Bpesten

Köszeghy E: Magyar-

országi ötvös jegyek.

Bp. 1936. 238. l. lap

legalul.

Tót-Lipcse.

Az előtérbeli hegy tete
községi házak képeznek csopo
fürészelik a gerendákat. A há
ta:

Tóth-Lipcse.

alól balra: P. Fendi del.
jobbra: J. Axmann sc. 1

Am., mér. a vk. 7.9:

Wolf Mihály

nagyszebeni órás

l.

Szépmüvészet

1944.324.l.

BUDAPEST
42 V. 13-2

Wolff Mihaly

nagyszebeni órás

Óra, tr. 13.7.

XVI sz vége

O. Rath György Muzeum

Jmt

Könyvalakú óra

9.5 x 13.6.

n. o. tt

biztosan azonos

a fentivel

Jmt

~~Balta Köböl, öskori VI. 14.~~

Wolf Mihály
nagyszebeni ötvös
XVII. sz. eleje.

50

Pulszky
XI. tábla 50. sz.

I.

3

4

Wolf Mihály

órás Nagyszeben

XVII. sz: eleje

érod

2

Pritz

57. l.

a s kissé jobbra néz. Prémkucsmájának
l. szemöldöke, neme, hegyesre pödrött bajusza
szürke s fehér prémes mentéje sárgásbarna.
Felirata alul:

parabile
"

S.C.Rq.-M. Personalis Praesentiae Regiae
1. et Cons. 1650."

: 14·5 cm.
ajándéka 1824.

Wolf Mihály

órás Nagyszeben

Lásd

Pritz

48. l

Légrády nyomda és könyvkiadó r.-t., Budapest.

A KIÁLLITÁST RENDEZTÉK:

ERNST LAJOS ÉS LÁZÁR BÉLA

AZ ERNST-MÚZEUM KIADÁSA
BUDAPEST, 1927. FEBRUÁR HÓ.

Wolff Mihály

órás Nagyszeben

XVII. sz

l.

Csányi órák

7-szám

NYOMTATVÁNY

Budapest

úrnak

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^1/_2$6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság elnöke

Wolff Markus.

ötvös

irod belép. 1693.
jun. 15.

Gy. Brassó Erd. Muz.

384.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláirása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Wolf Markus

ötvös

1690. mesterré lett

BRASSO
RE. 22f

Wolff Márkus

ötvös 1680

Sárd

Gyárfás Brassó 126

M. D. K.

WOLFF, Martin ötvös

Hann Sebestyén műhelyében dolgozott.

Lorenz Sievert: S. Hann.

Brukenthalischen Museum II. Hstadt. 1932.

12. l

12.

Wolff Márton

otvös

beszterczei

1683-ban Nagyszeben Hann Sebestyén legenje volt

ivód

Gyér 232

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

Wolff Károly

MDK

Tanulmány

Műcsarnok 1938 Szent István kiállitás

Wolff (Matthes) Máté

1555.

ÖTVÖS

IROD.

Te

MDK

Wolf Matzinger kőfaragómester

1707. jun. 30. négy szobortalapzatot faragott 12 frt.é

Schoen A.: A Zsigmond téri Szentháromság szobor. Tanulmányok Budapest múltjából. Bp. 1936. IV. k. 2-13. l.

Wolf Mihály

órás Nagyszeben

Pritz. 48. l
57. l

Wolf Michael Kaspar

harangontó

Gentmüeml

4.55.6

hiteléül:

45
89
134

Wolf Mihály Ovás

Nagyszeben

XVI. 27

l.

Radisics Jenő

Az Orsz. Ráth György

Múzeum kalauza.

Bp. 1913. 24. l.

52.266/917. szám.

I.

A nagyváradi la
névtárát az orsz. B i z o
nálatra megküldöm.

Budapest, 1917.

A miniszter

Wolf Mihály

Oraš

Nagyszeben

l -

Pritz

48 l.

53/1932.

Az utcanevek

Müemlékek Országos Bizo

alapján felkérem, hogy

lévén illetékes a fővá

veskedjék ahhoz fordul

Budapest, az

végrehajtó bizottsági

Wolf Mihály

órás, Nagyszeben

XVI. sz.

Órája a Ráth

György Muzeum-

ban.

Radisics Jenő:

Az Orsz. Ráth György

muzeum kalauza.

Bp. 1913. 24. l.

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
fémyrép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Wolff Mihály

nagyszebeni harangöntö

1828. öntötte a vur-
podi (Szeben vm) tem-
plom harmadik ha-
rangját.

Rothmagy Forsch

605. l.

l.

Arch. Ert

1912. 19. és Ev

M.

Bács-Bodrog vármegye

~~VII. 240.~~

MDK.

Wolf Michael
nagyszebeni órakészitőmester

XVI.sz. végéről való könyvalaku órája.
/ A tokot Martinus Fenich ötvös készitette./

SOMOGYI ÁRPÁD: Régi órások művészete. Bp. 1961

10.1.

MDK

Wolf Michael, nagyszebani órásmester

Repr: Michael Wolf és Martinus Fenich mesterek 1576-ból való órájának számlapja /7.kép/, diszes vésett tüzaranyozott tokja /8 és 9. kép/, hátsó oldala nyitott boritóval. /10.kép./

SOMOGYI ÁRPÁD: Régi órások művészete. Bp. 1961.

Wolf Michael órásmester M.D.U.

Nagyszebeni mester. 1576. ban kéni tette az Iparm. Mag. kiállitásán nereplő orának óramüvét.

Bólla L – Somogyi Á: hűvészi fém müvesség. Bp. 1956. 12.

Wolff Mihály
nagyszebeni ötvös

487. ÓRA. Aranyozott bronz. Kapcsos könyvalakú, öntött és vésett arabeszkes virágdísszel; elői áttört rozettadísz alatt láthatók az óraszámok. Michael Wolff mesterjegyével. H. 13·7 cm. Nagyszeben, XVI. sz. vége.

Uhr in Form eines Buches. Bronze, vergoldet, mit gegossenen und gravierten Arabesken und Blumenwerk. Auf der Vorderseite hinter durchbrochenen Rosetten die Stundenzahlen. Meisterzeichen des Michael Wolff. Nagyszeben, Ende XVI. Jh. O. Ráth György Múzeum.

Erdélyi Kiáll. 1931

Odoardo Wolf

ein Künstler in Dalmatien, welcher 1863 die Stelle eines Professors an der Oberrealschule in Spalato bekleidete. Da er im Staatsschematismus nicht mehr erscheint, ist er entweder bereits gestorben, oder lebt im Ruhestande. Sein Andenken hat sich erhalten durch ein schönes die Carità vorstellendes Gemälde in der Collegiatkirche zu Trau, welche dasselbe seit 1705 besitzt, ohne den Geber zu kennen. Unbekannt ist auch der ursprüngliche Maler des Bildes, der übrigens ein grosser Meister gewesen sein muss nach den Resten zu urtheilen, welche die Zeit und insbesondere die Feuchtigkeit, durch die es sehr gelitten, noch übrig gelassen hatte. Dem Professor Odoardo Wolf wurde nun die

Odoardo Wolf 2

ungemein heikliche Restauration dieses werthvollen Gemäldes übertragen, welche derselbe mit ganz ausserordentlichem Geschick ausführte, und aus welcher sich auf eine nicht gewöhnliche künstlerische Leistungsfähigkeit auf dem Felde der Malerei schliessen lässt.

Wurzbach. Big. Lex. Wien 1889. L. VIII. Kötch. 21. l.

Osservatore dalmato 1863 ed. 179. ff. Pavlovich Lucich: Pittura sacra.

Wolf Péter zézöntő

ajánlatára Zerült Hailer Dániel

Magyarországra.

Huszár Lajos: Szent György érmek
Magyar Történeti Múzeum Bp. 1940
14. old

Wolf Péter

??

Fehéregyház (Erdélyben) templom alapraja. Wolf Péter küldeménye.

Geduly Ferenc. A magyarországi műemlékek ideiglbizottsága közletben levő rajzoknak és feinyképeknek lajstroma. Arch. Ert. 1878 erf. ban.

Wolf-Reif Elra

festő, szül. 1881. Bpest.

Biharinál, Vajdánál

és Szablya Frischaufnál

tanult.

Krück II. 731. l.

Grimm-szótár III. 164.

Wolfné R. Elza

festő

(Özv. Wolf Sándorné
Reif Elza)

lásd

Bozillagyanzlex

1038 h.

Wolfné R. Elza

1923. nov.

M Akv Pf Egy
kiáll. Nemzeti Szalonban

Arckép, vízf.

Hevesi vármegye II. 54

465/1905 sz. máj. 26.

Hivatalból: felszólítás a hatáskörbe tartozó intézetekhez szabályzataik módosításánál a főfségutasításainak kikérésére. (68 levél feladatott pósztán VI. 19. Keletkel. VII. 1.)

Wolf Sándor

művész

1883

Eimisk 1930

90. l.

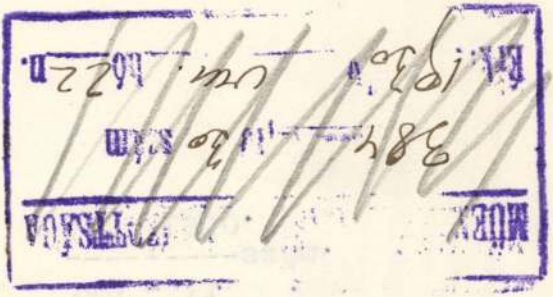

340 - 11
---------szám.
44 - 1930.

Folyó hó

tésére értesitem, hogy K a u

irógépkezelőnő részére a bete

egészségének helyreállitása c

engedélyezek.

Budapes

A mi

Wolf P.

10896.

Vega György.

Derékig, kissé jobra fordul, talapzatra helyezett tojásdad medaillonban, mely mellett könyvek hevernek, a melyeknek egyik kötete a mérlegen nyugszik. Jobb kezét sarkára állított könyvön nyugtatja, és mellét a Mária Terézia rend jelvénye disziti. A háttérben globus látszik. Körirata GEORG. L. B. A. VEGA. IN. C. R. REI. TORMENT. IV. REG: PROCOLON. Felirtata a talapzat elején, mely előtt czimer és hadi felszerelvény képez csoportot:

Natus Sagoriae Parochiae Moraitschensis in Carniolia.
Die 23. Mart: 1754.

alól balra: P. Wolf pinx.
jobbra: J. Gerstner sc. Viennae 1802.

Rm., mér. vk. 16.0:9.5 cm.

Sz. n. 121-904.

MDK

Wolff Zsigmond

Hauszmann A: A kir. vár belső kiképzése és iparm. felsz. MI. 1903.
162 l.

Wolf Zsigmond

aranyműves

Szegedről 1529-ben

menekült (vándor-

rolt be) Erdélybe.

Iványi Béla dr.

A középkori Erdély

magyarsága

Szeged 1934-20. l.

Nem hajl

Szerzői tisztel

MAGYAR

KIADÓHIVATALA, BUDAI

Nagyméltóságú

Wolf Zsigmond

A pozsonyi szövőiskolat Wolf Zsigmond vezette. Itt smyrnai és perzsa módon csomózott szőnyegeket készítettek.

Keserü Katalin: Müvésztelepek, csoportosulások.
Müvészet, 1975. december - 10.oldal.

WOLF, Wenzl, pozsonyi kőművesegéd

W. W., Maurergesell, † 28 korában, Pozsony, 1842 december 17. (1842, 647 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

WOLF Sándor műgyűjtő
91 10. 29-31

Új Művészet

Új Művészet

WOLF Sándor műgyűjtő

Wolf Sándor arcképe - 91.lo.29.

Wolf Sándor gyüjteményeéből - 91.10. 30,31

Uj Müvészet

TOBIAS WOLFF, éremművész

KÖZÉPKOR. 6.Középkori magyar uralkodókra vonatkozó fiktív érmek. 1300.-1526.-

207.II.LAJOS.-Elöl:LUDOVICVS REX-HVNGARIAE.et.BOHEM: Mellkép derékig,szakáll,páncél,kesztyü.-Hatul:NATVS. BVDAE.1506.PALVDE.INTERIIT.MOHATZ.1526.A.26.AVG.+ Foglalatban négyrészü ovális pajzs.Ev nélkül.43 mm. arany,/35.45 gr./ezüst/19.60 gr./,vert.-Tobias Wolff müve.-55.old. Kép. Fekete repr.

HUSZÁR LAJOS: A régi magy.emlékérmek katalógusa. a legrégibb időktől 1850-ig.I.Tört.Érmek.I.Középkor

Az Éremgyüjtők kiadványsorozata. 5.sz.5.csoport. Bp. 1972.

TOBIAS WOLFF, éremművész

KÖZÉPKOR, 6.középkori magyar uralkodókra vonatkozó fiktiv érmek, 1500.-1526.-

207.-II.LAJOS.-Elöl:LVDOVICVS REX-HVNGARIAE-et.BOHEM:Me Mellkép.derékig,szakáll,páncél,kesztyü.-Hátul:NATVS. BVDAE.1506.PALVDE.INTERIIT.MOHATZ.1526.A.26.AVG.+Foglalatban négyrészü ovális pajzs.-Ev nélkül.43 mm.arany /35.45 gr./,ezüst/19.60 gr,/.vert.-Tobias Wolff müve 55.old. kép.

HUSZÁR LAJOS: A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.I.Tört.é mek.I.KÖZÉPKOR

Az éremgyüjtők kiadványsorozata.5.sz.5.csoport. Bp. 1972

TOBIAS WOLFF, éremművész

KÖZÉPKOR,-6.Középkori magyar uralkodókra vonatkozó fiktiv érmek.-1300.-1526.-

168.-I.MÁTYÁS.- Elol:MATHIAS.REX.HVNGARI:BOHEM:DALM. Fej j.Babérkoszorú.-Hatul:Csatajelenet.Év nélkül. Öntvény 28 mm.Arany,ezüst./14.67 gr./.Tobias Wolff műve. 46.old.

HUSZÁR LAJOS: A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.I.Tört.érmek.I.középkor

Az Éremgyűjtők kiadványsorozata 5.sz.5.Csoport. Bp. 1972.

M.D.K.

Wolf von Krembs, építészmester

... Telekkönyvi adatok szerint több ingatlan tulajdonosa. Az Ur Testéről nevezett társulat káplánja, Alexius, évenkint 4 fl.-t kap tőle. Tagja ugyanezen társulatnak. Paul Plümellel együtt készíti el a vödrici kapu egyik boltozott helyiségét. 1480-ban ötödmagával a Zsidó udvar mögötti városfalak oromzatát epíti.

Hoffmann Edith: Pozsony a középkorban, elfelejtett müvészek, elpustult emlékek. Bp. é.n. 13. és 31. old

MDK

Wolf Zsigmond igazgató Bp.

Közreműködésért ezüstérmet kapott a parisi világkiállitáson.

Cikk: Kitüntetések a párisi világkiállitáson.

Magyar Iparművészet 1900. 356.l.

Wolf Zsigmond

1897-ben lett a M.Iparművészeti társulat r.tagja

Cikk:Hiv.Tudósítások

Magy.Iparművészet,1897/98 416 l.

MDK

WOLF TRAUT

Metszetei hatással vannak a magyar régi könyvdiszitésre.

Soltész Zoltánné: A magyarországi könyv - diszités a XVI. században.

Wolf Sándor
grafikus

Matyi és Marci Álomországban. *Szegedi Frigyes* versei, *Wolf Sándor* rajzai. Új Hang kiadása. 52 lap.

Ez a képeskönyv Matyinak a kis székely gyereknek és kis pajtásának Marci kutyának álombeli kalandjait meséli el. Ketten kalandokra indulnak Álomországban s a fantázia szárnyán járják be ezt a csodálatos országot, ahol minden olyan szép, jó és kellemes, ahogy azt egy kisgyerek és egy kiskutya csak kívánhatja. A versek könnyedén gördülnek, világosak és érthetők kisgyermekek számára, a rajzok művészi módon örökítik meg a sok kedves és humoros jelenetet.

Magyar Kulturszemle
1944. jan. 15

égy ónfedéllel.
XIX. század.

A,

s, csempéin szent nők.
ınka, XIX. század.

S KÉT TÁNYÉR,
nodorú.
ınka, XIX. század.

UDI STROBL ZSIGMOND: (szül.
).
re.
szobor, 1935 körül.

ÁNOS: SZ IMRE.
ombormű, 1935 körül.

serép, görög minta után.
nunka, XX. század.

S,

nunka, XX. század.